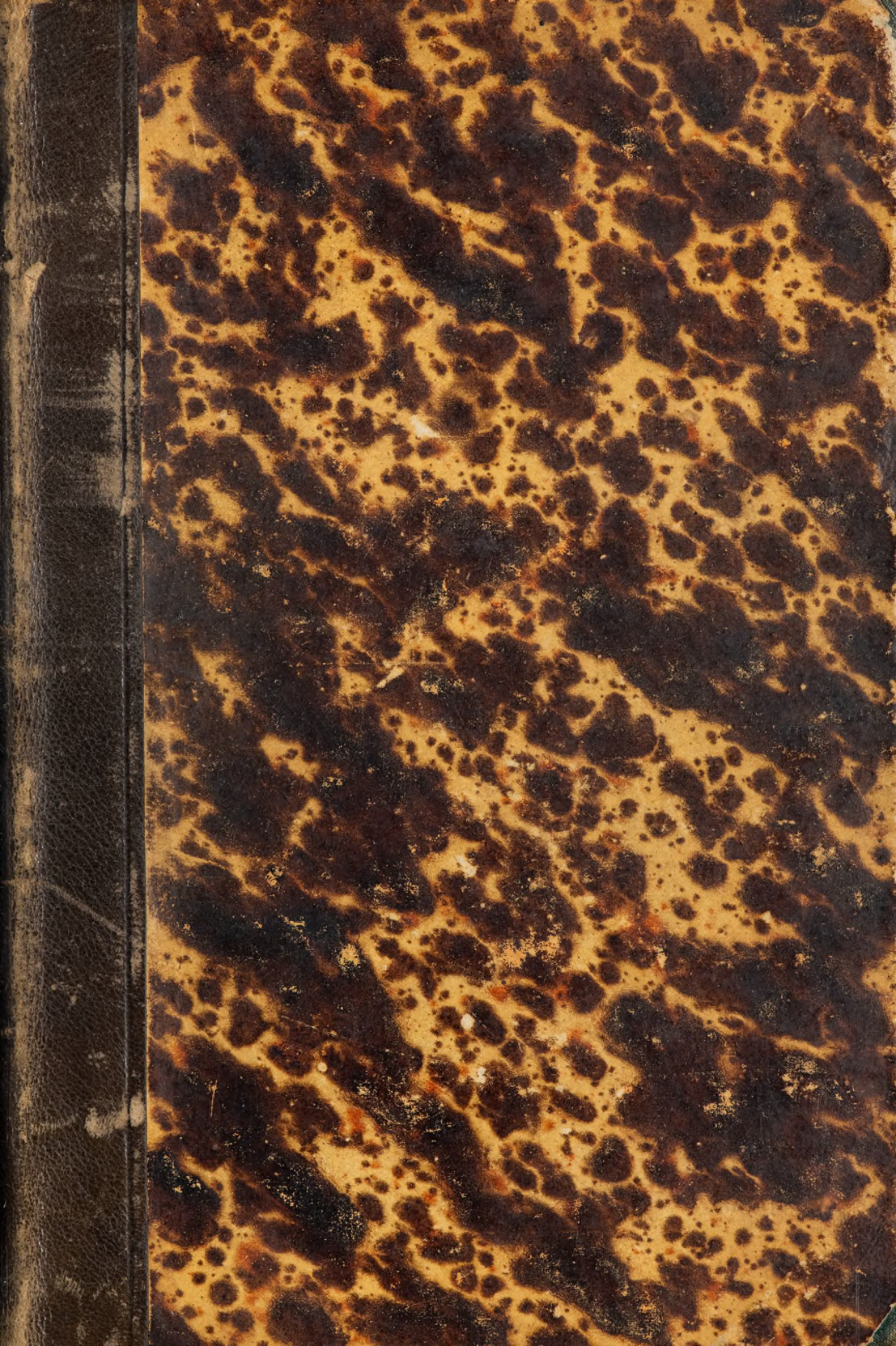
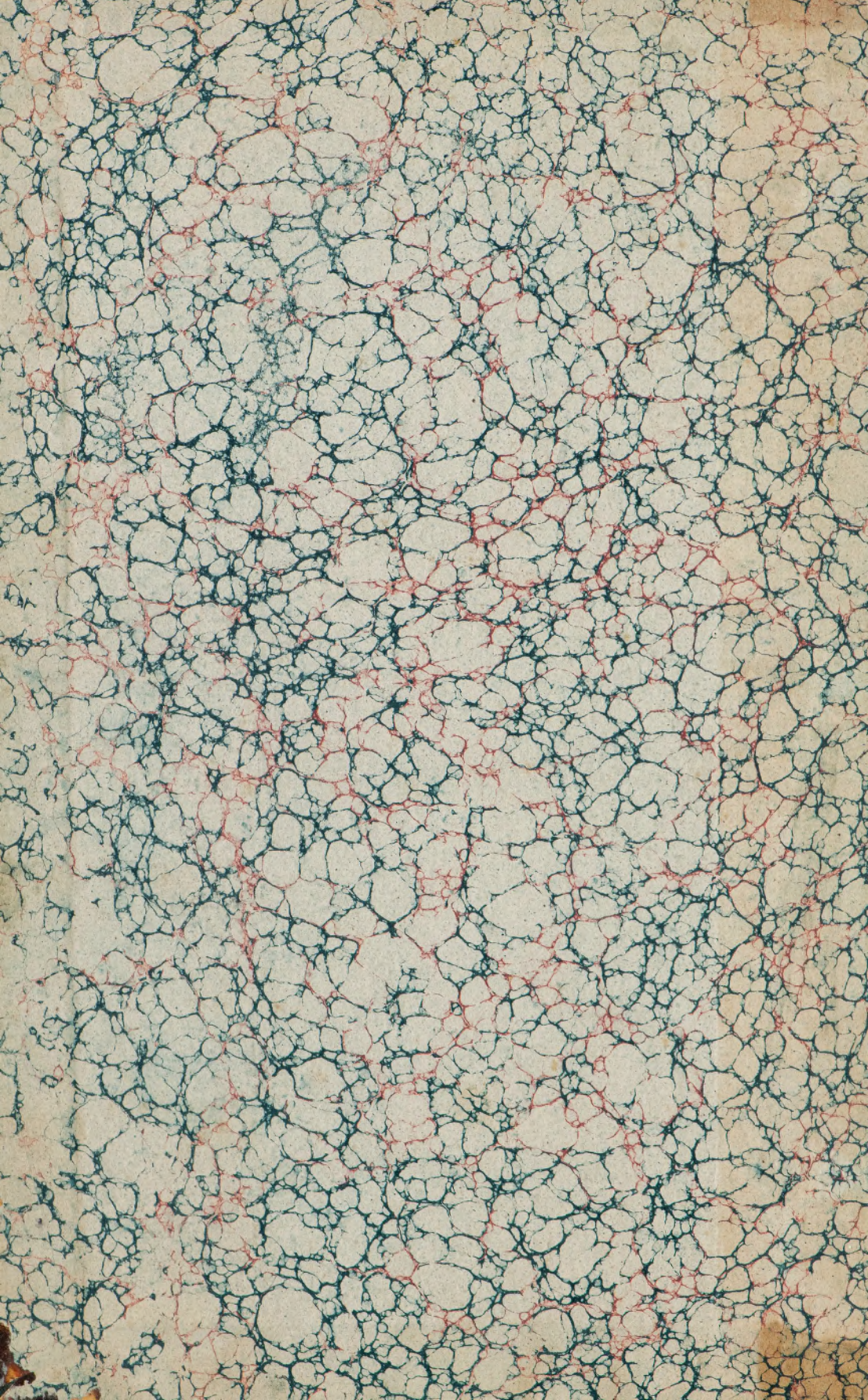
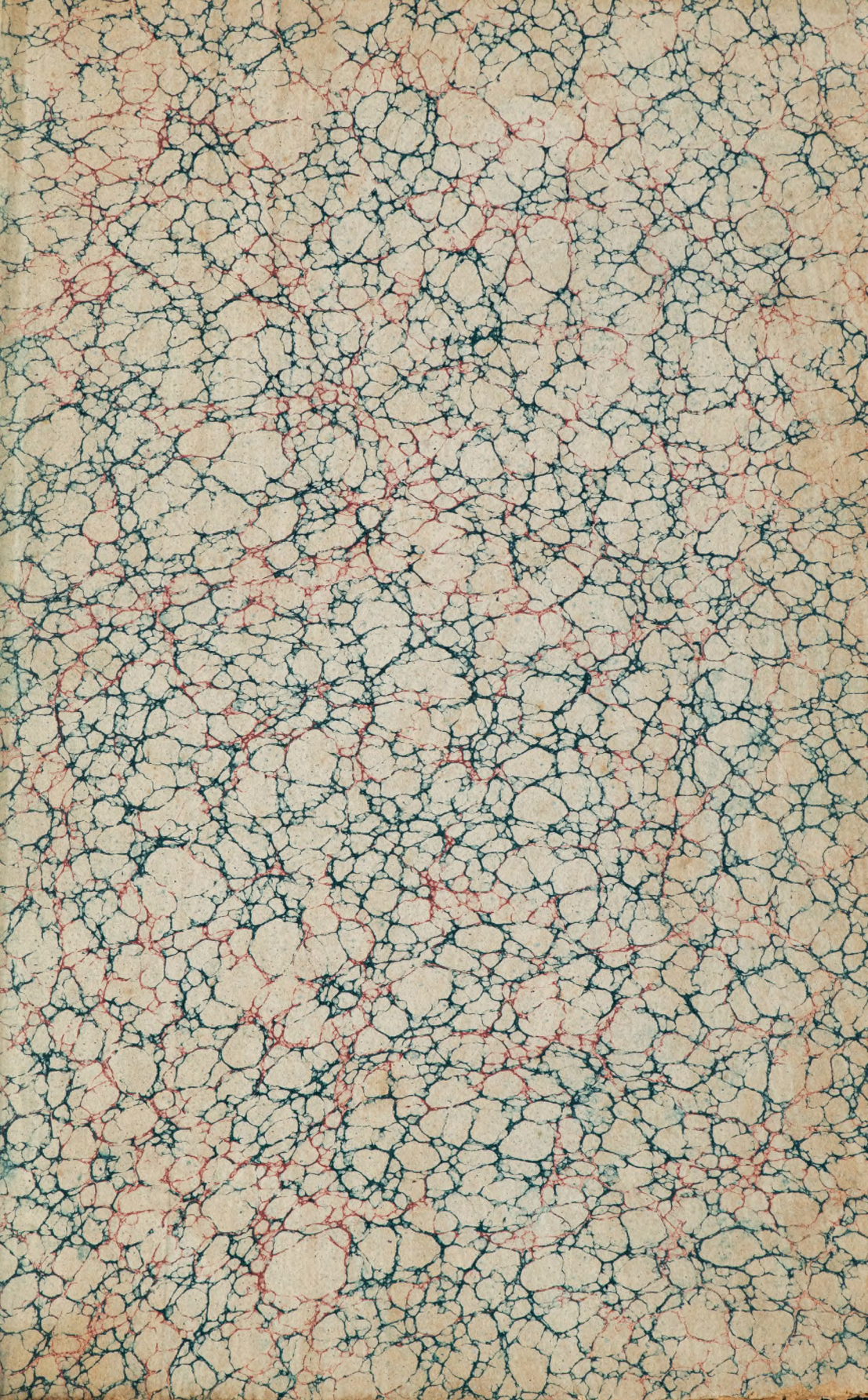

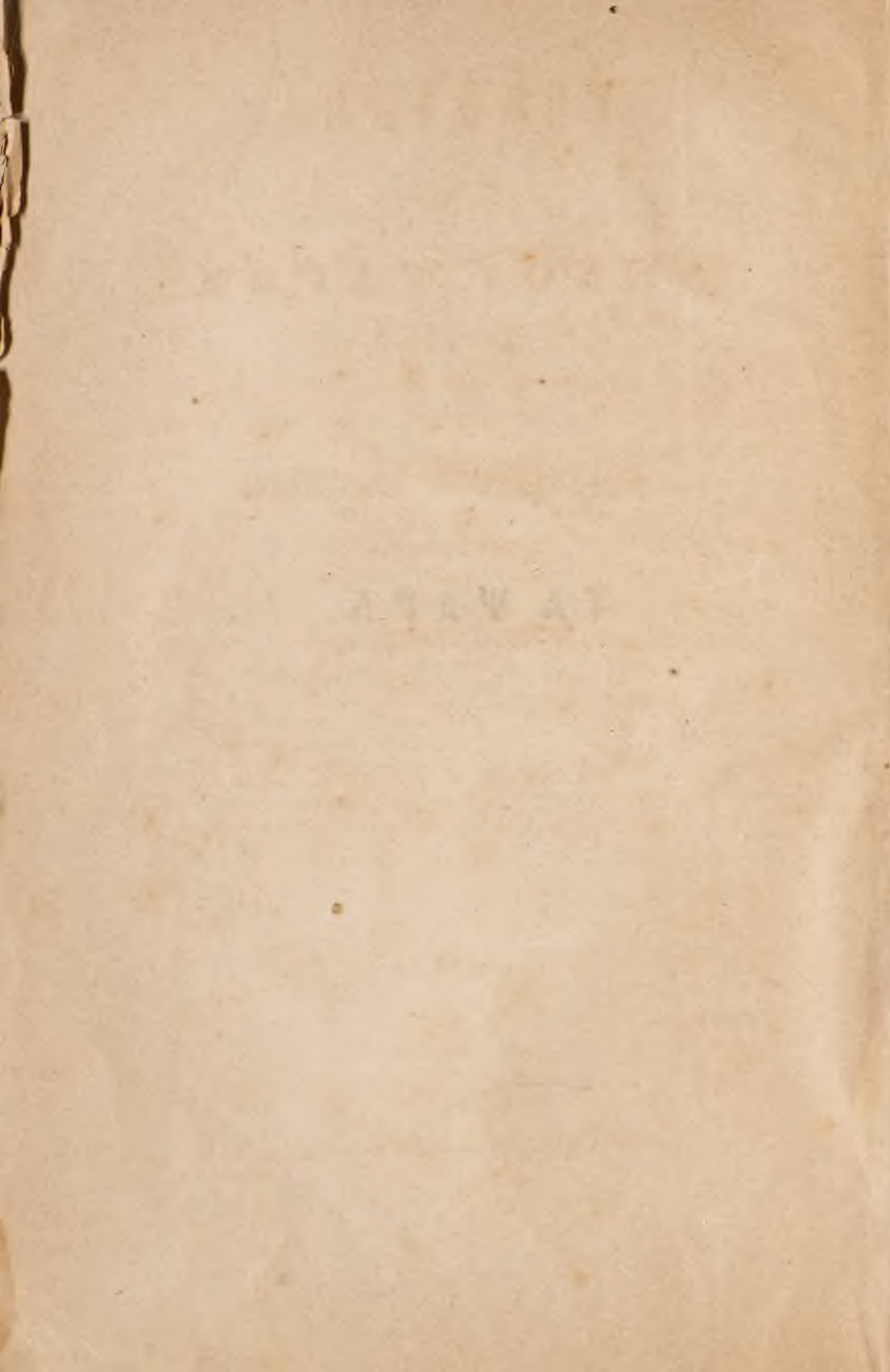

120

ΤΑ ΨΑΡΑ.

60 25
Υ Π Ο Μ Ν Η Μ Α

ΤΗΣ

Ν Η Σ Ο Υ Ψ Α Ρ Ω Ν.

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ

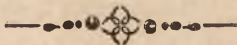
ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ

(Υποναυάρχου).

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Στῶν Ψαρῶν τὴν ὀλόμαυρη ῥάχην,
Περπατῶντας ἡ δοξα μονάχῃ,
Μελετᾷ τὰ λαμπρὰ παληκάρια,
Κ' εἰς τὴν κόμην στεφάνι φορεῖ
Γινόμενο ἀπὸ λίγα χορτάρια,
Π' εἶχαν μείνει στὴν ἔρημη γῆ . . .
(Σολ. Ἀνεκδ.)

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ, Δ. Α. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ.

1862.

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Συγ-
γραφέως, καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.

Κ. Μ. Μ. Μ. Μ. Μ.

Πρὸς τὴν νεολαίαν τῶν Ψαριανῶν.

Ἐν τῇ ιστορίᾳ μαρθάνομεν τὰς πράξεις τῶν πατέρων ἡμῶν· καὶ ἔὰν μὲν αὐταὶ ἐπράχθησαν ἀπὸ ἔρωτα πρὸς τὴν πατρίδα ἢ πρὸς κοινὸν τῆς ἀνθρωπότητος ὄφελος, τὰ τέκνα τῶν σεμνύονται διὰ τοὺς προγόνους καὶ προσπαθοῦσι γὰρ γίνωσιν ἄξιοι τῶν πατέρων αὐτῶν. Ἐὰν δ' αἱ πράξεις τῶν πατέρων ἡμῶν ἐπράχθησαν ἀπὸ πάθη φαῦλα καὶ πονηρὰ πρὸς βλάβην τῆς κοινωρίας, τότε ἀποστρεφόμενοι τὰς πράξεις ταύτας λαμβάνομεν ὡς ὁδηγὸν καὶ διδάσκαλον τοῦ βίου μας τὰς πράξεις τῶν καλῶς βιωσάντων, ὅπως γίνωμεν χρηστοὶ καὶ ὠφέλιμοι εἰς τὴν κοινωρίαν καὶ εἰς τὴν πατρίδα.

Οἱ πατέρες ὑμῶν, φίλη νεολαία, ἔζησαν εἰς ἐποχὴν μεταβολῶν, ἐπραξαν ἔργα ἄξια διαδόσεως εἰς ὑμᾶς. Ἐγὼ δέ, ὡς σύγχρονος τῶν πατέρων σας, ἀρέλαβον ἐκουσίως ἔργον ὑπὲρ τὰς δυνάμεις μου, ἀρέλαβον γὰρ συγγράψω τὰς πράξεις τῶν, οὐχὶ πρὸς ἀπόλανσιν δόξης ἱστορικοῦ, ἀλλὰ διὰ γὰρ μείνωσιν εἰς ὑμᾶς, φίλη νεολαία, διδάσκαλος καὶ ὁδηγὸς τοῦ βίου σας καὶ γίνετε μιμηταὶ καὶ ἐπ' αἰῶνι ἀπόγονοι ἐκείνων, ἀφιερούντες εἰς τὴν πατρίδα τὸν γοῦν καὶ τὸν βραχίονα, ἵνα καυχᾶσθε ὡς ἄλλοι Σπαρτιᾶται·

«Ἄμες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῶν κάρρωνες (α).»

Ἐπροσπάθησα ὅσον ἡδυνήθην γὰρ φανῶ χρήσιμος καὶ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῶν ψαριανῶν καὶ πρὸς τοῦτο δὲν ἐφείσθην οὔτε κόπων, οὔτε μόχθων· ἀφιέρωσα καὶ αὐτὰς τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς μου πρὸς συγγραφὴν τῶν πράξεων τῶν πατέρων σας καὶ εἰς τὸ γὰρ συνοικισθῶμεν εἰς ἰδιαιτέραν

(α) Ἡμεῖς δὲ θὰ γίνωμεν πολὺ καλλέτεροι.

πατρίδα. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔγραψα, ἐλάλησα, ἔδαπάνησα χρήματα, καί τοι στερούμενος, κατηγορήθην, ἐξεδιώχθην, ἡσθένησα καὶ ἐκινδύνευσα μέχρι θανάτου· ὥς μέλος δὲ τῆς οἰκιστικῆς καὶ τοῦ δήμου ἐπιτροπῆς εἰργάσθην ἐπὶ πολλὰ ἔτη διὰ τὰ συνοικισθῆτε, χωρὶς πλῆγιον σκοπὸν ἰδιοτελείας ἢ φιλοδοξίας.

Ἡ θέλησίς σας μοι ἔδιδε τὴν ψῆφον εἰς τὰς ἐκλογὰς κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ ἀνακτιθέτος βουλευτικοῦ δικαιώματος· ἔκαμα αὐτοπάλησιν διότι οὕτως ὑπεγόρευον τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου διὰ τὴν ἀποκατάστασίν μας.

Καὶ ἐν κινδύνοις ἡγωνίσθην διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος (α) ἔχων ὅπλον τὸ πῦρ· δὲν εἰξεύρω ἂν ἐπλησίασα τὰ ἐκπληρώσω τὸ καθήκον τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Σεῖς κρίνατέ το, φιλότατη νεολαία, καὶ εἰς τὴν κρίσιν σας ἔχετε ὑπ' ὄψιν τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὰς περιστάσεις τοῦ βίου μου.

Ἐπροσπάθησα ὅσον ἡδυνήθην ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ μου τὰ κάμω τελειότερον τὸ παρόν ΥΠΟΜΝΗΜΑ· αἱ περιστάσεις δὲν μοι τὸ ἐπέτρεψαν, εἶναι ἀτελές. Ἔθεσα ὅμως τὰς βάσεις, εὐχόμενος, φίλη νεολαία, σὺ, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀφιερωτὴν κληρονομίαν ταύτην τῶν πατέρων σας, τὰ συμπληρώσετε τὸ ἔργον τοῦτο ὅχι μόνον γράφοντες τὰ ἔργα τῶν πατέρων ὑμῶν, ἀλλ' ἀποδεικνύοντες διὰ τῶν πράξεων ὑμῶν ὅτι εἰσθε γνήσια τέκνα τῶν καλῶν ἐκείνων τῆς πατρίδος τέκνων. Ἐρρώσθε.

(α) Μάχου ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. (Παῦλος.)

Κ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ.

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν.

Τὰ ΨΑΡΑ ἔθεσεν ὁ δημιουργὸς τοῦ παντὸς εἰς τὸ Αἰγαῖον πέ-
λγος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς ἡπείρου, ἵνα πλη-
ρώσωσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὴν ἐντολὴν του.

Ἡ νῆσος αὕτη κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἦτο κατωκημένη καὶ
κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους· ἔλαβε δὲ μεταβολὰς καὶ ἔμεινεν
ἀκατοίκητος κατὰ διαφόρους ἐποχάς· ἐπειδὴ δὲ εἶναι μικρὰ νῆ-
σος, οὐδέποτε ὁ πληθυσμὸς τῆς ἦτο τοσοῦτον πολὺς, ὥστε οὐ-
δέποτε, πρὶν τοῦ τελευταίου οἰκισμοῦ, διεκρίθη, διὰ τὰ μᾶς ἀφή-
σωσιν οἱ ἱστορικοὶ τὰς πράξεις τῆς.

Ἀλλὰ εἰς τὸν τελευταῖον κατοικισμὸν αὐτῆς, ὁ θεὸς προώρισε
τὰ πράξωσιν ἔργα μεγάλα, καὶ τὰ κατὰστήσωσι τὸν ἄγονον ἐ-
κείνον βράχον γόνιμον μεγάλων γεγονότων· καὶ ὅτε ἦλθε τὸ
πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐπενέστησεν τὰ Ψαρά ὁμοῦ μὲ τὸ λοιπὸν
ἐλληνικὸν ἔθνος.

Σύγχρονος τῆς ἐποχῆς ταύτης τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως
καὶ λαθὼν μέρος εἰς αὐτὴν συνέλαβον ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἰδέαν τὰ
γράψω τὰ ἔργα τῶν ψαριανῶν, ὅπως τὰ εἶδον καὶ ὅπως ἀπὸ ἄλ-
λους ψαρινοὺς ἔμαθον· ἀλλ' αἱ περιστάσεις ἐκεῖναι δὲν μὲ ἐπέ-
τρεψαν οὔτε ἡμερολόγιον, οὔτε σημειώσεις τὰ κρατῶ· ἐτήρουν ὁ-
μῶς εἰς τὴν μνήμην μου τὰ γεγονότα ἵνα μὲ χρησιμεύσωσιν ἀ-
κολούθως. Ἡ δὲ ἀδυναμία μου εἰς τὸ συγγράφειν καὶ μετὰ τὸ
τέλος τοῦ ἀγῶνος μὲ κατέστησε δειλὸν εἰς τὸ τὰ ἐπιχειρήσω τὸ
ἔργον τοῦτο. Ἐξεμυστηρεύθη εἰς τὸν φίλον μου ἀοίδιμον Π.

Αργυρόπουλον, τὸν ὁποῖον πάντοτε συνεβουλευόμην, καὶ κατόπιν εἰς ἄλλους (α) τὴν ιδέαν μου, καὶ πάντες, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον μὲ παρεκίνησαν νὰ τὴν θέσω εἰς ἐνέργειαν. Ἐνέδωσα λοιπὸν εἰς τὰς προτροπὰς τῶν φίλων μου καὶ ἀπὸ δειλὸς ἔγινα θαρρῶν καὶ κατέβην εἰς τὸ στάδιον τοῦ συγγραφέως. Διὰ νὰ γίνω δὲ πιστευτὸς εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου, ἀπεμάκρυνα ἀπ' ἐμοῦ πᾶσαν πρὸς τοὺς φίλους συμπάθειαν καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀντιπάθειαν, καὶ τὴν ἀντιζηλίαν τὴν νησιωτικὴν, καὶ ἐδημοσίευσα τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα τοὺς ψαριανοὺς συν-οδευόμενα πάντοτε διὰ τῶν ἀναγκαίων παρατηρήσεων καὶ ἀναπτύξεων, ἀποβλέπων, οὐχὶ πρὸς ἀπόλαυσιν δόξης ἱστορικοῦ ἢ χρημάτων, ἀλλὰ εἰς τὸ ν' ἀφήσω εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, τὰς πράξεις τῶν ψαριανῶν καθὼς ἐπράχθησαν. Διότι οἱ συγγράψαντες μέχρι τοῦδε τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, παρέλειψαν τῶν ψαριανῶν πολλὰς, καὶ τὰς ἱστορουμένης παρεμόρφωσαν ὥστε ὁ πανδαμάτωρ χρόνος ἤθελεν ἐξαφανίσαι τὰς πράξεις τῶν καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος θέλει μνημονεύει τὸ ὄνομα μόνον Ψαρχὰ ἄνευ τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων αὐτῶν.

Διὰ νὰ κάμω τὸ Ἰπὸ μνημὴ τοῦτο ὅσον δύναμαι πλήρως ἐμελέτησα ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ μου ὅπως ἡδυνήθην τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς τοὺς μνημονεύοντες περὶ Ψαρχῶν, ἐζήτησα τὰς παρὰδόσεις, ἀνεδίφησα τὸ ἀρχεῖον τοῦ ἀγῶνος εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς μετὰ τὴν κατὰστροφὴν τῶν Ψαρχῶν συστήσεως ἐπιτροπῆς, ὡς ἀπολεσθέντος τοῦ ἀρχείου τῶν Ψαρχῶν, τὸ ὁποῖον ἤθελε χορηγήσει ἄφθονον ὕλην εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ὡς περιέχον τὴν ἐπίσημον ἀλληλογραφίαν τοῦ μὲ τὴν Διοίκησιν, μὲ τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, μὲ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος, καὶ τὴν μυστικὴν ἀλληλογραφίαν, ἣν εἶχον οἱ ψαριανοὶ μὲ φιλογενεῖς εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας. Ἐζήτησα νὰ λάβω ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα Ἰδρυκῶν καὶ Σπετσῶν τὴν γενομένην ἀλληλογραφίαν μεταξὺ αὐ-

(α) Εἰς τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον, Γεώργιον Ψύλλαν, Δημήτριον Δρόσσαν, Π. Ι. Χαλκιοπούλον καὶ Κωνσταντῖνον Κοντογύνην, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπονέμω τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

τῶν καὶ Ψαρῶν ἀπὸ τὸ ἔτος 1821 μέχρι τῆς κατὰστροφῆς τῶν Ψαρῶν, ἀλλὰ μοὶ ἐστάθη ἀδύνατον, καὶ ἀπὸ πολλοὺς ψαριανοὺς ἐζήτησα πληροφορίας, οἵτινες προθύμως μὲ ἔδωσαν. Ἐζήτησα πρὸς τούτοις νὰ μὲ πέμψωσιν πληροφορίας καὶ ἀπὸ τὸ ἐν Χίῳ τουρκικὸν ἀρχεῖον περὶ Ψαρῶν ἐνόσω αὐτὰ ἐτέλουν ὑπὸ τὴν δι-
καιοδοσίαν τοῦ διοικητοῦ τῆς Χίου. Ἐγραψα ἐγὼ, ἔγραψαν καὶ φίλοι μου περὶ τούτου καὶ ἐστάθη ἀδύνατον· διότι οἱ φίλοι ἐ-
κεῖνοι εἴτε φοβούμενοι μήπως δώσωσιν ὑπονοίας εἰς τοὺς τούρ-
κους, εἴτε δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν δὲν μὲ ἔπεμψαν τίποτε. Ἐγὼ
δὲ δὲν μετέβην ἐκεῖ ἕνεκα τῶν περιστάσεων. Ἐλαβον δὲ πλη-
ροφορίας καὶ ἀπὸ ἐφημερίδας τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀπὸ τινὰ ἱστο-
ρικὰ ὑπομνήματα μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα.

Δὲν ἠθέλησα νὰ χρονοτριβήσω πολὺ ἀναιρῶν τὰς ἐσφαλμένας
τῶν ἱστορικῶν τοῦ ἀγῶνος ἐκθέσεις περὶ Ψαρῶν, διότι τοῦτο
εἶναι ἔργον τῶν κριτικῶν· ἐνταῦθα μόνον εἰς τὸ προοίμιον ση-
μειῶ τινάς (α).

Ἦρχισα λοιπὸν τὴν συγγραφὴν ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς νή-
σου, γράψας καὶ περὶ τῶν προϊόντων αὐτῆς, περὶ τοῦ κατοικι-
σμοῦ τῆς, περὶ τῶν διαφόρων μεταβολῶν, κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς
καὶ τὰς παραδόσεις τῶν γερόντων, περὶ τῆς κατὰγωγῆς τῶν
ὑπαρχόντων ψαριανῶν καὶ περὶ τοῦ βίου, τῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἐ-
θίμων αὐτῶν.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ κατοικισμοῦ τῆς ὑπαρχούσης γενεᾶς τῶν ψα-
ριανῶν εἶναι ἄγνωστος· εἶναι δὲ γνωστὴ ἡ ἐποχὴ τοῦ μετοικι-
σμοῦ τοῦ Ἀνδρέου Κανελιέως (ἴδε σελ. 13) γενομένη κατὰ τὸ
1643. Διετηρήθησαν δὲ οἱ ψαριανοὶ εἰς τὴν νῆσόν των μέχρι

(α) Ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Σ. Τρικούπη ἔκαμα παρατηρήσεις τινὰς διότι
ἐγὼ ἔγραψα ὅσα εἶδα καὶ ἐψηλάφησα, ὁ δὲ Τρικούπης οὔτε ἐψηλάφησε
τὰς πράξεις τῶν ψαριανῶν, οὔτε συνέπραξε μὲ αὐτούς· ἀλλ' ἔγραψεν αὐ-
τὰς καθὼς τὰς ἤκουσε παρ' ἄλλων, συμπτύσσων καὶ ἀναπτύσσων αὐ-
τὰς κατὰ τὰς συμπαιθείας καὶ ἀντιπαιθείας του. Τὸ δὲ περίεργον εἶναι·
ὅτι ὁ κύριος Τρικούπης ἐλησμόνησε τὰ δημόσια ἐκεῖνα ἔγγραφα, τ' ἀφο-
ρῶντα τὰς πράξεις τῶν ψαριανῶν, τὰ ὅποια ὑπέγραψεν ὡς μέλος τῆς Διοι-
κητικῆς ἐπιτροπῆς, παρέλειψε δὲ καὶ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας τοῦ
ἔδωκαν οἱ ψαριανοί. Ἐσημείωσα καὶ εἰς ἄλλους ἱστορικοὺς ἐσφαλμένα
τινὰ θὰ νὰ δεῖξω τὰς περὶ Ψαρῶν ἐσφαλμένας ἰδέας.

τοῦ 1824 ὅτε κατεστράφησαν, τοὔτέστι ἔτη 181. Ὁ βίος αὐτῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο ἐποχάς, ἀπὸ τοῦ 1643 μέχρι τοῦ ἔτους 1770, ὅτε ἐπανεστήσαν, ἔτη 127· ἔζησαν δὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο καλλιεργοῦντες τὴν γῆν, ἀσφαλίζόμενοι εἰς τὸ μικρὸν των φρούριον καὶ καλλωπίζοντες τὴν πόλιν· ἐπειδὴ δὲ ἠϋξήσεν ὁ πληθυσμὸς των, ἔκτισαν οἰκίας καὶ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου καὶ ἐδόθησαν εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ὅτε ἦλθεν ὁ ῥωσσικὸς στόλος εἰς τὸ Αἰγαῖον κατὰ τὸ 1770, οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες πλοῖα ἐπανεστήσαν (ἴδε σελ. 21). Ἐπαναστατήσαντες δὲ τότε κατὰ τοῦ Σουλτάνου ἔπραξαν ἔργα ὑπὲρ τὰς δυνάμεις των καὶ διεσώθησαν ὡς ἐκ θαύματος, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τοῦ Κλασσογιάννη καὶ Κουτέπα (α). Ἀπὸ τότε δὲ ἄρχεται ἡ δευτέρα ἐποχὴ τῶν ψαριανῶν, ἥτις διαρκέσασα 51 ἔτη λήγει κατὰ τὸ 1821.

Οἱ ψαριανοὶ καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεώς των κατὰ τὸ 1770 κοινωνήσαντες μὲ διαφόρους ἀνεπτυγμένους ἀνδρας ἀνέπτυξαν τὰς διανοητικὰς των δυνάμεις· ἀποκατασταθείσης δὲ τῆς εἰρήνης ἀνέλαβον τὸ ναυτικὸν των ἐπάγγελμα, ἠϋξήσαν τὰ πλοῖα των κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἐπέξτειναν τὴν ναυτιλίαν των δι' ἧς καὶ ἐπλούτησεν. Ἀνήγειραν ναοὺς, μοναστήρια καὶ προκυμαίαις καὶ ἐκαλλώπισαν τὴν πόλιν των· ἐντὸς δὲ 51 ἐτῶν ἀνεπτύχθησαν θαυμασίως καὶ ἀπὸ μικρᾶς κοινωνίας γεωργῶν (β) ἀποκατεστάθησαν ἰσχυροὶ ὑπέρμαχοι τῆς ἐλευθερίας, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος.

(α) Ὁ Κόδρος ἐνεδύθη ἱμάτια χωρικοῦ καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων ἐφονεύθη ὑπὲρ πατρίδος. Ὁ Κλασσογιάννης καὶ Κουτέπας ἐνδυθέντες καὶ αὐτοὶ ἱμάτια μοναχῶν ἀπῆλθον εἰς τύραννον αἰμοβόρον καὶ γονυπετῶς κλίναντες, τῷ εἶπον· προσφέρομεν τὸ ξίφος· νὰ μᾶς κόψῃς τὰς κεφαλὰς ὑπὲρ πατρίδος.

Ὁ γέρον Κλασσογιάννης ἦτο μὲν ἀναλφάβητος ἀλλὰ συνετὸς, ἦτον ὁ Αἴσωπος τῶν ψαριανῶν· ὠμίλει εἰς τοὺς συμπολίτας του μὲ παραβολὰς καὶ παροιμίας. Ἀφῆκε δὲ πολλὰς ἐκ τῶν ὁποίων σώζονται ὀλίγαι.

(β) Ὁ Ἰωάννης Φιλήμων εἰς τὸν γ'. τόμον τοῦ ἱστορικοῦ δοκιμίου του ἐν σελ. 103 λέγει τὰ ἑξῆς·

«Ψαρὰ, τὰ ἀρχαῖα Ψύρα, ἡ μικρὰ αὕτη νῆσος τοῦ Αἰγαίου ἀριθμεῖ ἡμῶις τριακονταετὴ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως περίοδον πολιτισμοῦ τι-

Ὅτε δ' ἐσήμανεν ἡ σάλπιγξ τῆς παλιγ γενεσίας καὶ ἠγέρθη ἐκ τοῦ ἐξ ἐρειπίων τάφου τῆς Ἑλλάς, ἠγέρθησαν καὶ δεύτερον οἱ ψαριανοί.

Στερούμενοι καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι Ἕλληνες τῶν πρὸς πόλεμον ἀναγκαίων, ἥτοι χρημάτων, πολεμεφοδίων καὶ θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων, ἔχοντες ὅμως πατριωτισμὸν ἄδολον καὶ ἐλπίζοντες εἰς τὴν θείαν βοήθειαν ἐτέθησαν θαρβράλέως εἰς τὴν ἀδύνατον καὶ πανταχόθεν καταδιωκομένην ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτῆς ὁ βίος τῶν ψαριανῶν διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐποχάς, ἡ μὲν πρώτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς καταστροφῆς τῶν, κατὰ τὴν 21 ἰουνίου 1824· δευτέρα ἐποχὴ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ταύτην μέχρι τοῦ ἰουλίου τοῦ 1825 ὅτε ἐξελέξαντο νέα τῆς ἐπιτροπῆς τῶν μέλη εἰς Αἴγιναν· καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ταύτην μέχρι τέλους τοῦ 1827, καθ' ἣν ἐποχὴν ἔπαυσεν ὁ διὰ θαλάσσης ἑλληνικὸς κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου πόλεμος τῶν.

Τὰ κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν ἔργα δεικνύονται εἰς τὸ ἱπόμνημα· ὡς κυριώτατον δὲ ἐθεώρησαν τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἐκανόνισαν καλῶς διὰ τῆς εὐτολμίας τῶν δὲ ἀρπάζοντες ἐχθρικά κανόνια ὥπλισαν τὴν νῆσόν

»νος καὶ σχηματισμοῦ πλοίων διὰ τῆς ἐμπορίας. Πρότερον ἀλιεῖς ταπεινοὶ καὶ ἔπειτα ναυσίποροι ὑπερήφανοι οἱ ψαριανοί, ἀνεδείχθησαν, τοῦ ἀγῶνος ἀρξαμένου, ἐπάξιοι ἢ καὶ ἀνώτεροι τῶν κοινῶν ἐλπίδων.»

Ὁ Φιλήμων ἔλαβεν ἐσφαλμένης πληροφορίας· διότι ἦσαν γεωργοί, καὶ διὰ τῆς γεωργίας μόνον δύνανται νὰ ζήσωσιν ἄνθρωποι· δὲν ἦτο δυνατόν ὅμως νὰ ἦσαν ἀλιεῖς· διότι πῶς ἠδύναντο νὰ ζήσουν διὰ τῆς ἀλιείας μόνον ὅταν δὲν ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι νὰ ἀγοράζωσι τὰ ἀλιευόμενα ὀψάρια, διὰ νὰ πορίζονται οἱ ἀλιεῖς; Εἰς Ψαρὰ πληθυσμὸς δὲν ὑπῆρχε, πόλεις καὶ χωρία πλησίον δὲν ὑπῆρχον, ἀλλαχοῦ ν' ἀπέρχωνται καὶ νὰ τὰ πωλῶσι δὲν ἦτον δυνατόν, πῶς λοιπὸν ἔζων ὡς ἀλιεῖς;

Ἀριθμεῖ λέγει, τριακονταετῇ περιόδῳ πολιτισμοῦ· οἱ ψαριανοὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1770 ἦσαν ἤδη ἀρκετὰ πεπολιτισμένοι ἀφοῦ εἶχον πλοῖα καὶ ναυτιλίαν, ὥστε πρὶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν πεπολιτισμένοι.

τῶν καὶ ἔγιναν ἰσχυροί· εὕρισχόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἀπέστελλον τὰς ναυτικές τῶν δυνάμεις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐματαίωσαν τὸν σκοπὸν τῆς εἰς ἡπειρον καὶ Πελοπόννησον μεταβάσεως ὀθωμανικῶν στρατευμάτων. Ὑποστηρίζοντες δὲ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ὅπου καὶ ὅπως ἡδύναντο ἐχορήγουν εἰς τοὺς ἐπανισταμένους Ἕλληνας, δυνάμεις ναυτικές καὶ ἐφόδια πολέμου. Ἐπεμπον κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου τὰ πολεμικά καὶ πυρπολικά τῶν πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἔκαμον ἀποβάσεις εἰς τὸ τουρκικὸν κράτος καὶ ἐνήργουν τὰ τολμηρότερα ἐπιχειρήματα· ἅμα δ' ἐπληροφοροῦντο τὴν εἰς τὰ περίξ τὴν νήσου τῶν προσόρμησιν ἐχθρικοῦ στόλου ἢ ἐχθρικῶν πλοίων ἔπεμπον κατ' αὐτῶν τὰ πυρπολικά τῶν.

Ἐπειδὴ δὲ εἶχον εὐταξίαν ἐπὶ τῆς νήσου τῶν συνήχθησαν πολλοὶ Ἕλληνες πρόσφυγες ἀπὸ τὰς καταστραφείσας πόλεις καὶ ἀπὸ ἄλλα διάφορα μέρη τοῦ τουρκικοῦ κράτους· τοὺς περιεποιήθησαν δὲ ὅπως ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ὑπηγόρευεν.

Ἐπειδὴ δὲ ὅτε ἀπῆρχοντο εἰς τὰς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐκστρατείας ἔμενεν ἡ νῆσός τῶν ἀπροφύλακτος, προσέλαβον στρατιωτικὴν δύναμιν μὲ ἰδιά τῶν ἔξοδα, φοβούμενοι μήπως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν προσβάλλει ὁ ἐχθρὸς τὴν νῆσόν τῶν εὕρισκομένην ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰ Ψαρά ἦτον ὅτι μὲν καὶ πρὸ αἰώνων βράχος, ἀλλὰ βράχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐθραύοντο πᾶσαι αἱ τῶν τυράννων ἐλπίδες, βράχος ὅστις ἔθραυε τὸ ἐπερχόμενον κύμα προτείνων τὰ ἀγέρωχα αὐτοῦ στήθη, καὶ τὸ διεσκόρπιζεν εἰς πομφόλυγας.

Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ Σουλτάνου οἱ γογγυσμοὶ καὶ τὰ δυστυχήματα τῶν τούρκων προξενούμενα ὑπὸ τῶν ψαριανῶν, ἐζήτησεν εἰς τὸν γεωγραφικὸν χάρτην τὰ Ψαρά καὶ ἰδὼν τὴν τόσον μικρὰν ταύτην νῆσον, ἥτις τοσοῦτον ἐτάραξεν αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπηκόους του, ἐμελέτησε τὴν καταστροφὴν τῆς καὶ διέταξε τὴν κατ' αὐτῆς ἐκστρατείαν, ἀφοῦ πρῶτον ἔξεσεν ἀπὸ τοῦ χάρτου αὐτὴν διὰ τοῦ ὄνυχός του. Συγχρόνως δὲ ἀπεφάσισεν ἐκστρατείαν καθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο καὶ ἐνῷ οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον τὰς μεγάλας ταύτας προετοιμασίας κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν,

ἡ Διοίκησις ἐκυλίετο εἰς τὸν βόρβορον τῶν φατριῶν καὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων. Οἱ πολιορκοῦντες τὴν Εὐβοίαν Ὀδυσσεὺς καὶ ψαριανοὶ γράφουσιν εἰς τὴν Διοίκησιν περὶ τῶν μεγάλων τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεων, καὶ περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν τροφίμων ἐν τῷ πολιορκουμένῳ τῆς Χαλκίδος φρουρίῳ, προτρέποντες τὴν Διοίκησιν νὰ πέμψῃ δυνάμεις ναυτικάς διὰ νὰ τὸ κυριεύσωσιν. Ἀλλ' ἡ Διοίκησις φροντίζουσα περὶ τῶν ἄλλων ἐκείνων πολέμων τῶν πρὸς τοὺς ἀδελφούς της, δὲν ἐφρόντισε ν' ἀποστείλῃ δυνάμεις ἐκεῖ, οὔτε ν' ἀσφαλίσῃ τὴν ἐπικράτειάν της, οὔτε νὰ σώσῃ τοὺς πολίτας της ἀπὸ τὴν σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν.

Ὁ ἐχθρικός στόλος ἐξελθὼν τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ μὴ θεωρῶν τὸν ἑλληνικὸν στόλον ἀπέναντί του, προχωρεῖ ἀφόβως καὶ θαρράλως εἰς Εὐβοίαν, διαλύει τὴν πολιορκίαν καὶ ἀνεμποδίτως περιέρχεται τὰς θαλάσας ἀπὸ Ρούμελης μέχρι τῆς Ἀντολῆς καὶ κατεσπευμένως συνάζει στρατούς.

Ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς, ἐξ Αἰγύπτου, πέμπει ναυτικὴν καὶ στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ καταστρέφει τὰς νήσους Κρήτην καὶ Κάσσον ἐνῷ ἡ ἑλληνικὴ Διοίκησις παρακαίρως ἐπεμψε ναυτικὴν δύναμιν εἰς Κάσσον. Ὅλοι αὗται αἱ καταστροφαὶ τῶν πόλεων, αἱ σφαγαὶ, αἱ λεηλασίαι καὶ αἰχμαλωσίαι ἐνηργοῦντο ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Διοικήσεως, ἥτις οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἔκαμε. Τέλος ἐπαπειλοῦνται τὰ Ψαρὰ ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ Διοίκησις τὴν φιλαρχίαν ἐπὶ κεφαλῆς της ἔχουσα ἀφίνει τὰ Ψαρὰ ἀβοήθητα καὶ αὐτὰ καταστρέφονται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ· ἡ δὲ καταστροφή τῶν Ψαρῶν ἐπιφέρει τὴν ἀπελπισίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Πολλοὶ εἶπον ἔκτοτε κατὰ ψαριανῶν, ὅτι, μὴ καταδεχθέντες νὰ γράψωσι τότε πρὸς τοὺς συναδέλφους των Ἰδραίους καὶ Σπεισιώτας, ἵνα ἔλθωσι πρὸς βοήθειαν διὰ νὰ μὴ καυχῇθῶσιν οὗτοι ὅτι τοὺς ἔσωσαν, κατεστράφησαν.

Ὁ Σπηλιάδης εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ β' τόμου σ. 93 λέγει· «οἱ ψαριανοὶ πληροφορηθέντες ὅτι θὰ τοὺς προσβάλλῃ ὁ ἐχθρικός στόλος διχογνωμοῦσιν εἰς τὰ συμβούλιά των, τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπεράσπισιν ἑαυτῶν, καὶ ὑπερισχύουσιν οἱ φρονοῦντες ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκβάλωσι τὰ πηδάλια καὶ τὰ ἱστία τῶν

» . . . πλοίων των, δὲν θέλουσι δὲ νὰ προσκαλέσωσι τοὺς ὑ-
 »δραίους καὶ σπετσιώτας, ἐνῷ ἦτον ἐπόμενον νὰ κατατροπώσωσι
 »τὸν ἐχθρὸν ναυμαχοῦντες ὅλοι ὁμοῦ, διὰ νὰ μὴ δώσωσι τάχα
 »τὸ δικαίωμα νὰ καυχηθῶσι οἱ ὑδραιοσπετσιώται ὅτι τοὺς ἔσω-
 »σαν ἀπόφασις ἡρώων ἀξία ἀλλὰ ὀλεθρία εἰς ἑαυτοὺς, ἀπόφασις
 »καρδιῶν λεόντων, ἀλλ' ἀβουλία ! (α) ἡδύναντο δὲ τὰς μὲν οἰ-
 »κογενείας των ν' ἀποπέμψωσιν εἰς ἀσφαλὲς μέρος, καὶ ἐπὶ τῆς
 »νήσου των πολεμοῦντες, καὶ μὲ τὰ πολεμικὰ πλοῖα των καὶ
 »ἡφαιστεια ναυμαχοῦντες, ἡδύναντο καὶ μόνοι των εἰς τε τὴν
 »ξηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἐνταυτῷ ἀγωνιζόμενοι νὰ τρέψωσι
 »τὸν ἐχθρὸν ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἤθελον δυνηθῇ, τοῦλάχιστον ἡδύ-
 »ναντο νὰ σώσωσι τὰ πλοῖα, τὰς οἰκογενείας των καὶ τὴν κι-
 »νητὴν περιουσίαν των ὃ δὲ ἐχθρὸς ἄλλο τι δὲν ἤθελε δυνηθῇ
 »εἰμὴ νὰ παραδώσῃ εἰς πῦρ τὰς οἰκίας των ἡδύνατο καὶ νὰ
 »κρατήσῃ ἂν ἤθελε κυριεύσῃ τὴν νῆσον ; Οἱ ψαριανοὶ ἐσώζοντο
 »ἄρα καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπανήρχοντο εἰς τὴν πατρίδα των
 »φοβερώτεροι, καὶ κατεδίωκον εἰς τὰ ἐρείπια των, ὅθεν ἡπέλουν
 »πάντοτε τὴν Ἀσίαν καὶ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ὅλους τοὺς στό-
 »λους τοῦ ἐχθροῦ.»

Ὁ προσαπτόμενος οὗτος εἰς τοὺς ψαριανούς μῶμος εἶναι ἀνυ-
 παρκτος καθὼς δεικνύεται εἰς τὸ Ἰπόμνημα· διότι οἱ ψαριανοὶ
 ἔγραψαν καὶ ἐπροσχάλεσαν τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων. Καὶ
 ἔπειτα δὲν ἐπρόκειτο περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν μόνον ὥστε νὰ
 ἔχωσι τοιοῦτον φόβον, ἀλλ' ἐπρόκειτο περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης
 τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς σωτηρίας τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν λοιπῶν
 καταστραφέντων μερῶν. Ἄλλως διατί δὲν ἐξέπλευσαν διὰ τὴν
 Κρήτην, Κάσσον καὶ Εὐβοίαν; ἢ μήπως καὶ τὰ μέρη ταῦτα, διὰ
 νὰ μὴ καυχηθῇ ὁ ἐλληνικὸς στόλος ὅτι τοὺς ἔσωσε, δὲν τὸν ἐπροσ-
 κάλεσαν; Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἢ δυστυχία των
 ἀλλὰ πρέπει νὰ προσάπτωμεν καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ αἷτιον τῶν ду-
 στυχιῶν των.

(α) Λέγεται ἄλλως ὅτι εἰδοποίησαν ἀμέσως τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἔπειτα
 ἔφθασεν ἡ εἰδήσις εἰς τὰς δύο νήσους, ὥστε ἕνεκα τούτου ἐβράδυναν τὰ
 πλοῖα τῶν ὑδραιοσπετσιωτῶν νὰ ἐκπλεύσωσιν.

Ἀφροῦ δὲ οἱ ψαριανοὶ ἀπηλπίσθησαν ὅτι θὰ τοὺς πέμψῃ ἡ Διοίκησις βοήθειαν, ἔκαμαν ἥρωϊκὴν ἀπόφασιν νὰ πολεμήσωσιν ἐν τῇ νήσῳ των. — Ὁλεθρία δι' αὐτοὺς ἀπόφασις, λέγει ὁ Σπηλιάδης· ἀλλὰ σωτηρία διὰ τὴν Ἑλλάδα, λέγομεν ἡμεῖς· διότι, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, καταναλώσας ὁ ἐχθρὸς τὰς δυνάμεις του ἐπὶ τῶν Ψαρῶν, ἐξησθένησε καὶ ἀπεσύρθη εἰς Μιτυλήνην ἀντὶ νὰ κινήσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἄλλοι εἶπον ὅτι οἱ ψαριανοὶ ἐὰν ἐλάβανον τὰς οἰκογενείας των καὶ τὴν κινητῆντων περιουσίαν καὶ ἀνεχώρουν, ἤθελον σωθῇ· μάλιστα ἤθελον σωθῇ, ἀλλὰ τὰ σώματα καὶ οὐχὶ ἡ τιμὴ των· ἡ νῆσός των ἤθελε λεηλατηθῇ καὶ κυριευθῇ ἀναιμωτῇ, ὁ δ' ἐχθρὸς μὲ τὰς καταπληκτικὰς του δυνάμεις ἤθελε προχωρήσῃ θαρραλεώτερον κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπειδὴ δὲν εὗρεν ἀντίστασιν εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἐπιχείρημα· αἱ δὲ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἤθελον ἀμέσως προσκυνήσῃ, ὁ δ' ἐχθρὸς νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος θὰ ἔκαμιν ἀπόφασιν ὅπου ἤθελεν. Εἶναι δὲ ἀμφίβολον ἂν ὁ Ἕλληνικὸς στόλος ἤθελε πλέον προφθάσῃ νὰ τὸν προῦπαντήσῃ. Ἄλλως τε, ἡ ἑλληνικὴ Διοίκησις ἔδειξε τόσῃν πρὸς αὐτοὺς συμπάθειαν, τόσῃν φιλάνθρωπίαν, τοὺς ἐξετίμησε τοσοῦτον διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις των ὥστε ἦτο προτιμότερον καὶ οἱ ἐπιζήσαντες ψαριανοὶ ν' ἀποθάνωσιν ἐνδόξως μαχόμενοι πρὸς τοὺς τούρκους ἢ νὰ ἐπιζήσωσι προπηλακίζόμενοι ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Διοικήσεως.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἴσως ἤθελον σωθῇ ἐν τῇ νήσῳ των ἐὰν δὲν συνέβαινε γαλήνη· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τοὺς κατέτρεξάν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν των οἱ ψαριανοὶ ἐζήτησαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν νῆσόν των, καὶ, κατὰ τὸν Σπηλιάδην, ἤθελον εἶναι τφόντι φοβερώτεροι, ἀπειλοῦντες ἀπὸ τὰ ἐρείτιά των ἀπὸ τῶν ὁποίων ἠπείλουν πάντοτε τὴν Ἀσίαν καὶ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ὅλους τοὺς στόλους τοῦ ἐχθροῦ. Ἄς δώσωσι λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν οἱ ἐμποδίσαντες τὰ μέσα τῆς ἐπανόδου των.

Ἀνύπαρκτος δὲ εἶναι καὶ ἡ κατηγορία ὅτι διηρέθησαν εἰς τὰ συμβούλιά των· διότι ὅλοι ἐκ συμφώνου ἀπεφάσισαν καὶ ἐπολέμησαν ὑπὲρ τῶν ὅλων.

Εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ὑποναυάρχου Γ. Σχχτούρη εὗρον τὴν κατωτέρω ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν, ἔκθεσιν ἔμ-

πλεον φθόνου καὶ κατηγοριῶν ἀνυποστάτων κατὰ τῶν ψαριχνῶν.

» 15 Ἰουλίου, ἡμέρα τρίτη.

« Ἦδη κατὰ τὰς πληροφορίας ἃς ἐλάβομεν ἀπὸ ὑποκείμενα παρευρεθέντα εἰς τὰ Ψαρά εἰς τὴν ἀπόβασιν στρατευμάτων, ἦν ἔκαμεν ἐκεῖ ὁ ἐχθρικός στόλος, εἵμεθα εἰς περίστασιν νὰ δώσωμεν κάποιαν ιδέαν ἀκριβοῇ περὶ τοῦτου.

» Ἡμέρα παρασκευή, 20 ἰουνίου, ἔφθασεν ὁ ἐχθρικός στόλος εἰς τὰ Ψαρά, ἅκρα γαλήνη ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν· ἀπὸ ξύνα δυσβατώτατον κάβον τῆς νήσου, κατὰ τὴν Τραμουνητᾶνα, ἠβουλήθη νὰ κάμῃ ἀπόβασιν τὴν ὁποίαν καὶ ἄρχισε περὶ τὴν ἀ. ὥραν τῆς ἀκολούθου ἡμέρας σάββατον, μὲ βάρκες, καὶ τσουλούπες ἄπειρες. Ὁ κάβος σχηματίζει ἐκεῖ τρεῖς μικροὺς λόφους· οἱ ψαριανοὶ ἐκεῖ δὲν εἶχον εἰμὴ μίαν πολλὰ μικράν φρουράν, καὶ αὐτὴν εἰς τὸν λαίμῳ τοῦ κάβου, καὶ ὄχι εἰς τὸ ἄκρον τὸ ὁποῖον σχηματίζει ἓνα βράχον ὡσάν νησάκι. Οἱ ὀλίγοι φύλακες ὅπου ἦσαν ἐκεῖ ἀντεστάθησαν ὀλίγον, πλὴν διὰ τὴν πληθὺν τῶν ἐχθρῶν ὅπου ἐξεβρακαρίζοντο ἀπὸ διάφορα μέρη φοβηθέντες ἐτραβήχθησαν. Περίπου ἀπὸ 500 ἦτον ἤδη ἐπάνω εἰς τὸν κάβον οἵτινες καὶ θαρρύνθέντες ἐπροχώρησαν ἕως εἰς τὸν λαίμῳ τοῦ κάβου. Κατόπιν ἐβγήκαν καὶ ἄλλοι ὥστε εἰς ὀλίγην ὥραν ἔγιναν σχεδὸν 1500 τοῦρκοι ἐπάνω εἰς τὴν νῆσον. Ἐντοσοῦτῳ ἔφθασαν ἀπὸ διαφόρους φυλακὰς ἕως 300 (ἐξ ὧν πολλὰ ὀλίγοι ἦτον ψαριανοὶ) καὶ ἀντιστάθησαν οὐκ ὀλίγον κρατήσαντες πόλεμον μιᾶς ὥρας σχεδὸν, καθ' ὃν ἐφθάρησαν οἱ περισσότεροι, καὶ οἱ λοιποὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἦλθον εἰς τὴν τάμπιαν καλουμένην τοῦ Ἀδάμ ἢ Σπηλιᾶ, εἰς ταύτην τὴν ρετιράτα ἐσκοτώθη ὁ Κόττας μὲ τὸ νὰ τὸν ἄφησαν οἱ περισσότεροι τῶν στρατιωτῶν του. Ἐντοσοῦτῳ ἀπέβησαν ἔξω ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας ἐχθροὶ οἵτινες διαιρεθέντες εἰς τρεῖς κολλῶνες, αἱ μὲν δύο ἐτράβηξαν κατὰ τὴν πολιτείαν, ἡ δὲ τρίτη εἰς τὸ ρηθὲν κανοστάσιον. Οἱ ἐν αὐτῷ εὕρισκόμενοι ἀντέκρουσαν δύο φοραῖς τὴν ὁρμὴν, πολεμοῦντες ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰς 4 τῆς ἡμέρας ἕως εἰς τὰς 7· βλέποντες δὲ νὰ μὴ τοὺς ἔρχεται κάμμία βοήθεια ἐξεσπάθωσαν ν' ἀπεράσουν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων· ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγοι ἐγλύτωσαν.

» Ἄλλος πόλεμος ἔγινεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ ὅπου κεῖται ἄνω τῆς πολιτείας ὅπου ἔκειντο τρεῖς μύλοι· ἐκεῖ εὐρίσκοντο σχεδὸν 500 ψαριανοὶ, λιάπιδες καὶ ξένοι· οὗτοι ἐκράτησαν ὀλίγον τὴν ὁρμὴν τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις εἶχε ξεβαρκαρεῖ ἤδη ὑπὲρ τὰς 8 χιλιάδας· ἔπεσαν οὐκ ὀλίγοι τοῦρκοι, καὶ ἐδικοὶ μας ἱκανοὶ, ἐκεῖ λέγουσι νὰ ἐσκοτώθῃ ἡρώϊκῶς καὶ ὁ καπ. Ἀναγνώστης Τζώτζης· ἀλλ' ἡ πληθὺς τῶν ἐχθρῶν ἔκαμε τοὺς ὀλίγους νὰ τραβηχθοῦν κατὰ τὸ Παλαιόκαστρον, ὅπου ἦτο τὸ μεγάλο κανονοστάσιον. Τότε ὅλοι οἱ ψαριανοὶ ἀπελπίσθησαν καὶ ἔτρεξαν εἰς τὰ πλοῖα· οἱ λιάπιδες ὅμως ὄχι, ἀλλ' ἐκλείσθησαν μὲ τινὰς ἄλλους ξένους, καὶ σχεδὸν 10 ἕως 12 ψαριανοὶ μέσα εἰς τὸ κανονοστάσιον. Τότε οἱ τοῦρκοι ὥρμησαν σωρηδὸν μέσα εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ οἱ ψαριανοὶ δὲν ἔλαβον καιρὸν μήτε καὶ νὰ λάβωσι ταῖς οἰκογενεαῖς των εἰς τὰ πλοῖα. Φόβος μέγας μὲ γοῖσμοὺς καὶ ἀλλαλαγμὸν ἠκούετο καθ' ὅλην τὴν πολιτείαν· δὲν ἐζητοῦσαν πλέον νὰ διαφεντευθοῦν· ὅλοι οἱ ἄνδρες ἐγκαταλείποντες τὰ ὀσπήτιά των, τὰ ὑπάρχοντά των καὶ αὐτάς τὰς γυναῖκάς των καὶ παιδιὰ των ἔτρεχον εἰς τὴν θάλασσαν νὰ ἐμβαρκαρισθοῦν, ἀφήσαντες τοὺς ἐχθροὺς νὰ λεηλατῶσι, νὰ καίωσι καὶ νὰ σκλαβώνωσιν ἀνεμποδίστως. Πολλοὶ νεάνιδες καὶ παρθένοι ἔπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, τινὲς γυναῖκες φθάσαντες εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο, πολλώταται δὲ γράϊκι καὶ δύσμορφοι ἐσκοτώθησαν ἀπὸ τοῦ τοῦρκου. Ἐκ τούτων λέγουσι νὰ ἔκλεισαν ἱκανὰς μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου, καὶ ὕστερον ἔβαλον φωτιὰν καὶ τὰς ἔκαυσαν. Τὴν ἐπιοῦσαν, ἡμέραν κυριακὴν, οἱ τοῦρκοι ἔβριψαν ὅλην τὴν προσοχὴν εἰς τὸ νὰ κυριεύσουν τὸ παλαιόκαστρον, ἥτοι τὸ μεγάλο κανονοστάσιον ὅπου εἶναι εἰς τὸν κάβο πὲρ Ὀστρια, πλαγίως τῆς πόλεως, καὶ ὅπου ἐκλείσθησαν οἱ λιάπιδες μὲ τὰς ἄλλας οἰκογενεαῖς των, καὶ ὅπου ἦτον οἱ τσεπιχανέδες τῶν Ψαρῶν. Τρεῖς φοραὶς ὥρμησαν οἱ τοῦρκοι κατ' αὐτῶν διὰ νὰ τοὺς κυριεύσουν ἐξ ἐφόδου, καὶ τρεῖς ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι μὲ μεγαλῶτατον χαμὸν, δώδεκα χιλιάδες λέγουσιν ἐξεβαρκαρίσθησαν ἐπάνω εἰς τὴν νῆσον ἐκ τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων καὶ ὅλοι ἐβρίφθησαν κατ' αὐτῶν· τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν λιάπιδων ἦτον ἤδη σκοτωμένοι

ὅταν ἀποφάσισχν ν' ἀφήσουν τοὺς τούρκους νὰ ἔμβουν μέσα καὶ τότε βάζοντες φωτιάν εἰς ταῖς μίναῖς ἐπῆρε μόνον ἡ μία καὶ ἐσκαπάσθησαν ὑπὲρ τὰς 4 χιλιάδες τούρκοι, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μὲ τὰς γυναῖκας καὶ παιδιὰ τους. Τοιοῦτον ἥρωϊκὸν τέλος ἔδωκαν οἱ γενναῖοι. Ὁ χαμὸς τῶν τούρκων ἀναβαίνει καθ' ὅλην τὴν νῆσον ὑπὲρ τὰς 6 χιλ. σκοτωμένοι, καὶ 2 χιλ. λαβωμένοι.

»Κάμμιχ προδοσίχ δὲν ἐμεσολάβησεν, ἡ διαφωνία τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων μέτρων ἠφάνισαν τὴν νῆσον· εἴθε τὸ τοιοῦτον παράδειγμα νὰ γενῇ μᾶθημα εἰς τοὺς λοιποὺς θαλασσινοὺς καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος. (Ὁ συντάκτης τοῦ ἡμερολογίου κάμνει τὰς παρατηρήσεις του, ὅτι ὤφειλον τὰ πλοῖα νὰ ἐκπλεύσωσιν ἀρχήτερα διὰ νὰ γλυτώσουν τὴν Κάσσον· καὶ ὅτι ἡ διχόνοια τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως φέρει τὸν ὄλεθρον· καὶ ἐπιφέρει τὰς περὶ Ψαρῶν κρίσεις του.) Ἄλλὰ ποῖος ἤθελε πιστεύσει ποτὲ ὅτι τοῦτο τὸ μέγα προπύργιον τῆς Ἑλλάδος, οἱ ψαριανοὶ, οἵτινες ἐτρόμαξαν τὴν Ἀσίαν διὰ τὴν τόλμην των καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ νοός των ἔμελλον νὰ φανοῦν οἱ πλέον ἄνδρροι εἰς τὴν κριτικωτέραν περιστάσιν τους; ἡ πτώσις τους ἐφάνη ἀπίστευτος εἰς πρώτην φωνὴν πρὸς ὅλους τοὺς ὁμογενεῖς καὶ ξένους, οἱ δὲ ἐν Σμύρνη εὐρωπαῖοι δὲν ἤθελον διόλου νὰ πιστεύσουν ἕως ὅτου ἔστειλαν μίαν γαλλικὴν φρεγάδαν καὶ ἐπέστρεψεν ἀπὸ Ψαρὰ φέρουσα τὴν εἰδήσιν ὅτι εἰς 24 ὥρας τὰ ἐξουσίασεν ὁ Τοπάλης, καὶ ὅτι περισσοτέραν γενναιότητα ἔδειξαν αἱ γυναῖκες των ἀπὸ αὐτοὺς, οἵτινες μόλις εἶδον τινὰς τῶν ἐχθρῶν ἀποθάντας εἰς τὴν νῆσον κατεπλάγησαν, κατετρόμαξαν καὶ διεσπάρησαν τρέχοντες εἰς τὰ πλοῖα διὰ νὰ φυλάξουν τὴν ζωὴν των, λησμονήσαντες τὰ χρέη των πρὸς τοὺς συγγενεῖς των, τὰς γυναῖκας των καὶ παιδιὰ, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν γῆν εἰς ἣν ἐγεννήθησαν, τὰ ὅποια ὅλα ἔγιναν θῦμα καὶ ἀπώλεια τῆς ὁμότητος τῶν ἐχθρῶν. Τοιαύτην περιγραφὴν ἔδωσεν ἡ ῥηθεῖσα φρεγάτα ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν εἰς Σμύρνην· ἀλλὰ τὸ παρελθὸν μᾶς ἔδειξεν ὅτι οἱ ψαριανοὶ ἦτο καὶ εἶναι γενναῖοι ὅχι ὀλιγώτερον τῶν ἐπιλοίπων ἐλλήνων, ἀνδρεῖοι εἰς τὰς περιστάσεις, ἐπιχειρηματῖαι καὶ φοβεροὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν ἐχθρὸν, διατί λοιπὸν ἦδη νὰ φανῶσι τὸ ἐναντίον; Δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀνδρεία ἀλλὰ μεγαλήτεροι ἀρεταὶ προπορεύονται εἰς

τὴν εὐτυχίαν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ἔθνων· αὐταὶ ἔλλειψαν ἀπὸ τοὺς συναδελφοὺς, ψαριανοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἐχάθησαν. Οὗτοι μὲ τὸ νὰ ἐπαινέθησαν παρὰ πολλῶν διὰ τὴν κατ' ἐπιφάνειαν εὐταξίαν, ἣν ἔδειχναν ἐπάνω εἰς τὸν τόπον τους, καὶ εἰς τοὺς ἐκεῖσε παρερχομένους ξένους καὶ μὲ τὸ νὰ ἐφυλάχθησαν ἤδη τρεῖς χρόνους ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ μὲ τὸ ἐπέτυχον τὰς τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις των ἐνόμιζον τὸν ἑαυτὸν τους ἀνώτερον τῶν ἐπιλοίπων συναδέλφων τους καὶ οὔτε χρεῖαν ἔχουν τὴν βοήθειάν των, διὰ τοῦτο δὲν ἐκαταδέχθησαν καὶ νὰ τοὺς ζητήσουν βοήθειαν· δὲν ἐστοχάσθησαν ὅτι ἂν οἱ ὑδραῖοι καὶ σπετσιῶται δὲν τοὺς ἐβοήθουν ἐξ ἀρχῆς, ἐφαντάσθησαν ὅτι εἶναι ἄλλοι ἄθηναῖοι, καὶ ὠνόμασεν τὴν τοπικὴν των Διοίκησιν, βουλὴν τῶν Ψαρῶν, τίτλος, ὃς τις μόνον εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν ἑνὸς ἔθνους πρέπει νὰ δίδεται. Ἰσως νὰ τοὺς ἀπέρχον ἀπὸ τὸν νοῦν τους ὅτι ἤμποροῦν νὰ καταστήσουν μίαν ἄλλην βουλὴν ἀπὸ ἐκείνην τοῦ ἔθνους. Τοιαύτας ὀλεθρίους ἰδέας ἐνέπνευσαν εἰς τὸν λαόν τους τινὲς δοκησίσοφοι συμπολιταὶ των κενόδοξοι καὶ κακοήθεις, οἵτινες διὰ νὰ ἔχωσι τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν τόπον τους διέβαλλον εἰς τὸν λαόν τους τοὺς ὀλίγους ἐξ αὐτοὺς ἀγαθοὺς πατριώτας, ἔπνευσαν εἰς αὐτὸν τὴν ὑπὲρ ὃ δει περὶ ἑαυτοῦ ὀλεθρίαν φαντασίαν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ κοπῇ κατὰ ἀλληλογραφία μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν θαλασσίων ὑδραίων καὶ σπετσιωτῶν. Οἱ ἀγαθοὶ πατριῶται ἔβλεπον μὲ λύπην τους ταύτην τὴν ὀχλοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι παρημέλησαν τὰ χρέη τοῦ ἀληθοῦς πατριώτου, μολυνθέντες ἀπὸ τὴν κακοήθειαν τοῦ λαοῦ των εἰς τὴν ὁποίαν τὸν κατήντησαν τὰ λάφυρα καὶ ἡ αἰσχροκέρδεια· ἀποποιοῦντο εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος των νὰ συνεισφέρωσιν ἀνελόγως τῆς ὑπολήψεως καὶ καταστάσεώς των, ἀπέκτησαν διὰ τοῦτο τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀποστροφὴν τοῦ λαοῦ. Ἀλλοίμονον ὅποταν ἓνας λαὸς φθάσῃ εἰς ἀναισχυντίαν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ προῖδουν οἱ τούτων ἀγαθοὶ πατριῶται καὶ πρόκριτοι; Οὗτοι ὅμως ἐγένοντο ἀπλοῖ θεαταὶ εἰς ὅλα τὰ κινήματα καὶ παραλογισμοὺς τῶν στασιαρχῶν καὶ ὀχλοφρονούντων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀφιερῶσαντες τὰ ἱερά συμφέροντα τῆς πατρίδος των δὲν ἐμεθοδεύοντο εἰμὴ πῶς ν' ἀποφύ-

γουν τὰς ὑπὲρ πατρίδος συνεισφοράς. Ἐν ὀλίγοις ἐμιμήθησαν τὸν ἀπλοῦν λαόν, διὰ τοῦτο ἔγιναν καὶ αὐτοὶ ἀπλοὶ καὶ ἀνυπόληπτοι παρὰ τοῦ λαοῦ, ὅστις μ' ὅλον ὅτι ἰσχυρὸς ἀλλὰ ἀνόητος, δὲν ἀπέρασε ποτὲ ἀπὸ τὸν νοῦν του, ὅτι ἐνδέχεται νὰ χάσῃ εἰς μίαν ἡμέραν τὰ ὅσα ἐθησαύρισεν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀδικίας. Ἄς σκεπάσωμεν μὲ ἓνα πυκνὸν κάλλυμα τὰς πράξεις των εἰς πολλοὺς τῶν δυστυχησάντων ὁμογενῶν, καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνους πρὸς οὓς ἐχρεωστοῦσαν τὸ εἶναι πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως· μὲ τοιαῦτα ἦθη, μὲ τοιαύτην φρόνησιν πῶς ἤμποροῦσαν νὰ προσδεύσουν; Μ' ὅλον τοῦτο ὁ κάθε πατριώτης πρέπει νὰ κλύσῃ τὴν δυστυχίαν των καὶ νὰ τοῖς δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὴν περὶστασιν· διότι ἡ δυστυχία των εἶναι δυστυχία ὅλου τοῦ ἔθνους. Εἰς τοῦτο ἐπιστηριζόμενοι οἱ πατριῶται ὑδραῖοι καὶ σπετσιῶται μόλις ἤκουσαν ὅτι τὰ Ψαρὰ πολεμοῦνται ἀπὸ τὸν ἐχθρικὸν στόλον ἔτρεξαν εἰς βοήθειάν των μὲ 38 πλοῖα πολεμικά, ἀλλὰ πρὶν νὰ φθάσωσι ταῦτα εἰς τὰ Ψαρὰ ὁ ἐχθρὸς εἶχε τελειωμένον τὸν σκοπὸν του καὶ εἶχε ἀναχωρήσει διὰ Μιτυλήνην· 300 ἑλληνες ἀποβάντες εἰς τὴν νῆσον ἔκαμιν ὑπὲρ τὰς 3000 ἐχθροὺς νὰ ζητήσουν τόπον καταφυγῆς εἰς τὰ ἐκεῖ διαμένοντα πλοῖά των· ἡ ἀπόβασις αὕτη εἶναι μία νέα δοκιμὴ τῆς ἐλληνικῆς γεννιότητος.»

Ἡ ἀνωτέρω κατὰ ψαριανῶν σάτυρα ἐγράφη θεδαίως συναιέσει τοῦ Σαχτούρη καὶ κατεχωρήθη εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του· διὰ τοῦτο ὁ συντάκτης τοῦ ἡμερολογίου κυμαίνεται μεταξὺ τῶν αἰσθημάτων του καὶ τῶν αἰσθημάτων τοῦ προϊσταμένου του, ὥστε ποῦ μὲν ἐπαινεῖ, ποῦ δὲ ὑβρίζει τοὺς ψαριανούς. Καὶ ἤθελεν εἶναι ὑποφερτὸς ἔὰν περιωρίζετο εἰς τὴν ἐσφαλμένην του ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῆς μάχης καὶ τὰς διαστροφὰς ἐλθούσας εἰς αὐτὸν εἰδήσεις τῆς γαλλικῆς φρεγάτας· ἀλλὰ περὶ τῶν κατὰ τῶν ψαριανῶν τρομερῶν ἐκείνων κατηγοριῶν, δὲν ἐκφέρω κρίσιν τι νὰ, ἀλλ' ἀφίεμαι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἀναγνώστου ἵνα κρίνῃ μετὰ τοῦ Ἱπομνήματος καὶ ἡμερολογίου· λέγω μόνον ὅτι οἱ ψαριανοὶ καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν των διετήρησαν τὰς ἀρετὰς των καὶ τὸν πατριωτισμὸν των καὶ διεκρίθησαν·

ἐξηκολούθησαν δ' ἔχοντες καὶ ἐν Αἰγίνῃ τὴν εὐταξίαν ἣν εἶχον εἰς τὴν νῆσόν των.

Κάκῃ ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τοὺς προῖσταμένους καὶ ὁ ἀ-
θῶος τίτλος βουλῇ τῆς νήσου Ψαρῶν (α) καὶ κατὰ τούτου
ρίπτει τὰ βέλη του. Ἐφαντάσθησαν, λέγει, ὅτι εἶναι ἄλλοι ἀθη-
ναῖοι ! . . . Σὺ φίλε ἀναγνώστα θέλεις ἰδεῖ εἰς τὸ ὑπόμνημα
ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἐφάνησαν φιλόνο-
μοι ἐκτελοῦντες μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν τὰς διαταγὰς ὅλων
τῶν κατὰ καιροὺς Διοικήσεων, μὴ ἀναμιγνύμενοι εἰς τὰς πο-
λιτικὰς διαιρέσεις καὶ μὴ ἔχοντες πνεῦμα φιλοπρωτείας. Τί δὲ
προσθέτει ἀκολούθως ; « δὲν ἐμεθοδεύοντο εἰμὴ πῶς ν' ἀποφύ-
γῃσι τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος συνεισφοράς. » Οἱ ψαριανοὶ ἐμισθο-
δότησαν στρατιώτας, ὠχύρωσαν τὴν νῆσόν των καὶ ἀπέστειλαν
τὰ πλοῖα των ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς Πατρίδος τὸ ἐκάλει. Αὐτοὶ
οἱ ψαριανοὶ τοὺς ὁποίους ὑβρίζει τὸ ὑπόμνημα, δὲν εἶναι οἷτι-
νες ἐδαπάνησαν κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐβοίας ; αὐτοὶ οἱ ψα-
ριανοὶ δὲν εἶναι οἷτινες, ἐνῶ αἱ ἄλλαι δύο νῆσοι δὲν ἐξέβαλον
τὰ πλοῖα ἂν δὲν τοῖς πεμφθῶσι χρήματα, αὐτοὶ τὰ εἶχον ἑ-
τοίμα καὶ μυριάκις ἔγραψαν πρὸς τὴν Διοίκησιν νὰ τοὺς δια-
τάξῃ νὰ ἐκπλεύσωσι πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου ;
Πότε λοιπὸν ἀπεποιήθησαν νὰ συνεισφέρωσι ;

« Ἐξ ἀρπαγῆς, λέγει, καὶ ἀδικίας ὅσα ἐθησαύρησαν. » ἀλλὰ, δι'
ὄνομα θεοῦ, διατί δὲν μᾶς λέγει ποῖαι εἶναι αἱ ἀρπαγαὶ καὶ αἱ ἀ-
δικίαι αὐταί ; δὲν πιστεύομεν νὰ ἐννοῇ τὸν ἐμπορικὸν των βίον

(α) Καὶ οἱ θεταλομάγνητες βουλῇ ν' Θεταλομαγνησίας ὥν-
μασαν τὴν τοπικὴν των Διοίκησιν (ἴδε Ἰ. Φιλύμονος τόμον γ'. σελ. 135.)
Καὶ οἱ Σαντοριναῖοι καὶ οἱ Σάμιοι βουλῇ ν' Σαντορίνης καὶ βουλῇ ν'
Σάμου εἶχον, οὕτω καλοῦντες τὰς τοπικὰς των ἀρχάς, (ἴδε τόμον Α'.
Ἀναργύρου σελ. 441 καὶ 452.)

Ἄρα δὲν ἔδωκαν τὸν τίτλον τοῦτον μόνον οἱ ψαριανοὶ ἀλλὰ καὶ ἄλλαι
ἐπαρχίαι ; ὅλαι δὲ αὐταὶ εἶχον σκοπὸν ν' ἀποκαταστήσωσιν ἐκάστη ἄλ-
λην βουλὴν παρὰ ἐκείνης τοῦ ἔθνους ; !!! Διατί λοιπὸν τόση καταφορὰ
κατὰ τῶν ψαριανῶν ἀφοῦ ἡ βουλὴ καὶ ἡ Διοίκησις τὴν ἀνεγνώριζον ;
Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ πατρίς ἀπῆτει ἀπὸ τὰ τέκνα της ἔργα καὶ
οἱ ψαριανοὶ τὴν ἐβοήθουν διὰ τῶν ἔργων των ; ἡδιαφῆρει δὲ ποῖον ὄνμα
δίδουν εἰς τὰς ἀρχάς των.

διότι ἦσαν τιμιώτατοι· ἀλλὰ θὰ ἐννοῇ τὸν καταδρομικὸν τῶν βίον. Ἀλλὰ δύνανται νὰ θεωρηθῇ ἄρπαγὴ τὸ ἐθνικὸν τοῦτο δικαίωμα τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦδε ἐχορηγεῖτο εἰς ὅλα τὰ διαμαχόμενα ἔθνη; Λοιπὸν τὰ ἐχθρικὰ λάφυρα τὰ ὁποῖα ἔκαμον οἱ ψαριανοὶ καταδρομεῖς εἶναι ἐξ ἄρπαγῆς καὶ ἀδικίας; «Ἐνόμιζαν λέγει ἀποχολούθως τὸν ἑαυτὸν τῶν ἀνώτερον τῶν ἐπιλοιπῶν συναδέλφων» τῶν καὶ οὔτε χρεῖαν ἔχουν τὴν βοήθειαν τῶν, διὰ τοῦτο δὲν κατεδέχθησαν καὶ νὰ τοὺς ζητήσουν βοήθειαν.» Σὺ, ἀναγνώστα, θέλεις ἰδεῖ ὅτι τοὺς προσεκάλεσαν ἅπαξ καὶ πολλάκις, ἀλλ' ἐκεῖνοι ἄνευ χρημάτων δὲν ἐξέπλεον.

«Οἱ ὕδραῖοι καὶ σπετσιῶται, ἐξακολουθεῖ, ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν μόλις ἔμαθον ὅτι τὰ Ψαρά πολεμοῦνται.» Εἰς τὸ Ἰσόμνημα φαίνεται πότε ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν, καὶ πότε ἔπρεπε νὰ τρέξουν.

Ἀφίνομεν ὅσα λέγει ἀποχολούθως περὶ τῆς ἀνανδρείας τῶν, ἀφίνομεν ὅτι τοὺς οἰκτεῖρει ὁ ἅγιος οἴκου συντάκτης τοῦ ἡμερολογίου τούτου (α), ὅστις καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὸ ἡμερολόγιον ὑβρίζει τοὺς ψαριανούς καὶ τὸν ναύαρχον αὐτῶν Ἀποστόλην, διότι πολεῖ ἡ καρδιά καὶ δακρύει ὁ ὀφθαλμὸς τῶν ὑβριζομένων τοσοῦτον πικρῶς, τοσοῦτον δεινῶς, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀδίκως.

Σεῖς δὲ, ψαριανοὶ, ἀναγινώσκοντες τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο μὴ λυπεῖσθε· ἐξεπληρώσατε τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος ὑμῶν, καὶ ἐφάνητε καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα ἐλεήμονες, φιλοπάτριδες καὶ δίκαιοι· ἂν ἄνθρωπος ἀπεφάσισε νὰ σᾶς ὑβρίσῃ, αὐτὴ ἡ πικρία καὶ αὐτὴ ἡ ἀναίδεια εἰς τὰς ὕβρεις τοῦ ἀποκαλύπτει τὴν πρόθεσιν καὶ μηδενίζει τὸ κατασκευάσμα του.

Οἱ ψαριανοὶ τοὺς ὁποίους ὑβρίζει τὸ ἡμερολόγιον ἔθρεψαν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος πρὶν τῆς καταστροφῆς τῶν ἑκατοντάδας παροίκων καὶ τοὺς προσέφεραν οἰκίας, τροφὴν καὶ πᾶσαν περιποίησιν· ὅτε δὲ καταστραφέντες ἀνεχώρησαν ἀπάτριδες καὶ πεινῶντες ἀπὸ τῆς πατρίδος αὐτῶν ἡ Διοίκησις οὐδεμίαν παρέσχε πρὸς αὐτοὺς βοήθειαν μὴ μιμουμένη τοὺς ψαριανούς αὐτοὺς οἵτινες καίτοι μὴ ἔχοντες ἐπιβεβλημένον τὸ καθῆκον τοῦτο τὸ ἐξεπλήρωσαν τοσοῦτον φιλανθρωπῶς.

(α) Αἰσχρὸν νὰ σιωπᾷ ψαριανὸς, ὑβριζομένων ὅλων τῶν ψαριανῶν.

Ὁ δὲ Σπυρίδων Τρικούπης εἰς τὸν Γ'. τόμον τῆς ἱστορίας 7
του ἐν σελ. 137—138 λέγει «τὴν 18 ἰουνίου ἐφάνησαν ἔξω-
»θεν τοῦ λιμένος τῶν Ψαρῶν πλοῖα τουρκικὰ, τὰ ὁποῖα αὐθι-
»μερον ἐπανεπλεύσαν εἰς Μιτυλήνην ὅπου διέμενεν ὅλος ὁ στό-
»λος· οἱ ψαριανοὶ ἐσυμπέραναν ὅτι τὰ πλοῖα ταῦτα ἦλθαν εἰς
»προσκοπὴν, καὶ ὅτι ἤγγιζεν ἡ ὥρα τοῦ κατὰ τῆς Πατρίδος
»τους μελετωμένου κινήματος· συνελθόντες δὲ εἰς συμβούλιον
»οἱ μὲν ἐγνωμοδότησαν νὰ ἐκπλεύσουν εἰς συνάντησιν τοῦ ἐχ-
»θροῦ μακρὰν τῆς νήσου, οἱ δὲ νὰ τὸν περιμένωσιν ἐπ' αὐτῆς.
»Ἰπερίσχυσεν ἡ τελευταία γνώμη, ἀπέβησαν οἱ ναῦται καὶ κα-
»τέλαβον διαφόρους θέσεις εἰς ὑπεράσπισιν τῆς νήσου, ἀφῆκαν
»δὲ μόνα τὰ πυρπολικά των εἰς περίπλουν, ἔμπροσθεν τοῦ λι-
»μένος φανταζόμενοι ὅτι ἱκανοὶ ἦσαν νὰ ὑπερασπίσωσιν ὅλην
»τὴν νῆσον, ὃ ἐστὶ δεκαοκτὼ μιλίων περιφέρειαν, τρισχίλιοι
»ὀπλοφόροι.»

Εἰς τὸ ὑπόμνημα λέγω τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀπεφάσισαν νὰ
πολεμήσωσι, καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐγένετο ἀπὸ κοινοῦ καὶ
ὅτι διχογνωμία κατὰ τὴν συνεδρίασιν των δὲν ὑπῆρξε, καὶ τὴν
ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ τοῦρκοι κατεσκήπυσαν τὰ Ψαρὰ κτλ.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Τρικούπης δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλας ἀκριβεστε-
ρας πληροφορίας τὸν παρακαλῶ, διὰ τὴν εὐρεσιν τῆς ἀληθείας, εἰς
τὴν δευτέραν ἐκδοσιν τῆς ἱστορίας του ἢ ἀλλαχοῦ νὰ δημοσιεύ-
σῃ πόθεν ἔλαβε τὰς πληροφορίας ταύτας καὶ δεύτερον ποῖα ἐρ-
γα τῶν ψαριανῶν τὸν ἔκαμαν νὰ εἰπῇ τὴν πικρὰν ἐκείνην λέξιν,
«φανταζόμενοι κτλ.»

Ἀκολουθῶν εἰς σελ. 140 καὶ 141 ἀριθμεῖ τοὺς αἰχμαλωτι-
σθέντας καὶ φονευθέντας εἰς Ψαρὰ, καὶ λέγει τὰ ἐξῆς «ὥστε ἂν
»κατ' αὐτὴν τὴν ἀναλογίαν λογισθῶσι καὶ οἱ ἐκ τῶν 25,000
»προσφύγων διασωθέντων οἱ μὴ ἔχοντες πρὸς σωτηρίαν
»ὅσους τρόπους εἶχαν οἱ ἐντόπιοι, ὁ ἀριθμὸς ὅλων τῶν
»φονευθέντων καὶ αἰχμαλωτισθέντων ὑπερβαίνει τὰς δεκαε-
»πτὰ χιλιάδας.»

Ὁ Σ. Τρικούπης ἀριθμῶν τὸν πληθυσμὸν τῶν ψαριανῶν εἰς
7500, νομίζει ὅτι 3500 οἵτινες ἐφονεύθησαν εἶναι ὀλίγοι, καὶ
ὅτι τοῦτο συνέβη διότι εἶχον περισσοτέρους πρὸς σωτηρίαν τρέ-

πους. Ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ καλῇ τίς μὲ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἑλλήνος ὄνομα, ὑπῆρξαν ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπιθυμοῦντες τὴν ἐξολοκλήρου καταστροφὴν τῶν ψαριανῶν. Ἰδοὺ τί ἔγραφεν εἰς πρὸς ἕτερον φίλον του. *Ἀνάθεμα τὸν Τοπάλην ὅπου δὲν ἔκοψεν ὅλους τοὺς ψαριανοὺς.*» Ταλαίποροι ψαριανοί! ἐθυσιάσετε ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑλλάδος τὴν περιουσίαν σας, τὴν ζωὴν σας αὐτὴν, περιεφέρεσθε λιμώττοντες μετὰ τὴν καταστροφὴν σας καὶ ἀντὶ νὰ λυπηθῶσιν εἰς τὴν θῆαν σας, λυποῦνται διότι δὲν ἐφρονεύητε ὅλοι Ἰδοὺ ποῦ φέρει ὁ ἀκώρεστος φθόνος.

Ὁ Τοπάλης προσκαλέσας ἐν ἀκμῇ τῆς ὀργῆς του αἰχμαλώτους ψαριανοὺς εἰς Ψαρά, ἀφοῦ τοὺς εἶδε μὲ βλοσηρὸν ὄμμα, τοὺς εἶπεν — ἐκάμετε τὸ χρέος σας.» Εὐσπλαγχνικώτερος ὁ αἰμοβόρος τοῦρκος ἐφάνη ἀπὸ τὸν φιλάνθρωπον χριστιανόν.

Ἡμεῖς γνωρίζομεν τὸν Τρικούπην· δὲν εἶναι χαιρέκακος ἔχει χριστιανικὰς ἀρετάς, ἐπιβαρύνει τοὺς ψαριανοὺς ἐξ ἀγνοίας μᾶλλον ἢ ἐκ προθέσεως.

Πολλοὶ τρόποι πρὸς σωτηρίαν κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν δὲν ὑπῆρχον, εἰς καὶ μόνος ὑπῆρχε, τὰ πλοῖα, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀποφράδα ἐκείνην ἡμέραν τὰ πλοῖα δὲν ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν ψαριανῶν, διότι ἰδιοκτῆται καὶ πάροικοι εἰσῆρχοντο ὅπου ἠδύναντο καὶ μάλιστα πολλοὶ πάροικοι λαβόντες πλοῖα ἐσώθησαν, καὶ ἐθεώρησαν αὐτὰ μετὰ ταῦτα ὡς λάφυρα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησαν νὰ τὰ παρχωρήσωσιν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας των· ὑπεχρεώθησαν δὲ νὰ τὰ παραδώσωσι διὰ τῶν ἀρμοδίων κατὰ τόπον ἑλληνικῶν ἀρχῶν.

Ἡ δευτέρα ἐποχὴ τῶν ψαριανῶν ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς καταστραφείσης νήσου των· κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέστησαν ἐπιτροπὴν ἵνα ἐνωμένοι ἐκτελῶσι τὰ χρέη των πρὸς τὴν πατρίδα· καίτοι δὲ ὄντες πτωχοὶ, πάροικοι, καίτοι περιφρονούμενοι ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ἐπραξάν ὅ,τι ἠδύναντο ὑπὲρ Πατρίδος· τὰ δὲ πλοῖα αὐτῶν, τὰ περιφρονούμενα, ἠρίστευον εἰς τὰς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ναυμαχίας, εἰς Σάμον, εἰς Κῶ, εἰς Γέροντα, Μιτυλήνην καὶ Καφηρέα· καὶ πάλιν δὲ περιεφρονοῦντο ὑπὸ τῆς Διοικήσεως. Τὰ δὲ καταμαστίζοντα αὐτοὺς

δεινὰ τὴν πείναν, τὴν γύμνωσιν, καὶ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν αἰχμαλωτισμένων οἰκείων των, τὰ ἐθεράπευσαν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου των.

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος καταπλεύσας εἰς Ψαρὰ καὶ εὐρὼν ἐκεῖ μικρὰν ναυτικὴν δύναμιν καὶ ὀλίγην στρατιωτικὴν ἐπὶ τῆς πόλεως κατέστρεψε τὴν ναυτικὴν καὶ ἀνέκτησε τὰ Ψαρὰ.

Τότε οἱ συνάδελφοι τῶν ψαριανῶν ὑδραῖοι καὶ σπετσιῶται ἰδόντες ἀπομεμακρυσμένον τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τὰ μέρη τὰ ὅποια ὑπωπτεύοντο ὅτι ἤθελον προσβάλλει καὶ νομίσαντες ὅτι παρῆλθεν ὁ κίνδυνος, ἐλθσμόνησαν τὴν δεινὴν θέσιν τῶν ψαριανῶν, ἐκλείσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν γύμνωσιν καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν καὶ ἤρχισαν τὴν προτέραν κατ' αὐτῶν ἀντιζηλίαν καὶ περιφρόνησιν.

Ὁ Σπηλιάδης εἰς τὸν Β'. τόμον τῆς ἱστορίας του λέγει τ' ἀκόλουθα. «Οἱ ἀπελθόντες εἰς βοήθειαν τῶν ψαριανῶν ὑδραῖοι »καὶ Σπετσιῶται ἤθελον νὰ πωλήσωσι τὰ πυροβόλα των καὶ νὰ »τὰ διανείμωσιν ὡς λάφυρα. Ἐπῆραν δὲ καὶ ἀπὸ τὴν νῆσον ἕως »ἐπτὰ χιλιάδες κοιλὰ σίτον, καὶ δὲν τοὺς ἀφῆκαν νὰ πάρωσι »καὶ ἐκεῖνοι μικρὸν μέρος· ἀπὸ δὲ τὰ πράγματά των, ὅσα οἱ »τοῦρκοι δὲν ἠμπόρεσαν νὰ πάρωσι δὲν τοὺς ἀφῆκαν τίποτε »διὰ νὰ σκεπάζωσι τὴν γύμνωσίν των. Οἱ πρόκριτοι τῶν Σπε- »τσῶν συμπάσχοντες μὲ τοὺς δυστυχεῖς, ἔγραψαν τὴν 10 ἰου- »λίου εἰς τὴν κυβέρνησιν νὰ τοὺς παρηγορήσῃ καὶ δὲν ἐπε- »τράπη νὰ γίνωσι λάφυρα τὰ πυροβόλα των. Καὶ ὁ Μιαούλης »δὲ γράφων εἰς τὴν κυβέρνησιν περὶ τῶν πυροβόλων λέγει νὰ »οἰκονομηθῇ τὸ πρᾶγμα.»

Ὁ Σπηλιάδης, καθὼς βλέπετε, δὲν ὁμιλεῖ τοσοῦτον πικρῶς κατὰ τῶν ψαριανῶν, ὁμιλεῖ μὲ συμπάθειαν περὶ αὐτῶν ἃν καὶ φαίνεται ὅτι ἔλαβεν ἐσφαλμέναν πληροφορίαν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰς διαφόρους περὶ Ψαρῶν γνώμας παρατηρήσεων γίνεται δῆλον πόσον προσεπάθησαν νὰ ἐξευτελίσωσι τὰ Ψαρὰ οἱ ἱστορικοὶ καὶ μάλιστα ὅσοι δὲν εἶδον τὰ πράγματα· δὲν πταίουσιν, ἔλαβον ἐσφαλμέναν πληροφορίαν καὶ ἄνευ ἐξετάσεως τὰς κατεχώρισαν εἰς τὰς ἱστορίας των. Ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες ἐκ προαιρέσεως ἐξηυτέλισαν τὰ Ψαρὰ, καὶ οἱ ὀλίγοι

οὔτοι ἂν πρὸς στιγμὴν ἱκανοποίησαν τὰ προσωπικά αὐτῶν πά-
θη, ἐγένοντο ὅμως ἀφορμὴ νὰ φανῇ ἡ ἀλήθεια ἥτις πάντοτε εἶ-
ναι ὑπὲρ τῶν πασχόντων καὶ κατὰ τῶν μικρῶν καὶ φθονερῶν
ἀνθρώπων.

Ἀλλ' οἱ εὐρωπαῖοι ἐθαύμασαν τὰ Ψαρά καὶ τὰ ἐθαύμασαν
τόσον ὅσον πολλοὶ Ἕλληνες τὰ ἐξηυτέλισαν· καὶ μὴ φανῇ τοῦτο
οὐδόλως παράδοξον· ἡ δόξα τῶν εὐρωπαϊῶν εἶναι ἡ ἀπὸ μακρὰν
ἄνευ πάθους, ἐκφερομένη, ἐπομένως εἶναι τῶν μᾶλλον ἀληθῆς ἢ
τῶν ἡμετέρων, ἥτις ὁμοιάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ὑπερπλούτων γονέων,
οἵτινες ἐπιθυμοῦσι τὴν καταστροφὴν τῶν πατέρων τῶν ἴνα τοὺς
κληρονομήσωσιν.

Κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Π Ι Ν Α Ε

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ : Σελ. 4.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΚΕΦΑΛ. Α.	Θέσις τῶν Ψαρῶν, περιφέρεια καὶ πλεονε- κτῆματα	Σελ.	1
» Β'.	Τί γράφουσιν οἱ ἀρχαῖοι περὶ Ψαρῶν ἀρ- χαῖοι κατοικισμοί, μνημεῖα, παραδόσεις. »		3
» Γ'.	Περὶ κατοικισμοῦ τῶν Ψαρῶν, πρῶτοι κά- τοικοι τῆς ὑπαρχούσης γενεᾶς. . . »		11
» Δ'.	Πρώτη ἐπανάστασις τῶν ψαριανῶν . . »		17
» Ε'.	Τοπικὴ Διοίκησις, διαχειρίσις ὑπηρεσίας, προϊόντα, φόροι, ἐκκλησιαστικὴ διοίκη- σις, ἐμπόριον, βιομηχανία, ναυπηγία, ὑ- γεία, ἐκπαίδευσις, ἥθη, ἔθημα καὶ δη- μόσια ἔργα. »		53

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛ. Α.	Δευτέρα ἐπανάστασις τῶν ψαριανῶν . . »	99
» Β'.	Περὶ τῶν καταδρομικῶν πλοίων . . »	332
» Γ'.	Ἀποκλεισμὸς καὶ καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν »	373
» Δ'.	Τὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν . . »	475

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ νῆσος ΨΑΡΑ, κειμένη εἰς τὴν μοῖραν τοῦ βορείου πλάτους $38^{\circ} 34' 5''$, καὶ μῆκος εἰς τὴν μοῖραν $23^{\circ} 15', 54''$ τοῦ ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου, ἔχουσα περιφέρειαν μίλια δεκατέσσαρα, εἶναι ὀρεινὴ μᾶλλον παρὰ ἐπίπεδος, εἶναι δὲ καὶ ἀλίμενος. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν αὐτῇ δύο ὄρμοι· ὁ εἰς κεῖται πρὸς μεσημβρίαν ἐνώπιον τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ κατασκευάσθη χειροποίητος λιμὴν, (κατωτέρω θέλει γίνῃ λόγος περὶ τῆς κατασκευῆς του), ὁ ἕτερος κεῖται πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου, ἔχων νησιδίον ἐφ' οὗ ὑπάρχει ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου· πρὸς δυσμὰς τοῦ νησιδίου τούτου ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα μικρότερα νησιδία, ἅτινα ὅλα ὁμοῦ συνιστῶσι τὸν ὄρμον, καὶ οὗτος οὐ μακρὰν ἀπόστασιν ἔχει ἀπὸ τῆς πόλεως. Ἡ γῆ τῶν Ψαρῶν εἶναι ἄγονος καὶ ὅλα τὰ πρὸς ζωᾷαν οἱ κάτοικοι, οἷον σῖτον, ἔλαιον, βούτυρον κλπ. τὰ πορίζονται ἀλλαχόθεν (περὶ καλλιιεργείας καὶ προϊόντων θέλει γίνῃ λόγος ἐν οἰκείῳ τόπῳ). Δάση δὲν ὑπάρχουσι, τὰ ὄρη φύουσι ἐχινόποδας καὶ θύμους, ἐκ τῶν τελευταίων αἱ μέλισσαι παράγουσι μέλι ὀλίγον μὲν ἀλλ'

» μνημονεύσας αὐτὴν ἐν λόγῳ μὴ σωζομένῳ ὠνόμασεν
 » ὡσαύτως Ψυρίαν. Σχολ. Ὀδυσσ. Σελ. 92 ἐκδ. Βουτμ.
 » (σελ. 135 ἐκδ. Δινδορφ. πρὸ καὶ Δημοσθένης ὑπὸ
 » Βοιμελ. σ. 791 ἐκδ. Διδोट.) «Ψυρία, νησίδιον ἐστὶν
 » ἀπέχον τε σταδίους ν' (κατ' ἄλλους γρ. π') τῆς Χίου,
 » ὃ καὶ αἰγιαλὸν ἔχει, ἐν ᾧ ἔστι λιμὴν ἐκδεχόμενος
 » ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ταρασσομένας τὰς ναῦς·
 » μέμνηται Δημοσθένης.»

Παροιμιογράφοι Ἑλλ. ὑπὸ Λεσχ. καὶ Σχενειδ. Τ. Α.
 σ. 465· «Ψύρα τὸν Διόνυσον, ἀντὶ τοῦ εὐτελεῆ· νησίδιον
 » γὰρ ἔστι μικρὸν τὰ Ψύρα μὴ δυνάμενον οἶνον ἐνεγ-
 » κεῖν. Εἴρηται ἐπὶ τῶν ἐν συμποσίῳ κατακειμένων καὶ
 » μὴ πινόντων.»

Φώτιος λεξ. σ. 656, 9 «Ψύρα τὸν Διόνυσον
 » ἄγοντες· ἡ παροιμία παρὰ Κρατίνῳ. Τὰ δὲ Ψύρα
 » νησίδιον ἔρημον πλησίον Χίου· λέγεται δὲ ἐπὶ τῶν
 » ἐν εὐτελείᾳ σημαινόντων.»

Σουίδας λεξ. Τ. Β, 2, σ. 1727 ἐκδ. Βερναρδ. «Ψύρα
 » τὸν Διόνυσον ἄγοντες. Ἡ παροιμία παρὰ
 » Κρατίνῳ. Τὰ δὲ Ψύρα εὐτελεῆς νῆσός ἐστι καὶ μικρὰ
 » πλησίον Χίου μὴ δυναμένη οἶνον ἐνεγκεῖν· λέγομεν
 » οὖν τὴν παροιμίαν ἐπὶ τῶν ἐν συμποσίῳ ἀνακειμένων
 » καὶ μὴ πινόντων· λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν εὐτελείᾳ
 » σημαινόντων.»

Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς τούτους, τὰ Ψὰρὰ δεικνύονται
 καὶ κατοικημένα καὶ ἔρημα, κατὰ μὲν τὸν Στράβωνα,
 ὑπῆρχε πόλις, κατὰ δὲ τὸν Εὐστάθιον, ὑπῆρχε καὶ λι-
 μὴν, ὃ δὲ Δημοσθένης δεικνύει καὶ τὸ μέρος ὅπου ἐτά-
 ραττεν ὁ ἄνεμος τὰς ναῦς· ἀλλὰ ποῦ αὐτὰ ἐπὶ τῆς νή-
 σου ἔκειντο δὲν ἀναφέρουσι. Καὶ περὶ τούτου φέρω τὰς
 κρίσεις μου· καὶ περὶ μὲν τῆς πόλεως, κατὰ τὰ ἀνακα-
 λυφθέντα ἐρείπια, φρονῶ, ὅτι ἡ ἀναφερομένη πόλις ἀπὸ

τὸν Στράβωνα ἦτον εἰς τὴν ἤδη κατηδαφισμένην πόλιν, ὡς δηλοῦται ἀπὸ ἐρείπια.

Ἐντὸς τῆς κατηδαφισμένης πόλεως ὑπάρχει ναὸς τῆς Μεταμορφώσεως· κατ' ἀνατολὰς λοιπὸν, τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ναοῦ τούτου (ὁ ναὸς οὗτος πυρποληθεὶς παρὰ τῶν Τούρκων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν Ψαρῶν τὸ ἔτος 1824, ἐπεσκευάσθη μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοὺς μετοικήσαντας ἐκεῖ Ψαριανοὺς) ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἐρείπιον ἀσβεστόκτιστον, σχῆμα ἔχον ἱεροῦ βήματος ναοῦ, καὶ κοινὴ γνώμη ὑπῆρχε καὶ τῶν γερόντων καὶ τῶν ὑπαρχόντων Ψαριανῶν, ὅτι ἦτον ναός.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1849, ὅτε μετέβη ὁ συγγραφεὺς εἰς Ψαρὰ, καὶ συνδιαλεγόμενος μὲ τοὺς ἐκεῖ κατοικοῦντας συμπολίτας του περὶ τοῦ ἐρειπίου τούτου, τὸν εἶπον, ὅτι κατ' ἀνατολὰς τοῦ εἰρημένου ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως ὀλίγα βήματα μακρὰν τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπάρχει μωσαϊκόν, καὶ εἰς τῶν συμπολιτῶν του Δημήτριος Νικολάου Βροῦλος τὸν συνώδευσε· καὶ ἀπελθόντες ἐκεῖ τὸν ἔδειξε τὸ μωσαϊκόν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς· συνδυάσας δὲ τὸ ἐρείπιον τοῦ ἱεροῦ βήματος μὲ τὸ μωσαϊκόν, ἐπείσθη ὅτι τῷ ὄντι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναός, τὸ δὲ ἔδαφος τοῦ ναοῦ ἦτο μὲ μωσαϊκόν.

Τὸ μωσαϊκόν τοῦτο ἦτο κατεσκευασμένον ἐκ διαφόρων χρωμάτων λιθαρίων, ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο ὁποῦ ἀνακαλύπτεται εἰς Ἑρέτριαν, εἰς τὴν ἀνεγειρομένην πόλιν τῶν Ψαριανῶν, Νέα Ψαρά.

Εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας πρότερον ὑπῆρχεν ναίδιον, κατεδαφίσαντες αὐτό, ὠκοδόμησαν τὸν ὑπάρχοντα ἤδη ναὸν (καὶ οὗτος ἐπυρπολήθη εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ 1824). Εἰς τὸ ἀνοιγμα τῶν θεμελιῶν τοῦ εἰρημένου ναοῦ εὐρέθησαν καὶ ἐκεῖ κτίρια μὲ ἀσβεστον· οἱ ἰδόντες τὰ κτίρια ταῦτα συνωμολόγησαν ὅτι ὑπῆρ-

χε ναός, καὶ ὅτι οἱ πατέρες αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ ἔκτισαν τὸν κατηδαφισμένον ἀπὸ αὐτοὺς μικρὸν ναόν· ὁ πατήρ μου, εἰς τῶν χτιτόρων τοῦ εἰρημένου ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας, διηγεῖτο ταῦτα εἰς ἐμὲ εὐρισκόμενον τότε εἰς παιδικὴν ἡλικίαν.

Εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου ἀνεκαλύφθησαν δύο ἀνάγλυφα ἐκ μαρμάρου λευκοῦ, ἅτινα ἐτέθησαν εἰς τὰ τείχη τοῦ ναοῦ καὶ σώζονται μέχρι σήμερον.

Εἰς τὴν θέσιν, Κατσούνι, ὑπάρχει οἰκία τοῦ Γεωργίου Ἀγγελικάρᾳ· εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτῆς ἀνεκαλύφθη τάφος διηρημένος εἰς δύο, εἴσοδον ἔχων μίαν· εἰσέρχεται δέ τις εἰς τὸν ἕτερον διὰ τινος πύλης· ἔχει δ' ἕκαστος σχετὴν ἰδίαν καμαρωτὴν.

Ἐπὶ τῶν Ψαρῶν ἐρευνα περὶ ἀρχαιοτήτων, καθ' ὅσον γινώσκω, δὲν ἐγένετο· αἱ εἰρημέναι ἀνεκαλύφθησαν τυχαίως· εἰς τὸ μετὰ ταῦτα, ἐπιμελείᾳ τῶν μεταγενεστέρων, ἴσως ἀνακαλυφθῶσι καὶ ἄλλαι.

Τὸν Νικόλαον Δημητρίου Κοντζιᾶ (εἰς τὸν ὁποῖον ἀπονέμω χάριτας,) διαμένοντα εἰς Ψαρὰ παρεκάλεσα νὰ μὲ πέμπῃ πληροφορίας, καὶ νὰ ἐρευνήσῃ περὶ ἀρχαιοτήτων· πρὸς τὰς πληροφορίας ὅπου μὲ ἔπεμψεν, μὲ ἔπεμψε καὶ τὰς ἐξῆς, ὅτι εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν ἠῦρεν ἀνάγλυφον εἰς μάρμαρον λευκόν, ἔχον σῶμα ἀνθρώπου, καὶ ἀριστερόθεν παῖδα, κάτωθεν δὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν·

ΕΠΑΓΑΘΕ ΧΡΗΣ

ΣΤΕ ΧΑΙΡΕ

ΑΛΥΠΕ...

Εἰς δὲ τὸν ναόν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὅστις εἶναι εἰς τὸν κάτω αἰγιαλὸν εἰς τῆς Γούρνας τὸ πηγὰδι ἠῦρεν ἕτερα δύο ἀνάγλυφα.

Ἐτερον ἀνάγλυφον ἦδρεν εἰς τοὺς Μύλους τοῦ Πα-
λαιοκάστρου μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν·

ΗΡΑΚΛΑ ΧΡΗΣ.

Ἐκ τῶν ἐρείπιων καὶ ἀναγλύφων δῆλον γίνεται ὅτι
ἡ πόλις ἦτον εἰς τὴν ἤδη κατηδαφισμένην.

Τὴν θέσιν τοῦ λιμένος, κατὰ τὸν Εὐστάθιον, νὰ προσ-
διορίσω δὲν δύναμαι, διότι ὡς ἀλιμένου τῆς νήσου δὲν
υἰάρχουσιν ἐρείπια λιμένος τεχνητοῦ, οὔτε εἰς τὸν ὄρ-
μον τῆς πόλεως, οὔτε εἰς τὸ δυτικὸν τῆς νήσου.

Εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ὄρμον, πρὸς τὸ ἀρκτικὸν
μέρος, ὑπάρχει νησίδιον ὀνομαζόμενον **Δασκαλιό**, τὸ
ὁποῖον ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν, κατὰ τὰς παραδόσεις, ἀπὸ
διδάσκαλον τινά, ὅστις εἶχε τὸ σχολεῖόν του εἰς τὸ νησί-
διον καὶ ἐδίδασκε τὰ τέκνα τῶν Ψαριανῶν, καὶ διὰ νὰ
εἰσέρχωνται οἱ παῖδες εἰς τὸ νησίδιον κατεσκεύασε τὸν
χειροποίητον δρόμον, ὅστις ἐνόησε τὸ νησίδιον μὲ τὴν
ξηράν. Τὰ ἐρείπια τούτου ἐσώζοντο καὶ εἰς τὰς ἡμέρας
τῶν πατέρων μας· ἤδη εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν
τῆς θαλάσσης. Ὁ δρόμος οὗτος, ὡς ἔλεγον οἱ γέροντες,
εἶναι κτισμένος μὲ ἄσβετον· ἐπὶ τοῦ νησιδίου τούτου δὲν
υἰάρχει κανὲν ἵχνος ἐρειπίου, καὶ εἶναι ἀπίθανον νὰ ὑ-
πῆρχεν ἐκεῖ διδάσκαλος νὰ διδάσκη παῖδας εἰς τόσον
μικρὸν νησίδιον καὶ νὰ γίνῃ δαπάνη δρόμου θαλασσίου
μόνον διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν· φρονῶ ὅτι ὁ δρόμος οὗ-
τος κατεσκευάσθη δι' ἄλλον σκοπὸν παρὰ νὰ εἰσέρχων-
ται παῖδες νὰ διδάσκωνται γράμματα ἐπὶ νησιδίου εἰς
τὴν θάλασσαν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λιμὴν ὑπῆρχεν, καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο τῆς
νήσου μέρος δίδει πιθανότητος ὅτι ὑπῆρχεν, παρὰ εἰς
τὸ μέρος τοῦ **Δασκαλίου**, διὰ τοῦτο λέγω, ὅτι ὁ δρό-
μος κατεσκευάσθη διὰ νὰ ἀσφαλίζῃ τὰς ναῦς ἀπὸ τὸν
δυτικὸν ἄνεμον. Καὶ κατὰ τὸν Δημοσθένην, αἱ νῆες ἐδῶ

ἐταράττοντο ἀπὸ τὸ Αἶγαϊον, καὶ ἐδῶ λέγω τὸν λιμένα. Διότι ἐὰν ὑποθέσῃ τις, ὅτι ὁ λιμὴν ἦτον ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει σήμερον ὁ χειροποίητος λιμὴν, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχουν ἐρείπια λιμένος τεχνητοῦ, διότι ἄνευ τεχνητοῦ λιμένος, οὐχὶ τὰς ταρατῖει ὁ ἄνεμος τοῦ Αἶγαίου, κατὰ τὸν Δημοσθένην, ἀλλὰ τὰς συντρίβει καὶ ναυαγοῦν.

Τὰ ἱστορηθέντα ὦδε, διὰ τὴν θέσιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ λιμένος, ἐκοινοποίησα εἰς τοὺς εἰδότας συμπολίτας μου καὶ εὐρέθησαν μετ' ἐμοῦ σύμφωνοι.

Περὶ παραδόσεων.

Κατὰ τὰς παραδόσεις, τὰ Ψαρὰ ἦτον κατοικημένα καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἠχμαλωτίσθησαν παρὰ τῶν Τούρκων. Τὰς αἰτίας τῆς αἰχμαλωσίας τῶν αἱ παραδόσεις μᾶς τὰς μετέδωκαν πολυειδῶς· κατὰ τινας, ἔλαβον μέρος μὲ τοὺς σταυροφόρους, κατ' ἄλλας, ἔλαβον μὲ τοὺς περιπλέοντας τότε τὸ Αἶγαϊον πειρατὰς, καὶ ὁ Σουλτὰν Σουλεῖμάν, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ῥόδον μὲ τὸν ὀθωμανικὸν στόλον, ὅτε ἀπέβαλεν ἐκεῖθεν τοὺς σταυροφόρους, διελθὼν ἀπὸ Ψαρὰ τοὺς ἠχμαλώτισε πανοικί καὶ τοὺς μετοίκισεν ἐνδὸν τῆς Αἴνου, καὶ ὠνομάσθη ὁ τόπος Ἰψελα καζασί. Ἄλλαι παραδόσεις λέγουσιν, ὅτι ἄλλοι τοῦρκοι, παρὰ τὸν Σουλεῖμάν, ἠχμαλώτισαν τοὺς Ψαριανοὺς, καὶ διὰ ν' ἀσφαλισθῶσι οἱ Ψαριανοὶ κατέσκαυσαν χάνδακα εἰς τὸ Παλαιόκαστρον· τὸν χάνδακα τοῦτον ἢ τάφρον τὸν κατεσκεύασαν ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Παλαιοκάστρου, ὅπου ἤδη ὑπάρχουν οἱ ἀνεμόμυλοι, καὶ ἐκεῖθεν πρὸς δυσμὰς εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Παλαιοκάστρου· ἄγνωστον εἶναι ὅποια ὀχυρώματα εἶχον πρὸς ἀσφάλειάν των εἰς τὸ Παλαιόκαστρον. Τὸν χάνδακα τοῦτον ἠνέωξαν οἱ Ψαριανοὶ ὅτε ὁ τουρκικὸς στόλος ἐπλη-

σιασεν εἰς Ψαρά μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ πολέμου τοῦ 1769· κατωτέρω θέλει γίνεαι λόγος περὶ τούτου.

Ἄγνωστον εἶναι ἂν οἱ κάτοικοι οὗτοι ἐκατοίκουν σποράδην ἐπὶ τῆς νήσου, ἢ εἰς ἓν μέρος· κατὰ τὰς παραδόσεις, ἐκατοίκουν καὶ εἰς τὴν ἤδη κατηδαφισμένην πόλιν, καὶ εἰς τὴν θέσιν Ἀρχοντίκι, εἰς τὰ Χαλάσματα· ἐκεῖ ὑπάρχουν ἐρείπια οὐκ ἀρχαίας ἐποχῆς, ἀλλὰ μεταγενεστέρας. Ἐὰν μετὰ ταῦτα ἀνακαλυφθῶσιν, ἐπιμελεία τῶν μεταγενεστέρων, ἐρείπια ἀρχαῖα γεννᾶται συμπέρασμα, ὅτι ὑπῆρχον κάτοικοι κατὰ τινὰ ἀρχαίαν ἐποχὴν καὶ ἐκατοίκησαν καὶ οἱ μεταγενέστεροι. Εἰς διὰ-φορα τῆς νήσου μέρη σώζονται εἰσέτι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς πίθοι, οὓς εἶχον εἰς τὴν γῆν διὰ τοὺς καρπούς των. Πιθανὸν αὐτοὺς νὰ τοὺς μετεχειρίζοντο καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν κάτοικοι.

Περὶ ἐρημώσεως τῶν Ψαρῶν ὁ Ἀλέξανδρος Βλαστός εἰς τὰ Χιακά του λέγει τὰ ἑξῆς· « Τόσον ἐτρόμαξαν οἱ Μαονεῖς ὅταν ἔμαθον τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453 μαΐου 29), ὥστε φοβηθέντες » μὴ χάσῃ τὴν αὐτονομίαν των, ἔστειλαν πρέσβεις πρὸς » τὸν Μωάμεθ, καὶ συμφωνήσαντες νὰ πληρῶνῃσι φόρον » 6 χιλ. δουκάτα, ἀπῆλυσαν τὰ πρωτητερινὰ των προνό- » μια· χάριν τῶν ἰουστινιανῶν ἔμειναν ἀβλαβεῖς καὶ τι- » νες πλησιόχωροι νῆσοι, οἷον, ἡ Σάμος, τὰ Ψαρά (α), ἡ

(α) Τὰ Ψύρα κατεφρονοῦντο παρὰ τῶν παλαιῶν ὡς τόπος ἄκαρπος καὶ εὐτελής, ὥστε νὰ περιπαίζεται ὑπὸ τῶν κωμικῶν· (ἔστι παροιμία τὸ «Ψύρα τὸν Διόνυσον ἄγοντες» διὰ τὴν τῆς νήσου λυπρότητα (Εὐστ.) μολονότι ἔφερε καλὸν οἶνον (Στέφ. Λ. Χίος), ἀλλ' οἱ κάτοικοι τοῦ εὐτελοῦς τούτου νησιδίου οἱ Ψύριοι ἢ Ψυρεῖς τὸ ἐλάμπρυνον διὰ σαλαμινίων ἀνδραγαθιῶν των εἰς τὰς ἡμέρας μας, κατατροπώσαντες τοσάκις κατὰ θάλασσαν τοὺς Τούρκους, ἢ πυρπολήσαντες τὰ βαρβαρικά των πλοῖα καὶ πρὸ τῆς καταστρα-

»Ίκαρία κ.τ.λ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐλεηλατοῦντο καθ' ἡμέραν
 »ὑπὸ τῶν πειρατῶν, οἱ Μονοεῖς ἐσυμβούλευσαν τοὺς
 »κατοίκους τούτους τῶν νήσων ν' ἀφῆσωσι τὴν πάτριον
 »γῆν καὶ νὰ ἔλθωσι νὰ κατοικήσωσι τὴν Χίον. Τοιουτο-
 »τρόπως αἱ ῥηθεῖσαι ἀπέβησαν ἔρημοι.

Διὰ νὰ συμπληρώσω τὸ κενὸν τοῦτο διάστημα, ἀπὸ
 τῆς ἐρημώσεως ταύτης ἕως τοῦ κατοικισμοῦ τῆς ὑπαρ-
 χούσης γενεᾶς τῶν Ψαριανῶν, ἐμελέτησα μὲ τὴν ἀδυνα-
 μίαν μου πολλοὺς ἱστορικοὺς καὶ λεξικογράφους, διὰ
 νὰ εὔρω τὴν ἐποχὴν τῆς ἐρημώσεως, καὶ πότε ἐξανα-
 κατοικήθησαν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθην. Ἐξέτασα καὶ φιλα-
 ναγνώστας, καὶ εἷς μὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι ναύαρχός τις
 τῆς Βενετίας κατὰ τὸ ἔτος 1553 διευθυνόμενος εἰς
 Σμύρνην ἐλιμενίσθη εἰς Ψαρὰ, καὶ σημειοὶ εἰς τὸ ἡμε-
 ρολόγιόν του ὅτι τὰ ἡῦρεν ἔρημα.

Ἄλλος μὲ ἐπληροφόρησεν, ὅτι συνδιαλεγόμενος με-
 τὰ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου (τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας)
 περὶ τῆς ἐλληρικῆς ἐπαναστάσεως καὶ περὶ Ψαρῶν,
 τοῦ εἶπεν, ὅτι τὰ Ψαρὰ ὑπάγονται ἐκκλησιαστικῶς εἰς
 τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου, καὶ ὅτι φαί-
 νονται εἰς τὰ βιβλία, ὅτι ἐρημώθησαν δύο φορές.

Ἐπροσπάθησα διὰ μέσου φίλων νὰ λάβω πληροφο-
 ρίαν ἀπὸ τὸν Μέγαν Λογοθέτην· εἰς τινος ὑπεσχέθην καὶ
 τὰ ἔξοδα ὅσα ἤθελον κάμει, διὰ νὰ γνωρίσω τὰς ἐπο-
 χὰς τοῦ κατοικισμοῦ καὶ ἐρημώσεώς των, καὶ ποῖοι οἱ
 ἐκπορθήσαντες αὐτά. Ὅλα· αἱ προσπάθειά μου ἀπέβη-

φῆς καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς εὐκλεοῦς πατρίδος των. Εἰς
 τὰ αἰτίδια Ψαρὰ καὶ εἰς τὴν γενναιότητά των Ψαριανῶν χρεω-
 στεῖ ἡ Ἑλλὰς οὐ μικρὸν μέρος τῆς ἀνεξαρτησίας της. Διὰ τοῦτο
 καὶ τῶν ἀτρομήτων Παπανικολῆ, Κανάρη, Νικολάου Ἀποστόλη
 καὶ τόσων ἄλλων τὰ ὀνόματα εἶναι πρὸ πολλοῦ ἐγκεχαράγμενα ἤδη
 εἰς τὰς ἀθανάτους καὶ ἡρώϊκας πλάκας τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας.

σαν άνωφελεῖς, διότι οὐδεὶς μὲ ἔπεμψεν πληροφορίας· ἄλλοι ἱκανώτεροί μου ἄς συμπληρώσωσι τὸ κενὸν τοῦτο διάστημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διὰ νὰ συγγράψω ὡς ἱστορικὸς τὸν κατοικισμὸν τῆς ὑπαρχούσης γενεᾶς τῶν ψαριανῶν, ἔπρεπε νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρχεῖον τῆς κοινότητος, τοὺς κώδικας τοῦ ἐπάνω μοναστηρίου, καὶ τὰ ἀρχαῖα ἰδιωτικὰ ἐγγράφα, οἷον προικοσύμφωνα, διαθήκας καὶ ἀγοραπωλησίας, καὶ μὲ τὰς παραδόσεις νὰ ἱστορήσω θετικώτερον τὸν κατοικισμὸν, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ μέσα ταῦτα ὅλα ἐξηφανίσθησαν ἐκ τῆς καταστροφῆς, καταφεύγω εἰς τὰς παραδόσεις.

Κατὰ τὰς παραδόσεις λοιπὸν, εἰκογένηται ἐλλήνων μὴ δυνάμεναι νὰ ὑποφέρωσι τὴν τυραννίαν τῶν τούρκων εἰς Εὐβοίαν, εἰς Θεσσαλομαγνησίαν καὶ εἰς ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Δυτικῆς Ἠπείρου, ἀνεχώρησαν κατὰ καιροὺς ἐκεῖθεν διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ὅπου ἡ τυραννία τῶν τούρκων ὑπῆρχεν ἐλαφροτέρα, καὶ ἀπὸ ἐναντίους ἀνέμους ἐλιμενίσθησαν εἰς Ψαρὰ, προτιμήσασαι νὰ μείνωσιν εἰς τὴν ξηρὰν νῆσον ἐλεύθεραι παρὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἐλαφρότερον ζυγόν, εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Ἐκ τούτων αἱ πρῶται, αἱ ἐκ τῆς Εὐβοίας μεταβαίνουσαι εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐλλιμενισθεῖσαι εἰς Ψαρὰ, ἔμεινον ἐκεῖ· κατόπιν τούτων ἐλλιμενίσθησαν καὶ ἀπὸ τὴν Θεσσαλομαγνησίαν· μία ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπερχομένων εἰς Ἀσίαν, ἀποβιθασθεῖσα ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς νήσου, ἐκατοίκησεν εἰς σπήλαιον ταύτης ὃ οἰκογενειάρχης ὠνομάζετο Ἀδὰμ, τὸ δὲ σπή-

λαιοι ονομάζεται μέχρι σήμερον τοῦ «Ἀδὰμ ἡ σπη-
 λιά.» Καὶ μετὰ ταῦτα ἐμετοίκησαν καὶ ἀπὸ ἄλλα διά-
 φορα μέρη, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Χίου πολλὰ οἰκογένειαι,
 καὶ τοιουτοτρόπως ὁ πληθυσμός των ἠϋξησεν, ἐξ ὧν κα-
 τάγεται ἡ ὑπάρχουσα γενεὰ τῶν ψαριανῶν. Ἀφοῦ ὁ πλη-
 θυσμός τῶν ἐλλήνων ἠϋξησεν, αἱ κατοικοῦσαι ἐκεῖ ὀθω-
 μανικαὶ οἰκογένειαι ἐπώλησαν τὰ κτήματά των εἰς τοὺς
 Ἕλληνας καὶ ἐμετοίκησαν εἰς Μυτιλήνην καὶ ἀλλαχόσε·
 τὰ πωλητήρια ταῦτα ἐσώζοντο ἕως τῆς αἰχμαλωσίας
 τῶν Ψαρῶν τοῦ ἔτους 1824, ἡ δὲ χρονολογία αὐτῶν
 ἀνέβαινε τότε περίπου τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἐτῶν. Ἐξ
 αὐτῶν δὲ τῶν πωλητηρίων τινὰ ἦσαν εἰς Μυτιλήνην γε-
 νόμενα, καὶ καθὼς οἱ γέροντες ἔλεγον, οἱ ὀθωμανοὶ εἶ-
 χον κτήματα ἀπώλητα, καὶ ἐκεῖ ἀπῆρχοντο οἱ Ψαρια-
 νοὶ καὶ τὰ ἡγόραζον.

Περὶ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ ὀθωμανῶν διττῶς ἔλεγον
 οἱ γέροντες· οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν
 τῶν κατοίκων ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία, διὰ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν
 νῆσον ἀπὸ κακοῦς κατοίκους, ἐμετοίκισεν ἐκεῖ τὰς οἰ-
 κογενείας τῶν ὀθωμανῶν· οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι αἱ ὀθωμα-
 νικαὶ οἰκογένειαι ἐμετοίκησαν ὕστερον ἀπὸ τὰς ἐλληνι-
 κας οἰκογενείας. Τὸ πρῶτον εἶναι πιθανώτερον, νὰ ἐμε-
 τοίκισεν αὐτὰς ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία μετὰ τὴν αἰχμα-
 λωσίαν τῶν κατοίκων, διὰ ν' ἀσφαλίσῃ τὸν τόπον, διότι
 ἄλλως νὰ ἐμετοίκησαν οἰκειοθελῶς αἱ ὀθωμανικαὶ αὗται
 οἰκογένειαι εἰς νησίδιον ξηρὸν καὶ ἄκαρπον εἶναι ἀπί-
 θανον, ὥς εὐρίσκουσαι ἀλλαχοῦ τοῦ τουρκικοῦ κράτους
 ἄφθονα τὰ μέσα τῆς εὐζωίας.

Ἄγνωστον ἐπίσης εἶναι ἐὰν καὶ αὐταὶ αἱ πρῶται
 ἐλληνικαὶ οἰκογένειαι ἠῦραν ἄλλας ἐλληνικὰς οἰκογέ-
 νειας ἢ ὀθωμανικάς, ἢ ὀλοτελῶς τὰ εὖρον ἀκατοίκητα.
 Ὅπως ὁμως καὶ ἂν ἔχωσι τὰ γεγονότα, ὀθωμανικαὶ

οικογένειαι ὑπῆρχον, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ πωλητήρια, ὅτι πωλήσασαι κτήματα ἀνεχώρησαν, ὥς μὴ δυνάμεναι πλέον νὰ ζῶσιν ἐκεῖ, ἀφοῦ αἱ ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι ἀποκατεστάθησαν.

Τὰς παραδόσεις τῶν γερόντων βεβαιοῖ καὶ ἡ κάτωθεν σημείωσις ἦν ἐσημείωσεν Ἡγούμενος μοναστηρίου ἐπονομαζομένου Προδρομος, ὅτι ἐμετοίκησαν ἀπὸ Θετταλομαγνησίαν ἐνεκα τῆς τυραννίας τῶν τούρκων. Ἰδοὺ ἡ σημείωσις.

« Ἀνδρέας Καναλιεύς, ἀνὴρ δίκαιος, ἀνδρεῖος καὶ εὐσεβῆς, πολὺς παθὼν καταδιώξεις καὶ καταδρημὰς παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς, παρὰ νὰ καταβάλλῃ τὰ ὄπλα καὶ νὰ ζῇ δουλικὸν βίον, ἐπροτίμησε τὴν στέρησιν τῆς πολυστόνου πατρίδος τοῦ ὅθεν λαβὼν τὴν ἐνάρετον αὐτοῦ γυναῖκα Μαρίνην, καὶ τρεῖς αὐτοῦ υἱοὺς, καὶ δύο θυγάτρια, μετὰ δέκα καὶ ἑπτὰ ἱπλοφόρων κατήλθεν εἰς Ἅγιον Λαυρέντιον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Πριμύρι, καὶ ἐκεῖθεν ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἀπεδήμησε καὶ εὐωδῶθη εἰς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, τὸ σωτήριον ἔτος αχμγ'. Τὰ δὲ ἐν τῇ θέσει Κασάλι ἐλαιόδενδρα καὶ ἀμπελῶνες, ἀνήκοντα ἤδη εἰς τὴν ἱεράν μονήν, εἰσὶν ἀφιερῶματα τοῦ ῥηθέντος Ἀνδρέου, ἵνα μνημονεύεται.

Θεοδόσιος ἱερομόναχος ὁ καὶ ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Προδρόμου ἔγραψε ταῦτα ἐν τῷ κώδικι τοῦ Μοναστηρίου. »

Ὁ Ἀνδρέας οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὸ χωρίον Κανάλια ὅπερ κεῖται εἰς λόφον τοῦ Πηλίου ὄρους, εἰς θέσιν ὀχυράν, τὸ δὲ μοναστήριον τοῦ Προδρόμου καὶ τὰ χωρία ἅγιος Λαυρέντιος καὶ Πριμύρι, ἐξ οὗ ἀνεχώρησε, κεῖνται εἰς Θετταλομαγνησίαν. Ἀγνωστον εἶναι ἂν ἦρε καὶ ἄλλους κατοίκους, ἢ αὐτὸς μὲ τοὺς συντρόφους του ἦσαν οἱ πρῶτοι· ὅπως ὁμως καὶ ἂν ἔχῃ, εὐρόντες τόπον κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των, ζῶντες βίον ἐλεύθερον, θὰ προσείλχυσαν καὶ ἄλλους ἀλλαχόθεν ἑλληνας, μισοῦντας τὴν τυραννίαν, καὶ ἐκατοίκησαν ἐκεῖ ἡ δὲ ὑπάρχουσα γενεὰ

τῶν Ψαριανῶν ὁφείλει εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν μακάριον Ἀνδρέαν.

Οἱ νέοι οὗτοι Ἕλληνες σύνοικοι κατῴκουν σποράδην εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου καλλιεργοῦντες τὴν γῆν· οἱ περιπλέοντες τὸ Αἰγαῖον τότε πειροταί προσορμιζόμενοι εἰς ἀπόκρυφα τῆς νήσου μέρη, ἐξήρχοντο εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐνεδρεύοντες ἐκακοποιοῦν ὅσους τυχαίως συνελάμβανον· διὰ ν' ἀσφαλίζωνται δὲ ἀπὸ τὰς ἐνέδρας τῶν πειρατῶν ὠκοδόμησαν κάστρον καὶ εἰσερχόμενοι ὁμοῦ μὲ τὰ ζῶα των κάθε ἐσπέρας ἐντὸς τοῦ κάστρου, διέμενον ἕως τὴν ἐπιούσαν, καὶ δὲν ἐξήρχοντο νὰ ὑπάγῳσιν εἰς τοὺς ἀγρούς των, ἐὰν δὲν ἐβεβαιοῦντο ἀπὸ ἀπεσταλμένους, τοὺς ὁποίους ἔπεμπον ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐπιρατῆρουν, ὅτι πλοῖα πειρατικὰ δὲν εἶναι ἡγκυροβολημένα.

Τὸ κάστρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡσφαλίζοντο, ἦτον εἰς τὸν λόφον ὅπου σήμερον ὑπάρχει ὁ πυρπολημένος ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἡ δὲ περίμετρος τοῦ κάστρου κατεῖχε ὅλον τὸ ἐπίπεδον τοῦ λόφου, καὶ ἐκαστος των ψαριανῶν εἶχεν οἰκίσκον, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οἰκίσκου ὑπῆρχε ναΐδιον τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ποιοὶ ἦτον οἱ πρῶτοι κτίτορες τοῦ κάστρου οἱ γέροντες δὲν ἐγνώριζον· κατὰ τὰς παραδόσεις, ὑπῆρχον ἐρείπια τοῦ κάστρου καὶ οἱ νέοι κάτοικοι ἀνεκαίνισαν τὸν περίβολόν του διὰ ν' ἀσφαλίζωνται. Τὸ κάστρον τοῦτο εἶχε μίαν πύλην, καὶ πλησίον τῆς πύλης ἦτον πύργος, (τὸν ὁποῖον ὠνόμαζον Γουλᾶ), εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον δύο μικρὰ κανόνια· ὁ πύργος ἦτον ἐκεῖ ὅπου σήμερον ὑπάρχει τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Τὸ Παλαιόκαστρον τοῦτο πῶς ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ταύτην, οἱ γέροντες δὲν ἐγνώριζον, διότι ἐπὶ τοῦ λόφου αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἐρείπια παλαιοῦ κάστρου δὲν εὐρέθησαν.

Εἰς τὸ Παλαιόκαστρον τοῦτο ὑπάρχουσι δύο ναοὶ ἡ-

νωμένοι διὰ μιᾶς οἰκοδομῆς· ὁ εἷς ἐορτάζεται εἰς τὴν μνήμην τῶν γεννεθλίων τοῦ Προδρόμου, καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὴν μνήμην τῆς ἁγίας Ἀννης. Ἐντὸς τῶν ναῶν κατεσκευάσθη δεξαμενὴ ὕδατος· εἰς τὴν ἀνασκαφὴν αὐτῆς καὶ τῶν ναῶν ἀνεκαλύφθησαν ἀρχαιοότητες· ἐντὸς τῶν ἀρχαιοτήτων ὑπῆρχε καὶ ἓν λευκὸν μάρμαρον μὲ τέσσαρας γωνίας, σχήματος πираμιδοειδοῦς, ἔχον ὕψος τεσσάρων ποδῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπιπέδου τῆς κορυφῆς ὑπῆρχον κεφαλαιώδη γράμματα.

Τοὺς ναοὺς τούτους εἰς τὴν ἐνορίαν του εἶχεν Ἀρχιμανδρίτης τις ψαριανός, Νικήφορος ὀνομαζόμενος· οὗτος εἰς τὰς τελετὰς τῶν ἐορτῶν τῶν εἰρημένων ναῶν ἐπροσκαλοῦσε τὸν διδάσκαλόν μου Γρηγόριον, ἱερέα, ἐκ Πελοποννήσου· Ὡς μαθητὴς αὐτοῦ τὸν παρηκολούθουν καὶ ἐθεώρουν τὸ μάρμαρον καὶ τὰ κεφαλαιώδη γράμματα· ἤκουσα καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην διηγούμενον πρὸς τὸν διδάσκαλόν μου περὶ τοῦ μαρμάρου τούτου καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαιοτήτων. Ὡς παιδίον ἐπελαθόμην τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἀρχιμανδρίτου. Ἐκ τῶν ἀρχαιοτήτων τούτων ὑπάρχουσιν εἰσέτι τινὲς ἐκ μελανοῦ λίθου, τινὲς αὐτῶν εἶναι κεφαλοκόλωνα συντετριμμένα. Φρονῶ ὅμως, ὅτι τὸ ὄνομα Παλαιόκαστρο δὲν ἐδόθη τυχαίως, ἀλλὰ θὰ ὑπῆρχον ὀχυρώματα τινὰ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους κατοίκους. Οἱ αἰχμαλωτίσαντες λοιπὸν τοὺς κατοίκους κατηδάφισαν καὶ τὸ κάστρον καὶ τὰ ὀχυρώματα τοῦ Παλαιόκαστρου, οἱ δὲ νέοι κάτοικοι ἀνανεώσαντες τὸ κάστρον, ἔδωκαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἐτέρου Παλαιόκαστρον· ἴσως θὰ ἐσώζοντο καὶ ἔχνη τινὰ ὀχυρωμάτων, τὰ ὅποια αἱ παραδόσεις δὲν διετήρησαν ὅπως μᾶς τὰ διασώσωσι.

Ζῶντες ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, καὶ ἔχοντες βιωτικὰς στερήσεις εὐζωίας, διὰ τὰ προσλαμβάνουν αὐτὰς ἀλλαχόθεν ἀπὸ τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς μέρη,

ἐναυπήγησαν πλοιάρια (σακολέβες) καὶ ἐταξείδευον κατὰ πρῶτον τὰ πλησιέστερα μέρη, Χίον, Μυτιλήνην, τοὺς λιμένας τῆς Ἰονίας, Εὐβοίας καὶ Θετταλομαγνησίας· διὰ τὸ ἀλίμενον δὲ τῆς νῆσου τὰ ἀνείλχουν κατὰ δύο τοῦ ἔτους ἐποχὰς διὰ νὰ σπείρωσι καὶ θερίσωσι τοὺς ἀγρούς των.

Ἀφοῦ ὁ πληθυσμός των ἡὔξησεν, ὠκοδόμησαν οἰκίας ἐκτὸς τοῦ φρουρίου, πλησίον αὐτοῦ, διὰ νὰ ὦσιν ἡσφαλισμένοι ἀπὸ τοὺς πειρατάς· ὁσάκις δὲ ἡγγυροβόλουν πειρατικὰ πλοῖα, οἱ Ψαριανοὶ ἤρχοντο ὠπλισμένοι πρὸς τοὺς πειρατάς, καὶ συνομιλοῦντες μετ' αὐτῶν, τοὺς ὑπέσχοντο ὅτι θέλουν τοὺς δώσει τὰ ἐπιδέξια, ἀλλὰ νὰ μὴν ἐξέλθωσι εἰς τὴν ξηρὰν, διότι θὰ τοὺς κτυπήσωσιν· οἱ πειραταὶ δεχόμενοι τὰς προτάσεις τῶν Ψαριανῶν καὶ λαμβάνοντες τὰ ἀναγκαῖα ἀνεχώρουν.

Εἰς τῶν πειρατῶν, ὀνομαζόμενος καπετὰν Νῆκος, ἡγγυροβόλησεν εἰς τὸν δυτικὸν ὄρμον· ἐνῶ δὲ ἐξῆλθεν αὐτὸς μετ' ὅλην τὴν πληρώματά του ὠπλισμένος, ἦλθον καὶ οἱ Ψαριανοὶ ὠπλισμένοι πρὸς αὐτὸν καὶ ἔκαμαν τὰς προτάσεις, τὰς ὁποίας ὁ πειρατὴς ἐδέχθη, ἀλλ' οὗτος μετὰ τοῦ πληρώματός του, ἔχοντες σκοπὸν νὰ ἐπιπέσωσι δολίως κατὰ τῶν Ψαριανῶν, ἤρχισαν νὰ εὐθυμοῦν καὶ προσεκάλουν καὶ τοὺς Ψαριανοὺς εἰς εὐθυμίαν διὰ νὰ τοὺς μεθύσωσι καὶ εὕρωσι καιρὸν νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῶν καὶ νὰ τοὺς αἰχμαλωτίσωσιν. Οἱ Ψαριανοὶ, ἐννοήσαντες τοὺς σκοποὺς των, δὲν ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τῆς εὐθυμίας, ἀλλ' ἐστέκοντο προσεκτικοὶ καὶ ὠπλισμένοι. Εἰς τῶν δημογερόντων τοὺς ἔδωκε σύνθημα τὸ ἐξῆς· « ὅταν σὰς εἰπῶ, τοὺς εἶπε, κτυπήσατε τὴν κλωσσαριά νὰ σκορπήσουν τὰ πουλιά, σεῖς τότε νὰ φονεύσητε τὸν καπετάνιον, διὰ νὰ σκορπήσουν οἱ ναῦται ». Οἱ πειραταὶ συνελθόντες εἰς χορὸν ἐχώρευον, οἱ δὲ Ψαριανοὶ, λαβόντες

θέσιν, κύκλῳ τοῦ χοροῦ, παρετήρουν τὸν δημογέροντα, αὐτὸς δὲ παρετηροῦσε τὰ κινήματα τῶν πειρατῶν. Γυνήτις, σύζυγος δημογέροντος, πιάσασα εἰς τὸν χορὸν ἐτραγούδησεν τὸ ἑξῆς τραγούδιον·

Ὅμορφον ποῦν' τὸ κάτεργο
Καὶ ὁμορφα π' ἀρμενίζει,
Ὅμορφοι καὶ οἱ συντρόφοι του
Καὶ ὁ νῆὸς ὁποῦ τ' ὀρίζει.

Ὁ καπετάνιος τῶν πειρατῶν, καθήμενος ἐπὶ καθέκλας, σωματώδης ὢν, καὶ ἀκούων τὸ τραγοῦδι ἐκάγχαζε γελῶν. Ἀφοῦ δὲ οἱ πειραταὶ ἐκατάλαβον, ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι τοὺς σκοποὺς των ἀνεχώρησαν, ὡς φίλοι.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα, καθ' ὃ εἰσήρχοντο οἱ πειραταὶ εἰς Ψαρὰ νὰ λαφυραγωγήσωσιν, ἔλεγον οἱ γέροντες, ὅτι πώποτε δὲν ἐπέτυχον τὸν σκοπὸν των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κηρυχθέντος τοῦ πολέμου κατὰ τὸ ἔτος 1769 μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, ὁ Ῥωσσικὸς στόλος ἐλθὼν εἰς τὸ Αἰγαῖον ἐλλιμενίσθη εἰς Ψαρὰ· οἱ δὲ ψαριανοὶ, ἰδόντες αὐτόν, καὶ ἀγνοοῦντες τὰ πλοῖα καὶ ἡ σημαία αὐτῶν ποίου ἔθνους εἶναι, εὐρέθησαν πρὸς στιγμὴν εἰς ἀπορίαν, ὅτε ἐξεληθόντων τῶν Ῥώσσων εἰς τὴν πόλιν τῶν Ψαρῶν, ἐκοινοποίησαν εἰς τοὺς ψαριανοὺς τὸν σκοπὸν των, δηλ. ὅτι ὁ πόλεμος αὐτῶν εἶναι ἡ καταστροφή τοῦ τουρκικοῦ βασιλείου, καὶ ἡ ἀνόρθωσις τοῦ χριστιανικοῦ, καὶ τοὺς ἐπρότειναν νὰ ἐπαναστατήσωσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τοῦ Σουλτάνου· οἱ ψαριανοὶ, τοὺς εἶπον τὴν ἀδυναμίαν των, καὶ τὴν δεινὴν θέσιν εἰς ἣν ὡς ῥαγιάδες εὐρίσκονται ἐνώπιον τῶν Τούρκων. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ των

οἱ ῥώσσοι ἐξήγαγον ἡμέραν τινὰ Κυριακὴν τοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ ἱερούργησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως· μετὰ τὴν ἱεουργίαν δὲ ταύτην συνοδευόμενοι οἱ ἱερεῖς παρὰ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ πληρωμάτων συνήλθον εἰς τόπον λεγόμενον τῆς **Ξένης** τὰ **χωράφια** καὶ ἔβαλον λιτανεῖαν· οἱ ψαριανοὶ γενόμενοι ἔκθαμβοι καὶ διὰ τὰ ὅσα ἐθεώρουν, καὶ διὰ τὰ λεγόμενά των, δὲν ἐπέστησαν νὰ ἐπαναστατήσωσι κατ' ἀρχὰς κατὰ τοῦ Σουλτάνου· τοὺς ἔδωκαν δὲ πιλότους, οὓς ἐζήτησαν, διὰ τὰ πλοῖά των καὶ ἀνεχώρησαν.

Ἀναχωρήσας ἐκ Ψαρῶν ὁ ῥωσσοικὸς στόλος, καὶ εὐρῶν τὸν τουρκικὸν ἡγχυροβολημένον ἀπὸ Τσεσμέ μέχρι τῶν νήσων Οὐνος καὶ Ἀγνουσῶν ἐναυμάχησεν· οἱ ἐντὸς τῶν ῥωσσοικῶν πλοίων ψαριανοὶ καὶ ἰδίως ὁ Χατσῆ Γεώργιος Χατσῆ Κυριάκου (οὗτος ἔχων πλοῖον, σακολεύαν, φορτωμένον ξυλείαν οἰκοδομήσιμον, συνελήφθη ὑπὸ τοῦ ῥωσσοικοῦ στόλου· περὶ τοῦ πλοιαρίου τούτου θέλει γίνεαι κατωτέρω λόγος) διηγοῦντο εἰς ἡμᾶς τοὺς μεταγενεστέρους τὸ ἱστορικὸν τῆς ναυμαχίας μὲ συνέσιν καὶ ὀρθὴν κρίσιν ὥς ἐξῆς·

«Ὁ τουρκικὸς στόλος ἡγχυροβολημένος, ὥς ἐρρέθη, καὶ ὁ ῥωσσοικὸς εἰς τὰ πανιὰ εὕρισκόμενος ἤρξαντο τὴν ναυμαχίαν· κατὰ συγκυρίαν, τοῦ ῥωσσοικοῦ στόλου ἡ ναυαρχὴς ναυμαχοῦσα μὲ τὸ πλοῖον τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐπλησίασε τόσον ὥστε αἱ κεραφαῖ των περιεπλέχθησαν, καὶ ἀδύνατον ἦτον νὰ ξεπλεχθῶσιν· ἡ ὀθωμανικὴ ναυαρχὴς ἀρχήσασα πρῶτον νὰ πυρπολῇται διέδωκε τὰς φλόγας τῆς καὶ εἰς τὴν ῥωσσοικὴν ναυαρχίδα, πυρποληθεῖσαι ὁμοῦ καὶ αἱ δύο. Ὁ τουρκικὸς στόλος ἰδὼν τὸν πυρπολισμὸν τῆς ναυαρχίδος τοῦ ἔκοψε τὰς καμήλους τῶν ἀγκύρων καὶ ἐλλιμενίσθη εἰς Τσεσμέ· ὁ δὲ ναύαρχος τοῦ ῥωσσοικοῦ στόλου παραπλέων ἐκεῖ, ἐποίησε συμβούλιον

μέ τοὺς πλοίαρχους· πλοίαρχός τις, ἄγγλος, ἐπὶ φρε-
 γάτας ῥωσικῆς ἐγνωμοδότησε τὰ ἐξῆς· « Διὰ νὰ ἐξο-
 λοθρευθῇ, εἶπεν, ὁ ὀθωμανικὸς στόλος, πρέπει νὰ κατα-
 σκευασθῇ πυρπολικόν, καὶ διὰ νὰ διευθυνθῇ μὲ ἐπιτυχίαν,
 νὰ πλησιάσῃ ὁ στόλος των πρὸς τὸν ἐχθρικὸν καὶ νὰ
 κανονοβολῇ· αὐτὸς δὲ, ἐπρόσθεσε, νὰ πλησιάσῃ μὲ
 τὴν ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του φρεγάταν εἰς τὸ τῆς ξη-
 ρᾶς κανονοστάσιον, (ὅπερ κατεσκεύασαν οἱ τοῦρκοι διὰ
 τὴν ἀσφάλειαν τοῦ στόλου των) καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ
 κρότου καὶ τοῦ καπνοῦ τῶν πυροβόλων νὰ διευθύνουν
 τὸ πυρπολικόν. » Ἡ γνώμη τοῦ πλοίαρχου ἄγγλου ἔ-
 γινε παραδεκτὴ· ὥς πυρπολικὸν δὲ ἀπεφάσισαν τὴν
 ῥηθεῖσαν σακολεύαν τοῦ εἰρημένου πλοίαρχου Χατσῆ
 Γεωργίου Χ. Κυριάκου ψαριανοῦ· ἀλλὰ πρὶν ἐκφορτωθῇ
 αὕτη ἐφάνη κατὰ συγχυρίαν εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου, κατὰ
 τὰς Ἀγνούσας, ἕτερον πλοιάριον πλέον καὶ ἀμέσως ὁ
 ῥωσικὸς στόλος ἐπεμψε πλοῖον καὶ τὸ συνέλαβεν, (ἦν
 δὲ τὸ πλοιάριον τοῦτο ἑλληνικόν, Θετταλομαγνήσιον,
 ἐφωτισμένον, κατὰ τὸ σύνηθες τοῦ τόπου ἐκείνου, μὲ
 ἕν ἱστὸν, καὶ ἕν ἱστίον (μαΐστρα) καὶ μὲ φλῶκς,) κατα-
 σκευάσαντες αὐτὸ πυρπολικόν, παραίτησαν τὴν σα-
 κολεύαν τοῦ Χ. Γεωργίου. Μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ
 πυρπολικοῦ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ στόλου πυρπολιστὰς
 καὶ δὲν εὐρέθησαν, εἰμὴ δύο, ὁ εἷς ἄγγλος καὶ ὁ ἕτε-
 ρος Ἕλληνας Μυκωνίος· πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ, εὐ-
 ρὼν τὸν ἄνεμον ἐπιτήδιον μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ ῥωσικὸς
 στόλος ἐπλησίασε εἰς τὸν ὀθωμανικὸν ἡγχυροβολημένον
 ὄντα καὶ ἔχοντα τὰς πρῶρας του εἰς τὴν ξηρὰν καὶ τὰς
 πρύμνας του εἰς τὸ πέλαγος, ἤρξατο τὸν πυροβολισμόν·
 ὁ δὲ ἄγγλος πλοίαρχος, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του, ἐπλη-
 σίασεν εἰς τὸ κανονοστάσιον τῆς ξηρᾶς· ἐκ τῶν πληρω-
 μάτων τοῦ τουρκικοῦ στόλου ἄλλοι μὲν ἀνεχώρουν διὰ

τῶν λέμβων, καὶ ἄλλοι ἔπιπτον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔβγαινον εἰς τὴν ξηράν· παρήτησαν δὲ καὶ τὸ τῆς ξηρᾶς κανονοστάσιον οἱ ὀθωμανοί· ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τοῦ κρότου καὶ τοῦ καπνοῦ τῶν πυροβόλων διεύθυνον καὶ οἱ πυρπολισταὶ τὸ πυρπολικὸν εἰς τὰς πρύμνας τῶν ὀθωμανικῶν πλοίων, καὶ θέσαντες τὸ πῦρ ἔγιναν παρανάλωμα τοῦ πυρός τὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα· οἱ δὲ πυρπολισταὶ ἐσώθησαν ἀβλαβεῖς μὲ μίαν μικρὰν λέμβον, ὅπου εἶχον εἰς τὸν ῥωσικὸν στόλον.»

Τὰς φλόγας τῶν πυρποληθέντων ὀθωμανικῶν πλοίων οἱ Ψαριανοὶ τὰς ἐθεώρουν ἄνωθεν τῶν βουνῶν τῆς Χίου ἡμέρας τινὰς λάμποντας, καθὼς διηγοῦντο εἰς ἡμᾶς οἱ πατέρες μας.

Μετὰ τὸν πυρπολισμὸν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου ὁ ῥωσικὸς ἐπέστρεψεν εἰς Ψαρὰ, παρακινῶν καὶ αὐτῆς τοὺς Ψαριανοὺς νὰ ἐπαναστατήσωσι, προσθέτων αὐτοῖς, ὅτι δὲν ἔχωσι πλέον νὰ φοβηθῶσιν, ἀφοῦ εἶδον πυρπολούμενον τὸν ὀθωμανικὸν στόλον.

Οἱ Ψαριανοί, ἐνθουσιασμένοι διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ χριστιανικοῦ βασιλείου, καὶ κατὰ τὴν πατροπαράδοτον κοινὴν γνώμην, ὅτι τὸ χριστιανικὸν βασίλειον θὰ γίνη ἀπὸ τὸ ξανθὸν γένος, ἦτοι τῶν Ῥώσων, ἔχοντες καὶ ἄσπονδον μῖσος κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, ἐπίστευσαν εἰς τοὺς λόγους τῶν ῥώσων, διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ χριστιανικοῦ βασιλείου, καὶ ὕψωσαν τὴν ῥωσικὴν σημαίαν, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς σημαίαν τῆς ἐλευθερίας των. Γέροντες τινὲς, θεωροῦντες τὴν ῥαγιαδικὴν θέσιν των, καὶ προβλέποντες εἰς τὰ δεινὰ ὅπου ἤθελον ὑποπέσει, δὲν ἤθελον νὰ ἐπαναστατήσωσι· τὸ πλῆθος ὅμως πειθόμενον εἰς τοὺς λόγους τῶν ῥώσων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ χριστιανικοῦ βασιλείου καὶ θέλον τὴν ἐπανάστασιν, ἔλεγεν εἰς τοὺς γέροντας ὅτι, «τὸ Χ. τῆς σημαίας τῆς ῥωσικῆς λέγει χρι-

στιανωσύνη.» Οἱ γέροντες ὁμῶς ἀντέλεγον ὅτι, «τὸ Χ. χειρότερα θὰ πάθῃτε, καὶ ὅτι Ὁρλώφης θὰ εἰπῇ ὄφρις.»

Ἐντεῦθεν ἄρχεται (1770) ἡ πρώτη ἐπανάστασις τῶν Ψαριανῶν κατὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν οἱ Ψαριανοί, εἶχον σαχολεύας τριάκοντα ἕξ, ἐξ αὐτῶν ὀπλίσαντες εἰκοσιπέντε κατέστησαν αὐτὰς καταδρομικάς· ἐναυπήγησαν καὶ ἕτερα πλοῖα, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ ἦτο καταλληλοτέρα διὰ καταδρομικὰ πλοῖα. Τὸ μικρότερον κατὰ τὸ μῆκος εἶχε πῆχεις εἰκοσιπέντε ναυπηγικάς, καὶ κώπας κατὰ μέρος δεκαεξί· τὰς ὠνόμαζον δὲ, γαλιώττες. Καὶ τοιαύτας μὲν ἐναυπήγησαν τεσσαρακονταπέντε, καὶ κατ' ἄλλους περισσοτέρας· ὅλα δὲ τὰ καταδρομικὰ τῶν Ψαριανῶν συνεποσοῦντο ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα πέντε· τὸ πλήρωμα ἑνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἐσυγκροτεῖτο ἀπὸ ἀνδρας ὀγδοήκοντα μέχρις ἑκατόν· ὅσakis δὲ ἀπῆρχοντο δι' ἀποβάσεις ἐσυγκρότουν τὰ πληρώματα ἀπὸ πλείονας. Μὲ τὰ καταδρομικὰ ταῦτα ἕκαμον πολλὰς ἐχθρικὰς λείας καὶ λάφυρα· διέκοψαν πᾶσαν τὴν θαλασσοπλοίαν τῶν ἐμπορευομένων ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν σημαίαν κατὰ τὴν Μακεδονίαν, Θράκην καὶ Ἰονίαν, καὶ ἐπεξέτεινον τὰς ἐκστρατείας τῶν ἕως εἰς τὴν Συρίαν. Εἰς τὰς ἐκστρατείας ταύτας συνέλαβον ἐχθρικὰ πλοῖα μὲ μεγάλας χρηματικὰς ποσότητας. Οἱ κατὰ τὴν Συρίαν καταδρομεῖς, τοὺς εἰς κιβώτια εὐρισκομένους γρούπους ἀπὸ νομίσματα ἀργυρᾶ τουρκικὰ τοὺς ἐλάμβανον ἀπὸ τὰς λείας εἰς τὰ καταδρομικὰ μὲ παλάγκες, ὡς ἔλεγον οἱ γέροντες. Ποιήσαντες δὲ ἀποβάσεις εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἰονίας καὶ λοιπῶν παραλίῳν μερῶν, ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφόδου καὶ ἠχμαλώτισαν τὸ Πλουμάρι, καὶ Πλαγιὰ, χωρία τῆς Μιτυλήνης· εἰς δὲ τὴν νῆσον Λῆμνον τὸ Μοῦντρος καὶ τὰ πλησιέστερα μέρη αὐτοῦ. Ἡ Χῖος ὡς πλησιέστερα τῶν

Ψαρῶν, ἐνοχλεῖτο περισσότερο ἀπὸ τοὺς Ψαριανοὺς, καὶ οἱ Χῖοι δὲν ἐξήρχοντο οὐδαμῶς εἰς ταξίδειον. Ὁθωμανοὶ Χῖοι ἐξεληθόντες τοῦ λιμένος μὲ σακολεύαν τινὰ, συνελήφθησαν ἀμέσως παρὰ τοῦ Μιχάλη Καραπατάκη παραπλέοντος μὲ τὴν γαλιώτταν του· οἱ δὲ συλληφθέντες ὀθωμανοὶ ἔχοντες παλαιὰς γνωριμίας μετὰ τῶν Ψαριανῶν, εἶπον εἰς τὸν καταδρομέα, «καπετὰν, Μιχάλη »εἶπαμεν νὰ ὅτι εἶναι τρέγα, καὶ εὐγῆκαμεν καὶ ἡμεῖς »νὰ πάμεναι ἕως τοῖς Ἀγνοῦσαις νὰ γιालέψωμεν, νὰ »φάμεναι κἀνένα κοχλιὸ ἢ πεταλίδα.» Ὁ δὲ Καραπατάκης ἔνεκα τῶν πλκλιῶν σχέσεων τοὺς συνώδευσε μέχρι τοῦ λιμένος τῆς Χίου, καὶ τοὺς ἀφῆκεν χωρὶς νὰ τοὺς λεηλατήσῃ. Αἱ γυναῖκες τῶν Χίων ἔκαμαν τραγουδι, τὸ ἐξῆς, καὶ τὸ ἐτραγουδοῦσαν·

«Ψαριανοὶ παντίδοι, κλέφταις καὶ σκυλιά,
Χιώτικα καίικια δὲν πιάνετται ποιά.»

Οἱ καταδρομεῖς οὗτοι διέπλεον πανταχόθεν τὰ εἰρημένα μέρη· δὴ δ' ἐξ αὐτῶν ὁ Μανόλαρος, καὶ Σαρρήγιάννης διερχόμενοι μὲ τὰς γαλιώττες των τὴν νῆσον Σκυρον, καὶ ἰδόντες ἐντὸς τοῦ λιμένος (Τρεῖς Μπουκαῖς) πλοῖον τρικάρτατον ἐλλιμενισμένον καὶ νομίσαντες αὐτὸ ἐχθρικόν, Σκονδριάνικον, ἐρχόμενον ἐκ τῶν παραλίων τῆς Σκόνδρας καὶ διευθυνόμενον εἰς Κωσταντινούπολιν, ἀπεφάσισαν νὰ τὸ κυριεύσουν τὴν νύκτα ἐξ ἐφόδου, διαμένοντες ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκεῖ ἐκτὸς τοῦ λιμένος· ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ λιμένος καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐκυρίευσαν τὸ κατάστρωμα· ἰδόντες δὲ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὄπλισμὸν πυροβόλων πολεμικοῦ πλοίου, καὶ παρ' ἐλπίδα των ἀκούσαντες νὰ λαλοῦν γλῶσσαν ἄλλου ἔθνους, παρ' ἣν ἤλπιζον, δηλαδὴ ὀθωμανικὴν, χωρὶς νὰ ἐννοήσουν τίνος ἔθνους πλοῖον εἶναι ἀνεχώρησαν, ἀφοῦ ἐλαφυραγώγησαν εἶδη τινὰ τοῦ

καταστρώματος· κατὰ δὲ τὴν ἀναχώρησίν των οἱ ἐν τῷ πλοίῳ δὲν ἔρριψαν κατ' αὐτῶν κἀνὲν ὄπλον διὰ νὰ τοὺς βλάβωσιν. Εἴτα ἔμαθον οἱ καταδρομεῖς ὅτι τὸ πλοῖον ἦτο γαλλικόν, ἔχον ἀπεσταλμένον τινὰ διὰ τὴν γαλλικὴν πρεσβείαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἄλλοτε διαπλέων περὶ τὴν νῆσον Πάτμον ὁ καταδρομεὺς Καλημέρης ψαριανὸς, εἶδε πλοῖον τρικάρτον εἰς διάπλουν ἔχον τὸν ἰστόν τοῦ παπαφίγκου τοῦ πρωραίου ἰστοῦ κάτω, καὶ τὸ σκάφος αὐτοῦ μαῦρον, καὶ θεωρήσας αὐτὸ ἐμπορικόν, ἐπῆλθε πρὸς ἐπίσκεψίν του, καὶ πλησιάσας πρὸς τὴν πρύμνην τοῦ ἔρριψεν τινὰς κχνονιαῖς, καὶ τοῦ ἐλάλησε νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὰ πανιὰ καὶ νὰ σταθῇ· καὶ οὕτως ἔπραξε τὸ πλοῖον, γαλήνης οὔσης· ὁ καταδρομεὺς μεταβάς μὲ τὴν λέμβον εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἀναβαίνων τὴν τελευταίαν βαθμίδα τῆς κλίμακος, καὶ βλέπων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος σειρὰν πυροβόλων, καὶ τὸ πλήρωμα ἐν παρατάξει ὡς εἰς μάχην, ἔμεινεν ἔκθαμβος διὰ τὸ ἀπροσδόκητον, καὶ ἀμέσως ὀπισθοδρόμησεν· καταβάς τῆς κλίμακος ἐπέβη ἐπὶ τῆς λέμβου του καὶ ἀνεχώρησε, χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν σύλληψίν του ὁ πλοίαρχος τοῦ πολεμικοῦ πλοίου. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτον γαλλικόν πολεμικόν· ἔχον δὲ τὰ πυροβόλα του συρμένα ἔσωθεν ἐφαίνετο ὡς ἐμπορικόν· φαίνεται δὲ ὅτι δὲν ἔκαμον τότε οἱ γάλλοι κατὰ τοῦ καταδρομικοῦ ἐκδίκησιν καὶ δὲν συνέλαβον τὸν πλοίαρχόν του, διὰ νὰ μὴ δώσουν αἰτίαν δυσареσκείας εἰς τοὺς ῥώσους, διότι ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς νήσου Πάτμου ὑπῆρχον πλοῖα ἠγχυροβολημένα ῥωσικά.

Διὰ τὰ γενόμενα ὁμως ταῦτα ἀπὸ τοὺς Ψαριανοὺς πρὸς τὰ γαλλικὰ πλοῖα, οἱ Γάλλοι ἐζήτησαν ἐκδίκησιν. Γαλλικόν πολεμικόν βρίκιον, μετὰ τὴν εἰρήνην, ἀπήντησεν ἐν θαλασσοπλοΐᾳ δυτικῶς τῆς Χίου σακολεύαν ψαρια-

νήν, ὁ δὲ πλοίαρχος αὐτῆς ὠνομάζετο Γιάννος (α). τὸ γαλλικὸν πλοῖον διευθύνθη κατ' αὐτῆς μὲ κανονοβολισμοὺς, ὁ δὲ Γιάννος διὰ νὰ μὴ συλληφθῇ παρὰ τῶν γάλλων, ἔρριψεν τὴν σακολεύαν του εἰς τὸ Βενέτικον τῆς Χίου καὶ ἐσώθη μὲ τὸ πλήρωμά του διὰ τῆς λέμβου εἰς Ψαρά. οἱ δὲ Γάλλοι ἔπεμψαν τὰς λέμβους των καὶ ἐπυρπόλησαν τὴν σακολεύαν. Οἱ χωρικοὶ τῆς Χίου, Μεστά καὶ Λιθοῖ, καὶ ἐνταῦθα, πρὸς ἐμπαιγμὸν τῶν ψαριανῶν διὰ τὰς ἐνοχλήσεις ὅπου τοὺς ἔκαμον εἰς τὴν ἐπανάστασίν των, ἔκαμον καὶ ἕτερον τραγοῦδι, τὸ ἐξῆς·

«Καὶ τοῦ Γιάννου τὸ καίμι ποῦ τὸ πιάσανε οἱ φραντζόζοι καὶ τοῦ πῆραν τὰ πανιά του, καὶ τὰ κάμανε σακκούλια, οἱ φραντζόζοι σοί.»

Εἷς τῶν καταδρομέων πλοιάρχων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο καὶ ὁ ἀοίδιμος Βαρβάκης, τοῦ ὁποίου τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα καὶ τὴν δικαιοσύνην ἦν ἐδείκνυε εἰς τοὺς αἰχμαλώτους παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας, ἤκουσα πολλοὺς γέροντας νὰ διηγοῦνται, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν πατέρα μου, ὅστις ἦτον ἐπιστήθιος φίλος τοῦ ἀοιδίου Βαρβάκη, καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο μαζύ του. Καταχωρῶ τινὰ ἐξ ὧσων ἤκουσα.

Διαπλέων ὁ Βαρβάκης εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰονίας μὲ τὸ πλοῖόν του, καὶ καθήμενος εἰς τὴν κάμαράν του, ἤκουσε θόρυβον πολὺν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· ἐξερχόμενος αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ βλέπει τὸ πλήρωμα ὠπλισμένον, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τοὺς αἰχμαλώτους ὀθωμανοὺς καὶ Ἰουδαίους, οὓς εἶχον διὰ νὰ τοὺς σφάξουν· ἐμβαίνει εἰς τὸ μέσον των, τοὺς ὁμιλεῖ, ὅτι τὸ ἔργον ὅπερ βούλονται νὰ πράξουν εἶναι ἐναντίον τῆς

(α) Οὗτος ἦτον εἷς τῶν πλοιάρχων καταδρομέων.

θελήσεως καὶ συνειδήσεώς του, καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ πλοίου του δὲν δύνανται νὰ βλάψουν οὐδένα ἄνθρωπον, εἴτε Τούρκος, εἴτε Ἰουδαῖος εἶναι· διότι τοὺς τοιοῦτους δὲν τοὺς θεωρεῖ πλέον ἐχθροὺς, ἀλλὰ ἀνθρώπους, καὶ ἡ ζωὴ αὐτῶν κρέμαται εἰς τὸν τράχηλόν του. Τοὺς εἶπεν δὲ ὅτι,—ἐὰν ἐπιμένετε εἰς τὸν σκοπόν σας, τότε δύνασθε νὰ τὸν ἐκτελέσητε, ὅταν τοὺς ἐβγάλω ἔξω, (δεικνύων μὲ τὴν χεῖρά του τὴν ξηρὰν τῆς Μιτυλήνης) καὶ τοὺς ὀπλίσω μὲ τὰ ἀναγκαῖα ὅπλα, καὶ ἐκεῖ θέλετε τοὺς θεωρήσει ὡς ἐχθροὺς, καὶ αὐτοὶ πάλιν θέλουν σᾶς θεωρήσει τὸ ἴδιον· καὶ ἐὰν ἐσεῖς ᾔσθε πλέον παληκάρια αὐτῶν, θέλετε τοὺς κατασφάξει ὡς ἐχθροὺς, καὶ ὅχι ἐπὶ τοῦ πλοίου ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ σφάξητε ἀνθρώπους ἀόπλους, ὡς πρόβατα.

Καὶ ἄλλοτε εἶχεν αἰχμαλώτους ὀθωμανοὺς ἀθιγγάνους, γνωρίζοντας τὴν σιδηρουργικὴν, καὶ ἐνῶ εἰργάζοντο τὴν τέχνην των εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τινὲς τοῦ πληρώματος τοὺς παρεβίασαν εἰς τὴν ἐργασίαν των· οἱ ἀθιγγάνοι ἀντεῖπον, καὶ ἀμέσως ἐκεῖνοι ἐζήτησαν τὴν σφαγὴν των, ὡς ἐπιθυμοῦντες αὐτήν· εἶχε δὲ μετοχὴν καὶ ὁ ἀδελφός του. Μαθὼν καὶ τοῦτο ἀπέκοψεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸ ἀνοσιούργημά των, ἐπιπλήξας περισσότερο τὸν ἀδελφόν του, καὶ εἶπε εἰς τὸ πλήρωμά του,—ἐὰν εἴς τὸ ἐξῆς τίς ἐπὶ τοῦ πλοίου μου βιάσει αἰχμάλωτον, ὅποιουδῆποτε γένους καὶ ἡλικίας ἢ θρησκείας εἶναι, τότε θέλω φερθῆ κατ' αὐτοῦ καθὼς πρέπει.

Οὐ μόνον δὲν ἐσυγχώρει τὸν ἀπάνθρωπον καὶ σκληρὸν θάνατον εἰς τοὺς αἰχμαλώτους, παντὸς γένους, ἡλικίας καὶ θρησκείας, ἀλλὰ δὲν ἐπέτρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ καὶ ἀπ' αὐτῶν ὅλη ἡ περιουσία, τούναντίον μάλιστα ἐπρόσεχε νὰ ἀφίνουν εἰς αὐτοὺς ἐνδύματα καὶ σκεπάσματα διὰ τὸν ὕπνον, προνοῶν καὶ διὰ τὴν τροφήν τους.

Εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ ἕκαστος εἰς ἐπαναστα-
 τικὰς ἐποχὰς πόσον κυριεύουν τὰ ἄλογα πάθη τὰς ψυ-
 χὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐ-
 κείνην ὅπου δὲν εἶχον νὰ δώσουν λόγον τῶν πράξεών
 των εἰς οὐδένα· τοῦ ἀοιδίμου τούτου ἀνδρὸς ἡ ψυχὴ,
 κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν γερόντων, δὲν ἐκυριεύθη ἀπὸ
 τοιαῦτα ἀγενῆ πάθη πώποτε.

Ὁ ἀοίδιμος οὗτος ἀνὴρ, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπανα-
 στάσεως τῶν Ψαριανῶν ἐναυπήγησε γαλιώτταν, εἴτα
 ἀγοράσας βρίκιον, ὥπλισεν αὐτὸ καταδρομικόν· καὶ
 περὶ τὰ ἔσχατα τοῦ πολέμου ἐναυπήγησεν εἰς Ψαρὰ
 πλοῖον τρικάρταρον πυροβόλων εἰκοσιᾷξ, ἔχον κατα-
 σκευὴν πολεμικοῦ πλοίου, ὅπλισμόν καὶ ἐφοπλισμόν·
 ἀλλὰ πρὶν ἐκπλεύσει τοῦ λιμένος τῶν Ψαρῶν, ἐγένετο
 εἰρήνη· ἀφοῦ δὲ τὰ τῶν Ψαριανῶν ἐπανῆλθον εἰς τὴν
 τάξιν των, ἐταξείδευσε μὲ τὸ πλοῖον τοῦτο ὁ ἀοίδι-
 μος εἰς Λιθόρνον, καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ψαρὰ ἀπῆλ-
 θεν ἐκεῖθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καταγγείλαντες
 τινὲς αὐτὸν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν ὥς ἓνα
 τῶν Ψαριανῶν ἀποστατῶν, πρὸς ὑποστήρηξιν τῆς κα-
 ταμηνύσεώς των οἱ καταμηνυταὶ, κατήγγειλον τοῦ
 πλοίου τὸ μέγεθος, τὴν πολεμικὴν κατασκευὴν του,
 τὸν ὅπλισμόν καὶ ἐφοπλισμόν του, δηλ. ὅτι τοῦτο κα-
 τεσκευάσθη παρὰ τοῦ ἀποστάτου διὰ νὰ πολεμῇ τὸν βα-
 σιλικὸν τουρκικὸν στόλον. Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἐζή-
 τησε νὰ τὸν συλλάβῃ· ὁ δὲ ἀοίδιμος, μαθὼν τὴν κατα-
 διώξιν του παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας κατέφυγεν
 εἰς τὴν ῥωσικὴν πρεσβείαν, ἣτις τὸν ἐφυγάδευσε λα-
 θραίως, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Ῥωσσίαν, ὅπου ἡ θεία πρό-
 νοια, φαίνεται, ὅτι ἐκεῖ εἶχε ἀποφασίσει τὸν προορι-
 σμόν του. Ἡ δὲ ὀθωμανικὴ ἐξουσία μὴ δυνηθεῖσα νὰ
 συλλάβῃ τὸν Βαρβάκην συνέλαβεν τὸ πλοῖόν του τὸ

μετέφερεν εἰς τὸν ναύσταθμόν της, καὶ τὸ ἐδήμειυσεν.

Τὸ πλοῖον τοῦτο καθ' ἣν ἡμέραν ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν ναυπηγῶν τῆς τότε ἐποχῆς, ἐκινδύνευσεν ἐπάνω εἰς τὴν ἐσχάραν νὰ πέσῃ καὶ νὰ συντριφθῇ· ὁ αἰοίδιμος Βαρβάκης εἰς τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου (καθὼς ἔλεγον οἱ γέροντες) ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου Νικολάου νὰ τὸ σώσῃ καὶ νὰ τὸ κάμῃ ἀργυροῦν· τὸ πλοῖον ἐσώθη, καὶ ὁ αἰοίδιμος μετὰ ταῦτα ἐκτελέσας τὴν ὑπόσχεσίν του κατεσχεύασεν ἓν πλοῖον ἀργυροῦν μὲ ὅλον τὸν ἐφοπλισμόν καὶ μὲ τὰ πυροβόλα, καὶ τὸ ἀφιέρωσεν εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον, τὸ ὁποῖον ἐσώζετο ἕως τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν τοῦ 1824, κρεμάμενον ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνης τοῦ ἁγίου ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα ἀφιερώματα τῶν Ψαριανῶν.

Τοῦ ἀφιερώματος τούτου τὴν ὑπόσχεσιν ἐνθυμεῖτο πάντοτε, τὴν ἐξετέλεσεν ὁμως μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ Ἀστραχάνιον· καθότι τὸ μὲν πλοῖον ἐναυπηγήθη περὶ τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὁ δὲ ναὸς τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐπερεώθη κατὰ τὸ 1793, καὶ τὸ ἀφιέρωμα ἔπεμψεν ὁ αἰοίδιμος μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν.

Ἐν τοσοῦτῳ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ψαριανῶν, τὰ Ψαρά, διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν των, ὡς εὕρισκόμενα ἐν μέσῳ τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἦτον ὡς πολεμικὸς λιμὴν, καὶ ἐναυλόχουν ὅλα τὰ καταδρομικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ψαριανὰ καὶ μὴ, συσσωρεύσαντα πάμπολα λάφυρα· ἐξ αὐτῶν ἦσαν πολλὰ πολύτιμα, καὶ χρήματα οὐκ ὀλίγα· τὸ δὲ πλῆθος τοῦ λαοῦ ὅπερ συνήχθη ἐκεῖ λέγουν ὅτι ἀνέβαιnen μέχρι τῶν δεκατεσσάρων χιλιάδων.

Οἱ πατέρες μας, μεταξὺ τῶν ἄλλων γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, διηγοῦντο καὶ τὸν πῆγεμόν των εἰς Μιτυλήνην καὶ Λήμνον μὲ τὸν ῥωσσικόν στόλον. Πρὸς

διασάφισιν τῶν γεγονότων τούτων καταχωρῶ τὸ ἀκόλουθον ἀπομνημόνευμα τοῦ Μελετίου Πατριάρχου τοῦ Τενεδίου ὃπερ ἐξιστορεῖ τὰ τῆς ἀναβάσεώς του εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον, τὰ τῆς ἐξορίας του εἰς Μιτυλήνην καὶ τὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ ῥωσικοῦ στόλου κλπ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑ

Μελετίου Πατριάρχου τοῦ Τενεδίου (α).

... «Ἐν τοσούτῳ τοῦ ἀχξθ' ἡξάντος ἔτους καὶ τοῦ »ἐβδομηκοστοῦ ἐπιστάντος, περὶ τὰ τέλη τοῦ τότε ἀπριλίου μηνὸς ἀνεφάνη ὁ ῥηθεὶς στόλος κατὰ τὰ λεγόμενα »Δωδεκάνησα διοικούμενος καὶ διακυβερνώμενος ὑπὸ τοῦ »Ἀλεξίου Ὁρλώφ, ὃς ἅμα τῷ ἐλθεῖν, προσέβαλεν εὐθὺς »τῇ Πελοποννήσῳ ἐπὶ σκοπῷ, ὡς ἔλεγον, τοῦ ἐγκρατεῖ »γενέσθαι ταύτης· ἀπέτυχε μὲν τοι τοῦ σκοπουμένου, οὐκ »οἶδामεν ὅπως· Ὅθεν φυγάδος γενομένου ἐκεῖθεν, συνέ»βησαν τοῖς ἐκεῖσε χριστιανοῖς τοσαῦτα δεινὰ, ὅσα καὶ »διελθεῖν ἀδύνατον ἐστίν.

»Κατὰ δὲ τὸν μᾶλλον μῆνα ἐξῆλθε κατὰ τῶν Ῥώσων »καὶ ὁ τῶν Ὀθωμανῶν στόλος, διοικούμενος καὶ διακυ»βερνώμενος ὑπὸ τοῦ . . . Καπετὰν πασᾶ, ἐγγόνου τοῦ »ποτέ Τζανούμ Χότζα, καὶ τοῦ Τζεζάερλι Χασάνμπεη, »καπετάνου καὶ διοικητοῦ τῆς καπετάνιας Οὐτινος γε»νομένου καὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, καὶ πολέμου »συγκροτηθέντος δις καὶ τρίς ἀμφοτέρων τῶν στόλων, »ἐνικήθησαν οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ εἰς τὸ στενὸν τῆς Σάμου »κατέφυγον, ἥτοι εἰς τὸ Δάρμπουγάτζι, κακείθεν εἰς Σι»γαντζίκι, εἶτα εἰς Τσεσμέ ἀντικρὺ τῆς Χίου· μετὰ δὲ »παρέλευσιν οὐ πολλῶν ἡμερῶν ἀφίκετο ἐκεῖ καὶ ὁ τῶν »Ῥώσων στόλος· καὶ πρῶτον μὲν εἰσῆλθον εἰς μάχην »δύο τὸν ἀριθμὸν πλοῖα, ἐν ἑκ τῶν Ῥώσων καὶ ἕτερον

(α) Ὡς φυλλάδιον Πανθώρας ἀριθ. 263, 1 Μαρτίου 1861.

» ἐκ τῶν ὀθωμανῶν, ἡ καπετανία λεγομένη, ἅτινα ἐν τῷ
 » γενομένῳ ἐκείνῳ πολέμῳ διεκάησαν ἀμφοτέρω καὶ τῷ
 » πυρὶ παρεδόθησαν· ὁ δὲ λοιπὸς τῶν ὀθωμανῶν στόλος,
 » τῷ φόβῳ καὶ τῇ δειλίᾳ συσχεθεὶς, τῷ τοῦ Τσεσμέ πορ-
 » θμῷ εἰς Λιμένι προσέφυγε, συμποσούμενος σχεδὸν ὑπὲρ
 » τὰ τριάκοντα πλοῖα, ἔνθα ἐγκλείστου γενομένου, οἱ Ῥώσ-
 » σοι συσχεφθέντες διηρεύων ὧς τινι τρόπῳ πυρὶ αὐτὸν
 » παραδώσωσι· καὶ δὴ τῇ γεννεθλίῳ ἡμέρᾳ τοῦ προδρόμου,
 » λήγοντος τοῦ ἰουνίου μηνός, κατέκαυσαν, αὐτὸν τρόποις
 » οἷς οἶδασιν, εἰς τὸ παντελές, ὥστε ἐνὸς μόνου ἀπολει-
 » φθέντος, ἔλαβον καὶ τοῦτο μεθ' ἑαυτῶν, περὶ οὗτινος
 » ἐμπριμοῦ διαφόρως καὶ ποικιλοτρόπως οἱ πλείονες διε-
 » ξέρχονται Ἐπεταὶ δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς ὑπὸ τῶν
 » Ῥώσσω διαπραχθέντα, μὴ παρελθεῖν ἡμᾶς καὶ ταῦτα
 » ἀνεκδιήγητα, ἀλλ' ὥς ἔνεστιν, ἐξιστορῆσαι καὶ αὐτὰ
 » ὡς ἀναγκαιότατα.

» Ὁ γοῦν Ῥωσσικὸς στόλος μετὰ τὸν γεγονότα ἐκεῖ-
 » νον ἐμπρησμόν, διατρίψας τινὰς ἡμέρας κατὰ τὸν Τσε-
 » σμέ, ἀπῆρεν ἐκεῖθεν ἀπελθὼν εἰς Μιτυλήνην, τῇ δεκά-
 » τη Ἰουλίου ἡμέρᾳ σαββάτῳ, ἔνθα καὶ ἡμεῖς ἐτυγχάνο-
 » μεν ὑπερόριοι, ὅστις συνεποσοῦτο ὑπὲρ τὰ τεσσαρά-
 » κοντα πέντε πλοῖα, ὧν καὶ αὐτόπται γεγόναμεν ὡς
 » ἱσταμένων ἀντικρὺ τοῦ ἄστεος, καὶ ὑπὸ πάντων ὀρω-
 » μένων ἀλλ' οὐ διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, οὐδ' ὅλως ἐβράδυνεν
 » ἡμέρας τινὰς ἀλλὰ τῆς ἀμέσως κυριακῆς παρελθούσης
 » κατὰ τὴν δευτέραν τῇ δωδεκάτῃ Ἰουλίου ἀπῆρεν ἐκεῖθεν
 » πρὶν ἢ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἀπελθεῖν εἰς
 » Ἀἴμνον, μὴδὲν ἐνταῦθα τὸ παράπαν διανοχλήσαντος
 » (οὔτω).

» Τούτων δὲ οὔτω γινομένων, ὡς ἀναγκαῖον ἡγοούμεθα
 » διελθεῖν καὶ ὅσα κατὰ τῶν χριστιανῶν τῆς ῥηθείσης
 » Μυτιλήνης οἱ ὀθωμανοὶ διεπράξαντο, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ

»καὶ καθ' ἡμῶν αὐτῶν τῶν ἐκεῖσε ὑπερορίων. Ἀποδράν-
 »τος γὰρ ἐκεῖθεν τοῦ ῥωστικοῦ στόλου, οἱ ὀθωμανοὶ ἤρ-
 »ξαντο διαβρύχεσθαι κατὰ τῶν χριστιανῶν, οἷα λέοντες,
 »ἐπαπειλοῦντες καὶ ἐπισεύοντες αὐτοῖς θάνατον, ὥστε τῇ
 »ιδ' τοῦ αὐτοῦ Ἰουλίου μηνὸς, μεσοῦσης ἤδη τῆς ἡμέρας,
 »περὶ τὰς πέντε σχεδὸν ὥρας, ἐπαναστάσεως γενομένης
 »ἐφώρμησαν ξιφηφόροι καὶ ἔνοπλοι κατὰ τῶν δυστυχῶν
 »χριστιανῶν, ἐπιφέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ πυροβόλα ὀρ-
 »γανα, οἵτινες ἀναιρέσαντες ὅσους καθ' ὁδὸν ἔτυχον ξέ-
 »νους τε καὶ αὐτόχθονας, συμποσομένους ὑπὲρ τοὺς ἑκα-
 »τὸν, ἤρξαντο καταπατεῖν καὶ τοὺς οἴκους, διαρπάζοντες
 »τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐγκατοίκους παραδιδόντες θανά-
 »τω. Ἀγνοούντων δὲ ἡμῶν τοῦτο, εἰσῆλθον καὶ εἰς τὸ ἡ-
 »μέτερον κατάλυμα δύο τῶν ἐξ Ἀσίας ὀθωμανῶν, συντρί-
 »ψαντες καὶ καταθλάσαντες τὴν θύραν· τότε δὴ τῶν παρ'
 »ἡμῖν φυγάδων ἐκ τοῦ οἴκου γενομένων, ἅτε δὴ τῷ φόβῳ
 »καὶ τῇ δειλείᾳ συσχεθέντων, καταλειφθέντες ἡμεῖς μόνοι
 »ὥς γεγηρακότες καὶ πρὸς φυγὴν ὀλως ἀδυνατοῦντες,
 »ἐκρατήθημεν ὑπ' ἐκείνων τῶν δύο, ἐξ ὧν ὁ εἷς σπασά-
 »μενος τὴν ἑαυτοῦ μάχαιραν, τὴν παρ' αὐτοῖς γιαταγά-
 »νην λεγομένην, ἐνέδωκεν ἡμῖν ἐκ τοῦ ὀπισθεν αὐτῆς
 »μέρους τοσαῦτα κτηπήματα, ὅσα ἦν ἱκανὰ κατασυντρί-
 »ψαι ἅπαντα τὰ ὀστέα καὶ λοιπὰ ἡμῶν μέλη· ἀφελόντες
 »δὲ ὑπ' ἐκείνου ἐκρατήθημεν ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ἀνὰ χεῖρας
 »ἔχοντος καὶ αὐτοῦ τὴν ἑαυτοῦ σπάθην, ἣν καὶ στρεψά-
 »μενος ἐνέβαλεν ἡμῖν διὰ τῆς κόψεως τοσαῦτα τραύματα
 »καὶ πληγὰς περὶ τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ἀριστερὰν ἡ-
 »μῶν χεῖρα, ὥστε μείναντες ἡμιθανεῖς ἐκτάδην ἐκείμεθα
 »ποταμηδὸν ἐξερχομένου τοῦ αἵματος. Ἐντοσοῦτῳ ἐδεή-
 »θημεν, παρεκαλέσαμεν, προβάλλοντες αὐτοῖς καὶ δόσιν
 »χρημάτων, οὐκ εἰσηκούσθημεν μὲν τοι, οὐδὲ εἰς οἶκτον
 »ὀλως ἐτράπησαν οἱ ἀνίλεοι, ἔστ' ἂν ἀποβεβιωκότες ἡ-

» μᾶς οἰθθέντες διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ρεύσεως τοῦ παρ'
 » ἡμῶν ἐξερχομένου αἵματος κατέλιπον ἡμᾶς ἀρξάμενοι
 » λεηλατεῖν καὶ διαρπάζειν τὰ πράγματα ἡμῶν τε καὶ
 » τῶν ἡμετέρων ἀνθρώπων. Τηνικαῦτα γοῦν εὐκαιρίας
 » δραξάμενοι, ἀναστάντες διὰ τινος θυρίδος ἐφύγομεν, καὶ
 » διὰ τῶν κεράμων ἐνὸς ἐλαιομύλου ἔντινι γειτνιάζοντι
 » οἴκῳ τοῦ Μανολάκη Τζερμπίνη εἰσεπηδήσαμεν, ἔνθα
 » καὶ ἀπηωρίσθημεν ἔκτινος δράνας, κειμένης ἐκεῖ πλη-
 » σίον τοῦ τοίχου, καὶ διαῤῥήξαντες ἅπερ ἀμφιεννύμεθα
 » τῇ δεξιᾷ ἡμῶν χειρὶ, ἅτε δὴ τῆς ἐτέρας ἀδυνατούσης,
 » ἀπηλλάγημεν τῆς ἀπαιωρήσεως, πεσόντες κατὰ γῆς.»
 (Ἐνταῦθα διηγεῖται ὁ Πατριάρχης τὴν περιποίησιν καὶ ἐ-
 πιμέλειαν ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς καὶ τοῦ ἱα-
 τροῦ, καὶ ὅτι ἡ ἀριστερά του χεὶρ ἔμεινε βεβλαμμένη,
 καὶ τὰ δεινὰ, τὰ περισσότερα, παραπέμπων εἰς σιγὴν καὶ
 ἀκολουθεῖ).

. . . « Καὶ οὕτω μὲν ἔσχον καὶ τὰ περὶ τῆς νήσου
 » Μιτυλήνης, ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον αὐθις ἐπανέλθω-
 » μεν. Οἱ οὖν ῥῶσσοι ἀπελθόντες εἰς Λήμνον καὶ πολι-
 » ορκήσαντες αὐτὴν, ἀπέβησαν ἐπὶ τὴν χέρσον, τῶν ὀθω-
 » μανῶν φυγάδων γενομένων ἐνδον τοῦ ἄστεος, καθ' οὗτι-
 » νος οἱ ῥῶσσοι ἐνδιαστήματι τριῶν μηνῶν οὐ διέλειπον
 » ῥίπτοντες βόμβας τινὰς καὶ τηλεβόλους, ὥστε τῶν ὀθω-
 » μανῶν περιδεῶν καὶ ἐμφόβων γενομένων, καὶ ἐν ἀπορίᾳ
 » τῶν πρὸς τροφὴν ἀναγκαίων, ἐγένετο σύμβασις μεταξὺ
 » καὶ συμφωνία τοιαύτη, ὅπως οἱ μὲν ὀθωμανοὶ ἐξελθόν-
 » τες τοῦ ἄστεος διαπεράσωσι ἐπὶ τὴν Ἀσίαν διὰ τῶν
 » ῥωσσικῶν πλοίων, οἱ δὲ ῥῶσσοι γενῶνται ἐγκρατεῖς τοῦ
 » τε ἄστεος καὶ ἀπάσης τῆς νήσου, οἷς καὶ ἐδόθησαν ἐνέ-
 » χυροι οἱ τῆς Νήσου προύχοντες· τούτων οὕτω γενομέ-
 » νων, ἐπέστη καὶ ἐπεφοίτησεν ἐκεῖσε νυκτὸς, ὁ Τζεζάερ-
 » λης, τὸ τῆς καπετανίας φέρων ἀξίωμα, ἔχων μεθ'

»ἐαυτοῦ καὶ 400, ἢ 500, τῶν στρατιωτῶν, ὡς ἔλεγον·
 »καὶ πολέμου συγκροτηθέντος ἑκατέρων τῶν μερῶν, ἀ-
 »πεδιώχθησαν οἱ ῥῶσσοι τῆς νήσου, γενομένου ἐγκρα-
 »τοῦς ταύτης τοῦ ῥηθέντος Τζεζάερλη. Οἱ δ' ἐκεῖσε χρι-
 »στιανοὶ ὅσα δεινὰ καὶ πέρα δεινῶν ὑπέστησαν μετὰ ταῦ-
 »τα ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐῷμεν λέγειν. . . » (διηγεῖται
 τὰ δεινὰ ὅπου ἔπαθον οἱ χριστιανοὶ τῆς Λήμνου ἀπὸ τοὺς
 τούρκους, καὶ ὅτι ἐφόνευσαν καὶ τὸν Ἀρχιερέα Ἰωακεῖμ,
 χῆρον, καὶ κατεκρήμνισαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας
 Τριάδος· εἶτα ἀκολουθεῖ). «Οἱ δὲ ῥῶσσοι ἀναχωρήσαντες
 »ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς Πάρον, καὶ ἐκεῖ δὲ ἔμειναν ἐφησυχά-
 »ζοντες χρόνον ἱκανόν, ἐνασχολούμενοι μόνον ἐπὶ ἀλώσει
 »τινῶν πλοίων, ἐμπορίας χάριν περιερχομένων. Ἀλλ'
 »ὅτου χάριν ἀπεδιώχθησαν διὰ τοσούτων εὐαρίθμων στρα-
 »τιωτῶν, τόσον τῆς Λήμνου, ὅσον καὶ τῆς Πελοποννήσου,
 »ἡμεῖς μὲν οὐκ οἶδαμεν, ὁ θεὸς δ' οἶδε.

»Διελθόντος δὲ χρόνου ἱκανοῦ, κατὰ τὸ ἀχόα ἔτος ὁ-
 »κτωβρίου κζ'. ἀνεφάνη αὐθις ὁ ῥηθεὶς στόλος τῶν ῥώσ-
 »σων ἐνταῦθα, κατὰ τὴν Μιτυλήνην, συμποσούμενος τό-
 »τε ὑπὲρ τὰ 80 πλοῖα, ἅπαντα μικρά τε καὶ μεγάλα, ἅ-
 »τινα τοσούτου φόβου ἐνέπλησαν τοὺς ὀθωμανοὺς, ὥστε
 »ὑποφιασθῆναι καὶ περὶ τοὺς χριστιανοὺς, μήτι δεινόν
 »αὐτοῖς ἀπεργάσωνται. Ἀνθ' ὅτου προσταγῆς γενομένης
 »τῶν ἐνταῦθα προὔχόντων, ἀνήγειρον ἡμᾶς μετὰ τοῦ
 »Ἀγίου Μιτυλήνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῆς πο-
 »λιτείας, ἀπενεγκόντες ἐπὶ τινὰ οἶκον τοῦ Χαντζῆ Γεωρ-
 »γίου, διορίσαντες περὶ ἡμᾶς καὶ φύλακας δύο, τόν τε
 »Καβάσμπασην τοῦ ἐνταῦθα Σατράπεως, καὶ ἕτερον ἐκ
 »τοῦ τάγματος τῶν Τελιμπασίδων. Τότε κατὰ τὴν β'.
 »ῶραν τῆς λά. τοῦ ὀκτωβρίου μηνός, τὰ τῶν ῥώσσων
 »πλοῖα διαμοιρασθέντα εἰς δύο, τὰ μὲν ἐκ τοῦ ἐνός, τὰ
 »δὲ ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ ἄστεος, ἤρξαντο ῥίπτειν

»βόμβας τινάς, καὶ ἕτερα τῶν τηλεβόλων ὀργάνων κα-
 »τά τε τοῦ ἄστεος καὶ τῆς χώρας. Ὅθεν τῇ ἁ. νοεμβρίου
 »ἡμέρᾳ τρίτῃ, μετοικήσαντες ἡμᾶς πάλιν ἐκεῖθεν, μετῆ-
 »γαγον ἅπαντας ἔσω τοῦ ἄστεος· καὶ οὕτω τῆς δευτέρας
 »καὶ τρίτης διαγενομένης κατὰ τὴν τετάρτην τῇ β'.
 »νοεμβρίου περὶ τὰς πέντε ὥρας τῆς ἡμέρας, ἀπέβησαν
 »οἱ ῥώσσοι ἐπὶ τὴν ξηρὰν, ἐξεληθόντες ἑκατέρωθεν καὶ ἐν
 »διαστήματι ὥρων τριῶν ἔφθασαν κατὰ τὴν χώραν, τῶν
 »ὀθωμανῶν φυγάδων γενομένων ἐνδον τοῦ ἄστεος, τότε
 »ἐβλήθημεν καὶ ἡμεῖς ἅμα τῷ ἁγίῳ Μιτυλήνης κύρ Γε-
 »ρασίμῳ, καὶ οἱ λοιποὶ προεστῶτες τῆς χώρας, τὸν ἁ-
 »ριθμὸν ὑπὲρ τοὺς 15, ἐν τινι εἰρκτῇ κειμένη ἐνδον τοῦ
 »ἄστεος, σκοτεινοτάτῃ πάντῃ καὶ ἀφεγγεῖ, μ π α μ π ᾱ
 » Μ ο υ σ σ ᾱ, τουρκιστὶ λεγομένη, ἐν ἣ ἐμβάλλονται οἱ
 »φονεῖς καὶ οἱ κακοποιοὶ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ῥώσσοι, τῆς
 »νυκτὸς καταλαβούσης, εἰσῆλθον ἐνδον τῆς χώρας, κα-
 »ταπατοῦντες καὶ λεηλατοῦντες τὰς τῶν ὀθωμανῶν οἰ-
 »κίας, καὶ τὰ πράγματα ἐκείνων ἐν μέρει σκύλων ποιού-
 »μενοι, ἄχρις οὗ, ἡμέρας γενομένης, περὶ τὰς τρεῖς αὐτῆς
 »ὥρας ἐξῆλθον τοῦ ἄστεος πάλιν οἱ ὀθωμανοὶ τὸν ἀριθ-
 »μὸν ἕως 500, οἵτινες ἡττηθέντες προσέδραμον εὐθὺς
 »ἐνδον, κατακλείσαντες ἀπάσας τὰς τοῦ ἄστεος θύρας·
 »τότε δὲ οἱ ῥώσσοι πρὸς τοῖς ἄλλοις κατεκυρίευσαν καὶ
 »ἐνὸς προαστείου κειμένου παρὰ τὴν θάλασσαν, Μ π ο ὕ ρ -
 » τ ζ ι λεγομένου, χάκειθεν ῥίπτοντες τηλεβόλους συνε-
 »χῶς, ἐπολέμουν τοὺς ὀθωμανοὺς, ῥίπτομένων ἀδιακό-
 »πως καὶ βομβῶν ἐκ τῶν πλοίων, ἐξ ὧν ἐμπεσοῦσα μία,
 »ἐνῶ ἡμεῖς ἐτυγχάνομεν πεφυλαγμένοι, μικροῦ δεῖν κα-
 »τέκαυσεν ἂν ἡμᾶς ἅπαντας, εἰμὴ ἡ θεία δύναμις ἡμῖν
 »ἐβοήθει. Πεσοῦσα γὰρ ὀπισθεν τοῦ τοίχου τῆς ἐσωτέ-
 »ρας φυλακῆς, ἡμᾶς μὲν τῇ τοῦ θεοῦ συνάρσει οὐκ ἔ-
 »βλαψεν, ἄνω δὲ κατὰ τὸ τοῦ Δ ι σ δ ᾱ ρ ι σ ε λ α μ λ ῖ κ ι

»κατέκαυσεν ἓνα τῶν ὀθωμανῶν, κατασυντρίψασα καὶ
 »ἐνὸς ἐτέρου τὸν πόδα ἐπὶ τῇ ἐπιστασίᾳ ὄντος τοῦ ἀρα-
 »βίου ζωμοῦ· ὅθεν ἡμεῖς περίφοβοι καὶ περιδεεῖς γενόμε-
 »νοι ἠρξάμεθα ἀλαλάζειν, ἐκφέροντες φωνὰς μεγάλας,
 »καὶ οὕτω μετωκίσθημεν εἰς ἑτέραν εἰρκτὴν Πυρελὴ
 »λεγομένην, κατὰ τὸ ἁ γ ᾱ κ α π ι σ σ ῖ κειμένην. Οἱ δὲ
 »ῥώσσοι, βουλόμενοι ἤδη κατὰ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἐκ-
 »φυγεῖν τῆς νήσου, συσκεφθέντες ἔγνωσαν δεῖν καταπα-
 »τῆσαι καὶ λεηλατῆσαι καὶ τὰς τῶν χριστιανῶν οἰκίας
 »ὅπως ἐξελθόντες οἱ ὀθωμανοὶ μὴ ἔχωσιν ὅλως τινὰ
 »αἰτίαν ἐπὶ βλάβῃ καὶ ἀναιρέσει αὐτῶν. Ὅθεν διαρπά-
 »σαντες καὶ τὰ τῶν χριστιανῶν πράγματα καὶ ὅσα τῶν
 »ἡμετέρων ἐναπελείφθησαν ἐκ τῆς τῶν ἀγαρηνῶν προ-
 »τέρας διαρπαγῆς, κατακαύσαντες καὶ τὰ δύο γινόμενα
 »τότε βασιλικά πλοῖα καὶ μίαν τριήρη, ἔτι δὲ καὶ τὰ
 »παλάτια τοῦτε ἐνταῦθα Μουχαφούση Ὅσμαν πασᾶ, καὶ
 »τοῦ Μουσελῆμ Χαλήλ ἀγᾶ καὶ τινων ἄλλων, ἐμβάντες
 »ἐν τοῖς αὐτῶν πλοίοις ἀνεχώρησαν αὐθις κατὰ τὴν
 »Πάρον, λαβόντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ εὑρεθέντα ἅπαντα
 »πλοῖα μεγάλα τε καὶ μικρὰ ἔνδον τῶν δύο λιμένων.
 »Ὡν τινων φυγάδων γενομένων, οἱ ὀθωμανοὶ ἐζήτουν
 »ἐξελθεῖν ἐπὶ ἀναιρέσει τῶν δυστυχῶν χριστιανῶν· ὁ δ'
 »ἐνταῦθα σατράπης ἀπήντησε τὸ τοιοῦτον τῇ βαθείᾳ αὐ-
 »τοῦ συναίσει, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος, ἔστ' ἂν ἐλθόντος
 »καὶ τοῦ Ἰζεζάερλη καπετὰν πασᾶ τότε ὄντος ἐκ τῆς
 »Σητσου, κατὰ κοινήν αὐτῶν γνώμην καὶ ἡμεῖς τῆς εἰρ-
 »κτῆς ἀπηλλάγημεν, καὶ κοινῶς ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ
 »τοῦ κινδύνου ἡλευθερώθησαν κατὰ τὴν 7 τοῦ νοεμ-
 »βρίου ἡμέρα δευτέρα. Οἱ ῥώσσοι δὲ ἀπελθόντες εἰς Πά-
 »ρον διέμειναν ἐκεῖ ἐφησυχάζοντες ἕως τοῦ αἴψοβ', ἐν μηνὶ
 ἰουνίῳ. . . . »

Ὁ ῥωσσικὸς στόλος συγκεῖμενος μόνον ἀπὸ μεγάλα

πλοῖα δὲν εἶχε μικρά· τὰ παρακολουθοῦντα αὐτόν μικρὰ ἦτον ἐκ τῶν προσκολληθέντων Ἑλλήνων ἀπὸ πολλὰ μέρη, ὑψωσάντων ῥωσικὴν σημαίαν εἰς τὰ πλοῖα των, καὶ μετερχομένων τὸν καταδρομέα· οἱ πλείονες τούτων τῶν Ἑλλήνων ἦτο ψαριανοί, διότι οὐδεμία ἄλλη νῆσος τοῦ Αἰγαίου ὑψωσε τὴν ῥωσικὴν σημαίαν καὶ ἔκαμε τόσα καταδρομικά, ὡς τὰ Ψαρά.

Γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦ ῥωσσικοῦ στόλου μέλλοντος ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ Αἰγαίου, ἡσθάνθησαν οἱ Ψαριανοὶ τὴν δεινὴν θέσιν εἰς ἣν εὕρισκοντο, καὶ πέμψαντες ἀπεσταλμένους εἰς τὸν ναύαρχον τῶν ῥώσων ἀνήγγειλον τὴν δεινὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐγκαταλείπονται μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ κάμῃ κάθε τρόπον διὰ ν' ἀσφαλισθῇ ἡ ζωὴ αὐτῶν καὶ τῶν ἀθώων συζύγων καὶ τέκνων των. Ὁ ναύαρχος τοὺς ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν δύναται νὰ τοὺς βοηθήσῃ, ἐκτὸς ἐὰν θέλουν νὰ πάρουν τὰς οἰκογενείας των καὶ νὰ ὑπάγουν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐπανελθόντες ἐκοινοποίησαν εἰς τοὺς συμπολίτας των ὅσα παρὰ τοῦ ναυάρχου ἤκουσαν· οἱ δὲ ψαριανοὶ ἐκυριεύθησαν ἀπὸ πανοικὸν φόβον, λύπην καὶ ἀπελπισίαν.

Μ' ὅλα ταῦτα ὁ ῥωσσικὸς στόλος ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ Αἰγαίου (α), οἱ δὲ ψαριανοὶ ἔμειναν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ αἰμοδόρου ἐχθροῦ των· διότι, ὡς ἐπληροφορήθησαν, ὁ Σουλτάνος προπαρεσκεύαζε στόλον νὰ πέμψῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον νὰ θέσῃ μὲν τὴν εὐταξίαν, τὴν δὲ νῆσον των νὰ καταστρέψῃ. Ἐντοσοῦτω ἐξελθὼν ὁ τουρκικὸς στόλος τοῦ

(α) Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, αἱ γυναῖκες τῶν Χίων μετέβαλον τὸ τραγούδιον ὡς ἑξῆς·

Ψαριανοὶ παντίδοι, κλέφταις καὶ σκυλιὰ,

Ὁ ἀρμηράγος ἔφυγε, καὶ δὲν σὰς θέλει πιά·

Ἑλλησπόντου ἐπλησίασεν εἰς Ψαρά· ἐνῷ δὲ συναχθέν-
τες πρὸς τὸ ἀρχτικὸν μέρος τῆς νήσου των πάντες ἐθεώ-
ρουν αὐτὸν ἐρχόμενον, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα των ἐξέ-
βαλλον γοεράς φωνάς ἀντηχούσας καθ' ὅλην τὴν νῆσον,
τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας· τινὲς τῶν γυναικῶν παρέδιδον
ὡς ἀφιερώματα τὰ θηλάζοντα τέκνα των εἰς τοὺς ναοὺς.

Γυνὴ τις πεφοβισμένη καὶ κατὰτρομος κρατοῦσα εἰς
χεῖράς της τέκνον ἐσπαργανωμένον, καὶ λυπουμενὴ διότι
δὲν ἠδύνατο νὰ κρατῇ μαζί της αὐτὸ εἰς τὰ ὄρη, εἰσῆλ-
θεν εἰς τὸ ναίδιον τῆς Θεοτόκου (ἦν δὲ τοῦτο εἰς τὴν
θέσιν ἐφ' ἧς σήμερον ὑπάρχει μοναστήριον, ὅπερ κεῖ-
ται εἰς τὸ ἀρχτικὸν μέρος τῆς νήσου), καὶ ἀφήσασα τὸ
τέκνον της ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνης τῆς Παναγίας εἶπε
τοὺς ἐξῆς λόγους· « Σὲ τὸ παραδίδω Παναγιά μου νὰ
τὸ φυλάξης », καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ὄρη. Ἀφοῦ ὁ κίν-
δυνος παρῆλθεν, ἐνθυμηθεῖσα ἡ γυνὴ τὸ ἐσπαργανωμένον
τέκνον της μετὰ παρέλευσιν ὥρων, ὑπάγει εἰς τὸν ναὸν
καὶ εὐρίσκει αὐτὸ ἡσυχον καὶ ἄνευ κλαθμοῦ, καὶ τὰ χε-
ράκιά του εἰς τὸ στόμα ἔχον, καὶ γλύφον αὐτά. Καὶ ἄλ-
λαι τὰ παρημέλουν ὅπου εὐρίσκοντο καὶ ἔτρεχον εἰς τὰ
ὄρη καὶ τὰς ὠπὰς τῆς γῆς διὰ νὰ κρυφθοῦν.

Οἱ Ψαριανοὶ στερημένοι τὰ μέσα τοῦ πολέμου πρὸς ὑ-
περάσπισίν των, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀναχωρήσουν ἐκ
τῆς νήσου των διὰ νὰ ἀπέλθουν εἰς ἄλλον τόπον νὰ
σωθοῦν, τὴν ἐξ ὕψους μόνον βοήθειαν ἐπεκαλοῦντο.

Καίτοι δὲ στερούμενοι τῶν ἐφοδίων τοῦ πολέμου
(καὶ ἂν εἶχον, τί ἠδύναντο νὰ πράξωσι ἀπέναντι τῆς ὀ-
θωμανικῆς ἐξουσίας μόνοι των;) καὶ μὴ δυνάμενοι ν' ἀνα-
χωρήσωσι, (καὶ ἂν ἠδύναντο, ποῦ ἤθελον ὑπάγει ἀφοῦ
κύκλωθεν περιέζωνεν αὐτοὺς ἡ τουρκικὴ ἐξουσία; εἰς τὴν
Ῥωσσίαν, κατὰ τὴν πρόσκλησιν τοῦ ῥώσσου ναυάρχου;
ἐκεῖ προεῖδον μόνοι τὴν ἀπώλειάν των), προπαρασκευά-

σαντες τὸν χάνδακα τοῦ Παλαιοκάστρου, (τὸν ὁποῖον ἀνωτέρω εἶπομεν ὅτι κατεσκεύασαν οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι, καὶ οὐτινος τὰ ἵχνη ἐσώζοντο) ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσωσιν ἐκεῖ μόνον μὲ τὰ τουφέκιά των διὰ νὰ μὴν ἀνδραποδισθῶσι καὶ σφαγῶσιν ὡς πρόβατα, ἀλλὰ νὰ ἐξαγοράσωσι τὸ αἷμά των καὶ τοὶ μὴ ἔχοντες πυροβόλα. Ἀλλὰ κατὰ καλὴν τους τύχην ἠυδόκησεν ὁ θεός, καὶ ἔπνευσεν ἄνεμος νότος δυνατός, καὶ ὁ τουρκικὸς στόλος μὴ δυνάμενος ν' ἀνθέξῃ, ἐπέστρεψεν εἰς Ἑλλάσποντον.

Θεωρήσαντες τὸν ἐχθρικὸν στόλον ἐπιστρέφοντα, ἐνόμισαν καὶ τὸν ἑαυτὸν των πρὸς ὥρας ἐλεύθερον ἀπὸ τὴν ἐπαπειλοῦσαν αὐτοὺς καταστροφὴν. Συσχεπτόμενοι δὲ περὶ τοῦ πρακτέου ἠπόρουν τί ποιητέον εἰς τὴν ἐλεεινὴν καὶ ἀξιολύπητον ταύτην θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκοντο.

Γέρων τις ὀνομαζόμενος Ἰωάν. Κλασσογιάννης παρῆρ-σιασθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς αὐθόρμητος, — ἐγὼ εἶμαι γέρων, ἀποφασίζω τὴν ζωὴν μου διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Καπετὰν πασᾶ νὰ τὸν προσκυνήσωμεν, μόνον νὰ ἔλθῃ καὶ ἕτερος γέρων, ὁ Μανώλης Κουτέπας. Συναινέσαντος προθύμως καὶ τοῦ Κουτέπα, ὅλοι μετὰ χαρᾶς ἐδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ γέροντος, καὶ ἐνήργησαν τὴν ἀποστολὴν των ἀφοῦ τοὺς ἐφωδίασαν μὲ ἱκανὰ δῶρα. Ἐντὸς τῶν δώρων τούτων ὑπῆρχον καὶ δύο πολύτιμα, ἅτινα εἶχον λάβει λάφυρα, ἐν τηλεσκόπιον καὶ ἐν ξίφος. Οἱ δύο οὗτοι γέροντες ἐνδυθέντες ἱμάτια μοναχῶν, καὶ ἀφήσαντες τὰς γενειάδας μετέβησαν εἰς Χίον καὶ ἔλαβον χαρατσοχάρτια, καὶ ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς τὸν ὀθωμανικὸν στόλον, ἡγγυροβολημένον εἰς Ἑλλάσποντον· ἡ δὲ κατὰ τόπους διάβασίς των ἦτον ὡς μοναχοὶ μὴ ψαριανοί.

Ἀπελθόντες οὗτοι εἰς τὸν Ἑλλάσποντον εὗρον τὸν τουρκικὸν στόλον· (ἦν δὲ τότε Καπετὰν πασᾶς ὁ Χασὰν πασᾶς, καὶ δραγουμάνος τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου ὁ περι-

φημος Μαυρογένης) καὶ παρῤῥησιασθέντες εἰς τὸν Μαυρογένην, τοῦ λέγουν, ὅτι εἶναι ψαριανοὶ καὶ τοῦ ἐκθέτουν τὸν πηγαιμόν των. Οὗτος τοὺς ἠκροάσθη μὲ προσοχὴν, τοὺς ἐσυμβούλευσε νὰ μὴν ὁμιλήσουν μὲ κἀνένα ἄνθρωπον, καὶ εἶτα τοὺς ἔκρυψεν.

Μεθ' ἡμέρας τινὰς ὁ Μαυρογένης εἰς μίαν του συνέντευξιν μὲ τὸν Καπετὰν πασᾶ, θέλων νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τοὺς ψαριανοὺς, τὸν ἐφιλοτίμησε πρῶτον διὰ τὴν ἀγαθότητά του καὶ διὰ τὰ καλὰ ὅπου εἶχε κάμει εἰς τοὺς ῥαγιάδες, ἔπειτα δὲ προσέθηκεν, ὅτι καὶ ἂν ᾔθελον τοῦ παρῤῥησιαστοῦν ψαριανοὶ νὰ τὸν προσκυνήσουν ᾔθελε τοὺς δεχθῇ. Ὁ Καπετὰν πασᾶς πάραυτα μὲ ὀργὴν τὸν διέκοψε, καὶ τοῦ λέγει, ὅτι ἂν τοῦ παρῤῥησιασθῶσιν, ἀμέσως θέλει τοὺς ἀπαγχονίσει εἰς τὴν κεραίαν· ὁ δὲ Μαυρογένης τότε δὲν ἐπρόσθεσέ τι.

Μετὰ παρέλευσιν τινῶν ἡμερῶν εἰς ἑτέραν συνέντευξιν μετὰ τοῦ καπετὰν πασᾶ, ὁ Μαυρογένης εὐρὼν αὐτὸν εἰς καλητέραν διάθεσιν, καὶ θέλων νὰ βοηθήσῃ τοὺς ψαριανοὺς τὸν ἐφιλοτίμησε καὶ αὖθις διὰ τὰς ἀγαθοποιίας, τὰς ὁποίας κάμνει εἰς τοὺς ῥαγιάδες, τὸν προσέθηκε πάλιν ὅτι — καὶ ψαριανοὶ ἂν παρῤῥησιασθῶσιν εἰς τὸ ἔλεός σου, ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ ἀγαθότης σου, θέλει τοὺς εὐσπλαχνισθῇ καὶ τοὺς συγχωρήσει, καὶ δὲν θέλεις τοὺς ἀπαγχονίσει. — Ναί, τὸν λέγει ὁ Καπετὰν πασᾶς, ὅχι μόνον δὲν θέλω τοὺς ἀπαγχονίσει, ἀλλὰ τὸναντίον θέλω τοὺς ἐνδύσει καυτάνι, καὶ τοὺς συγχωρήσει δι' ὅσα κατὰ τοῦ σουλτάνου ἔπραξαν.

Ὁ ἀγαθὸς Μαυρογένης, ἐξέρχεται πάραυτα καὶ λαμβάνει τοὺς δύο γέροντας, τοὺς συμβουλεύει καὶ τοὺς παρῤῥησιάζει εἰς τὸν Καπετὰν πασᾶ. Οἱ γέροντες οὗτοι δακρυῤῥοοῦντες γονυκλιτῶς ἐνώπιόν του, καὶ κύψαντες τὰς κεφαλὰς ἔλεγον πρὸς αὐτὸν, ὅτι προσφέρουν τὸ

ξίφος ἵνα τοὺς κόψη τὴν κεφαλὴν των διὰ τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀγνωμοσύνην ὅπου ἔδειξαν ἐπαναστατήσαντες· οὗτος ἀφοῦ τοὺς ἐπέπληξε διὰ τὴν ἐπανάστασίν των, εἶτα τοὺς ἐσυγχώρησε, καὶ τοὺς ἐσυμβούλευσεν, εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴν ἀποφασίσουν νὰ πράξουν ἐπαναστατικόν τι κίνημα κατὰ τοῦ Σουλτάνου, (α) τοὺς ἐνέδυσσε καυτάνι, τοὺς ἐχάρισε καὶ τεσσάρων ἐτῶν χαράτσια, ἐξ ὧσων ἐτῶν εἶχον ἀπλήρωτα ὡς ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τοὺς διέταξε νὰ ἀπέλθουν εἰς τὴν νῆσόν των καὶ νὰ συμβουλευσούν τοὺς συμπολίτας των. Ἀπελθόντες οἱ δύο γέροντες ἔφθασαν εἰς τὴν νῆσόν των φοροῦντες τὰ καυτάνια, τὰ ὅποια ἦσαν ἐρυθρὰ, καὶ ἀνήγγειλον εἰς αὐτοὺς τὰ γεγονότα· οἱ δὲ συμπολίται των τοὺς ὑποδέχθησαν ὡς σωτήρας. Ἐκτοτε οἱ ψαριανοὶ ἤρχισαν ἐκ νέου τὸ ναυτικόν των ἐμπορικὸν ἐπάγγελμα μὲ τὰ πλοῖά των, τὰς σακολεύας· τὰς δὲ γαλιώττας, ἃς ἐναυπήγησαν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, τὰς ἐξηφάνισαν ὀλοτελῶς διὰ νὰ μὴν ὑπάρχωσιν εἰς αὐτοὺς πλοῖα φέροντα ὑπονοίας καὶ ἀναμνήσεις εἰς τοὺς Τούρκους. Ἐθεωροῦντο κατ' ἀρχάς, εἰς ὅσους λιμένας καὶ πόλεις ἐπήγαινον τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς μὲ ὄμμα δυσάρεστον, λέγοντας τὰ Ψαρά, κουτσουκ Μάλτα, ἥτοι μικρὰ Μάλτα, καὶ παρομοιάζοντας αὐτὰ μὲ τὴν Μάλταν, ἥτις ἔπεμπε τοὺς πειρατὰς εἰς τὸ Αἰγαῖον, αὐτοὺς δὲ χιρσίζ ἀντὰ μ, ἥτοι κλέπτας.

Μετά τινα χρόνον οἱ Ψαριανοὶ, λησμονήσαντες τὴν χάριν ἣν ἐχρεώστων εἰς τὸν Γεροκλασσογιάννην, κατη-

(α) Τίς ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὰς βουλὰς τοῦ ὑψίστου, ὅτι μετὰ παρέλευσιν τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν, ἔμελον νὰ ἐπαναστατήσωσιν οἱ ψαριανοὶ ὁμοῦ μὲ τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος. Ἀνεξερευνῆτοι εἰσὶν αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου.

γόρησαν αὐτὸν ἐπὶ τινὶ ἐγκλήματι, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν τιμωρήσωσιν ἀτιμωτικῶς. Ἀλλ' ὁ Χατζῆ Ἰωάννης Κοτζιάς τοὺς ἀπέδειξε τὸ ἀνυπόστατον τῆς κατηγορίας τοὺς παρέστησε τὴν μεγάλην εὐγνωμοσύνην ἣν ὀφείλουν εἰς αὐτὸν καὶ οὕτως τὸν ἔσωσε ἀπὸ τῆς ἀδίκου τιμωρίας.

Ὀλίγον δὲ μετέπειτα, κηρυχθέντος τοῦ πολέμου καὶ αὐθις μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, κατὰ τὸ 1787, ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία περιέπεσεν εἰς πολεμικὰς περιπετειάς. Λαβοῦσα δὲ ὑπονοίας κατὰ τῶν ψαριανῶν, ἵνα μὴ ἐπαναστατήσωσι καὶ αὐθις ἔνεκα τῶν πολιτικῶν περισπασμῶν, ἀπεφάσισε τὸν μετοικισμὸν των καὶ τὴν διασπορὰν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὰς νήσους. Ὁ Καπετὰν πασσᾶς εἶπεν εἰς τὸν δραγουμάνον τοῦ στόλου (ἦν δὲ τότε δραγουμάνος ὁ Χαντσερῆς) τὸ περὶ μετοικισμοῦ τῶν ψαριανῶν σχέδιον· ὁ δραγουμάνος, θέλων νὰ σώσῃ τοὺς ψαριανοὺς ἀπὸ τοιαύτην πολιτικὴν καταστροφὴν, ἀπήντησε τῷ Καπετὰν πασσᾶ, ὅτι εἶναι καλλήτερον ἵνα ἀπασχολήσῃ τοὺς ψαριανοὺς, νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ πέμψουν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὰ δύο μεγάλα πλοῖα τοῦ Μαρκῆ Μηλαήτη, καὶ ἀδελφῶν Μαρμούνιδων, καὶ δεκαῆξ σακολεύας ψαριανὰς ἐχούσας πλήρη τὰ πληρώματά των ἀπὸ ψαριανοὺς, διὰ νὰ χρησιμεύσουν δῆθεν εἰς τὴν βασιλικὴν ὑπηρεσίαν. Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ δραγουμάνου δεχθεὶς ὁ Καπετὰν πασσᾶς διέταξε τοὺς ψαριανοὺς νὰ πέμψωσι τὰ πλοῖα καὶ τὰς σακολεύας καθ' ἃ διετάχθησαν. Οἱ ψαριανοὶ ὑπακούσαντες ἀπῆλθον μὲ τὰς σακολεύας καὶ τὰ πλοῖα εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου τὰ μὲν πλοῖα των μετεχειρίσθησαν εἰς σου-γχεμισή, τὰς δὲ σακολεύας ἀφῆκαν διαμενούσας ἐκεῖ εἰς ἀργίαν. Ἐπειδὴ δ' ἐγόγγυζον τὰ πληρώματα, οἱ δὲ πλοίαρχοι στενοχωρούμενοι ἀπῆρχοντο συχνὰ εἰς τὸν δραγουμάνον καὶ τὸν ἠνόχλουν ἵνα τοὺς λυπηθῇ διὰ τὴν ἔνδειάν των καὶ ὑστέ-

ρησιν τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν Καπετὰν πασσᾶ διὰ νὰ τοὺς ἀπολύσῃ ὅπως ἀπελθόντες εἰς τὰς οἰκογενείας των, ὑπάγωσιν εἰς ἐργασίαν καὶ ἐξοικονομῶσι πόρον δι' αὐτάς· ὁ δραγουμάνος γνωρίζων τὰς αἰτίας τῆς κρατήσεώς των, καὶ θέλων ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὰς συχνὰς ἐνοχλήσεις των, τοὺς διέταξαν νὰ ὑπάγουν νὰ φέρουν εἰς τὸν Ναύσταθμον μὲ τὰς σακολεύας των, λίθους, ἄσβεστον, καὶ κεράμους· ὥστε ἀντὶ νὰ ἐλευθερώσωσιν αὐτοὺς, μετέβαλον τὴν ἀργίαν των, εἰς ἐργασίαν ἐπίμοχθον. Ἀφοῦ δὲ οἱ πολιτικοὶ περισπασμοὶ τῆς Πόρτας ἔπαυσαν, παρῆλθον καὶ αἱ κατὰ τῶν φαρικιῶν ὑπόνοιαι, τοὺς ἀπέλυσαν. Τότε τοὺς ἐξεμυστηρεῦθη ὁ Δραγουμάνος τὴν αἰτίαν τῆς μεταβάσεώς των εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τῆς ἐκεῖ διαμονῆς των, διὰ νὰ τοὺς ἔχῃ ὡς ἐνέχυρον, νὰ μὴν ἐπαναστατήσωσιν ἐν περυστάσει, καὶ διὰ νὰ μὴν ἐνεργηθῇ ὁ μετοικισμὸς καὶ ἡ διασπορά των. Ἐμειναν δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν ἔτος. Τὰ δὲ δύο μεγάλα πλοῖα τοῦ Μηλαήτη, καὶ τῶν Μαμουνιδῶν κρατήσασα ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ὥπλισε καὶ θέσασα πληρώματα ἀπὸ ὀθωμανοὺς τὰ ἀπόστειλεν εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ταῦτα ἀπαντηθέντα κατὰ τὴν θαλασσοπλοΐαν των μὲ τὰ πλοῖα τοῦ Λάμπρου πλησίον τῆς νήσου Ἰου, κατεδιώχθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ τοῦ μὲν Μηλαήτη ταχύπλουν ὃν διέφυγε, τὸ δὲ πλήρωμα τοῦ βραδυκινήτου πλοίου τῶν Μαμουνιδῶν μὴ δυνάμενον νὰ διαφύγῃ ἄλλως, ἐμβὰν εἰς τὰς λέμβους ἐσώθη εἰς Ἰον, τὸ δὲ πλοῖον ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ Λάμπρου.

Ὅτε δὲ ὁ Λάμπρος Κατσώνης ἦλθεν εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ ἔκαμε τὸν σταθμὸν του εἰς Κέα, ἐπεμφεν εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐσύλλεξε στρατιώτας, προσπαθῶν συγχρόνως νὰ ἐπαναστατήσῃ ὅσα δυνηθῇ μέρη· ἐπεμφε δὲ καὶ εἰς τὰ Ψαρά ἵνα προτρέψῃ αὐτοὺς εἰς ἐπανάστασιν· ἀλλ'

οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες πρόσφατα εἰς τὴν μνήμην των τὰ δυστυχήματα τοῦ πολέμου κατὰ τὸ ἔτος 1769, καὶ μὴ ἔχοντες τὰ πλοῖα καὶ τὰς σακολεύας των ἐκεῖ, διότι τὰς εἶχον στείλει εἰς Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἔδωκαν οὔτε ἀκρόασιν εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Κατσώνη.

Ἐν τούτοις ἀφοῦ ὁ Λάμπρος ἐσύναξε στρατιώτας ἱκανοὺς, ἔλαβεν αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ στολίσκου του, καὶ ἀποπλεύσας ἀπὸ Κέας ἀπῆλθεν εἰς Τρίκερι ἔνθα ἀποβιβάσας τοὺς στρατιώτας ἐλεηλάτησε τὴν πόλιν. Εἰς τὸν λιμένα τῶν Τρικέρων ὑπῆρχον ἡγχυροβολημέναί τέσσαρες σακολεύαι ψαριαναί, τοῦ Χατζῆ Κωνσταντῆ Κυπαρίσση, Χατζῆ Ἀγγελῆ Φιλίνη, Χατζῆ Ἰωάννου Σκανδάλη καὶ Ἀνδρέου Πατσιτσα, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἐξ ἐκάστης τὸ ἥμισυ τοῦ πληρώματος διὰ τὸν στολίσκον καὶ ἐλαφυραγώγησεν αὐτάς. Καὶ ἐκεῖναι μὲν ἐπανῆλθον εἰς Ψαρά. Ὁ δὲ Λάμπρος ἀποπλεύσας ἀπὸ Τρίκερι μετέβη εἰς Σκίαθον καὶ ἐκεῖθεν ἀπέστειλε πάλιν ἓν πλοῖον ἐκ τοῦ στολίσκου του εἰς Ψαρά ἵνα κατορθώσῃ νὰ τοὺς ἐπαναστατήσῃ. Καὶ ἐκεῖνος μὲν μετέβη εἰς Κέα· τὸ δὲ πλοῖον του ἀνεχώρησεν ἀπὸ Ψαρά χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπαναστατήσῃ τοὺς ψαριανούς. Οὗτοι ὁμως θεωροῦντες τὴν σύλληψιν τῶν συμπολιτῶν των ὑπὸ τοῦ Λάμπρου, καὶ τὴν ἐπιμονὴν αὐτοῦ ἵνα τοὺς ἐπαναστατήσῃ ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν ἵνα προλάβωσι πᾶν ἀπευχταῖον.

Ὁ δὲ Λάμπρος γνωρίζων καλῶς τὰ κατορθώματα τῶν ψαριανῶν ἐν τῇ ἐπαναστάσει των κατὰ τὸ 1769 ὅτε ὑπῆρχε πόλεμος μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας καὶ ὅτε ὁ Ῥωσικὸς στόλος ἦτο εἰς τὸ Αἰγαῖον, καὶ ἐννοῶν τὰς ὠφελείας, ὅσαι ἡδύναντο νὰ προχύψουν ἐὰν οὗτοι ἐπανίσταντο, διὰ τοῦτο κατέβαλε τοσαύτας προσπαθείας, ἵνα τὴν μὲν νῆσον των χάμει σταθμὸν, τοὺς δὲ ψαριανούς

μεταχειρισθῇ εἰς τὰ πληρώματα τοῦ στολίσκου του. Σχοπεύων λοιπὸν καὶ πάλιν νὰ δοκιμάσῃ τοὺς ψαριανούς ἀνεχώρησεν ἀπὸ Κέα διὰ Ψαρά ἐνῶ 300 ἢ 350 στρατιῶται αὐτοῦ δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν, ἀλλ' ἔμειναν ἐκεῖ.

Ὁ Λάμπρος φθάσας μὲ τὸν στολίσκον του εἰς τὸ στενὸν τῆς Ἀνδρου καὶ Καβοδόρου, συναπηντήθη μετὰ τοῦ Ὄθωμανικοῦ στόλου συγκειμένου ἀπὸ πλοῖα πολεμικὰ δεκαοκτῶ, ἐνῶ τὰ τοῦ Λάμπρου ἦσαν ἐννέα, σεσαθρωμένα τὰ πλεῖστα. Ἡ ναυμαχία ἤρχισε πεισματωδестаτὴ διαρκέσασα καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτός ἐπαυσαν τὴν ναυμαχίαν ἐνῶ ἡ νίκη ἐκλινεν ὑπὲρ τοῦ Λάμπρου.

Διαρκούσης τῆς ναυμαχίας ἀνεχώρησαν δύο πλοῖα· ὥστε ἔμειναν μόνον ἐπτὰ· τοῦτο δὲ βλέποντες οἱ πλεσιέστεροι ἀξιωματικοὶ του καὶ φοβούμενοι τὴν ἀδυναμίαν τοῦ στόλου του τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ φύγῃ διὰ νυκτός· ἀλλ' ὁ γενναῖος Λάμπρος τοὺς εἶπεν ὅτι αὔριον θὰ κυριεύσουν τὸν Τουρκικὸν στόλον. Διὰ νὰ ἐνδυναμώσουν δὲ τὰ σεσαθρωμένα πλοῖα των ἵν' ἀντέχουν εἰς τὸν πόλεμον περιέζωσαν τὰ σκάφη των μὲ γούμεναις εἰς δύο μέρη, ὅπισθεν τοῦ πρωαίου καὶ τοῦ μεσαίου ἴστοῦ, καὶ περιέστριψαν ταῖς γούμεναις μὲ ξυλίνους μοχλοὺς (μανέλαις) ὥστε τὰ σκάφη συνεσφίχθησαν καλῶς. Τὴν ἐπιούσαν ἔφθασαν ἐννέα Βαρβαρέσικα πλοῖα ἅτινα μετὰ τῶν ὀθωμανικῶν ἤρξαντο τὴν ναυμαχίαν ἐπιπεσόντα κατὰ τῶν πλοίων τοῦ Λάμπρου ἵνα τὰ κυριεύσωσι διὰ τῆς ἐμβολῆς, ἀλλὰ μετὰ πολλὰς δοκιμασίας ἀπέτυχον. Ἐν τούτοις ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Λάμπρου εἶδον ἓνα τῶν Βαρβαρεσικῶν πλοίων ἐρχόμενον νὰ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ ναύκληρος αὐτοῦ, Μυκῶνιος, ἰδὼν εἰς λέβητα ἄλλειμα βρασμένον, ἔλαβεν αὐτὸ καὶ ἄλειψε τὸ μομπρέσο τῆς

πρώρας, καὶ τὸ κατάστρωμα. Τὸ Βαρβαρέσικον ἐπετέθη εἰς τὴν πρώραν, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐπέβησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· ἀλλὰ πατῶντες εἰς τ' ἄλλειμένα μέρη καὶ γλιστρῶντες ἔπιπτον φονευόμενοι ὑπὸ τοῦ πληρώματος τοῦ Λάμπρου· μετὰ πολλὰς λοιπὸν δοκιμασίας οἱ Τοῦρκοι πάντοτε γλιστρῶντες ἀπεσύρθησαν. Τέλος ἐκυρίευσαν δύο κατασταθέντα ἀνίκανα ἀφοῦ καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ πληρώματός των ἐφονεύθη. Ἄλλα δύο μὴ δυνάμενοι οἱ Τοῦρκοι νὰ τὰ κυριεύσουν τὰ ἐπυρπόλησαν· ἐν δὲν ἡδύναντο νὰ τὸ κυριεύσωσι, ἀλλ' οὐδ' αὐτὸ ἡδύνατο ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὰ πολλὰ νερὰ τὰ ὅποια ἔκαμεν· ἐπὶ τέλους ἀφοῦ τὰ δύο ὑπόλοιπα ἀνεχώρησαν οἱ Ἕλληνες τὸ ἔρριψαν εἰς τὴν νῆσον Ἄνδρον ἵνα σωθῶσιν. Τὸ πλήρωμα ἐσώθη εἰς τὴν ξηρὰν τῆς Ἄνδρου.

Μετὰ τὴν ναυμαχίαν ὁ Τουρκικὸς στόλος ἐξήγαγεν εἰς τὴν Ἄνδρον ὀθωμανοὺς ἵνα ζητήσωσι μὲ ἀπειλὰς τοὺς διασωθέντας Λαμπρινούς· οἱ Ἄνδριοι διὰ νὰ μὴ πάθουν ἐχορήγησαν ὁδηγοὺς εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς, οἵτινες συνέλαβον πολλοὺς. Δεκαεπτὰ ἀναβάντες εἰς τὰ ὄρη ἐκρύβησαν, ἐν οἷς καὶ πέντε ψαριανοὶ, ὁ Νικολῆς Ἀποστόλης (ὁ καὶ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα) ὁ Μιχάλης Μετίλιας, καὶ τρεῖς ἕτεροι (οὗτοι νέοι ὄντες ἀναχωρήσαντες λαθρέως ἀπὸ Ψαρᾶ ἀπῆλθον ἐθελονταὶ εἰς τὸν στολίσκον τοῦ Λάμπρου). Οἱ εἰς τὰ ὄρη εὕρισκόμενοι, στερημένοι ἄρτου, καὶ ἡναγκασμένοι ὑπὸ τῆς πείνης, κατέβησαν νύκτα τινὰ διὰ νὰ εὔρουν ἄρτον εἰς τινα χριστιανὸν καὶ νὰ πληροφορηθοῦν τὰ τρέχοντα. Κατὰ συγκυρίαν, ἤκουσαν βοὴν τρέχοντος ὕδατος. Πλησιάσαντες εἰς τὴν βοήν εἶδον οἰκίαν καὶ εἰσελθόντες ἔκρουσαν τὴν θύραν· γέρων τις ἠνέωξεν αὐτήν. Οἱ φυγάδες εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι Λαμπρινοὶ χριστιανοὶ, καὶ ὅτι παραδίδονται εἰς χεῖράς του, καὶ διὰ τὸν θεὸν νὰ κάμῃ κάθε

τρόπον νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ· τὸν ἠρώτησαν καὶ περὶ τῶν διατρεχόντων. Ὁ γέρων τοὺς εἶπεν ὅτι, «πολλοὶ τοῦρκοι » ἀπεβιβάσθησαν εἰς Ἄνδρον ζητοῦντες τοὺς Λαμπρινούς, καὶ ἔχοντες ὁδηγούς Ἀνδρίους συνέλαβον πολλούς· καὶ ὅτι τῶρα οἱ πλεῖστοι τῶν τούρκων ἀνεχώρησαν, ὀλίγοι δὲ μένουσιν, οἵτινες σᾶς ζητοῦν·» τοὺς ἠρώτησε δὲ ἂν πεινοῦν, καὶ τοὺς ἔφερεν ἄρτον καὶ οἶνον. Ἐκεῖνοι ἀφοῦ ἔφαγον, ἔπιον καὶ ἀνέλαβον τὰς δυνάμεις των, ἐζήτησαν καὶ νὰ τοὺς σώσῃ. Ὁ γέρων συλλογισθεὶς ὀλίγον τοὺς εἶπε.—Εἰς δεινὴν θέσιν μὲ βάλλετε πλὴν θὰ κάμω χριστιανικὸν χρέος· κατωτέρω ἐδῶθεν ἔχω ἀδελφὸν ὅστις ἔχει καὶ αὐτὸς νερόμυλον, θὰ ὑπάγω νὰ τὸν ἀνταμώσω. Ὁ γέρων ἀπελθὼν εἰς τὸν ἀδελφόν του καὶ συνομιλήσας μετ' αὐτοῦ ἐπέστρεψεν μετ' ὀλίγον καὶ τοῖς εἶπεν ὅτι—καὶ ὁ ἀδελφός μου ἔχει τέσσαρας κρυμμένους ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς Λαμπρινούς, καὶ ἂν ἀγαπᾶτε νὰ ὑπάγωμεν, διότι ἀκόμη ἔχει νύκτα. Ἀπελθόντες ἐκεῖ εὗρον τὸν ἀδελφὸν καὶ τοὺς ἄλλους τέσσαρας Λαμπρινούς. Ἀφοῦ δ' ἐσκέφθησαν, ἀπεφασίσθη ὥστε ἕκαστος ἀδελφός νὰ λάβῃ τοὺς ἡμίσεις διὰ νὰ τοὺς τρέφουν εὐκολώτερα καὶ νὰ τοὺς κρύπτουν. Ἐμεναν ἐκεῖ ἐννέα ἡμέρας, ὅτε εἰς τῶν δύο ἀδελφῶν καταβὰς εἰς τὸν λιμένα Κόρθι εἶδε τράταν ἀλιευτικὴν Τηνίαν· ἐρωτήσας τοὺς Τηνίους ἂν θὰ μείνωσι πολὺ ἐκεῖ καὶ μαθὼν ὅτι ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, ἐπέστρεψε καὶ διηγήθη τὰ τῆς τράτας εἰς ὅσους εἶχεν κρυμμένους, εἰδοποίησε δὲ καὶ τὸν ἀδελφόν του. Συνεννοηθέντες δὲ ὅλοι, ἐπελθούσης ἤδη τῆς νυκτός, καὶ τέβησαν ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῶν δύο γερόντων ἕως πλησίον τῆς τράτας· τότε οἱ γέροντες τοὺς ἀπεχαιρέτησαν. Ἐκεῖνοι δὲ ἀκολουθοῦντες τὸν δρόμον των εἰσῆλθον εἰς τὴν τράταν καὶ εὐρόντες τοὺς ἀλιεῖς κοιμωμένους εἰς τὴν ξηρὰν κατέλαβον αὐτήν. Ὅτε δὲ οὗτοι ἐξύπνησαν

ἔντρομοι, οἱ φυγάδες τοὺς εἶπον ὅτι εἶναι Λαμπρινοὶ καὶ χριστιανοὶ, καὶ τοὺς παρεκάλεσαν δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ νὰ μὴν ὀμιλήσουν. Οἱ Τήνιοι ἀκούσαντες τοὺς λόγους τούτους τοὺς παρεχώρησαν τὴν τράταν εὐχαρίστως, παρεκάλεσε δὲ μόνον αὐτοὺς ὁ πλοίαρχος νὰ μὴ χαλάσουν τὴν τράτα καὶ τὰ δίκτυα, διότι θὰ στείλῃ ἀνθρώπους εἰς Κύθηρα νὰ τὴν πάρῃ. Οὕτως οἱ Λαμπρινοὶ ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν κατευοδόθησαν εἰς Κύθηρα. Οἱ δὲ δύο γέροντες διὰ ζωοτροφίαν τοὺς εἶχαν δώσει δύο σάκκους ἄλευρον, καὶ δύο ἄσκούς τυρί. Μετὰ παρέλευσιν δεκατριῶν ἡμερῶν ἀπῆλθον οἱ ἄνθρωποι καὶ ἔλαβον τὴν τράτα καὶ τὰ δίκτυα· οἱ δὲ Λαμπρινοὶ ἔμεινον ἑπτὰ μῆνας περὶπου εἰς Κύθηρα ἕως οὗ βεβαιωθέντες ὅτι δὲν ζητοῦνται τόσον ἐπιμόνως ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν ἀπελθόντες, οἱ μὲν ψαριανοὶ εἰς Ψαρὰ εἰς δὲ λοιποὶ εἰς Μύκωνον.

Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία βεβαία οὔσα ὅτι καὶ ψαριανοὶ ἔλαβον μέρος μὲ τὸν Λάμπρον, ἀπέστειλεν ἐπανειλημμένως εἰς Ψαρὰ Μπουμπασιρέους καὶ Τσαουσάδες ζητοῦντας ἀπὸ τὴν κοινότητα τοὺς ἐπαναστάτας μὲ ἀπειλὰς καὶ φοβερισμούς. Οἱ ζητούμενοι, εὕρισχόμενοι εἰς Ψαρὰ, ἐκρύπτοντο· ἡ δὲ κοινότης μὴ θέλουσα νὰ τοὺς παραδώσῃ ἀπηλλάσσετο, δίδουσα εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους ὀθωμανοὺς μεγάλας ποσότητας χρημάτων καὶ δῶρα. Ὅθεν διῆλθον καὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ ψαριανοὶ μὲ θυσίαν αἵματος καὶ δυστυχίαν.

Ἐκ τῶν συλληφθέντων εἰς Ἄνδρον παρὰ τῶν τούρκων Λαμπρινῶν ἦσαν καὶ δέκα ψαριανοὶ, οἱ Κωνσταντῆς Καλημέρης, Ἰωάννης Δεσπινάρας, Γεώργιος Κεφάλας, Νικόλαος Κεφάλας, Ἀνδρέας Παπατζετζερέ, Δημήτριος Κουρνούτος, ἀδελφοὶ Νηκολῆς καὶ Γεώργιος Κοντοῦ, Δημήτριος Κυπαρίσσης καὶ Κωνσταντῆς Τζε-

τζερές. Οὗτοι ὅλοι ἀπηγχονίσθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐκτὸς δὲ τούτων πολλοὶ ἄλλοι ἐφονεύθησαν εἰς τὴν ναυμαχίαν. Ἐπέστρεψαν δὲ εἰς τὰ Ψαρά καὶ ὅσοι ἄλλοι εὐρισκόμενοι εἰς τὰ πλοῖα τοῦ Λάμπρου ἐσώθησαν.

Οἱ Ἕλληνες, εἰς τὰς ναυμαχίας ταύτας ἂν καὶ ἀνισοὶ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων, καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ πολέμου, ἀντεστάθησαν γενναίως καὶ ἔδειξαν ἀνδρείαν ἀπαραδειγμάτιστον. Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν εὐρεθέντων εἰς τὸν στολίσκον τοῦ Λάμπρου Ψαριανῶν, ἐὰν δὲν ἐφθانون τὴν ἐπιούσαν τὰ βαρβαρέσικα πλοῖα, θὰ ἐκυρίευσον τὸν τουρκικὸν στόλον.

Οἱ ψαριανοὶ μὴ θέλοντες νὰ ἐπαναστατήσωσι, διὰ ν' ἀποφύγωσι τὰς παραβιάσεις τοῦ Λάμπρου, εἶχον πέμψει πρὸς αὐτὸν σακολεύαν τοῦ Χατζῆ Κωνσταντῆ Χούλη φορτωμένην τροφὰς δωρεάν· ἀλλ' αὕτη φθάσασα εἰς τὸ στενὸν τῆς Ἀνδρου καὶ Καβοδόρου καὶ ἰδοῦσα μακρόθεν τὴν ναυμαχίαν ἐπέστρεψεν ἄπρακτος εἰς Ψαρά.

Κηρυχθέντος καὶ αὐθις τοῦ μεταξὺ Ῥωσσίας πολέμου ὁ Ῥωσσικὸς στόλος ἤλθεν εἰς τὸ Αἰγαῖον κατὰ τὸ 1807 ὁ δὲ ναύαρχος ἐπεμψεν ἀπεσταλμένον εἰς Ψαρά ὀνομαζόμενον Παλατίνον. Οὗτος παρῶρησιασθεὶς εἰς τὴν Δημογεροντίαν ἐξεμυστηρεύθη τὴν ἀποστολὴν του παρακινῶν αὐτὴν νὰ ἐπαναστατήσῃ καὶ αὐθις κατὰ τοῦ Σουλτάνου. Ἡ δημογεροντία προσεκάλεσεν εἰς συνεδρίασιν τοὺς οἰκοκυραίους ἵνα ἀκούσωσι τὰς προτάσεις καὶ σκεφθῶσι. Παρακινῶν αὐτοὺς ὁ Παλατίνος νὰ ἐπαναστατήσωσι ἐξήγαγε τὴν ταμβακοθήκην ἀπὸ τὸ θυλάκιόν του καὶ λαβὼν ταμβάκον διὰ τῆς χειρός του εἶπεν εἰς τοὺς ψαριανοὺς δεικνύων τὴν χεῖρα ἣτις ἐκράτει τὸν ταμβάκον, ὅτι ἡ Τουρκία εἶναι ὡς αὕτη ἡ^α πρέζα (α).

(α) Οἱ παρειρισκόμενοι εἰς τὴν συνέλευσιν οἰκοκυραῖοι ἐχα-

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες εἰς τὴν μνήμην των πρόσφατα τὰ συμβεβηκότα τοῦ πολέμου τοῦ 1769 δὲν ἠθέλησαν οὔτε εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν νὰ ἐνοχοποιηθῶσιν, ἀλλ' οὔτε τὸν Ναύαρχον Ῥῶσσον νὰ δυσαρεστήσωσιν. Εἶπον λοιπὸν εἰς τὸν ἀπεσταλμένον, ὅτι εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ἐπαναστατήσωμεν, ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν προηγουμένως νὰ ἰδῶμεν καλῶς στερεομένας τὰς ῥωσσικὰς δυνάμεις, ὥστε νὰ παρέχωσιν ἐχέγγυα τῆς σωτηρίας μας. Ἄλλως τε περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου θέλομεν σκεφθῇ ὠριμότερον, καὶ τὰς ἀποφάσεις μας θέλομεν ἀναφέρει εἰς τὸν ναύαρχον δι' ἐπίτηδες ἀπεσταλμένου. Οὕτως ὁ τοῦ ναυάρχου ἀπεσταλμένος ἀνεχώρησεν.

Οἱ ψαριανοὶ σκεφθέντες περὶ τοῦ σπρυδαίου τούτου καὶ σοβαροῦ ζητήματος, διὰ νὰ προλάβουν πᾶν ἐνδεχόμενον ἀπευκταῖον ἐρχόμενον εἴτε ἀπὸ τὸν Ῥῶσσον ναύαρχον εἴτε ἀπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν, ἀπεφάσισαν νὰ οἰκονομίσωσι καὶ τὰς δύο ἐξουσίας· καὶ εἰς μὲν τὸν Ῥῶσσον ναύαρχον ν' ἀναγγείλουν τὰ ἐξῆς· «ὅτι εἶναι πρόθυμοι νὰ ἐπαναστατήσωσι κατὰ τοῦ Σουλτάνου· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ τόπος εἶναι νῆσος, καὶ ἔχουν ἀνάγκην τὰ πρὸς ζωάρκειάν των νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, νὰ μένουν πρὸς καιρὸν ῥαγιάδες, καὶ νὰ ταξιδεύουν μὲ τὰ πλοιάρια των εἰς τὸ τουρκικὸν κράτος διὰ νὰ λαμβάνουν τ' ἀναγκαῖα τρόφιμα καὶ νὰ τὰ κομίζουν εἰς τὴν νῆσον των. Εἰς ὅποιανδὴποτε δὲ περιστάσιν ὁ στόλος ἤθελε τυχὸν πάθει ἔλλειψιν τροφίμων, οὗτοι ἔχοντες ἐπὶ τῆς νήσου των ἄφθονα νὰ χορηγῶσι καὶ εἰς αὐτόν. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ σκοποῦ των ἀπεφάσισαν νὰ ζητήσουν

μογέλασαν καὶ κρυφομιλοῦντες μετὰξὺ των εἶπον ὅτι—τοῦτος μᾶς ἔκαμε τὴν Τουρκίαν μιὰ πρέζα ταμβάκο, ἡμεῖς ὅμως ἤξεύρομεν τί ἐπάθαμεν.

ἀπὸ τὸν ναύαρχον διαβατήρια διὰ τὰ μικρὰ πλοιάριά των (σακολεύας) ἵνα ταξιδεύουν τὴν τουρκικὴν ἐπικράτειαν χωρὶς νὰ ἐνοχλῶνται εἰς τὸν πλοῦν των ἀπὸ τὰ ῥωσσικὰ πολεμικὰ πλοῖα. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπανάστασιν, τοῦτο θέλει γίνεῖ ἀφοῦ ἰδοῦν τὰς ῥωσσικὰς δυνάμεις στερεωμένας εἰς τὰ μέρη ταῦτα.»

Πρὸς δὲ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν ἀπεφάσισαν νὰ γράφουν συχνὰ, διὰ μέσου τῆς Χίου, ὅτι εἶναι ὑπήκοοι πιστοί. Καὶ πρὸς μὲν τὸν Ῥῶσσον ναύαρχον ἀπέστειλαν τὸν Δημήτριον Βρατσάνον, ἀφοῦ τὸν ἐφωδίασαν μὲ ἱκανὰ δῶρα.

Ἀπελθὼν ὁ ἀπεσταλμένος τῶν ψαριανῶν εἰς τὸν ῥωσσικὸν στόλον, ὅστις ἦτο προσωρμισμένος εἰς τὸν μεταξὺ Τρωάδος καὶ Τενέδου πορθμὸν, καὶ δοὺς τὰ δῶρα, ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ναύαρχον τὰ παραγγέλματα τῆς κοινότητος. Ὁ ναύαρχος δεχθεὶς εὐχαρίστως τὰς προτάσεις τῶν ψαριανῶν, τοὺς ἐχορήγησε τὰ αἰτηθέντα διαβατήρια· ὁ δὲ ἀπεσταλμένος ἐπέστρεψεν εἰς Ψαρὰ καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν κοινότητα τὰ γεγονότα.

Οἰκονομήσαντες τοιοῦτοτρόπως οἱ ψαριανοὶ τὴν δεινὴν ταύτην περίστασιν, γράφουσι καὶ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, διὰ μέσου τῆς Χίου, τὴν πιστὴν ὑποταγὴν των. Καὶ τὰ μὲν καράβιά των ἀφοπλίσαντες τὰ ἐλλειμένισαν εἰς τοὺς λιμένας τῶν Ψαρῶν καὶ εἰς Μεστὰ (λιμένα τῆς Χίου), καὶ ἤρξαντο τὸ ναυτικόν των ἐπάγγελμα μὲ τὰς σακολεύας, ἃς εἶχον ἐφ' ὅλων τῶν παραλίων πόλεων καὶ λιμένων Εὐβοίας, Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Θράκης καὶ μικρᾶς Ἀσίας, μένοντες ἀνενόχλητοι, ἔνεκα τῶν διαβατηρίων τοῦ ναυάρχου, ἀπὸ τὰ ῥωσσικὰ πλοῖα. Κατ' ἀρχὰς εἶχον ὀλίγας σακολεύας, ἀλλ' ἐν βραχεὶ διαστήματι ἐναυπήγησαν ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν πενήκοντα, ἐμπορευόμενοι μὲ αὐτὰς ἕως οὔ ὁ ῥωσσικὸς στόλος ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ Αἰγαίου.

Ἡ διαγωγή αὕτη τῶν ψαριανῶν εὐηρέστησε τοὺς τούρκους καὶ τὴν ἐξουσίαν των, καὶ ἔπαυσαν ἔκτοτε νὰ τοὺς ὀνομάζουν κλέπτας, ἐπωνυμίαν τὴν ὁποίαν ἔδωκαν εἰς αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1769 κατὰ τὴν πρώτην των ἐπανάστασιν· ἤδη δὲ τοὺς ὠνόμαζον πιστοὺς ραγιάδες.

Ὁ ῥωσσικὸς στόλος ἔχων τὸν σταθμὸν του, ὡς ἄνωτέρω ἐρρήθη, μεταξὺ Τρωάδος καὶ Τενέδου ἐκυρίευσεν τὴν τελευταίαν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς διὰ νὰ μὴν ἐνοχοποιηθῶσιν ἐνώπιον τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας μετώκησαν εἰς Ψαρά· οἱ δὲ ψαριανοὶ ἔδειξαν τὴν δέουσαν φιланθρωπίαν εἰς αὐτοὺς, τοὺς περιέθαλψαν καὶ τοὺς παρεχώρησαν οἰκίας καὶ μέσα ἐμπορίου. Οἱ Τενέδιοι, εὐρόντες ἄνεσιν τῶν δεινῶν των, διέμειναν ἐκεῖ εἰς τὴν νῆσον των μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ῥωσσικοῦ στόλου ἐκ τοῦ Αἰγαίου.

Κατὰ τὴν διαμονὴν τοῦ ῥωσσικοῦ στόλου εἰς τὸ Αἰγαῖον ὁ Κυριακὸς Σκούρτης, ὕδραϊος, ἐπαναστατήσας ὕψωσε τὴν ῥωσσικὴν σημαίαν· ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν περιπλέων ἀπέναντι τῆς πόλεως τῶν Ψαρῶν, λόγῳ εὐθυμίας, ἔρριψε κανονοβολισμοὺς τινὰς μὲ σφαίρας εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔβλαψεν οἰκίας τινάς· ἡ Δημογεροντία πέμψασα ἐντὸς λέμβου ἀπεσταλμένον τοῦ εἶπε νὰ παύσῃ τὸν κανονοβολισμὸν κατὰ τῆς πόλεως· ἐκεῖνος δὲ ἔπαυσεν.

Ἐνόσω δὲ κατείχετο τὸ Αἰγαῖον ἀπὸ τοὺς Ῥώσσους, οἱ ὀνομαζόμενοι καπεταναῖοι κλέπται εἶχον τὸν σταθμὸν των εἰς τὰς νήσους τῶν Βορείων Σποράδων· ἔχοντες δὲ πλοιάρια περιέπλεον ἐκεῖ καὶ συνελάμβανον τὰ θαλασσοπλοοῦντα τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐμπορικὰ πλοῖα παντὸς ἔθνους, καὶ μυριοτρόπως ἐβασάνιζον τοὺς δυστυχεῖς ναυτιλομένους, ἀφοῦ ἐλάμβανον τὰ φορτία των καὶ τοὺς ἐγύμνωναν· τὰ αὐτὰ ἔπασχον οἱ δυστυχεῖς ναυτιλόμενοι· ἐὰν προσωρμίζοντο ἀπὸ ἐναντίους ἀνέμους ἐκεῖ ὅπου εἶχον τὸν σταθμὸν των.

Τὰ θαλασσοπλοοῦντα ψαριανὰ πλοιάρια (σακολεῦται) τὰς θαλάσσας ἐκείνας, κατὰ πρῶτον, συναπαντῶμενα μετὰ τῶν κλεπτῶν συνήρχοντο εἰς μάχην· ἀκολούθως ὁμως ἐπειδὴ οἱ κλέπται δὲν ἠδύναντο νὰ συλλάβωσι ψαριανὸν πλοῖον, διὰ ν' ἀποφεύγωσι τ' ἀποτελέσματα τῶν ματαίων συμπλοκῶν, συνέδεσαν σχέσεις καὶ ἐφιλιώθησαν. Τότε δὲ τὰ ψαριανὰ ἠγκυροβόλουν ὅπου καὶ ἂν εὕρισκοντο πλοιάρια κλεπτῶν, καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου εἶχον τοὺς σταθμούς των. Οἱ καπεταναῖοι θέλοντες νὰ ἔχουν σχέσεις καὶ μὲ τὴν κοινότητα τῶν ψαριανῶν ἀπέστειλαν ἐκεῖ ἀπεσταλμένους. Οὗτοι ἦλθον εἰς τὰ Ψαρὰ καθ' ἣν ἐποχὴν εὕρισκοντο ἐκεῖ ὀθωμανοὶ, ἀπεσταλμένοι καὶ οὗτοι ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν διὰ δημοσίους ὑποθέσεις. Οἱ ψαριανοὶ οἰκονόμησαν ἀμφοτέρους τοὺς ἀπεσταλμένους, καὶ πρὸς μὲν τοὺς Ὀθωμανοὺς διὰ νὰ δεικνύουν τὴν πρὸς τὸν Σουλτάνον ὑποταγὴν των ἑκαμὸν μεγάλα φιλοδωρήματα καὶ περιποιήσεις, καὶ ἐξέτελουν μὲ δραστηριότητα τὰς διαταγὰς των. Τοὺς δὲ τῶν καπεταναίων, ὡς διωκομένους ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, εἶχον εἰς ἰδιαιτέρον μέρος καὶ συνεννοῦντο κρυφίως ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς· ἐχορήγησαν δὲ εἰς αὐτοὺς πολεμεφόδια καὶ ὅ,τι εἶχον ἀνάγκην. Οἱ Καπεταναῖοι λοιπὸν ἀνεχώρησαν εὐχαριστημένοι καὶ διετήρησαν τὰς σχέσεις μὲ τοὺς ψαριανοὺς, βοηθούμενοι ἀπὸ αὐτοὺς, ἕως οὗ ἀπεσύρθησαν ἀπὸ τὰς νήσους. Αἱ σχέσεις τῶν ψαριανῶν μὲ τοὺς Καπεταναίους καὶ τὰ βοηθήματα ὅπου τοὺς ἐχορήγουν εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἐνοχοποιοῦν πολὺ ἐκεῖνος ἐνώπιον τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας.

Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία κατεδίωξε διὰ τῶν πολεμικῶν της πλοίων τοὺς πειρατεύοντας τὴν θάλασσαν κλέπτας, οἵτινες μεταβαίνοντες ἀπὸ νήσου εἰς νήσον τῶν Βορείων Σποράδων ἀπέφευγον τὴν σύλληψιν, καταφεύγοντες ἐ-

νίοτε καὶ εἰς Ζαγοράν, Κασσάνδραν, καὶ τὰ πλησιέστερα αὐτῶν μέρη. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1815—1816 καταδιωθέντες σπουδαιότερον ὑπὸ τῶν πολεμικῶν πλοίων, οἱ μὲν κατεστράφησαν, οἱ δὲ συλληφθέντες ἀπεστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου καὶ ἀπηγχονίσθησαν ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ ὁ Λιόλιος. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν κλεπτῶν ὁ Καπετὰν πασσᾶς ἔστειλε τὸ ἀκόλουθον Μπουγιουρδὴ εἰς Ψαρά. Ἰδοὺ αὐτό.

Καπουγδὰν Πασσᾶς

Βεζύρης τοῦ Βασιλικοῦ Δοναμῆ

«Προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι τῆς νήσου Ψαρῶν φανερόν ὑμῖν καὶ γνωστὸν ἔστω. Πέρις οἱ τῆς Ῥούμελης κλέπται ἐκ τῶν ἐσκιᾶδων καὶ ἀχρείων, ἐλθόντες εἰς τὴν νῆσον Σκυρον ἐπροξένησαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ὑπερβάλλουσιν βλάβην καὶ ἀφανισμόν τῶν ῥαγιάδων αὐτοῦ τοῦ νησιῦ· περίπου τεσσαράκοντα τὸν ἀριθμὸν νεφέρια ἀφήσαντες τὰ πράγματα τῶν καὶ τὸ ἔχειν τῶν, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ὅτι ὑπῆγον εἰς τὴν νῆσον Ψαρῶν, καὶ ὅτι ἐποίησαν κατοικίαν ἐκεῖ ὅσον καὶ εἰς Σμύρνην, γνωστὸν ἀπεκατέστη. Μὲ τὴν βοήθειαν δὲ τοῦ ὑψίστου θεοῦ τόσον πέρις ὅσον καὶ ἐφέτος, τῶν ῥηθέντων κακοποιῶν κλεπτῶν πολλοὶ κατακοφθέντες καὶ διόλου ἀφανισθέντες ἀπέθανον, καὶ μερικοὶ γεγονότες σκλάβοι ἐκδικηθέντες ἔδωκαν δίκην. Καὶ εἷς τε τὰ νησιά καὶ θάλασσαν ἤδη ἐμπιστοσύνη πασίδηλος. Καὶ τοίνυν ἀπὸ τοὺς ῥαγιάδες ὅσοι παρεξωπλίσθησαν, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς προτέρας κατοικίας αὐτῶν καὶ ζήσωσι μὲ ἡσυχίαν καὶ ἄνεσιν ὅτι ἐστὶ θέλησίς τε καὶ βούλησις πασίδηλος. Ὑμεῖς δὲ οἱ προεστῶτες τῆς ῥηθείσης νήσου Ψαρῶν ἐκ τῶν ῥαγιάδων τῆς Σκύρου τοὺς ἐάσαντας τὰς ἑαυτῶν κατοικίας καὶ καταφυγόντας αὐτόθι εἰς τὸ νησίον ὑμῶν Ψαρῶν καὶ βασιάζοντας ὅσπῃτις ῥαγιάδων ὅποιοι καὶ ἂν ᾖσιν, ὅλους αὐτοὺς μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων, πιάσαντες πλοίων καὶ ἐμβαρκαρίσαντες αὐτοὺς αὐθις εἰς τὴν νῆσον Σκυρον τὸ νὰ ἐξαποστείλατε προσταγὴ ἐστὶ, μὴ προξενούντες σύγχυσιν καὶ ἐπιφέροντες ἐναντιότητα εἰς τὴν ἐπακολουθοῦσαν ζημίαν τῆς Σκύρου καὶ διὰ ν' ἀποφύγητε αὐτὴν τὴν

Σκυρον

1815-1816

ζημίαν ἀπὸ τὸ Διόβανι τοῦ Βασιλικοῦ Δονανμᾶ ἐγράφη τὸ παρὸν Μπουγιουρδὴ καὶ ἐστάλη.

Φανερόν ἐστίν ὅτι θέλετε ἐξακολουθήσει ὡς γράφοντες προστάζομεν ὑμῖν καὶ θέλετε ἐνεργήσει ἀπαράλλάκτως ἀπέχοντες καὶ διαφυλαττόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τῆς ἡμετέρας προσταγῆς.

(ασλά βενζενσίου σελήνης 23), καθ' ἡμᾶς δὲ 1816 Ἰουνίου 5: Ἐξεδόθη τὸ παρὸν Μπουγιουρδὴ ἀπὸ τοῦ Βασιλικοῦ Δονανμᾶ. (α)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τῆς νήσου ταύτης ἦτον ἐνιαύσιον, ἀνανεούμενον κατὰ μῆνα Μάρτιον· εἰς ἐκτάκτους ὁμῶς περιστάσεις ἀνενοῦτο καὶ εἰς ἄλλας τοῦ ἔτους ἐποχάς, διατηρουμένων τῶν αὐτῶν τύπων τῆς ἐκλογῆς.

Ἐκλογή.

Περὶ τὴν λῆξιν ἐκάστου δημογεροντικοῦ ἔτους οἱ δημογέροντες προσεκάλουν τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ ἐκεῖ ἀνήγγελλον ὅτι ἡ περίοδος τῶν λήγει καὶ ἐπομένως ἡ συνέλευσις πρέπει νὰ σκεφθῇ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν των. Ἡ συνέλευσις ἐξέλεγε τεσσαράκοντα ἄτομα ἀπὸ ὅλας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν, ἥτοι, ἀπὸ τοὺς ἐγκριτοτέρους, ἀπὸ τοὺς καπεταναίους, καραβοκυραίους (β) καὶ ἀπὸ ἐμπόρους καὶ διακεκριμένους ναύτας, συμπεριλαμβανομένου καὶ ἐνὸς ἱερέως. Ἡ συνέλευσις τότε διελύετο, οἱ δὲ ἐκλογεῖς συν-

(α) Τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο ὑπάρχον εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς νήσου Σκύρου ἐστάλη πρὸς ὑμᾶς εἰς ἀντίγραφον παρὰ τινος φίλου μας.

(β) Καραβοκυραίους ἔλεγον τοὺς πλοιάρχους τῶν μικρῶν πλοίων τῶν δὲ μεγάλων καπεταναίους.

ερχόμενοι ἐντὸς τοῦ Ναοῦ ἐξέλεγον τοὺς δημογέροντας καὶ δὲν διελύοντο πρὶν περαιώσωσι τὴν ἐντολὴν τῶν ταύτην. Ὁ δὲ ἱερεὺς παρίστατο ἀπλῶς ἵνα ἀγιάζῃ οὕτως εἰπεῖν τὴν ἐκλογὴν ταύτην, οὐδόλως ἀναμιγνυόμενος εἰς τὰς πολιτικὰς αὐτῶν συζητήσεις. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν οἱ ἐκλογεῖς ὑπέβαλλον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν εἰς τὴν δημογεροντίαν, ἣτις διέτασσε τὸν κλῆρον νὰ κάμῃ μονοκλησίαν, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὁποίας ἀνεγινώσκοντο ἐπ' ἐκκλησίας τὰ ὀνόματα τῶν νέων δημογερόντων· ἀφοῦ δ' ἐτελείωνε καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ δημογέροντες προσεκάλουν εἰς συνέλευσιν τοὺς οἰκοκυραίους, τοὺς νέους δημογέροντας καὶ τοὺς ἐκλογεῖς, καὶ παρεχώρουν ἐνώπιον αὐτῶν τὴν θέσιν καὶ τὰς σφραγίδας τῶν εἰς τοὺς νέους δημογέροντας. Οἱ ἐκλογεῖς ἐξήλεγchon τὴν ἐνιαύσιον χρηματικὴν διαχείρισιν τῶν παυθέντων δημογερόντων, οἵτινες ἐδίδον λόγον τῶν πράξεών των. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἐκλεχθέντων δημογερόντων ἠδύνατο ν' ἀποποιηθῇ τὴν ἐκλογὴν, μ' ὅλον ὅτι ὑπηρετοῦν ἀμισθί.

Αἱ σφραγίδες αὐτῶν ἦσαν δύο, τῆς Παναγίας, οὐσης διηρημένης εἰς τέσσαρα τεμάχια, καὶ τοῦ Ἀγίου Νικολάου· ἐκ τῆς πρώτης ἐκράτει ἕκαστος ἓν τεμάχιον, καὶ ὅτε ἐμελλον νὰ σφραγίσωσί τι συνήρχοντο καὶ οἱ τέσσαρες καὶ συναρμολογοῦντες αὐτὰ ἐσφράγιζον τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς τῶν ναυτιλιακῶν ἅτινα ἐσφραγίζοντο διὰ τῆς δευτέρας, ἥτοι τῆς τοῦ ἀγίου Νικολάου.

Διαχείρησις τῆς ὑπηρεσίας.

Τὰ καθήκοντα τῆς δημογεροντίας ἦσαν, νὰ διευθύνουν τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν, νὰ ἀναφέρωνται πρὸς τὰς τουρκικὰς ἀρχάς, νὰ ἐκτελῶσι τὰς ἀποφάσεις τῆς

συνελεύσεως καὶ τῶν διαιτητῶν, νὰ συνάξωσι τὰ εἰσοδήματα καὶ χαράτζια καὶ νὰ τιμωρῶσι τοὺς πταίστας, καθόσον οὗτοι ἀνήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν των διότι τοὺς κακουργοῦντας ἔκρινε καὶ κατεδίκαζεν ἡ συνέλευσις τῶν οἰκοκυραίων ἢ τοῦ λαοῦ.

Τὰς δὲ κοινὰς τῶν πολιτῶν ὑποθέσεις ἐδίκαζεν ἡ δημογεροντία ἀνεκκλήτως. Διὰ τὰς σπουδαιοτέρας ὁμως ἐξελέγοντο αἵρετοκριταὶ οἵτινες ἀφοῦ ἐβασάνιζον τὴν ὑπόθεσιν συνέτασσον τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου ἀπόφασίν των ἐγγράφως καὶ ἔδιδον αὐτὴν εἰς τὴν δημογεροντίαν. Ἄν δὲ οἱ αἵρετοκριταὶ διεφώνουν παρελάμβανον καὶ τρίτον ὥστε νὰ σχηματισθῇ πλειοψηφία. Αὕτη λαμβάνουσα τὴν ἀπόφασιν προσεκάλει εἰς συνέλευσιν τοὺς οἰκοκυραίους, ὑποβάλλουσα εἰς τὴν σκέψιν των τὴν ἀπόφασιν· ἐὰν δὲ καὶ ἡ συνέλευσις ἐδέχετο αὐτὴν, τότε ἐξετελεῖτο παρὰ τῆς δημογεροντίας. Ἡ δημογεροντία εἰς σπουδαίας περιστάσεις συνεχάλει τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν ὅστις ἀπεφάσιζε· ἐφρόντιζε δ' ἐκείνη πάντοτε νὰ τελιώνουν αἱ διαφοραὶ ἐπιτοπίως διὰ νὰ μὴ μεταφέρουν αὐτὰς οἱ διαφερόμενοι ἐνώπιον τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, ἣτις κατέτρωγε καὶ τὴν κοινότητα καὶ τὰ διαφερόμενα μέρη. Ἐὰν ὁμως δυστροποῦντες τινὲς (καὶ οὗτοι εὐτυχῶς εἰσὶ σπάνιοι εἰς τὰ χρονικά τῶν Ψαρῶν) κατέφευγον εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν, τότε ἐνήργει παρ' αὐτῇ ἡ δημογεροντία ἵνα ἐπιστρέψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν τόπον, ὅπως κριθῇ κατὰ τὰ τοπικά ἔθιμα, ἅτινα καὶ αὐτὴ ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἐσέβετο.

Τὸ δημογεροντικὸν σύστημα διήρκεσε μέχρι τοῦ 1815 ὅτε οἱ ψαριανοὶ διηρέθησαν εἰς δύο φατρίας (παρακατιὸν γενήσεται λόγος,) τότε δὲ προσέθεσαν καὶ διοικητὴν ἐκλεγόμενον ἐπίσης κατ' ἔτος μὲ τὴν ἐκλογὴν τῆς δημογεροντίας. Ὁ διοικητὴς οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ

τι, ἔστω καὶ ἐλάχιστον, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς δημογεροντίας· διετηρήθη δὲ μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἔτους 1821.

Προϊόντα.

Ἡ γῆ τῶν Ψαρῶν ξηρὰ οὖσα καὶ ἄγονος δὲν παράγει δημητριακοὺς καρποὺς, οὔτε ἄλλα προϊόντα ἐκ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρὸς διατροφήν τῶν κατοίκων. Ἀγριελαίαι δὲν φύονται οὔτε εἰς τὰς ὀλιγίστας πεδιάδας καὶ κοιλάδας τῆς νήσου, οὔτε εἰς τὰ ὄρη· μόνον δὲ τῇ δεκαεῖσε ὑπάρχουσί τινες φυτευθεῖσαι μᾶλλον ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων. Ἀγρια δένδρα καὶ δάση δὲν φύονται οὔτε εἰς τὰ ὄρη οὔτε εἰς τοὺς λόφους.

Συκαὶ καὶ ἄμπελοι (α) ὑπάρχουσιν· ἐκάστη δὲ οἰκογένεια ἔχουσα ἀπὸ αὐτὰ κατασκευάζει τὸν οἶνον τῆς καὶ ξηραίνει τὰ διὰ τὸν χειμῶνα σῦκα. Γίνεται δὲ οἶνος καλός· ἔτι δὲ καλλήτερος γίνεται ἐὰν ἐπὶ τῆς ἀμπέλου καλῶς ὠριμάσῃ τὰ σταφύλια καὶ περιποιηθῶσιν.

Ὑπῆρχον δὲ καὶ τινα ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα μικροῦ λόγου ἄξια. Ὑπῆρχον δὲ ποίμνια αἰγιδοπροβάτων πρὶν τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν κατὰ τὸ 1814, ἐξ αὐτῶν δὲν παρήγαγον βούτυρον, ἀλλὰ τυρὸν μόνον μὴ ἐξαρχοῦντα εἰς τοὺς ἔχοντας αὐτά.

Αἱ μέλισσαι παράγουσι μέλι ἐξαίρετον ἀλλ' ὀλίγον.

Εἰς τὸν Γ'. τόμον τῆς Γεωγραφίας τοῦ Ῥίζου Ῥαγκαβῆ, (σελ. 353) ἀπαντῶμεν περὶ τῶν Ψαρῶν τὰ ἑξῆς·

(α) Ἀπὸ τὴν ἡμέραν τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἄρχονται αἱ σταφυλαὶ καὶ τὰ σῦκα· τότε ἐξέρχονται αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ συναΐουσιν αὐτά· δὲν πωλοῦνται τὰ ὀπωρικά ταῦτα ἐν τῇ νήσῳ, οἱ δὲ τυχοῦν εὐρισκόμενοι ξένοι στρώνοντες τὰ μανδύλιά των εἰς τὰς ὁδοὺς ἐλάμβανον τοιαῦτα, διδόμενα ὑπὸ τῶν ἐπιστρεφουσῶν ἐκ τῆς ἐξοχῆς γυναικῶν, πρὸς ἀνάμνησιν τῶν τῇ ξένῃ γῇ στερουμένων αὐτὰ ἀνδρῶν καὶ τέκνων των.

«Ψαρά (τά) ὀρεινοτάτη, πετρωδεστάτη καὶ ὅλως ἄ-
 »καρπος νῆσος· ὁ μόνος ὁμαλὸς διοδεύσιμος καὶ κα-
 »τοικήσιμος τόπος εἶναι ὁ κατὰ τὴν νοτ-ἀνατολικὴν
 »παραλίαν, ἐνθα ἦν ὠκοδομημένη ἡ πόλις, περιέχουσα
 »6000 ψυχῶν. Πᾶσα δὲ ἡ λοιπὴ ἔκτασις τῶν αἰγιαλῶν
 »εἶναι τοσοῦτον πετρώδης καὶ κρημνώδης, ὥστε καὶ εἰς
 »σκάφη εἶναι δυσπροπέλαστος· κατὰ δὲ τὸ ἐσωτερικόν
 »ὀλίγα στρέμματα γῆς ἐγένοντο ἄμπελοι ὑπὸ τῶν
 »πλουσιωτέρων πολιτῶν, διὰ μεγάλης δαπάνης, καὶ ἕως
 »150 συκαὶ εἰσὶ τὰ μόνα δένδρα τὰ παρέχοντα σκιὰν εἰς
 »τοὺς κατοίκους κατὰ τὰ θερινὰ καύματα, καὶ τέσσαρα
 »φρέατα εἰσὶν ἐν τῇ πόλει, ὧν τὰ τρία ἔχουσιν ὑφάλ-
 »μυρον ὕδωρ, πᾶσα δὲ οἰκία ἔχει δεξαμενὴν· οἱ κάτοικοι
 »εἰσὶν ἐπιτηδειότατοι θαλασσοπόροι. . . .»

Ἡ περιγραφὴ αὕτη εἶναι ποιητικὴ ἀλλὰ δὲν εἶναι
 ἀκριβής· διότι διοδεύσιμος μὲν εἶναι πᾶσα ἡ νῆσος· συ-
 κάς καὶ ἄμπελους εἶδομεν ὅτι εἶχον πάντες οἱ κάτοικοι·
 περὶ τῶν φρεάτων εἶδομεν ἐπίσης ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου·
 περὶ δὲ τῶν παραλίων τῆς θέλομεν κάμει λόγον ἀκο-
 λούθως.

Φ ό ρ ο ι.

Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους οἱ Ψαριανοὶ ἐπλήρωνον
 ἔγγειον φόρον, ποιμενικὰ κλπ. εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἐ-
 ξουσίαν γρόσια 350, καὶ διὰ τὰ κατὰ κεφαλὴν χαρά-
 τσια γρόσια δέκα. Ἀκολουθῶς ὅμως ἡ ὀθωμανικὴ
 ἐξουσία ἠὔξησε τοὺς φόρους εἰς γρόσια χίλια, καὶ τὸ
 κατὰ κεφαλὴν χαράτσιον εἰς γρόσια δεκαπέντε. Βαθμη-
 δὸν δὲ ἐπεξέτεινον τοὺς φόρους εἰς ἑπτὰ χιλιάδας, καὶ
 τὸ χαράτσιον εἰς τριάκοντα γρόσια· τὰ ἄρῃνα τέκνα
 ἀπὸ τῆς δωδεκαετοῦς αὐτῶν ἡλικίας ἐπλήρωνον τὸ ἡ-
 μισυ τοῦ χαρατσίου. Προσέτι ὡς φόρον ἔδιδον, ἐνόςω
 ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μουσελῆμ τῆς Χίου,

δύο ζεύγη ιεράκων νεοσσών, οὓς συνελάβανον ἐντὸς τῶν φωλεῶν των εἰς τοὺς βράχους τῶν Ψαρῶν καὶ Ἀντιψαρῶν.

Ἵππῃρχον δὲ καὶ ἑκτατοὶ δαπάναι, αἵτινες ἐδαπανῶντο εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν διὰ δημοσίους ὑποθέσεις τσαουσάδες καὶ μουμπασί-ριδες, ἐπίσης καὶ ὅταν ἐξήρχετο εἰς τὸ Αἰγαῖον ὁ Καπετὰν πασᾶς ἢ ὁ δραγουμάνος αὐτοῦ. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη αἱ δαπάναι αὗται ἦσαν ἐλάχισται, κατὰ τοὺς ἐσχάτους ὁμῶς χρόνους ἐχορήγουν ὡς δῶρον εἰς μὲν τὸν Καπετὰν πασᾶ γρόσια εἰκοσιπέντε χιλιάδες, εἰς δὲ τὸν δραγουμάνον, ὅταν οὗτος εἰσήρχετο εἰς Ψαρὰ μόνος του, τέσσαρας ἕως ἑξ χιλιάδας.

Ἡ δημογεροντία ἐσύναζε τοὺς φόρους τούτους, τὰ λιμενικὰ καὶ τελωνιακὰ τέλη καὶ τὰ κατὰ κεφαλὴν χαράτσια, ἐξοικονομοῦσα τὰς ἐτησίους δαπάνας· ὅταν δὲ οἱ φόροι οὗτοι δὲν ἐπῆρχουν, ἐπέβαλλε, διὰ τῆς συνελεύσεως τῶν οἰκοκυραίων ἐπὶ τῶν πλοίων, ἐν ἡ δύω παρὰδες ἐπὶ ἐκάστου κοιλοῦ χωρητικότητος. Τοὺς κανονικοὺς φόρους οἱ ψαριανοὶ μέχρι τινὸς ἐποχῆς ἔπεμπον εἰς τὴν Χίον, ἐν ἣ ἦτο καταγεγραμμένη πᾶσα ἡ τῶν ψαριανῶν ἀκίνητος περιουσία εἰς βιβλίον ὀνομαζόμενον πλάχα· ἡ δὲ διοίκησις τῆς Χίου ἔπεμπε καὶ βοεβό-δαν ὀθωμανόν. Κατὰ τὰς διενέξεις των δὲ περὶ τῆς κτηματικῆς των περιουσίας ἐπήγαινον εἰς Χίον καὶ λαμβάνοντες πληροφορίας διέλυον αὐτάς. Ἀκολούθως δὲ ὅτε τὰ Ψαρὰ ἀφηρέθησαν ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Χίου καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν τοῦ Καπετὰν πασᾶ, εἰς τοῦτον ἔπεμπον τὰς ἐκ τῶν φόρων πηγαζούσας χρηματικὰς προσότητας.

Τὰ Ψαρὰ ὡς ναυτικὴ νῆσος ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ πέμπῃ εἰς τὸν ὀθωμανικὸν στόλον σῶμα ναυτῶν ἐν

καιρῷ μὲν εἰρήνης πεντήκοντα μέχρις ἑκατὸν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ὑπὲρ τοὺς διακοσίους. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀποστολῆς τοῦ σώματος τούτου, τὸ ὁποῖον μετὰ δυσαρесχείας ἀπήρχετο ἵνα ὑπηρετήσῃ τοὺς Τούρκους, ὁ ἀρχηγὸς (α) αὐτοῦ σχετισθεὶς μετὰ τινων ἰσχυρῶν ὀθωμανῶν ἐν τῷ στόλῳ προσεπάθησε δι' αὐτῶν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν διοίκησιν τῶν Ψαρῶν· ἀλλ' οἱ ψαριανοὶ πληροφορηθέντες τοῦτο, διὰ νὰ προλάβουν δυσάρεστα ἐπαχόλουθα, ἔπαυσαν τὴν συγκρότησιν τοῦ σώματος τούτου ἀπὸ ψαριανούς διὰ νὰ μὴν ἐπιτύχῃ τις ἐξ αὐτῶν διὰ τῶν δυνατῶν τοῦ στόλου νὰ λάβῃ τὴν διοίκησιν τοῦ τόπου· διότι τότε ἤθελε διοικεῖ τὸν τόπον ἡ τουρκικὴ ἐπιβρόχῃ, καὶ τὸ τοπικόν σύστημα ἤθελε μηδενισθῇ· τὸ δὲ χεῖριστον τὰ πάθη ἤθελον ἐξαφθῇ ὑπὸ τῆς ιδέας ὅτι διοικοῦνται ὑφ' ἑνὸς ὀθωμανικοῦ νευροσπάστου· Ὅθεν διὰ ταῦτα πᾶντα ἐσυγκρότουν τὸ πεμπόμενον σῶμα τῶν ναυτῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ νήσῳ των εὐρισκομένων ἐλαχίστων ἑτεροχθόνων, διορίζοντες καὶ ἀρχηγὸν αὐτῶν ἑτερόχθονα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἔπαυσαν καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ σώματος τούτου, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀπέστελλον τὴν ἀναγκαιοῦσαν πρὸς διατήρησιν τοσοῦτου σώματος χρηματικὴν δαπάνην εἰς τὸν Καπετὰν πασᾶν, ὅστις τὸ συνεκρότει εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἀφοῦ περιήλθον τὰ Ψαρὰ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Καπετὰν πασᾶ, ἡ Χίος δὲν ἔπεμπε πλέον βοεβόδαν καὶ δὲν εἶχε καμμίαν ἐξουσίαν ἐκεῖ.

(α) Τὸ σῶμα τῶν ψαριανῶν ἀποστελλόμενον εἰς τὸν ὀθωμανικὸν στόλον ὑπηρετεῖ μὲν εἰς ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ὀθωμανικῶν πλοίων διωκεῖτο δὲ ἀπὸ ἀρχηγὸν ψαριανὸν καὶ οὐχὶ ὡς ἐσφαλμένως γράφει ὁ Ἰωάννης Φιλήμων ἐν τῷ Γ'. τόμῳ τοῦ Δοκιμίου αὐτοῦ (σελ. 245) ὅτι διωκοῦντο ὑπὸ τινος Ὑδραίου.

Ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις.

Ἐκκλησιαστικῶς διωκοῦντο ἀπὸ ἑξάρχου πεμπόμενον ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐξάρχου τούτου συμπεριλαμβάνοντο καὶ τὰ χωρία τῆς Χίου Πυργὶ καὶ Βελισσός. Ἐνίοτε ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἀντὶ ἐξάρχου ἔπεμπεν ἐπίσκοπον μέχρις οὗ κατὰ τὸ 1808 ἡ ἐξαρχία αὕτη μετεβλήθη ὁριστικῶς εἰς ἐπισκοπὴν, ὅτε καὶ ψαριανός τις ἱερωμένος ἔγινεν ἀρχιερεὺς· ἔκτοτε μέχρι τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαῶν, κατὰ τὸ 1824, διετηρήθη ἡ ἐπισκοπὴ ἐκείνη πρὸς ἣν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἔπεμπεν ἐπίσκοπον.

Ἐμπόριον.

Οἱ ψαριανοὶ ταξειδεύοντες εἰς διάφορα μέρη μὲ τὰ πλοῖα των, καθὼς εἶπον ἀνωτέρω, ἐκέρδιζον ἀφθονώτερα τὰ πρὸς ζωάρκειαν, ὅθεν παρήτησαν βαθμηδὸν τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Κατὰ δὲ τὴν ἐπανάστασίν των, ἐν ἔτει 1770 κοινωνήσαντες μὲ πολλοὺς ἀνεπτυγμένους ἀνθρώπους, καὶ τὰς διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις ἀνέπτυξαν καὶ ἱκανὰς ποσότητας χρηματικὰς ἐκέρδισαν· ὅθεν ἔδωκαν νέαν ἰσχυροτέραν ὥθησιν εἰς τὸ ἐμπόριόν των, παραιτήσαντες ὀλοτελῶς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης ἐναυπήγησαν μεγαλύτερας σακολεύας καὶ ἐπεξέτειναν τὰ ταξείδιά των εἰς Συρίαν καὶ Ἀλεξάνδρειαν. Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος κατασκευάσαντες ἔτι μεγαλύτερα πλοῖα ἐπεξέτειναν τὰ ταξείδιά των μέχρις αὐτῆς τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Ταξειδεύοντες δὲ τὴν Μεσόγειον, ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν σημαίαν, ἠνοχλοῦντο ἀπὸ πειρατὰς Ἀλγερίνους, Τυνίους καὶ Βαρβαρέσους, οἵτινες ἀνεφαίνοντο ἐκ διαλειμμάτων εἰς τὴν θάλασσαν ταύτην. Οἱ πειραταὶ οὐ-

τοι συνέλαβον πλοῖά τινα ψαριανὰ (α) καὶ τὰ μετέφερον εἰς τὰς πατρίδας των ὡς λάφυρα, ποιήσαντες καὶ τοὺς ναύτας αἰχμαλώτους, τοὺς ὁποίους πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐβασάνιζον. Ἡ κοινότης τῶν ψαρῶν ἀνεφέρθη εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλώτων πολιτῶν της, ἥτις ἀπέστειλεν εἰς Ἀλγέριον ὀθωμανοὺς, οἵτινες προσπαθήσαντες νὰ ἐλευθερώσωσι τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέτυχον καὶ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. Τότε αἱ σύζυγοι καὶ αἱ μητέρες τῶν αἰχμαλωτισθέντων, λαβοῦσαι ἑγγράφα ἀπὸ τὴν κοινότητα τῶν Ψαρῶν, ἀπῆλθον εἰς Ἑλλάσποντον ἵνα ζητήσωσι τὴν σωτηρίαν τῶν αἰχμαλώτων ἀπὸ τὸν Καπετὰν Πασσᾶ Χορσεῖν, εὐρισκόμενον μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου εἰς Ἑλλάσποντον. Κατὰ πρῶτον συνενοήθησαν μὲ τὸ σῶμα τῶν ψαριανῶν τὸ ὁποῖον ὑπηρετεῖ ἐν τῷ πλοίῳ τοῦ Ἰτζέμπεη· οὗτος δὲ εὐνοῶν τοὺς ψαριανοὺς ἅμα ἔμαθε τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἤλθον αἱ γυναῖκες, τοὺς καθωδήγησε τίνι τρόπῳ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο. Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν συναθροισθεῖσαι ἅπασαι ἔξω τῆς οἰκίας τοῦ Καπετὰν πασσᾶ, ἤρχισαν νὰ ὀλολύζωσι καὶ νὰ κλαίωσιν. Ὁ Καπετὰν πασσᾶς ἀκούσας τὸν θόρυβον ἐξέρχεται τῆς οἰκίας του, καὶ ἰδὼν τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν ἐρωτᾷ τί τρέχει καὶ μανθάνει ὅτι ζητοῦν ἀπὸ τὸ ἑλεός του τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν συζύγων καὶ τέκνων των, καὶ ὅτι προτιμοῦν νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸν ντονανμᾶ (στόλον) τοῦ πολυχρονεμένου αὐθέντου των, παρὰ νὰ ᾗναι σκλάβοι εἰς τὸ Ἀλγέριον. Ὁ Καπετὰν πασσᾶς τοὺς διέταξε νὰ ἡσυχάσουν καὶ ν' ἀπέλθουν εἰς τὰς οἰκίας των, ἐντὸς δὲ δύο μηνῶν

(α) Τὰ συλληφθέντα πλοῖα ἦσαν, τὸ τοῦ Νικολῆ Χατζῆ Ἀλεξανδρῆ, Δημητρίου Βρατσάνου, Ἰωάννου Κυπαρίσση, Δημητρίου Ἀναγνώστου καὶ Νικολάου Κουρκούλη.

θὰ ἔχουν τοὺς συγγενεῖς των. Αἱ γυναῖκες ἐπέστρεψαν εἰς τὰ Ψαρά, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι πραγματικῶς ἐντὸς δύο μηνῶν ἠλευθερώθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Καπετὰν πασσᾶ. Οἱ ἐλευθερωθέντες οὗτοι ἐπέκεινα τῶν διακοσίων ἀνδρῶν κατὰ διαταγὴν τοῦ Καπετὰν πασσᾶ ἀπῆλθον εἰς τὸν ὀθωμανικὸν οτόλον καὶ ὑπηρετήσαν πλεόν τοῦ ἐνὸς ἔτους ἀμισθί.

Ἰδόντες λοιπὸν οἱ Ψαριανοὶ ὅτι καίτοι ἔχοντες τὴν τουρκικὴν σημαίαν δὲν ἔμενον ἀνενόχλητοι ἀπὸ τοὺς Βαρβαρέσους, ἀπεφάσισαν νὰ ὀπλίσωσι τὰ πλοῖα των μὲ πυρόβολα καὶ ἐφόδια πολέμου, ἵν' ἀντιπαρατάττωνται καὶ κατ' αὐτῶν ὅταν συναπαντῶνται ἐν τῇ θαλασσοπορίᾳ των.

Ἰδίως δὲ ἐκέρδισαν οἱ ψαριανοὶ πολλὰ χρήματα φέροντες σῖτον εἰς τοὺς λιμένας τῆς Γαλλίας ἐν καιρῷ ἀποκλεισμοῦ, διαφεύγοντες τὴν ὀξυδέρκειαν τῶν ἀποκλειόντων καὶ πωλοῦντες αὐτὸν ὑπερτετιμημένα· τοῦτ' αὐτὸ ἔκαμαν οἱ Ὑδραῖοι καὶ οἱ Σπετσιῶται. Κατὰ τὴν ἐποχὴν δ' ἐκείνην οἱ ψαριανοὶ ἵνα εὐκολώτερον εἰσέρχονται εἰς τοὺς ἀποκεκλεισμένους λιμένας ἐλάμβανον ἀπὸ τὴν κοινότητα τῶν Ψαρῶν διπλᾶ ναυτιλιακὰ ἔγγραφα τῆς ὀθωμανικῆς σημαίας καὶ τοῦ Ἀγίου τάφου· ἀναλόγως δὲ τῶν περιστάσεων παρουσιάζοντες τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο καὶ ὑψοῦντες τὴν μὲν ἢ τὴν δὲ σημαίαν διέφευγον τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου.

Ἀφ' ὅτου ὥπλισαν τὰ πλοῖα των, οἱ πειραταὶ ἢ ἀπεχρούοντο ἢ δὲν προσέβαλον αὐτὰ φοβούμενοι τὴν ναυμαχίαν· οὐδὲν δὲ κατώρθωσαν νὰ συλλάβωσι. Μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1809 ἀπαντήσαντες τὸ πλοῖον τοῦ Ἀναγνώστη Μοναρχίδου εὐρίσκόμενον μὲ γαλήνην εἰς ἃ σ π ρ α χ ῶματα καὶ φορτωμένον μὲ σῖτον, τὸ προσέβαλον οἱ πειραταὶ ἔχοντες δύο Σαπέκα Τουνεζίνικα καὶ τὸν ἀνεμον οὐριον. Καὶ τὸ μὲν πλοῖον του δι' ἐφόδου ἐκυρίευσαν, αὐτόν

δὲ συνέλαβον αἰχμάλωτον. Ἀφοῦ δ' ἐφ' ἱκανὰ ἔτη ἔμει-
νεν αἰχμάλωτος ἡλευθερώθη διὰ μεγάλης ποσότητος
χρημάτων κατὰ τὸ ἔτος 1813.

Ἐπρόβλεπον δὲ οἱ ψαριανοὶ τὰ φορτία τοῦ σίτου ἀ-
πὸ τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ τῆς Τουρκικῆς ἐπικρα-
τείας. Ὅταν δ' ὑπῆρχε πόλεμος μεταξὺ Τουρκίας καὶ
Ῥωσσίας, ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο ν' ἀπέλθωσιν εἰς τοὺς
λιμένας τῆς Μαύρης θαλάσσης νὰ φορτώσωσιν, ἡ δὲ
Τουρκία φοβουμένη σιτοδείαν ἐμπόδιζε αὐστηρότερον τὴν
ἐξαγωγήν, πέμπουσα καὶ πλοῖα ἐπὶ τούτῳ, ἐλάμβανον
τὸν σῖτον ἀπὸ τῆς Τουρκίας, δωροδοχοῦντας τινὰς ἀρχάς·
ὅτε δὲ ἀπῆντων τὰ τουρκικὰ πλοῖα ταῦτα παρέπλεον ἵνα
μὴ συγκροτήσωσι μάχην. Αἱ δὲ σακολεύαι ἐλάμβανον
λαθραίως τὸν σῖτον προσφέρουσαι ὑπερόγκους τιμὰς καὶ
δῶρα. Ἐφερον δὲ τοῦτον εἰς Ψαρὰ ὅπου ἐφόρτωνον καὶ
μὴ ψαριανά. Τοιοῦτοτρόπως ἡ κίνησις τῶν μεγάλων
ἔθετεν εἰς κίνησιν καὶ τὰ μικρά, τὸ δὲ ἐμπόριόν των ἐ-
λάμβανεν καθ' ἐκάστην κύκλον εὐρύτερον.

Τὰ τουρκικὰ πλοῖα μὴ δυνάμενα νὰ συλλάβωσι σα-
κολεύας ψαριανὰς, μήτε κατὰ τὴν θαλασσοπλοῖαν αὐ-
τῶν μήτε εἰς τοὺς λιμένας εἰς οὓς ἐφόρτωνον, κατέ-
πλευσαν πολλάκις εἰς Ψαρὰ ἵνα συλλάβωσιν αὐτὰ ἐντὸς
τοῦ λιμένος. Ἀλλ' οἱ ψαριανοὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὰ πλοῖα
των καὶ ἀνατείναντες τὰ ἱστία ἀντεπυροβόλουν κατὰ τῶν
διωκουσῶν αὐτοὺς λέμβων λαμβάνοντες τὴν ἐναντίαν
τῶν τουρκικῶν πλοίων διεύθυνσιν. Καὶ ἐξήρχοντο μὲν οἱ
Τοῦρκοι ζητοῦντες ἀπὸ τὴν Δημογεροντίαν τοὺς ψαρι-
νοὺς, ἀλλ' ἐκεῖνη τοὺς ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν δύναται δυ-
στιχῶς νὰ τοὺς συλλάβῃ, καὶ ὅτι αὐτοὶ ὥς ἐκτελεστι-
κὴ δύναμις ἂν δύναται ἄς τοὺς συλλάβῃ.

Ἐπὶ τέλους οἱ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἵνα ἐμποδίσῃ
τὴν πρὸοδον τῆς τῶν ῥαγιάδων ἐμπορίας, παρεισῆγε

πλεῖστας δυσκολίας εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν σημαίαν της ναυτιλομένους· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀπέφυγον οἱ πλοίαρχοι ψαριανοὶ γενόμενοι ὑπήκοοι Ῥώσσοι· ὑψώνοντες δὲ τὴν Ῥωσικὴν σημαίαν, ἡσύχαζον ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ συγχρόνως εὗρισκον τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσσίας.

Ἡ τοιαύτη τῶν ψαριανῶν ζωὴ ὁμοιάζουσα μὲ ἐκείνην τῶν Ὑδραίων καὶ Σπετσιωτῶν, ζωὴ πλήρης κινδύνων καὶ κακουχιῶν, κατέστησεν αὐτοὺς πλουσίους, τολμηροὺς ἐπιχειρηματίας καὶ μεγαλόφρονας· ἐπινόημα τῆς θείας προνοίας, διὰ τὴν χρησιμεύσωσι τὰ πλούτη καὶ ἡ τόλμη των τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις των χρηματικὰ κεφάλαια συνεπλήρουν καθόσον ἠδύναντο μεταξύ των. ὅταν δὲ δὲν ἐξήρχουν ἐδανείζοντο ἀπὸ ἐμπόρους διαφόρων μερῶν καὶ ιδίως ἀπὸ τοὺς Χίους.

Ὅταν τὰ σιτηρὰ δὲν ἐζητοῦντο εἰς τὴν Εὐρώπην ἐναύλωνον τὰ πλοῖα των.

Διὰ τὴν ναυπηγίαν τῶν πλοίων των, τῶν σακολευῶν, κατὰ τα πρῶτα ἔτη χρηματικῶς ἐβοηθοῦντο μεταξύ των, διὰ δὲ τὴν ναυπηγείαν τῶν μεγάλων πλοίων τῶν καραβίων ἐλάμβανον μετοχὴν οἱ ἔξω ἔμποροι.

Τὰ συναλλάγματα ἐγένοντο εἰς ἀπλὰς σημειώσεις, ἡ δὲ πίστις καὶ ἡ τιμιότης (α) διεύθυνε τὰς ἐμπορικὰς των ἐπιχειρήσεις.

(α) Ἵνα καταδείξωμεν τὸν βαθμὸν τῆς τιμιότητος τῶν ψαριαῶν ἀναφέρομεν τὸ ἑξῆς· ὑπαρχούσης εἰς Ἀμπελάκια ἐμπορικῆς ἐταιρίας τρεῖς ἔμποροι ἐκ τῆς ἐταιρίας ταύτης ἐναύλωσαν ἀπὸ Θεσσαλονίκης πλοῖον διὰ τὴν μεταζῶσιν εἰς Σμύρνην χάριν τῶν ἐμπορικῶν των ἐπιχειρήσεων. Πρὶν δ' ἀναχωρήσωσιν ἔμαθον ὅτι ἐκηρύχθη πόλεμος μεταξύ Τουρκίας, Ῥωσσίας καὶ Ἀγγλίας. Οἱ ἔμπο-

Τοὺς συγκροτοῦντας τὰ πληρώματα ἄνδρας οἱ πλοί-
 αρχοι τοὺς ἐκάλουν συντρόφους, διότι τοῦ ναύτου τὸ
 ὄνομα ἦτο περιφρονητικὸν καὶ δὲν ἐλέγετο. Τὰ κέρδη τὰ
 διένειμον εἰς τρία μερίδια, ἐξ ὧν ἓν ἐλάμβανε τὸ πλοῖον,
 ἕτερον τὸ πλήρωμα, καὶ τρίτον οἱ παρακαταθέσαντες
 τὰ χρηματικὰ κεφάλαια. Ἐὰν δ' ἐπῆρχετο ζημία ἢ αὐ-
 τῇ ἀναλογία ἐγίνετο. Ἐνίοτε ὁμῶς προσδιωρίζοντο οἱ
 τόκοι τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων κατὰ τοὺς λιμένας
 τῆς Εὐρώπης εἰς οὓς ἀπῆρχοντο.

Βιομηχανία.

Οἱ ψαριανοὶ, ἀφοῦ παρήτησαν τὸ ἄροτρον καὶ ἐδόθη-
 σαν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ναυτιλίαν, οὐδεμίαν ἄλλην

ροὶ οὗτοι ταξιδεύοντες ὑπὸ Αὐστριακὴν ὑπεράσπισιν καὶ μὴ γνωρί-
 ζοντες τὰ ἐπακόλουθα τοῦ πολέμου, διενοήθησαν νὰ διέλθωσιν
 ἀπὸ Ψαρά. Ἡρώτησαν δὲ περὶ ψαρῶν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ τίς τῶν
 ψαριανῶν εἶναι ὁ τιμιώτερος, καὶ ἔλαβον τὰς ἀπαιτουμένας πλη-
 ροφορίας. Φθάσαντες εἰς Ψαρά εἰσῆλθον εἰς τι καφενεῖον καὶ ἠρώ-
 τησαν περὶ τοῦ Ἀνδρέου Δοῦκα, ὅστις παρὼν ὦν τοὺς περιεποιήθη.
 Ἐκεῖνοι ἀκολούθως εἶπον πρὸς αὐτὸν ὅτι ἔχουν νὰ τὸν ὁμιλήσωσι
 μυστικά. Πορευθέντες δ' εἰς τὴν οἰκίαν του εἶπον πρὸς αὐτὸν ὅτι,
 φοβούμενοι τὰ ἐπακόλουθα τοῦ πολέμου θὰ παρακαταθέσωσιν εἰς
 αὐτὸν δύο δισάκια πέτζινα μὲ δώδεκα χιλιάδας φλωρίων Βενετι-
 κῶν. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο.

Ἀφῆταντες δὲ καὶ σημείωσιν τοῦ ὀνόματός των προσέθεσαν ὅτι
 —ὅστις ἐξ ἡμῶν ἔλθῃ καὶ ζητήσῃ τὰ χρήματα νὰ τοῦ τὰ δώσῃς.
 Οὐδεμίαν δ' ἀπόδειξιν ἔλαβον ἀπ' αὐτοῦ ὡς λαβόντος τὰ χρή-
 ματα. Μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησαν. Τὴν ἰδίαν τῆς ἀναχώρησεώς των
 νύκτα σφοδρὰ ἐπέσχυψε τρικυμία· ὁ δὲ Δοῦκας ἐσκέπτετο περὶ
 τῶν ξένων οἵτινες ἐκινδύνευον ἴσως τὴν ὥραν ἐκεῖνην. Ἐκτοτε πα-
 ρῆλθεν χρόνος ἱκανὸς, ἐπειδὴ δ' οὐδεὶς ἤρχετο νὰ ζητήσῃ τὰ
 χρήματα, μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἐτῶν ὁ Δοῦκας ἐπέβη τῆς
 σκολοεύας του καὶ ἀπῆλθεν εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀμ-

βιομηχανικὴν τέχνην ἐμάνθανον· οὔτε ναυπηγοὶ καὶ ξυλουγοὶ διὰ τὴν ναυπηγίαν τῶν πλοίων των ἦσαν, οὔτε κτίσται καὶ λεπτουργοὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν οἰκιῶν των, οὔτε ῥάπται καὶ ὑποδηματοποιοὶ διὰ τὰ φορέματα καὶ ὑποδήματά των· πάντες οὗτοι ἤρχοντο ἀλλαχόθεν· ἰδίως δὲ οἱ ναυπηγοὶ καὶ ξυλουργοὶ ἐκ τῆς Χίου.

Μίαν δὲ καὶ μόνην τέχνην ἐμάνθανον, τὴν τοῦ καλαφάτου, καὶ αὐτὴν μανθάνουσι μέχρι τῆς σήμερον· καὶ ταύτην παρέλαβον διαδοχικῶς ὡς ἀκολούθως. Ψαριανός τις καταγόμενος ἀπὸ τοῦ Κοκωσσί, ἐπαρχίαν τοῦ Ἀρμυροῦ, ἐξῆλθε ἥν ἐποχὴν οἱ ψαριανοὶ κατῴκουν ἔσθθεν τοῦ φρουρίου· ὁ Κοκωσσῆς (α) οὗτος ἔχων υἱὸν μονογενῆ, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μὴ τὸν κάμῃ ναυτικόν, τὸν προσεκόλλησεν εἰς τεχνίτην τινὰ καλαφάτην Χίον, μὴ

πελάκια διὰ νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν ἐμπόρων. Καταλύσας εἰς τινα φούρναρην ἔμαθεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι πρὸ καιροῦ ἐχάθησαν, ἀλλ' ἀγνοοῦν ποῦ καὶ αὐτὰ τέκνα καὶ ὄρφανά των. Ἐμαθε πρὸς τούτοις ὅτι ἔχουν ἓνα ἀδελφὸν πενθηφοροῦντα διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐμπόρων. Ὁ Δοῦκας εὐρὼν τὸν γέροντα τοῦτον, φέροντα μακρὰν καὶ κατάλευκον γενειάδα, διηγήθη ὅλον τὸ ἱστορικὸν τῶν ἐμπόρων, οἵτινες, ὡς ἔμαθε τότε, ἦσαν ἀδελφοί. Ὁ γέρον διετάξε νὰ ἔλθωσιν αἱ χῆραι νύμφαι του καὶ τὰ ὄρφανά των, καὶ παρῆρσάν-σεν εἰς αὐτάς τὸν ἄγνωστον εὐεργέτην των. Ὁ Δοῦκας διέμεινεν εἰσέτι ἐκεῖ μερικὰς ἡμέρας καὶ παραλαβὼν ἀκολούθως ἄνθρωπον μετέβη εἰς Ψαρὰ καὶ παρέδωκε σῶα καὶ ἀνελλειπῇ τὰ φλωρία· ὁ δὲ μέλλων νὰ τὰ παραλάβῃ τῷ εἶπεν — ἔχω ἐντολὴν νὰ μὴ σηκόσω ἀπὸ ἐδῶ τὰ χρήματα ἂν δὲν λάβῃς ὅσα θέλῃς. Ἀλλ' ὁ Δοῦκας δὲν ἐδέχθη τίποτε. Οἱ συγγενεῖς τῶν ἐμπόρων θαυμάσαντες τὴν τιμιότητα τοῦ ἀνδρός, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν μετὰ ταῦτα πλούσια δῶρα, τὰ ὅποια ὑπεῖκων εἰς τὰς σφοδράς παρακλήσεις των ἐδέχθη.

(α) Ὁ Κοκωσσῆς οὗτος ἦτο πρῆπάππος ἐκ πατρὸς τοῦ συγγραφέως.

ὑπάρχοντος ψαριανοῦ καλαφάτου· ὁ νέος ἀπῆλθεν εἰς Χίον καὶ ἔμαθε τὴν τέχνην τοῦ καλαφάτου. Ὀλίγον δὲ χρόνον μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του, ἀγκυροβολῆσαν εἰς Ψαρὰ πλοῖον πειρατικὸν τῆς Μάλτας, καὶ ἔχον ἀνάγκην καλαφάτου διὰ νὰ καλαφατίσῃ μέρη τινὰ τοῦ σκάφους ἐζήτησε τοιοῦτον τεχνίτην καὶ ἔλαβε τὸν νέον Κοκωσσὴν. Τὸ πειρατικὸν πλοῖον ἀποπλεῦσαν ἀπὸ Ψαρὰ ἔλαβε καὶ τὸν Κοκωσσὴν ὡς αἰχμάλωτον πρὸς ἀνταμοιβὴν τῆς ἐργασίας του. Ὁ πατὴρ Κοκωσσῆς διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν υἱὸν του ἀπὸ τούτων πειρατῶν ὑπέπεσεν εἰς χρέος, καὶ μὴ δυνάμενος διὰ τῆς καλιεργείας μόνης τοῦ κτήματός του νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτό, μετέβη εἰς Χίον καὶ ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς χίαν σακολεύαν ὡς ναυτικός. Μεταβάντες εἰς Σμύρνην ἐναυλώθησαν νὰ μεταφέρωσι φορτίον σταφίδος εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτῳ τὸ πλήρωμα ἐξαγαγὼν τὸ ἔρμα ἐπαλάμησε τὴν σακολεύαν ἀναμένον τὸ φορτίον. Τὴν ἐπιούσαν κυριακὴν τὸ πλήρωμα μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκτὸς τοῦ Κοκωσσῆ, τὸ δὲ φορτίον ἔφερον ἐπὶ τῶν καμήλων οἱ φορτωταὶ εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ τελωνείου καὶ παρεκίνουν αὐτοὶ ὡς καὶ ὁ τελώνης τὸν πλοίαρχον νὰ τὸ παραλάβῃ. Ὁ πλοίαρχος στενοχωρούμενος ὡς μὴ δυνάμενος νὰ συνάξῃ τὸ πλήρωμα, τὸ ὅποιον μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας ἐδόθη εἰς εὐθυμίαν, εἶπεν εἰς τὸν γέροντα Κοκωσσὴν ὅτι τὸ φορτίον εἶναι ἕτοιμον εἰς τὴν ἀποβάθραν καὶ ὅτι τὸν βιάζονται οἱ φορτωταὶ νὰ τὸ παραλάβῃ. Ὁ Κοκωσσῆς τῷ εἶπε—θέλεις νὰ πλησιάσω εἰς τὴν σκάλαν τὸ καίκι;—Ναί, ἀποκρίνεται ὁ πλοίαρχος, μὲ σκοπὸν νὰ εἶναι ἕτοιμον ὅταν θὰ ἔλθῃ τὸ πλήρωμα. Ὁ Κοκωσσῆς ἀφ’οὗ ἐπλησίασε τὴν σακολεύαν, ἐρωτᾷ πάλιν—ποῖον εἶναι τὸ φορτίον; μαθὼν δὲ αὐτό, ἤρχισε διὰ τεραστίας δυνάμεως νὰ λαμβάνῃ ἓνα σάκκον εἰς ἐκάστην

χειρά του καὶ νὰ τὸν θέτῃ ἐντὸς τοῦ πλοίου, καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ὁ ἐπίγειος ἄνεμος εἶχεν ἀποπερατώσει τὴν ἐργασίαν. Ἐρωτήσας δὲ πάλιν τὸν πλοίαρχον ἂν θέλῃ ν' ἀπομακρύνῃ τὸ πλοῖον τῆς ἀποβάθρας· καὶ λαβὼν καταφατικὴν ἀπάντησιν ἀπεμάκρυνεν αὐτό, ἐνῶ ὁ πλοίαρχος ἐκπληττόμενος τὸν προσεκάλεσε πρὸς εὐχαρίστησιν διὰ τὸν κόπον τοῦ νὰ φάγῃ. Παρεσκευάζον δὲ διὰ φαγητὸν τοῦ ὅλου πληρώματος κεφαλὴν βοός· ἅμα παρεσκευάσθη ὁ Κοκωσσῆς καθίζει καὶ τρώγει ὅλην τὴν κεφαλὴν τοῦ βοός καὶ ὅσους νωποὺς ἄρτους εἶχον διὰ φαγητὸν τοῦ ὅλου πληρώματος (α). Τὸ ἑσπέρας ἔλθόν τὸ πλήρωμα μὲ ἐκπληξίν του ἔμαθεν ὅτι τὸ πλοῖον ἐφορτώθη ἀπὸ ἑνα καὶ μόνον ἀνθρώπου, ὅστις ἔφαγε τὴν βοδεινὴν κεφαλὴν καὶ ὅλους τοὺς ἄρτους. Ἀναχωρήσαντες δ' ἐκ Σμύρνης καὶ φθάσαντες εἰς ῥῆγα, νυκτὸς ἤδη οὔσης, παρετήρησαν πειρατικὸν πλοῖον, μπιαντὲν, τουρκικόν, (β) ἐρχόμενον νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν, καὶ ἤρχησαν νὰ ἐτοιμάζωνται.

Ὁ Κοκωσσῆς ἐκοιμᾶτο· ἀκούσας δὲ τὸν θόρυβον καὶ ἐξυπνήσας ἠγέρθη ἵνα μάθῃ τὴν αἰτίαν. Ἀφοῦ δ' ἔμαθε τὰ διατρέχοντα ἔλαβεν εἰς τὴν χειρά του μικρὰν κεραίαν καὶ εἰπὼν εἰς τὸ πλήρωμα νὰ ἡσυχάσῃ, ἀνέμενε τὸ πειρατικόν, τὸ ὁποῖον ἅμα ἐπλησίασεν ἐκτύπησεν μὲ τὴν κεραίαν καὶ τὸ ἐτρύπησεν· ἀμέσως δ' εἰσῆλθον τὰ ὕδατα καὶ τὸ ἐβύθισαν. Τὸ δὲ πλοῖον ἐξηκολούθησε τὸν πλοῦν του

(α) Ἐκτοτε ἐπικρατεῖ παροιμία εἰς τοὺς ψαριανοὺς διὰ τὸν τρώγοντα πολὺ. «Αἰ! Σὺν τὸν Κοκωσσῇ ἔφαγε τὴν βοδεινὴν κεφαλὴ καὶ ὅλα τὰ ψωμιά.»

(β) Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οἱ Τοῦρκοι διὰ τοιούτων μικρῶν πλοιάρων μετῆρχοντο εἰς τὰ παράλια τὸν πειρατὴν, ἐπέβαινον ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, τὰ ἐλαφυραγῶγουν καὶ ἐφόνευον τὰ πληρώματα.

πρὸς Κωνσταντινούπολιν, χωρὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν πνιγομένων πειρατῶν. Ἄλλ' οἱ ναῦται ἅμα τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐξεφορτώθη, ἀνεχώρησαν λέγοντες ὅτι—δὲν μπορούμεν νὰ εἴμαστε συντρόφοι ὅσῳ ὁ ψαριανὸς εἶναι μαζὺ σου, διότι ἂν πειραχθῇ μὲ κανένα ἀπὸ ἐμᾶς θὰ μᾶς πετάξῃ ὅλους εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς μάτην ὁ πλοίαρχος προσεπάθησε νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι ἀδίκως ὑποπτεύονται τὸν καλὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Ἐβιάσθη λοιπὸν νὰ τὸν στερηθῇ ἀφοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν Κοκωσσην τὸν ναῦλον καὶ τὴν τροφήν του ἕως εἰς τὰ Ψαρά. Ἐπανῆλθε λοιπὸν ἄπρακτος καὶ ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ τὰ κτήματά του διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του.

Ὁ δὲ υἱὸς του διαμείνας εἰς Μάλταν αἰχμάλωτος ἔτη τινὰ ἠλευθερώθη ἐπὶ τέλους καὶ ἐπέβη ἐπὶ πλοίου καταπλέοντος εἰς Κωνσταντινούπολιν. Διερχόμενος δὲ παρὰ τὰ Ψαρά καὶ ἰδὼν τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του καὶ ἀναμνησθεὶς τοὺς συγγενεῖς του ἔκλαυσε πικρῶς. Τοῦτο δ' ἰδόντες οἱ λοιποὶ ἐπιβάται τὸ ἀνήγγειλον εἰς τὸν πλοίαρχον, ὅστις ἐρωτήσας τὸν ἐπιβάτην καὶ μαθὼν τὸ ἱστορικόν του τὸν εὐσπλαγχνίσθη καὶ πλησιάσας εἰς τὰ Ψαρά τὸν ἀπεβίβασεν· οἱ δὲ συγγενεῖς του νομίζοντες αὐτὸν θανόντα μετὰ μεγίστης χαρᾶς τὸν ἐδέχθησαν. Οὗτος λοιπὸν ἐδίδαξεν εἰς τοὺς λοιποὺς τὴν τέχνην τοῦ καλαφатίζειν.

Περὶ τῆς ναυπηγίας τῶν πλοίων εἰς Ψαρά.

Ἡ ναυπηγία ὡς ἀπαρτίζουσα ἴδιον κλάδον τῆς ναυτικῆς ἐπιστήμης εἶναι ἀξιοσημείωτος· ἰδίως δὲ ὅταν γινομένη ἀπὸ ἀνθρώπους ἀναλφαβήτους καὶ ἀπείρους ὁλοτελῶς τῆς θεωρίας, προσεγγίζῃ ὅμως ἐκείνην τῶν ἐχόντων θεωρίαν ἐθνῶν. Διότι κατ' ἀρχὰς μὲν, εἶναι ἀληθές

ἦτο ἀτελεστάτη, ἀλλὰ βαθμηδὸν προώδευσε τοσοῦτον ὥστε τὰ πλοῖα τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ τοὶ κατασκευασθέντα ὡς ἐμπορικὰ εἶχον εὐκίνησίαν καὶ κομψότητα δεικνύουσιν τὴν τελειότητά των. Καὶ αὐτὸ δὲ οἱ Εὐρωπαῖοι μανθάνοντες ὅτι ταῦτα κατεσκευάσθησαν ἀπὸ ἀνθρώπους ἀγραμμάτων ἔμενον ἐκστατικοί.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι οἱ ψαριανοὶ κατεσκεύασαν σακολεύας· κατεσκευάσθησαν δὲ ὡς ἀκολούθως.

Ὁ ναυπηγὸς κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἰδιοκτῆτου περὶ τοῦ μήκους τῆς τροπίδος, προσδιώριζε τὰς διαστάσεις τοῦ ὕψους καὶ πλάτους τοῦ πλοίου, κατεσκεύαζε τὴν τροπίδα, τὰ κοράκια τῆς πρύμνης καὶ πρῶρης, ἀκολούθως δὲ κατεσκεύαζεν ἓν χνάρι (α) καὶ δι' αὐτοῦ τὰς ἔδρας τῆς μέσης. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωναν αὗται, ἔθετε τὴν τροπίδα εἰς τὰ σκαρίᾱ καὶ ἐπὶ τῆς τροπίδος τὰ κοράκια τῆς πρύμνης καὶ πρῶρης· ἐθεωρεῖτο δὲ τότε τὸ πλοῖον σκαρῶμένον. Ἐπάνω δὲ τῆς τροπίδος ἐκάρφωνε τὰς ἔδρας, μετὰ ταῦτα εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ πλοίου ἀπὸ τὸ κοράκι τῆς πρῶρης ἕως εἰς τὸ τῆς πρύμνης, ἐκάρφωνεν ἓν ξύλον ὀνομαζόμενον φοῦρμα, καὶ εἰς αὐτὰς ἐκάρφωνεν τὰς ἔδρας τῆς μέσης. Ἀπὸ τὰς καρφωμένας φούρμας ὠδηγεῖτο ὁ ναυπηγὸς καὶ κατεσκεύαζε τὰς ἐλλειπούσας τῆς πρύμνης καὶ πρῶρης ἔδρας (λεγομένας βαθυκά). Ἀφοῦ δ' ἐτελείωνεν τὰς ἔδρας ἐκάρφωνεν εἰς τὰ κοράκια τῆς πρύμνης καὶ πρῶρης, ἀνῶθεν τῆς καρφωμένης φούρμας ἀναγκαιούσας ἄλλας φούρμας εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ πλοίου καὶ κατεσκεύαζε τὰς πόστας (β). Ἵνα κατασκευά-

(α) Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν Ἑλληνικαὶ λέξεις τῶν διαφορῶν ξύλων τῆς ναυπηγίας, μεταχειρίζομαι τὰς λέξεις ἃς ἔλεγον τότε καὶ λέγουν ἕως τὴν σήμερον ἀκόμη.

(β) Πόστα λέγεται ἡ ἔδρα ὁμοῦ μὲ τὰ στραβόξυλα.

σωσιν αὐτάς οἱ τεχνῖται ἔθετον εἰς τὰς φούρμας τὰ στρα-
 βόξυλα ἔχοντα τὰς κάτω ἄκρας πλαγίως εἰς τὰς ἑδρας
 καὶ τὰς ἄνω εἰς τὴν ἄνω φούρμα· ὁ δὲ ναυπηγὸς διὰ τοῦ
 ὀφθαλμοῦ ἐφήρμοζεν αὐτὰ καὶ διέττατε τὴν κάρφωσίν
 των εἰς τὰς ἑδρας καὶ εἰς τὰς φούρμας, τοιουτοτρόπως
 ἔβαλον καὶ τὰ ἄνωθεν στραβόξυλα, τὰς κάτω ἄκρας
 πλαγίως εἰς τὰ ἤδη καρφωμένα στραβόξυλα, καὶ τὰς
 ἄνω εἰς τὴν ἄνω φούρμαν· ὁ δὲ ναυπηγὸς πάλιν ἐφήρ-
 μοζεν αὐτὰ καὶ διέττατε τὴν κάρφωσίν των ὡσαύτως
 διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ πάλιν κατεσκεύαζεν ὁ ναυπηγὸς πά-
 σας τὰς πόστας τοῦ πλοίου. Μετὰ δὲ τὴν περαιώσιν τῶν
 ποστῶν ὁ ναυπηγὸς κατεμέτρα καὶ ἐζύγιζε τὸ πλοῖον,
 διὰ νὰ ᾗναι ἰσόμετρον, νὰ μὴ ἔχη κοιλώματα ἢ ἐξογ-
 κώματα (ἀδύνατον ὅμως ἦτο νὰ μὴ ἔχη τοιαῦτα). Μετὰ
 τὸ ζύγισμα ἔθετε τὰ ἀναγκαῖα πουντέλια εἰς ἐκάστην
 πλευρὰν καὶ τὰ ἐκάρφωνεν εἰς τὰς φούρμας, καὶ ἐστερε-
 οὔτο τὸ πλοῖον. Ἐπομένως ἔθετε τὰς τσάπας, κορζέτα,
 καμάρια κτλ. καὶ ἐτελείωνε τὴν κατασκευὴν του.

Τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων τούτων τὴν ὠνόμαζον
 μονόχναρον, ἐπειδὴ πᾶσαι αἱ ἑδραι κατεσκευάζοντο
 μεῖν χνάρι.

Μὲ τὸν αὐτὸν ἀπαραλλάκτως τρόπον κατεσκεύαζον
 καὶ τὰ μεγαλήτερα πλοῖα των οἱ ψαριανοί. Διὰ νὰ ρί-
 πτουν δὲ αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν οἱ ναυπηγοὶ κατεσκεύα-
 ζον ἐσχάραν· ὑποκάτω δὲ τῆς κοιλίας τοῦ πλοίου, ἐπὶ τῆς
 ἐσχάρας, ἔθετον ἓν βουβὸν εἰς κάθε μέρος· ἀκολούθως
 δι' ἐγέμιζον πολλοὺς σάκκους ἢ μεγάλα ζεμπίλια μεῖν ἄμ-
 μον, τὰ ἔθετον εἰς τὴν ἐσχάραν στιβάζοντες αὐτὰ τὸ ἓν
 ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἕως οὗ εἰσήρχοντο εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ
 πλοίου, ἐκτεινόμενα βαθμηδὸν κατὰ μῆκος εἰς ὅλην ὁχε-
 δὸν τὴν κοιλίαν. Μετὰ ταῦτα ἐτρύπων αὐτά· ἡ δὲ ἄμμος
 ἤρχιζε νὰ τρέχη· τότε διὰ τῶν πουντελίων κατεβίβαζον

βαθμηδὸν τὸ καράβι ἀπὸ τὰ σκαριὰ τοῦ ὁποίου ἤγγιζεν ἡ τροπὶς εἰς τὴν ἐσχάραν, καὶ ἡ κοιλία ἐπὶ τῶν βουβῶν· τὰ δὺω βουβὰ ταῦτα ἔδενον καλὰ εἰς τὸ σῶμα τοῦ πλοίου καὶ τὰ ἐρρίπτον εἰς τὴν θάλασσαν μὲ δυσκολίας καὶ κινδύνους ὥς ἐκ τῆς ἀπειρίας τῶν ναυπηγῶν. Αἱ δὲ διαστάσεις τῆς κατασκευῆς τῶν πλοίων τούτων ἦσαν ὑπερογχοὶ ἀναλόγως τοῦ μήκους τῆς τροπίδος· ὥς ἐκ τούτου κατὰ τὴν θαλασσοπλοίαν ὑπέφερον βραδύτητα καὶ κινδύνους. Καὶ τούτων δὲ τῶν καραβίων τὴν κατασκευὴν ὠνόμαζαν **μονόχναρον**.

Περὶ τὸ τέλος ὁμῶς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ἤρχισε νὰ τροποποιῇται ἐπὶ τὸ βέλτιον ἡ ναυπηγία εἰς Ψαρά. Διότι ἐλθὼν ἐκεῖ μαστροσταμάτης τις ἐκ Χίου, ἀναλφάβητος μὲν ὅλως ἀλλ' ὑπηρετήσας εἰς τὸν ναύσταθμον τῆς Τουρκίας ὡς ξυλουργὸς καὶ ἀποκτήσας γνώσεις τινὰς ναυπηγικὰς, μετερρύθμισεν οὐσιωδῶς τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων· π. χ. θέλων νὰ κατασκευάσῃ πλοῖον, κατὰ πρῶτον κατεσκεύεζε σάλαν καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐσχεδίαζε τὸ πλοῖον, καὶ ἐκ τοῦ σχεδίου τοότου ἐξήγαγεν διὰ κάθε πόσταν τὸ χνάρι της καὶ κατεσκεύαζε πάσας τὰς πόστας τῶν στραβοξύλων, καὶ ἐπεραίωνε τὸ πλοῖον ἐκ τοῦ σχεδίου, ὡς ποιοῦσι σήμερον οἱ Ἑλληνες ναυπηγοί. Ὁ αὐτὸς μαστροσταμάτης πρῶτος ἐτακτοποίησε τὸ ζύγισμα τῆς καταμετρήσεως τῶν πλοίων διὰ νὰ ᾖναι ἰσόμετρον τὸ σκάφος· αὐτὸς κατεσκεύασε τὰ βάζια καὶ ἐρρίπτοντο τὰ πλοῖα ἀκινδύνως εἰς τὴν θάλασσαν ἐν εὐκολίᾳ· αὐτὸς ἐτακτοποίησε καὶ τὰς διαστάσεις βάθους καὶ πλάτους ἐπὶ τοῦ μήκους τῆς τροπίδος· συνέτεινον δὲ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων καὶ οἱ πλοίαρχοι τῆς πείρας οὐκ ὀλίγον, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ γνώσεις ἔνεκα τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην διαφόρων ταξειδίων. Ὁ αὐτὸς μαστροσταμάτης ἐκανόνισε

τάς πρώτας βάσεις ἵνα κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου τίθεται ἡ ξυλεία, κατὰ τὸ πάχος δηλ. τῆς στραβοξυλείας τὰ ζωνάρια, κορτζέτα κλπ. αὐτὸς εἰσήγαγε καὶ τὴν σταντζόλαν διὰ τὸ μαδέρισμα τῶν πλοίων· ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ αὐτὸς ἔθεσε τὸ σπέρμα, ὅπερ καλλιεργηθὲν καὶ ἀναπτυχθὲν ἀπέδωκε κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοσοῦτον ὠραίους καρπούς.

Τὸ ναυπηγηθὲν εἰς Ψαρὰ πρῶτον μέγαν πλοῖον ἦτο τὸ πολεμικόν τοῦ αἰοιδήμου Βαρβάκη (ἶδε ἀνωτέρω σελὶς 26) καὶ μεταταῦτα ἐναυπήγουν σακολεύας μέχρι τοῦ 1786 ὅτε ἐναυπηγήθησαν τὰ πλοῖα τοῦ Μαρκῆ Μαλαήτη καὶ τῶν ἀδελφῶν Μαμούνιδων· ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἤρξατο πλέον ἢ κατασκευὴ τῶν μεγάλων πλοίων (καραβίων).

Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ὑποπτευομένη τὴν ναυπήγησιν τῶν πλοίων (καραβίων) ἀπηγόρευεν ἐπὶ ποινῇ δημεύσεως νὰ ναυπηγοῦν οἱ ῥαγιάδες Ἕλληνες πλοῖα, ἔστω καὶ τῆς ἐλαχίστης χωρητικότητος· ἐπιτρέπουσα νὰ ναυπηγῶσι ἄλλου εἴδους πλοῖα, ἀδιαφοροῦσα περὶ τῆς χωρητικότητος. Διὰ τοῦτο ἴδαμεν τοὺς Αἰνίτας καὶ Βρονταδούσους τῆς Χίου κατασκευάζοντας ὑπερμεγέθη πλοῖα τὰ ὅποια οἱ μὲν ἐκάλουν λεύκας, οἱ δὲ σακολεύας.

Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία, προαισθανομένη, ἀπηγόρευσε τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων (καραβίων)· διότι τὰ ἄλλα εἶδη ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς των δὲν ἠδύναντο ποτὲ νὰ ὀπλισθῶσι πολεμικῶς καὶ ν' ἀντιπαραταχθῶσι κατὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου. Πολλοὶ δ' ἐχέφρονες Τοῦρκοι θεωροῦντες τὰ πλοῖα τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων καὶ τὸ ὑπεροπτικόν τῶν νησιωτῶν τούτων, ἐπρόλεγον ὅτι ὁ Σουλτάνος κάμνει κακὰ νὰ ἐπιτρέπη εἰς αὐτοὺς τὴν ναυπήγησιν τοιούτων πλοίων, διότι μὲ αὐτὰ αὐτοὶ μίαν ἡμέραν θὰ πολεμήσουν τὸν ντοναγμᾶ του (στόλον). Ἐὰν

λοιπὸν ἡ ἀπαγορευτικὴ αὕτη διάταξις ἤθελεν ἐπικρατή-
σει καὶ εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, ἡ ἐπανάστασις
τοῦ 1821 δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει διὰ θαλάσσης. Ἄλλ' ἴσως
ἡ θεία πρόνοια ἐτύφλωσε τότε τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρ-
νησιν, ἵνα μὴ ἐπεκτείνῃ τὴν διάταξιν ταύτην περὶ τῆς
μὴ κατασκευῆς τῶν караβίων, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι
ταῦτα εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος.

Περὶ ὑγείας.

Τὰ Ψαρὰ κείμενα ἐν μέσῳ πελάγους, μακρὰν τῶν ἡ-
πείρων καὶ περιβρεχόμενα κύκλωθεν ἀπὸ θάλασσαν, ἔ-
χουσι κλίμα ὑγιεινὸν καὶ ἀέρα καθαρόν· οἱ δὲ κάτοικοι
αὐτῶν δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐπιδημικὰς ἀσθενείας, καὶ εἰς
πυρετούς· κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἐπιστήμονα ἰα-
τρὸν οὔτε οἱ ψαριανοὶ ἠδύναντο νὰ διατηρήσωσιν, οὔτε
αὐτὸς ἠδύνατο νὰ ζήσῃ εἰς μικρὰν κοινωνίαν οἷα ὑπῆρ-
χεν ἐκεῖ. Ἄλλ' ἐπιτέλους ἡ θεία πρόνοια ἀπέστειλεν ἐ-
κεῖ πρακτικὸν ἱατρὸν ἵνα ὀφελήσῃ τὴν πάσχουσαν ἀν-
θρωπότητα· οὗτος δ' ἦτο ὁ Μηκὲς Νικόδημος (α) καὶ

(α) Ἦτο πάππος ἐκ μητρὸς τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἤκουσε παρ'
αὐτῆς ὅτι ὁ πατὴρ τῆς ὠκοδόμησε τὸν τάφον τοῦ ἐντὸς τοῦ περι-
βόλου τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ, καὶ τὸν ὕψωσεν ἄρκετὰ ἀπὸ τοῦ
ἐδάφους τῆς γῆς (ὁ τάφος οὗτος σώζεται μέχρι τῆς σήμερον) καὶ
ἀφῆκε τὴν θύραν τοῦ ἀπὸ ἀνατολᾶς· τὸ δὲ θέρος ὁσάκις ἦτον ἀ-
πηλλαχγμένος τῶν ἔργων του, εἰσῆρχετο περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς
τὸν τάφον καὶ ἀνεπαύετο θέτων πέτρων ὡς προσκέφαλον. Καὶ ὁ-
σάκις τὸν ἐζήτουν ἄνθρωποι καὶ δὲν τὸν εὑρίσκον, ἡ μήτηρ μου ἔ-
λεγε—πηγαίνετε εἰς τὸν τάφον νὰ τὸν εὑρητε· ἐκεῖ δὲ ἀπερχό-
μεθα τὰ τέκνα καὶ τὸν εὑρίσκामεν. Ἡ μήτηρ μου πολλάκις τὸν
ἔλεγεν ὅτι θεωρεῖ κακὸν οἰωνὸν τὴν πρᾶξιν ταύτην, καὶ ὅτι ἐπεθύμει
νὰ παύσῃ τὸ νὰ πηγαίνει εἰς τὸν τάφον ν' ἀναπαύηται. Ἄλλ' ἐκεῖ-
νος τῇ ἔλεγε μειδιῶν.—Ἀφῆσέ με νὰ πηγαίνω ν' ἀναπαύωμαι εἰς

ἔζη εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ ψαριανοὶ ἐκράτουν εἰσέτι τὸ ἄροτρον, εἶχον μικρὰν ναυτιλίαν καὶ κατώκουν διεσπαρμένοι ἐπὶ τῆς νήσου. Οὗτος δὲ εἶχε τὴν κατοικίαν του εἰς τὸ μᾶλλον μεμακρυσμένον μέρος τῆς πόλεως, εἰς θέσιν ὀνομαζομένην **μ α υ ρ ο μ ί τ η**· εἶχε δὲ καὶ ἐτέραν κατοικίαν εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν. Ὁ ἐμπειρικός οὗτος ἰατρός ὁσάκις τὸν προσεκά- λουν νὰ θεραπεύσῃ ἄνθρωπον ἢ ζῶον, καὶ εἰς τὰ μᾶλλον

τὴν ἐσχάτην μου κατοικίαν. Ἡμέραν τινὰ καθήμενος εἰς τὸν ἥλιον, ἐν καιρῷ χειμῶνος, καὶ περιστοιχούμενος ἀπὸ τὰ τέκνα του, ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς. Τοῦτον δὲ βλέποντα τὰ τέκνα του κλαίοντα, ἠρώτησαν τὴν αἰτίαν ἣτις τοσοῦτον τὸν ἐλύπει. Ἐνθυμήθει ἄραγε τὴν μητέρα των ἢ ἄλλο τί πρᾶγμα; Ὁ πάππος μου δακρυρρόων ἔτι μᾶλλον εἶπε—Οὔτε τὴν μητέρα σας ἐνθυμοῦμαι, οὔτε μὲ λείπει τίποτε. Καὶ δὲν προσέθηκέ τι. Τὰ τέκνα του ἐπανέλαβαν τότε θερμότητας τὰς παρακλήσεις διὰ νὰ εἰπῇ τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ γέρων πάππος μου ἵνα ἡσυχάσῃ αὐτὰ εἶπε—Κλαίω διότι δὲν ἀφίνω τὸ ὄνομά μου εἰς ἀπόγονον ἄρῶεν. Τὰ τέκνα του τῷ εἶπον ὅτι ἔχει ἀπογόνους, τὰ τέκνα αὐτῶν· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπανεέλαβε μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης.—Τὰ τέκνα σας εἶναι ἀπόγονοί μου ἀλλ' αὐτὰ θὰ πάρουν τὴν ἐπωνυμίαν τῶν πατέρων των. Ἀπὸ δὲ τὰ ἄρῶενα ἔχασα πᾶσαν ἐλπίδα διότι ὁ ἕνας εἶναι καλὸ γῆρος, ὁ δὲ ἄλλος εἶναι ὑπανδρευμένος καὶ ἔχει ἓνα τέκνον ἀλλ' εἶναι θῆλυ· αὐτὸς δὲ πάσχων πάθος ἀνίατον δὲν θὰ κάμῃ ἄλλο, ὥστε τὸ ὄνομά μου δὲν μένει εἰς κα- νένα. Καὶ ἐξηκολούθει κλαίων πικρῶς.

Εἶχε δίκαιον νὰ παρχπονῇται ὁ μακαρίτης· διότι ὄντως δὲν ἄφησεν ἀπόγονον Νικόδημον. Καὶ ἐδόθη μὲν εἰς ἐμὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ περιστάσεως· ἀλλ' ὡς εἶ ἦτο πεπρωμένον νὰ μὴ διασωθῇ τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ἀπέκτησα ἄρῶεν τέκνον. Ἐζῆσα τοῦλάχιστον ἐγὼ ἵνα εκπληρώσω τὸ πρὸς αὐτὸν ὀφειλόμενον χρέος, ῥίπτων τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, αἵτινες, ἂν τὸ ὄνομα αὐτοῦ σθεσθήσεται μετ' ὀλίγον, θέλουσι διατηρήσῃ τὴν μνήμην αὐτοῦ αἰώνιον διὰ τὴν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς καὶ πάσχοντας συμπάθειάν του.

μεμακρυσμένα καὶ ἀπόκεντρα μέρη καὶ ἂν ἦτο, καὶ εἰς κατεπείγουσαν ἑαυτοῦ ὑπόθεσιν ἂν ἐνασχολεῖτο, εἰς σποράν, θέρος ἢ ἀλώνισμα, ἐν καιρῷ νυκτός καὶ ἐν ἡμέρᾳ, ἐν καιρῷ καύσωνος, καθὼς καὶ παγετοῦ, ἀφεύκτως ἤθελεν ὑπάγει καταβάλλων ἵνα σώσῃ ἀπὸ τῆς ἀσθενείας ἢ τοῦ θανάτου ἀτρύτους κόπους· ὅσους δὴποτε δὲ κόπους καὶ ἂν κατέβαλε οὐδέποτε ἐδέχθη πληρωμὴν, ἀρκούμενος εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν θεραπευθέντων. Οἱ γέροντες διηγοῦντο πολλὰς θεραπείας ἀνθρώπων καὶ ζώων· καὶ οἱ σήμερον δὲ γέροντες ἐνθυμοῦνται ὅτι ἤκουσαν περὶ τῆς ἐπιτηδειότητος τοῦ θεραπεύειν· καὶ εὐρωπαίους δὲ ἐλθόντας ἐκεῖ ἐθεράπευσε καὶ ἰατρὸν μάλιστα τινὰ πάσχοντα δεινῶς κατὰ τὸν πόδα ἰάτρευσε. Μετὰ τῆς ἐπιτηδειότητος δὲ καὶ σπουδῆς του πρὸς τὸ θεραπεύειν εἶχε καὶ πολλὰς ἄλλας ἀρετὰς, αἵτινες τὸν κατέστησαν ἀγαπητὸν καὶ ποθητὸν παρὰ πᾶσι. Σπανίως εὐρίσκοντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοσοῦτον ἀφιλοκερδεῖς ἄνθρωποι.

Ἡ μήτηρ μου μᾶς διηγείτο ὅτι ὁσάκις κατῴκουν εἰς τὴν πόλιν, εἰσῆρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν του, καθ' ἐσπέραν οἱ πάσχοντες καὶ περιέμενον τὸν Νικόδημον. Οὗτος δὲ ἐρχόμενος κατακομμένος, ἀφοῦ ἐνίπτετο καὶ ἐκαθαρίζετο ἐπεσκέπτετο τοὺς ἀσθενεῖς ἀγογγύστως καὶ ἀφιλοκερδῶς.

Ὁ Νικόδημος οὗτος εἶχε συνάξει πολλὰ καὶ διάφορα φυτὰ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν· καὶ εἰς τὰ κτήματα του εἰς Μαυρομίτη εἶχε κατασκευάσει εἶδος βοτανικοῦ κήπου ἐν ᾧ ἐκαλλιέργει τὰ βότανα. Πολλὰ φυτὰ ἐπρομυθεύετο καὶ ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τοῦ ἁγίου Ὁρους. Ἐκ τῶν φυτῶν τούτων κατεσκεύαζε τὰ φάρμακα.

Κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν γερόντων ψαριανῶν ὁ Νικόδημος ἦτο ἀνὴρ ἀγαθός, φιλάνθρωπος, ἀφιλοχρήματος, ὑπομονητικὸς, ἀμνησίκακος καὶ ἀκάματος εἰς τὸ νᾶ

συντρέχει τοὺς ἀσθενεῖς. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ ἀγαθὸς οὗτος ἄνθρωπος πρὸς τὸν ὁποῖον νῦν ἐγὼ, κατὰ χρέος, ἀποδίδω τὸν ὀφιλούμενον ἔπαινον.

Κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους ἡ μήτηρ τοῦ Κανάρη ἐθεράπευε καὶ αὐτὴ πληγὰς καὶ ἄλλα, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀμοιβῆς, ἀρκουμένη εἰς τὴν δικαίαν τῶν θεραπευομένων εὐγνωμοσύνην.

Ἐμπορευόμενοι μετὰ πλοῖα των οἱ ψαριανοὶ εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐπικράτειαν καὶ μὴ ἔχοντες ὑγειονομικὴν προφύλαξιν, ἔφεραν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τὴν πανώλην ἐπὶ τῆς νήσου των, τότε δὲ ἵνα ἐξαλειφθῇ τὸ μόλυσμα ἀνεχώρουν ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ μετώκουν εἰς τὰς ἐξοχικὰς των οἰκίας μὴ κοινωνοῦντες πρὸς ἀλλήλους· οὕτω τὸ μόλυσμα διελύετο ταχέως.

Κατὰ δὲ τὸ 1813 ὁ Γεώργιος Κούτουκας εὕρισκόμενος μὲ τὴν σακολεύαν του εἰς Τρωάδα ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εὔρε χωρία τινὰ ἄνευ κατοίκων, οἵτινες εἶχον διασκορπισθῇ ἕνεκα τῆς πανώλης. Εἰσελθὼν ἐντὸς οἰκίας τινὸς εὔρε διάφορα ἐμπορεύματα, πετμέζια, καρύδια κλπ. μὲ τὰ ὁποῖα ἐφόρτωσε τὴν σακολεύαν του καὶ ἀνεχώρησε διὰ Ψαρά· καθ' ὁδὸν ἠσθένησε καὶ περὶ τὰ μέσα τοῦ Νοεμβρίου εἰσῆλθεν ἀσθενὴς εἰς Ψαρά· οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι του τὸν ἐπεσκέπτοντο, ἀγνοοῦντες τὴν ἀσθένειάν του. Μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἡμερῶν ἀπέθανεν. Ἡ ταφή του ἐγένετο κατὰ τὸ ἔθιμον τῶν ψαριανῶν· οἱ συγγενεῖς καὶ τὸ πλῆθος τὸν συνώδευσαν μέχρι τοῦ τάφου ἄνευ τινὸς ὑποφίας. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος πάσχων ἀπὸ πανώλην μετέδωκε τὴν ἀσθένειαν, ἐνῶ συγχρόνως συνέτεινον εἰς τὴν διάδοσιν του καὶ τὸ λοιπὸν πλῆρωμα καὶ τὸ φορτίον τὸ ὁποῖον ἐπώλησαν εἰς τοὺς κατοίκους. Ἡ ἀσθένεια λοιπὸν ἐπέσκυψε βαρεῖα· οἱ δὲ ψαριανοὶ κατὰ τὴν συνείθειαν μετώκησαν εἰς τὰς ἐξοχικὰς των οἰκίας

καὶ εἰς Ἀντίψαρα μὴ συγκοινωνοῦντες. Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν προσλήφθη· ἀπεναντίας ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σφοδρότερον ἐγίνετο. Τότε τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ψαριανῶν ἀπεδήμησεν εἰς Χίον, Μύκωνον, Σμύρνην, Κυδωνίας καὶ Μιτυλήνην· νομίσαντες δὲ μετὰ τινα καιρὸν ὅτι ἡ πανώλης ἐξηλείφθη. συνῆλθον πάλιν εἰς Ψαρὰ τινές. Ἀλλ' ἡ ἀσθένεια ἀνεφανεῖσα ἔτι δριμυτέρα ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ διασκορπισθῶσι καὶ πάλιν. Ἡ τοπικὴ ἀρχὴ τῶν Ψαρῶν ἀνεκάλυψεν ὅτι τὸ δεῦτερον τοῦτο κτύπημα προῆλθεν ἀπὸ ροῦχα τῶν ἀποθανόντων ἐκ πανώλης, ἃτινα εἶχον χρύσει οἱ ἀπόλιμοι οἵτινες τὰ ἔβγαλον καὶ τὰ διένειμον. Ἡ τοπικὴ ἀρχὴ συγκειμένη ἐξ ἑνὸς δημογέροντος ὀνομαζομένου Ἰωάννου Καλάρη, ἐλαβε μετὰ τῶν λοιπῶν δραστήρια μέτρα, συνέστησε πολιτοφυλακὴν ἐκ τεσσάρων εὐπολήπτων ψαριανῶν καὶ τοὺς διέταξεν ἅμα γίνῃ εἰς τινα οἰκίαν κτύπημά τι νὰ τὴν θέτουν ὑπὸ αὐστηρὰν φύλαξιν, νὰ ἀποχωρίζουν ἀπ' αὐτῆς τοὺς ὑγιεῖς, νὰ μετακομίζουν τὸν ἀσθενῆ εἰς τὸ νοσοκομεῖον οἱ ἀπόλιμοι αὐτοῦ, τὰ δὲ ἔπιπλα, καὶ ροῦχα καὶ σκεύη τῆς οἰκίας νὰ καίωνται ἐνώπιον τῆς φρουρᾶς· ἡ δὲ οἰκία νὰ καθαρίζεται καὶ νὰ μένῃ κεκλεισμένη ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας. Διὰ τῶν προφυλάξεων τούτων ἔπαυσεν ἡ πανώλης καὶ οἱ ψαριανοὶ ἐπανῆλθον εἰς τὰς οἰκίας των. Ὅθεν ὁ καθαρισμὸς τῶν Ψαρῶν ἀπὸ τῆς πανώλης ταύτης, ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ δημογέροντος Ἰωάννου Καλάρη. Ἀπέθανον δὲ ἀπὸ τῆς πανώλης ταύτης διαρκέσασαν δύο ἔτη, 900 ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδες.

Μετὰ δὲ τὴν πανώλην ταύτην οἱ ψαριανοὶ ἔθετον ὑπὸ κάθαρσιν ὅλα τὰ ἐντόπια πλοῖα τὰ ἐρχόμενα ἀπὸ μεμολυσμένα μέρη ὡς ὑποπτα· ἀπὸ τότε δὲ μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 δὲν προσεβλήθησαν τὰ Ψαρὰ. Ἄλλῃ

ἐπιδημική ἀσθένεια δὲν ἐπῆλθε ποτὲ εἰς Ψαρὰ μέχρι τοῦ 1821, ἀκολούθως ὁμως θέλομεν ἰδεῖ ὅτι ἐπῆλθεν.

Ἵπῃρχον δὲ καὶ τινες λωβοὶ, 5—6 τὸν ἀριθμὸν τοὺς ὁποίους εἶχον εἰς τόπον χωριστὸν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς λίμνου.

Ἐκπαίδευσις.

Ἡ μικρὰ κοινωνία τῶν Ψαρῶν καὶ ἡ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἔνδεια αὐτῶν, δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτοὺς νὰ διατηρῶσι τότε ἐν τῇ νήσῳ σχολεῖον Ἑλληνικόν, οὔτε νὰ ἀποδημῶσιν ἄλλοῦ. Ἐδιδάσκοντο δὲ τὰ κοινὰ γράμματα ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς· πάντες δὲ σχεδὸν οἱ ψαριανοὶ ἐγνώριζον ν' ἀναγινώσκειν καὶ νὰ γράφωσιν· ὅσοι δὲ ἐκ πενίας εἰσῆρχοντο εἰς τὰ πλοῖα μικροὶ τὴν ἡλικίαν αὐξάνοντες ἐφιλοτιμοῦντο καὶ ἐμάνθανον τὸ ἀναγινώσκειν καὶ τὸ γράφειν ἐπὶ τῶν πλοίων ἀπὸ τοὺς συντρόφους αὐτῶν.

Νέοι τινὲς ἀποδημοῦντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐμάνθανον τὴν πάτριον γλῶσσαν. Ἐξ αὐτῶν δύο ἀδελφοὶ ἐπονομαζόμενοι Μῶροι, γενόμενοι κληρικοὶ ἐξεπαίδεύθησαν καλῶς· ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνομαζόμενος Γρηγόριος ἐσύστησεν Ἑλληνικὸν σχολεῖον διδάξας ἐπὶ τινα χρόνον τὰ τέκνα τῶν συμπολιτῶν του. Ἄλλος ὀνομαζόμενος Νικηφόρος, ἱερωμένος, ἀπελάμβανεν ὑπόληψιν παρὰ τοῖς κατοίκοις, οἵτινες ἐσύχναζον εἰς τὴν οἰκίαν του ἀκροώμενοι τοὺς λόγους του (α). Ἄλλος πάλιν ἀπε-

(α) Εἰς ἐσπερινὴν τινα συνάθροισιν κατὰ τὸ θέρος ἐκτὸς τῆς οἰκίας, εἰς τὴν αὐλὴν, ἤκραζοντο πολλοὶ αὐτὸν διηγούμενον· ἐγὼ τότε παῖς ἔτι ὢν ἐπλησίασα καὶ ἤκραζόμεν· πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶπε καὶ τὰ ἐξῆς «ὅτι ὁ νέος οὗτος βασιλεὺς ἔχει νὰ ὑπάγῃ ν' ἀπολεσθῇ ἐπάνω εἰς τὰ χρῦα μέρη»· οἱ ἀκροαζόμενοι μὴ ἐνόησαν.

δημήσας νέος καὶ ἐκπαιδευθεὶς τὴν ἑλληνικὴν, μελίφω-
νος ὦν ἐδιδάχθη τὴν μουσικὴν καὶ ἔγινεν ἄριστος μου-
σικός· ἐπανῆλθε δὲ ἐπίσκοπος εἰς Ψαρὰ τὸ ἔτος 1807.

Κατὰ δὲ τὸ τέλος τῆς 18 ἑκατονταετηρίδος μετώ-
κησεν ἐκεῖ ἱερωμένος ἐκ Πελοποννήσου ὀνομαζόμενος
Γρηγόριος. Γνωρίζων οὗτος τὰ γραμματικὰ ἐδίδασκεν
εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ τὰ κοινὰ γράμματα καὶ τὰ ἑλλη-

τες ἠρώτησαν αὐτὸν τί ἐννοεῖ.—Να, τοὺς λέγει, καλὲ (1) αὐτὸν,
πῶς τὸν λέγουν; Τὸν ἐρωτοῦν πάλιν, ποῖον; ἐκεῖνος δὲ ἀποκρί-
νεται—αὐτὸν καλέ. Τότε ἐμείναμεν σιωπηλοὶ μὴ ἐννοήσαντες.
Ἐπειτα λέγει μὲ θυμόν. — Καλὲ αὐτὸν πῶς τὸν λέτε σεῖς τὸν
Μποναπάρτην· (2) καὶ ἀμέσως εἶπε τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀγαθαγγέ-
λου. Μετὰ τὸ ῥητὸν ἀπέδειξε διὰ τῆς ὁμιλίας τοῦ ὅτι ὁ Μπονα-
πάρτης θέλει κάμει ἐκστρατεῖαν κατὰ τῆς Ῥωσσίας (3) καὶ
ἐκεῖ θ' ἀφρανισθῇ.

Μετὰ δὲ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ἤρχισεν ἄλλην σπουδαιοτέραν,
εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας προσέθεσε—μὴν εἶναι ἐδῶ κανεῖς νὰ μᾶς
ἀκούσῃ ἀπὸ αὐτοὺς; ποίους τὸν ἐρωτοῦν—καλὲ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς
Χίους. Εἶπε δὲ τοῦτο διότι ἐμίσει τοὺς Χίους καὶ ἐφοβεῖτο μὴ
τὸν ἀκούσωσι καὶ προδώσωσιν ὅταν ὑπάγωσιν εἰς Χίον τοὺς λό-
γους καὶ τὰ πάθη του.—Δὲν εἶναι κανεῖς, τὸν ἀπήντησαν. Τότε
δὲ ἐκεῖνος ἐπαναλαμβάνει.—Ἐμεῖς θὰ ἐλευθερωθῶμεν, (καὶ εἶπε
ῥητὸν σιγανῇ τῇ φωνῇ τὸ ὅποῖον δὲν ἤκουσα) ἐνὸς ἔτους ἡμέρας
θέλομεν κάμει χρόνους ὑπὸ τὴν δουλείαν, καὶ ἔπειτα θὰ ἐλευθε-
ρωθῶμεν· ὥς ἐξηγηθῶ καλλήτερα· τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε
ἡμέρας ἔχει τὸ ἔτος, τόσα ἔτη θέλει κάμωμεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν,
καὶ ἐπειδὴ πλησιάζουν αὐτὰ νὰ τελειώσουν, πλησιάζει καὶ ἡ ἐ-
λευθερία τοῦ ἔθνους καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ θὰ κόψωμεν τοὺς

(1) Εἶχε συνήθειαν νὰ λέγῃ εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ συχνὰ τὴν λέξιν, καλὲ.

(2) Ἠγάπα πολὺ τοὺς Ῥώσους καὶ ἤλπιζεν ἀπὸ αὐτοὺς τὴν ἀπελευ-
θέρωσιν τοῦ ἔθνους· ἐμίσει δὲ τοὺς Γάλλους καὶ διὰ τοῦτο ἐπροσποιεῖτο
ὅτι δὲν ἐνθυμεῖτο τὸ ὄνομα τοῦ Μποναπάρτου.

(3) Ἡ ὁμιλία αὕτη ἐγένετο κατὰ τὸ 1808 πολὺ πρὶν ὁ Ναπολέων ὑ-
πάγῃ εἰς Ῥωσσίαν.

νικά. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1806 ὁ ἀοιδίμος Βαρβάκης δι' ἰδίων του ἐξόδων ἐσύστησε σχολεῖον ἑλληνικόν, ἡ δὲ δημογεροντία διώρισε τὸν ἱερωμένον Γρηγόριον διδάσκαλον αὐτοῦ. Τὸ σχολεῖον τοῦτο διὰ δαπάνης τοῦ ἀοιδίου Βαρβάκη διετηρήθη ὀλίγους χρόνους· ἀκολούθως ὁμως ἐπελθούσης διαφωνίας μεταξὺ συγγενῶν καὶ ἐπιτρόπων τοῦ ἀοιδίου καὶ τινων ἄλλων περὶ τοῦ σχολείου, καὶ δυσареστηθέντες οἱ συγγενεῖς ἔγραψαν πρὸς τὸν Βαρβάκην καὶ ἔπαυσε τὴν δαπάνην· τὸ δὲ σχολεῖον διετηρήθη ὑπὸ τοῦ κοινοῦ μέχρι τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ παῖδες τῶν ψαριανῶν ὀλίγα τινὰ μαθήματα τῆς ἑλληνικῆς ἐμάνθανον, ἀκολούθως δ' ἐπέβαινον ἐπὶ τῶν πλοίων διὰ νὰ γυμνάζωνται παιδιόθεν τὸ ναυτικὸν ἐπάγγελμα.

Ἦθη, ἔθιμα καὶ δημόσια ἔργα.

Καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα οὕτω καὶ εἰς τὰ Ψάρᾶ δὲν ὑπῆρχον γραπτοὶ νόμοι καθιερωμένοι καὶ τακτικὰ δικαστήρια ἵνα τιμωροῦν τοὺς ἁμαρτάνοντας. Ἡ κοινὴ ὁμως κατάκρισις τῶν κακῶν πράξεων ἐκεῖ ἦτον ἡ βαρυτάτη ποινή· αὕτη δὲ τιμωροῦσα τὸν ἕνα ἀπέτρεπε τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ νὰ πράττωσι κακὰς πράξεις. Τὰ τέκνα

Τούρκους (1). Πῶς εἶναι δυνατόν, τῷ λέγουν οἱ ἀκροαζόμενοι, διδάσκαλε νὰ κόψωμεν τοὺς Τούρκους; Ἡμεῖς, τοὺς λέγει, ἡμεῖς καλὲ, ἡμεῖς θὰ τοὺς κόψωμεν ἐπανέλαβεν· ἔπειτα ἤρχισε τὴν διήγησίν του καὶ αὐθις μὲ σιγανὴν φωνὴν καὶ δὲν ἤκουσα πλέον.

(1) Μολονότι ἤμην παῖς ἡ ὁμιλία αὕτη μοι ἔκαμε μεγίστην ἐντύπωσιν. Ἀφοῦ ὁ Ναπολέων κατεστράφη εἰς Ῥωσσίαν καὶ ἀφοῦ ἐγένετο ἡ ἐπανάστασις καὶ ἡλευθερώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ εἶδα ἐκπληρουμένην κατὰ γράμμα τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν λόγων του, τοὺς ἐσημείωσα· πιθανὸν νὰ φανῶ προληπτικός· ἀλλὰ τοὺς ἤκουσα.

των ἐδιδάσκοντο παιδιόθεν νὰ σέβωνται τοὺς γεροντο-
 τέρους καὶ τοὺς ἱερεῖς. Τὰ συνοικέσια ἐγένοντο μεταξὺ
 ψαριανῶν· με ξένους δὲν ὑπάνδρευον οὔτε τοὺς υἱούς
 των, οὔτε τὰς θυγατέρας των (α). Ἐὰν δὲ ξένός τις ᾔ-
 θελε νὰ νυμφευθῇ θυγατέρα ψαριανοῦ (οὗτος ἔπρεπε νὰ
 ᾔηται ἐνδεέστατος διὰ νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του· τοιαῦτα
 δὲ συνοικέσια ᾔσαν πολλὰ ὀλίγα) ἔπρεπε νὰ ᾔηται γνω-
 στή ἢ διαγωγὴ τοῦ νυμφίου, καὶ νὰ ἔχῃ καὶ ἐχέγγυα
 α.) ὅτι δὲν θὰ φύγῃ καὶ ἀφήσῃ τὴν γυναῖκα του β.) ὅτι
 εἶναι ἱκανὸς νὰ ζήσῃ αὐτὴν καὶ τὰ γεννηθησόμενα τέκνα.
 Ὁ ξένος οὗτος ὁσὴν δὴποτε κατάστασιν καὶ ἂν ἀπέχτα,
 δὲν διωρίζετο εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχήν· αἱ ἀπόγονοί του
 ὁμῶς ἀπέχτων τὸ δικαίωμα τοῦτο. Παρθενοφθορία δὲν ὑ-
 πῆρξε ποτὲ ἐκεῖ, οὔτε κακοήθεις τῶν νέων ἔρωτες, δηλ.
 δὲν συνέβη ποτὲ νὰ κλέψῃ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα ἢ καὶ τ' ἀ-
 νάπαλιν, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὰ ὄρη ἢ ἀλλοῦ καὶ στεφα-
 νωθῶσιν.

Τὰς θυγατέρας ὑπάνδρευον κατὰ τὸ δέκατον τέταρτον
 ἔτος καὶ ἄνω τῆς ἡλικίας των, ὠκοδόμουν δὲ προηγουμέ-
 νως τὰς οἰκίας τῶν θυγατέρων των οἱ γονεῖς, ἅς ἐδίδον
 προῖκα ἵνα κατοικήσωσιν οἱ νεόνυμφοι. Τὴν κινήτην καὶ
 ἀκίνητον περιουσίαν ἐπροικοδότην ἴσα εἰς τὰ τέκνα των·
 τὴν αὐτὴν διάταξιν ἐφύλαττον καὶ εἰς τὰς διαθήκας. Εὐ-
 κατάστατοι ὁμῶς τινὲς ἐχορήγουν εἰς τοὺς υἱούς των
 περιπλέον, ὅταν οὗτοι συνήργουν εἰς τὴν αὐξήσιν αὐτῆς·
 ἐκράτουν δὲ πάντοτε ἐν μέρος ἀπὸ τὴν ἀκίνητον περιου-
 σίαν διὰ τὸ γῆράς των.

Τὰ προικοσύμφωνα καὶ αἱ διαθήκαι ἐγίνοντο εἰς νοτᾶ-

(α) Ἡ συνθήκη αὕτη τοῦ νὰ μὴν ὑπανδρεύουν τὰ τέκνα των με
 ξένους διετηρήθη εἰς τοὺς ψαριανούς καὶ κατὰ τὴν ἑνεκα τῆς κα-
 ταστροφῆς διασποράν των.

ρον (συμβολαιογράφον)· καὶ τὰ μὲν προικοσύμφωνα ἤρχιζον, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς κτλ. εἶτα Εὐλογητὸς ὁ θεός· ἀνέφερον ὅτι συνῆλθον κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς τῆς ἐκκλησίας νόμους· εἶποντο δὲ τὰ ὀνόματα τῶν γονέων, τῶν νεονύμφων, καὶ ἡ προικοδοότησις τῆς χρηματικῆς καὶ κτηματικῆς περιουσίας. Παλαιὰ συνθelia ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς ψαριανούς μέχρι τὴν σήμερον νὰ μὴ γράφουν τὰ ἐνδύματα, κοσμήματα ἀργυρᾶ, χρυσᾶ, ἀδάμαντας καὶ ἐπιπλά ὅσα δίδουν ὡς προίκα τῆς νύμφης.

Καὶ αἱ διαθήκαι ἤρχιζον ἀπὸ τοῦ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, ἀνέφερον δὲ καὶ ὅτι ὁ διαθέτης ἔχει σῶας τὰς φρένας· οἱ τύποι οὗτοι εὐρίσκοντο καὶ εἰς τὰ παλαιὰ σωζόμενα προικοσύμφωνα καὶ διαθήκας.

Τὸ βάπτισμα καὶ οἱ γάμοι ἐγένοντο μὲ ὅσον ἔνεστιν ὀλιγωτέραν δαπάνην· οἱ χοροὶ ἐγένοντο εἰς τὸ ὑπαιθρον, τὴν δὲ μεγάλην ἀποκρέω ἐτραγῶδουν ᾠσματα ἅτινα δὲν ἐσυγχώρουν νὰ τραγωδήσωσιν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν εὐθυμίας, χοροῦ ἢ γάμου· εἰς τὸν ξένον δὲν ἐπετρέπετο οὔτε θεατὴς νὰ ᾔῃ εἰς τοὺς χορούς των, ἐκτὸς μόνον ἂν ᾗτο φίλος προσκεκλημένος εἰς γάμον.

Τὰς ἐορτὰς ἐνησχολοῦντο εἰς παιγνίδια οἶον τὴν ἀμάδαν, τὸ ρίψιμον τοῦ λιθαρίου, τὸ πῆδημα καὶ τὸν χορόν· τινὲς μάλιστα ἐγυμνάζοντο εἰς τὴν τουρκικὴν πάλην, γυμνοὶ ἀλειφόμενοι μὲ ἔλαιον.

Οἱ παίζοντες τὴν ἀμάδα, τὸ λιθάρι καὶ τὸ πῆδημα ἐν καιρῷ τῶν ἀποκρέω συνώδευον αὐτὰ μὲ γεύματα, ἅτινα προσέφερον οἱ χάνοντες· ἐντεῦθεν δὲ ἐγένοντο μεγάλαι εὐθυμίαι καὶ χοροί. Εἰς τὸ πῆδημα, ἔλεγον οἱ γέροντες, ὅτι ὁ Μακρῆς (οὗτος ᾗτο πλοίαρχος καταδρομεὺς κατὰ τὸ 1770) ἔφθανε μέχρις ἐννεακοσίων ἐξήκοντα βελονῶν τοῦ ραψίματος καὶ οὐδεὶς ἐφάνη ἐφάμιλος αὐτοῦ.

Τὰ συνεχῆ δὲ ταῦτα γυμνάσια κατέστησαν τοὺς ψα-

ριανούς ῥωμαλεωτάτους, ὥστε ὅτε ποτὲ σακολεύαι Ψαριαναί, Χῖαι καὶ Σεῖσμελίδικαι, οὔσαι ἡγχυροβολημέναι εἰς Τσανταρλῇ ἵνα φορτώσωσι δημητριακοὺς καρποὺς, ἤκουσαν τὸν ἐκεῖ διοικητὴν, λέγοντα ὅτι ἔχει παλαιστὴν Ὅθωμανόν, ὃν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ νικήσῃ, καὶ εἶδον τὸν παλαιστὴν τοῦτον κομποῤῥημονοῦντα ἀγερῶχος καὶ προσκαλοῦντα τοὺς Ἕλληνας καὶ Τούρκους εἰς πάλην· οἱ Ψαριανοὶ μὴ ὑποφέροντες τὸ ἀγέρωχον τοῦ Τούρκου ἀπεφάσισαν νὰ τὸν ταπεινώσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν Νικολῆς τις μὲ σακολεύαν, τὸν ὁποῖον, ἔνεκα τοῦ μεγάλου σώματός του καὶ τῶν ἰσχυρῶν του σωματικῶν δυνάμεων, ὠνόμαζον Νικολάραν, εἰς τοῦτον ἀνέθεσαν τὴν πάλην. Οὗτος δὲ, ἐξελθὼν τῆς σακολεύας καὶ παλαίσας μὲ τὸν Τοῦρκον ἐβρίψεν τὸν Γολιάθ ὁ Δαβὶδ οὗτος, ὅστις ὁμως φοβηθεὶς μὴ τὸν κακοποιήσωσιν οἱ παρευρισκόμενοι ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν σακολεύαν· διότι οἱ τοῦρκοι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐκακοποιοῦν τοὺς χριστιανούς. Ὁ ἀγᾶς ὁμως θαυμάσας τὴν ῥωμαλεότητα τοῦ ἀνδρός, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πλούσια δῶρα.

Καὶ ἄλλοτε πάλιν εἰς Βηρυτὸν εὕρισκόμεναι ἡγχυροβολημέναι σακολεῦαι Ψαριαναί, Χῖαι, Αἰνῖται καὶ Σμυρναῖται ἐπειδὴ ἤκουσαν ὅτι ὁ ἐκεῖ διοικητὴς ἔχει παλαιστὴν ἄραβα, ὃν οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ, ἀνέθεσαν εἰς Ψαριανόν τινα μικρόσωμον Κωσταντάκην Ἀμίρισαν ὀνομαζόμενον, ἵνα ἀνταγωνισθῇ πρὸς τὸν ἄραβα· ἐκεῖνος δὲ παλαίσας τῶντι ἐβρίψεν αὐτὸν χαμαὶ καὶ ἔσπευσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σακολεύαν μὴ τὸν κακοποιήσωσιν οἱ Τοῦρκοι.

Ὅστις ἐπῶλει τὰ κτήματά του κατεκρίνετο γενικῶς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του.

Τοὺς γονεῖς των ἐσέβοντο καὶ τοὺς ἐγηροκόμουν· οἱ

δὲ παραλείποντες τὰ καθήκοντα ταῦτα κατεκρίνοντο.

Κατὰ τὸν οἰκιακὸν βίον διετηρεῖτο ἡ ἁρμονία· αἱ γυναῖκες ἡγάπων τοὺς συζύγους αὐτῶν καὶ ἐνησχολοῦντο ἀνενδότως εἰς τὴν οἰκιακὴν ἐργασίαν, οἱ δὲ ἄνδρες ἀπέδιδον εἰς αὐτάς, τὸ πρὸς ἀγαθὰς συζύγους ὀφειλόμενον σέβας. Τὰ οἰκιακά των σκεύη ἦσαν ἀπλᾶ, ἀπεστρέφοντο δὲ τὴν πολυτέλειαν, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ συνελεύσεως τοῦ δήμου καὶ δι' ἐκκλησιαστικῶν ἀφορισμῶν ἐμπόδισαν καὶ τὴν ὀλίγην χρῆσιν τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς μετάξης ἣτις ἐγίνετο. Ἡ δὲ δημογεροντία δι' αὐστηρᾶς ἐπαγρυπνήσεως διετῆρει τὰς διατάξεις ταύτας, συγχωροῦσα μόνον εἰς τὰς γυναῖκας τὴν λευκὴν μέταξαν, ἣν μετεχειρίζοντο ὡς κέντημα εἰς τοὺς χιτῶνας.

Δὲν ἀπήρχοντο εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἵνα ἐργαζόμενοι πορισθῶσιν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, οὐδὲ ὑπηρεταὶ ἢ ὑπηρετρίαι ἐγίνοντο, διότι τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ἦτον ἀντίθετον πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν Ψαριανῶν καὶ κατεφρονεῖτο· διὰ τοῦτο καὶ μέχρι τῆς σήμερον εἰσέτι ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια αὕτη.

Ὅσον δὲ καὶ ἂν ἦσαν ἐχθροὶ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν, ὅταν εὐρίσκοντο εἰς ξένην γῆν ἐγένοντο φίλοι καὶ ἐβοηθοῦντο· καὶ κοινὴν δὲ συνήθειαν εἶχον νὰ συνέρχωνται μετὰ τῶν εἰς τὸ καφφενεῖον· καὶ εἰς τοὺς λιμένας, εἰς οὓς εἰσῆρχοντο μὲ τὰ πλοῖα των, ἡγχυροβόλουν πάντοτε εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκετο καὶ ἄλλο Ψαριανὸν πλοῖον ἡγχυροβολημένον, ὅπως συναναστρέφονται πρὸς ἀλλήλους.

Ὅτε ἀπέθνησκε τις συνηθροίζοντο περίξ τοῦ νεκρικοῦ κραββάτου, ἡ σύζυγος, ἡ μήτηρ καὶ αἱ πλησιέστεραι συγγενεῖς, καὶ θρηνοῦσαι ἔτιπτον τὰ στήθη καὶ τὰς κεφαλὰς των καὶ ἀπέσπων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των, μοιρολογοῦσαι τὸν νεκρόν. Μὲ τοὺς αὐτοὺς δὲ θρήνους

καὶ ὁδυρμούς ἐγένετο καὶ ἡ ἐκφορὰ, παρακολουθουμένη ὑπὸ τοῦ πλήθους· ὅτε δὲ ἔθετον τὸν νεκρὸν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, αἱ γυναῖκες ἐκάθηντο ἑξῶθεν αὐτῆς, θρηνῶσαι πάντοτε. Μετὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς, συνώδευον τὸν νεκρὸν μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ κατοικίας, ὅπου ἔδιδον τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Οἱ δὲ θρῆνοι καὶ οἱ κλαθμοὶ καὶ αἱ γοεραὶ φωναὶ καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ τῶν ἐπιστρεφουσῶν γυναικῶν ἀντήχουν πένθιμως καθ' ὅλην τὴν πόλιν. Τὰ αὐτὰ δὲ ἐπαναλαμβάνοντο ὅτε ἔβαζον τὰ τριήμερα δικαιώματα, τὰ ἐννεάημερα καὶ τὰ τεσσαρακονθήμερα. Ἐτήρουν δὲ πένθος ἐτήσιον· αἱ χῆραι ὅμως αἱ μὴ εἰσερχόμεναι εἰς δεῦτερον γάμον ἐφόρουν τὰ πένθιμα καθ' ὅλον τὸν βίον· αἱ δὲ μητέρες αἱ ποιοῦσαι γάμους τῶν τέκνων τῶν ἐξέβαλον τὰ πένθιμα· αἱ δὲ μὴ ἔχουσαι τέκνα ἐπενθιφόρουν διὰ βίου· αἱ δὲ ἀδελφαὶ τοῦ ἀποθανόντος δι' ἓν ἔτος. Οἱ ἄνδρες διετήρουν τὸν πῶγωνα αὐτῶν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, ὡς σημεῖον πένθους, τὰ δὲ μαῦρα ἐπὶ ἓν ἔτος.

Κοινὸν ἦτον εἰς τοὺς ἄνδρας καθὼς καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, ὅτε ἔφθانون εἰς γεροντικὴν ἡλικίαν, νὰ προετοιμάζῃ ἕκαστος τὰ τοῦ θανάτου, νὰ θέτῃ εἰς κιβώτιον ἐνδυμασίαν νέαν, ὑποδήματα, πανίον διὰ σάβανον καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ταφῆς τῶν· οἱ ἔχοντες δὲ χρήματα ἄφινον εἰς τὸ κιβώτιον καὶ τὰ διὰ τὰ δικαιώματα ἔξοδα· πολλοὶ ὠκοδόμουν καὶ τοὺς τάφους τῶν.

Οἱ Ψαριανοὶ οὐδέποτε ἐλάλησαν τὴν ἀλβανικὴν γλῶσσαν κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν γερόντων, ἐκ τούτου δὲ δεικνύεται ὅτι ἔχουσι καταγωγὴν Ἑλληνικὴν· εἶναι δὲ μᾶλλον δημοκρατικοὶ παρὰ ὀλιγαρχικοί· εἰς δὲ τὸ ναυτικόν τῶν ἐπάγγελμα εἶναι τίμιοι, δραστήριοι καὶ οἰκονόμοι, μὴ ἔχοντες ὅμως κλῆσιν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἔνεκα τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν. Εἶναι δὲ φιλό-

τιμοὶ καὶ πατριῶται (α). Ὅντες συγκεντρωμένοι ποιοῦσιν ἔργα ὑπὲρ τὴν δυνάμιν των (β). ἐφιλοτιμοῦντο νὰ οἰκοδομῶσι μᾶλλον ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἢ τὰς οἰκίας των.

Κεῖται δὲ ἡ πόλις τῶν Ψαρῶν εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου, ἔχουσα οἰκίας μικρὰς, καὶ ὠκοδομημένας πλησίον, δρόμους στενοὺς, εὐθυγράμμους καὶ καμπύλους. Αἱ δὲ γυναῖκες φυλάττουσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν τὴν μεγίστην καθαριότητα.

Ὁκοδόμησαν τὸν ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως πρὶν τοῦ ἔτους 1770, ἦτο δὲ καὶ ἡ μητρόπολις των· εἰς τὸν ναὸν τοῦτον ἱερούργησαν καὶ ἱερεῖς ῥώσσοι.

Ἀφοῦ μετὰ τὴν πρώτην των ἐπανάστασιν ἦλθον εἰς τάξιν καὶ ἀνεπτύχθησαν, ὠκοδόμησαν τὸ ἐπάνω μοναστήριον οὗτινος ἡ μνήμη τελεῖται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Αἱ διαστάσεις τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ περιβόλου εἰσὶν αἱ ἑξῆς· ἡ βόρειος καὶ νότιος πλευρὰ τοῦ περιβόλου ἔχει μῆκος ἐκάστη πόδας 127, ὕψος δὲ πόδας 26, ἡ ἀνατολικὴ μῆκος 99 πόδων, ὕψος 28 ἡ δὲ δυτικὴ μῆκος 99 καὶ ὕψος 40. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ περιβόλου ὑπάρχει ὠκοδομημένος ὁ ναὸς με σταυροπηγεῖον καὶ τροῦλον· ἔχει δὲ περιφέρειαν 175 ποδῶν. Τὸ ὕψος τοῦ τρούλου ἀπὸ τοῦ ἐδάφους εἶναι 42 ποδ. τὰ τοίχη τοῦ ἑξῶθεν προσώπου τοῦ ναοῦ εἰσὶν ὠκοδομημένα με λίθους πελεκητοὺς ἐντέχνως εἰργασμένους. Ὁ ἀρχιτέ-

(α) Ἀπὸ πατριωτισμὸν ἐπανέστησαν κατὰ τοῦ Σουλτάνου ἐν ἔτει 1770 καὶ ἀπὸ τὸν αὐτὸν πατριωτισμὸν κινούμενοι ἐπανέστησαν πρῶτοι καὶ αὐτοὶ τὸ 1821.

(β) Μέχρι τῆς καταστροφῆς των διώκουν τὸν τόπον με συνέσιν, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν δεικνύονται εἰς τὸ Ἰπὸ μνημα· μετὰ τὴν καταστροφὴν των πάλιν ἐσύστησαν ἀρχὴν ἀποκαταστηθέντες εἰς Αἴγιναν, καὶ ὠφέλησαν τὸν ἀγῶνα· περὶ τούτων ἀκολουθῶς.

πτων ἦτο ρουμελιώτης καὶ ὠκοδόμησε τὸν ναὸν κατὰ μίμησιν ἐκείνων τοῦ Ὁρους. Χρονολογία τῆς οἰκοδομῆς ἐπὶ τοῦ ναοῦ δὲν ὑπάρχει· ἀλλὰ, καθὼς λέγουσιν οἱ γέροντες, ἐκτίσθη κατὰ τὸ 1780.

Εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν ἀνεγείρεται ὁ ναὸς ὑπῆρχε πρότερον ναΐδιον· μετέφερον δὲ τὴν εἰκόνα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐκ τοῦ ναΐδιου εἰς τὸν ναόν· εἶχε δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη τὰ χρώματα ἐφθαρμένα καὶ τὸ ξύλον σεσαθρωμένον· ἐσώζετο δὲ αὕτη μέχρι τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν.

Κατὰ δὲ τὸ 1783 ἤρχισαν τὴν ἀνέγερσιν καὶ ἐτέρου μοναστηρίου διὰ τὰς μοναχάς· αἱ διαστάσεις τοῦ περιβόλου εἰσὶν ἴσαι· ἐκάστη πλευρὰ ἔχει ὕψος 17 καὶ μῆκος 83 ποδ. Ἐν τῷ μέσῳ ἀνεγείρεται ὁ ναὸς μετρουλον· ἡ περιφέρεια τοῦ ναοῦ εἶναι ποδ. 101, ὕψος δὲ τοῦ τρούλου ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ποδ. 24. Ἀπεπερατώθη δὲ κατὰ τὸ 1785· εἰς τοὺς περιβόλους καὶ τῶν δύο μοναστηρίων ὑπάρχουσιν ὠκοδομημένα κελία καὶ δεξαμεναί.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1785 ἀνήγειραν τὸν ἤδη ὑπάρχοντα κεκαυμένον ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου. Οὗτος εἶναι ὠκοδομημένος παραλληλόγραμμος, μετρεῖς ὑποστάσεις· ὁ θόλος εἶναι δρομικὸς ἔχων τρεῖς ἀχιβάδας· ἔχει δὲ περιφέρειαν ποδῶν 246 καὶ μέγιστον ὕψος ποδῶν 31. Πρὸς φωτισμὸν ὑπῆρχον τετράγωνα καὶ σφαιροειδῆ παράθυρα 67 καὶ θύραι 8. τὸ τέμπλον ἦτο κατασκευασμένον ἐκ μαρμάρου ποικιλοχρόου (σουμακί), οἱ μεταξὺ τῶν εἰκόνων κίονες εἶχον εἰς τὰ ἄκρα ἕν χρυσοῦν, στέφανον ἵνα συνδέωνται μετὰ τὰ κιονόκρανα· πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἦσαν ἐντέχνως κατασκευασμένα· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐδάφους ὑπῆρχον τὰ σύμβολα τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ἐπεραιώθη δὲ οὗτος κατὰ τὸ 1793.

Τὰ σκεύη τοῦ ναοῦ συγκείμενα ἐξ ἀφιερωμάτων ἦσαν πολυτελέστατα· εἶχε 15 ὑαλίνους καὶ κεχρυσωμένους πολυελαίους, κανδήλας πολυτίμους, φανοὺς καὶ ἑξαπτέρυγα ἐπαργυρωμένα καὶ ἐπιχρυσωμένα· εἰκόνας μεγάλας καὶ ἀργυρομένας· ἰδίως δὲ τοῦ Σωτῆρος τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῆς Παναγίας· μάλιστα δὲ τὰ ἱερὰ σκεύη, ἅτινα ἐδώρησεν ὁ Βαρβάκης, ὅστις ἐchrύσωσε καὶ τὸ τέμπλον τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ τὸν ἁμβωνα, ἦσαν μεγίστης ἀξίας. Εἰς τὸν ναὸν δὲ τοῦτον ὑπῆρχον καὶ ὑπὲρ τὰ 80 διαφόρων εἰδῶν πλοῖα ἀργυρᾶ, ἅτινα ἐδώρουν οἱ ζητοῦντες τὴν σωτηρίαν ἀπὸ τὸν προστάτην τῶν ναυτιλομένων· μεταξύ δὲ αὐτῶν ἦτο καὶ τοῦ Βαρβάκη.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ καθ' ἣν ἀνηγέρθησαν οἱ ναοὶ οὗτοι, ὁ πληθυσμὸς τῶν Ψαριανῶν μόλις συνέκειτο ἀπὸ τετρακοσίας οἰκογενείας· καὶ οὗτοι δὲ ἦσαν πτωχοί, ὥς μὴ ἀναπτυχθείσης εἰσέτι τῆς ναυτιλίας τῶν καὶ μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων μέσων παραγωγικῶν, οὔτε σχέσεις ἐξωτερικὰς, οὔτε κυβέρνησιν ἐθνικὴν εἶχον ἵνα ἐπικαλῶνται τὴν συνδρομὴν αὐτῶν· ὅθεν οἱ ναοὶ οὗτοι ἀνηγέρθησαν ἕνεκα τῆς μεγάλης καὶ ἀδόλου εὐσεβείας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτῶν. Διότι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὀλίγα ταξείδια τὰ ὁποῖα ἔκαμον, ἐχώριζεν ἕκαστον πλοῖον ἥμισυ μερίδιον διὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ ἥμισυ διὰ τὸ ἐπάνω μοναστήριον· ἡ ἀγαθὴ δὲ αὕτη συνήθεια ἐπεκράτησε μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τὸ ἔτος 1821. Συγχρόνως δὲ γέροντες καὶ νέοι ἄνδρες, καὶ γυναῖκες πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας ἐφαίνοντο ἀμιλλώμενοι τὶς νὰ συντελέσῃ μᾶλλον εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ναῶν· πολλαὶ χῆραι μὴ ἔχουσαι τί ν' ἀφιερῶσωσι, προσέφερον τὰ πινακία, ἅτινα εἶχον πρὸς χρῆσιν τῶν εἰς τὰς τραπέζας, καὶ ἅτινα ἐκτίσθησαν καὶ φαίνονται μέχρι τῆς σήμερον μεταξύ τῶν τοίχων. Οἱ κίονες τῶν

ναῶν τούτων ἐφέρθησαν ἀλλαχόθεν· τοὺς τοῦ ἐπάνω μοναστηρίου ὁμως ἐξήγαγον εἰς τὸ παράλιον τοῦ βορείου μέρους τοῦ μοναστηρίου μὲ τὰ πλοῖά των. Ἡ δὲ πρὸς τὴν θέσιν ἐν ᾗ ἀνεγείρεται τὸ μοναστήριον ἀνάβασις τῶν κιόνων εἶναι περιεργωτάτη καὶ σχεδὸν ἀπίστευτος· ἰδοὺ πῶς ἐγένετο· οἱ ψαριανοὶ ἐξαγαγόντες τὰς ἀγκύρας καὶ τὰ σχοινία τῶν καϊκίων των ἔδεσαν τὰ σχοινία εἰς τὰς ἀγκύρας καὶ εἰς τοὺς κίονας καὶ ἔφερον αὐτοὺς μέχρι τῶν ἀγκυρῶν καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὸ παράλιον ὠνομάσθη *κ ο λ ῶ ν α ι ς*, καὶ οὕτω καλεῖται μέχρι τῆς σήμερον. Ἐνὶ δὲ λόγῳ ἡ οἰκοδομὴ τῶν ναῶν τούτων ἀναλόγως τῆς πτωχίας τοῦ τόπου ἦτο μεγαλοπρεπεστάτη καὶ λίαν πολυδάπανος.

Μεταβιθασθέντες οἱ ψαριανοὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Καπετὰν πασσᾶ ἐπλήρωννον χαράτσιον χωρὶς νὰ λαμβάνωσι χαρატσοχάρτια· ἐλάμβανον ὁμως ἀπὸ τὸν ναύσταθμον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπόδειξιν ὅτι εἶναι ψαριανοί· ὠνομάζετο δὲ αὕτη, *Τ ε σ κ ε ρ έ ς*· διὰ τὴν ἀποκτησιν τοῦ ὁποίου ἐπλήρωννον παράδες 25· ἐλάμβανον δὲ τὸν τεσκερὲν τοῦτον κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς μεταβάσεώς των εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Καπετὰν πασσᾶ· διότι ἀκολούθως δὲν ἐλάμβανον οὔτε αὐτόν· καὶ ὁσάκις εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐπικράτειαν ἠνοχλοῦντο ἀπὸ χαρὰς, ἀπεκρίνοντο ὑπεροπτικῶς ὅτι εἶναι ψαριανοὶ καὶ ἔμεναν ἀνενόχλητοι. Διὰ τὴν ἀποδείξω τὴν ἐλευθερίαν ἣν ἔχαιρον σημειῶ τὸ ἐξῆς. Οἱ Τοῦρκοι ἔχουσιν ὡς ἱερὸν χρῶμα τὸ πράσινον· τὸ ὁποῖον δὲν ὑπέφερον νὰ φέρωσιν οἱ ψαριανοί· οὗτοι καίτοι φέροντες κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν σκοῦφον των φοῦνταν, ἄνευ πρασίνου χρώματος, γνωρίζοντες τὸ σέβας τῶν Τούρκων πρὸς τὸ χρῶμα τοῦτο ἔθεσαν εἰς τὸν σκοῦφον των, πρὸς πείσμα, φοῦνταν ἀπὸ μέταξαν πρασίνην. Οἱ Τοῦρκοι καίτοι δυσареστούμενοι διότι ἔβλεπον τὸ ἱερὸν αὐτῶν χρῶμα φερόμενον εἰς τὸ

κάλλυμμα τῶν ραγιαδῶν, ἐσιώπων· οἱ δὲ φανατικώτεροι τούτων μόνον ὕβρεις καὶ φοβερισμοὺς ἐξέφερον κατὰ τῶν ψαριανῶν.

Ἐκ τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας εἰς Ψαρὰ Τούρκων, δι' ὑποθέσεις τοῦ δημοσίου, τινὲς ἐξέκλιναν ἐνίοτε εἰς παραλόγους ἀπαιτήσεις· τότε ὁμως ἐλάμβανον παρὰ τῶν ψαριανῶν σάκκον ραβδισμῶν καὶ ἀνεχώρουν.

Ἐρρέθη ἀνωτέρω ὅτι ἐπειδὴ ἡ νῆσος τῶν ψαριανῶν ἦτο ἀλίμενος, οἱ Ψαριανοὶ ἀνήλκυον τὰ πλοῖα των εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς των· καθόσον δὲ ὁ χρόνος παρήρχετο καὶ ἠϋξανεὶν ὁ πληθυσμὸς καὶ τὰ πλοῖα των, διὰ ν' ἀσφαλίσωσιν αὐτὰ ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσωσι χειροποίητον λιμένα, καὶ ὥς κατάλληλον τόπον ἐξέλεξαν τὴν ἐντὸς τῆς πόλεως μικρὰν ἀγκάλην. Ἐπειδὴ δ' ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μουσελήμ τῆς Χίου ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ καὶ ἔλαβον δωρεὰν παλαιὰν καὶ σεσαθρωμένην γαλιώτταν, καὶ γεμίσαντες αὐτὴν τὴν ἐβύθισαν· ἡ δὲ ἀπαιτουμένη πρὸς περαίωσιν τῆς προκυμαίας χρηματικὴ δαπάνη ἐδόθη ἀπὸ τῆς κοινότητος καὶ κατηρτίσθη διὰ συνεισφορᾶς τῶν κατοίκων.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀφοῦ τὰ πλοῖα των ἠϋξησαν κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸν ἀριθμὸν, ὁ λιμὴν ἐκεῖνος δὲν ἐπῆρκει διὰ τὴν ἀσφάλειαν των· ὅθεν ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἐκατονταετηρίδος νὰ ἀρχίσωσι τὴν κατασκευὴν ἐτέρας προκυμαίας ἐχούσης τὴν βάσιν σιμὰ τῆς ἄλλης, ἀλλὰ διεύθυνσιν ἄλλην, διὰ νὰ ἐπεκτείνωσι τὸν λιμένα. Ἀφοῦ δὲ ἡ κατασκευὴ τῆς προκυμαίας ἐπεξετάθη ἐπὶ ἱκανοὺς πῆχεις, ἔπαυσαν τὴν ἐξακολούθησιν δι' ἑλλειψιν χρημάτων καὶ παρεκάλεσαν τὸν Βαρθάκην διὰ τὴν ἐξακολούθησίν της. Οὗτος προσέφερεν ἄρκετὰ χρήματα· ἡ δὲ κοινότης προσέφερε καὶ ἄλλα,

ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1818 ἤρχισε πάλιν ἡ ἐξακολούθησις της καὶ δὲν ἔπαυσε εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ ἔτους 1821, μείνασα ἡμιτελής.

Οἱ ψαριανοὶ ταξειδεύοντες εἰς διάφορα μέρη μὲ τὰς σακολεύας των εὑρισκον τὰ ἔθιμά των ὁμοιάζοντα πολὺ μὲ τὰ τῶν Θετταλομαγνήτων καὶ Κυμαίων· καὶ τὰ φορέματα δὲ τῶν γυναικῶν των εἶχον πολλὴν ὁμοιότητα μὲ τὰ φορέματα τούτων. Ἀλλὰ τῶν ψαριανῶν αἱ γυναῖκες, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐτελεεποίησαν τὴν ἐνδυμασίαν των, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς των.

Οἱ ἄνδρες ἀπ' ἀρχῆς ἐφόρουσαν τὰ φορέματα τὰ ὅποια φοροῦν εἰσέτι (τὰ βρακιά κτλ.)· εἰς τὴν κεφαλὴν των, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ἐφόρουσαν σκοῦφον κόκκινον· ἀφοῦ δὲ παρήρχετο ἡ ἀνδρική ἡλικία ἐφόρουσαν σε ρ β έ τ α ν, ὡς οὔσαν σεβασμιωτέραν τοῦ σκούφου· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐξηκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των ἄφιναν τὰ γένειά των καὶ δὲν ἐξυραφίζοντο πλέον. Τὴν ἡμέραν δὲ καθ' ἣν ἀπεφάσιζεν ὁ γέρον ν' ἀφίση τὰ γένειά του ἐκάλει τὰ τέκνα καὶ τὰ ἔγγονά του μετὰ τῶν ὁποίων συνέτρωγεν· ἀκολούθως δὲ ἡσπάζοντο τὰ γένειά του, ἤρχοντο εἰς αὐτὸν γῆρας καλλὸν καὶ ἀνόδυνον· ἐκεῖνος δὲ τὰ εὐλόγει καὶ τὰ ἔδιδε τὴν εὐχὴν του.

Τοὺς ναοὺς ὠκοδόμουν διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς, οἱ δὲ συνεισφέροντες εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ ἐλέγοντο ἀδελφοὶ καὶ κατεγράφοντο εἰς τὸ βιβλίον τοῦ ναοῦ· κατὰ τὸν μάρτιον, κατ' ἔτος, συνήρχοντο καὶ ἡλλαζον τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ναοῦ, οἵτινες ἔδιδον λόγον τῆς διαχειρίσεώς των. Κατ' ἔτος εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀγίου ἑκαμον μνημόσουν καὶ προσεχάλουν τοὺς ἀδελφούς. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐγένετο κοινὸν μνημόσουν δι' ὅλους τοὺς ψαριανούς· καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ὠκοδόμησαν μεγάλην καὶ εὐρύχωρον οἰκίαν ἐν ᾗ

στρώνοντες τραπέζας εἰσήρχοντο καὶ ἔτρωγον· κατὰ τὴν ἑορτὴν δὲ τοῦ Ἀγίου οἱ ἐπίτροποι ἠγόραζον ὀλόκληρον φορτίον ὀψαρίων ταριχευτῶν καπνιστῶν τῆς Αἴνου, χέλια καὶ ἄλλα διάφορα φαγώσιμα, ἀδρῶς μισθοῦντες τοὺς ἁλιεῖς ἵνα ἁλιεύσωσιν ὑχθεῖς. Τοῦ Ἀγίου τὴν μνήμην ἐώρταζον ποιοῦντες μονοκλησίαν καὶ ἀγρυπνοῦντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Ἐθιμον ὑπῆρχεν εἰς τοὺς ψαριανοὺς τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα εἰς τὴν δευτέραν ἀνάστασιν, καὶ τὴν τρίτην τοῦ Πάσχα νὰ παρακολουθῶσι τὸν κλῆρον, ἐνδεδυμένον τὴν ἱερατικὴν στολὴν, καὶ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαδίας νὰ ἀμιλλῶνται τίς θὰ προσφέρῃ περισσότερα εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον (α).

Μὲ τὴν αὐτὴν θρησκευτικὴν εὐσέβειαν ὁ κλῆρος καὶ τὸ πλῆθος τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων εἰσήρχοντο εἰς φρέαρ ψάλλοντες τὸν μεγάλον ἁγιασμόν· ἐκεῖθεν δὲ ἀπήρχοντο εἰς τὸν λιμένα ρίπτοντες τὸν σταυρὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Κατὰ τὰς ἡμέρας δὲ ταύτας δηλαδὴ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῶν Θεοφανείων, τὰ ἐν τῷ λιμένι πλοῖα ἐχαιρέτων κανονοβολοῦντα, οἱ δὲ κάτοικοι ρίπτοντες τουφεκισμούς· ὅτε δὲ ἐνεφανίζοντο τὰ ἅγια εἰς τὸν λιμένα, ὁ κρότος τῶν κανονοβολισμῶν ἦτο ἀδιάκοπος.

Καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τελοῦντες τὰς ἰδίας θρησκευτικὰς τελετάς, ἔπαυσαν τὰς προσφορὰς τῆς ἀναστάσεως· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπροξένει θάμβος, ἔκστασιν, καὶ ἀγαλλίασιν ψυχῆς, εἰς τὸν θεωροῦντα τὰς θρησκευ-

(α) Τὸ ἔθιμον τοῦτο ὑπῆρχεν ὡς ἐξῆς· οἱ ἱερεῖς κρατοῦντες τὰς ἁγίας εἰκόνας ἐξήρχοντο τοῦ ναοῦ· οἱ δὲ παρευρισκόμενοι χριστιανοὶ κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκάστης εἰκόνος προσέφερον ἀφιερῶματα εἰς χρήματα, ἐριζόμενοι τρόπον τινά, τίς τῶν ἄλλων νὰ προσφέρῃ περισσότερα.

τικᾶς ταύτας τελετὰς ἡ ὄψις τῶν ἐν τῷ λιμένι πλοίων μικρῶν καὶ μεγάλων σημαιοστολίστων, πάσης τάξεως, ἐχόντων ὑψωμένην τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν καὶ κάτωθεν αὐτῆς τὴν ὀθωμανικὴν οὖσαν λάφυρα τῆς νίκης των, ἐνῶ ἀδιακόπως ἐπυροβόλουν καὶ ἐτουφέκιζον· τοὺς δὲ παῖδας ἀκολουθούοντας καὶ κράζοντας τὸ «Κύριε ἐλέησον». Ὁ θεατὴς παραβάλων αὐτὰ μὲ τὴν πρὸ ὀλίγου ὑποδούλωσιν, ἔλεγε δοξολογῶν· «Δεξιὰ Κυρίου ἐποίησε δύναμιν, καὶ ἡ ἀλλοίωσις αὕτη ἔσται τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου».

Τὸ μέγα Σάββατον ἐν μεγάλῃ κατανύξει περιέφερον τὸν ἐπιτάφιον, ἐνῶ τὰ πλοῖα σιωπηλὰ πλέον ἔφερον τὴν σημαίαν μεσίστιον.

Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἐφημέριοι ὑπηρέτουν κατ' ἐβδομάδα ἐναλλάξ· οὐδεὶς ἱερεὺς εἶχεν ιδιόκτητον ναόν· οὔτε δὲ εἰς τὰ πολιτικὰ ἀναμιγνύοντο, οὔτε εἰς τὰς συνελεύσεις ἐπροσκαλοῦντο.

Μοναστήρια εἶχον πέντε· τῆς κοινότητος ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω ἦτο δύο, τρία δὲ ιδιόκτητα, ὡς οἰκοδομηθέντα παρὰ μοναχῶν· ἀλλὰ καὶ οὗτοι διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῶν μοναστηρίων ἔλαβον κοινὴν συνδρομὴν χρηματικὴν παρὰ τῶν συμπολιτῶν των ψαριανῶν.

Περὶ πολιτικῶν διαίρεσεων.

Εἰς τὰ Ψαρὰ πολιτικὴ διαίρεσις συστηματικὴ τῶν ψαριανῶν ἵνα ἀλληλομαχόμενοι κατατρώγωνται ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν μία καὶ μόνη ὑπῆρξεν.

Ἐπανελθόντες εἰς τὴν πατρίδα των μετὰ τὴν παῦσιν τῆς πανώλης, ἐσύστησαν δημογεροντίαν, συγχειμένην ἀπὸ τὸν Νικόλαον Ἀποστόλην, Ἰωάννην Καλάρην καὶ Χατζῆ Νικολῆν Μαμούνην, οἵτινες σχηματίσαντες φρουρὰν ἐκ τεσσαράκοντα ψαριανῶν διεύθυναν τὰ τοῦ τόπου.

Εἰς τὸ σχηματισμὸν τοῦτον τῆς Δημογεροντίας δὲν συμπεριελήφθη οὐδεὶς τῶν Κοτζιάδων, οἵτινες ἐφρόνουν ὅτι εἷς ἐξ αὐτῶν πρέπει νὰ ᾔηται πάντοτε εἰς τὸ τοπικὸν σύστημα, κατ' ἐξοχὴν δὲ ὁ Νικόλαος Χ. Δημητράκης Κοτζιάς.

Τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητος κατὰ διαφόρους ἐποχὰς εἶχεν ὑποπέσει εἰς χρέος, ἡ δὲ νέα δημογεροντία ἵνα πληρῶσῃ τὰ χρέη ταῦτα, διὰ συνελεύσεως ἐπέβαλε φόρον εἰς τὰ πλοῖα τέσσαρας παράδες ἐπὶ ἐκάστου κοιλοῦ χωρητικότητος· ὁ φόρος οὗτος δυσηρέστησε πολλοὺς καὶ κατ' ἐξοχὴν τοὺς Κοτζιάδας, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν συμπεριελήφθη κανεὶς εἰς τὴν Δημογεροντίαν. Οἱ δυσαρεστημένοι δὲ οὗτοι συνενοηθέντες ἐραδιοῦργουν κατὰ τῆς Δημογεροντίας· ἥτις ἐκτὸς τῆς ἐπιβολῆς τοῦ φόρου διώκει τὸν τόπον μᾶλλον δικτατορικῶς ἢ κατὰ τὰ εἰθισμένα, φρονούσα διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὅτι θέλει κατισχύσει τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος τῶν ψαριανῶν. Πρὸς τοῦτοις ὑπέπεσε καὶ εἰς ἄλλα σφάλματα, τὰ ἀκόλουθα.

Ψαριανὸς τις ὀνομαζόμενος Ἀνδρέας Μπουρέκας, εὐρῶν ἐπὶ δένδρον σμῆνος μελισσῶν τὸ ἔλαβεν ὡς ἐδικόν του· τοῦτο διεφιλονείκουν οἱ καλόγηροι τοῦ μοναστηρίου τῆς ἁγίας Τριάδος· ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἀνηγγέλθη εἰς τὴν Δημογεροντίαν, ἥτις ἐξέδωκεν ἀνέκκλητον ἀπόφασιν καταδικάσασαν τὸν γέροντα Μπουρέκαν νὰ ἐκλέξῃ μίαν ἀπὸ τὰς τρεῖς ἀκολούθους ποινάς· α') ἢ νὰ τοῦ κρεμάσουν τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν εἰς τὸν λαιμόν, νὰ τὸν καθίσουν ἐπὶ ὄνου καὶ νὰ τὸν περιφέρουν καθ' ὅλην τὴν πόλιν. β') ἢ νὰ τὸν δώσουν ἑκατὸν ῥαβδισμοὺς εἰς τοὺς πόδας· καὶ γ') νὰ δώσῃ ἑκατὸν τάλληρα. Ὁ γέρων Μπουρέκας ἀπεφάνθη· —τὸ πρῶτον δὲν τὸ δέχομαι· διότι δὲν θέλω ν' ἀφήσω τοιοῦτον ὄνειδος εἰς τοὺς ἀπογόνους μου· τὸ δεῦτερον εἶμαι γέρων καὶ δὲν ἀντέχω· τὸ τρίτον ὅμως

δανείζομαι καὶ τὸ πληρώνω. Τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο. Μετ' αὐτὴν ἐδόθη καὶ ἑτέρα ἀφορμὴ δυσαρесκείας. Πλοῖα τινὰ εὐρίσκοντο ὑπὸ κάθαρσιν· τινὲς ὅμως τῶν ναυτῶν ἐξῆλθον λαθρέως τὴν νύκτα ἐκ τῶν πλοίων καὶ διευθύνθησαν εἰς τὰς οἰκίας των. Οἱ ὑγειονομικοὶ φύλακες τοὺς συνέλαβον· τὴν ἐπιούσαν μαθοῦσα ἡ δημογεροντία τὸ συμβὰν τῆς παρελθούσης νυκτός, ἐπέβαλεν εἰς ἕκαστον τῶν πλοίαρχων πρόστιμον τριακοσίων ταλλήρων· εἰς μάτην οἱ πλοίαρχοι ἀπελογοῦντο ὅτι οἱ ναῦται ἐξῆλθον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς των λαθραίως τὴν νύκτα, καὶ πρέπει αὐτοὶ νὰ τιμωρηθῶσιν ὡς παραβάται τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων· ἡ Δημογεροντία δὲν τοὺς ἤκουε. Συνέβησαν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ.

Ὅθεν αἱ αὐθαίρετοι αὐταὶ πράξεις ἀντὶ νὰ κατισχύσωσι τοῦ Δημοκρατικοῦ τῶν ψαριανῶν πνεύματος, ἐξεναντίας τὸ παρώξυναν, καὶ ὑποκρύφως φωνὴ διεδόθη ὅτι ὑπεπέσαμεν εἰς τὴν τυραννίαν τῶν ἐν Ἀθήναις τριάκοντα Τυράννων. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν εἰκοσιπέντε ψαριανοὶ νὰ καταλύσωσι τὴν τυραννίαν. Τὴν πρώτην ὥπλισμένοι οὗτοι παρρησιάσθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν φωνάζοντες «κάτω ἡ τυραννία.» Ὁ λαὸς ἡρεθισμένος κατὰ τῆς Δημογεροντίας τοὺς ἠκολούθησε· φθάσαντες εἰς τὸ Δημογεροντικὸν κατάστημα εὔρον αὐτὸ κενόν· διότι οἱ Δημογέροντες εἶχον ἀναχωρήσει ὁμοῦ μὲ τὴν φρουρὰν ἅμα ἔμαθον τὴν ὀχλαγωγίαν. Τότε τὸ πλῆθος συνῆλθεν εἰς συνέλευσιν καὶ ἐξελέξατο νέαν Δημογεροντίαν ἀπὸ τὸν Γεώργιον Παγκάραν, Χατζῆ Ἀναγνώστην Δομεστίνην, ἑτέρους δύο καὶ τεσσαράκοντα Βουλευφόρους. Εἰς τὸ σύστημα τοῦτο εἶχον ἐπιβρόχην οἱ Κοτζιάδες. Οἱ ἐναντίοι εὐρόντες ἀκολούθως καὶ αὐτοὶ ὅτι τὰ πράγματα δὲν διευθύνονται καλῶς ἤρχισαν νὰ ὑποκινοῦν κατὰ τῆς ἀρχῆς. Τέλος κατορθώνουσι καὶ λαμβάνουσι

πρὸς τὸ μέρος των δύο τῶν δημογερόντων καὶ τινας βουλευφόρους· οἱ δύο οὗτοι δημογέροντες ζητοῦν τὴν παραίτησίν των ἵνα γίνωσιν νέαι δημογεροντίας ἐκλογαί, καὶ προσκαλοῦν εἰς συνέλευσιν τὸν λαόν, εἰς ὃν προτείνουν τὴν παραίτησίν των. Ὁ λαὸς ἐγκρίνει τὴν παραίτησιν τῶν δύο Δημογερόντων καὶ ἀποφασίζει τὴν ἐκλογὴν νέας, ἥτις καὶ ἐγένετο ἐκλεχθέντων τεσσάρων Δημογερόντων· ἐξέλεξαν δὲ καὶ διοικητὴν. Ὡς τοιοῦτος δὲ ἐξελέχθη ὁ Ἀναγνώστης Μοναρχίδης (ὑπὸ τὸν τίτλον Κοτσάμπασης) (α). Τὸ σύστημα τοῦτο ὑπεστήριξεν ὁ Ἀποστόλης. Ἡ συνέλευσις ζητεῖ λόγον τῆς διαχειρήσεως τῶν παυθέντων δημογερόντων, ἐκ τῆς ὁποίας δεικνύεται ὅτι τὸ κοινὸν ἔχει χρέος, εἰς ὃ ὑπέπεσε κατὰ διαφόρους τοῦ ἔτους ἐποχάς, τριάκοντα δύο χιλιάδων ταλήρων. Ὡστε ἡ νέα Δημογεροντία ἵνα πληρώσῃ τὸ χρέος τοῦτο ἐπέβαλεν αὐθις φόρον ἐπὶ τῶν πλοίων. Ἀλλ' ἐνῶ ἡ δημογεροντία καὶ ὁ διοικητὴς μετὰ συνέσεως διώκουν τὸν τόπον, οἱ ἐχθροὶ των δυσαρεστηθέντες ἤρχισαν αὐθις ῥαδιουργοῦντες κατὰ τοῦ συστήματος. Σφοδρὰ δὲ τότε διαίρεσις ἔλαβε χώραν, διαιρέσασα καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους πρὸς ἀλλήλους· ἡ διένεξις προεχώρει τὰ δὲ ἀντίπαλα μέρη ἔβλαπτον ἄλληλα, ἕως οὗ ἀποκαμόντα ἀνεφέρθησαν εἰς τὸν Καπετὰν πασσᾶ, ὅστις ἔπεμψεν εἰς Ψαρὰ τὸν Ἰπιτάρην, ἄνθρωπον συνετὸν, ὅστις ἄμα ἔφθασεν ἐκεῖ ἐσυμβούλευσε τοὺς κατοίκους, ὁ δὲ λαὸς ἔπαυσε τὸν Διοικητὴν καὶ τὴν δημογεροντίαν, ἐξέλεξε δὲ νέους καὶ διήρесе τὰ τεμάχια τῆς σφραγίδος τῆς Παναγίας εἰς πέντε ἐκ τεσσάρων, ἔδωκε τὸ κέντρον εἰς τὸν διοικη-

(α) Πρώτην ἤδη φορὰν διωρίσθη τοιοῦτος εἰς Ψαρὰ, καὶ ἐκλεγόμενος κατ' ἔτος μετὰ τῶν δημογερόντων διετηρήθη μέχρι τοῦ 1821.

τὴν καὶ τὰ λοιπὰ τέσσαρα εἰς τοὺς Δημογέροντας καὶ
καθησύχασε τὰ πάθη. Διέταξε δὲ καὶ τὸν Νικόλαον Ἀπο-
στόλην ν' ἀπομακρυνθῇ πρὸς καιρὸν ἀπὸ Ψαρά καὶ νὰ
ὑπάγῃ εἰς Χίον, ἵνα μὴ ἐξάπτωνται τὰ πάθη.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΩΝ ΨΑΡΙΑΝΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Μεταξὺ τῶν Ψαριανῶν ὑπῆρχόν τινες κατηχημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς φιλικῆς ἐταιρίας· τούτων δ' ἔφοροι ἦσαν ὁ Νικόλαος Ἀποστόλης καὶ ὁ Δημήτριος Ν. Μαμούνης. Καταβὰς δὲ ὁ Δημήτριος Θέμελης εἰς τὸ Αἰγαῖον μετέβη εἰς Ψαρὰ κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1821 καὶ κατήχησε καὶ ἄλλους, συστήσας νέους ἐφόρους τὸν Ἀντώνιον Κατσουλήρην, Κυριακὸν Δ. Μαμούνην, Γεώργιον Κομνηνὸν καὶ Νικόλαον Σπανόν, ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐφορία δὴ μ ο υ τῶν Ἀχαιῶν. Οὗτοι δὲ κατήχησαν καὶ ἄλλους καὶ τὸ μυστήριον τῆς ἐλευθερίας διεδόθη.

Ἐκ τῶν κατηχημένων πλοιάρχων οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖά των ναυλωμένα διὰ τὴν μαύρην θάλασσαν ἀνέβαλον τὴν ἀναχώρησίν των ἵνα μὴ, ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως, ἀποκλεισθῶσιν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ῥωσσίας. Οἱ δὲ πλοῖάρχοι, οἱ ἔχοντες τὰ φορτία των διὰ τὴν Εὐρώπην, ἀνεχώρησαν διὰ νὰ τὰ πωλήσωσι καὶ ἐφοδιασθῶσι πολεμεφόδια. Οἱ ἔφοροι ἐπεμψαν μετὰ τὴν σύστασίν των τὸ ἀκόλουθον ἑγγραφον πρὸς τὴν ὑπερτάτην ἄγνωστον ἀρχήν. Ἴδου τὸ ἑγγραφον.

Κύριε!

Ἐπειδὴ καὶ ἄχρι τοῦδε εὐρισκόμεθα ἐστερημένοι τῆς εἰδοποιή-

σεως τῆς ἐν Σπάρτῃ νεοσυστηθείσης σχολῆς, ἀγνοοῦσαμεν καὶ τὰ καθήκοντα χρέη μας, ἥδη δὲ μετὰ τὴν ἐνταῦθα ἄφιξιν τοῦ εὐγενεστάτου Κ. Δ. Θέμελη, πληροφορηθέντες καλῶς παρ' αὐτοῦ ὡς καὶ παρὰ τῶν συνεισφερομένων γραμμάτων τῆς διαληφθείσης σχολῆς τὰ δέοντα βασίμως, ἐγνωρίσαμεν ἐντελῶς τὰ χρέη μας, καὶ δὴ συστηθέντες ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι εἰς τὰ ἐνταῦθα παρὰ τοῦ διαληφθέντος Κ. Θέμελη μὲ τὴν ἐφορίαν, Δῆμου τῶν Ἀχαιῶν, ὑποσχόμεθα ὅτι θέλομεν προσπαθῆσαι ὅλαις δυνάμεσι μὲ ὅλον τὸν χρεωστούμενον παρ' ἡμῶν ἐνθερμον καὶ διακαέστατον ζῆλόν τε καὶ ἐπιμέλειαν διὰ τὴν σύναξιν τῆς συνδρομῆς τῶν ἐνταῦθα φιλογενῶν συνδρομητῶν, τὴν ὁποῖαν συνάζοντες θέλομεν φυλάττει εἰς τὴν ἐνταῦθα κάσσαν μας διὰ τὰς προσηκούσας ἀνάγκας τῶν ἐξόδων διὰ τὴν σχολήν. Μένομεν,

Δῆμος Ἀχαιῶν.

Ψαρά, τῇ 21 Ἰανουαρίου 1821.

Γεώργιος Κομνηνός, — Ἀρτῶνιος Κατσουλέρης, — Νικολῆς Σπαρτός, — Κυριακός Δ. Μαμουρνης.

Γενομένης δὲ γνωστῆς κατὰ τὸν Μάρτιον τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ὑψηλάντου εἰς Μολδοβλαχίαν, καὶ ἀναγνωσθείσης τῆς προκηρύξεως τούτου, (ἣν ὁ Θέμελης ἀναχωρῶν ἄφησε ἐμπιστευτικῶς) ἐπὶ συνεδριάσεως εἰς τὸ κατὰστημα τῆς δημογεροντίας, οἱ Ψαριανοὶ ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωνται· ὠπλιζε δὲ τότε ἕκαστος πλοίαρχος τὸ πλοῖόν του εἰς πολεμικόν καὶ ἐπρόβλεπεν ἕκαστος Ψαριανὸς τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ὀπλισμόν του. Ἀλλὰ πρὶν ὑφώσῃ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας, ἀπεφάσισαν μεθ' ὅρκου νὰ φυλάξῃσι τὸν σκοπὸν των μυστικόν, ἵνα συνεννοηθῶσι καὶ μὲ τὰς ἄλλας δύο ναυτικὰς νήσους, Ὑδραν καὶ Σπέτσας, καὶ εἰδοποιήσῃσι τὸν συμπολίτην των πλοίαρχον Νικόλαον Καρακωσταντῆν, τὸν εὐρισκόμενον μετὰ τοῦ πλοίου του εἰς τὸν λιμένα τῆς Χίου, ἵνα πωλήσῃ τὸ φορτίον του, ὅπως ἔλθῃ εἰς Ψαρά διὰ νὰ μὴν αἰχμαλωτισθῇ αὐτός, τὸ πλοῖον καὶ τὸ πλήρωμά του. Ἀπεφάσισαν

προσέτι νὰ γράφη ἡ κοινότης συχνὰ πρὸς τὸν Μουσελήμ τῆς Χίου τὴν πιστὴν ὑποταγὴν των, διὰ νὰ ἀναφέρεται οὗτος εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, διασκεδάζων τὰς ὑπονοίας τῶν Τούρκων. Ἦλπιζον δὲ νὰ ἀπομακρύνωσι τοιουτοτρόπως τὸν ὄλεθρον ἀπὸ τῆς πόλεως πρὶν τῆς ἐπαναστάσεώς των.

Ἀφοῦ ἔθεσαν εἰς πρᾶξιν τὴν ἀπόφασίν των, δὲν ἐσυγχώρουν εἰς οὐδὲν ψαριανὸν πλοῖον ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ Ψαρὰ ὑπ' οὐδεμίαν πρόφασιν, ἀλλ' ἐδόθησαν εἰς προπαρασκευὴν πολέμου πέμποντες μόνον ταχύπλοα εἰς Χίον, Ὑδραν καὶ Σπέτσας. Εἰδοποίησαν δὲ διὰ ταχυδρόμου ἐκ τῆς Χίου τὸν συμπολίτην των Καρακωσταντήν, ἵνα ἐπιταχύνη τὰς ὑποθέσεις του καὶ ἐπανέλθῃ εἰς Ψαρὰ ὅσον τάχιον.

Τὴν μεγάλην Παρασκευὴν ἐλθὼν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ψαρὰ ὁ Χατζὴ Γιάννης Σκανδάλης, ὅστις ἐδρίσκετο ἐκεῖ δι' ὑποθέσεις τοῦ κοινοῦ, ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Σουλτάνος διέταξε καὶ ἦλθον στρατεύματα εἰς Κωνσταντινούπολιν· διέταξε δὲ καὶ τὴν σφαγὴν πολλῶν Φαναριωτῶν καὶ προκρίτων τοῦ γένους καὶ τὴν φυλάκισιν τῶν ἀρχιερέων· ὅτι οἱ Τούρκοι ὀπλισθέντες ἀπειλοῦσι τοὺς χριστιανούς· καὶ τέλος ὅτι κατέλαβε πάντας τοὺς χριστιανούς κατοίκους τῆς Κωνσταντινουπόλεως πανικὸς φόβος, διότι οἱ Τούρκοι φονεύουν ἀδιακρίτως τοὺς καθ' ὁδὸν ἀπαντωμένους χριστιανούς.

Τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἔφθασεν εἰς Ψαρὰ ἐκ Σπετσῶν ὁ πλοίαρχος Γκίκας Τσούπας μὲ τὸ πλοῖόν του, ἔχων ὑψωμένην τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας· πληροφορήσας δὲ τοὺς ψαριανούς ὅτι αἱ Σπέτσαι ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν, καὶ συλλαβὼν ἔξω τοῦ δυτικοῦ μέρους τῶν Ψαρῶν πλοῖον Μαρτῆγον, μὲ ὀθωμανικὴν σημαίαν, διευθύνθη ἀλλαχόθεν.

Ἐν τοσούτῳ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα συναθροισθεὶς ὁ λαὸς εἰς τὸ Δημογεροντικὸν κατάστημα κατεβίβασε τὴν τουρκικὴν σημαίαν, κατεξέσχισεν αὐτὴν, καὶ κατεσύντριψε τὰ ὀθωμανικὰ σύμβολα, τὰ εὕρισκόμενα ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ καταστήματος τούτου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης δίδοντες πρὸς ἀλλήλους τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, μετὰ τοῦ «Χριστὸς ἀνέστη» ἔλεγον καὶ ἡ «Ἑλλὰς ἀνέστη».

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὀθωμανικὸν ἐμπορικὸν πλοῖον εὐρέθη εἰς Ψαρὰ, μὴ δυνάμενον ν' ἀναχωρήσῃ ἔνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ λιμένος· οἱ ὀθωμανοὶ ναῦται, ὄντες παρόντες ἐν καιρῷ τῆς κατασυντρίψεως τῶν συμβόλων καὶ τῆς καταξέσχίσεως τῆς ὀθωμανικῆς σημαίας, ἔμειναν ἐκ τοῦ φόβου ἡμιθανεῖς· ἀλλ' ἡ Δημογεροντία διέταξε καὶ τοὺς μετέφεραν εἰς τὸ πλοῖόν των, καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς ἔδωκεν ἄδειαν ν' ἀναχωρήσωσι χωρὶς νὰ τοὺς βλάψῃ.

Ἀπέστειλαν δὲ πάραυτα ταχύπλουν εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας διὰ νὰ κοινοποιήσωσι τὴν ἀπόφασίν των, καὶ ἤρξαντο νὰ σκέπτωνται περὶ ὀχυρώσεως τῆς νήσου διὰ τὰς θαλασσίους τοῦ ἐχθροῦ προσβολάς. Κατὰ τύχην εὕρισκοντο τρία πυροβόλα μέγιστα διὰ τὸν ὀπλισμὸν τῶν πλοίων· ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ τὰ μεταφέρωσιν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον καὶ νὰ τὰ προπαρασκευάσωσι διὰ τὰς θαλασσίους προσβολάς τοῦ ἐχθροῦ, προμηθευθέντες καὶ ἐφόδια πολέμου ἀπὸ ὅπου ἡδύνατο. Μετ' οὐ πολὺ ἐπανελθὼν καὶ τὸ ταχύπλουν ἔφερεν εἰδήσεις, ὅτι καὶ οἱ συνάδελφοί των Ὑδραῖοι εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνοι εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους πόλεμον, ἀλλ' ὅτι πρέπει πρῶτον νὰ καθησυχάσωσι τὰ τοπικά των.

Τὴν ἐβδομάδα τῆς Διακαινησίμου ἐλθὼν εἰς Ψαρὰ πλοῖον ἐμπορικὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἀνήγγειλεν

ὅτι τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἀφοῦ ἱερούργησεν ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν ἀρχιερέων, ὁ Σουλτάνος διέταξε καὶ ἀπηγγόνισαν τὸν Πατριάρχην μετὰ τινῶν ἀρχιερέων· ὅτι ἡ λύσσα καὶ ὁ φανατισμὸς τῶν Τούρκων κατὰ τῶν ῥαγιάδων εἶναι ἀπερίγραφτος· ὅτι οἱ Τούρκοι διαβαίνοντες ἐκεῖθεν, ὅπου ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἦσαν ἀπηγχονισμένοι, ἐπιστόλιζον τὰ ἱερὰ αὐτῶν σώματα· ὅτι οἱ χριστιανοὶ εἶναι κρυμμένοι εἰς τὰς οἰκίας των καὶ δὲν ἐξέρχονται· καὶ ὅτι τέλος ὅπου συναπαντήσουν χριστιανὸν καθ' ὁδὸν τὸν φονεύουν. Αἱ εἰδήσεις αὗται ἔτι μᾶλλον ἐξήγειραν τοὺς ψαριανοὺς κατὰ τῶν Τούρκων.

Ὁ Ι. Φιλήμων εἰς τὸν Γ'. τόμον τοῦ Δοκιμίου του ἐν σελίδι 314. λέγει τὰ ἐξῆς «ὅταν ἐκινήθησαν αἱ νῆσοι τῶν Πετσῶν καὶ Ψαρῶν εἰργάζοντο ὑπὲρ τοῦ ὅλου μὲν, ἄλλ' ἰδίως ἐκάστη, ὅταν δὲ ἐκινήθη ἡ Ὑδρα, ἠνώθησαν εὐθὺς τὰ πλοῖα καὶ τῶν τριῶν σχηματίσαντα τὸν Ἑλληνικὸν στόλον».

Ὅτε ἐσῆκωσαν τὰ ὅπλα αἱ νῆσοι Σπέτσαι καὶ Ψαρὰ ὅ,τι ἀπήτει ἔπραξαν, πέμψασα ἡ μὲν πρώτη τὰ πλοῖά της εἰς ἀποκλεισμόν τῶν φρουρίων τῆς Πελοποννήσου καὶ κυρίευσιν τῶν ὀθωμανικῶν πλοίων τῆς Μήλου· ἡ δὲ δευτέρα ἀποστείλασα τὰ πλοῖά της εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀσίας ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν μετάβασιν τῶν στρατευμάτων· ὁ δὲ σκοπὸς τῆς ἐνώσεως τῶν πλοίων δηλοῦται ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον γράμμα τοῦ ἐφόρου τῶν Ψαρῶν Ν. Ἀποστόλη πρὶν διορισθῇ ναύαρχος. Ἴδου τὸ ἐγγραφον.

*Φιλογενέστατοι Ἐφοροὶ Κύριοι Παραγιώτῃ Μπότῃ
καὶ Γ. Πάνου.*

Ἐλθὼν ἐνταῦθα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ κοινὸς φίλος μας Κ. Π. Σκυλίτσης Ὁμηρίδης μᾶς διεκοίνωσεν ἐπισήμως περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος τὴν βάσιμον διαχείρησιν, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς προτρεπτικοὺς λόγους συμμορφωθέντες παρὲς κενάσαμεν δώδεκα ἐκ

τῶν καλῆτέρων πλοίων τῆς νήσου μας, καὶ ἐπομένως θέλομεν προετοιμάσει ἕτερα ὁκτὼ διὰ νὰ συντελέσωμεν μεθ' ὑμῶν εἰς τοῦ λαμπροῦ τούτου ἐπιχειρήματος τὴν ἐκπαιρέωσιν. Εἰς ἀπόκρισιν λοιπὸν γράφετέ μας συγχρόνως μετὰ τοῦ διαλειφθέντος φίλου, ἐὰν προτιμᾶτε νὰ ἔλθωμεν αὐτοῦ, ὥστε συνενωθέντες νὰ ὑπάγωμεν εἰς καταδίωξιν τῆς ὀθωμανικῆς μοίρας τοῦ Καπετανάμπη, ἥ νὰ σᾶς περιμένωμεν ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν συμφώνως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου τὴν ἐξοδον. Ἐν τοσοῦτῳ ὑγειαίνετε σὺν τῷ Χριστὸς ἀνέστη.

Ἐκ Ψαρῶν, τῇ 10 Ἀπριλίου 1821.

Ὁ ἔφορος,

ΝΙΚΟΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ.

Καὶ πρὶν ἐπαναστατήσῃ ἡ Ὑδρα οἱ ψαριανοὶ εἶχον σκοπὸν ἐνώσεως Ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ ἤθελον ἐνωθῇ εἰς στόλον μετὰ τῶν Σπετσιωτῶν, ἐὰν ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει· ἄρα δὲν τοὺς ἤνωσεν εὐθύς ἡ κίνησις τῆς Ὑδρας κατὰ τὸν ἱστορικόν.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγίνετο ἡ προπαρασκευὴ τῆς ἐπαναστάσεως, διαμένοντες ἐκεῖ ὡς ἀπόστολοι τῆς ἐταιρίας ὁ Κ. Ῥάμφος καὶ τὶς Αὐγερινὸς ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν Δημογεροντίαν, ἀπευθύνοντες προτάσεις τινὰς καὶ ἀπαιτοῦντες τὴν παραδοχὴν των· καὶ λέγοντες ὅτι ἂν δὲν τὰς παραδεχθῇ, θ' ἀναφερθῶσιν εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν διὰ νὰ τιμωρήσῃ αὐτούς. Ἡ Δημογεροντία ἀπήντησεν ὅτι ἡ ὑπερτάτη ἀρχὴ εἶναι ἄγνωστος εἰς αὐτὴν, καὶ ὅτι ἡ φροντίς, τὸ βάρος καὶ τὰ ἐξοδα τοῦ πολέμου βαρύνουσιν αὐτὴν, ἐπομένως εἰς αὐτὴν ἀνήκει νὰ σκέπτεται, — Καὶ σεῖς οἱ ἀπόστολοι, προσέθηκε, νὰ μὴ ἀνακατώνεσθε. Ἡ ἀπάντησις αὕτη δὲν ἤρρεσεν εἰς τοὺς ἀποστόλους.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ἀπεφάσισαν νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ νὰ ἐπαναστατή-

σωσίν, ὁ πληθυσμός των συνέχειτο σχεδὸν ἐκ 1300 οἰκογενειῶν· εἶχον δὲ καράβια πεντήκοντα τρία (ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχον τέσσαρα εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μαύρης θαλάσσης) μικρότερα τοιαῦτα καὶ γολέττας δέκα, μύστικα εἰκοσι καὶ σακολεύας τρεῖς. Πυροβόλα καὶ ἐφόδια πολέμου οὔτε διὰ τὴν νησὸν των εἶχον οὔτε διὰ τὰ πλοῖα των· ὁ ὀπλισμός δὲν εἶχον διὰ τὰ πλοῖα ἦτον ἐκεῖνος δὲν πρὸς ἀσφάλειάν των εἶχον κατὰ τῶν πειρατικῶν, ἅτινα ἀπῆντων ἐν τῇ θαλασσοπλοίᾳ των· χρηματικά μέσα οὔτε εἰς τὸ ταμεῖον τῆς κοινότητός των ὑπῆρχον, ἀλλ' οὔτε ἐγνώριζον πόθεν ἔχουσι νὰ πορισθῶσιν αὐτά. Αἱ ἰδιωτικαὶ των χρηματικαὶ περιουσίαι ἐλογίζοντο μηδαμιναὶ καὶ ἀσήμαντοι ὥς πρὸς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐπαναστάσεως. Ὅλοι δὲ οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα ψαριανοὶ ἐσχημάτισαν δέκα στρατιωτικὰ σώματα (καπετανίας παρ' αὐτῶν λεγόμενα) ἔχοντα ἕκαστον τὸν ἀρχηγὸν καὶ τοὺς ἀξιωματικούς των καὶ ἀπερχόμενα καθ' ἐσπέραν εἰς διάφορα τῆς νήσου μέρη ἵνα φυλάξωσιν.

Ἐντούτοις τὴν δεκάτην ὀγδόην ἀπριλίου ἀφοῦ ἦλθεν ἐκ Χίου εἰς Ψαρὰ ὁ συμπολίτης των Νικόλαος Καρακωσταντής, μαθόντες ὅτι εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ Ἐφέσου συνήχθησαν ὀθωμανικὰ στρατεύματα διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς Ἡπειρον καὶ Πελοπόννησον ἵνα καταπνίξωσι τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τὴν γέννεσίν της, ἀπεφάσισαν τὴν ἀποστολὴν ὀκτῶ πλοίων (α) καὶ ὀκτῶ μυστικῶν ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν μετάβασιν τῶν στρατευμάτων εἰς τὰ εἰρημένα μέρη· διώρισαν δὲ καὶ ναύαρχον τὸν Νικόλαον Ἀποστόλην.

(α) Τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, ναυάρχου, Ἀνδρέα Γιανίτση, Γεωργίου Σκανδάλη, Νικολάου Ἀργύρη, Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιά, Χατζῆ Γεωργίου Χ. Α. Κοτζιά, Γεωργίου Ἀποστόλη, καὶ Ἰωάννου Μαρκεῆ.

Τὴν εἰκοστὴν Ἀπριλίου, ἡμέραν τετράδην, ἀπεφασίσθη ἐπὶ συνελεύσεως τὰ πλοῖα νὰ ἐκπλεύσωσιν ἀφ' οὗ προηγουμένως τελεσθῇ λιτανεία ἵνα ὑψώσωσι τὴν σημαίαν (6). Διέταξε δὲ ἡ δημογεροντία τὸν κληρὸν καὶ πάντας τοὺς κατοίκους ν' ἀφίσωσι τὰς ἐργασίας των καὶ νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Συναχθέντες λοιπὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες, ἔψαλλον δοξολογίαν ὑπὲρ τῆς εὐοδόσεως τοῦ ἱεροῦ ἁγῶνος. Μετὰ τὴν λιτανείαν οἱ ἱερεῖς ἐνδεδυμένοι τὰς ἱερατικὰς των στολὰς ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ παρακολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν, τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδῶν κραυγαζόντων, **Κ Ὑ Ρ Ι Ε** ἐ-**Λ ἔ η σ ο ν**, καὶ διευθύνθησαν εἰς τὸ κατάστημα τῆς Δημογεροντίας ὅπου σταματήσαντες ἅπαντες, ἔψαλαν οἱ ἱερεῖς δέησιν ὑψώσαντες τὴν σημαίαν εἰς τὸ κατάστημα καὶ εἰς τὰ πλοῖα μετὰ πυροβολισμῶν. Διὰ τῆς τελετῆς δὲ ταύτης ἔδωσαν πανδῆμως ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τὸν ὄρκον των, ἡ ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ἡ θ á ν α τ ο ς. Ἀναχωρήσαντες δ' ἐκεῖθεν περιῆλθον τὴν πόλιν, αἰνοῦντες, ὑμνοῦντες καὶ δεόμενοι τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς εὐοδόσεως τῆς ἀπε-

(6) Ἡ σημαία ἦτο λευκή, γύρωθεν δ' αὐτῆς ὑπῆρχε ταινία ἐρυθρά· εἰς τὸ κέντρον ὑπῆρχε σταυρὸς, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγκυρα περιτετυλιγμένη ἀπὸ ὄφιν, ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ ὄφεως πτηνὸν δάκνων μὲ τὸ ῥάμφος του τὴν γλῶσσαν τοῦ ὄφεως, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τοῦ σταυροῦ ὑπῆρχε λόγχη, κάτωθεν τοῦ σταυροῦ ἡμισέληνος ἔχουσα τὰ ἄκρα κάτωθεν· ἐκ δεξιῶν δὲ καὶ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ σταυροῦ ἦτο γεγραμμένον, ἡ ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α ἡ θ á ν α τ ο ς· τὰ σύμβολα καὶ τὰ γράμματα ἦσαν ἐρυθρὰ.

Τὸ σῆμα τοῦ ναυάρχου ἦτο καὶ αὐτὸ λευκὸν τρίγωνον μὲ ταινίαν ἐρυθράν γύρωθεν· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σήματος ἦτο σταυρὸς, ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ὁποίου ἦτο γεγραμμένον τὸ, ἐ ν τ ο ῦ τ ω ν í κ α· τὰ σύμβολα καὶ τὰ γράμματα καὶ τούτου ἦσαν ἐρυθρὰ.

λευθερώσεώς των. Συγχρόνως ἐδόθη καὶ ἡ διαταγὴ τῆς ἐκπλεύσεως, καὶ παραγγελία τῆς Δημογεροντίας πρὸς τὸν ναύαρχον καὶ τοὺς πλοιάρχους νὰ φέρωνται πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους τούρκους καὶ Ἰουδαίους ἡπίως καὶ φιλανθρώπως, νὰ θεωρῶσι δὲ τοὺς χριστιανοὺς ὡς ἀδελφούς. Ἐδωσε πρὸς τούτοις ἡ Δημογεροντία εἰς τὸν ναύαρχον καὶ τοὺς πλοιάρχους αὐστηροτέρας διαταγὰς ἵνα μὴ ἐνοχλῶσι καὶ εἰς τὸ παραμικρὸν Εὐρωπαϊκὸν πλοῖον καὶ ἂν τυχὸν ἔχη Ὀθωμανοὺς καὶ φορτίον ὀθωμανικόν· διότι ἡ σημαία προστατεύει τὸ ἐμπόρευμα. Ἀφοῦ δὲ τὰ πλοῖα ἀνέσυρον τὰς ἀγκύρας ἐλοξοδρόμουν εἰσέτι ἐντὸς τοῦ λιμένος ὅτε ἐφάνη πλοῖον εἰς τὸ ἀκρωτήριον «Ποῦντα» διευθυνόμενον εἰς τὸν λιμένα· τὰ πλησιέστερα εἰς αὐτὸ πλοῖα τοῦ ναυάρχου καὶ Γεωργίου Σκανδάλη τὸ συνέλαβον. Ἦρχετο δὲ τοῦτο ἀπὸ Σμύρνης φέρον διακοσίους στρατιώτας ὀθωμανοὺς ὀπλοφόρους ἵνα τοὺς μεταβιβάσῃ εἰς Πελοπόννησον. Οἱ συλλαβόντες τὸ πλοῖον παρέδωκαν αὐτὸ εἰς τὴν κοινότητα. Ἀφοῦ δ' ἀπεβίβασαν τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὴν ξηρὰν ἐπληροφορήθησαν παρ' αὐτῶν ὅτι πολυάριθμα στρατεύματα εἰς διάφορα μέρη εἶναι ἑτοιμα νὰ ἐμβαρκαρισθῶσιν ἵνα μεταβῶσι εἰς Ἡπειρον καὶ Πελοπόννησον. Τοῦτο δὲ μαθόντες διεύθυνον τὰ πλοῖα των εἰς τὰ μέρη εἰς ἃ ἐμελλον νὰ ἐπιβιβασθῶσιν οἱ ὀθωμανοί, καὶ περιπλέοντες ἀπὸ Σμύρνης μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου παρεμπόδιζον τὴν μετάβασιν τῶν στρατευμάτων.

Μετὰ τὴν ἀπόπλευσιν τῶν πλοίων ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν ἔγραψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Σπετσιώτας.

*Φίλιπτοι ἀδελφοὶ ἐγκάτοικοι τῆς νήσου Σπετσῶν
ἀκριβῶς ἀσπαζόμεθα.*

Μετὰ μεγάλην μας χαρὰν μακθάνομεν καθημερινῶς τὰς ἡρώϊ-

κὰς ἀνδραγαθίας σας καὶ τὴν μεγάλην γενναιότητα καὶ συνδρομὴν τὴν ὁποίαν δείχνετε εἰς τοῦτο τὸ ἱερὸν καὶ θεῖον ἔργον τοῦ γένους μας, καθ' ὃ καὶ τὸ ὄνομά σας θέλει μείνει δοξασμένον παρὰ τοῦ γένους μας καὶ αἰωνίως ἀθάνατον. Ἐπειδὴ ἐφάνη ὁ καιρὸς, τὸν ὁποῖον ἐξελέξατο ἡ θεία Πρόνοια, τῆς ἐλευθερίας τῶν ὁμογενῶν μας, ἀπὸ τὴν ἐπικειμένην τυραννίαν εἰς τόσους αἰῶνας, εἴμεθα ἐνθουσιασμένοι μὲ τὸν ἀνήκοντα ζῆλον διὰ νὰ συνδράμωμεν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας μας ἐχάρισεν ὁ πολυέλεος θεὸς, ἀναμφιβόλως διὰ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔργον, καθὼς δὲν ἐλείψαμεν ἀμέσως νὰ βάλωμεν μερικὰ καράβια εἰς τὰ πανιὰ καταγινόμενοι διὰ νὰ ἐτοιμάσωμεν καὶ ὅσα ἄλλα ἡμπορέσομεν, μάλιστα ἀπὸ τὰ πλησίον μας παραθαλάσσια, ἀπὸ διάφορα μέρη ὅπου κατοικοῦν ἀγαρηνοί· οἱ χριστιανοὶ ἀδελφοί μας μᾶς γράφουν καὶ ζητοῦν ἔλεος καὶ βοήθειαν διὰ νὰ τοὺς προφθάσωμεν καράβια, διὰ νὰ δώσωμεν κρότον εἰς τοὺς τυράννους καὶ νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ὁμογενεῖς μας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀδελφοὶ καὶ γνωρίζετε καλῶτατα, ὅτι μόνοι μας δὲν ἡμποροῦμεν νὰ προφθάσωμεν διὰ ν' ἀπαντήσωμεν τὸ κακὸν ὅπου ἡμπορεῖ νὰ προξηνηθῇ εἰς τοὺς ἀδελφούς μας, σᾶς εἰδοποιοῦμεν μὲ τὴν παροῦσάν μας νὰ προφθάσῃτε, ἀδελφοί, μὲ μερικὰ σας καράβια· παρομοίως εἰδοποιήσατε καὶ τοὺς ἀδελφούς μας Ἰδραίους, ὅπου καὶ αὐτοὶ νὰ ξεκινηθοῦν ἐνωμένοι μὲ τὰ ἐδικὰ σας, καὶ νὰ προφθάσωμεν εἰς τὰ μέρη τῆς Τενέδου, ὅπου ἐκεῖ νὰ περιμένωμεν τοὺς ἐχθρούς· καὶ μέρος καραβίων νὰ περιφερθοῦν εἰς τὰς πλησίον μας νήσους διὰ νὰ τρομάξουν τοὺς βαρβάρους ἀπὸ τὸ νὰ μὴ τολμήσουν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ σᾶς παραστήσωμεν τὸν κίνδυνον τῶν ὁμογενῶν μας, τὸν ὁποῖον θέλετε πληροφορηθῇ παρὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὴν παροῦσάν μας Κ. Ἰωάννου Μαρκῆ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ μέρος μας διὰ ζώσης φωνῆς θέλει σᾶς παραστήσει τὰ πάντα.

Σᾶς ἀσπαζόμεθα καὶ μένομεν.

Ἐκ Ψαρῶν, τὴν 22 ἀπριλίου 1821.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν προσκαλοῦσα τοὺς συναδέλφους τῆς διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου δεικνύει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πρὸς σχηματισμὸν στόλου. Ἔστω δὲ καὶ τούτου ἀπόδειξις κατὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Ι. Φιλήμονος λεγόμενων.

Ἀπέστειλαν συγχρόνως δύο ἕτερα πλοῖα κατ' αἴτησιν τῶν πατέρων τοῦ ἁγίου Ὅρους εἰς Ἀθῶνα, τοῦ Νικολάου Καρακωνσταντῆ καὶ Γεωργίου Χατζῆ Δημητράκη, ἵνα παραπλέωσι τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον μέχρι τοῦ Ἀθῶνος.

Καὶ ἕτερα δὲ δύο ἔπεμψαν εἰς Ἐφεσον, τοῦ Χατζῆ Νικολῆ Μαμούνη καὶ Μαθιοῦ ἵνα παραπλέωσι τὸν Κόλπον Κουσάντασι, Ἀσπραχώματα, ἕως τοῦ Τσεσμέ.

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν πάντων ἐκείνων τῶν πλοίων, ἀναλογιζόμενοι οἱ ψαριανοὶ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου, ἔχοντες δὲ ἰσχὺν κεντρικῆς ἀρχῆς ἐψήφισαν νόμους διὰ τὴν διανομὴν τῶν λειῶν· ἦτοι τὸ ἐν τρίτον νὰ λαμβάνῃ ἡ κοινότης, ἐν ἑτερον τὰ πλοῖα καὶ τὸ τελευταῖον τὰ πληρώματα. Ἐκانونίσαν καὶ ἄλλα ἵνα ἔχῃσι πόρους διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου καὶ ἐσύστησαν ταμεῖον τακτικὸν τῆς κοινότητος. Ἐψήφισαν συγχρόνως καὶ ἑτέρους νόμους (α) ἀμοιβῶν καὶ συντάξεων διὰ τοὺς ἀνδραγαθήσοντας, ἀκρωτηριασθησομένους καὶ ἀποκατασταθέντας ἀνικάνους, καὶ διὰ τὰς χήρας καὶ ὀρφανὰ τῶν πεσόντων, ὧν τὰ ὀνόματα θὰ μνημονεύονται εἰς τὰς ἐκκλησίας. Συγχρόνως δὲ ἔπεμψαν καὶ προκηρύξεις τῆς ἐπαναστάσεώς των εἰς τὰς Βορείους Σποράδας καὶ εἰς ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου.

Ἐσύστησαν δὲ καὶ ἐπιτροπὴν περὶ τῆς συνάξεως καὶ

(α) Οἱ νόμοι οὗτοι καὶ αἱ προκηρύξεις ἀπωλέσθησαν ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν.

διανομῆς τῶν λειῶν, ὀνομάσαντες αὐτὴν κοῦμισα-
ριάτο.

Τὰ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ Ἐφέσου παραπλέ-
οντα πλοῖα Ψαριανὰ συνέλαβον πολλὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα
μὲ πολλοὺς ὀθωμανοὺς ὀπλοφόρους καὶ μὲ πάμπολα
πλούσια λάφυρα· κατεβύθισαν δὲ καὶ ἐν ὀθωμανικόν
πλοῖον μεταξὺ Μυτιλήνης καὶ Φώκiais, φέρον στρατι-
ώτας· ὑπῆρχον δὲ εἰς αὐτὸ πάμπολα λάφυρα. Ἐπανελ-
θόντα δὲ τὰ ψαριανὰ παρέδωκαν εἰς τὴν κοινότητα τὰ
πλοῖα καὶ τὰς λείας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους.

Ἐνῷ παρέπλεον τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον δύο πλοῖα
τῶν συναπαντηθέντα μὲ δύο πλοῖα πολεμικὰ τοῦ βέη τῆς
Θεσσαλονίκης, βρίκιον καὶ γολέταν, τὰ καταδίωξαν. Οἱ
ὀθωμανοὶ τὸ μὲν ἐν διὰ νὰ σωθῶσι τὸ ἔρριψαν εἰς τὸ ἀ-
κρωτήριον τῆς Συκιᾶς ὅπου πλησιάσαντα τὰ ψαριανὰ
πλοῖα τὸ ἐπυρπόλησαν· τὸ δὲ ἕτερον οἱ ὀθωμανοὶ ἔρρι-
ψαν εἰς τὸ ἅγιον Ὅρος καὶ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν ἵνα τὸ
ὑπερασπισθῶσιν· ἐπλησίασαν τότε τὰ ψαριανὰ καὶ μετὰ
μακρὰν ἀντίστασιν ἐγκατέλειψαν οἱ ὀθωμανοὶ τὸ πλοῖον,
τὸ ὁποῖον ἐπυρπόλησαν οἱ ψαριανοὶ, λαφυραγωγῆσαντες
ἀπὸ μὲν τοῦ βρικίου ὀρειχάλκινα πυροβόλα δέκα ἑξ, ἀπὸ
δὲ τῆς γολέτας πυροβόλα ἐπίσης ὀρειχάλκινα ὀκτώ· ἐ-
λαφυραγώγησαν δὲ καὶ πᾶν ὅτι εὔρον ἐν αὐτοῖς. Ἐπα-
νελθόντα δὲ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν νῆσον παρέδωκαν τὰ πυ-
ροβόλα καὶ λοιπὰ λάφυρα εἰς τὴν κοινότητα.

Εἰς τὰ συλληφθέντα ὀθωμανικὰ πλοῖα, σιμὰ τῶν ἄλ-
λων πλουσίων λαφύρων, ἐκτὸς τῶν ὀπλων τῶν ὀθωμα-
νῶν ὀπλοφόρων, εἶχον καὶ πολλὰ κιβώτια μὲ ὄπλα νέα,
οἷον τουφέκια καὶ πιστόλια ἄτινα ἐχρησίμευσαν πρὸς ὀ-
πλισμὸν τῶν ψαριανῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦλθεν ἡ ὑδραϊκὴ μοῖρα εἰς
Ψαρὰ ἵνα ἐνωθῇ μὲ τὴν τῶν ψαριανῶν διὰ τὸν ἀποκλει-

σμόν τῆς Χίου, σκοπεύουσα νὰ ἐπαναστατήσῃ συγχρό-
νως καὶ τὰ χωρία διὰ ν' ἀποκλεισθῇ ἡ πόλις διὰ θαλάσ-
σης καὶ διὰ ξηρᾶς.

Ἐξ Ὑδρας ἐπέμφθη εἰς Ψαρὰ ὁ τύπος τῶν διπλωμά-
των τῶν πλοίων, γεγραμμένος εἰς Ἑλληνικὴν καὶ Γαλ-
λικὴν διάλεκτον· καὶ κατὰ τὸν τύπον τοῦτον ἐφωδίασεν
ἡ βουλὴ τῶν ψαριανῶν διπλώματα εἰς τὰ πλοῖα των πρὸς
ἀσφάλειαν. Ἴδου τὸ δίπλωμα

Ἐν ὀνόματι Θεοῦ παρτοκράτορος.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος βεβαρυμένον πλέον ν' ἀναστενάζῃ ὑπὸ
τὸν σκληρὸν ζυγόν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τέσσαρας περίπου αἰῶνας
καταθλίβεται ἐπονειδίστως, τρέχει μὲ γενικὴν καὶ ὁμόφωνον
ὄρμην εἰς τὰ ὅπλα, διὰ νὰ κατασυντρίψῃ τὰς βαρεῖας ἀλύσεις
τὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων Μωαμεθανῶν περιτεθείσας εἰς αὐτό. Τὸ
ἱερὸν ὄνομα τῆς ἐλευθερίας ἀντηχεῖ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλά-
δος, καὶ πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδία ἀναφλέγεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυ-
μίαν τοῦ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πολύτιμον τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ,
ἢ ν' ἀπολεσθῇ εἰς τὸν ὑπὲρ τούτου ἀγῶνα.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ψαρῶν οὐ θέλουσι μείνει ὀλιγώτερον
πρόθυμοι εἰς τὸν εὐγενῆ τοῦτον ἀγῶνα, ἀλλὰ καταφρονοῦντες
πάντα κίνδυνον διὰ νὰ καταστρέψωσι τοὺς τυράννους των, θέ-
λουν μεταχειρισθῇ τὸ μόνον μέσον τὸ ὁποῖον ἡ φύσις τῆς το-
πικῆς αὐτοῦ θέσεως δίδει εἰς αὐτοὺς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἡμεῖς οἱ προύχοντες οἱ συγκροτοῦντες τὴν διοίκησιν τῆς νή-
σου ταύτης ἐπιτρέπομεν εἰς τὸν Καπετάν (τὸ ὄνομα τοῦ πλοι-
άρχου καὶ τοῦ πλοίου) τὸ ὁποῖον ἔχει κανόνια... καὶ ἄλλα
πολεμικὰ ὅπλα ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, νὰ ὑπάγῃ μετὰ
τοῦ πλοίου τούτου ὅπου ἤθελε κρίνει ὠφέλιμον καὶ ἀναγκαῖον
εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα, καὶ νὰ ἐνεργῇ κατὰ τῶν ὀθωμανικῶν ду-
νάμεων ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, πράττον πᾶν ὅτι συγχωρεῖται
εἰς νόμιμον πόλεμον ἕως οὔ ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τοῦ
Ἑλληνικοῦ ἔθνους ν' ἀποκατασταθῇ μὲ στερέωσιν.

Παρακαλοῦμεν ὅλους τοὺς ἄρχοντας τῶν θαλασσιῶν καὶ ἡ-

πειρωτικῶν δυνάμεων πασῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐξουσιῶν, ὅχι μόνον νὰ μὴν ἐπιφέρωσι κανὲν ἐμπόδιον εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο, καὶ εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ πᾶσαν βοήθειαν καὶ ὑπεράσπισιν συγχωρημένην ὑπὸ τὴν οὐδετερότητα αὐτῶν.

Ταῦτα ἐλπίζομεν ἐκ μέρους τῆς γενναιότητος τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ὕβρις εἰς αὐτὰ, ἐὰν ἀμφιβάλωμεν καὶ μίαν στιγμὴν περὶ τῆς προθύμου εὐνοίας εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνά μας ὅστις γίνεται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐτίμησαν τὸ ἀνθρώπινον γένος μὲ τὰς ὑψηλὰς αὐτῶν ἀρετὰς καὶ ἐφώτισαν τὸν κόσμον μάχονται ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐναντίον εἰς τοὺς τυράννους των, τοὺς βαρβάρους ἀπογόνους τοῦ βαρβάρου Ὀσμάνου, τοὺς ἐξολοθρευτὰς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν καὶ ἐχθροὺς τῆς ἱερᾶς θρησκείας τοῦ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. Τίς θέλει εἶσθαι ποτὲ τοσοῦτον σκληρὸς ὥστε νὰ γίνῃ ὀχληρὸς εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην περίστασίν μας, ἢ νὰ μὴν εὐχεται ὑπὲρ ἡμῶν;

Ἐξεδόθη ἐκ τῆς Καγγελαρίας τῆς νήσου Ψαρῶν τῇ 20 ἀπριλ. 1821.

(Τ. Σ.)

Ε. Π.

Τὰ δὲ Διπλώματα τῶν καταδρομικῶν των πλοίων τὰ συνέταξεν ἡ Δημογεροντία τῶν Ψαριανῶν ὡς ἐξῆς·

Ἐν ὀνόματι Θεοῦ Παντοκράτορος.

Ἡμεῖς οἱ συγκροτοῦντες τὴν διοίκισιν τῆς νήσου ταύτης ἐπιτρέπομεν (τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου καὶ τοῦ πλοιάρχου τὰ κανόνια καὶ ψιλὰ ὅπλα) ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, καὶ παρακαλοῦμεν ὅλους τοὺς ναυάρχους καὶ διευθυντὰς τῶν φιλωνευτικῶν δυνάμενων οὐ μόνον νὰ μὴ φέρωσι κανὲν ἐμπόδιον. ἀλλὰ νὰ χορηγοῦν εἰς τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρόν μας πᾶσαν ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν.

(Τ. Σ.) Ἐξεδόθη ἐκ τῆς Δημογεροντίας τῆς νήσου Ψαρῶν 1821.

Τὴν 26 ἀπριλίου ἀνεχώρησαν ἐκ Ψαρῶν (α) αἱ δύο

(α) Ἡ τῶν ψαριανῶν μοῖρα συνέκειτο ἀπὸ τὰ πλοῖα τοῦ νυχάρχου Νικολάου Ἀποστόλη, Γεωργίου Σκαυδάλη, Ἀνδρέα Γιανίτση καὶ Γεωργίου Ἀποστόλη.

μοῖραι μὲ τὰ πληρώματα τῶν καὶ ἔχουσαι ἐκάστη τὸν ναύαρχόν της, ἡ μὲν τῶν ὑδραίων τὸν Ἰάκωβον Τομπάζην, ἡ δὲ τῶν ψαριανῶν τὸν Νικολῆν Ἀποστόλην. Ἀπελθοῦσαι δὲ εἰς Χίον ἀπέκλεισαν διὰ θαλάσσης αὐτήν· ὑπογράψαντες δὲ τὰς προκηρύξεις, ἃς εἶχεν ἡ ὑδραϊκὴ μοῖρα ἐκ τῆς νήσου της, οἱ ναύαρχοι αὐτῆς καὶ τῶν ψαριανῶν, τὰς ἔπεμψαν εἰς τὰ χωρία παρακινοῦντες αὐτὰ νὰ ἐπαναστατήσωσιν.

Ἐνῷ δ' εἰσέτι ὑπῆρχεν ὁ ἀποκλεισμός, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, πρωΐας οὔσης, ἐφάνη πλοῖον περὶ τὰς Ἀγνούσας κατερχόμενον τὸ στενὸν τῆς Χίου· γνωρίσαντες δὲ οἱ Ἕλληνες ὅτι εἶναι ὀθωμανικὸν ἔπεμψαν πλοῖά τινα πρὸς αὐτὸ ἵνα τὸ συλλάβωσιν· ἀλλὰ τοῦτο ἥλλαξε τὴν πορείαν του πρὸς τὴν νῆσον Οὐνος καὶ πλησιάσαν πρὸς αὐτὴν ἀπεβίβασε τοὺς ὀθωμανοὺς ἐπιβάτας· τότε δὲ τὰ μὲν ὑδραϊκὰ πλοῖα, τοῦ Σαχτούρη καὶ Πινότση, συνέλαβον τὸ ὀθωμανικόν, τὰ δὲ ψαριανὰ, τοῦ Σκανδάλη, Γ. Ἀποστόλη καὶ Γιαννίτση, πλησιάσαντα εἰς τὴν νῆσον ἀπεβίβασαν ἀποσπάσματα τῶν πληρωμάτων, ἅτινα συγκρουσθέντα μετὰ τῶν ὀθωμανῶν αὐτοὺς μὲν ἐφόνευσαν, ἔλαβον δὲ πάμπολλα λάφυρα. Τὸ δὲ συλληφθὲν πλοῖον εἶχεν ἐξόριστόν τινα Μουλὰν καὶ σημαντικούς ὀθωμανοὺς διευθυνομένους ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὅπως ἀπέλθωσιν εἰς τοὺς ἱεροὺς τῶν τόπους· εἶχον δ' οὗτοι μετ' αὐτῶν πολύτιμα πράγματα, περὶ τῆς διανομῆς τῶν ὁποίων ἐσχέποντο οἱ πλοίαρχοι εἰς τὸ πλοῖον τοῦ ναυάρχου Τομπάζη· ἀλλ' αἴφνης τὰ πληρώματα τοῦ Σαχτούρη καὶ Πινότση ὠφεληθέντα ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τῶν πλοίαρχων συνεδριαζόντων, ἐπῆραν τὸ συλληφθὲν πλοῖον ὁμοῦ μὲ τὸν Μουλὰν καὶ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἀνεχώρησαν. Ἡ πρᾶξις αὕτη τῶν πληρωμάτων ἔφερε τὰ λοιπὰ πληρώματα εἰς ἀταξίαν. Μαθόντες δὲ καὶ οἱ πλοῖ-

αρχοι τοῦ στόλου, παρά τινων Χίων, ὅτι οἱ Τοῦρκοι συλλαβόντες τὸν ἀρχιερέα καὶ τοὺς προκρίτους ἐφυλάκισαν εἰς τὸ φρούριον καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαναστατήσωσι τὰ χωρία· ἤναγκάσθησαν ὑπὸ τούτων πάντων νὰ διαλύσωσι τὸν ἀποκλεισμόν καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς νήσους των.

Διαρκοῦντος τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐθεάθη γολέτα ὀθωμανικὴ προερχομένη ἀπὸ Σμύρνης καὶ διευθυνομένη εἰς Κρήτην· τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἰδόντα αὐτὴν τὴν κατεδίωξαν καὶ τὴν ἐβύθισαν ἀπέναντι τοῦ φρουρίου τῆς Χίου, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησε νὰ παραδοθῇ.

Ἐν τούτοις ἐπειδὴ εἰς Ψαρὰ συνήχθησαν αἰχμάλωτοι ὀθωμανοὶ ὑπὲρ τοὺς ἑξακοσίους, μὴ θέλοντες νὰ ἔχωσι φροντίδα περὶ αὐτῶν, καὶ νομίζοντες ἀσύμφορον τὴν σύναξιν τοσούτων ὀθωμανῶν εἰς τὴν νῆσόν των, ἀφοῦ μάλιστα καθ' ἑκάστην συνελάμβανον νέους, μὴ ἐπιθυμοῦντες δὲ οὔτε νὰ τοὺς φονεύσωσιν οὔτε νὰ τοὺς ἀποβιβάσωσιν εἰς τουρκικὸν κράτος, ἵνα μὴ πράξωσι τὰ πάνδεινα κατὰ τῶν χριστιανῶν ἅμα ἐλευθερωθῶσιν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐπιβιβάσωσι πολλοὺς ἐξ αὐτῶν εἰς ἓν ἐκ τῶν μεγαλητέρων πλοίων, ἐκ τῶν λειῶν, καὶ εἰς ἓν πολεμικὸν τοῦ Χατζῆ Νικολῆ Μαμούνη, διὰ νὰ τοὺς μεταφέρωσι καὶ διαμοιράσωσιν εἰς διάφορα μέρη. Ὁ πλοίαρχος τοῦ πολεμικοῦ πλοίου τοὺς ἔθεσεν εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου καὶ ἐκάρφωσε τὴν θύραν αὐτοῦ ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ τοὺς μεταφέρῃ καὶ ἀποβιβάσῃ εἰς τὰς νήσους. Μόλις ἀνεχώρησαν τὰ πλοῖα, ὁ πλοίαρχος τοῦ πολεμικοῦ ἐθανάτωσε τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καὶ μὲ τὴν λέμβον του ἐλάμβανεν ἀπὸ ὀλίγους ἐκ τοῦ αἰχμαλωτισθέντος πλοίου καὶ τοὺς ἐφόνευεν. Οἱ εἰς τὸ κῦτος τοῦ αἰχμαλωτισθέντος πλοίου εὐρισκόμενοι ὀθωμανοὶ συνέλαβον ὑπονοίας ὅτι οἱ κατ' ὀλίγον λαμβανόμενοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἐβγάζονται ἔξω, ὥς

ἐλέγετο, ἀλλ' ἐφονεύοντο· διὰ τοῦτο πολλοὶ ὀθωμανοὶ σπρώξαντες ὅλοι ὁμοῦ τὴν θύραν τοῦ κύτους τὴν ἐξεκάρφωσαν καὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ κατάστρωμα· οἱ ἐν τῇ λείᾳ εὐρισκόμενοι τέσσαρες ναῦται ἰδόντες τοὺς ὀθωμανοὺς εἰς τὸ κατάστρωμα εἰσῆλθον εἰς τὴν ἐν τῇ θαλάσῃ εὐρισκομένην λέμβον τοῦ πλοίου καὶ μετέβησαν εἰς τὸ πολεμικόν. Οἱ ὀθωμανοὶ γενόμενοι κύριοι τοῦ πλοίου διευθύνθησαν κατὰ τὴν Χίον· τὸ πολεμικόν ὅμως πλοῖον μαθὼν τὸ γεγονός κατεδίωξεν αὐτοὺς, οἵτινες ἠναγκάσθησαν διὰ νὰ σωθῶσι νὰ ρίψωσι τὸ πλοῖον εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Χίου· ἐξελθόντες δὲ εἰς τὴν ξηρὰν ἐσώθησαν· τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἐπυρπόλησε τὸ αἰχμαλωτισθὲν πλοῖον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ψαρά. Τοὺς δὲ λοιποὺς αἰχμαλώτους τοὺς μετέφερον εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου μὲ τὰ πλοῖά των καὶ τοὺς διένειμον εἰς αὐτά.

Ἡ ἐπὶ τῶν λειῶν ἐπιτροπὴ συνάξασα τὰ λάφυρα ἐξέτασε καὶ περὶ τῆς χρηματικῆς καταστάσεώς των ὅλους τοὺς ὀθωμανοὺς καὶ ἰουδαίους λέγουσα πρὸς αὐτοὺς νὰ ὁμολογήσωσιν ἀληθῶς ὅλην τὴν χρηματικὴν των περιουσίαν διὰ νὰ τοὺς ἀποδοθῇ. Οἱ αἰχμάλωτοι ὡμολόγησαν πᾶν ὅ,τι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εἶχε, καὶ ἐκ τῆς καταγραφῆς ταύτης ἀνεφάνη ἡ ἔλλειψις ἑκάστου πλοίου ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῶν αἰχμαλώτων· μόνον δὲ ἡ ἔλλειψις τοῦ πλοίου τοῦ Νικολάου Χατζῆ Δημητράκη Κοτζιά ἦτο σημαντικὴ, διότι ἡ τῶν ἄλλων ἦτο μηδαμινή· ὅθεν τὰς παρέβλεψαν.

Διὰ τὴν χρηματικὴν ταύτην ἔλλειψιν καὶ τὴν διανομὴν τῶν λαφύρων τινὲς ἠρέθισαν κατὰ τινων οἰκοκυραίων καὶ πλοιάρχων τὸν λαόν, ὅστις εἰς συνεδρίασίν τινα, διὰ τῆς ὑποκινήσεως τῶν δημαγωγῶν, ἤρχισε νὰ ὀχλαγωγῇ καὶ δὲν καθησύχασεν εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ λάβωσιν

οἱ ὀκτὼ πλοίαρχοι τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτοὺς μερίδιον, ἦτοι τὸ τρίτον τῶν λαφύρων, ἀλλὰ νὰ μείνη καὶ τοῦτο εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ κοινοῦ· τὴν δὲ χρηματικὴν ἔλλειψιν τοῦ πλοίου τοῦ Κοτζιά νὰ τὴν καταβάλῃ ὁ ἰδιοκτήτης ἐξ ἰδίων του. Ἀλλ' ὁ Κοτζιάς οὗτος, ἔχων ἄλλον πλοίαρχον ἐπὶ τοῦ πλοίου του, ἦτο ἁθῶς τῆς κατηγορίας ταύτης, ὡς γενομένης τῆς κλοπῆς ὑπὸ τοῦ πληρώματος. Ἐπλήρωσεν ὁμως τὸ ἔλλειμα χάριν τῆς κοινῆς ἡσυχίας, ἥτις ἀπεκατέστη ἀφοῦ καὶ οἱ ὀκτὼ πλοίαρχοι δὲν ἔλαβον τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτοὺς μερίδιον. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κινήματος τούτου ἦτον ὁ πλοίαρχος Ἀνδρέας Γιαννίτσης.

Οἱ ψαριανοὶ στερημένοι πυροβόλων καὶ πολεμεφοδίων διὰ τὴν ὀχύρωσιν τῆς νήσου των καὶ διὰ τὰς θαλασίους προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ σκεπτόμενοι εἰς συνεδρίασιν περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, ἀπεφάσισαν, ἐπειδὴ δὲν εἶχον τ' ἀπαιτούμενα χρηματικὰ μέσα, νὰ λάβωσι ταῦτα ἀπὸ ὁποιονδήποτε μέρος τοῦ τουρκικοῦ κράτους δυνηθῶσι. Καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀπεφάσισαν τὴν ἀποστολὴν τεσσάρων πλοίων, διευθυνομένων ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέου Γιαννίτση, Ἀποστόλη Γεωργίου Ἀποστόλη, Κωνσταντίνου Χατζῆ Ἀγγελῆ καὶ Δημητρίου Κουτσούκου, ἀρχηγοῦντος τοῦ πρώτου. Εἰς τούτους ἐδόθησαν ὁδηγίαι ἀπὸ τὴν κοινότητα ἵν' ἀπέλθωσι καὶ λαφυραγωγήσωσιν ἐχθρικά πυροβόλα ἀπὸ ὁποιονδήποτε μέρος τοῦ τουρκικοῦ κράτους δυνηθῶσι. Τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρὰ μὲ τὰ πληρώματα μόνον ἄνευ στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἐν καιρῷ γαλήνης· ἐνῷ δ' ἐσκέπτοντο οἱ πλοίαρχοι ποῦ νὰ διευθυνθῶσιν, ἔπνευσεν ἄνεμος νότιος· ἐπειδὴ δὲ εἶχον τὸν ἄνεμον τοῦτον οὔριον πρὸς τὸν Μελανικὸν κόλπον καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζον τὰ φρούρια αὐτοῦ διευθύνθησαν ἐκεῖ. Φθάσαντα εἰς τὸν λιμένα ἱμπτριτζε ὅπου ἔκειτο

κανονοστάσιον μὲ ἐξ πυροβόλα ἤρχισαν νὰ κανονοβολοῦνται ὑπὸ τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ ὀθωμανῶν. Πλησιάζαντα ὁμως τὰ πλοῖα εἰς τὸ κανονοστάσιον μετὰ πυροβολισμῶν ἀπέστειλον τὰς λέμβους των μετὰ τῶν πληρωμάτων εἰς τὴν ξηράν· ὀρμήσαντα δὲ τὰ πληρώματα εἰς τὸ κανονοστάσιον ἀπέβαλον μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν τοὺς ὀθωμανοὺς ἀπ' αὐτοῦ, τὸ ἐκυρίευσαν καὶ ἔλαβον τὰ εἰς αὐτὸ πυροβόλα καὶ ἀποσκευάς, καὶ ἀμέσως διευθύνθησαν εἰς νῆσον κειμένην κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τούτου, καὶ ἔχουσαν φρούριον. Ἐπλησίασαν λοιπὸν πάλιν τὰ πλοῖα πυροβολοῦντα καὶ ἀντιπυροβολούμενα, ἀπέστειλαν καὶ αὖθις τὰς λέμβους των μὲ τὰ πληρώματα, τὰ ὅποια ἐξελθόντα ἀπεδίωξαν τοὺς ὀθωμανοὺς ἀπὸ τοῦ φρουρίου μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν, οἷτινες ἀνεχώρησαν διὰ τινος λέμβου. Ἀφοῦ δὲ τὰ πληρώματα ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον, ἔλαβον κανόνια δεκατέσσαρα καὶ ὄλας τὰς ἀποσκευάς, πυρίτιδα καὶ σφαίρας· τὸ δὲ ὅλον τῶν πυροβόλων τοῦ φρουρίου καὶ κανονοστασίου ἦσαν εἴκοσι ὀρειχάλκινα.

Τὰ πλοῖα ταῦτα ἀπέπλευσαν ἐκ Ψαρῶν τὴν 2 μαΐου 1821 καὶ ἐπανῆλθον τὴν ἐβδόμην τοῦ αὐτοῦ μηνός καὶ παρέδωσαν εἰς τὴν κοινότητα τὰ πυροβόλα, πολεμεφόδια ἀποσκευάς καὶ σφαίρας ἅτινα ἐχρησίμευσαν πρὸς ὀχύρωσιν τῆς νήσου των.

Ἴδου καὶ τὸ πρὸς τοὺς πλοιάρχους τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἀποδεικτικὸν τῆς κοινότητος τῶν Ψαρῶν.

«Δηλοποιοῦμεν ἡμεῖς οἱ κάτωθεν βουλευταὶ τῆς ἡμῶν νήσου ὅτι ὑστερημένης οὔσης τῆς πατρίδος ἀπὸ κανόνια τῆς μπαταρίας διὰ τὰς μελλούσας ἐπιδρομὰς τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, τοῦ ὁποίου ἡ ἔξοδος ἐπεριμένετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἵνα ἀφανίσῃ ὁλοτελῶς πάντας τοὺς εἰς ἐπανάστασιν κινήθοντας Ἕλληνας, ἐκρίθη εὖλογον παρὰ τῆς γενομένης συνελέουσας περὶ τούτου καὶ ἀποφα-

σίση ὅπως οἱ ἐφεξῆς πλοίαρχοι Κύριος Ἀνδρέας Γιανίτσης, Κύριος Ἀποστόλης Γ. Ἀποστόλης, Κύριος Νικόλαος Γιάνναρης (α) καὶ Κύριος Κωνσταντῖνος Χ. Ἀγγελῆ ὑπάγωσι μετὰ τῶν ιδίων τῶν πλοίων εἰς ὅποιον μέρος τουρκικὸν ἠμπορέσουν ν' ἀρπάξωσι δυναστικῶς κανόνια τῆς μπαταρίας ὅποια τύχωσιν, ἐξοδεύων ὁ καθεὶς πλοίαρχος ἐξ ιδίων του τὰ πρὸς τὴν ἐκπλευσιν ἀναγκαιούμενα· διωρίσθη δὲ καὶ πρὸς αὐτῆς τῆς συνελεύσεως ἀρχηγὸς ταύτης τῆς ἐκπλεύσεως ὁ ῥηθεὶς Κύριος Ἀνδρέας Γιαννίτσης. Ἀναχωροῦντα λοιπὸν ὅλα ὁμοῦ κατὰ τὴν δευτέραν μαῖτου χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοτοῦ εἰκοτοῦ πρώτου ἔτους Ν. 1821 ἡμέρα δευτέρα, ἔφθασαν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἰνπριτζε ὅπου χροτοῦντες μετὰ τῆς πρωτοευρεθείσης μπαταρίας δεινὴν μάχην, ἐκυρίευσαν αὐτὴν, εἰς ἣν ἦσαν 6 κανόνια μπρούτζινα ὁμοῦ μετὰς ἀμάξας αὐτῶν, ἀπὸ δεκαπέντε λιτρῶν μεγέθους, σφαίρας καὶ μέρος ἐφοδίων· ἐκείθεν δὲ ἀναχωροῦντες διευθύνθησαν πρὸς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ὁποίας ἀπῆντησαν ἄλλην ἀντίστασιν παρὰ τοῦ φρουρίου αὐτοῦ· ἐπὶ τέλους κυριεύσαντες καὶ αὐτὸ εὔρον ἐν αὐτῷ δεκατέσσαρα Ν. 14 κανόνια μπρούτζινα τῶν 30 λιτρῶν ὁμοῦ μετὰς ἀμάξας τῶν καὶ μέρος ἐφοδίων καθὼς πυρίτιδα, κόνιν, σφαίρας κτλ ταῦτα δὲ πάντα ἀμφοτέρων τῶν φρουρίων, ξηρᾶς τε καὶ νήσου, παρέλαβον μέσα εἰς τὰ πλοία τῶν, τὰ ὅποια ἐδῶ φέροντες εἰς διάστημα πέντε ἡμερῶν, κατὰ τὴν ἐβδόμην μαῖτου, παρέδωκαν πάντα εἰς ἡμᾶς ἅπερ ἐχρησίμευσαν εἰς ὀχύρωσιν τῆς ἡμῶν νήσου· διὸ καὶ εἰς ἔνδειξιν δίδομεν εἰς τοὺς εἰρημένους πλοιάρχους τὸ παρ' ἡμῶν ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιστον παρὰ τῆς σφραγίδος τῆς ἡμετέρας κοινότητος, φανερόνον εἰς τὸ νῦν καὶ τὸ μέλλον τὴν ἄκραν φιλογένειαν καὶ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τούτων τῶν ἀνδρῶν, τῶν εὐεργετησάντων τὴν κοινὴν ἡμῶν πατρίδα.»

(Τ. Σ.) Τῇ 17 Ἰανουαρίου 1823.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν

Χατζῆ Ἀραγνῶστης Δομestίτης, — Νικόλαος Χ. Δημη-
τράκη Κοτζιά.

(α) Αὐτὸς εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου· πλοίαρχος τοῦ πλοίου τούτου ἦτον ὁ Δ. Κουτσοῦχος,

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πλοίων ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν εἶχε πέμψει πρὸς τοὺς προκρίτους Σπετσῶν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀπήντησαν διὰ τοῦ ἐξῆς ἐγγράφου των.

Γεναῖοι ἀδελφοὶ καὶ πρόκριτοι τῆς νήσου Ψαρῶν

Χαίρετε.

Προθύμω, ἀπαντῶμεν τὴν ὑπὸ τῆς 6 τοῦ ἱσταμένου ἐπιστολὴν σας, ἀφ' ἧς παρατηροῦμεν τὸν ἀξιεπαινον πατριωτικὸν ζήλόν σας διὰ τὰ τῆς Ἑλλάδος συμφέροντα· τὸ ἱερὸν στάδιον ἤρchiσε πρὸ πολλοῦ καὶ ἡ σάλπιγξ τῆς ἀθανασίας κηρύττει εἰς ὅλα τὰ πεφωτισμένα ἔθνη τὸ γενναῖον ἐπιχείρημά μας. Ἀπὸ ἡμᾶς λοιπὸν κρέμαται, ἀδελφοί, τοῦ νὰ δοξάσωμεν τὴν κοινὴν μας μητέρα καὶ τοῦτο ῥαδίως ἐκπληροῦται μὲ μόνην τὴν μετὰξὺ μας καλὴν ἁρμονίαν καὶ σύμπνοιαν. Σεῖς φίλτατοι ἀδελφοί, ὡς εὐχαρίστως πληροφοροῦμεθα, προσπαθεῖτε ὅλαις δυνάμεσι τὴν εὐτυχῇ τούτου τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος περαίωσιν· ἡμεῖς δὲ ποσῶς δὲν ἐπαύσαμεν τοῦ νὰ ἐπαγρυπνοῦμεν διὰ τὴν ἔγκαιρον τοῦ χρέους μας ἐκπλήρωσιν, ὡς διὰ ζώσης φωνῆς θέλει σᾶς πληροφορήσῃ ὁ συνάδελφος καὶ συμπολίτης σας Κύριος Ἰωάννης Σκανδάλης· καὶ ἐὰν ὠπισθοβάτησαν ὅποσοῦν αἱ ἐργασίαι μας, τοῦτο προκύπτει ἀπὸ τὰς τοπικὰς τῶν συναδέλφων μας Ὑδραίων ἀνωμαλίαις, τὰς ὁποίας εἶθε εἰσακουόμεναι αἱ συνεχεῖς μας πρὸς αὐτοὺς προσκλήσεις, νὰ εὐτακτῇσωσι πρὸς κοινὴν τῆς Ἑλλάδος ὠφέλειαν. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀνεβάλομεν κατ' ἀνάγκην τοῦ νὰ πέμψωμεν τοὺς παρὰ τῆς ἡμετέρας ἀδελφότητος φρονίμως ὑπονοηθέντας εἰς τὰ λοιπὰ νησία ἀποστόλους, ἵνα χρηματολογῇσωσι· τοὺς ὁποίους δὲν θέλει λείψωμεν νὰ ἐξαποστείλωμεν συμφώνως μὲ τοὺς συναδέλφους Ὑδραίους ἀμέσως ὅπου ἐξομαλυνθῶσιν αἱ ἀσυμφωνίαι των.

Ἀνδρίζεσθε ἐν τοσοῦτῳ γενναῖοι συνάδελφοι, ὁμοφρονοῦντες διὰ τὴν τελείαν τοῦ ἐχθροῦ κατατρόπωσιν μὲ τὸ ἀήττητον ὄπλον τοῦ τιμίου Σταυροῦ. Ἐβρώσθε.

Ἐκ Σπετσῶν, τῇ 12 μαΐου 1821.

Οἱ συνάδελφοί σας

Πρόκριτοι Σπετσῶν.

Τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐλάβανον ἐπὶ τῶν πλοίων τὰ κανόνια τοῦ φρουρίου καὶ τὰς ἀποσκευάς, ὁ τουρκικὸς στόλος ἠγχυροβόλει εἰς Καλλίπολιν ἐρχόμενος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἤκουον οἱ ψαριανοὶ ἐκ τῶν πλοίων των τοὺς χαιρετισμοὺς καὶ ἀντιχαιρετισμοὺς τοῦ φρουρίου καὶ στόλου.

Οἱ ψαριανοὶ παραλαβόντες τὰ κανόνια ἔκτισαν τὸ ἐπὶ τοῦ Παλαιοκάστρου κανονοστάσιον, ὀχυρώσαντες αὐτὸ καὶ ἄλλα μέρη τῆς νήσου των. Τὸ μακρύτερον τῶν κανονίων τούτων οἱ ψαριανοὶ τὸ ἐπωνόμασαν Ὑψηλάντην, εἰς τιμὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπαναστάσεως Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου.

Καθ' ἣν ἐποχὴν εἶχον στείλει τὰ τέσσαρα πλοῖα διὰ πυροβόλα, εἶχον προαποστείλει ἕτερα δεκατρία διὰ νὰ παραπλέωσι τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας μέχρις Ἑλλησπόντου καὶ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν εἰς Πελοπόννησον καὶ Ῥούμελην μετάβασιν τῶν Τούρκων, καὶ νὰ πληροφοροῦν βασιμώτερον περὶ τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Ἐν τῶν παραπλεόντων τούτων πλοίων συνέλαβε πλοῖάριον (πιαντὲ) ἐρχόμενον ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μὲ φορτίον τσῆρων· οἱ ἐν τῷ πλοιαρίῳ εἶπον εἰς τὸν πλοίαρχον τοῦ συλλαβόντος αὐτὸ πολεμικοῦ πλοίου ὅτι ὁ τουρκικὸς στόλος εἶναι ἕτοιμος νὰ ἐκπλεύσῃ τάχιστα ἀπὸ Καλλίπολιν. Ὁ πλοίαρχος ἔφερεν αὐτὸ (τοῦ ὁποίου καὶ τὸ πλήρωμα καὶ ὁ πλοίαρχος ἦτο χριστιανοὶ) εἰς Ψαρά. Εἶπον δὲ εἰς τὴν ἐξομολόγησίν των ὅτι ἦσαν ἀπεσταλμένοι νὰ πληροφορηθῶσιν ὅποιοι ἦσαν οἱ κυριεύσαντες τὰ εἰς τὸν Μελανικὸν κόλπον φρούρια καὶ λαβόντες τὰ κανόνια. Ἡ κοινότης ἔδωκε μὲν τὴν ἄδειαν νὰ πωλήσωσι τὸ φορτίον, αὐτοὺς δὲ ἀπέλυσε προτρέψασα νὰ εἰπώσιν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν των ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσαν.

Ἐχουσα λοιπὸν ἡ κοινότης πληροφορίας περὶ τῆς

ταχείας τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου ἐξόδου, ἔπεμψε δύο ταχύπλοα, ἵνα τὸ ἐν μὲν ἀνακαλέσῃ ὅλα τὰ εἰς ἀποστολὴν πλοῖά των, τὸ ἕτερον δὲ εἰδοποιήσῃ τοὺς Ὑδραίους καὶ Σπετσιώτας περὶ τῆς ταχείας τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐκπλεύσεως ὅπως ἐτοιμάσωσιν ὅσον ἔνεστι ταχύτερον τὰ πλοῖά των, καὶ σχηματίσαντες στόλον ἐκστρατεύσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Οἱ ψαριανοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔδωσαν μεγάλην προσοχὴν εἰς τὰ μέρη ἔνθα ἦσαν στρατεύματα τουρκικὰ συνηθροισμένα ἔτοιμα νὰ μεταβῶσιν εἰς ἡπειρον καὶ Πελοπόννησον, καὶ κατῴρθωσαν, πέμποντες τὰ πλοῖα των, νὰ ματαιώσωσι τοὺς σκοπούς των, εἰς τρόπον ὥστε δὲν μετέβη οὐδὲν πλοῖον μὲ στρατιώτας εἰς Πελοπόννησον καὶ ἡπειρον. Εἰς δὲ τὰ ἀποστατήσαντα μέρη τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν ἐχορήγουν πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν πέμποντες τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα πλοῖά των μετὰ πολεμεφοδίων.

Διὰ νὰ βλέπωσι δὲ τὶ πλοῖα διέρχονται τὰς πέριξ τῆς νήσου των θαλάσσας καὶ ποῦ διευθύνονται, καὶ διὰ νὰ βλέπωσι μακρόθεν τὸν ἐχθρικὸν στόλον ποῦ διευθύνεται, ἔστησαν τηλέγραφον εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς νήσου των εἰς ὅρος κατάλληλον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1769 εἶχον στήσει τοιοῦτον διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Τοῦτο, οἱ πατέρες των ὠνόμασαν νεροβίγλι καὶ ὀνομάζεται μὲ τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν μέχρι τὴν σήμερον. Σκεπτόμενοι δὲ περὶ τοῦ τρόπου τοῦ πολεμεῖν εἰς τὴν μέλλουςαν ἐκστρατείαν κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο νὰ ναυμαχήσωσι μὲ αὐτὸν ἐκ τοῦ συστάδην, ἔνεκα τῆς ἀνισότητος τῆς δυνάμεως τῶν πλοίων των καὶ τῶν πολεμεφοδίων, ἐπρότεινον διαφόρους γνώμας κατὰ τὰς συνεντεύξεις των· γινώσκοντες δὲ καὶ τὴν πυρ-

πόλησιν τοῦ τουρκικοῦ στόλου εἰς Τσεσμέ μὲ μπουρλότον παρὰ τῶν Ῥώσων, αὐτὴν εὗρισκον καταλληλότεραν εἰς τὸν σκοπὸν τῶν καὶ αὐτὴν παρεδέχοντο εἰς τὰς συνεντεύξεις τῶν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἔχουσα βασίμους πληροφορίας περὶ τῆς ταχείας ἐξόδου τοῦ τουρκικοῦ στόλου προσεκάλεσεν εἰς συνεδρίασιν οἰκοκυραίους καὶ πλοιάρχους διὰ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων καὶ τῶν χρηματικῶν μέσων διὰ τὴν μέλλουσαν ἐκστρατείαν. Ἐκαστος λοιπὸν πλοίαρχος ἐφιλοτιμεῖτο νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην. Ἦτο δὲ εἰς τὴν συνεδρίαν πλοίαρχός τις, Γεώργιος Καλαφάτης, ἔχων πλοῖον βραδυκίνητον ὥς ἐκ τῆς κατασκευῆς του· ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἔλεγεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐκστρατεύσῃ, οὗτος φιλοτίμως λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν «ἄρχοντες, ἔχω καὶ ἐγὼ πλοῖον » καὶ περὶ ἐμοῦ κανεῖς δὲν ὀμιλεῖ· ἐγὼ θὰ ἔβγω εἰς τὴν » ἐκστρατείαν καὶ τὸ πλοῖον θὰ κάμω μπουρλότο (α) καὶ » θὰ τὸ διευθύνω καὶ μόνος.» Οἱ λόγοι οὗτοι ἔπεισαν τὴν συνεδρίαν, ἣτις τῷ εἶπεν ὅτι—καλὰ λέγεις, νὰ κάμῃς τὸ πλοῖον μπουρλότο. Διαλυθείσης δὲ τῆς συνεδριάσεως, οἱ διορισθέντες παρ' αὐτῆς πλοίαρχοι ἀμέσως ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάζωσι τὰ πλοῖά τῶν· ὁ δὲ Καλαφάτης ἤρχισε τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πλοίου του εἰς πυρπολικόν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ ἐπέστρεψε τὸ ταχύπλοον ἐξ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων τῶν ἐκπλέουσι τάχιστα. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἔφθασαν εἰς Ψαρὰ αἱ δύο μοῖραι Ὑδρας καὶ Σπετσῶν καὶ ἐνωθεῖσαι μὲ τὴν τῶν Ψαριανῶν ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρὰ τὴν εἰκοστὴν τρίτην μαΐου ὅλαι ὁμοῦ, ἔχουσα ἐκάστη μοῖρα τὸν ναυαρχόν της· παρηκολούθουν δὲ τὴν Ψαριανὴν δε-

(α) Οὕτως ὠνόμαζον κατὰ πρῶτον τὰ πυρπολικά.

καπέντε ψαριανὰ μύστικα. Ἀπέπλευσε δὲ ὁ στόλος ἄνευ πυρπολικοῦ. Ἡ μοῖρα τῶν ψαριανῶν συνέκειτο ἀπὸ πολεμικὰ πλοῖα εἰκοσιεπτὰ, (α) παρηκολούθουν δὲ ἕτερα δύο ἐν τῆς Αἴνου καὶ ἕτερον τῆς Λήμνου ὑπὸ ψαριανὴν σημαίαν. Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν διώρισε τὸν Ἰωάννην Καλάρην, τὸν Νικόλαον Χ. Δ. Κοτζιὰ καὶ τὸν Νικόλαον Ἀργύρην πλοιάρχους τῆς μοίρας τῆς, συμβούλους τοῦ ναυάρχου.

Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πλοίων, ἐπειδὴ ἐπέβησαν ἐπ' αὐτῶν οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὄπλα, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον τὸν ὑλικὸν καιρὸν νὰ παραλάβωσι στρατιώτας διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς νήσου των, ἡ κοινότης διώρισε φύλακας τῆς νήσου τοὺς γέροντας, θέσασα αὐτοὺς εἰς τὰ κανονοστάσια.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἔχων ἀποκεκλεισμένον τουρ-
 ρικὸν δίκροτον εἰς Ἐριτσόν, ἔπεμψε δύο πλοῖα ψαριανὰ, τοῦ Κωνσταντῆ Χ. Κυριακοῦ καὶ Χατζῆ Γεωργίου, εἰς Ψαρὰ ἵνα παραλάβωσι τὸ πυρπολικὸν τοῦ Καλαφάτη ἐλλιμενισμένον εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως. Ἐπειδὴ δὲ ἔπνεεν ἄνεμος σφοδρὸς τὰ ἀποσταλέντα ἠγχυροβόλησαν εἰς τὸ νησί· ὁ αὐτὸς δὲ ἄνεμος ἐμπόδιζε καὶ τὴν ἐκ τοῦ λιμένος ἔξοδον τοῦ πυρπολικοῦ· ἀλλὰ συναχθέντες ἄν-

(α) Τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, ναυάρχου, Γεωργίου Σκανδάλη, Ἀνδρέου Γιαννίτση, Γεωργίου Ἀποστόλη, Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιᾶ, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ, Νικολάου Ἀργύρη, Ἰωάννου Καλάρη, Θεοδώρου Καλάρη, Νικολάου Χ. Ἀλεξανδρῆ, Χ. Νικολῆ Μαμούνη, Ἀναγνώστη Κοντοῦ, Κωνσταντῆ Χ. Κυριακοῦ, Ἰωάννου Μαρχῆ, Μαθιοῦ, Δημητρίου Μαρούκη, Χατζῆ Ἀναγνώστη Δομεστίνη, Ἀνδρέου Κουτσούκου, Νικολάου Γιάνναρη, Νικολάου Καραχωστάντη, Χατζῆ Γεωργίου Κοτζιᾶ, Γεωργίου Σαρῆ, Νικολάου Μαυρογιάννη, Ἀνδρέου Μητάρη, Ἀναγνώστου Μπουρέα, Δημητρίου Νικολάκη καὶ Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελῆ.

δρες καὶ γυναῖκες ἐκεῖ ἐβοήθησαν καὶ ἐξήγαγον αὐτὸ ἐκ τοῦ λιμένος. Μετὰ τὴν ἀπόπλευσιν τοῦ πυρπολικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν πολεμικῶν πλοίων, οἱ εἰς Ψαρὰ κάτοι-
κοι ἀπελθόντες εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου των πε-
ριέμενον ἀνυπομόνως τὸ ἀποτέλεσμα· ὅτε δὲ εἶδον τὸν
πυρπολισμὸν τοῦ δικρότου συνῆλθον εἰς τὸ ἐκεῖ μονα-
στήριον καὶ ἔψαλον δοξολογίαν πρὸς τὸν Ὑψιστον.

Ἀφοῦ δ' ἐπυρπολήθη τὸ δίκροτον διὰ τοῦ πυρπολικοῦ
οἱ ψαριανοὶ ἰδόντες τὸ καλὸν ἀποτέλεσμα, ἐνισχύθησαν
εἰς τὴν ιδέαν τοῦ νὰ μεταχειρισθῶσι πυρπολικά. Ἐχον-
τες δὲ προωρισμένον ἤδη πρὸ τῆς ἐκπλεύσεως τῆς μοί-
ρας καὶ ἕτερον πλοῖον διὰ πυρπολικόν, τοῦ Γιαννίτση,
ἐπειδὴ ἦτον εἰσέτι ἀνεπισκεύαστον, ἡ βουλή θέσασα εἰς
αὐτὸ τὰς ἀναγκαιούσας εἰς πυρπολικὸν ναυτικὰς ὕλας
ἀμέσως τὸ ἀπέστειλε διὰ νὰ μὴ μείνῃ ὁ Ἑλληνικὸς
στόλος χωρὶς πυρπολικόν. Ἀκολούθως δὲ ἔπεμψε καὶ
μίαν σακολεύαν ἐφωδιασμένην μὲ τὰς ἀναγκαιούσας ὕ-
λας ἵνα μετασχηματισθῇ ἐν ἀνάγκῃ εἰς πυρπολικόν.

Ἀφοῦ λοιπὸν προσετέθησαν καὶ τὰ τρία ταῦτα πυρ-
πολικά, τῆς σακολεύας, τοῦ Καλαφάτη καὶ τοῦ Γιαννί-
τση, ἡ μοῖρα τῶν ψαριανῶν συνεκροτήθη κατὰ τὴν ἐκ-
στρατείαν ταύτην ἀπὸ πολεμικὰ μὲν καὶ πυρπολικά τριά-
κοντα, μύστικα δὲ δεκαπέντε.

Ἐπιστρέψας ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἀπὸ τὴν ἐκστρα-
τείαν ταύτην εἰς Ψαρὰ, ἀπεβίβασεν ἐκεῖ ὅλους τοὺς Κυ-
δωνιεῖς καὶ Μοσχονισιώτας.

Οἱ πλοίαρχοι τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν πρὶν ἀποπλεύ-
σωσιν ἐκ Ψαρῶν διὰ τὰς νήσους των, δι' ἄλλην ἐκστρα-
τείαν, ἀπεφάσισαν μετὰ τῶν ψαριανῶν νὰ μεταχειρισθῶ-
σιν ἐκ συστήματος πυρπολικά κατὰ τὰς μελλούσας αὐ-
τῶν ἐκστρατείας· εἶτα δὲ ἀνεχώρησαν. Ἡ δὲ βουλή τῶν
Ψαρῶν διὰ νὰ ἔχῃ πυρπολικά πάντοτε ἑτοιμα, διέταξε

τὸ μὲν Κουμισαριάτον νὰ ἔχη εἰς τὰς ἀποθήκας τὰς ἀναγκαιούσας ὕλας διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτῶν, τὸν δὲ Πατατοῦκον νὰ μετασκευάζῃ τὰ παρ' αὐτῆς ἀγορασθέντα πλοῖα εἰς πυρπολικά.

Εἰς τοὺς ἀποβιβάσθέντας εἰς Ψαρὰ Κυδωνιεῖς καὶ Μοσχονησιώτας, ἐπειδὴ ἦσαν ἄποροι καὶ ἐνδεεῖς, ἐχορήγησαν εἰς αὐτοὺς οἱ ψαριανοὶ ἐνδύματα καὶ τροφάς, καὶ προσέφερον τὰς εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐξοχὴν οἰκίας των ἵνα κατοικήσωσιν· ἄφησαν δὲ εἰς τὴν ἐξουσίαν των τὰς ἀμπέλους καὶ πᾶν ὅ,τι κάρπιμον δένδρον εἶχον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πληθυσμὸς των ἠϋξήσεν εἰς Ψαρὰ ἔνεκα τῶν αἰχμαλωτισθέντων καὶ τῶν φυγάδων χριστιανῶν, τῶν ἀναχωρησάντων ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας καὶ καταφυγόντων ἐκεῖ, διὰ νὰ μὴν ἐπέλθῃ ἐπιδημία τις ἢ βουλή διὰ τῶν ἰδίων της ἐξόδων καὶ διὰ τῶν ψαριανῶν πλοίων τοῦ Ναυάρχου Νικολάου Ἀποστόλη (α), Νικολάου Ἀργύρη, Ἰωάννου Μαρκῆ, Νικολάου Δ. Κοτζιᾶ, Νικολάου Μαυρογιάννη, Χατζῆ Ἀναγνώστου, Ἀνδρέου Μητάρα, Χατζῆ Νικολῆ Μαμούνη καὶ Χατζῆ Ἰωάννου Ἀργύρη καὶ ἄλλων μὴ ψαριανῶν, ἅτινα ἐναύλωσε, μετέφερε πολλὰς οἰκογενείας εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς ὅσας ἐδέχοντο τὰς αἰχμαλωτισμένας ταύτας οἰκογενείας, καὶ εἰς Πελοπόννησον καὶ

(α) Ὁ Ναύαρχος οὗτος ἔχων ἐπὶ τοῦ πλοίου του ὑπὲρ τὰς δεκακοσίας ψυχάς, Κυδωνιέων καὶ Μοσχονησιῶν, ἀπεβίβασεν εἰς Κέα καὶ Ἰδραν· κατὰ δὲ τὴν ἐκ τοῦ πλοίου ἀπόβασίν των ἱστάμενος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, διέταξε νὰ διέλθωσι πάντες ἔμπροσθέν του καὶ ἡλέει ἕκαστον χρηματικῶς· τοὺς δὲ εἰς Ἰδραν ἀποβιβάσθέντας, ὡς πρότερον εὐπόρους νῦν δ' ἐνδεεῖς, ἡλέησε σημαντικώτερον. Ὁ Κυριακὸς Δ. Μαμούνης, γραμματεὺς τοῦ ναυάρχου τούτου, μὲ ἐβεβαίωσε τὴν ἀγαθοεργὸν ταύτην πράξιν.

πάλιν ὁμοῦς ὁ πληθυσμός των ἔμεινε μέγας εἰς Ψαρά.

Διαλυθέντος δὲ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, ἐπειδὴ ὁ τουρ-
κικὸς εὗρίσκετο ἡγχυροβολημένος εἰς Ἑλλάσποντον, οἱ
ψαριανοὶ ἀπέστειλαν καὶ αὖθις τὰ ἐξῆς πλοῖα των, τοῦ
Ἀνδρέου Γιαννίτση, Χατζῆ Ἀναγνώστου, Νικολάου
Χατζῆ Ἀλεξανδρῆ, Ἀνδρέου Δομεστίνη, Κωσταντῆ Χ.
Ἀγγελῆ, Χ. Νικολῆ Μαμούνη, Νικολάου Γιάνναρη,
Γεωργίου Σκανδάλη, Ἰωάννου Μαρκῆ, Μαθιοῦ, Δημη-
τρίου Νικολάκη, Χατζῆ Γεωργίου Κοτζιᾶ καὶ Γεωργίου
Σαρῆ, ἵνα παραπλεύσωσι τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ
Θράκης, καὶ ἐμποδίσωσι τὴν εἰς ἡπειρον καὶ Πελοπόν-
νησον μετάβασιν τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων, καὶ
πληροφορῶνται βασιμώτερον περὶ τῆς κινήσεως τοῦ ἔχ-
θρικοῦ στόλου καὶ ἐκπλεύσεως αὐτοῦ. Θεωροῦντες δὲ ὅτι
μετὰ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ στόλου ἡ νῆσός των μένει ἀδύ-
νατος ἀπὸ ἔνοπλον δύναμιν, κατέβαλον ἐξ ἰδίων χρή-
ματα καὶ μισθώσαντες στρατιώτας τοὺς ἔλαβον ἐπ' αὐ-
τῆς. Αἱ χρηματικαὶ καταβολαὶ διὰ τὴν μισθοδοσίαν καὶ
τὰ σιτηρέσια τῶν στρατιωτῶν κατεβάλλοντο ἀπὸ τὴν
ἰδίαν τῶν ψαριανῶν περιουσίαν μέχρι τῆς πτώσεώς των.
Ἡ κοινότης κατὰ τὴν ἀπόφασίν της ἡγόρασε τέσσαρα
παρὰ τῶν πολιτῶν πλοῖα καὶ διέταξε τὸ Κουμισαριάτον
νὰ παραχωρήσῃ τὸ ἀναγκαῖον ὑλικὸν πρὸς μετασχημα-
τισμὸν τῶν πλοίων εἰς πυρπολικά εἰς τὸν Πατατοῦχον,
ὅστις τὰ μετεσκεύασεν.

Ἐπανελθόντα δὲ τινὰ τῶν εἰς ἀποστολὴν πλοίων των
ἀνήγγειλον ὅτι ὁ Σουλτάνος ἐτοιμάσας καὶ ἄλλα πο-
λεμικὰ πλοῖα, ἐκπλέει τάχιστα μὲ στρατὸν διὰ Σάμον,
καὶ ὅτι εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς Σάμου συναζόνται στρατεύ-
ματα. Ἡ βουλὴ ἀπέστειλε καὶ αὖθις ἓν ταχύπλουν ἵνα
ἀνακαλέσῃ τὰ εἰς ἀποστολὴν εὗρισκόμενα πλοῖα, καὶ
ἕτερον ἵνα εἰδοποιήσῃ τοὺς Ὑδραίους καὶ Σπετσιώτας

ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἐκπλέει διὰ Σάμον τάχιστα. Ἐκήρυξε δὲ συγχρόνως τὸν ἀποκλεισμόν τῆς νήσου, διατάξασα νὰ μὴν ἀναχωρήσῃ κανὲν πλοῖον πρὶν διέλθῃ ὁ ἐχθρικός στόλος καὶ ἐκπλεύσῃ ὁ τῶν ψαριανῶν. Μετ' οὐ πολὺ καὶ τὸ ἕτερον ταχύπλουν ἐξ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἐλθὼν ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων τῶν ἐκπλέουσι τάχιστα. Κατὰ δὲ τὴν 2 ἰουλίου ὁ τηλέγραφος ὕψωσε σήματα δηλοῦντα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἐθεάθη εἰς Σίγρι συγκείμενος ἀπὸ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ τριάκοντα ἓν καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὸ στενὸν τῆς Χίου. Ἐπεμψε δὲ τότε καὶ ἕτερον ταχύπλουν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς Χίου, ὅπως ἀναβάντες εἰς τὸ βουνὸν κατασκοπεύσωσι τὸν ἐχθρικὸν στόλον ἂν ἀγκυροβολήσῃ εἰς τὸν πορθμὸν αὐτῆς· σκοποῦσα, ἂν συμβῇ τοῦτο, νὰ πέμψῃ πυρπολικά διὰ νυκτός· ἐπιστρέψαν ὅμως τὸ ταχύπλουν ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ τουρκικὸς στόλος διέβη τὸ στενὸν τῆς Χίου χωρὶς ν' ἀγκυροβολήσῃ. Ἀφοῦ δὲ κατὰ τὴν ἐβδόμην ἰουλίου ἦλθον τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν εἰς Ψαρὰ, ἔτοιμα ὄντα καὶ τὰ ψαριανὰ, ἀνεχώρησαν ὅλα ὁμοῦ διὰ Σάμον ἔχοντα καὶ πυρπολικά.

Ἡ μεῖρα τῶν ψαριανῶν συνέκειτο ἀπὸ τριάκοντα τρία πλοῖα (α) ὁμοῦ μὲ τὰ πυρπολικά, καὶ ἀπὸ δέκα μύστικα, ἔχουσα καὶ πέντε ναυάρχους.

(α) Τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, Ἀνδρέου Γιαννίττη, Δημητρίου Λένου, Ἀντωνίου Σαρῆ, Γεωργίου Χ. Μικέ, Χ. Κωνσταντῆ Καμπούρη, ἀδελφοὶ Παπανικολῆ, Μανώλῃ Βαλαβάνου, Ἀναγνώστη Τζιώτζη, Ἀναγνώστη Καλημέρη, Γεωργίου Παγκάρρα, Γεωργίου Σκανδάλη, Γεωργίου Ἀποστόλη, Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιᾶ, Νικολάου Ἀργύρη, Θεοδώρου Καλάρη, Νικολάου Χ. Ἀλεξανδρῆ, Ἀναγνώστου Κοντοῦ, Κωνσταντῆ Χ. Κυριακοῦ, Ἰωάννου Μαρχῆ, Μαθιοῦ, Ἀνδρέου Δομεστίνη, Νικολάου Γιάννη, Νικολάου Καρακωστάντη, Χ. Γεωργίου Κοτζιᾶ, Νικολάου

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐσυγκροτοῦντο τὰ πληρώματα τῶν πλοίων ἵνα ἐκστρατεύσωσι διὰ τὴν Σάμον, ὁ Βενιαμὶν εὐρισκόμενος εἰς Ψαρὰ ἐξεφώνησεν ἐπ' ἄμβωνος εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου λόγον προτρεπτικόν· παρήγειρε δὲ καὶ τὰ ἐξῆς· «Ποῦ εἶσαι Ἐπαμινώνδα νὰ ἱδῇς τοὺς ἀπογόνους σου ὅπου ζητοῦν πενήντα γρόσια τὸ μῆ-
» να διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν πόλεμον· καὶ ἀπόδειξίς
» ὅτι, ὁ μὲν Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης κατερχόμενος μὲ
» ἰσχυρόν στρατόν, ὁ δὲ Δημήτριος Ὑψηλάντης ἀνερ-
» χόμενος ἐπίσης μὲ στρατόν, θέλουν ἐνωθῇ μὲ τοὺς
» στρατοὺς των καὶ ἐλευθερώσουν τὸ ἔθνος, καὶ δὲν θέ-
λουν ἔχουν τὴν ἀνάγκην των.» Καὶ τοὺς λόγους μὲν τού-
τους εἶτε ἄλλος τις τοὺς ὑπεκίνησεν εἶτε οὗτος οἰκοθεν
τοὺς εἶπεν, ἀγνοῶ· ὁ λαὸς ὁμῶς τῶν Ψαρῶν δυσηρεστή-
θη διὰ τὴν τοιαύτην τοῦ Βενιαμὶν ὁμιλίαν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ στόλου διὰ Σάμον ἡ βου-
λὴ, ἔχουσα πληροφορίας ὅτι εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἰωνίας
συνήχθησαν στρατεύματα ὀθωμανικὰ, ἀπέστειλε καὶ
αὐθις ἐκεῖ τέσσαρα πολεμικὰ πλοῖα διὰ νὰ ματαιώσωσι
τοὺς σκοποὺς τῶν ὀθωμανῶν, ἵνα μὴ ἐπιβιβάσθωσιν εἰς
πλοῖα καὶ μεταβῶσιν εἰς ἡπειρον καὶ Πελοπόννησον,
καθ' ἣν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς
Τουρκίας. Τὰ πλοῖα παραπλέοντα κατὰ τὸ Ἀγιασμάτι
ἐποίησαν ἀπόβασιν τῶν πληρωμάτων εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ
ἐλαφυραγώγησαν τινὰ χωρία. Συναχθέντες λοιπὸν οἱ
Τοῦρκοι συνεκράτησαν μάχην καθ' ἣν τέσσαρες ψαριανοὶ

Μαυρογιάννη, Ἀναγνώστου Μπορέκα, Κωνσταντῇ Χ. Ἀγγελῇ
καὶ Δ. Χ. Ι. Κοτζίᾳ. Ἦσαν δὲ καὶ τέσσαρα πυρπολικά ὧν πλοῖ-
αρχοὶ ἦσαν ὁ Γεώργιος Νικολ. Πέτρου, Νικόλαος Σπανός, Νι-
κόλαος Σαριγιάννης καὶ Δημήτριος Κουτσοῦκος. Ναύαρχοι δὲ
ἦσαν ὁ Νικόλαος Ἀποστόλης, Ἰωάννης Καλάρης, Νικόλαος
Χ. Δ. Κοτζιάς Γεώργιος Σκανδάλης καὶ Ἀνδρέας Γιαννίτσης.

ἐφονεύθησαν καὶ εἰς συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀναχωρήσαντα δ' ἐκείθεν τὰ πλοῖα ἐπανήλθον εἰς Ψαρά.

Αἰσθανόμενοι δὲ οἱ ψαριανοὶ τὴν ἀνάγκην ἣν ἔχει ἡ ἐπανάστασις συστάσεως κεντρικῆς Διοικήσεως, ἐπεμφαν πληρεξουσίους εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας, τὸν Ἰωάννην Καλάρην, Νικόλαον Χ. Δ. Κοτζιὰν καὶ Ἀναγνώστην Μοναρχίδην, διὰ νὰ συνεννοηθῶσι μὲ τοὺς συναδέλφους τῶν περὶ κεντρικῆς Διοικήσεως, καὶ μετὰ ταῦτα μεταβῶσιν εἰς Πελοπόννησον καὶ ὁμοῦ μὲ τοὺς πληρεξουσίους τοῦ ἔθνους καθιερώσωσι τὴν κεντρικὴν Διοίκησιν. Οὕτω δὲ καὶ τὸ ἔθνος θὰ συσσωματωθῇ ὑπ' αὐτῆς, καὶ ὁ ἀγὼν θὰ διευθύνηται ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐσωτερικῶς, καὶ ἐξωτερικῶς θέλουσιν ἐφελκύσει τὴν συμπάθειαν καὶ ὑπόληψιν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ὁμογενῶν.

Μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Σάμου μαθοῦσα ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ὅτι ἡ Κασσάνδρα, ἐπαναστατημένη οὔσα, κινδυνεύει ν' ἀπολεσθῇ καὶ ἔχει ἀνάγκην βοήθειας, ἀπέστειλαν οἱ ψαριανοὶ ἑνδεκα (α) ἐκ τῶν πλοίων τῶν ἐκεῖ, κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τοῦ 1821. Φθάσαντα τὰ πλοῖα εἰς Κασσάνδραν, ἐκανονοβόλησαν τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον καὶ ἔδωσαν πᾶσαν τὴν διὰ θαλάσσης συνδρομὴν, καὶ ἐχορήγησαν καὶ πολεμεφόδια εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πλοῖα ταῦτα εἶχον ὁδηγίας νὰ συνεννοηθῶσι καὶ μὲ τοὺς ὀπλαρχηγοὺς τοῦ Ὀλύμπου, ἀπέστειλαν εἰς τὰ παράλια αὐτοῦ δύο ἐκ τῶν πλοίων τῶν, τοῦ Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ καὶ Βουρέκα, α.

(α) Τοῦ Ἀνδρέου Γιαννίτση, Γεωργίου Σκανδάλη, Ἀναγνώστου Κοντοῦ, Γεωργίου Ἀποστόλη, Ἰωάννου Καλάρη, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ, Ἀναγνώστου Βουρέκα, Χατζῆ Γεωργίου Κοτζιᾶ, Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελῆ, Νικολάου Ἀργύρη καὶ Νικολάου Γιάνναρη. Ἀρχηγὸς αὐτῶν ἦτον ὁ Γ. Σκανδάλης.

τινα παρέλαβον καὶ τὸν ὄπλαρχηγὸν Κόττα, τὸν ὅποιον ἀπεβίβασαν εἰς τὴν ξηρὰν ἵνα συνεννοηθῇ μὲ τοὺς ὄπλαρχηγούς. Μετὰ δύο ἡμέρας ἦναψαν πυρὰ εἰς τὸ παράλιον, ἅτινα εἶχον διὰ σημεῖον· οἱ δὲ πλοίαρχοι ἔπεμψαν τὰς λέμβους καὶ ἔλαβον τὸν Κόττα μὲ τὸν ὄπλαρχηγὸν Διαμαντῇ καὶ τοὺς ἔφερον εἰς τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν συνέντευξιν ταύτην οἱ ὄπλαρχηγοὶ ὑπεσχέθησαν νὰ ἐπαναστατήσωσιν ὅταν τοὺς χορηγηθῶσι τὰ μέσα τοῦ πολέμου, καὶ θαλάσσιον δύναμιν. Ἐπεμψαν δὲ καὶ τὸν Νικόλαον Κασιμούλην μὲ τὰ πλοῖα εἰς Ψαρά, διὰ νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὴν δημογεροντίαν τῶν Ψαρῶν καὶ ἐκεῖθεν νὰ μεταβῇ εἰς Πελοπόννησον ἵνα συνεννοηθῇ καὶ μὲ τοὺς ἐν αὐτῇ ὄπλαρχηγούς διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ δὲ πλοίαρχος Κοτζιάς τοὺς ἐχορήγησε πολεμικοὺς ὀπλαρχηγούς διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ δὲ πλοίαρχος Κοτζιάς τοὺς ἐχορήγησε πολεμικοὺς ὀπλαρχηγούς διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀλύμπου. Μετὰ ταῦτα ἔπεμψαν καὶ αὖθις ἐκ Κασσάνδρας δύο πλοῖα, τοῦ Ἀργύρη καὶ τοῦ Κοντοῦ, εἰς Ὀλυμπον μὲ γράμματα. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἔμειναν ἐκεῖ μέχρις οὗ ἔλαβον ἀπάντησιν· εἴτα ἐπανῆλθον εἰς Κασσάνδραν καὶ ἐνώθεντα μὲ τὰ λοιπὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν πρὶν τῆς πτώσεως τῆς Κασσάνδρας (α) καὶ ἐπανῆλθον εἰς Ψαρά. Ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν ἔπεμψε τὸν Κασιμούλην εἰς Πελοπόννησον.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀπέστειλεν εἰς Κασσάνδραν τὸν Νικόλαον Λουμάκην μὲ τὸ μυστικόν του, πλήρες τρο-

(α) Ὁ Σπηλιάδης εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῶν Ἀπομνημονευμάτων (σελ. 256) λέγει ὅτι οἱ ψαριανοὶ εἶχον εἰς Κασσάνδραν τέσσαρα πλοῖα τὰ ὅποια μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἔλαβον τοὺς Κασσανδρινούς καὶ τοὺς ἔφερον εἰς Ψαρά καὶ τοὺς ἐγύμνωσαν. Ὁ ἱστορικὸς ἔχων ἐσφαλμένας πληροφορίας ἐκφέρει στυγεράς κατηγορίας κατὰ τῶν ψαριανῶν· ἀλλ' αἱ ὕβρεις αὗται εἶναι ὅλως διόλου ἀνυπόστατοι, καθόσον κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Κασσάνδρας δὲν ὑπῆρχεν οὔτε ἓν πλοῖον ψαριανὸν ἐκεῖ.

φῶν διὰ τὰ πλοῖα, καὶ πολεμεφόδια διὰ τὴν ἐπανάστα-
σιν τοῦ Ὀλύμπου. Ἀπελθὼν ὁ Λουμάκης ἐκεῖ καὶ μὴ
εὐρῶν τὰ πλοῖα, εὐρῶν δὲ τὸ στρατόπεδον εἰς ἔλλειψιν
τροφῶν ἐχορήγησεν εἰς τὸν Ἑμμανουὴλ Παππᾶ, τὴν 29
σεπτεμβρίου, παξιμάδι ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα καντάρια
καὶ ἄλλα πολεμεφόδια.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Θάσσου πληροφορηθέντες ὅτι
οἱ Τούρκοι ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς Μακεδονίας με-
λετοῦν νὰ μεταβῶσιν ἐπὶ τῆς νήσου των διὰ νὰ τοὺς κα-
κοποιήσωσιν, ἐπεμψαν εἰς Ψαρὰ δύο ἀπεσταλμένους καὶ
ἐζήτησαν παρὰ τῶν ψαριανῶν βοήθειαν. Οἱ ψαριανοὶ ἔ-
στειλαν δύο ἐκ τῶν πλοίων των, τοῦ Ἀναγνώστου Κα-
λημέρη καὶ Μανώλη Βαλαβάνου, εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος
τῆς Θάσσου. Ἀπελθόντα δὲ ταῦτα εἰς Καλαμωτὴν εὗρον
συνηθροισμένους Τούρκους ἐτοιμούς νὰ μεταβῶσιν εἰς
Θάσσον. Κανονοβολήσαντες λοιπὸν κατ' αὐτῶν τοὺς διέ-
λυσαν. Ἀφοῦ δὲ παρῆλθεν ἡ ἀνάγκη τῆς παρουσίας τῶν
πλοίων εἰς Θάσσον ἀνεχώρησαν καὶ ἐπανῆλθον εἰς Ψαρὰ.

Πληροφορηθέντες οἱ ψαριανοὶ ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος
μετέβη εἰς Πελοπόννησον διὰ νὰ δώσῃ βοήθειαν, ἔγρα-
ψαν πρὸς τοὺς Ὑδραίους ὅτι θὰ πέμψωσι τὰ πλοῖά των,
οἵτινες εἰδοποίησαν τοὺς Σπετσιώτας διὰ τοῦ κάτωθεν
ἐγγράφου.

*Φιλογενέστατοι ἡμέτεροι συνάδελφοι πρόκριτοι
Σπετσῶν.*

Χθὲς ἐλάβαμεν γράμμα ἀπὸ τοὺς συναδέλφους ψαριανοὺς
οἵτινες μᾶς γράφουν ὅτι διὰ τὴν παροῦσαν ἐκστρατεῖαν στέλ-
λουν καὶ αὐτοὶ ἔνδεκα καράβιά των ἀπεφασίσαμεν καὶ ἡμεῖς
νὰ ἐτοιμάσωμεν ἄλλα ἑπτὰ καράβιά μας, καὶ ἡ εὐγενεία σας
κάμετε τρόπον καὶ ἐτοιμάσετε καὶ ἄλλα σας ἐρχομένων τὰ τῶν
ψαριανῶν καὶ τὰ ἰδικά μας ὁμοῦ καὶ τὰ ἰδικά σας νὰ ἐκστρα-
τεύσουν. Ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, τώρα χρειάζεται νὰ δείξωμεν γεν-
ναιότητα ὅλοι μας, νὰ προσπυχθῶμεν νὰ ἐβγάλωμεν ταῦτα τὰ

καράβια ὅπου καταγινώμεθα μίαν ὥραν ἀρχήτερα· ὅτι ἀκούοι-
τες καὶ βλέποντες οἱ ἐχθροὶ μας ἓνα ἀριθμὸν ἀπὸ τόσα καρά-
βια ἑλληνικά, βέβαια θέλει λάβωσι φόβον καὶ ἀπελπισίαν εἰς
τὴν κατάστασιν ὅπου εἶναι, καὶ οἱ τῆς ξηρᾶς ἀδελφοὶ θέλει ἐγ-
καρδιοθοῦν πολεμοῦντες, ὥστε νὰ κατατροπώσωμεν τοὺς τυράν-
νους ἐχθροὺς μας. Ἡμεῖς δὲ θέλει ἔχομεν πρόσωπον νὰ δμιλήσω-
μεν διὰ τὰ δίκαιά μας ὅπου δεῖ. Ἀς φιλοτιμηθῶμεν καὶ τώρα
νὰ ξεκινήσωμεν αὐτὰ τὰ νῦν ἐτοιμασθέντα καράβια μεταξὺ τῶν
τριῶν συμμάχων νήσων, καὶ ἐνώνοντες μὲ τὰ πρῶτα νὰ ὀρμή-
σουν κατὰ τῶν ἐχθρικῶν θαλασσινῶν δυνάμεων. Μὲ τὴν ἀδελ-
φικὴν ἀγάπην σᾶς ἀσπαζόμεθα καὶ μένομεν.

Ἵδρα. τὴν 13 Σεπτεμβρίου 1821.

Ἀγαπητοὶ σας οἱ Κάτοικοι

τῆς Ν. Ἵδρας.

Οἱ ψαριανοὶ λοιπὸν ἀπέστειλαν κατὰ τὸν Σεπτέμβριον
ὀκτὼ πολεμικὰ πλοῖα (α) καὶ δύο πυρπολικά εἰς Ἵδραν
καὶ Σπέτσας ἵνα ἐνωθοῦν μὲ τὰ τῶν συναδέλφων των καὶ
ἐκστρατεύσωσι κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Ἀλλ' ἐλθόν-
τα εἰς Ἵδραν τὰ ψαριανὰ πλοῖα ἔμαθον ὅτι τὰ πλοῖα
τῆς Ἵδρας καὶ Σπετσῶν εἶχον προαποπλεύσει κατὰ τοῦ
ἐχθρικοῦ στόλου, τὸν ὁποῖον ἀπῆντησαν κατὰ τὰ Μεσση-
νιακὰ φρούρια, καὶ ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος, ὁ σωθεὶς μὲ
ἀλγερινὰ καὶ μὲ τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὰ παράλια τῆς
ἠπείρου ὀθωμανικὰ πλοῖα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Κοριθιακὸν
κόλπον, κατέστρεψε τὸ Γαλαξειδίον, ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ
πλοῖα τῶν Γαλαξειδιωτῶν τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὸν λιμέ-
να καὶ ἐπιστρέφει ἤδη διὰ Κωνσταντινούπολιν. Οἱ πρό-

(α) Τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, Χ. Δ. Κοτζιά, Ἰωάννου Μαρκῆ,
Ἀναγνώστου Τζώτζη, Νικολάου Μαυρογιάννη, Βελισσαρίου, Γε-
ωργίου Χ. Μικέ, Νικολάου Καρακωνσταντῆ. Τῶν δὲ πυρπολικῶν
πλοίαρχοι ἦσαν Μικὲς Κουρκούτης καὶ Κωνσταντῆς Γαλουράκης.

κριτοι τῆς Ὑδρας ἔπεμψαν τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον πρὸς τὸν ναύαρχον Ψαρῶν.

*Γενναιότατε ναύαρχε τῶν πλοίων τῶν Ψαρῶν
κύριε Καπετὰν Νικολῇ Ἀποστόλῃ.*

Ἡ ἐχθρική ἀρμάτα εὐρίσκεται περὶ τὰ 20 μίλια, λεβάντε, ἀπὸ τὴν Σέριφον, ὁ ἄνεμος εἶναι λεβάντες καὶ βαστᾷ τὴν πλώρην διὰ τὸν κόλπον μέσα, εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη ἀδελφοὶ νὰ μείνετε ἕως τὸ ἀπόγευμα νὰ ἰδῶμεν ποῖον σκοπὸν βαστᾷ καὶ μάλιστα νὰ ὑπάγετε νὰ ἐνωθῆτε μὲ τὰ ἄλλα καράβια ἐδικὰ μας καὶ Σπετσιώτικα. Ἐρῶσθε.

Ἀπὸ Ὑδραν, τῇ 40 ὁκτωβρίου 1821.

Οἱ πρὸ κριτοι τῆς νῆσου Ὑδρας.

Ἡ μοῖρα τῶν ψαριανῶν λαβοῦσα τὰς πληροφορίας τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἔμελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ψαρὰ διὰ νὰ ᾔναι ἐκεῖ ὅταν θὰ διαβῇ ὁ τουρκικὸς στόλος, λαβοῦσα δὲ τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον ἔμεινεν ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἀπέπλευσε τὴν ἐπελθοῦσαν νύκτα καὶ ἔφθασεν εἰς Ψαρὰ τὴν ἐπιοῦσαν τῆς διαβάσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

Ὁ ἐχθρικός στόλος διέβη τὰ Ψαρὰ μὲ νότιον ἄνεμον τὴν ἐννάτην ὁκτωβρίου φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὰ πλοῖα τῶν Γαλαξειδιωτῶν, ὡς λάφυρα τῆς νίκης του. Πληροφορηθέντες δὲ οἱ ψαριανοὶ ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἔνεκα ἐναντίων ἀνέμων ἐλλιμενίσθη εἰς Ἑλλάσποντον ἔπεμψαν πάραυτα δύο πολεμικά πλοῖα, τοῦ Γεωργίου Σχανδάλη καὶ τοῦ Νικολάου Καρακωνσταντῆ, καὶ δύο πυρπολικά τὸ μὲν ἓν, καράβι, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη, τὸ δὲ ἕτερον, σακολεύα, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ Μιχαήλ Μανιάτη, εἰς Ἑλλάσποντον κατὰ τοῦ ὁθωμανικοῦ στόλου, τὸν ὁποῖον ὁμως δὲν εὔρον, διότι εἶχεν ἀποπλεύσει εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅθεν ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρὰ ἄπρακτοι.

Οἱ ψαριανοὶ ἀφοῦ ὕψωσαν τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὠπλίσθησαν αὐτοὶ καὶ τὰ πλοῖά τῶν ἐστρεψαν πᾶσαν αὐτῶν τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ὀχύρωσιν τῆς νήσου διὰ τὰς θαλασσίους προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὀχύρωσις διὰ ξυλίνων ὀχυρωμάτων, ἣν εἶχον πέριξ τῆς πόλεως, ἦτο μηδαμινὴ καὶ ἀσήμαντος ὡς πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, ἐσκέφθησαν περὶ ἀσφαλεστέρας ὀχυρώσεως καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὀχυρώσωσι τὴν πόλιν ἀπὸ τὸ ἀρχτικὸν αὐτῆς μέρος διὰ τείχους, οὗτινος ἡ μὲν ἀνατολικὴ πλευρὰ ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ παράλιον τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Κυριακῆς, ἐκεῖθεν ν' ἀναβῇ τὸν λόφον τῆς Παλαπανιᾶς, νὰ διέλθῃ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου καὶ ἐκεῖθεν ν' ἀναβῇ εἰς τὰ βουνὰ ὅπου εἰσὶν ἀνεμόμυλοι τέσσαρες· διελθὼν δὲ καὶ τούτου τὰς κορυφὰς νὰ κατέλθῃ ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας εἰς τοῦ Στάθου τὸ μνημα. Ἐπὶ τοῦ τείχους τούτου εἰς διαφόρους ἀποστάσεις νὰ κτισθῶσι προμαχῶνες διὰ πυροβόλα. Ἡ δὲ ὀχύρωσις ἤθελε περιορισθῇ εἰς τὸ τεῖχος τοῦτο, εἰς τὸ Παλαιόκαστρον καὶ εἰς ὅσα ἄλλα μέρη ἤθελον ἐπομένως κριθῶσιν ἀναγκαῖα νὰ ὀχυρωθῶσιν. Ἀφοῦ ὁμως συνήχθη ἡ πέτρα, αἱ γινῶμαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὀχυρώσεως διεκρίθησαν ὡς ἑξῆς· οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τείχους ἔλεγον ὅτι, ἐὰν ὁ ἐχθρὸς κάμῃ ἀπόβασιν στρατευμάτων ἐπὶ τῆς νήσου μακρὰν τῆς πόλεως δὲν θέλει δυνηθῇ μὲ εὐκολίαν νὰ κυριεύσῃ τὸ τεῖχος καὶ νὰ κατεδαφίσῃ αὐτὸ καὶ νὰ μᾶς αἰχμαλωτίσῃ· διότι περιορίζομεν τὰς δυνάμεις μας εἰς ὀλίγον τόπου διάστημα, ἐνῶ ὅταν δὲν ὑπάρχει τεῖχος θέλομεν ἀναγκασθῇ νὰ ἐκτείνωμεν τὰς δυνάμεις μας ἐφ' ὅλων τῶν παραλίων τῆς νήσου, αἵτινες, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς νήσου, εἶναι ὀλίγαι· ἔχοντες ὁμως τὸ τεῖχος καὶ ἂν ὁ ἐχθρὸς κάμῃ ἀπόβασιν μέρους τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ ἀρχτικὸν τῆς νήσου μέρος

καὶ ἔλθῃ ἀπὸ τὸ μεσημβρινὸν ἵνα μᾶς περικυκλώσῃ καὶ μετὰ πλοῖά του, καὶ τότε πάλιν τὸν μὲν στρατὸν του θέλομεν πολεμεῖ εἰς τὸ τεῖχος, τὸν δὲ στόλον του ἀπὸ τὰ κανονοστάσια καὶ τὰ πλοῖα· τὰ δὲ πυρπολικά θέλουν τὸν καταδιώκει. Ἐλεγον δὲ πρὸς τούτοις οἱ ὑπερασπιζόμενοι τὴν γνώμην ταύτην νὰ δηλητηριασθῶσι πάντα τὰ ἐκτὸς τῆς πόλεως φρέατα, ὥστε οἱ ἐχθροὶ μετὰ τὴν ἀπόβασίν των, ὄντες διψασμένοι καὶ πιόντες ὕδωρ νὰ δηλητηριασθῶσιν.

Οἱ ἔχοντες πάλιν τὴν ἐναντίαν γνώμην ἔλεγον ὅτι, ἡ νῆσος ὀχυροῦται δια τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης ἅτινα διὰ μικρᾶς πνοῆς βορείου ἀνέμου δύνανται νὰ ἐγερθῶσιν· ὥστε ἡ νῆσος πρέπει νὰ ὀχυρωθῇ μόνον κατὰ τὸ προσβαλόμενον αὐτῆς μέρος καὶ οὐχὶ πᾶσα· διότι ἂν περιορισθῶμεν εἰς τὸ τεῖχος καὶ ὁ ἐχθρὸς κάμῃ ἀπόβασιν στρατευμάτων, θέλει κατασκηνώσῃ ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ἀνενοχλήτως θέλει μεταφέρει διὰ τῶν πλοιαρίων του ἐκ τῆς Ἀσίας στρατεύματα ἐπ' αὐτῆς· ὑπαρχούσης δ' ἐπὶ τῆς νήσου τοσαύτης πληθύος στρατευμάτων, ἅτινα θέλουν στήσῃ κανονοστάσια ἐπὶ διάφορα μέρη, καὶ τοῦ στόλου ἔχοντος ἡμᾶς γύρωθεν πολιορκημένους ἀμφιβάλλομεν ἂν θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀνθέξωμεν· διότι ὁ βομβαρδισμὸς καὶ κανονοβολισμὸς θὰ βλάβῃ καὶ τὰ πλοῖα καὶ τὴν πόλιν, καὶ κίνημά τι διὰ τῶν πλοίων καὶ τῶν πυρπολικῶν δὲν θὰ ἦναι δυνατόν νὰ γίνῃ· διότι ὁ ἐχθρικός στόλος θὰ ἦναι πάντοτε προσήνεμος, τὸ δὲ τεῖχος θέλει χρησιμεύσει πρὸς ἀντίστασιν μόνον τῶν στρατευμάτων· ἐνῷ ὅταν πολεμηθῇ ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ τῶν παραλίων ἔχομεν πρῶτον βοηθοὺς τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ἅτινα ἐμποδίζουν τὸν ἐχθρὸν τοῦ νὰ κάμῃ ἀπόβασιν εἰς τὸ βόρειον μέρος, τὸ ὁποῖον εὐκόλως γίνεται κατὰ τὸ ἡμῖς αὐτοῦ ὅταν ὑπάρχῃ γαλήνη, μὴ οὔσης δὲ τοιαύτης

δὲν δύναται ν' ἀποβιβάσῃ στρατὸν εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς νήσου, τότε δὲ θέλει δοκιμάσει πρὸς τὸ μεσημβρινὸν καὶ δυτικὸν μέρος ὅπου εὐκόλως γίνεται ἀπόβασις. Τότε ὁμως τὸν ἀντικρούομεν διὰ ξηρᾶς μὲ τὰ κανονοστάσια καὶ διὰ θαλάσσης μὲ τὰ πολεμικὰ πλοῖα· τὰ δὲ πυρπολικά θέλομεν τοποθετήσῃ εἰς κατάληλλον μέρος ὥστε νὰ ἐφορμῶσι κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων καὶ νὰ τὰ διώκωσι. Προσέθετον δὲ οἱ τελευταῖοι οὗτοι ὅτι ὑπάρχει περισσοτέρα πιθανότης νίκης κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Καὶ αὕτη τῶνόντι ἡ γνώμη ἐγένετο δεκτὴ, ὥστε ἀπεφασίσθη νὰ μὴ κτισθῇ τεῖχος ἀλλὰ νὰ γίνῃ ὀχύρωσις ἐπὶ τῶν παραλίων.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐξετάσθησαν τὰ παράλια τῆς νήσου, ἀπεφασίσθη νὰ ὀχυρωθῶσιν, ὅλον τὸ μεσημβρινὸν μέρος ἀπὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ ὅλον τὸ δυτικὸν καὶ ἀρκτικὸν ἕως εἰς τὸν Κάναλον, ὅπου ὁ ἐχθρὸς εὐκόλως ἡδύνατο νὰ κάμῃ ἀπόβασιν. Τὸ δὲ ἕτερον μέρος τῆς νήσου, ἥτοι τὸ ἀρκτικὸν καὶ ἀνατολικὸν, δὲν ἐνεκρίθη νὰ ὀχυρωθῇ ὡς ἔχον αὐτὸ βράχους ἀπλεύστους εἰς τὰ πλοῖα.

Ἐν τούτοις ἡ ὀχύρωσις εἰς τὰ προσδιορισθέντα μέρη ἤρξατο· κατεσκεύασαν κανονοστάσια, στρατῶνας διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ φύλακας, καὶ χαρακώματα· ὥπλισαν τὰ κανονοστάσια μὲ τὰ λαφυραγωγηθέντα κανόνια, ἀγοράσαντες καὶ ἄλλα ἀπὸ ἐμπόρους· ἐπεμψαν εἰς Μάλταν τὸν Ἀνδρέαν Κεφάλαν καὶ ἐπρόβλεψεν καὶ ἄλλα κανόνια καὶ πολεμεφόδια. Ἴνα δὲ διαδοθῇ καὶ εἰς ἄλλους φαριανούς ἢ σωτήριος τέχνη τῆς κατασκευῆς πυρπολικοῦ, ὥστε ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελε συμβῇ τι ἀπευχταῖον εἰς τὸν Παταττοῦχον νὰ δύναται ἄλλος νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ, ἡ βουλὴ ἐξελέξατο ὡς ἐπιτηδεῖους, τὸν Κωνσταντῖνον Τσῆρον, τὸν Ἰωάννην Πλημμὲ καὶ τὸν

Κωνσταντῖνον Νικόδημον, διατάξασα αὐτοὺς νὰ διδασκῶσιν ἀπὸ τὸν Παταττοῦχον τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν πυρπολικά· οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο.

Οἱ ψαριανοὶ, προσεκτικοὶ πάντοτε εἰς τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ ἵνα πληροφορῶνται περὶ αὐτῶν βασιμώτερον, ἐπεμψαν τὰ πλοῖα τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, Νικολάου Δ. Κοτζιά, Νικολάου Μαυρογιάννη, Ἰωάννου Μαρκῆ, Ἀναγνώστου Τζώτζη καὶ Βελισσαρίου εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ Θράκης ἵνα παραπλέωσιν ἐκεῖ. Ἐπεμψαν δὲ καὶ δύο ἕτερα πλοῖα, τοῦ Γεωργίου Χ. Μικέ καὶ Νικολάου Καρακωνσταντῆ, τὴν δωδεκάτην ὁκτωβρίου, εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον ἵνα παραπλέωσι καὶ ταῦτα αὐτοῦ μέχρι τοῦ Ἀθῶνος.

Οἱ ἀπεσταλμένοι των εἰς Πελοπόννησον πρὸς σύστασιν κεντρικῆς Διοικήσεως, Ἰωάννης Καλάρης καὶ Νικόλαος Χ. Δ. Κοτζιάς, θεωροῦντες ἑαυτοὺς ἀναγκαιοτέρους εἰς τὴν νήσὸν των ἀνεχώρησαν πρὶν συγκροτηθῇ ἡ συνέλευσις· ἔμεινε δὲ μόνος πληρεξούσιος τῶν Ψαρῶν ὁ Ἀναγνώστης Μοναρχίδης.

Τὰ παραπλέοντα τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον δύο πλοῖά των, πληροφορηθέντα ὅτι ὁ πασσᾶς τῆς Θεσσαλονίκης ἐφώπλισε δύο γολέτας καὶ πλοιάρια τινα, ἐπιβιδάσας εἰς αὐτὰ ὀπλοφόρους ὀθωμανοὺς διὰ νὰ κάμῃ ἀπόβασιν εἰς Κασσάνδραν, ἀπῆλθον εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον καὶ ἀπαντήσαντα αὐτὰ ἐξερχόμενα ἐκ Θεσσαλονίκης τὰ κατεδίωξαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια ἀφοῦ ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς των.

Τὰ δὲ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ Θράκης παραπλέοντα πλοῖα ἐπανῆλθον μὲ λείας καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος σπουδαίως προπαρασκευάζεται εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἐνεργοῦντες δὲ οἱ ψαριανοὶ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐπα-

ναστάσεως εἰς πολλὰ μέρη, καὶ θεωροῦντες τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀλύμπου οὐχ ἥτιον συντείνουσιν εἰς τὸν γενικὸν σκοπὸν, ἀπέστειλαν κατὰ τὸν νοέμβριον τοῦ 1821 εἰς Σκόπελον τὸν Ἰωάννην Μαμούνην καὶ Ἀναγνώστην Παπαῖ Γαβριήλ, ὅπως συνεννοηθῶσι μετὰ τὸν ὀπλαρχηγὸν Κόττα καὶ λοιποὺς διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀλύμπου. Ἀπῆλθον δὲ οἱ εἰρημένοι εἰς Σκόπελον καὶ συνεννοηθέντες μετὰ τοὺς ὀπλαρχηγούς, ἐπειδὴ δὲν ἔλαβον ἐλπίδας ὑπ' αὐτῶν, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των ἀπραχτοί.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ κοινότης ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον διὰ Πάτμον.

*Φιλογενέστατε καὶ συνάδελφε τῆς ἡμετέρας
ἀδελφότητος ἀρχῶν Θέμελη, ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα.*

Τὴν 16 νοεμβρίου 1821, ἐκ Ψαρῶν.

Μετὰ τοὺς ἀδελφικούς μας ἀσπασμούς καὶ ἀκριβῆ ἔρευναν τῆς πολυποθῆτου ἡμῖν ὑγείας Σας ἐρχόμεθα διὰ τοῦ παρόντος νὰ σᾶς εἰδοποιήσωμεν τὰς σημερινὰς εἰδήσεις ἃς σήμερον ἐλάβομεν. . . . σήμερον ἔφθασεν ἓνα καράβι ἰγγλέζικον μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ Πόλιν, ὅπερ ἔφερε τὰς ἀκολουθούσας εἰδήσεις. Ὁ ἔχθρικὸς στόλος ἔφθασεν τὸ σάββατον ὅλος μέσα εἰς τὴν Πόλιν ἐκτὸς ὀκτὼ φρεγάδες αἱ ὁποῖαι ἔμειναν εἰς τὸν Τεκέν, καὶ αὐταὶ ἀπὸ ἀδυναμίας. Ὁ πόλεμος τῆς Ῥωσσίας ἐπεκυρώθη χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν· ἡ Σερβία, ἐπίασε τὰ ὅπλα ἐναντίον τῶν βαρβάρων. Οἱ Πέρσαι ἀφοῦ ἐκήρυξαν τὸν πόλεμον ἐκστράτευσαν παρευθὺς, οἵτινες ἐκυρίευσαν τὴν περίφημον καὶ δυνατὴν πόλιν Βάν· πλησίον τῆς λίμνης Βάν, καὶ τὴν πλουσίαν πόλιν Μπάσρε· λέγουσι προσέτι ὅτι ἔχουν πολιορκημένην τὴν Βαβυλῶνα. Ταύτας τὰς ὀφειτσιαλμέντες εἰδήσεις ἔχομεν ἕως σήμερον, ὅπου μνηθάνοντες καὶ δευτέρως εἰδήσεις δὲν θέλει λείψωμεν ἀπὸ τὸ νὰ σᾶς εἰδοποιήσωμεν εἰς τὰ πάντα. Ἀκούομεν δὲ ὅτι αὐτοῦ νὰ ἐφύτρωσαν διάφοραις φατρίαις ἐναντίον τοῦ συστήματός μας καὶ ἐναντίον τῆς φιλογενείας τῆς. Ἄν λοιπὸν αὐτὸ ἀκολουθῇ ἀ-

κόμη κατατρέχοντάς σε μὴ ἀμελήσης στέλλων πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ ταύτου ἔν ἐξπρέσον ὅπου καὶ ἀμέσως θέλει φθάσωμεν μὲ δέκα πλοῖα ὅπου καὶ θέλει δοκιμάσουν τὴν δικαίαν ὀργὴν μας, καὶ ἂν ᾖναι ἄρκετοὶ νὰ τὴν ἀπαντήσουν. Ταύτην δὲ τὴν ἐπιστολὴν μας θέλετε τὴν διαβάσει εἰς ἐπήκοον πάντων, καὶ ἅς συλλογισθοῦν. Παρακαλοῦμεν μὲ κάθε ὀκαζιόνε νὰ μᾶς γράφης τὰ πάντα· καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι.

(Τ. Σ.)

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Κἀγὼ ὁ ἀδελφός σας, Ἀνδρέας Μαρογιάννης σᾶς ἀσπάζομαι.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν κοινοποιεῖ διὰ τοῦ ἐγγράφου τούτου εἰς τὸν Θέμελιν τὰς εἰδήσεις ἅς ἔμαθε, προσθέτουσα ὅτι ἤκουσε καὶ περὶ ὑπάρξεως φατριῶν κατὰ τοῦ συστήματος, τοῦτέστι τῆς ἐπαναστάσεως, ἀπειλεῖ δὲ ὅτι θέλει τοὺς τιμωρήσει. Ἀλλὰ τὰ πλοῖα τὰ ὅποια εἶχε σκοπὸν νὰ στείλῃ δὲν ἔπεμψε.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκεμβρίου τοῦ 1821 ἀπέστειλον οἱ Ψαριανοὶ καὶ αὖθις ἔξ τῶν πολεμικῶν των πλοίων ἵνα παραπλέωσι τὸν Ἑλλησπόντον καὶ Ἰωνίαν καὶ μανθάνωσι τὰ περὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἐπανελθόντα ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἐξέρχεται τάχιστα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ ὅτι συνάζονται στρατεύματα. Τὰς εἰδήσεις ταύτας διεβίβασαν δι' ἐπίτηδες ταχυπλόου, τὴν ἐβδόμην ἰανουαρίου 1822, εἰς τοὺς συναδέλφους των Ὑδραίους καὶ Σπετσιώτας, καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσι τάχιον οἱ Ψαριανοὶ τὴν σύστασιν τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως, εὐρισκόμενοι δὲ εἰς παντελεῖ ἄγνοιαν τῶν πρακτικῶν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἔπεμψαν κατὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1822 δι' ἐπίτηδες πλοίου τὸν Ἰωάννην Μαμούνην καὶ Νικόλαον Βελισσάριον εἰς Ὑδραν, ἵνα μεταβῶσιν ἐκεῖθεν εἰς Ἐπίδαυρον καὶ πληροφορηθῶσιν. Οἱ ἀπεσταλμένοι οὗτοι

πληροφορηθέντες ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρά καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων τῆς ἐθνικῆς συνελύσεως καὶ τὴν σύστασιν τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως, καὶ ὅτι αἱ τρεῖς κοινότητες τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων θέλουν διευθύνει μὲ τὰ πλοῖά των τὴν θαλάσσιον πολεμικὴν δύναμιν ἕως οὗ σχηματισθῇ ἐθνικὸς στόλος· ἔφερον δὲ καὶ τὸ ψήφισμα τῆς συνελύσεως διὰ τὰ χρώματα τῆς ἐθνικῆς σημαίας ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης τὰ ὅποια ἦσαν, «*κυανοῦν καὶ λευκοῦν*». Τὸν δὲ σχηματισμὸν ἀνήγγειλον ὅτι θέλει τὸν προσδιορίσει τὸ Ἐκτελεστικόν. Οἱ Ψαριανοὶ ἐχάρησαν πάρα πολὺ διὰ τὴν σύστασιν κεντρικῆς Διοικήσεως.

Μαθόντες, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ὁ τουρκικὸς στόλος ἐξέρχεται ταχέως, ἐκήρυξαν τὸν ἀποκλεισμόν τῆς νήσου των, προπαρασκεύασαν τὰ πλοῖά των καὶ ἐπεμψαν τὴν 24 ἰανουαρίου 1822 δύο πυρπολικά καὶ τρία πολεμικά ἵνα ἀπελθόντα ρίψωσι τὰ πυρπολικά ἐπὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου· ἀλλ' ἐπέστρεψαν ἄπρακτα τὴν 25 ἔνεκα τοῦ σφοδροῦ βορείου ἀνέμου. Ὁ ἐχθρικός στόλος ἐξῆλθε τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ διέβη τὰ Ψαρά τὴν 26 ἰανουαρίου 1822· οἱ δὲ ψαριανοὶ ἔχοντες τὰ πλοῖά των ἔτοιμα ἀπέπλευσαν τὴν 30 ἰανουαρίου δι' Ὑδραν καὶ Σπέτσας μὲ δεκατέσσαρα πολεμικά, (α) ἐν μύστικον καὶ ἐν πυρπολικόν, ἵνα ἐνωθῶσι μετὰ τῶν συναδέλφων των καὶ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

(α) Τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη ναυάρχου, Γεωργίου Ἀποστόλη, Ἀναγνώστου Κοντοῦ, Γεωργίου Σκανδάλη, Ἀνδρέα Γιαννίτση, Χ. Γεωργίου Κοτζιά, Νικολάου Ἀργύρη, Γεωργίου Παγκάρα, Ἀναγνώστη Καλημέρη, Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιά, Νικολάου Γιάννη, Νικολάου Καρακωσταντή, Γεωργίου Καλαφάτη, Δημ. Χ. Γ. Κοτζιά· τὸ πυρπολικόν τοῦ Κανάρη καὶ τὸ μύστικον τοῦ Ἀναγνώστου Σαρηγιάννη.

Οἱ ψαριανοὶ, ὥς εὐρισκόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, διὰ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν μετάβασιν τῶν στρατευμάτων ἀπὸ τῶν παραλίῳν τῆς Τουρκίας εἰς Πελοπόννησον, Εὐβοίαν καὶ ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, καὶ διὰ νὰ βοηθῶσι τὰ πλησίον τοὺς ἐπαναστατημένα μέρη, ἔπεμψαν ὀλιγώτερα εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην παρ' ὅσα ἔπεμψαν εἰς Ἑρισσὸν καὶ Σάμον.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πλοίων των ἔπεμψαν, δύο ἕτερα, τοῦ Νικολάου Μαυρογιάννη καὶ τοῦ Ἑμμανουὴλ Βαλαβάνου διὰ νὰ παραπλέωσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, τὸ δὲ δεύτερον ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον ἕως τοῦ κόλπου Σμύρνης· παρηκολούθει δ' ἕκαστον τούτων καὶ ἓν μύστικον.

Κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς μαρτίου ἀπέστειλαν εἰς Ὀλυμπον τὰ πλοῖα, τοῦ Γεωργίου Χ. Μικὲ καὶ Ἀναγνώστου Βουρέκα καὶ ἐχορήγησαν εἰς τοὺς πρέβεις τῶν Ὀλυμπίων, Σάλα καὶ λοιποὺς, ἱκανὰ πολεμεφόδια διὰ τὴν ἐπανάστασιν των, οἵτινες καὶ ἀνεχώρησαν ὁμοῦ μὲ τὰ πλοῖα.

Οἱ ψαριανοὶ ὥς ἐκ τῆς θέσεως τῆς νήσου των ἐλάβανον πληροφορίας πάντοτε ἀπὸ τὰ ἀποσταλέντα πλοῖά των εἰς τὰ παράλια τοῦ τουρκικοῦ κράτους καὶ ἀπὸ διάφορα ἐμπορικὰ πλοῖα, καταπλέοντα εἰς Ψάρᾱ, καὶ ἀπὸ ἐπιστολὰς φιλογενῶν, τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ κινήματα τῶν Τούρκων, ἥτοι περὶ ὀπλισμοῦ καὶ ἀφοπλισμοῦ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, περὶ συνάξεως ἐχθρικῶν στρατευμάτων καὶ περὶ τῶν παραβιάσεων καὶ κακώσεων τὰς ὁποίας ἔκαμον κατὰ τῶν χριστιανῶν. Καὶ τὰς εἰδήσεις ταύτας ἐκοινοποιοῦν εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἐχοντες λοιπὸν πληροφορίας περὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἔπεμψαν τὸ ἀκόλουθον ἑγγραφον εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἀριθ. 9.

*Πρὸς τὴν ὑπερτάτην ἐθνικὴν Βουλὴν, ταπεινῶς
προσκυνοῦμεν.*

Μετὰ τὰς δουλικάς ἡμῶν προσκυνήσεις ἐρχόμεθα νὰ σᾶς φανερῶσωμεν τὰς τωρινὰς εἰδήσεις τὰς ὁποίας ἐλάβαμεν ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ ἐν καράβι εὐρωπαϊκὸν ὅπου τὴν προχθὲς ἐφθασεν ἐδῶ· ὁ ἐχθρὸς μὲ μεγάλην προθυμίαν ἐτοιμάζει χοντρὸν στόλον διὰ τοῦ ὅμως σκοπεύει δὲν ἡξεύρομεν· ἡμεῖς εἴμεθα ἑτοιμοὶ διὰ ν' ἀντιπαραταχθῶμεν κατ' αὐτοῦ γενναίως, ἂν ἤθελεν ἔλθῃ εἰς τὴν νῆσόν μας. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αἱ σφαῖραι τῶν κανονίων μας εἶναι πολλὰ ὀλίγα καὶ μὲ τὸ νὰ μᾶς εἶπον καὶ οἱ ἐδικοὶ μας, οἱ προαπεσταλμένοι αὐτοῦ, ὅτι εὕρισκονται εἰς τ' αὐτόθι ἀρκεταὶ, παρακαλοῦμεν εἰς τὸν ἐπιφέροντα τὴν παροῦσάν μας ἀπεσταλμένον Κύριον Ἀνδρέαν Μαυρογιάννην νὰ δώσητε ἀπὸ αὐτὰς μερικὰς, ὅσας θέλετε, μὲ τὸ νὰ μᾶς χρειάζονται εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις. Πρὸς τούτοις, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠκολούθησε περὶ τῶν ἀπεσταλμένων τζοβαερικῶν εἰς Ἰδραν εἶναι γνωστὸν σας ὅτι ἡμεῖς δὲν ἐλάβαμεν τίποτες μὲ τὸ νὰ τὰ ἐκράτησαν ἐνέχυρα· μᾶς ὑποσχέθηκαν ὅμως, ὅτι μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἂν δὲν ἤθελαν προβλεφθῇ τὰ μετρητὰ ἀπὸ αὐτοῦ, θέλουν σταλθῇ εἰς τ' αὐτόθι διὰ νὰ γίνη ἡ διανομὴ αὐτῶν, δὲν ἡξεύρομεν ὅμως ἂν τὸ ἐξακολουθήσουν· ὁ πληρεξούσιος ἄνθρωπος, σταλμένος παρ' ἡμῶν, πηγαίνοντας ἐκεῖ θέλει ὁμιλήσῃ περὶ αὐτῶν, ὅστις ἐρχόμενος αὐτοῦ θέλει σᾶς ὁμιλήσῃ διὰ τὰ τρέχοντα, καθ' οὗ καὶ περὶ ἄλλων ἀναγκαίων τῆς νήσου μας· διὸ καὶ μὴν ἔχοντες νεώτερον ὑποσημειούμεθα.

Τῇ 9 μαρτίου 1822. Ψαρά.

οἱ πρόκριτοι τῆς Νήσου Ψαρῶν.

Νικολῆς Χ. Δημητράκη Κοτζιάς, — Ἰωάννης Γεωργίου Καλάρη, — Γεώργιος Κωνσταντῇ Διασάκη, — Δημήτριος Βρατσάρος.

Προσθήκη.

Μὲ τὸ μεζῖλι μας ἐλάβαμεν παρὰ τῆς ὑπερτάτης Βουλῆς, διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ὀλύμπου, γράμματα τὰ ὁποῖα ἀμέσως ἐξαπο-

στείλαμεν μὲ ταχύπλουν ἐπιταυτοῦ· μ' ὅλον ὅπου πρὸ πέντε ἡμερῶν εἶχαμεν στείλει δύο καράβια, πέρνοντας καὶ τοὺς αὐτοὺς πρέσβεις ὁμοῦ καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια, βαροῦτι βαρέλια 400 καὶ μπάλαις ἀναλόγως, τὰ ὅποια ἦτον ἀρκετὰ διὰ νὰ ἐπικρατήσουν ἓνα πόλεμον πολυκαιρινόν. Κύριοι, ἡμεῖς δὲν ἀφήσαμεν κανένα τρόπον ὅπου νὰ μὴ μεταχειρισθῶμεν εἰς τὸ νὰ διεγείρωμεν τούτους τοὺς ἀξίους ἄνδρας εἰς τὰ ὅπλα καὶ ἐλπίζομεν νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ ποθομένου ὡς ἀκούομεν ἀπὸ ἀνθρώπων ἐρχομένους ἀπὸ διάφορα μέρη, ὅτι νὰ ἐγέρθησαν, ἐνταυτῷ καὶ μάχας νὰ ἐκτέλεσαν· διὸ καὶ βέβαιοι εἰς τοῦτο ὑποσημειούμεθα.

Οἱ ἰδιοί.

Τὰ πεμφθέντα δύο πλοῖα, ἅτινα ἀναφέρει ἡ ἀνωτέρω ἀναφορὰ εἶναι τὰ προσημειωθέντα τοῦ Χατζῆ Μικέ καὶ Βουρέκα.

Ἐκτὸς τῆς πυρίτιδος καὶ τῶν σφαιρῶν ἃς ἀναφέρει ἡ ἀναφορὰ ἀπέστειλαν καὶ χιλίας ὀκάδας μολύβδου, χιλίας τουφεκόπετρας, δύο δεσμίδας χαρτὶ καὶ γρόσια μετρητὰ ἓνδεκα χιλιάδας πεντακόσια τεσσαράκοντα ἐν ἀριθ. 11,541.

Οἱ ψαριανοὶ διὰ νὰ ἐπεκτανθῇ ἡ ἐπανάστασις οὐδενὸς ἐφείδοντο μέσου, χορηγοῦντες καὶ πλοῖα καὶ χρήματα καὶ ταχύπλοα καὶ πολεμεφόδια χάριν τοῦ γενικοῦ σκοποῦ· καὶ ἐν τούτοις τὰς αἰτηθείσας παρ' αὐτῶν σφαίρας τῶν κανονίων ἡ Διοίκησις δὲν ἐπεμψε.

Τὰ ἀποσταλέντα εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Πατρῶν πλοία των, μετὰ τὴν ναυμαχίαν, ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν καὶ οἱ Καπεταναῖοι ἐπεμψαν τὴν κάτωθεν ἀπάντησιν εἰς διαταγὴν τῆς Διοικήσεως.

Ἀριθ. 4.

Σεβασμία καὶ ὑπερτάτη βουλή.

Ἐλάβαμεν τὴν ἀπὸ πέμπτην φεβρουαρίου, σεβαστὴν ἐπιστολήν σας, καὶ ἴδομεν ἐν αὐτῇ τοὺς ὅσους ἀγαθοὺς καὶ δικαίους

ἀνταμείψεως τρέφει σκοπούς ἡ Ἑλληνικὴ διοίκησις διὰ τοὺς ἀγα-
 θοὺς πολίτας της· ἤδη δὲ διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἀναφερόμεθα,
 ὅτε καὶ γενικῶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ὑδραιοσπεστιωτῶν μὲ δύο
 γράμματα σᾶς ἀναφέραμεν τὰ τρέχοντά μας μετὰ τῶν βαρβά-
 ρων καὶ τὴν ἀνάγκην ἔχει ὁλος ὁ στόλος μετρητῶν διὰ πλη-
 ρωμὴν τῶν ναυτῶν, καὶ μερικῶς σᾶς ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡμεῖς
 εἴμεθα καὶ εἴμαστε πτωχότεροι παρὰ τῶν Ὑδραιοσπεστιωτῶν
 ποτὲ ὅμως δὲν ἐζητήσαμεν χρήματα παρὰ τῆς Πατρίδος, οὔτε
 ἐρωτήσαμεν ποῦ εὐρίσκονται χρήματα· ἀλλ' ἡ μόνη φροντίς
 ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει νὰ μάθωμεν ποῦ εἶναι ὁ ἐχθρὸς διὰ νὰ τρέ-
 ξωμεν ἐναντίον του· πλὴν ἡ τωρινὴ περίστασις καὶ ἀνάγκη, διὰ
 τὸ νὰ ἐτελείωσεν ὁ μῆνας τὸν ὁποῖον εἴχαμεν πληρώσει εἰς τοὺς
 ναύτας ἡμῶν χωρὶς ἔτι νὰ ἡζεύρωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρού-
 σης ἐκστρατείας, μᾶς βιάζει νὰ ζητήσωμεν παρὰ τῆς Πατρίδος
 ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἠθέλαμεν ζητήσει διὰ νὰ εὐχαριστή-
 σωμεν τοὺς ναύτας ἡμῶν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Πατρίς
 ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἀνταμείψῃ τοὺς ἀγαθοὺς πολίτας της. Μνέ-
 νομεν μὲ τὸ ὀφειλόμενον σέβας.

Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, εὐρισκόμενου περὶ τὸ Μισολόγγιον, κατὰ
 τὴν 26 φεβρουαρίου 1822· τὸ πρῶν.

Οἱ εὐπειθεῖς ναύαρχοι καὶ καπεταναῖοι τῆς νῆσου Ψαρῶν

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗ,

ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗ.

Ὁ ναύαρχος καὶ οἱ πλοίαρχοι διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἐγγρά-
 φου των πρὸς τὴν Διοίκησιν ἐκφράζονται εἰλικρινῶς τὰ
 αἰσθήματά των, καὶ μετὰ θλίψεως τινος φαίνονται ζη-
 τοῦντες χρήματα διὰ νὰ πληρώσωσι τοὺς ναύτας, καθὸ
 πένητες τῶν ἄλλων συναδέλφων των, ὡς καὶ πραγμα-
 τικῶς τοιοῦτοι ἦσαν. Πόσον δὲ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ζητοῦσι
 τὸν ἐχθρὸν πρὸ πάντων καὶ οὐχὶ χρήματα θέλομεν τὸ
 ἰδῆ ἀκολούθως.

Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῶν Πατρῶν ὑπαρχούσης ἀνάγ-
 κης ἑλληνικῶν πλοίων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀλβανίας

πρὸς ἐμψύχωσιν τῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἀποστατησάντων καὶ πρὸς κυρίευσιν τῆς φρεγάτας τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ-πασ-σᾶ τῆς Αἰγύπτου, ἡγκυροβολημένης εἰς Μοῦρτος, ἀπεφάσισαν ν' ἀπέλθουν ἐκεῖ ἐξ ὑδραῖκᾶ πλοῖα, τοῦ ναυάρχου Μιαούλη, τὸ βρίκιον καὶ ἡ γολέτα τῶν Τομπάζιδων, τοῦ Ἀντωνίου Ἰωάννου Κριεζῆ, τοῦ Σαχτούρη καὶ ἐνὸς ἐτέρου, καὶ δύο ψαριανὰ, τοῦ ναυάρχου Νικολάου Ἀποστόλη καὶ τοῦ Ἀνδρέου Γιαννίτση· τὰ λοιπὰ δὲ πλοῖα τοῦ στόλου ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Διευθυνόμενα δὲ τὰ ἄνω πλοῖα πρὸς τὰ παράλια τῆς Ἀλβανίας ἡγκυροβόλησαν εἰς Ῥινιάσαν· ἐπειδὴ δὲ εὐρίσκετο εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Μιαούλη ὁ σουλιώτης ὀπλαρχηγὸς Ζῶης Πάνου, κατέβησαν καὶ οἱ ὀπλαρχηγοὶ σουλιῶται Νότης Μπότσαρης, Σγούης Τζαβέλλας καὶ Γεώργιος Δράκος, καὶ ἄλλοι ἔχοντες περίπου διακοσίους στρατιώτας, ἐπέβησαν ἐπὶ τῶν πλοίων καὶ συνεννοήθησαν περὶ τῆς κυριεύσεως τῆς εἰς Μοῦρτος ἡγκυροβολημένης τουρκικῆς φρεγάτας. Τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν ἐκεῖθεν καὶ διευθύνθησαν μὲ οὔριον ἄνεμον πρὸς τὸ Μοῦρτος· ἀλλὰ πλησιάσαντες πρὸς αὐτὸ παρετήρησαν βρίκιον ἀγγλικὸν λοξοδρομοῦν πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος· ὑπηνέμως δὲ τούτου ἤρχετο φρεγάτα ἀγγλική. Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν προπορευόμενος ἐπλησίασε τὸ βρίκιον καὶ ἔπεμψε τὴν λέμβον εἰς αὐτὸ, τὸ ὅποῖον τοὺς ἠρώτησε ποῦ διευθύνονται· τοῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι εἰς Μοῦρτος. Τότε ὁ πλοίαρχος τοῦ βρικίου τοὺς εἶπεν ὅτι ὁ λιμὴν τοῦ Μούρτου ἀνήκει εἰς τὴν μεγάλην Βρετανίαν καὶ δὲν δύνανται νὰ ὑπάγουν· ἂν δὲ δὲν ὑπακούσουν θὰ τοὺς κτυπήσῃ. Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν ἐζήτησε νὰ τοῦ δοθῇ ἐγγράφως ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη, ἣν καὶ ἔλαβεν. Ὁ πλοίαρχος ὠνομάζετο Ἐρρίκος Ἑτεμ. Ἀφοῦ ἐπλησίασε καὶ ἡ ἀγγλικὴ φρεγάτα, ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν ἐπλησίασε καὶ τὰ ἄλλα ἐλληνικὰ

πλοῖα καὶ εἶπε τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ εἰς Μοῦρτος πηγαιμοῦ των ἀπὸ τοὺς ἄγγλους. Ὅθεν ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς Ῥινιάσαν καὶ ἀπεβίβασαν ἐκεῖ τοὺς ὀπλαρχηγούς καὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ δώσαντες πρὸς αὐτοὺς πυρίτιδα ἐπέστρεψαν εἰς Μεσολόγγιον. Σκεφθέντες ἐκεῖ οἱ ναύαρχοι καὶ πλοίαρχοι ἀπέστειλαν εἰς τὸν Ἀρμοστήν Μετλάνδ εἰς Κέρκυραν τὴν γολέταν τοῦ Τομπάζη με γράμματα· ταύτην ὁ Ἀρμοστής ἔθεσεν ὑπὸ κράτησιν.

Ἐκ τοῦ Μεσολογγίου ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν ἐπεμψε τὸ ἀκόλουθον γράμμα πρὸς τὸν Α. Μαυροκορδάτον.

Ἀριθ. 17.

Ἐκλαμπρότατε Κύριε Α. Μαυροκορδάτε,

Χαίρετε!

Ἐκ τῶν προσταθέντων μας πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν εἴμεθα βέβαιοι ὅτι νὰ ἐπληρορήθητε τὰ ἀκολουθήσαντά μας μετὰ τῶν βαρβάρων, καὶ ἤδη διὰ τῆς παρούσης μας δὲν ἐκτείνομαι εἰμὴ μόνον νὰ σᾶς ἀναφέρω ὅτι καθὼς συνομιλήσαμεν ἐκ τῆς ἡμετέρας νήσου, πλοῖα διὰ τὴν θέσιν αὐτῆς καὶ διὰ τὴν περισσοτέραν ἔνδειαν τῶν μετρητῶν παρὰ τὰς ἄλλας, δὲν ἦτον δυνατὸν διὰ νὰ κάμουν τὸν γύρον ἕως εἰς Ἀλβανίαν με ὅλην τὴν ἀνάγκην, ὥς μᾶς εἶπατε, ἔχει ἡ αὐτὴ πλοίων· πλὴν βλέποντας εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ στόλου μας ὅτι ἐκ τῶν Σπετσιωτῶν δὲν ἔμεινε κανένα εἰμὴ μόνον ἕξ ὑδραῖκά, καὶ γνωρίζοντες τὴν μεγάλην ἀνάγκην ἠναγκάσθη νὰ μείνω καὶ ἐγὼ με ἓν ἄλλο ἐδικόν μας τοῦ καπ. Ἀνδρέα Γιαννίτση καὶ νὰ ὑπάγωμεν μετὰ τῶν ἕξ ὑδραῖκων εἰς Ἀλβανίαν, ὅπου μεταξὺ τῶν λοιπῶν συμβεβηκότων ἠκολούθησε καὶ τὸ συμβεβηκὸς τῆς γολέτας τοῦ Τομπάζη, ἥτις ἐρεσταρίσθη παρὰ τῆς Διοικήσεως τῶν Κορφῶν τὰς αἰτίας δὲ θέλετε πληροφορηθῇ παρὰ τῆς προσταθείσης ἡμῶν πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν· ὅθεν παρακαλῶ προσπαθήσετε ὅπου ὅσον ταχέως νὰ γίνῃ οἰκονομία διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς· διότι σᾶς ὁμολογῶ ὁ καπετάνος τῆς αὐτῆς εἶναι πολὺ καλὸς καὶ ἡμπορῶ νὰ εἰπῶ ὁ καλλήτερος εἰς ὅλως τὰς ὑπηρεσίας τοῦ

στόλου, καὶ ἄλλο ὅπου εἶναι ἀθῶος εἰς παρομοίαν ἀνδραποδώδη ἐργασίαν.* Ἡμεῖς περὶ πλέον τοῦ παρόντος μηνὸς δὲν ἡμποροῦμεν νὰ μείνωμεν τὰς αἰτίας δὲ στοχάζομαι νὰ τὰς ἐννοῇτε, καὶ καθὼς πραγματικῶς ἐγνώρισα ἀναγκαιοῦν μεγάλως τὰ καράβια εἰς τὰ ἐδῶ πέριξ· ὅθεν προσπαθήσατε ὅπου νὰ σταλθοῦν ἐξ ὁποίου δήποτε τῶν τριῶν νήσων κρίνατε καλὰ, διότι μεγαλωτάτην ἐμψύχωσιν δίδουν εἰς τοὺς ἡμετέρους, καὶ ἄλλην τόσην κρυύτητα εἰς τοὺς ἐχθροὺς. Παρακαλῶ γράφετέ με πρὸς πληροφορίαν μου καὶ δίδετε τὴν εἰς τοὺς ἐδικοὺς μας· τὴν λαμβάνω καὶ ὑγειαίνετε.

Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ περγαντίνου ὁ Λεωνίδας, ἀραγμένου εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν περὶ τὴν Πάτραν.

Τὴν 16 μαρτίου 1822.

Ὁ ναύαρχος Ψαρῶν

ΝΙΚΟΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ.

Ἀποπλεύσαντα δ' ἐκεῖθεν τὰ δύο ταῦτα πλοῖα ἐπανήλθον εἰς Ψαρά.

Ὁ Λυκοῦργος Λογοθέτης, Σάμιος, συνεννοηθεὶς μὲ Χίους τινὰς διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Χίου, ἐθεώρησαν κατάλληλον διὰ τοῦτο τὴν ἔξοδον τοῦ τουρκ. στόλου ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τὸν πηγαιμόν του εἰς Πάτρας. Ἀποβιβάσαντες στρατιώτας εἰς Χίον διὰ Σαμιακῶν πλοίων ἐπολιόρχησαν τοὺς τούρκους εἰς τὸ φρούριον καὶ ἐπανεστήσαν τοὺς κατοίκους. Τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν ἦτον ἄοπλον· ἔφερε δ' ἕκαστος ὡς ὄπλον πᾶν τὸ προστυχόν.

Οἱ Σάμιοι μὴ δυνάμενοι διὰ τῶν πλοίων ὧν εἶχον νὰ φυλάξωσι τὸν διὰ θαλάσσης ἀποκλεισμόν, διότι ἐκ τοῦ Τσεσμέ τὴν νύκτα διὰ πλοιαρίων μετέβαινον στρατεύματα εἰς τὸ φρούριον τῆς Χίου, ἔγραψαν εἰς τὴν κοινότητα τῶν Ψαρῶν νὰ πέμψη πλοῖα διὰ τὸν τῆς θαλάσσης ἀποκλεισμόν. Ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν καίτοι θεωροῦσα τὸ κίνημα τῶν Σαμίων ὅλως ἀκατάλληλον καὶ ἐπιβλαβές διὰ τὴν Χίον, ἐπεμψε μ' ὅλα ταῦτα μὲ τὸν συ-

νήθη πατριωτισμόν της, τὴν 13 μαρτίου, τὰ ἐξῆς ἐξ πλοῖα, τοῦ Νικολάου Καρακωνσταντή, τοῦ Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιᾶ, τοῦ Ἰωάννου Μαρκῆ τοῦ Μανώλη Βαλαβάνου, τοῦ Χατζῆ Γεωργίου Κοτζιᾶ καὶ τοῦ Ἀναγνώστου Καλημέρη, καὶ δεκαῆξ μύστικα. Τὰ πλοῖα ταῦτα καὶ τὰ μύστικα ἀπελθόντα εἰς Χίον ἔθεσαν τὸν διὰ θαλάσσης ἀποκλεισμόν. Ἐχορήγησε δὲ ἡ κοινότης εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν Χίων πυρίτιδα δκ. 1075, ἐννέα κάσσας δεκάρια φυσέκια, 3000 τουφεκόπετρας, καὶ τέσσαρας δεσμίδας χαρτί· μέρος τούτων ὁμως ἐπληρώθη.

Ἡ ἀπόβασις τῶν Σαμίων εἰς τὴν Χίον ἠνάγκασε τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν νὰ διατάξῃ τὴν ταχίστην ἔκπλευσιν τῆς προπαρασκευασθείσης ἐτέρας ναυτικῆς δυνάμεως τῆς ὁποίας τὴν προπαρασκευὴν εἶχεν ἀναγγεῖλει πρὸς τὴν Διοίκησιν ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν διὰ τῆς ἀπὸ 9 μαρτίου ἀναφορᾶς της. Ἦτις πληροφορηθεῖσα περὶ τῆς ἐξόδου ἐπεμψε ταχύπλουν καὶ εἰδοποίησε τὴν Διοίκησιν καὶ τοὺς συναδέλφους της. Ἴδου τὸ ἔγγραφον.

Ἀριθ. 27.

Πρὸς τὴν ὑπερτάτην ἐθνικὴν βουλὴν τῶν Ἑλλήνων.

Ταύτῃ τῇ στιγμῇ ἔφθασεν ἐν μικρὸν πλοῖον ἐδικόν μας, τὸ ὁποῖον ὄντας εἰς σκορτζέραν ἐσυναπάντησεν ἐν αὐστριακὴν καράβι, τὸ ὁποῖον ἐρχόμενον ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν ἔλειπεν ἀπὸ τὴν Καλλίπολιν ἡμέρας δύο, καὶ τοὺς εἶπεν, ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος, συνιστάμενος ἀπὸ πέντε βασσέλα, ἓνα τριπόντε, καὶ τρεῖς φεργάδες καὶ ἄλλα διέφορα μικρὰ συμποσούμενα ὅλα εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, ἔφθασεν εἰς Καλλίπολιν, καὶ ἐκεῖ ἔκαμεν τὰ πρόβεξιά του, σκοπεύων διὰ ἑξῶ. Ἡμεῖς λοιπὸν μαθόντες τὰ νέα ἀμέσως ἐβάλλημεν εἰς κίνησιν κάμνοντες τὰς ἀναγκαίας ἐτοιμασίας. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν τὴν ὑπερτάτην βουλὴν νὰ ἐνεργήσῃ, ὅσα συντείνουν εἰς τῶν αὐτῶν περιστάσεις, ὅσων τάχιστα διὰ νὰ μὴν ἀπελπισθοῦν οἱ ἀδελφοί μας οἱ εὐρισκόμενοι εἰς

τὴν Χίον, καὶ νὰ χάσωμεν μίαν τοιαύτην ἀναγκαιοτάτην νῆσον
 μὲ τόσους ἐγκατοίκους ἀδελφούς μας χριστιανούς· διὸ καὶ εὐέλ-
 πιδες ὅτι θέλετε κινήσει πάντα λίθον λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τα-
 πεινῶς προσκυνοῦμεν. Μένομεν.

Ψαρά, τῇ 27 μαρτίου 1822.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν

Νικόλαος Χ. Δ. Κοτζιάς.— Ἰω. Γ. Καλάρη.— Γ. Κ.
 Διασάκη.— Δ. Βρατσάνος.

Ἀφοῦ δὲ τὸ ταχύπλουν τῶν Ψαριανῶν εἰδοποίησε
 τὰ διατρέχοντα εἰς τὴν Ὑδραν ὁ Λάζαρος Κουντουριώ-
 της ἔπεμψε τὸ ἀκόλουθον ἑγγραφον εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἀριθ. 26.

Πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν.

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔφθασε μεζῖλι ἀπὸ Ψαρά, φέρον εἰδή-
 σεις ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος κατέβη εἰς Καλλιπόλιν, καθὼς θέ-
 λετε ἰδεῖ τὸ ἴσον τοῦ πρωτοτύπου, τὸ ὁποῖον στέλλεται ἐδῶ
 μαζῇ μὲ ἄλλα πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, τὰ ὁποῖα σᾶς
 περικλείομεν. Ὁ στόλος εἶναι μέγας καὶ ὁ κίνδυνος ὄχι μικρὸς,
 καὶ εἶναι πρέπον νὰ λάβωμεν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα φροντίζοντες
 αὐτοῦ τὸ πρακτέον. Ἡμεῖς καθὼς σᾶς ἐπληροφόρησαμεν καὶ ἄλ-
 λοτε, δὲν εἴμεθα πλέον ἱκανοὶ νὰ κάμωμεν τί· εἶναι καλὸν νὰ
 μὴν ἀργαπορηθῇ τὸ πρᾶγμα. Σᾶς ἐξηγούμεθα καλῆτερα· ἂν δὲν
 προβλεφθῇ αὐτοῦ ποσότης μετρητῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ γενῇ
 ἀπ' ἐδῶ τίποτε. Σᾶς γράφομεν μὲ βίαν.

Τῇ 29 μαρτίου 1822, ἑσπέρας, ἐν Ὑδρᾳ

Εἰς τὰς προσταγὰς Σας

ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ἄμα δ' ἔφθασεν εἰς Ψαρά ὁ ὀργανισμὸς ἐξελέξαντο
 κατ' αὐτὸν τὴν τοπικὴν των διοίκησιν. Ἰδοὺ ἡ διαταγὴ.

Ἀριθ. 201.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΜΙΝΙΣΤΕΡΙΟΝ.

Ἐν Κορίνθῳ, τῇ 17 μαρτίου 1822.

Πατρικὴν ἔχουσα κηδεμονίαν ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις περὶ τῆς

ἀσφαλείας καὶ εὐδαιμονίας τοῦ λαοῦ τῆς καὶ ἐκ τῆς ὁλοσχεροῦς τοῦ ἔθνους ἐνώσεως καλὸν προβλέπουσα, διὰ τὸ συνδεθῶσι καὶ τὰ τῆς ὑμετέρας νήσου μὲ τὰ γενικὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους συμφέροντα ἔκρινεν ἀναγκαῖον τὸ συστηθῆ Ὀργανισμὸς προσωρινῆς Διοικήσεως, τὸν ὁποῖον συστήσασα καὶ ἐπικυρώσασα, ἔστειλε πρὸς τὸ Μινιστέριον τοῦτο τῶν Ἑσωτερικῶν, διὰ σεβαστῆς αὐτῆς ἐπιταγῆς, τῇ 9 τοῦ τρέχοντος ὑπ' ἀρθ. 384, ἐπιτάττουσα τὸ ἐξαποστείλῃ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς διὰ τὸν ἐνεργήσητε εἰς τὴν νησὸν σας.

Κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως, σᾶς περικλείω τὸν εἰρηνόμενον Ὀργανισμὸν, ὅστις διὰ τῆς ὁποίας φέρεται ἐν ἑαυτῷ συμποικίας ἀδελφικῆς, θέλει σᾶς ὑψώσει, ὅσον ἀνθρώποις ἐφικτὸν, εἰς ἐντελῆ εὐδαιμονίαν. Ὡς Μινίστρος δὲ τῶν Ἑσωτερικῶν χρέος ἔχω τὸ σᾶς ἐνθυμίσω ὅτι ἡ τῶν λαῶν εὐδαιμονία συνίσταται εἰς τὴν ἐντελῆ πρὸς τοὺς νόμους ὑποταγὴν, εἰς τὴν παρὰ τοῦ ἔθνους συστηθεῖσαν διοίκησιν σέβας, εἰς τὴν εὐθεῖαν ἀπροσωπώληπτον καὶ δικαίαν διοίκησιν, εἰς τὴν πατρικὴν πρὸς τὰς χρεῖας τοῦ λαοῦ κηδεμονίαν τῶν διοικούντων πρόνοιαν, εἰς τὴν μεταξὺ τῶν διοικούντων καὶ διοικουμένων συμφωνίαν καὶ ὁμόνοιαν. Αὐτὰ πρέπει τὸ ἦναι ἡ βᾶσις τοῦ πολιτεύματός σας, δι' αὐτῶν καὶ μόνων ἀποκτᾶται ἡ ἐλευθερία, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀσφάλεια.

Βουλευταὶ τῶν Ψαρῶν, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ Ἑλλὰς ἀπεφάσισε ν' ἀποτινάξῃ τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας σᾶς ἴδε τὸ δεῖξετε μέγιστον πατριωτισμὸν καὶ ζῆλον ἀνάλογον μὲ τὸν μέγαν καὶ ἱερὸν ἀγῶνα. Εὐρεν εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς νήσου σας, δραστηριότητα εὐγενῆ ὥστε τοσάκις δι' αὐτῆς ἀπεκρούσατε τοὺς ὀλεθρίους σκοποὺς τῶν σκληρῶν καὶ ἀπίστων τυράννων τοῦ ἔθνους μας. Ἡ ἀνδρεία σας, ἄφοβος πάντοτε εἰς τὰς ἀγρίας ὁρμὰς τῶν ἀλιτηρίων, ἔφερε πληγὰς θανατηφόρους εἰς τὰς θαλασσίας δυνάμεις του, καὶ δικαίως τιμᾶσθε ὅχι μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Εὐρώπην· ἂν ἐπαινῆσθε ὅτι ἐφάνητε τοσοῦτον γενναῖοι καὶ μὲ τοιαῦτα φρονήματα εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ ἔθνος εἰσέτι ἦτο διηρημένον, πόσω μάλλον ἄράγε δὲν θέλετε εἶσθε ἀξιώπεκνοι ἐὰν ἀκολουθοῦντες διὰ ψήφου ἐλευθέρους, κοινῇ γνώμῃ συστήσαντες διοίκησιν ἣτις ἐγγυᾶται τὴν ἐλευ-

θερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν μας; καὶ ταῦτα, πῶς ἄλλως δυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν βέβαια, εἰμὴ σιφῶς καὶ ἐναρέτως ἀπὸ τοὺς νόμους πολιτευόμενοι; εἰμὴ προθύμως ὑπακούοντες εἰς τὴν φωνὴν καὶ ὑποταγὴν τῆς πατρίδος, καὶ κατὰ νοῦν πάντοτε καὶ μόνην ἔχοντες τὴν ἐκ τούτου εὐδαιμονίαν μας;

Ἡ Διοίκησις πληροφορημένη περὶ τῶν πατριωτικῶν φρονήματων σας, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἔχετε ἄκραν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ ἀπόλαυσιν τῆς εὐδαιμονίας πρὸς ἑαυτῶν, καὶ δολοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἶναι βεβαία, ὅτι καὶ ὑμεῖς οἱ πρὸς τὸ διοικεῖν τὴν νῆσον διωρισμένοι, καὶ ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Ψαρῶν, δὲν θέλετε λείπει ἀπὸ τοῦ νὰ προσφέρετε τὸ ἀνῆκον πρὸς αὐτὴν σέβας, προθυμίαν, ὑπακοὴν εἰς τὰς σοφὰς αὐτῆς καὶ σεβαστὰς ἐπιταγὰς.

Ἵγειαίνετε γενναιοφρονοῦντες καὶ ἐνασχολούμενοι ἐν τῇ ἀδιακόπῃ μελέτῃ τοῦ κοινοῦ τῆς πατρίδος συμφέροντος, καὶ μὴ λείπετε γράφοντες πρὸς τὸ Μινιστέριον τοῦτο τῶν Ἑσωτερικῶν, τοῦ ὁποῦ ἡ μεγάλη εὐχαρίστησις εἶναι τὸ νὰ μανθάνῃ συχνάκις τὰ καθ' ὑμᾶς.

Ἄμα ὑψώθη ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας, οἱ ψαριανοὶ ἔπαυσαν τὴν δημογεροντίαν καὶ τὸν διοικητὴν καὶ ἐξέλέξαντο νέους δημογέροντας, τὸν Χ. Ἀναγνώστην Δομεστίνην, Ἀνδρέαν Μαυρογιάννην, Κωνσταντῇ Χ. Κυριακοῦ καὶ Δημήτριον Κουτσογιάννην. Ἐπωνόμασαν δ' αὐτὴν ἀντὶ Δημογεροντίας «Βουλὴν τῆς νήσου Ψαρῶν.» Παύσαντες δὲ καὶ αὐτὴν ἐξέλεξαν, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Διοικήσεως, νέαν βουλὴν μὲ ἐκκλησιαστικὴν τελετήν, κατὰ τὴν 21 ἀπριλίου 1822. Συνέχειτο δ' αὕτη ἀπὸ τὸν Νικόλαον Χ. Δ. Κοτζιάν, Ἀνδρέαν Γιαννίτσην, Νικόλαον Ἀργύρην καὶ Ἰωάννην Καλάρην· ἐξέλεξαν δὲ καὶ τρεῖς ἐφόρους, ἓνα τοῦ πολέμου, ἓνα λιμενάρχην καὶ ἓνα τῆς ἀστυνομίας· ἐπίσης ἐξέλεξαν καὶ ταμίαν. Διετηρήθη δὲ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν λειῶν (λεγομένη Κουμισαριάτο). Ἐπίσης μετεῤῥύθμισαν καὶ τὴν σφρα-

γίδα τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς Ποσειδῶνα μετὰ τῶν συμβόλων αὐτοῦ. Διήρκεσε δὲ ἡ βουλή, μέχρι τῆς 25 ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Τὴν δὲ 26 ἰουλίου ἐξελέχθη νέα, συγχειμένη ἀπὸ τὸν Νικόλαον Χ. Δ. Κοτζιάν, Ἰωάννην Μαμούνην καὶ Χατζῆ Ἀναγνώστην Δομεστίνην, ἣτις διήρκεσε μέχρι τῆς 10 φεβρουαρίου 1823, ὅτε πάλιν ἐξελέχθησαν νέοι βουλευταὶ ὁ Δημήτριος Βρατσάνος, Ἀνδρέας Γιαννίτσης, Ἀνδρέας Μαυρογιάννης, καὶ Νικόλαος Καρακωσταντής, διατηρηθέντες μέχρι τῆς 21 ἰουνίου 1824, ὅτε ἐγένετο ἡ καταστροφή τῆς νήσου.

Οἱ βουλευταὶ διεύθυνον τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐθεώρουν τὰς διαφορὰς τῶν πολιτῶν.

Τὰ δὲ καθήκοντα τῶν ἐφόρων, τῆς ἐπιτροπῆς τῶν λειῶν καὶ τοῦ ταμία ἦσαν τὰ ἑξῆς·

Ὁ ἔφορος τοῦ πολέμου εἶχεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του τὴν κατασκευὴν τῶν κανονοστασίων, τῶν διευθετῶν τῶν πυροβόλων, τῶν στρατώνων, τῶν χαρακωμάτων, τὴν πρόβλεψιν τῶν πολεμεφοδίων, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀπέβλεπε τὸν ὅπλισμόν καὶ τὴν ὁχύρωσιν τῆς νήσου.

Ὁ ἔφορος τῆς ἀστυνομίας εἶχε τὴν ἀστυνομίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν εἰσερχομένων καὶ ἀπερχομένων.

Ὁ ἔφορος τοῦ λιμένος ἐξεπλήρου τὰ καθήκοντα λιμενάρχου. Ἡ ἐπὶ τῶν λειῶν ἐπιτροπὴ ἐκράτει τὴν σημείωσιν τῶν καταπλεόντων καταδρομικῶν, τῶν λειῶν καὶ λαφύρων, ἅτινα ἐκόμιζον· ἐπεσάτει εἰς τὴν δημοπρασίαν, λαμβάνουσα ἐκ τῶν εἰσπραττομένων τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὴν κοινότητα μερίδιον, καὶ ἐνίοτε, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐλάμβανε περιπλέον τοῦ ἀναλογούντος ἢ καὶ τὸ ὅλον τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ. Εἶχε προσέτι αὕτη τὴν ἐπιτήρησιν καὶ προπαρασκευὴν τῶν πυρπολικῶν,

τὴν προμήθειαν τοῦ ὕλικου, τοῦ ἐφοπλισμοῦ τῶν ἐφοδίων διὰ τὴν κατασκευὴν των καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὁ ταμίας ἐκράτει τὰ βιβλία τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, εἰσέπραττε τὰ τελωνιακὰ καὶ λιμενικὰ δικαιώματα, τὰ πεμπόμενα χρήματα παρὰ τῆς διοικήσεως, τὰς συνεισφορὰς τῶν πολιτῶν καὶ τὰ πεμπόμενα παρὰ τοῦ ἀοιδίου Βαρβάκη χρήματα, καὶ ἔδαπάνη τὰς χρηματικὰς ταύτας ποσότητας εἰς ἃ διετάττετο παρὰ τῆς βουλῆς.

Ἐφ' ὧν δὲ τῶν ὑπαλλήλων τούτων τὴν ἀνωτέραν ἐπιτήρησιν εἶχεν ἡ βουλὴ, καὶ οὐδὲν ἔπραττον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς της.

Ἡ μέριμνα καὶ ἡ φροντίς τῶν ψαριανῶν ἦτο νὰ δαπανῶνται τὰ συναζόμενα χρήματα μὲ σύνεσιν κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ πολέμου δαπάνας, ἥτοι εἰς ἔξοδα τῶν πολεμικῶν καὶ πυρπολικῶν πλοίων, εἰς ὀχύρωσιν καὶ ὀπλισμὸν τῆς νήσου, εἰς ἀγορὰν πολεμεφοδίων, εἰς μισθοδοσίαν τῶν στρατιωτῶν, εἰς τὴν πρόβλεψιν ἀναγκαίου σίτου ἵνα ἔχωσιν εἰς τὰς ἀποθήκας ἐν καιρῷ ἀποκλεισμοῦ ἢ ἄλλου τινὸς δυστυχοῦς καὶ ἀπροσδοκῆτου συμβεβηκότος. Τῶντι μὲ τὰς ἀνωτέρω χρηματικὰς ποσότητας ἐξεπλήρουν συνετῶς καὶ ἀκριβῶς τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος των.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀναφορᾶς τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν ἔπεμψε διαταγὰς πρὸς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους· ἰδοὺ ἡ πρὸς τοὺς ψαριανούς.

Ἀριθ. 69.

ΤΟ ΜΙΝΙΣΤΕΡΙΟΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ.

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῆς Νήσου Ψαρῶν.

Ἐλήφθη ἡ ἀπὸ 27 μαρτίου πρὸς τὴν διοίκησιν εἰδησίς σας διὰ τὸ φθάσιμον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Καλλίπολιν, συνισταμένου

ἀπὸ 20 πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ καὶ ἐτοιμαζομένου διὰ νὰ ἔβγη ἔξω.

Ἡ Διοίκησις ἅμα λαβοῦσα ταύτην τὴν εἶδσιν ἐπῆρεν ὅλα τὰ ἀναγκαιὰ μέτρα δραστηρίως πρὸς ἑκπλευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ συνάξει μὲ μεγάλην ταχύτητα χρήματα διὰ νὰ προφθάσωσιν εἰς τὰς τρεῖς Νήσους.

Δι' ἐπιταγῆς τῆς ἰδίας, τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν στέλνει ἐπίτηδες τὴν ταχύπλοον γαλιόταν *Σειρήναν* τοῦ καπτ. Κοσμά Γκίνη διὰ νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ αὐτὸ τοῦτο, καὶ ἐνταυτῷ μὲ τὴν ταχυτέραν ἐπιστροφὴν τούτου τοῦ πλοίου νὰ λάβῃ νεωτέρας εἰδήσεις ὅσας ἀναγκαιοῦν.

Εἰς ἐσᾶς ὧ γενναῖοι ἥρωες τῶν τριῶν Νήσων, ἡ Διοίκησις καὶ τὸ ἔθνος ὅλον ἔχουν προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς, πρὸς καταστροφὴν τοῦ τυραννικοῦ στόλου. Σεῖς ὧ ἥρωες, δις καὶ τρίς τὸν κατεπολεμήσετε μὲ μεγαλητέρας δυνάμεις καὶ τὸν ἐνίκησετε. τὸν ἐκάμετε νὰ φεύγῃ τρέμοντα εἰς μόνην τὴν ἐμφάνισίν Σας. Σεῖς ποτὲ δὲν ἐρωτήσατε πόση εἶναι ἡ δύναμις τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ ποὺ εὐρίσχετε διὰ νὰ τρέξετε πρὸς ὀλεθρόν του.

Βεβαίως μὲ τοιαῦτα ἡρωικά καὶ γενναῖα φρονήματα ἡ νίκη θέλει εἶναι ἐδική σας· ὁ πόλεμος τὸν ὁποῖον ἔχομεν κατὰ τοῦ τυράννου εἶναι δίκαιος, διότι ζητοῦμεν τὴν ἀρπαχθεῖσαν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας ἐλευθερίαν· μαχόμενοι ὑπὲρ πίστεως, ἔχομεν καὶ τὸν θεὸν ὑπέρμαχον.

Ἐχετε ἐτοιμασμένον τὸν στόλον σας διὰ νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σας Ἰδραιοσπετζιωτῶν, καὶ θέλει σᾶς σταλθοῦν τὰ ἀναγκαιὰ μνηστῖα τῶν ἡρώων ναυτῶν Σας.

Ἐν Κορίνθῳ, τὴν 31 μαρτίου 1822

N. Παρτελῆς Νικολάκη, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀργύρας Ἀργύρης.

Ὁ Γερ. Γραμματεὺς.

Γεράσιμος Κωπας.

Τὰ εἰς τὸν Ὀλυμπόν εὐρισκόμενα δύο πλοῖά των πληροφορηθέντα ὅτι ὁ πασσᾶς τῆς Θεσσαλονίκης ἐφοπλίζει πλοῖον διὰ νὰ πέμψῃ αὐτὸ εἰς τὰ παράλια τοῦ Ὀ-

λύμπου, ἀπῆλθον εἰς Θεσσαλονίκην καὶ κανονοβολήσαντα τὸ πλοῖον ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς τοῦ πασσαῖ. Πληροφορηθέντα δὲ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου τὴν ἔξοδον ἐπανῆλθον εἰς Ψαρά, ἀφήσαντα εἰς Ὀλυμπον Αἰνιτικὸν πλοῖον.

Ἐνῷ δ' οἱ Σάμιοι εἶχον ἀποκεκλεισμένους τοὺς Τούρκους εἰς τὸ φρούριον ὃ ἀρχηγὸς αὐτῶν Λογοθέτης ἔβαλε κήρυκα κατὰ τὴν μεγάλην τετράδην, ὅστις ἐκήρυττε τὰ ἑξῆς· «Γεώργιος Λογοθέτης ὁ καὶ Λυκοῦργος ἐπωνομασθεῖς, ἡλευθέρωσε τὴν Χίον καὶ μέλλει νὰ ἐκστρατεύσει διὰ Μιτυλήνην!» (α)

Τὴν δὲ μεγάλην πέμπτην ἐθεάθη ὁ ἐχθρικός στόλος, συγκεείμενος ἀπὸ τριάκοντα τέσσαρα πλοῖα μεγάλα καὶ μικρά, ἀγκυροβολήσας εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου. Τὰ φυλάττοντα Ψαριανὰ πλοῖα τὸν ἀποκλεισμόν ἀνεχώρησαν μετὰ τὴν κατάπλευσιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ ἐπανεληθόντα εἰς Ψαρά ἀνήγγειλαν τὸ γεγονός.

Ἀφοῦ δὲ ὁ ἐχθρικός στόλος ἀπεβίβασε στρατεύματα εἰς τὴν ξηράν, μετέβησαν καὶ ἀπὸ Τσεσμέ εἰς Χίον ὅσα στρατεύματα ἦσαν ἐκεῖ συνηθροισμένα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἐξῆλθον δὲ τότε οἱ ὀθωμανοὶ ἐκ τοῦ φρουρίου, διέλυσαν τὸν ἀποκλεισμόν, ἐλεηλάτησαν τὴν πόλιν καὶ ἠχμαλώτισαν ἐκείνους ὅσοι δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀποσυρθῶσι· διότι μετὰ τὴν ἀποβίβασιν τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων οἱ Σάμιοι μετὰ τῶν κατοίκων ἀπεσύρθησαν εἰς τὰ ὄρη καὶ μετέβησαν εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Χίου, ἐλπίζοντες τὴν σωτηρίαν τῶν ἀπὸ Ψαρά.

Μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν ἐν Χίῳ πλοίων εἰς Ψαρά, ἐπειδὴ ἔπνεεν ἄνεμος λίαν σφοδρῶς βόρειος, ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν ἔπεμψε ταχύπλοα εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Χίου, Βελισσόν καὶ Λιθὶ διὰ νὰ πληροφορηθῶσι περὶ

(α) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ συγγραφεὺς ἦτον εἰς τὴν Χίον

τῶν ἐκεῖ γεγονότων, καὶ νὰ ἐπανακάμψωσιν ἵνα δώσωσι πρὸς τὴν κοινότητα τὰς ἀπαιτουμένας πληροφορίας. Τὰ ταχύπλοα ὁμῶς ταῦτα ἀντὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Ψαρὰ ἐλάμβανον κατοίκους ἐκ τῆς Χίου καὶ τοὺς μετέφερον εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου.

Οἱ ψαριανοὶ δυσανασχετοῦντες διὰ τὴν μὴ ἐπιστροφὴν τῶν πλοίων ἀπεφάσισαν τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ἐπὶ συνεδριάσεως, νὰ ἀποστείλωσι δύο ἕτερα μύστικα τοῦ Κωνσταντῆ Χουλάκη καὶ τοῦ Ἀναγνώστη Ἀνδρέα Παπᾶ, θέσαντες δὲ εἰς ἕκαστον τινὰς ἐκ τῶν εὐυπολήπτων· εἰς μὲν τὸ πρῶτον τὸν Ἰωάννην Καλημέρην ἵν' ἀπέλθῃ εἰς Βελισσόν, εἰς δὲ τὸ δεύτερον τὸν Νικόλαον Βελισσάριον, Κωνσταντῖνον Κανάρην, Κωνσταντῖνον Γιάνναρην καὶ Κωνσταντῖνον Νικόδημον, ἵν' ἀπέλθωσιν εἰς Λιθὶ ἢ Σιεροῦντα διὰ νὰ ἐμψυχώσωσι τοὺς Σαμίους καὶ νὰ ἐνθαρρύνωσι τοὺς ἀόπλους καὶ νὰ τοὺς εἴπωσιν ὅτι θὰ πέμψωσιν ἀπὸ Ψαρὰ πλοῖα ἵνα τοὺς μεταφέρωσι. Τοὺς ἐπεφόρτισεν ἐπίσης ἡ κοινότης νὰ λάβωσι πληροφορίας περὶ τῶν ἐκεῖ συμβαινόντων καὶ περὶ τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπῆλθεν εἰς Βελισσόν καὶ εὗρεν ἐκεῖ τὰ παράλια γέμοντα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν αἰτούντων τὴν σωτηρίαν των· οἱ ἐν τῷ μυστικῷ ἐπαρηγόρησαν τοὺς δυστυχεῖς καὶ ὑπεσχέθησαν ὅτι τάχιστα θὰ λάβωσι μέτρα διὰ τὴν σωτηρίαν των. Τὸ δὲ δεύτερον ἀπῆλθεν εἰς Σιεροῦντα ὅπου δὲν εὗρε ψυχὴν ζῶσαν κατ' ἀρχάς· ἀλλὰ μετὰ τινος ὥρας πλῆθος ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ βρεφῶν ἐκάλυψαν τὰ παράλια τῆς Σιεροῦντος, ἐξελθόντες ἐκ τῶν ὀπῶν καὶ σπηλαίων ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν κεκρυμμένοι. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μάθωσιν ἐκ τούτων θετικόν τι οὔτε ποῦ εἶναι τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα, οὔτε ποῦ οἱ Σάμιοι· ὥστε διὰ νὰ λάβωσι θετικὰς πληροφορίας ἀπεφάσισαν οἱ

Κανάρης καὶ Νικόδημος ν' ἀπέλθουν διὰ νυκτός εἰς τὸ χωρίον ἅγιος Γεώργιος καὶ νὰ πληροφορηθοῦν ἐκεῖ βασιμώτερον. Ἐξελθόντες λοιπὸν τοῦ μυστικοῦ ἀνέβησαν τὸ ὄρος καὶ ἤδη περὶ τὸ βασίλευμα τοῦ ἡλίου ἐπλησίασαν πρὸς τὸ χωρίον, ὅτε παρετήρησαν αὐτὸ καίόμενον· ἀνεχώρησαν λοιπὸν καὶ ἐπέστρεψαν περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὸ μύστικον ὅπου μόλις κατώρθωσαν νὰ εἰσέλθωσιν ἕνεκα τοῦ πλήθους.

Τὴν ἐπιούσαν πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου παρήγγειλαν τὸ πλῆθος νὰ μεταβῇ εἰς Βελισσὸν καὶ ἐκεῖ θέλουν ἔλθει ἀπὸ Ψαρὰ πλοῖα καὶ τοὺς παραλάβει· αὐτοὶ δὲ ἀπέπλευσαν μὲ τὸ μύστικον ἀπὸ Σιεροῦντα διὰ Βελισσὸν διὰ νὰ ἐνωθῶσι μὲ τὸ ἄλλο μύστικον. Ἐνῶ δ' εἰσέτι ἐλοξοδρόμουν ἐκεῖ ἐθεάθη ὁ Λυκούργος κατὰ τὴν παραλίαν μὲ ἱκανοὺς στρατιώτας ἐρχόμενος ἀπὸ Λιθι· παρήγγειλαν λοιπὸν καὶ εἰς τοῦτον νὰ συνοδεύσῃ τὸ πλῆθος εἰς Βολισσὸν καὶ ἐκεῖ νὰ συσκεφθῶσι. Πρὶν δὲ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἀφίχθη τὸ μύστικον εἰς Βελισσὸν ὅπου εὔρε τὸν Λυκοῦργον μὲ τοὺς στρατιώτας καὶ τὸ πλῆθος. Ἐκεῖ συνεσκέφθησαν καὶ μὲ τοὺς ἐν τῷ ἐτέρῳ μυστικῷ, καὶ εἶπον εἰς τοὺς Σαμίους ὅτι θέλουν μεταβῇ εἰς Ψαρὰ διὰ νὰ πληροφορήσῃ τὴν κοινότητα ὅπως πέμψῃ αὕτη πλοῖα καὶ στρατιωτικὴν δύναμιν, ἀλλ' ὅτι πρέπει αὐτοὶ νὰ διατηρήσῃ τὰς τάξεις, καὶ τὴν ἐρχομένην νύκτα νὰ θέσῃ στρατιωτικὰς φυλακὰς εἰς τοὺς πέριξ λόφους, διὰ νὰ προφυλάξουν τὸ ἀθῶον πλῆθος ἀπὸ τυχοῦσαν ἐπιδρομὴν τῶν Τούρκων καὶ νὰ φυλάττωσιν ἕως οὔ ἐλθόντα ἀπὸ Ψαρὰ τὰ πλοῖα φέρωσι στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ παραλάβωσι καὶ τὸ πλῆθος. Οἱ Σάμιοι ὑπεσχέθησαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολὴν, ἀλλ' οἱ στρατιῶται εὐρισκόμενοι εἰς ἀναρχίαν δὲν ὑπήκουσαν.

Οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν ψαριανῶν εἶχον ἐντολὴν ἀπὸ τὴν

κοινότητα νὰ παραλάβωσιν, ἂν τυχὸν εὕρωσι ζῶντας, τὸν γέροντα Ἀλεξανδρῇ Βλαστὸν καὶ τὸν μαστροσταμάτην (α). Καὶ τὸν μὲν πρῶτον εὐρόντες εἰς Βελισσὸν τὸν παρέλαβε τὸ μύστικον τοῦ Χουλάκη καὶ διευθύνθη εἰς Ψαρά· περὶ δὲ τοῦ μαστροσταμάτη ἔμαθον ὅτι εἶναι εἰς τὸν ἅγιον Ἰσιδῶρον· ὅθεν ἀπέπλευσεν πρὸς τὸ μέρος τοῦτο καὶ τὸ ἕτερον μύστικον ἵνα παραλάβῃ τὸν μαστροσταμάτην, ἀφοῦ προηγουμένως διεβεβαίωσαν τὸ πλῆθος ὅτι θέλουν σταλῇ πλοῖα ἐκ Ψαρῶν διὰ νὰ τοὺς παραλάβωσιν.

Ἄμα ἔφθασεν εἰς ἅγιον Ἰσιδῶρον τὸ μύστικον, εἶδε πλῆθος μέγα τοῦ ὁποίου πλεῖστον μέρος εἰσῆλθεν εἰς τὴν θάλασσαν, μέχρι λαιμοῦ, κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας τὰ τέκνα των καὶ διευθυνόμενοι πρὸς τὸ μύστικον τοῦτο ἐπικαλούμενοι τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ ὅπως ἀναχωρήσωσιν ἐκ τῆς νήσου· μετὰ πολλῆς δὲ δυσκολίας κατῴρθωσεν ἡ λέμβος τοῦ μυστίκου καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὸν γέροντα μαστροσταμάτην οἰκογενειακῶς, βεβαιοῦντες τὸ λοιπὸν πλῆθος (β) ὅτι αὐθημερόν ἀπὸ Ψαρὰ θὰ πεμφθῶσι πλοῖα διὰ νὰ τοὺς παραλάβωσιν.

(α) Ὁ μαστροσταμάτης οὗτος εἶναι ὁ ναυπηγὸς, ὅστις, ἀγράμματος ὢν, ἐβελτίωσε τὴν ναυπηγίαν τῶν Ψαριανῶν πλοίων ὥς προεβρέθη· ὁ δὲ Ἀλεξανδρῆς Βλαστὸς, ἔμπορος, εἶχε σχέσεις ἐμπορικὰς μετὰ τῶν ψαριανῶν, καὶ εὐγνωμοσύνης ἔνεκεν ἡ κοινότης διέταξεν ἰδιαιτέρως καὶ περὶ τούτου

(β) Τὸ πλῆθος ὅπερ συνήχθη ἐκάλυπτε τὰ παράλια καὶ τὰς κοιλάδας καὶ τοὺς λόφους ἀπὸ Βελισσὸν ἕως ἄνωθεν πρὸς βορρᾶν τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου. Εὕρίσκετο δὲ ἅπαν τοῦτο τὸ πλῆθος, ἔνεκα τῆς ὁδοπορίας, γυμνὸν, ἀνυπόδητον καὶ ἄνευ ἄρου καὶ ὕδατος. Οἱ δὲ κλαυθοὶ καὶ αἱ γοεραὶ φωναὶ τῶν γυναικῶν καὶ παίδων ἠκούοντο μακρόθεν ἀπὸ πολλῶν ὥρῶν διάστημα, καὶ ἐκίνουν εἰς δάκρυα οὐ μόνον πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν,

Ἐπανελθόντα τὰ δύο μύστικα εἰς Ψαρά ἀνήγγειλαν τὰ ὅσα εἶδον· πάραυτα δὲ ἡ κοινότης ἔπεμψεν ὀκτὼ πολεμικὰ πλοῖα (α) καὶ δύο πυρπολικά· ἐπεβίβασε δὲ καὶ εἰς ἄλλον πλοῖον διακοσίους στρατιώτας ἐξ ὧν εἶχε διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς νήσου της, καὶ δύο πληρεξουσίου της, τὸν Χατζῆ Ἰωάννην Ἀργύρην καὶ Κωνσταντῆ Ζανῆν καὶ ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἵνα διευθύνουν τὰ στρατιωτικὰ κινήματα, συνεννοούμενοι μετὰ τοῦ Λογοθέτου Λυκούργου. Ἀπέστειλε δὲ τα πολεμικὰ μετὰ τῶν πυρπολικῶν πλοίων πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς Χίου ἵνα ἐμποδίσωσι τὸν ἐχθρὸν ἂν τυχὸν πέμψῃ πλοῖα νὰ βλάβῃ τοὺς διασωθέντας εἰς τὰ παράλια ἐκεῖνα, ἢ ν' ἀποβιβάσῃ στρατιώτας καὶ κτυπήσῃ τοὺς ἡμετέρους. Ταυτοχρόνως λύσασα τὸν ἀποκλεισμόν ἔπεμψε καὶ τὰ μικρὰ πλοιάρια καὶ διέσωσαν τοὺς εἰς τὰ παράλια εὐρισκομένους Χίους καὶ τοὺς μετέφερον εἰς Ψαρά.

Ἀποβιβασθέντες οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαριανῶν μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς Βελισσὸν δὲν κατῴρθωσαν νὰ πείσωσι τοὺς Σαμίους· ἀφοῦ λοιπὸν εἶδον ματαιουμένους τοὺς σκοποὺς των ἐπεβιβάσθησαν αὖθις ἐπὶ τῶν πλοίων μετὰ τῶν Σαμίων, καὶ ἐπανῆλθον εἰς Ψαρά· ἐκεῖθεν δὲ οἱ Σάμιοι μετέβησαν εἰς τὴν πατρίδα των.

ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν γῆν, ἥτις ἐφαίνετο συμπάσχουσα εἰς τὰ δεινὰ των. Οἱ ἀποβιβασθέντες Σάμιοι εἰς Χίον, ἔκραζον «Ζήτω»· τοῦτο δ' ἔμαθε καὶ ὁ λαὸς καὶ τὸ ἔλεγε μετὰ τὴν καταστροφὴν των ὅμως οἱ δυστυχεῖς Χίοι ἔλεγον. «Ζήτω, ζήτω, ὅπου νὰ ψωμοζήτησῃ ὅποιος τὸ ἔβγαλε· ἐχαθήκαμεν ἀπὸ τὸ ζήτην.»

(α) Τοῦ Γεωργίου Ἀποστόλη, Γεωργίου Σκανδάλη, Βελισσαρίου, Νικολάου Χ. Ἀλεξανδρῆ, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ, Γεωργίου Καλαφάτη, Χ. Γ. Κοτζιᾶ καὶ Νικολάου Γιάνναρη. Πλοίαρχοι δὲ τῶν πυρπολικῶν ἦσαν ὁ Ἀντώνιος Σκορδῆς καὶ Δ. Παπνικολῆς.

Τὰ δὲ ὀκτὼ πλοῖά των καὶ πυρπολικά περιέπλεον ἄνω τῶν Ἀγνουσῶν· ταῦτα δὲ βλέπουσαι αἱ μοῖραι ὥς ἀπέστελεν ὁ ἐχθρικός στόλος εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Χίου ἐπέστρεφον ἄπρακτοι. Διέμειναν ἐπίσης τὰ ψαριανὰ πλοῖα καὶ παρέπλεον μέχρις οὗ ἦλθον τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν καὶ ἐσχηματίσθη ὁ ἐλληνικός στόλος.

Ἀφικθέντος τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Χίον οἱ Ψαριανοὶ ἔπεμψαν τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον πρὸς τὴν Διοίκησιν.

Ἀριθ. 49.

*Πρὸς τὴν ὑπερτάτην ἐθνικὴν Βουλὴν, ταπεινῶς
προσκυνοῦμεν.*

Μὲ μεγάλην μας λύπην σὰς εἰδοποιοῦμεν τὴν φθορὰν τῆς δυστυχοῦς Χίου, ἀπὸ τὴν πέμπτην τὴν ἀπερασμένην. Ἀριβάρησεν ὁ ἐχθρικός στόλος καὶ τὴν ἰδίαν νύκτα ἔκαμε τὸ τεζμπάρκον του ἔξω, καὶ οἱ στρατιῶταί μας κατέφυγον ἔνθεν κακῶς· ἡμεῖς δὲ ἀπὸ σφοδροτάτους ἀνέμους, δὲν ἐδυνήθημεν νὰ κάμωμεν κάμμίαν βοήθειαν μὲ τὰ μπουρλότα μας, ἀλλὰ διὰ ξηρᾶς τοὺς ἐξαποστείλαμεν τῆς πολεμικῆς καὶ διάφορα γράμματα μας, ἐγκαρδιώνοντες αὐτοὺς, ὅτι θέλει φθάσωμεν πρὸς βοήθειάν του· πλὴν ματαίως ἐκοπιάσαμεν· καὶ μετὰ τὸ παύσιμον τοῦ ἀέρος ἐμβαρκάραμεν μέσα εἰς ἓνα καράβι διακοσίους στρατιώτας τῆς ξηρᾶς καὶ ἀρκετὰ ὠμίλησαν καὶ ὠδήγησαν τοὺς ἐκεῖ ἄρματωμένους, πλὴν αὐτοὶ δὲν τοὺς ἔμεινεν πλέον πνοὴ διὰ νὰ κινήσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· παρομοίως τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐξαποστείλαμεν μίαν θαλάσσιον δύναμιν ἀπὸ ὀκτὼ πλοῖα πολεμικά καὶ δύο μπουρλότα, καὶ ὁ καιρὸς γενόμενος γαλήνη ἐβάλθησαν οἱ ἐχθροὶ εἰς τὰ πανιὰ χωρὶς νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ κάμωμεν τίποτε.

Ἡμεῖς δὲ βλέποντες ὅτι πλέον δὲν ἔχει κάμμίαν ἱατρειάν ἡ Χίος ἐτρέξαμεν μὲ τὰ πλοῖά μας μικρὰ καὶ μεγάλα διὰ νὰ γλυτώσωμεν ταῖς ψυχαῖς ἀπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ ἀγαρνηοῦ, ὅσαις δυνηθῶμεν· τῶρα δὲ ὁ ἐχθρὸς φοβερίζει τὴν νῆσόν μας ὅπου

καὶ ἡμεῖς τὸν περιμένομεν ν' ἀντιπαρταχθῶμεν κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ θεὸς νὰ ῥῆναι βοηθὸς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μας.

Ταῦτα δὲ καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας ὑποσημειούμεθα.

(Γ. Σ.) Τῇ 9 ἀπριλίου 1822, Ψαρά.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν

Νικολῆς Χ. Δ. Κοτζιᾶ—Γ. Κ. Διασάκη—Δ. Βρατσάρος—Ιω. Καλάρης.

Οἱ ψαριανοὶ ἐχορήγησαν εἰς τοὺς ἀποβιβασθέντας εἰς Ψαρὰ χίους, ἀπόρους ὄντας καὶ ἐνδεεῖς, ἐνδύματα, τροφὰς καὶ τὰς εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐξοχὴν οἰκίας των τὰς μενούσας κενάς· περιεποιήθησαν δὲ ἰδιαίτερώς τοὺς ἀσθενεῖς. Ἀφῆκαν δ' ἐπίσης εἰς τὴν ἐξουσίαν των καὶ τὰ λείψανα τῶν ἀμπέλων καὶ καρπίμων δένδρων, τὰ ὅποια εἶχον διασωθεῖ ἀπὸ τοὺς Κυδωνιεῖς καὶ Μοσχονησιώτας· ὥστε αἱ ἄμπελοι τὸ ἔτος τοῦτο ἐρημώθησαν, τὰ δὲ κάρπιμα δένδρα κατεβλάφθησαν.

Ἐν τούτοις ἡ κοινότης τῶν ψαρῶν φοβουμένη ἐπιδημίαν ὥς ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ, ἀπεφάσισε δι' ἰδίων της ἐξόδων καὶ διὰ τῶν ψαριανῶν πλοίων, τοῦ Δημητρίου Νικολάκη, Ἰωάννου Καλάρη, Γεωργίου Ἀγγελικάρη, Ἰωάννου Καμπούρη, Χ. Κωνσταντῆ Καμπούρη, Γεωργίου Ἀράπη, Ἀνδρέου Μυτάρη, Νικολάου Μαυρογιάννη, Ἰωάννου Μάκρα, Χ. Θεοδοσίου καὶ Χ. Γεωργίου Πέλα, καὶ μετέφερε τὰς οἰκογενεῖας ταύτας τῶν Χίων εἰς τὰς νήσους καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀλλὰ καὶ διὰ μὴ ψαριανῶν πλοίων μετεφέρθησαν οἰκογένειαι εἰς τὰς νήσους. Καὶ μετὰ ταύτην δὲ τὴν ἀρέωσιν ὁ πληθυσμὸς ἔμενεν εἰσέτι μέγας.

Ἦσαν πρόσφατα εἰσέτι τὰ δυστυχήματα τῶν Χίων, καὶ ἔναυλοι εἰς τὰς ἀκοάς των οἱ κλαυθοὶ ὅτε ἐπαρῆρσιόσθη εἰς Ψαρὰ ὁ Παλαιολόγος Λεμονῆς, φέρων διαταγὴν τῆς Διοικήσεως διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μι-

τυλήνης καὶ ζητῶν τὴν συνδρομὴν τῶν ψαριανῶν. Ἰδοὺ ἡ διαταγὴ.

Ἀριθ. 90.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας Σπέτσαις καὶ Ψαρὰ, καὶ ἐφόρους Νήσων, καὶ Ναυάρχου τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Ἐν Κορίνθῳ, τῇ 9 ἀπριλίου 1822.

Ἐδ.ορίσθη παρὰ τῆς Διοικήσεως ὁ κύριος Παλαιολόγος Λεμονῆς εἰς τὸ νὰ ἐνεργήτῃ πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀπολύτρωσιν τῆς νήσου Μιτυλήνης, πατρίδος του, τοῦ ὁποίου ἐδόθησαν ἐφοδιαστικά παρὰ τοῦ Μινιστερίου τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων, καὶ πρωτοῦ Μινιστερίου τοῦ πολέμου, περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἔγραψε πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν, ὡς ἡ ἀπὸ 9 ἀπριλίου ὑπ' ἀριθ. 342 εἰδοποίησίς του, ὅπως συμφώνως καὶ ἀναλόγως μὲ τὸν σκοπὸν ταύτης τῆς ἀποστολῆς, ἐφοδιάσῃ τὸν ρηθέντα κύριον Παλαιολόγον Λεμονῆν μὲ συστατικά καὶ προτρεπτικά πρὸς τοὺς ναυάρχους ἡμῶν.

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν τῆς Διοικήσεως τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν διορίζει καὶ διατάττει ὅλους τοὺς Ναυάρχους ἡμετέρους καὶ ἐξουσιαστὰς Ἑλληνικῶν πλοίων, προσέτι ὅλα τὰ θαλασσινὰ Κριτήρια, παρῤῥησιαζομένου τοῦ κυρίου Παλαιολόγου Λεμονῆ πρὸς αὐτοὺς, νὰ τοῦ δοθῇ διαβατήριον μὲ ὅσους Μιτυληναίους ἔχει, ν' ἀπεράσῃ ἀκωλύτως εἰς Τῆνον καὶ Ψαρὰ. Ἔτι δὲ ἔχων καὶ πλοῖον ἢ πλοῖα Μιτυληναίων, νὰ ἐφοδιάσουν τὸν καραβοκύρην τῶν πλοίων ἀπὸ διαβατήρια ἕως Τῆνον καὶ Ψαρὰ· οἱ δὲ Ναυάρχοι ἡμέτεροι νὰ τοῦ ἀφήσωσιν ἐλευθέραν τὴν ἐκπλευσιν, καὶ δώσωσι πᾶσαν τὴν ὑπεράσπισιν. Φθάσας εἰς Ψαρὰ, ἡ ἐκεῖσε βουλὴ νὰ ἐνεργήσῃ, κρίνουσα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, τὰ καθήκοντα.

Ν. Πατελῆς Ν. Πατελάκη—Ἰωάννης Νικολάου Λαζάρου,—Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρη.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Γεράσιμος Κῶπας.

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ δυστυχήματα τῶν Χίων, εἶπον εἰς τὸν Παλαιολόγον Λεμονῆν ὅτι ἐπαναστάσεις τοιαῦται εἶναι ἐπιβλαβεῖς μᾶλλον παρὰ ὠφέλιμοι. Καὶ οὔτε τῆς Χίου ἢ ἐπανάστασις ἡμεθα γνώμης νὰ γίνη, εἶπον, ἀλλ' ἀφοῦ ἐγινεν ἔπρεπε νὰ τὴν βοηθήσωμεν. Ἄλλ' ἰδοὺ ὅποια ἀποτελέσματα ἔφερε· τὴν καταστροφὴν τοσούτου πληθυσμοῦ, τὴν χύσιν ἀθῶου αἵματος, τὴν διασποράν, τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν κατοίκων. Ἡ Μιτυλήνη εἶναι καὶ αὕτῃ πλησίον τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἔχει ἱκανοὺς ἐντοπίους ὀθωμανοὺς καὶ τρία φρούρια, ἥτοι τὸ Κάστρον, τὸ Μόλυβον καὶ τὸ Σίγρι· αὐτὰ δὲν δύνανται νὰ κυριευθῶσιν εἰμὴ μετὰ ἀποκλεισμόν διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς· ἡμεῖς δὲ δὲν δυνάμεθα οὔτε διὰ θαλάσσης, οὔτε διὰ ξηρᾶς ν' ἀποκλείσωμεν τὴν Μιτυλήνην καὶ τὰ φρούρια, διότι μᾶς ἐλλείπουν τὰ μέσα νὰ διατηρηθῇ ὁ στόλος καὶ ἡ ἀναγκαία στρατιωτικὴ δύναμις. Οἱ Τοῦρκοι λοιπόν, ἐπαναστατήσας τῆς Μιτυλήνης, θὰ μεταβοῦν ἐκ τῆς Ἀσίας, θὰ καταπαύσουν τὴν ἐπανάστασιν, θὰ λεηλατήσουν τοὺς κατοίκους καὶ τὴν χώραν καὶ θὰ χυθῇ ἀθῶον Ἑλληνικὸν αἷμα· διὰ τοῦτο ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὴν συνδρομὴν μας.

Ἀφοῦ λοιπόν δὲν ἔδωσαν συνδρομὴν οἱ ψαριανοὶ εἰς τὸν Παλαιολόγον Λεμονῆν, ὁ σκοπὸς αὐτοῦ δὲν ἐπροώδευσεν, οἱ δὲ χριστιανοὶ τῆς Μιτυλήνης ἐλυτρώθησαν ἀπὸ ἄφευκτον καταστροφῆν.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου εἰδοποιεῖ τὴν βουλὴν τῶν ψαρῶν τὴν πρόνοιαν ἣν ἔλαβεν ἡ Διοίκησις διὰ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον.

Ἄριθ. 41.

ΤΟ ΜΙΝΙΣΤΕΡΙΟΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ.

Πρὸς τοὺς προκρίτους Ψαρῶν.

Ἡ Διοίκησις ἀπεφάσισεν ἐξῆκοντα πλοῖα πολεμικά τοῦ ἔθνους

νὰ διαμείνωσιν εἰς τὴν παντοτεινὴν δούλευσιν τῆς πατρίδος, ἔγραψε μὲ δραστηριότητα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα περὶ καταβολῆς χρημάτων, τὰ ὅποια καὶ συναθροίζονται καὶ ἐντὸς ὀλίγου, δέκα ἢ δώδεκα ἡμερῶν, θέλει πεμφθῇ τὸ ἀνάλογον μερίδιον τῶν τῆς νήσου σας πλοίων. Ἡ Διοίκησις ὄχι μόνον προσπαθεῖ νὰ πληρώσῃ τοὺς γενναίους ναύτας τῆς τὰ μνηιαῖα καὶ ζωοτροφίας, ἀλλὰ καὶ θέλει βραβεύσει μετὰ τὴν τοῦ Γένους ἀποκατάστασιν τὸν πάντα Ἕλληνα κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῦ δούλευσιν ὑπὲρ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, μὲ ἀνάλογα ἀξιώματα καὶ τίμια παράσημα· καὶ εἰς τοῦτο ἅς ᾔναι βέβαιοι ὅτι ἡ Διοίκησις ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τοὺς γενναίους ναύτας· διότι ἕως τὴν σήμερον ἔδωκαν πρὸς τὴν πατρίδα τὰς μεγαλητέρας ἐκδουλεύσεις· εἰσέτι ἐλπίζει ἀπὸ τοὺς ναύτας ἀξιολογωτέρας ἀνδρκαθείας. Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν θέλει προστατεύσει τὰ δίκαια αὐτῶν ὡς δεῖ, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο γέγονεν ἵνα μὴ ἀδικηθῶσιν· ἡ πατρίς ἔχει πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθὰ, καὶ πρὸς ἄλλον βέβαια δὲν θέλει δοθῶσιν εἰμὴ πρὸς τὰ τέκνα τῆς, καὶ πρὸς τὰ τέκνα μᾶλλον ἐκείνα, ἅτινα διέσπασαν τὰς ἀλύσεις τῆς ἀπὸ τοῦ τυραννοῦντος αὐτὴν· ζητεῖ τέκνα ἐνάρετα διὰ νὰ τὴν τιμήσουν καὶ δοξάσουν ὥσπερ τὰ πάλαι τέκνα τῆς, οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐδόξασαν. Ἡ ἀγάπη δὲν στέκεται εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλ' εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ δικαιοσύνην· ὅστις λοιπὸν εἶναι δίκαιος καὶ ἀγαπᾷ τοὺς ἀδελφοὺς ὁμογενεῖς ὡς ἑαυτὸν, ἐκεῖνος εἶναι ὁ καλῆτερος υἱὸς τῆς Ἑλλάδος, ἐκεῖνος θέλει τιμήσει καὶ δοξάσει, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει χαράξει εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας. Ἐὰν ἔχουν ἀγάπην, ἔχουν καὶ τὴν ὁμόνοιαν καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἔχοντες ὁμόνοιαν καὶ δικαιοσύνην ἔχουν καὶ τὸν θεὸν βοηθόν· ἔχοντες τὸν θεὸν βοηθόν, τίς δύναται παραταχθῆναι καὶ ἀντιστῆναι αὐτοῖς; οὐδεὶς βέβαια· διότι μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς, λέγομεν, γινώτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

Ὁλη ἡ Εὐρώπη ἐνθους ἀσθεῖσα διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, μᾶς ἐπρόβαλλε μιλιούνια νὰ μᾶς δανείσουν εἰς τὰς ἀνάγκας μας. Γερμανὸς τις ἄρχων πλούσιος ἀποθανὼν ἀφῆκε δέκα μιλιούνια φιορίνια τῆς Αὐγούστης· ἐξ αὐτῶν ἀφῆκε δῶρον πρὸς τὴν Ἑλλάδα τὸ τέταρτον, τὸ ὅποιον συμποσοῦται

ἐν μιλιούνιον καὶ διακόσιαις πενήντα χιλιάδες τάλληρα. Ἐν ὀλίγῳ λοιπὸν, ἐὰν δὲν ἀρκέσωσι τὰ ἡμέτερα, ἔχομεν ἀπὸ τοὺς φιλέλληνας Εὐρωπαϊοὺς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων. Κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἔχομεν νὰ πέμψωμεν εἰς Εὐρώπην δι' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ στόλου μας ἀπὸ τὴν βελώνην ἕως τὴν ἄγκυραν, συμποσούμενα τρία μιλιούνια γρόσια, ὥστε θέλομεν τὰ ἔχει ὅλα ἐν ἀφθονίᾳ.

Τῶν τριῶν ἐπιτρόπων (κομισσαρίων) ὀνομασθέντων αὐτοῦ κατὰ τὸν διοργανισμὸν σας, νὰ γράψετε ἐδῶ εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν τὰ ὀνόματά των, διότι τὸ Μινιστέριον εἰς τὸ ἐξῆς μὲ αὐτοὺς θέλει ἔχει τὴν ἀλληλογραφίαν του εἰς ὅσα ἀφορῶσι πρὸς πληρωμὴν ναυτῶν, πρόβλεψιν ζωοτροφίῳ καὶ ἐφοδίων πολεμικῶν, ἔτι δὲ διὰ ἐπιπλα καὶ ὕλας ἀναγκαιούσας τῶν πλοίων· αἱ δὲ προσταγαὶ τῆς ἐξαποστολῆς καὶ ἐκπλεύσεως τοῦ στόλου θέλει γίνονται πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ δι' αὐτῆς νὰ δίδονται πρὸς οὓς ἀνήκει· ὅτι δὲ τὸ Μινιστέριον τῆς Οἰκονομίας φθάσει νὰ ἐξαρκῇ τὰς χρεῖας τῆς πατρίδος, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν ὅσον τάχιστα μετὰ ἐν ἡ τοῦλάχιστον δύο μῆνας, τότε ἔσεται τὸ πρῶτον τὸ ναυτικὸν πληρέστατα διαργανισμένον, ὥσπερ τὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ναυτικά.

Ὁ καπετὰν Ἰωάννης Μήκαρος ἐκλέχθη ἀπὸ τὸ Μινιστέριον τοῦτο δι' ἀγγελιοφόρος νὰ πηγαينوέρχεται αὐτοῦ καὶ τὰς λοιπὰς νήσους διὰ τὰς ἀναγκαῖας ἀγγελίας τῆς Διοικήσεως· διὰ τοῦ ὁποίου θέλετε τώρα συχνὰ γράφει περὶ τῶν καθηκόντων, εἰς τὸ Μινιστέριον τοῦτο. Σὰς ἐμπερικλείονται διακηρύξεις περὶ σημαιῶν καὶ ἐθνικοῦ σημείου, καὶ ἐν σχέδιον σημαιῶν. Ἐρῶσθε· ἔτι σὰς περικλείονται προκηρύξεις διαφόρων μονέδων, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πρέπει ν' ἀπερνοῦν, διότι οὕτως ἔχει ἡ Διοίκησις νὰ τὰς δίδῃ καὶ λαμβάνειν, καὶ πάντες πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὰς διαταγὰς τῆς.

Ἐν Κορίνθῳ, τὴν κ'. μαρτίου α ω κ β'.

Ν. Παρτελῆς Νικολάκη, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀρδρίας Ἀργύρης.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Γερᾶσιμος Κῶπας.

Ἄριθ. 99.

ΤΟ ΜΙΝΙΣΤΕΡΙΟΝ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ προκρίτους Ψαρῶν.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν ἐπερίλαβεν ἐπάνω εἰς λογαριασμὸν τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ στόλου τῶν ἐξῆντα τριῶν πλοίων, γρόσια 57,550, ἥτοι πενήντα ἑπτὰ χιλιάδες πεντακόσια πενήντα· τοῦτα διηρέθησαν ἀναλόγως εἰς τὰ πλοῖα ἐκάστης νήσου, τυγχάνουσα διὰ τὰ δεκαῆξ πλοῖα τῆς νήσου σας 14,615, 36/40 ἥτοι δεκατέσσαρες χιλιάδες ἑξακόσια δεκαπέντε, καὶ παράδες τριανταῆξ, τὰ ὁποῖα σᾶς ἐξαποστέλλει διὰ τῆς ταχυπλόου Ἑλλάδος Κ. Ιω. Μήκαρου.

Ἡ Διοίκησις διέταξε μὲ δραστηριότητα εἰς τὸ νὰ συναχθῶσι χρήματα πρὸς ἐκπλευσιν ἐξῆντα πλοίων χρονικῶς· τὸ Μινιστέριον τῆς Οἰκονομίας ἐνεργεῖ τὴν προσταγὴν τῆς Διοικήσεως καὶ καθ' ἐκάστην ἐπισωρεύει χρήματα, τὰ ὁποῖα ἀπερνᾷ πρὸς τοῦτο τὸ Μινιστέριον διὰ νὰ διανεμηθῶσιν ἀναλόγως.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν καλῶς γινώσκει τὴν ἀνάγκην σας, δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ φροντίζει μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν καλὴν στάσιν τοῦ στόλου· ὅθεν καὶ δὲν ἀνέβχαλε καιρὸν· μόλις ἐπεσώρευσεν χρήματα, ἀμέσως σᾶς ἔπεμψε τὸ ἀνάλογόν σας διὰ νὰ ἐξοικονομηθῆτε ὅπως δυνηθῆτε κατὰ τὸ παρόν· ἅμα λάβη καὶ ἕτερα σταλήσονται· ἃς ἦσθε βέβαιοι ὅτι κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως θέλει συναχθῶσι χρήματα πρὸς τὴν χρηζομένην ἐκπλευσιν τοῦ στόλου.

Διὰ νὰ γίνῃ δὲ τακτικῶς ἡ συνάθροισις χρήζει κόπου καὶ καιροῦ, ὅμως θέλει γίνῃ, ὥστε νὰ στέλλωνται κατὰ μῆνα αἱ πληρωμαὶ καὶ τὰ ἔξοδα.

Ἡ παροῦσα ἐκπλευσις, ὧ γενναῖοι ναύαρχοι καὶ ναῦται εἶναι ἡ ἀναγκαιοτέρα διὰ τὴν Πατρίδα· διότι ἔχει νὰ στεφανώσῃ μὲ δάφνας τὰς κεφαλὰς σας καὶ ἀποθανατίσῃ τὰ ὀνόματά σας εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀθανασίας, ὥστε οἱ μεταγενέστεροι νὰ ὀμιλοῦν τὸ ὄνομά σας. Ἡ πατρίς χρεωστεῖ τὸ πᾶν ἀπὸ τὰς ἐκδουλεύσεις σας, ὅτι πάντοτε ἐδείχθητε γενναῖοι εἰς ὅλας τὰς συμπλοκάς τῶν ἐχθρικῶν πλοίων. Οἱ ἀδελφοί σας Ἰδραίοι σπετίζονται ἐτοιμά-

ζονται με ταχύτητα εἰς τὸ νὰ φθάσουν αὐτόθι νὰ συμπολεμήσουν καὶ μεθέξουν τώρα μαζὶ σὰς τὸ βραβεῖον τῆς δόξης, ὥς πᾶν-
τοτε συνεπολέμησαν.

Ἡ Βουλὴ ἄς λάβῃ πρὸς ἔκπλευσιν τοῦ στόλου ὅλα τὰ ἐπωφε-
λῆ καὶ γνωστικὰ μέτρα καὶ ἐν χειρῷ θέλει βραβευθῇ.

Πέμποντες βαρούτια διὰ τὸν Ὀλυμπον, ἐὰν ἡ γολέτα χρεια-
σθῇ νὰ σταλθῇ ἐν τάχει ὀπίσω εἰς Κόρινθον, τότε τὰ πέμπετε
μὲ ἄλλο κατίκι εἰς Ὀλυμπον.

Σᾶς πέμπεται καὶ ἐν τυπωμένον πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος
πρὸς ὁδηγίαν σας.

Ἐν Κορίνθῳ, τὴν 14 ἀπριλίου 1822.

Ν. Παρτελῆς Νικολάκη, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀρ-
δρέας Ἀργύρης.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Γεράσιμος Κῶπας.

Ἡ πυρίτις ἐστάλη εἰς τὸν Ὀλυμπον διὰ τῆς Ἀγ-
γελιοφόρου γολέτας τοῦ Ἰωάννου Μήκαρου.

Ἀριθ. 100.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Ὑπουργῶν.

Κατὰ τὴν ἀπὸ κ. μαρτίου ὑπ' ἀριθ. 41 ἐπιστολὴν τοῦ Μινι-
στερίου τούτου, ἣτις διώριζεν ὅτι κατὰ τὸν ὑμέτερον διοργανι-
σμὸν τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεχθέντων ἐπιτρόπων, νὰ στείλετε τὰ
ὀνόματα αὐτῶν εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν ὁ σκοπὸς
τοῦ Μινιστερίου ἦτο καὶ εἶναι διὰ νὰ ἔχῃ ἔμμεσον ἀλληλογρα-
φίαν μὲ αὐτοὺς διὰ τὴν καλὴν ἁρμονίαν καὶ εὐταξίαν τοῦ στόλου,
ὅστις ἔχει κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως, νὰ διαμείνῃ παν-
τοτεινός, συνιστάμενος ἀπὸ ἐξήντα πλοῖα, δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ
διαγωνίζεται τὴν ἐξοικονόμησιν αὐτοῦ περὶ τῶν ἀναγκαίων.

Οἱ ἐπίτροποι λοιπὸν θέλει ἔχουν ὅλον τὸ βᾶρος, ὅσα ἀφορῶσι
τὰ χρέη των, καὶ θέλουν εἶσθαι ἔνοχοι πρὸς τὴν Διοίκησιν ἂν
λείψουν ἀπὸ τοῦ χρέους των διὰ προσωποληψίαν κτλ. Τὰ χρέη-

των εἶναι, νὰ εἰξεύρουν πόσους ναύτας ἔχει τὸ καθ' ἕκαστον πλοῖον, νὰ διορίζουν τοὺς πλοιάρχους διὰ νὰ τοὺς δίδουν τὸν κατάλογον τῶν ναυτῶν, γράφουν ἀξίωμα, ὄνομα πατρός του, ἐπίκλην καὶ πατρίδα. Ἔχουν χρέος νὰ ἐκλέγουν τοὺς τροφοδότας διὰ τὴν καλὴν οἰκονομίαν, ἔχουν χρέος νὰ προβλέπουν τὰς ζωοτροφίας, ἔχουν χρέος νὰ διορίζουν τόσους ναύτας εἰς τὸ καθ' ἕκαστον πλοῖον κατ' ἀκρίβειαν, ἔχουν χρέος νὰ διορίζουν τὸν μισθὸν τῶν ναυτῶν, ὅλα μὲ τὴν ἀκρίβειαν, οἰκονομίαν καὶ ὄφελος τῆς Διοικήσεως καὶ λοιπὰ ἀφορῶντα πρὸς αὐτοὺς· ἔχουν χρέος νὰ ἐξετάζουν καταλεπτῶς τὰ ἡμερολόγια διὰ νὰ εἰξεύρουν πόσα ἐξώδευσαν ἀπὸ τὰ πολεμικὰ ἐφόδια ἐν καιρῷ πολέμου, νὰ διορίζουν τοὺς γραμματικούς νὰ βαστοῦν λογαριασμὸν.

Τὸ Μινιστέριον λοιπὸν γράφει πρὸς τὴν βουλὴν Ψαρῶν τὰ ἄνω γεγραμμένα, καὶ ἡ βουλὴ ἄς δώσῃ τὰς διαταγὰς πρὸς αὐτοὺς ὡς ἐκ μέρους τοῦ Μινιστερίου, ἥτοι τῆς Διοικήσεως. Τὸ Μινιστέριον πρέπει νὰ εἰξεύρῃ τὰ ὀνόματά των, ἵνα ἐν καιρῷ ἀνταμείψῃ τὰς πιστὰς ἐκδουλεύσεις των, ἢ καταδικάσῃ διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ χρέους των· ὅτε δὲ ἐπισωρεύσῃ τὰ ἀναγκαῖα τὸ Μινιστέριον, τότε ὅλα τὰ ἐφόδια γενικῶς τῶν πλοίων θέλει δίδονται ἀπὸ τοὺς διοριζομένους ἐπιτρόπους ἐκ τῆς βουλῆς κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως.

Τὸ καράβι τὸ ὁποῖον ἔχει 16 κανόνια πρέπει νὰ ἔχῃ ἑννεονῆντα ναύτας· τὸ δὲ δεκατέσσαρα, ἐβδομηντα πέντε, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν λογαριασμὸν λάβετε μέτρα διὰ τὰ λοιπὰ, ἐκτὸς ἀνάγκης κατεπειγούσης βιάσει νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ναυτῶν.

Θέλουν πέμπει εἰς τὸ Μινιστέριον ἴσον ἐκάστου πλοίου κατάλογον ναυτῶν, διότι ἂν τις ἐξ αὐτῶν πράξῃ καμμίαν ἀνδραγαθίαν νὰ βραβεύεται καὶ νὰ μὴν ἀδικῇται· μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐμψυχώνονται οἱ ἀνδρεῖοι ναῦται· ἔτι δὲ νὰ δοθῇ ἐν καιρῷ πρὸς τὰς φαμηλίας ἐκείνων, οἵτινες ἐφονεύθησαν διὰ τὴν Πατρίδα καὶ νὰ μὴ μένωσιν εἰς τὴν ἄγνοιαν· κάθε ἀρχηγὸς πρέπει νὰ ἔχῃ δύο ὀφικιάλους κυβερνήτας (ἥτοι τενιέντιδες) ἕνα ὀφικιᾶλον κανονίων, καὶ δύο νυχληήρους, καὶ νὰ τοὺς ὀρκίσῃ διὰ τὴν πίστιν πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἐν Κορίνθῳ, τὴν 18. ἀπριλίου 1822.

N. Παρτ. Νικολάκη, — Ίω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρη.

Ὁ Γερ. Γραμματεὺς.

Γ. Κ ὦ π α ς.

Ἀριθ. 120.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Ψαῶν.

Ἐπερίλαβε τὸ Μινιστέριον τοῦτο ἀπὸ τὸ Μινιστέριον τῆς Οἰκονομίας γρόσια 342,452 διὰ λογαριασμὸν τοῦ στόλου· τοῦτα διηρέθησαν ἐπάνω εἰς τὰ ἐκπλεύσαντα ἐξήντα τρία πλοῖα. Ἀνάλογον μερίδιον τῶν 16 πλοίων τυχαίνει γρόσια 86,974, 18/40, ἥτοι ὀγδοήντα ἐξ χιλιάδες ἐννεακόσια ἐβδομήντα ἔν καὶ παράδες δέκα ὀκτώ, τὰ ὁποῖα σᾶς πέμπονται μὲ τὸν Ἀναγνώστην παπᾶ Γαβριήλ, διὰ τοῦ βρικίου *Φιλοκτήμων*, καπετὰν Νικολῆ Δ. Νικολάκη. Οἰκονομηθῆτε κατὰ τὸ παρὸν ὅπως ἡμπορέσητε ὅσα πλοῖα κρίνετε ἀναγκαῖα νὰ ἐκπλεύσωσι κατὰ ἐχθρικοῦ στόλου, μὲ τὴν συνηθεισμένην σας γενναιότητα.

Πέμψατε τὰ ὀνόματα τῶν πλοίων καὶ κυβερνητῶν ἐκείνων τῶν ὁποίων ἀποφασίσατε νὰ δουλεύσουν τὸ ἔθνος, διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσι τὰ ἀναγκαῖα διπλώματά των τακτικῶς ἀπὸ τοῦ Μινιστερίου τῶν Ναυτικῶν.

Ἐν Κορίνθῳ, τῇ 20 ἀπριλίου 1822.

Ἀριθ. 121.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τὴν βουλὴν τῆς ρήσου Ψαῶν

Ἐν Κορίνθῳ, τὴν 20 ἀπριλίου 1822.

Σᾶς περικλείονται τριάντα κηρύξεις ἀποκλείσεως ὅλων τῶν παραλίων τόπων τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, τὰς ὁποίας θέλετε δώσει εἰς τοὺς νυχάρχους ἀπὸ ἑν ἐκάστου καὶ ἀλλόθι ὅθεν κρίνετε τῶν ὁμογενῶν μὴ δώσετε εἰς τοὺς προξένους

(κονσόλους), διότι τοῦτο ἀπαιτεῖ νὰ κοινοποιηθῇ ἀπὸ τὸν Μινίστρον Ἀρχιγραμματέα τῆς ἐπικρατείας καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἰσχύν του ὡς ἡ τάξις. Ἐβῶσθε.

N. Part. Νικολάκη, — X. Ἀνδρ. Ἀργύρης.

Ὁ Γερ. Γραμματεὺς.

Γ. Κ ὦ πα ς.

Ἀριθ. 152

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῆς Νήσου Ψαρῶν.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ Διοίκησις διέταξεν ἄρμους διὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς ὀργανισμόν αὐτῶν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐσωκλείστου βλέπετε, οὗτοι ἐδιορίσθησαν διὰ ν' ἀπεράσωσιν εἰς τὴν βουλὴν Ψαρῶν δώδεκα χιλιάδες γρόσια, τὰ ὅποια θέλετε τὰ μεταχειρισθῇ διὰ νὰ ὀπλίσετε δύο πλοῖα, ἅτινα θέλει εἶναι πρὸς δούλευσιν τῶν Ὀλυμπίων.

Ἡ Διοίκησις πέμπει εἰς Ὀλυμπον τὸν κύριον Γεώργιον Δέλην, ἑπαρχον Ὀλύμπου, ὅστις θέλει ἔχει ὅλην τὴν ἐξουσίαν κατὰ τὰς δοθείσας αὐτῷ διαταγὰς. Οἱ κυβερνῆται τῶν ὀπλισάντων πλοίων σας θέλει εἶναι ὑπὸ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ· αὐτὸς θέλει φροντίζει ὅσα αὐτοῖς ἀνήκουσι, καὶ εἰς ἔλλειψιν ἀποκρίνεται ἡ Διοίκησις.

Δότε λοιπὸν διαταγὴν τῶν κυβερνητῶν νὰ ἦναι εὐπειθεῖς εἰς τὰς ἐκείνου διαταγὰς, διότι κατὰ τὴν ἐκείνου παράστασιν πρὸς τὴν Διοίκησιν θέλουν βραβευθῇ.

Ὁ κύριος Δέλης ἔρχεται αὐτόθι· δώσετε τὴν προσήκουσαν τιμὴν, ὡς τιμηθεῖς παρὰ τῆς Διοικήσεως· καὶ ὁ ἴδιος φέρει τὰ ἄνω εἰρημένα γρόσια. Εἶναι τίμιος, καὶ ἂν φερθῶσι τιμίως οἱ κυβερνῆται θέλει τοὺς εἶναι κέρδος καὶ ἀπόδοσις βραβείου.

Ἐν Κορίνθῳ, δ'. μαΐου 1822.

N Part. Νικολάκη, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — X. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ Γερ. Γραμματεὺς

Γ. Κ ὦ πα ς,

Ἀριθ. 76.

Η ΒΟΥΛΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΨΑΡΩΝ

Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν.

Τὰς ἀπὸ 14 τοῦ παρελθόντος ἀπριλίου 2 σεβαστὰς ἐπιστολάς σας ἐλάβαμεν, ὡς καὶ τὰ ἀναλογοῦντα μετρητὰ 14,615, 36/40 μέσον τῆς ταχυπλόου Ἑλλάδος καπ. Ἰωάννου Μήκαρου, τὰς περιεχομένας τῶν ὁποίων διαταγὰς καὶ παραγγελίας, ἀγκαλὰ καὶ εἵχαμεν διατάξει, μόνον τοῦτο τὰς ἐπιδιωρθώσαμεν ὡς αἱ ὑμέτεραι παραγγελίαι· πλὴν διὰ τὰς μεγαλωτάτας ἐπιδρομὰς τῆς ἀσυγκρίτου τῶν δυνάμεων τῆς νήσου μας, πληθὺς τῶν ἀδίκως δυστυχησάντων Χίων, προσπαθοῦντες πρὸς τὴν ἐξοικονόμησίν των, καὶ ἐκστρατεύσεις τοῦ στόλου μας, ἐπιφόρτισιν τοῦ λοιποῦ τῶν ἀδελφῶν Ὑδραιοσπετζίωτῶν ἀραγμένου στόλου, ἐντεῦθεν δὲν εἴμεθα εἰς κατάστασιν νὰ σᾶς ἐξιστορήσωμεν τὰ ὅσα ὡς ἄνωθεν μᾶς δίδετε, καὶ πρὸς ὁδηγίαν σας.

Τὰς ἀπὸ 20, τοῦ αὐτοῦ παρελθόντος σεβαστὰς 2, ἐλάβαμεν μέσον τοῦ Ἀναγνώστη παπᾶ Γαβριήλ, ὡς καὶ τὰ ἀναλογοῦντα μας μετρητὰ 86,974, 18/40, τὰ ὁποῖα μετεχειρίσθημεν πρὸς ἐξέπλευσιν 16 καραβίων, ὠπλίσσαμεν καὶ ἠνώθησαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ὑδραιοσπετσιωτῶν κατὰ τοῦ εἰς Χίον εὑρίσκομένου ἐχθρικοῦ στόλου, παρομοίως καὶ τὰς κηρύξεις ἀποκλείσεως ὅλων τῶν παραλίων τόπων τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, τὰς ὁποίας διετάξαμεν ὡς αἱ ὑμέτεραι διατάξεις.

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος συναθροισθεὶς ἐντεῦθεν ἀνεχώρησε κατὰ τὴν 27 τοῦ παρελθόντος ἀπριλίου κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ὅστις εἰς Χίον εὑρίσκετο ἔτι διὰ τὸ νὰ ἔπνεεν ἄνεμος ἀπὸ τὸν νότον, ἐπῆγεν ἀπὸ Βενέτικον ἵνα ἔχη τὰ σοβράνω· μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ἔφθασεν εἰς τὸ Βενέτικον διὰ τοὺς γαληνιαίους ἀνέμους, ἐξ ὅπου στέλλονται φυλακαῖς· ὁ ἐχθρικός στόλος ἐβάλλθη εἰς τὰ πανιὰ ἅμα ὅπου ἡ φυλακὴ εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ἔφθασεν, ἀφίνοντες οἱ βάρβαροι τὸ Στενὸν τῆς Χίου, ἔχοντες τὰς φυλακὰς του προχωρημένους ἔξω τῆς Ἀγνούσης ἵνα συνοδεύσωσι τὸν ἐχθρὸν, τὸν ὁποῖον καὶ εἶδον κατὰ τὰ Ψαρὰ ἀρκετὰ πλησιασμένον· ἐπλησίασε δὲ αὐτὸς πρὸς ἡμᾶς ἕως 12 μί-

λια, πλὴν ἴσως τὸ ἐμεταχειρίσθη διὰ στρατήγημα· ἔπειτα ἰδὼν τὰς Ἑλληνικὰς φυλακὰς ἐγύρισε κατ' αὐτῶν καὶ αὐτοῦ ἐτραβίχθησαν εἰς τὸ Στενὸν τῆς Χίου καὶ ἠνώθησαν μετὰ τοῦ στόλου. Τὴν πέμπτην ἡμέραν πνέων ὁ ἄνεμος εἰς τοὺς Ἕλληνας νότος ὥδευε μέσα εἰς τὸ αὐτὸ Στενὸν, καὶ εἰς τοὺς Τούρκους βορέας, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐπροσπάθουν νὰ εὗγουν ἀπὸ τὸ Στενὸν, οἱ δὲ βάρβαροι κατέβαινον μὲ τὸν βορέαν πρὸς αὐτούς· πλὴν διὰ τὸ νὰ ἐβράδυνε δὲν ἔγινε τίποτα· τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐξημερώθη ὁ ἑλληνικὸς στόλος εἰς τὸ Βενέτικον προσπαθοῦντες διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ σοβράνω, καὶ οἱ βάρβαροι, μὲ τὸν αὐτὸν βορέα ἔπνεε, ἐπροσπαθοῦσαν διὰ νὰ τὰ λάβουν καὶ οὕτω περιεφέροντο, οἱ μὲν Ἕλληνες ἔχοντες τὰ σοβράνω, οἱ δὲ βάρβαροι συτοβέντο περὶ τὸ Βενέτικον. Τὴν ἐβδόμην ἡμέραν πνέων ἄνεμος ἀπὸ τὸν Νότον ἄπας ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, διὰ τὸ νὰ εἶχον οἱ βάρβαροι πλεόν τὰ σοβράνω, ἐπλησίασεν ἐντεῦθεν, καὶ γενομένου συμβουλίου τῶν ναυάρχων καὶ πλοιάρχων, ἀπεφασίσθη ὅτι ἂν ὁ ἐχθρὸς, καθὼς ἔχει τὸ σοβράνω, ὁρμήσῃ, νὰ τὸν δεχθῶσιν εἰς τὰ Ψαρά, καὶ ν' ἀντιπαραταχθῶσιν, οἱ μὲν ἀνδρεῖοι σύμμαχοί μας καὶ ἀδελφοὶ μὲ τὰ πλοῖά των ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τῆς νήσου, οἱ δὲ ἐδικοὶ μας ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀφίνοντες τὸ πᾶν εἰς τὰς μπαταρίας μας διὰ νὰ κάμουν τὸ πρὸ τόσον καιρὸν ποθούμενον χρέος των· εὐέλπιδες ὄντες ὅτι δυνάμει τοῦ προστάτου τῆς δικαιοσύνης θαλάσσης καὶ ξηρᾶς ἠθέλαμεν βλάψαι τὸν ἐχθρόν. Πλὴν ὁ αὐτὸς ἴσως νοήσας τοῦτο δὲν ἐφώρμησεν, ἀλλ' ἐχώθη καὶ αὐθις εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου, τὰ δὲ ἑλληνικὰ πλοῖα ἅπαντα διὰ τὸ νὰ ἐφουρτούνιασεν ὁ ἄνεμος ἀπὸ τὸν νότον, διεσπάρησαν ὀλίγον, καὶ χθὲς ὅπου ἐγαλήνευσε συνάζονται, σήμερον δὲ, πνέων βορέας, ἀνχωροῦν κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ αὐθις ὅπου εἰς Χίον εὐρίσκεται καὶ προφυλακτοῦντες ἀρμοδίαν περιστάσιν πρὸς βλάβην των, καὶ ὁ θεὸς τῶν ἐκδικήσεων εἰς τὸ εὐόδιον καὶ καλὴν ἔκβασιν τῶν σκοπῶν τους.

Ὅθεν, ὡς ἐκ τῆς πείρας καὶ τοῦ χρόνου ἐκαταλάβσαμεν, ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἂν μέχρι τοῦδε δὲν ἔβλαψε τὸν ἐχθρόν (διὰ τὴν ἀσυγκριτωτέραν αὐτοῦ δύναμιν) τοῦλάχιστον τὸν ἐμπόδισεν ἀπὸ τοὺς φθοροποιούς πρὸς τὸ Γένος σκοπούς του, καὶ θέλει τὸν ἐμ-

ποδίσει πάντοτε ἢ νὰ τὸν βλάβῃ ἂν, ὡς καὶ μόνοι σας γνωρίζετε, ὑπάρχει ἑλληνικὸς στόλος· τοῦτο δὲ διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη μετρητῶν, διὰ τὰ ὁποῖα ἀδελφοὶ σπεύσατε ὅσον τάχιστα τὴν ἐξοικονόμησίν των διὰ τὸν ἐρχόμενον μῆνα, ἵνα πάντοτε ὑπάρχῃ ὁ ἑλληνικὸς στόλος ὅστις (καὶ περιττὸν νὰ σᾶς ἀναφέρωμεν) λείποντας κινδυνεύει τὸ Γένος ὀλόκληρον. Ὁ αὐτὸς ἐχθρικός στόλος διὰ τὴν ἀσυγκριτωτέραν του δύναμιν πρὸς τὸν ἐῖκόν μας εἶναι δύσκολον ν' ἀντιπαραταχῶσι, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν πολλὰ μπουρλότα ὅπου διὰ στρατηγημάτων νὰ τὸν βλάβωσι. Ὅθεν ὑμεῖς ἐπιμεληθῆτε τὴν πρόβλεψίν του καὶ τὰ πάντα ἅς χρησιμεύσωσι πρὸς ὁδηγίαν σας, ὡς ὑμέτερον ὑπουργημα, καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας, μένομεν,

Τῇ 6'. μαΐου 1822, Παρά.

(Τ. Σ.) Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Παρών.

N. X. Δ. Κοτζιάς, — I. Γ. Καλάρη, — Α. Γιαρρίτσης, — Δ. Βρατσάρος, — Γ. Κ. Διασάκης.

Ἀριθ. 154.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὴν Βουλὴν τῆς νήσου Παρών.

Σᾶς εἰδοποιεῖ τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν, ὅτι αἱ νῆσοι Ὑδρα καὶ Σπέτζαι ὥπλισαν διὰ μὲν τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα πλοῖα ὀκτώ, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκπλευσαν, διὰ δὲ τὴν Καρπάθιον θάλασσαν, πρὸς προὔπαντησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ὅστις μέλλει νὰ ἔλθῃ ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν, ἕτερα πλοῖα εἴκοσι, τὰ ὁποῖα ἐν ὀλίγῳ θέλει ἐκπλεύσωσι δι' ἐκείνην τὴν θάλασσαν, κατὰ τὴν δοθεῖσαν πρὸς αὐτοὺς διαταγὴν.

Ἐλπίζεται ὅτι καὶ οἱ ψαριανοὶ, κατὰ τὴν δοθεῖσαν πρὸς αὐτοὺς διαταγὴν τοῦ νὰ ὀπλίσωσι τὰ πλοῖά των καὶ νὰ συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν Ὑδραϊσπετζιωτῶν ἀδελφῶν των κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐν Χίφ, νὰ τὰ ὥπλισαν.

Σᾶς εἰδοποιεῖ ἔτι ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἕτερα δύο πλοῖα διὰ Ὀλυμπον, διότι ἡ Διοίκησις ἔκαμεν εἰς Ὀλυμπον ἑπαρχον τὸν κύριον Γεώργιον Λέλην· αὐτὸς ὑπάγει μὲ τοὺς ἀρμοστὰς τῶν νήσων διὰ νὰ λάβῃ δώδεκα χιλιάδες γρόσια, τὰ ὁποῖα θέλει χρησιμεύσωσι

διὰ τὰ αὐτὰ δύο πλοῖα, καὶ ἔρχεται αὐτόθι διὰ νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτὰ καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς Ὀλυμπον· ἐτοιμάσατέτα ὅσον τάχιστα, ὥστε μὲ τὸν ἐρχομόν του αὐτοῦ νὰ μὴν ἀργοπορήσωσι· διὰ δὲ τοὺς ἄλλους μῆνας θέλει φροντίσει ὁ ἑπαρχος διὰ νὰ τοὺς πληρῶνται τὰ μηνιαῖα· ἂν ὅμως καὶ ἀπεράσῃ ὁ μὴν πέντε ἢ δέκα ἡμέρας, δὲν πρέπει ν' ἀναχωρήσουν, διότι ἡ Διοίκησις, ἂν καὶ δὲν τοὺς πληρώσῃ, ὁ ἑπαρχος θέλει κάμει τρόπον νὰ πληρωθῶσιν.

Ἐν Κορίνθῳ, τῇ 8. μαΐου 1822.

N. Παρτ. Νικολάκη, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ Γενικὸς Γαρμματεὺς
Γεράσιμος Κῶπας.

Πρὸς τοὺς κυρίους Ἀρμοστὰς τῶν ρήσων.

Ἡ νῆσος τῶν Ψαρῶν, ἐπειδὴ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων της, ὡς ναῦται, εὐρίσκονται εἰς τὸν κατὰ τοῦ τυράννου στόλον, καὶ ἐπειδὴ πάσχει ἔλλειψιν στρατιωτῶν, εἰς διαφύλαξιν αὐτῆς ἡναγκάσθη ἔξωθεν νὰ συνάξῃ πεντακοσίους στρατιώτας, εἰς τοὺς ὁποίους μισθὸν νὰ δώσῃ δὲν ἔχει τὸν τρόπον· ἡ δὲ Διοίκησις τόσον περισσότερον χρεωστεῖ νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Ψαρῶν, ὅσον τὰ Ψαρά εἶναι τὸ προπύργιον τῶν Κυκλάδων καὶ Σποράδων νήσων, καὶ ὅσον ὑπερασπιζόμενοι αὐτοὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον ἄφησαν τὴν νῆσόν των ἔρημον. Δι' αὐτὰ ταῦτα ἐκ τῶν πρώτων χρημάτων τῶν εἰς χεῖράς σας, νὰ μετρήσετε τριάκοντα χιλιάδες γρόσια πρὸς τὸν βουλευτὴν κύριον Ἀναγνώστην Μοναρχίδην, ὁ ὁποῖος ἐπ' αὐτῷ καὶ μόνῳ ἀποστέλλεται· φροντίσατε, κύριοι, ἄνευ μικρᾶς ἀναβολῆς νὰ μετρηθῶσιν αἱ τριάκοντα χιλιάδες γρόσια.

Ἐν Κορίνθῳ, τῇ 22 μαΐου 1822.

Ὁ ἀντιπρόεδρος
ἈΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΝΑΚΛΗΡΗΣ.

Ἀριθ. 90.

Πρὸς τὸ ὑπέρτατον Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν.

Τὴν ἀπὸ 28 τοῦ παρελθόντος σεβαστὴν σας ἐλάβαμεν καὶ κατὰ τὴν εἰδοποίησιν μᾶς δίδετε περὶ τοῦ Σαρδικοῦ πριγκαντίνου,

Ἀγία Ἄννα, θέλομεν ἀκολουθήσει· ἕως ὥρας ὅμως τοιοῦτον ὄνομα εἰς τὰ μέρη μας δὲν ἐφάνη.

Παρομοίως καὶ τὴν ἀπὸ 4 τοῦ τρέχοντος, καθ' ἣν μᾶς ἐπιβεβαιοῖτε τὴν ἀπὸ 25 μαρτίου ὑπ' ἀριθ. 540, διαταγὴν τῆς Διοικήσεως περὶ τῆς σημαίας ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης· πλὴν τὸ τοιοῦτον ἠκολούθησεν ἐξαιτίας τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ εἰς τὸ ἐξῆς διορθοῦται. Παρομοίως ἐλάβαμεν καὶ τὴν διάταξιν τῶν διορισθέντων ἀρμοστῶν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

Παρὰ τῆς ἀπὸ 4 τοῦ τρέχοντος σεβαστὴν σας εὐχαρίστως μαυθάνομεν ὅτι οἱ ἀδελφοὶ Ὑδραιοσπετσιῶται ὥπλισαν πλοῖα τῶν 20, καὶ ἐκπλευσαν πρὸς προὔπαντιςιν τῶν ἀπὸ Ἀλεξάνδρειαν ἐχθρικῶν πλοίων· ὡς ἐλπίζεται δὲ καὶ οἱ ψαριανοὶ, κατὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς διαταγὴν, πρὸ πολλοῦ ὀπλίσαντες τὰ πλοῖά των καὶ συνεννοούμενοι μετὰ τῶν ἀδελφῶν Ὑδραιοσπετσιωτῶν ἐνεργοῦν, ὡς καὶ πάντοτε δὲν ἔλλειψαν, πρὸς βλάβην τοῦ εἰς τὴν Χίον εὐρισκομένου ἐχθρικοῦ στόλου· καὶ διὰ τὸ μᾶς εἰδοποιεῖτε νὰ ἐτοιμάσωμεν δύο πλοῖά μας δι' Ὀλυμπον διὰ τὸ γνωστὸν σας δυστυχὲς συμβεβηκὸς τοῦ αὐτοῦ, καὶ διὰ τὸ νὰ μὴν ἐφθασεν ὁ ἔπαρχος Κύριος Δέλης, δὲν ἐβάλλη εἰς πρᾶξιν ἀλλ' ἔμεινεν.

Παρὰ τῆς ἀπὸ 5 τοῦ τρέχοντος εἶδομεν τὴν περὶ τῆς θαλάσσης Ἀστυνομίας διὰ νὰ φυλαχθῶσι τὰ φιλικὰ πλοῖα ἀνενόχλητα καὶ οἱ ἡμέτεροι Ἑλληνες ἀπείρακτοι διὰ τὴν δημόσιον ἐγγύησιν. Ἡμεῖς ἀγκαλὰ καὶ ἀπ' ἀρχᾶς σφοδρῶς διετάξαμεν τοὺς ἡμετέρους ναυάρχους καὶ κυβερνήτας εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἄνω, καὶ αὐθις δὲν ἐλλείψαμεν ἀπὸ τὸ νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ παραγγείλωμεν τὰ αὐτὰ ὅπως φυλάττεται ἡ καλὴ εὐταξία καὶ ἀρμονία εἰς πάντας.

Παρὰ τῆς ἀπὸ 12 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἐστείλατε τὴν ταχύπλουν Ἐλ λά δ α εἰς Κούλουρην διὰ νεύτη, κατράμι . . . Τὴν περικλειομένην πρὸς τοὺς ναυάρχους καὶ λοιποὺς κυβερνήτας καὶ ναύτας ἐνεργήσαμεν, ὡς ἡ διαταγὴ, εἰς ἐπήκοον πάντων.

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, κατὰ τὴν 19 μαΐου διὰ νυκτὸς, ἐμβὰς μετὰ τῶν ἡφαιστείων εἰς τὸ Στενὸν τῆς Χίου, ὅπου ὁ ἐχθρὸς ἦτον ἀραγμένος, ὅστις ἐκ τῶν φυλακῶν εἶχε εἰδοποιηθῇ, ἐβάλλη εἰς τὰ πανιά, καὶ διὰ τὴν ἀνεπιτηδεϊότητα τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἐγαλῆνευσε καὶ τὸ περισσώτερον διὰ τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν τῶν μπουρλότων ἢ

ἡς πλοῖα
κατακλίμαται
καὶ ναῦται

ἡφαιστείων, δὲν ἔκαμεν τί εἰμὴ μόνον νὰ βάλῃ εἰς ἀταξίαν, σύγχυσιν καὶ τρόμον τοὺς ἐχθρούς. Ὅθεν ἀπεφασίσαμεν νὰ κατασκευάσωμεν καὶ ἄλλα ἡφαίστεια ἐκτὸς τῶν δύο ἐδικῶν μας εἰς τὸν στόλον ἔχομεν· πλὴν διὰ τὸ νὰ μὴν εὐρίσκωνται ἐνταῦθα καράβια παλαιά, ἀλλ' εἰς Πόρον, διὰ τοῦτο σᾶς εἰδοποιοῦμεν ὅτι ἐκεῖ εὐρίσκονται δύο, ἓνα τοῦ καπ. Νικολῆ Ἀποστόλη, ὅστις τὸ ἀφιερώνει χωρὶς ἄλλον μισθὸν κατὰ τὸ παρὸν, εἰμὴ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα χρειασθῶσιν εἰς τὸ νὰ τὸ βάλουν εἰς κατὰστασιν τοῦ νὰ ταξειδεύσῃ, καὶ ὁ ὁποῖος καπ. Νικολῆς ἐπὶ τούτου ἔστειλεν εἰς Πόρον ἄνθρωπον περιμένοντας διαταγὴν σας, ἂν ἀποφασισθῇ τοῦ νὰ τὸ λάβετε. Τὸ δὲ ἄλλο εἶναι τοῦ καπ. Δημήτρη Φιλίνῃ, ὅστις ἐπὶ τούτῳ αὐτοῦ ἔρχεται, καὶ τὸν ὅποιον ἐδῶ ἐσυμφωνήσαμεν νὰ τοῦ δώσετε πέντε χιλιάδες γρόσια εἰς πληρωμὴν κατὰ τὸ παρὸν, διότι εἶναι πολλὰ δυστυχισμένος καὶ ὑστερεῖται τροφῆς, τὸ δὲ ἐπίλοιπον τῆς τιμῆς τιμήσετε τὸ καράβι τοῦ ἐν καιρῷ, ὡς καὶ τὰς τῶν ἄλλων ἔχομεν ὑποσχεθῇ, θέλουν πληρωθῶσι, καὶ παρακαλοῦμεν ἵνα ἐπιταχίνῃ· πασχίσατε τὴν διόρθωσιν τῶν αὐτοῦ ἡφαιστείων, ἅτινα εἰς τὴν τωρινὴν περίστασιν καὶ σχεδὸν κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας μεγάλως ἀναγκαιοῦν· καὶ πρὸς ὁδηγίαν σας.

Μὲ μεγάλην μας εὐχαρίστησιν εἶδαμεν διὰ τοὺς διορισθέντας ἀρμοστὰς, οὓς ἡ Διοίκησις εἰς τὰς Νήσους ἔστειλε διὰ νὰ συνάξουν πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ στόλου, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας· ὅθεν παρακαλοῦμεν ὅσον τάχος νὰ μᾶς σταλθῶσιν ἐπειδὴ μεγάλην ἀνάγκην, ὡς γνωρίζετε, ἔχομεν, καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας μένομεν.

Ἄν κριθῇ εὐλόγον διὰ τὰ ἄνω ἡφαίστεια, σᾶς παρακαλοῦμεν εἰδοποιήσετε τοὺς ἐν Πόρῳ ἵνα διορθοθῶσιν, ἐκεῖθεν αὐτὰ καὶ μᾶς σταλθῶσι ἔτοιμα διὰ ταξειδίου. Ὁ ἐλληνικὸς στόλος κατὰ τὸ παρὸν εἶναι ἀραγμένος ἐνταῦθα, καιροφυλακτῶν ἀρμοδιωτέραν περίστασιν ὅπου διὰ στρατηγημάτου νὰ βλάβῃ τὸν ἐχθρικόν, καὶ ὑμεῖς προσπαθεῖτε τὴν διαμονὴν τῶν ἀδελφῶν Ἰδραιοσπετζίωτων, τῶν ὁποίων ἡ διάλυσις μεγάλην βλάβην καὶ τέλειον ἀφανισμόν θέλει φέρεῖ εἰς τὸ Γένος ὁλόκληρον.

(Τ. Σ.) Ψαρά, τῇ 25 μαΐου 1822.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν

Ν. Χ. Δ. Κοτζιάς, — Ἰω. Γ. Καλάρη, — Α. Γιαννίτης, — Γ. Κ. Διεσάκης, — Δ. Βρατσάνος.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν διὰ τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν του, ἐκτὸς τῶν προτροπῶν, τῶν ἐνθαρρύνσεων, τῶν ὑποσχέσεων ἀμοιβῶν πρὸς τοὺς ὑπηρετοῦντας τὴν πατρίδα, προτρέπει καὶ ἄφθονον σύναξιν χρημάτων καὶ τὴν ἐτήσιον τοῦ στόλου εἰς τὴν θάλασσαν διατήρησιν. Ἐὰν δὲ τοῦτο κατωρθοῦτο πολλαὶ καταστροφαὶ ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων ἤθελον προληφθῇ, ὁ δὲ ἑλληνικὸς ἀγὼν ταχύτερον ἤθελε λάβει τὸ πέρας του. Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἑλληνικὸς στόλος οὐ μόνον δὲν διετηρήθη ἐτησίως, ἀλλὰ καὶ εἰς κατεπειγούσας ἀνάγκας δὲν ἐξέπλευσε, καὶ ἐκ τούτου ἐπῆλθον πολλὰ δυστυχήματα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ βουλὴ τῶν ψαρῶν ἀπέστειλε, κατὰ τὰς διαταγὰς, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Κουμισαρίων διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν· ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ἔλαβε χώραν (μολονότι αἱ διατάξεις τοῦ Μινιστερίου ἦσαν ἐπωφελεῖς), διότι τὰ πλοῖα ἦσαν ιδιόκτητα καὶ οὐχὶ ἐθνικά.

Διὰ δὲ τῶν ἀναφορῶν της ἡ βουλὴ τῶν ψαρῶν ἀναγγέλλει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διαταγῶν τοῦ Ὑπουργείου, τὴν ἐξοικονόμησιν καὶ ἀρέωσιν τοῦ ἐκεῖ συσσωρευθέντος πλήθους. Ὑπενθυμίζει δὲ συγχρόνως εἰς τὴν Διοίκησιν τὰς αὐστηρὰς διαταγὰς, ἃς ἔδωκεν εἰς τοὺς πλοίαρχους τῶν πολεμικῶν καὶ καταδρομικῶν πλοίων, ἵνα μὴ ἐνοχλήσωσιν εὐρωπαϊκὸν πλοῖον.

Ψαριανὰ πλοῖα εἰς τὸν Ὀλυμπον δὲν ἐστάλησαν ἔνεκα τῆς διαλύσεως τῆς ἐπαναστάσεώς του.

Ἡ βουλὴ τοῦ ἔθνους, θεωροῦσα τὴν ἀνάγκην ἣν ἔχει αὐτὸ, τῆς διατηρήσεως τῶν Ψαρῶν, διέταξε διὰ τοῦ ἀντιπροέδρου αὐτῆς, τοὺς ἀρμοστὰς νὰ δώσωσι τὰς τριάκοντα χιλιάδας γροσίων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν, οὓς εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος. Ἀπελθὼν ὁ Μοναρχίδης μὲ τὴν διαταγὴν, ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς ἀρ-

μοστάς τὴν ἄνω ποσότητα· οὗτοι ὁμως οὐδὲν ἔδωσαν.

Ἀφοῦ δὲ τὰ πλοῖα (α) ἀπέπλευσαν μετὰ τῶν συναδέλφων των, ἡ βουλὴ ἀναγγέλει εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν τὰς κινήσεις τοῦ στόλου.

Τὰ αἰτηθέντα δύο πυρπολικά ἐνέκρινεν ἡ Διοίκησις. Τὰ κινήματα τῶν στόλων ἀναγγέλλουσι καὶ οἱ ναύαρχοι τῆς Ὑδρας εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν. Ἰδοὺ τὸ ἐγγραφον.

Ἀριθ. 79.

Πρὸς τὸ ὑπέριστατον Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν.

Ἐκ τῶν Ψαρῶν Ἑλληνικοῦ στόλου, τῇ 8 μαΐου 1822.

Χρέος μας ἱερὸν κρίνομεν εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν, ὡς προνοοῦν γενικῶς τὰ ὄντα καὶ ἐπόμενα, τὴν κατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου. Τὴν 27 τοῦ λειζαντος ἐφθάσαμεν ἐδῶ εἰς Ψαρὰ, καὶ ὁ ἐχθρικός στόλος ἦτον ἀραγμένος εἰς Χίον, καὶ ἐσυκώθηκεν ὅλος ὁ στόλος μας νὰ ὀρμήσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· τὴν 29 εὐθύς ὅπου ἐπροβάλαμεν εἰς τὴν βίσταν του, ἐσυκώθηκεν ὅλος εἰς τὰ πανιὰ καὶ ἐμουράραμεν πανιὰ κατὰπάνω της. Εἰς τὰς 30 ἐπλησιάσαμεν κοντὰ εἰς τὸν ἐχθρικὸν στόλον συνιστάμενον ἀπὸ 44 πλοῖα, 6 ντελῖνια, 6 φρεγάδες, μπρίκια, κελόπαις, γαλιότες, τρασπόρτα. Ὁ ἄνεμος ἦτον ἐδικός τους καὶ ἐβάλλθη κατὰπάνω μας· ἡμεῖς ἀπεράσαμεν πάλιν ἀπὸ τὸ μπουγάζι τῆς Χίου καὶ ἀπεφασίσσαμεν νὰ ἔβγῃ ἔξω Ψαρῶν, νὰ συγκροτηθοῦμεν· ἐν ᾧ ὁμως τραδιώμεθα ἔξω ἀπὸ τὸ νησι βενέτικο, ὁ ἐχθρικός στόλος τὰ ἐγύρισεν πρὸς τὸ μέρος τοῦ μπουγαζίου, ὅπου ἐκεῖ ἐφουντάρησαν

(α) Τοῦ ναυάρχου Ν. Ἀποστόλη, Γεωργίου Ἀποστόλη, Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ, Ν. Καρακωσταντῆ, Ν. Ἀργύρη, Α. Καλημέρη, Α. Κοντοῦ, Α. Κουτσούκου, Θ. Καλάρη, Κ. Χ. Ἀγγελῆ, Δ. Χ. Ι. Κοτζίτς, Ν. Χ. Δ. Κοτζίτς, Ν. Γιάνναρη· πλοίαρχοι δὲ τῶν πυρπολικῶν ἦσαν Δ. Παπανικολῆς, καὶ Κ. Κανάρης. Παρευρίσκετο δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης Πατατοῦκος μετὰ τὸ μυστικόν.

εἰς Χίον, ἐνταυτῷ ἐπῆρε καὶ ἓνας φόρτζος ἀέρας, Ὁστρια Σιρόκος, καὶ ἤλθαμεν καὶ ἀράξαμεν ἐδῶ εἰς Ψαρά ὅλος ὁ στόλος, καὶ αὐριον σὺν θεῷ θέλει ὁρμήσωμεν κατόπι τοὺς σήμερον ἔφθασεν ἐδῶ ὁ κουμαντάντης Γάλλος, καὶ μᾶς ἐπαραπονέθη τρόπον τινὰ διὰ μίαν ἀταξίαν ὅπου τοῦ ἔγινεν ἀπὸ ἓν τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων ὅπου ἐβιζιτάρησεν μίαν του γαλλικοσμπορικὴν σημαίαν, ὡς λέγει· ὁμως δὲν ἔχει τὸν τόπον του, ὅτι δὲν ἔγινεν μία ἀταξία τοῦ ὁποίου τοῦ ἀποκρίθημεν τὰ δέοντα· καὶ μᾶς ἐζήτησαν καὶ ἔγγραφον, καὶ διὰ ν' ἀποφύγωμεν κάθε σκάνδαλον τοῦ ἐδόθη, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔσωθεν σᾶς περικλείομεν τὸ ἴσον καὶ καθ' αὐτὸ, θεωρεῖτε· τὸ ὁποῖον τρόπον τινὰ μᾶς τὸ ἐζήτησεν διὰ καούτελά του. Σᾶς περικλείομεν καὶ μίαν του γραφὴν ὅπου μᾶς ἔδωκε νὰ τὴν στείλετε εἰς τὴν Βουλὴν.

Ἵποσημειούμεθα μ' ὅλον τὸ σέβας.

Ἀνδρέας Βῶκος, — Ἰωάννης Δ. Βούλγαρης, — Λάζαρος Π. Λαλεχοῦ.

Ἐνῷ διέμενεν ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἡγχυροβολημένος εἰς Ψαρά, συνέβη σύγκρουσις μεταξὺ τῶν πληρωμάτων τῆς Ὑδραϊκῆς καὶ Σπετσιωτικῆς μοίρας. Ἐκ τῆς συγκρούσεως δὲ τῶν πληρωμάτων προῆλθε δυσαρέσκεια εἰς τοὺς πλοίαρχους τῆς Σπετσιωτικῆς μοίρας, οἵτινες ἐζήτησαν ν' ἀναχωρήσωσι. Περὶ τῆς δυσαρεσκειᾶς δὲ ταύτης καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς μαθοῦσα ἡ κοινότης, ὁ ναύαρχος καὶ οἱ πλοίαρχοι τῶν Ψαρῶν προσεπάθησαν νὰ πείσωσι τοὺς Σπετσιώτας νὰ μὴν ἀναχωρήσωσιν. Ἀλλ' οἱ πλοίαρχοι τῶν Σπετσιωτῶν ἐπιμένοντες ἀνεχώρησαν. Ἰδοὺ τὸ ἀναφέρον σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Σπετσιωτῶν ἔγγραφον τοῦ ναυάρχου τῆς Ὑδρας πρὸς τοὺς ἀρμοστάς.

Φιλογενέστατοι Ἀρμοσταὶ τῶν νήσων,

Ἐκ τῶν ἐν Ψαρῶν ἑλληνικῷ στόλῳ, 2 ἰουνίου 1822.

Εἰς ἀπάντησιν τρία τίμιά σας ὅπου ἐλάβαμεν περβία Σάμος σημειουμένην εἰς τὰς 16 πνεύσαντος ἀπὸ Νάξου, καὶ ἑτερήν σας

μέ Παξινὸ 28 ιδίου ἀπὸ Τῆ-ον, καὶ τὴν τελευταίαν μέ τὸ ἐπίτη-
δες καίκι ὅπου σήμερον ἐλάβαμεν εἰς τὰς 18, εἶδομεν τὰ πραχ-
θέντα σας. Ἐπεριλάβαμεν καὶ τὰ ὅσα ἐδιορίσατε τῶν Ναξίων νὰ
μας ἐξαποστείλουν τὰς ζωτροφίας διὰ τὸν στόλον, κρασί, βώδια
καὶ ἄλλα, κατὰ τὴν γραφὴν τῶν ἐφόρων τῆς ἐκεῖ νήσου, καὶ κατὰ
τὴν ὁδηγίαν σας νὰ διαμοιρασθοῦν εἰς τὸν στόλον ἀναλόγως· πλὴν,
ἀδελφοί, τὸ νὰ δαμοιράσωμεν εἶναι τὸ πλέον εὐκόλον, μόνον καλὰ
γινώσκετε ταῖς διχόνοιαις ὅπου ἀκολουθοῦν, καὶ ἡμεῖς ἀνάγκη
εἶναι νὰ ἔχωμεν ἀρμονίαν. Τὰ καράβια καὶ τὰ ἐκουϊπάγγια δὲν
εἴμεθα ισόμετρα. Ἡμεῖς εἴμεθα 25 καράβια μέ τὰ δύο μπουρλότα
ὅπου μας ἤλθον ὕστερα καὶ μέ τὴν σκοῦνα τοῦ Παξινοῦ. Οἱ Σπε-
τσιῶται 18, οἱ δὲ ψαριανοὶ 16. Λοιπὸν ἡ αὐθεντιά σας πρέπει νὰ τὰ
διορίσετε ἀπὸ αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴν ἔχωμεν λογοτριβαίς. Κατὰ τὸ
παρὸν, μέ τὸ νὰ ἔλλειψαν οἱ Σπετσιῶται, τὰ ἐδιαμοιράσαμεν μέ
τοὺς ψαριανούς διὰ νὰ μὴν ψυχρανθοῦν. Μάλιστα τὸ καίκι μέ ταῖς
ζωτροφίαις καὶ μέ τὰ γράμματα ἔπесе πρῶτα εἰς τὰ χέρια τους,
καὶ ἄλλοτε νὰ τὰ διορίσετε ἀπὸ αὐτοῦ, διὰ νὰ ἔχωμεν εἰρηνι-
κὴν καὶ ἀδελφικὴν ἀγάπην μέ τοὺς συμμάχους μας. Ἐπεριλάβα-
μεν καὶ τὸ ζύγγι ἀπὸ τὸν Παξινόν· ἀπὸ ζύγγι ὅμως ἔχομεν ἀνά-
γκην καὶ πασχίσετε νὰ εὐρῆτε ἀκόμη, ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν Σάμον
μας ἔστειλαν πολλὰ ὀλίγον, μόνον 55 ὀκάδες, γράφοντάς μας
ὅτι θέλει πασχίσουν νὰ μας στείλουν, ὅτι ἦτον ἔλλειψις. Ἀπὸ
κρασί ὅμως μας ἔστειλαν, καὶ ἄλλα εἶδη, καὶ ἐδιαμοιράσαμεν
μέ τοὺς Σπετσιώτας ἀναλόγως, καὶ εἰς εἶδησίν σας τὰ πάντα. Δὲν
ἀναφερόμεθα περὶ τὴν τοῦ ἐχθροῦ ναυμαχίαν μας, ὡς ἂν ὁποῦ
ἕως τὸρα σᾶς ἔγιναν γνωστὰ τὰ ὅσα εἰς τὰς 18 πνεύσαντος διὰ
νυκτὸς ἐσυγκροτήθημεν, πλὴν δὲν ἐβοήθησεν ἡ τύχη. Ἀπὸ φό-
βον ὅμως ἔλαβαν πολὺν καὶ μεγάλη σακατλήκια· ἔκοψαν ταῖς
ἄγκοραῖς των, ἐχάλασαν μπομπρέσα τοὺς χτυπῶντας μίαν μέ τὴν
ἄλλην· τὰ κανόνιά μας τοὺς ἔκαμαν μεγάλη καταστροφή· τὸ
μπουρλότο ὅμως δὲν ἐνήργησεν.

Οἱ Σπετσιῶται τὴν προχθὲς ἀνεχώρησαν διὰ πατρίδα, μέ τὸ
νὰ ἐλάβαμεν μίαν εἶδησιν ἀπὸ ἑνα καράβι ἱμπεριάλικο ὅτι ἡ ἀρ-
μάδα τοῦ Μεϊμέτ-Ἀλῆ ἦτο νὰ ἀπεράσῃ διὰ Κρήτη, καὶ τὴν
ἄφησεν ἀπ' ἑξω ἀπὸ τὴν Κάσσο. Σήμερον, ἡμέρας 12, αὐτὴ ἡ εἰ-

δησις ἐτύχαινε νὰ τὴν εἶχαμεν πλέον ἐμπρὸς, νὰ τὴν ἀπαντήσω-
 μεν, καὶ ἄμποτες ὁ πηγαῖμός τους εἰς Σπέτσαις νὰ ἐνωθοῦν μετὰ
 καράβια τὰ ἐδικά μας, ὅπου νὰ τὴν ἀπαντήσουν, πρὶν ἐνωθῇ μὲ
 ἐτούτην, ὅτι κατὰ τὰς εἰδήσεις ὅπου ἔχομεν, καὶ ἀπὸ τρεῖς Τούρ-
 κους ὅπου ἐπιάσαμεν, καὶ ἀπὸ Γραικοὶ ὅπου ἤβγαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ
 τὸν ἐχθρικὸν στόλον, ὅλοι μᾶς λέγουν, ὅτι ἀναμένει αὐτὴν τοῦ
 Μεῦμὲ -- Ἀλῆ, καὶ τότες νὰ κτυπήσῃ Ψαρὰ ἢ Σάμον. Ἡμεῖς ἀ-
 ναμένομεν μὲ τοὺς συμμάχους μας ψαριανούς διὰ ν' ἀπαντήσωμεν
 ἐτούτην. Ἐφῆς ἐστείλαμεν 2 μπουρλότι, ἓνα ψαριανὸ καὶ ἓνα ἐ-
 δικὸν μας, νὰ πᾶνε διὰ νυκτὸς νὰ κάμουν καμμίαν ἐνέργειαν· μό-
 νον 4 καράβια διὰ νὰ πάρουν τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ μὴν μᾶς
 πάρουν λογαρισμὸν, καὶ ἐλπίζομεν εἰς τὸν Κύριον νὰ ἐνεργήσῃ,
 καὶ ἄμποτες ἐκ δευτέρου νὰ σᾶς χαροποιήσωμεν μὲ χαριεστάτας
 εἰδήσεις. Ἐφῆς ἐβιζιτάρησεν ἐν πλοῖον τοῦ στόλου μας, ἡ βαρδα-
 κόστα, ψαριανὸ, ἓνα καράβι ἰγγλέζικο μὲ παντιέρα φραντζέσικη·
 ἤρχετο ἀπὸ Ὀδέσσαν, φευγάτο ἀπὸ τὰς 21 μαΐου ἀλλὰ νόθα,
 καὶ ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν εἶχε ἡμέρας 4, ἐπῆγαινε διὰ Μαρσί-
 λια μὲ σιτᾶρι καὶ πετσίᾳ, καὶ λέγει διὰ τὴν ῥωσικὴν ἀρμάδα,
 ὅτι ἦτον ἔτοιμη, καὶ ἕως χίλιας χιλιάδες ῥώσσοι εἰς τ' ἄρματα,
 μὰ δὲν εἰξεύρει κανεὶς τὴν ἄργητά του. Τὰ μπουγάζια εἶναι καὶ
 τὰ δύο σφαλιστὰ διὰ ὅλαις ταῖς παντιέραῖς, καὶ ὅτι ὅλοι οἱ Μι-
 νίστροι κάμνουν τὰ πρετέστα τους ἐναντίον του διὰ τὴν ἄργητα
 τῶν καραβίων, καὶ αὐτὸς δικαιολογεῖται καὶ λέγει, ὅτι ἀπὸ ὅσα
 καράβια ἐβγαίνουν εἰς τὴν Ἀσπρην θάλασσαν δὲν θέλει νὰ φέρουν
 σιτάρια εἰς τοὺς Γραικοὺς. Ἐνας τριπόντες, δύο βασσέλα, εἶναι
 ἀντικρυ εἰς τὸ παλάτι τοῦ Σουλτάνου, χωρὶς καμμίαν τσαλούπα,
 καὶ λέγουν ὅτι ταῖς ἔχει διὰ φύλαξίν του. Οἱ γιαννιτσάροι ἔχουν
 μεγάλο σύγχυμα κόντρα εἰς τὸν βασιλέα ἐπειδὴ γυρεύει νὰ
 τοὺς βάλῃ εἰς τὰ καράβια, καὶ αὐτοὶ δὲν θέλουν· ἀλλὰ τί λέ-
 γουν; ὅτι «ἡμεῖς δὲν εἴμεθα διὰ τὰ καράβια ἀλλὰ διὰ τὴν στε-
 ριά.» Ἐγγλέζους καθ' ἡμέραν σκοτώνουν· μᾶς εἶπον ἀκόμη ὅτι
 εἰς τὰ κάστρα εὐρίσκονται δύο βασσέλα τούρκικα, δύο φεργάδες
 καὶ δύο μπρίκια μικρά. Ἐβιζιτάρανε καὶ ἓνα ἄλλο καράβι, νάβε·
 ἤρχετο ἀπὸ Νεάπολιν, εἶχε δεκαπέντε ἡμέρας, καπετὰν Ῥίκος
 Σακαλούβα, γενουβέζος· αὐτὸς ἦτο διὰ νὰ ὑπάγῃ διὰ Ὀδέσσαν

ἡμεῖς ἀναμένομεν
 1 γιαννιτσάροι

ἡμεῖς ἀναμένομεν

ἄδεις. Εἶπε διὰ τὴν ἀρμάδα τὴν σαβογιάρδικη, ὅτι εἶναι 40 ἡμέραις ὅπου τοῦ εἶπεν, ὁ κουμαντάντες τῆς γολέτας *Πριντσιπέσσα Ντε Λοῦκα*, πῶς ἡ σκοάδρα θὰ πάη εἰς τὸ Ἀλιτζέρι καὶ Τρίπολι, καὶ πῶς θὰ κάμη ἓνα τσίρο καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Νεάπολιν· καὶ ὅτι ἀριβάρανε εἰς τὴν Νεάπολι ἓνα βασσέλο ράζο, μία κορδέτα χοντρή καὶ μία γολέτα, ἀμερικάνικα. Ἅλλο καράβι ἐβιζιτάρανε ἱμπεριάλικο ἤρχετο ἀπὸ Μεσσῆνα, εἶχεν ἡμέρας 21, καὶ λέγει ὅτι ἐβγῆκε γαζέτα τῆς Νεάπολις, εἰς τὰς 14 Μαΐου, καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἀμάχην τῆς Ῥωσσίας μετὰ τὴν Τουρκιάν· ἀκόμη πῶς ἦλθεν ὁ μινίστρος ὁ ῥώσσος ἀπὸ Πετρομπούργου εἰς Βιένναν, καὶ ὁμολογεῖ καὶ αὐτὸς τὴν ἀμάχην τῆς Ῥωσσίας ἀφεύκτως. Ἀκόμη ἐπρόσμεναν καὶ ἓναν ἄλλον κοριέρην διὰ τὴν ὑστερινὴν εἶδῃσιν ὅπου αὐτὸς θὰ φέρῃ, καὶ στέκοντας εἰς τὰ κομφίνιά τους διὰ τὴν ὑστερινὴν εἶδῃσιν, ἐπειδὴ καὶ οἱ κουριέριδες δὲν παύουν ἀπὸ τοῦ νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχωνται· ὑποσημειούμεθα μετὰ ὅλον τὸ σέβας.

Πρόθυμοι τῶν προσταγῶν σας

ἈΝΔΡΕΑΣ Δ. ΒΗΚΟΓ.

Ταύτην τὴν στιγμὴν ἐλάβαμεν ἓνα ραβασάκι μετὰ τὸν παρόντα καραβοκύρην, πλὴν τὰ σταλθέντα σας δὲν ἐφάνη νὰ ἔλθῃ τὸ καίτι·

Ἐστείλαμεν καὶ εἰς Σάμον τὸν καπετὰν Α. Τσαμαδὸν καὶ καπετὰν Δημήτρην Κιοσσὲ καὶ ἓνα ψαριανὸν, διὰ νὰ βάλουν εἰς ἀρμονίαν τοὺς ἐκεῖ ἐγκατοίκους διὰ ταῖς διχόνοιαις ὅπου ἔχουν, καὶ νὰ συστήσουν ἐκεῖ τὸν Μώραλην, κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως· καὶ εἰς εἰδῃσίν σας τὰ πάντα.

Ὁ ναύαρχος Μιαούλης δὲν ἀναφέρει τὴν ἔνεκα δυσ-
αρεσκίας ἀναχώρησιν τῶν Σπετσιωτῶν πρὸς τοὺς ἀρμο-
στάς, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ἔπρεπε νὰ γίνων-
ται γνωστὰ τὰ τοιαῦτα. Οἱ δὲ Σπετσιῶται κατ' ἀρχὰς ἀ-
πῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των, ἀκολούθως ὁμοῦ κατὰ δια-
ταγὴν τῆς Διοικήσεως ἀπῆλθον εἰς Κρήτην κατὰ τοῦ
αἰγυπτιακοῦ στόλου. Τὸ δὲ πεμφθὲν εἰς Σάμον ψαριανὸν
πλοῖον ἦτο τοῦ Γ. Σκανδάλη.

Ἐνῷ δὲ αἱ δύο μοῖραι τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Ψαρῶν ἦσαν ἡγχυροβολημέναι εἰς Ψαρὰ ἀνελπίστως συνέβη τὸ ἀκόλουθον. Ψαριανοὶ τινες εὐθύμουν, ἐπὶ δὲ τῆς εὐθυμίας των ἐσχέφθησαν τὸ ἐξῆς, «νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν βουλὴν νὰ τοὺς δοθῇ ἓν πυρπολικὸν καὶ διὰ νυκτός νὰ εἰσέλθωσι μυστικὰ εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου, ὅπου ὁ ἐχθρικός στόλος εἶναι ἡγχυροβολημένος καὶ νὰ ρίψουν τὸ πυρπολικὸν ἐπὶ τοῦ στόλου. Νὰ ζητήσουν δὲ καὶ ἀπὸ τὴν βουλὴν καὶ δύο πολεμικὰ πλοῖα, τὸ μὲν ἓν ν' ἀπέλθῃ πρὸς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Χίου, τὸ δ' ἕτερον πρὸς τὸ μεσημβρινὸν διὰ νὰ παραπλέωσι καὶ διαμένουν ἐκεῖ· μετὰ δὲ τὸν πυρπολισμὸν τοῦ πυρπολικοῦ, εἰς ὅποιον μέρος ἤθελον διευθυνθῇ αὐτοὶ μὲ τὴν λέμβον νὰ εὗρουν πλοῖον νὰ σωθοῦν. »

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὴν ἑκαμαν δι' ὄρκου ἐπὶ τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας καὶ ἀμέσως ἀπῆλθον εἰς τὴν βουλὴν καὶ ἀνήγγειλαν τὴν δι' ὄρκου ἀπόφασίν των καὶ ἐζήτησαν τὸ πυρπολικόν· ὑπέδειξαν δὲ τὸ τοῦ Κανάρη.

Ἡ βουλὴ ἐδέχθη προθύμως τὴν ἀπόφασίν των, τὴν ἐπῆνεσεν, ἀλλὰ δὲν ἐξεπλήρωσεν ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν των διὰ νὰ μὴ προσβάλλῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Κανάρη καὶ τοῦ πληρώματος. Τοὺς εἶπε, νὰ εἰδοποιηθοῦν πρῶτον αὐτοὶ καὶ ἂν δὲν θελήσουν νὰ ὑπάγουν, τότε γίνεται κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Προσεκάλεσε δὲ πάραυτα τὸν Κανάρην ἢ βουλὴ καὶ ἐκοινοποίησε πρὸς αὐτόν τῶν συμπολιτῶν του τὴν ἀπόφασιν. Ὁ Κανάρης ἐζήτησεν ὥρων τινων προθεσμίαν ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ πληρώματος του, καὶ ἐπανελθὼν μετ' ὀλίγον ἀνήγγειλεν ὅτι εἶναι ἐτοιμος ν' ἀκολουθήσῃ εἰς ὅ, τι ἤθελε διαταχθῇ.

Ἡ βουλὴ ἄνευ ἀναβολῆς προσκαλέσασα τὸν ναύαρχον Μιαούλην τῷ ἐκοινοποίησε τὴν ἀπόφασίν της, καὶ τῷ εἶπεν ἂν θέλῃ νὰ στείλῃ καὶ αὐτὸς ἓν πυρπολικὸν καὶ

δύο πολεμικά πλοῖα. Ὁ Μιαούλης ἐπήνεσε τὴν γενναίαν
 ἀπόφασιν ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ θετικὴν ἀπάντησιν
 πρὶν κοινοποιήσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τοὺς πλοιάρχους
 τῆς μοίρας του. Μεταβὰς δὲ εἰς τὸ πλοῖον του ἀνήγ-
 γειλεν εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του πλοιάρχους ὅσα
 ἐκοινοποιήθησαν πρὸς αὐτὸν παρὰ τῆς βουλῆς τῶν Ψα-
 ρῶν, καὶ ὅλοι ἀπεφάσισαν νὰ πέμψουν τὸ πυρπολικὸν
 καὶ τὰ πολεμικά· ἀμέσως δὲ ἐκοινοποίησαν τὴν ἀπόφασίν
 των εἰς τὴν βουλὴν. Ἐτοιμάσθησαν δὲ αὐθημερὸν δύο
 πυρπολικά καὶ τέσσαρα πολεμικά, ἥτοι δύο πολεμικά
 ἐξ ἐκάστης μοίρας· ἐκ μὲν τῆς ὑδραϊκῆς μοίρας πολε-
 μικά πλοῖα ἐπέμφθησαν τοῦ Ζάκα, καὶ ἡ γολέτα τοῦ
 Τομπάζη, καὶ πυρπολικὸν ὁ Ἀνδρέας Πιππῖνος· ἐκ δὲ
 τῆς ψαριανῆς, τοῦ Γιαννίτση καὶ Κουτσούκου, καὶ πυρ-
 πολικὸν ὁ Κανάρης. Διετάχθησαν δὲ τὰ μὲν ψαριανὰ νὰ
 ὑπάγωσι πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς Χίου ὁμοῦ μὲ τὰ
 πυρπολικά, τὰ δὲ ὑδραϊκὰ πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος
 τῆς Χίου, διὰ νὰ παραπλέωσιν ἐκεῖ καὶ λάβωσι τοὺς
 πυρπολιστὰς μετὰ τῶν λέμβων των ἀπὸ ὅ,τι μέρος τοῦ
 στενοῦ τῆς Χίου ἤθελον ἐξέλθει μετὰ τὸ καύσιμον τῶν
 πυρπολικῶν των· παρήγγειλε δὲ ὁ Μιαούλης τὸν Πιππῖ-
 νον νὰ ἀκούῃ τὸν Κανάρην.

Ἀναχωρήσαντα ἐκ Ψαρῶν τὴν 1^{ην} ἰουνίου τοῦ 1822
 τὰ πολεμικά τῆς Ὑδρας ἀπῆλθον, ὥς ἦτο προδιατεταγ-
 μένα, εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Χίου, τὰ δὲ τῶν
 ψαριανῶν ἀπῆλθον πρὸς τὸ ἀρκτικὸν μέρος μετὰ τῶν
 πυρπολικῶν καὶ παρέπλεον ἐκεῖ· τὰ πολεμικά ἀπεῖχον
 ὀλίγον τῶν πυρπολικῶν διὰ νὰ μὴ δίδωσιν ὑπονοίας· ἐ-
 πρόσεχον δὲ πάντοτε εἰς τὰ πυρπολικά ἵνα, τυχοῦσης
 ἀνάγκης, τὰ βοηθήσωσιν. Ἦδη παρέπλεον ἐπὶ ἀρκετὸν
 χρόνον ὅτε τὴν ἕκτην ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους εὐρόν-
 τες τὸν ἄνεμον οὐρίον, διευθύνθησαν ὁμοῦ τὰ δύο πυρ-

πολικά καὶ διήλθον διὰ νυκτὸς τὰς φυλακὰς (α) τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐπέπεσαν ἐπὶ τῶν ἡγχυροβολημένων ἐχθρικών πλοίων, ὁ μὲν Πιππῖνος ἐπὶ ἐνὸς δικρότου, ἄλλ' ἀπέτυχεν· ὁ δὲ Κανάρης ἐπὶ ἐτέρου καὶ εὐδοκήμησεν (β).

Ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ πυρπολισταὶ διὰ τῶν λέμβων τῶν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου τῶν Ὀθωμανῶν, διευθύνθησαν πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, διήλθον ἐν μέσῳ τῶν τουρκικῶν πλοίων, συνηντήθησαν αἱ δύο λέμβοι καὶ ἀνεγνωρίσθησαν διὰ τινος προαποφασισθέντος συνθήματος. Τὴν ἐπιούσαν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἰδόντες οἱ πυρπολισταὶ τὰ δύο πολεμικὰ πλοῖα εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Χίου, εἰς ὃ διέμενον ἐπὶ τούτῳ, ἐπλησίασαν καὶ εἰσῆλθον εἰς αὐτὰ, ἅτινα τοὺς μετέφερον εἰς Ψαρά, ὅπου τοὺς ὑπεδέχθη εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὁ λαὸς, ὁ κλῆρος καὶ οἱ ἱερεῖς ἐνδεδυμένοι τὰς ἱερατικὰς

(α) Ὁ τουρκικὸς στόλος, ὅπου ἡγχυροβολεῖ, φοβούμενος τὰ πυρπολικά, διώριζε πλοῖα εἰς φυλακὰς ἅτινα περιέπλεον πρὸς ἀσφάλειαν.

(β) Τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κανάρη Γεωργίου ἡ σύζυγος, πρὶν τοῦ πυρπολισμοῦ τοῦ δικρότου τούτου, εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον. « Ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας του ἦσαν τρεῖς μεγάλοι λίκκοι γεμάτοι ἄσβεστον σβυσμένον, καὶ πλησίον τῶν λάκκων ἐν κωδωνοστάσιον ὑψηλὸν, ὡς τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἐρχόμενος δὲ πρὸς τὴν οἰκίαν του ὁ Κανάρης ἐπήδησεν ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς λάκκους μὲ τὸν ἄσβεστον, εἴτα ἀνέβη εἰς τὸ κωδωνοστάσιον καὶ ἐσήμανε τὸν κώδωνα τρεῖς, εἰς τρόπον ὥστε ἠκούσθη εἰς ὅλα τὰ Ψαρά· ἅμα κατέβη ἐκ τοῦ κωδωνοστασίου κατεδαφίσθη αὐτὸ καὶ οἱ λάκκοι ἐξηφανίσθησαν, ὁ δὲ Κανάρης ἀνέβη εἰς τὴν οἰκίαν του. »

Ἡ ἐξήγησις τοῦ ὁνείρου φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἐξῆς· οἱ τρεῖς λάκκοι μὲ ἄσβεστον εἶναι τὰ τρία πλοῖα τοῦ ἐχθροῦ ἅτινα ἐπυρπόλησεν· οἱ δὲ κρότοι τοῦ κώδωνος ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου, ἡ μεγάλη φήμη ἣν ἀπήλαυσεν ἐκ τῆς πυρπολήσεως τῶν τριῶν πλοίων.

των στολάς, καὶ τοὺς συνώδευσαν ἐν παρατάξει εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐνθα ἔψαλαν δοξολογίαν. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἐκανονοβόλουν τὰ κανονοστάσια τῶν Ψαρῶν, ὅλα τὰ ὑδραϊκὰ, πλοῖα καὶ ὅλα τὰ ψαριανὰ πολεμικὰ καὶ καταδρομικὰ, σημαιοστόλιστα.

Τὸ ἀνδραγάθημα τοῦτο ἀνήγγειλε καὶ ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν, ἀλλὰ μὴ εὐρὼν τὸ ἔγγραφον εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, καταχωρίζω τὸ τῶν ναυάρχων τῆς Ὑδρας πρὸς τὴν κοινότητα αὐτῶν. Ἴδου τὸ ἔγγραφον.

Ἀριθ. 94.

Φιλογενέστατοι ἄρχοντες τῆς νήσου Ὑδρας, χαίρετε.

Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, 7 Ἰουνίου 1822.

Δὲν ἔχομεν αἰτίαν μικρολογίας, εἰμὴ νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν ἐν συντόμῳ, δίδοντάς σας τὴν μεγάλην χαροποιὰν εἰδήσιν, ὅπου τούτην τὴν στιγμὴν ἔφθασαν αἱ βαρδακώσται μας, ὅπου εἶχον ὑπάγει διὰ νὰ συντροφεύσουν τὰ μπουρλότα μας, ὡς σᾶς τὸ εἶχαμεν κάμει γνωστόν. Ἐχθὲς διὰ νυκτός, ἡ ὥρα 6, συμφώνως τὸ ἐδικὸν μας μπουρλότο μὲ τὸ ψαριανὸ, ὥρμησαν κατὰ τοῦ τυραννικοῦ στόλου ὅπου ἦτον ἀραγμένος εἰς Χίον, καὶ πλησιάσαντα τὰ δύο μπουρλότα μεταξὺ εἰς τὰ δύο ντελήνια, τὸ μὲν ἓνα μπουρλότο ἔπесεν ἐπάνω εἰς τὸ ἐν ντελίनि, καὶ ἀμέσως ἐπῆρε φωτιὰ, τὸ δὲ ἄλλο εἰς ἄλλο ντελίनि καὶ αὐτὸ ὁμοίως ἐπῆρε φωτιὰ, καὶ εἰς μίαν ὥραν δὲν ἔμεινεν ἔχνο· ἀπὸ αὐτὰ, ἐπῆγαν κατὰ διαβόλου. Τὸ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ λέγουν νὰ ἦναι τὸ πασσᾶ-γεμισί, ὅτι εἶχεν εἰς τὸ μεγάλο κατάρτι τὸ σεντσάκι, καὶ δόξα τῷ Κυρίῳ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐσαλθάρανε μὲ ταῖς βάρκαις των, καὶ ἔτρεξαν εἰς ταῖς βαρδακώσταις μας χωρὶς νὰ βλαφθῇ οὐδεὶς· συμπεραίνουν νὰ ἔπесαν καὶ ἄλλα ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν ἀπὸ τὸν φόβον τους ὅτι ἦτον ὁ ἀέρας ὡς γρέγος, καὶ ἐκ δευτέρου θέλει μάθομεν διὰ νὰ σᾶς στείλωμεν καταλεπτῶς τὸ ντετάλιο.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ μπουρλότου ἔρχονται αὐτοῦ, τοὺς ὁποίους θέλετε εὐχαριτήσῃ ὅτι ἔκαμαν τὸ χρέος τους· ἔσωθεν σᾶς περικλείο-

μεν τὸν κατάλογον, εἶναι ὅλοι μὲ τὸν καπετάνιον 19, εἶχον λά-
βει μερικοὶ ρετσεβούταις ἀπὸ τὰς χειρὰς μας, ὅτι μᾶς εἶχον ζη-
τήσῃ, καὶ ἂν εὐρεθῇ τις ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κατάλογον νὰ ᾔναι ἄκυ-
ρος. Σήμερον ἀριβάρησεν καὶ ὁ καπ. Τσαμαδὸς, καὶ καπ. Δ Κιοσ-
σὲς ὅπου εἶχαμεν ἐξαποστείλει εἰς Σάμον διὰ νὰ βάλωσι εἰς ἀρ-
μονίαν τοὺς ἐκεῖ ἐγκατοίκους, διὰ τὴν διχόνοιαν ὅπου εἶχον, καὶ
νὰ γνωρίσωσι τὸν κύριον Μώραλην διὰ διοικητὴν καὶ μὲ τὸ ἀρί-
στον τους ἐκεῖ δὲν ἔλλειψαν νὰ βάλουν εἰς καλὴν τάξιν τὰ πράγ-
ματα ὥστε ὅπου εἰρήνευσαν καὶ ἡσύχασαν. Σήμερον, ἐξ ἡμερῶν
εἰδῆσιν ἀπὸ Πόλιν, ἀπὸ καράβι 8 ἐβίζιτάραμεν, ἓνα ντελίνι, μία
φεργάδα, ἓνα γαλούνι, 4 στραπόρτα, καὶ 5 σαλούπες ἐκατνη-
καν εἰς τὰ ἀστέρα καὶ εἶναι διὰ νὰ ἔλθουν νὰ ἐνωθοῦν μὲ τούτην
καὶ ἀσπαζόμενοί σας μένομεν ὡς ἀδελφοὶ τῶν ὑποταγῶν σας.

Ἀνδρέας Δ. Βῶκος, — Ἰ. Βούλγαρης, — Α. Λαλεχός.

Πρὸς τοὺς φιλογεγεστάτους Ἀρμοστὰς τῶν νήσων.

Ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου κατὰ τὰ Ψαρά, 9 ἰουνίου 1822.

Ἐλάβαμεν τὴν ἐπιστολὴν σας, δοσμένην εἰς τὰς 7 τοῦ τρέ-
χοντος ἀπὸ Ἀνδρον, καὶ εἶδαμεν νὰ μᾶς σημειοῖτε, ὅπου ν' ἀφή-
σωμεν τὰ καίκια ὅπου εἶχαν ἐδῶ ἀρεστάδα, τόσον Ἀνδριώτικα
ὥσάν καὶ Ντηνιακά, καὶ ὅτι νὰ ἐδώσατε εἰς τὰς ἀστυνομίας τὰς
διαταγὰς σας, διὰ νὰ λάβουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, καὶ ἐκάματε
ἄγια, διότι ἔρχονται πολλὰ ἀνακατώματα ἀπὸ τὰ τοιαῦτα. Τὰ
μπουρλότα μας, ὡς γνωστόν σας, ὅπου εἶχαμεν στείλει εἰς τὴν
Χίον, ἔφθασαν εἰς τὰς 6 τοῦ τρέχοντος, διὰ νυκτὸς, ὥρα ἕκτη,
ᾤρμησαν κατὰ τοῦ τυραννικοῦ στόλου καὶ ἐσύγκαψαν δύο ντε-
λίνια, ἓνα τὸ ἓνα μπουρλότο τῶν ψαριανῶν, καὶ ἄλλο τῶν ἐδι-
κῶν μας. Καὶ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἦτο τὸ πασσᾶ-γεμισὶ καὶ δὲν ἔ-
μεινεν οὔτε ἵχνος ἀπ' αὐταῖς. Εἶναι καὶ ἄλλα πεσμένα ἔξω, πλὴν
ἓνα μόνον μᾶς βεβαιοῦν, καὶ εὐθὺς ὅπου πληροφορηθοῦμεν θέ-
λομεν σᾶς γράφει καταλεπτῶς τὸ ντετάλιο· οἱ ἄνθρωποι ὅπου
ἦσαν εἰς τὰ μπουρλότα μας, ἐγλύτωσαν ὅλοι καὶ ἔτρεξαν εἰς ταῖς
βαρδακόσταῖς μας χωρὶς νὰ βλαφθῇ οὐδεὶς. Ταύτην τὴν στιγ-
μὴν ἔφθασαν αἱ βάρδιαῖς μας καὶ εἶδαν τὴν ἐχθρικὴν ἀρμάδα εἰς
τὰ πανιά καὶ τραβοῦνε κατὰ τὴν Μιτυλήνην. Καὶ ἡμεῖς σήμερον

ἐβγαίνομεν εἰς τὰ πανιά μὲ τοὺς συμμάχους μας ψαριανούς, διὰ νὰ πᾶμεν νὰ τὴν ἀπαντήσωμεν. Τὰ καράβιά μας ὅσα εἴχαμεν ἐξαποστείλει εἰς Σάμον, ἤτοι ὁ καπετὰν Τσαμαδὸς καὶ ὁ καπετὰν Δ. Κιοσσῆς, καὶ ὁ καπετὰν Γ. Σκανδαλάκης, ὡς γνωστόν σας, διὰ νὰ βάλουν εἰς ἄρμονίαν τοὺς ἐκεῖ ἐγκατοίκους, ἔφθασαν ἐδῶ εἰς τὰς 6 τοῦ τρέχοντος, οἵτινες εἰρήνευσαν καὶ ἐσύστησαν τὸν ἐκεῖ ἀπεσταλμένον ἀπὸ τὴν Διοίκησιν κύριον Μάραλιν, καὶ ὁ ἐνοχὸς ἐτράβηξε χεῖρι· καὶ κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκονται οἱ Σάμιοι εἰς ἡσυχίαν, καὶ εἰς εἰρήσιν σας τὰ πάντα.

Ταύτην τὴν λαμπρὰν εἰδήσιν τῶν ντελινιῶν θέλετε τὴν κοινοποιήσητε εἰς ὅλα τὰ νησιά τῶν ὁμογενῶν μας, καὶ ἄμποτες ἐκ δευτέρου νὰ σᾶς χαροποιήσωμεν μὲ πλέον χαριεστέρας εἰδήσεις. Μένομεν ὡς ἀδελφοί.

Οἱ ναύαρχοι τοῦ στόλου

Ἀνδρέας Δ. Βώκον, — Νικολῆς Ἀποστόλης, — Ἰωάννης Βούλγαρης, — Λάζαρος Δαλεχός.

Κάγῳ ὁ Ἀλέξανδρος συμπατριώτης σας, σᾶς προσκυνῶ, κύριε Νικόλαε, τὰ τυριά καὶ μηζήθρες νὰ μὴ τρῶς μοναχὸς σου, ἀλλὰ νὰ κάμης καὶ ἐμένα μερίδιο, ὅπου σοῦ στέλνω τὰς χαροποιὰς εἰδήσεις.

Μπουρλότο ἀπὸ τὴν Ὑδρα, μπουρλότ' ἀπὸ Ψαρὰ

Ἐπῆγαν καὶ συγάψαν τὰ γένεια τοῦ πατσᾶ.

Νὰ μᾶς προβλέψετε μερικὰ βώδια διὰ τὸν στόλον, ἢ νὰ τὰ ἐτοιμάσετε καὶ ἡμεῖς στέλλομεν καὶ τὰ πέρνομεν.

Ἴδου καὶ τὸ ἔγγραφον τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν πρὸς τοὺς ἐφόρους Μυκῶνου.

Φιλογερέστατοι ἔφοροι τῆς νήσου Μυκῶνου, χαίρετε.

Ἡ παροῦσά μας ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ σᾶς μηνύσωμεν τὴν θεοπρόβλητον, χαριεστάτην, σωτήριον καὶ λαμπροφόρον εἰδήσιν, ὅτι δηλ. εἰς τὰς 6 τοῦ τρέχοντος διὰ νυκτὸς, ἐμβάντες εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου, ὅπου ὁ ἐχθρικός στόλος εὐρίσκεται, δύο μπουρλότα, ἐν ἰδικόν μας καὶ ἐν ὑδριώτικον, συντροφευμένα μὲ πολεμικά, καὶ ὁρμήσαντες ἐκίνησαν εἰς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ δυνάμει τοῦ Προττάτου τῆς δικαιοσύνης ἔκαυσαν ἐν βασσέλον, τὸ τοῦ Καπ. πατσᾶ, καὶ

τὸν ἴδιον ἱσως, ἂν ἦτο μέσα. Παρομοίως καὶ τὸ ἄλλο μπουρλότον ἐκόλλησεν εἰς ἓν θασσέλον, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἐλπίζομεν νὰ ἐκάη, πλὴν μὲ βεβαιότητα δι' αὐτὸ ἀκόμη δὲν τὸ ἤξεύρωμεν, εἰμὴ διὰ τοῦ καπ. Πασσᾶ εἴμεθα παραβέβαιοι· οἱ δὲ ναῦται τῶν μπουρλότων ἐσώθησαν θείᾳ χάριτι ἀβλαβεῖς, τὰ δὲ λοιπά του ἐβάλθησαν εἰς μεγαλωτάτην ἀταξίαν, ὁποῖαν ἡμπορεῖτε νὰ συμπεράνετε ἀπὸ Τούρκους, καὶ νύκτα μάλιστα. Καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐλπίζομεν νὰ τελεσφορήσουν καὶ ἄλλα, ὅπου καθημερινῶς δὲν λείπομεν τοῦ νὰ προσπαθῶμεν τὰ πρὸς βλάβην τῶν ἐχθρῶν. Ἡμεῖς ἐντεῦθεν ἀδελφοί, ὡς ὄντες τὸ προτείχισμα ἢ προπύργημα τῶν ἄλλων νήσων, διὰ τὴν προχωρημένην ἡμῶν τοποθεσίαν καὶ διὰ τὸ νὰ καταγινώμεθα πάντοτε πρὸς βλάβην τῶν ἐχθρῶν, παρὰ πολλῶν καὶ καθημερινῶς μανθάνομεν ὅτι οἱ ἐχθροί, ἐάν κινήθουν ἢ στρατεύσουν θέλουν ἐλθῆ ἑναντίον μας κατὰ πρῶτον, πνέοντες μεγαλωτάτην ἐκδίκησιν καθ' ἡμῶν διὰ τὴν ἐπιμονήν, λέγουν, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐπιμένομεν εἰς τὴν νήσόν μας, καὶ δὲν μετοικῶμεν, καὶ ἐξ αἰτίας ἡμῶν ἐπιμένουν καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι νῆσοι, τὰς ὁποίας, ἡμᾶς, λέγει, τροπόνοντας, εὐκολώτατα θέλει καθυποτάξει καὶ ἀφανίσει ὡς ἀδυνάτους· καὶ δι' ὅλα ταῦτα σκοπεύουν αὐτοί, ὡς καὶ σήμερον μανθάνομεν. Σεῖς ἀδελφοί, ἐστάθητε εἰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ σχεδὸν πάντοτε μὲ ἀρκετὴν καὶ μεγάλην φιλογένειαν, ὡς ἡ πεῖρα τὸ ἀπέδειξε. Κατὰ δὲ ταύτην τὴν ἐποχὴν, τὸ νὰ ἀδιαφορῇτε τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, δὲν ἤξεύρομεν ποῦ νὰ τὸ ἀποδώσωμεν, (πλὴν ἱσως ἀπὸ ἑλλειψιν τρόπων). Ὅθεν σήμερον στοχαζόμεθα ὅτι εἶναι καιρὸς ὅπου καὶ ἡ ὑμετέρα φιλογένεια τοῦ νὰ συνεργήσῃ εἰς τὸ γενικὸν συμφέρον, ἐπειδὴ δηλ. καὶ ὁ ἐχθρὸς σκοπεύει νὰ κτυπήσῃ ἡμᾶς κατὰ πρῶτον, καὶ ἡμεῖς ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἐλπίζωμεν μεγάλως εἰς τὴν γενναιότητά μας, διὰ νὰ ἐπῆραν τὸν σφιγμὸν τῶν ἀγαρηνῶν, καὶ ὅτι θέλομεν τοὺς ἐξολοθρεύσει ἐξ ὀλοκλήρου, μ' ὅλον τοῦτο ἐστοχάσθημεν συμφέρον καὶ ἐκρίναμεν καλὸν τοῦ νὰ ἐναντιωθῶμεν πολὺ περισσότερον ἢ ὅτι εἴμεθα, διὰ νὰ νικήσωμεν ἀφεύκτως χωρὶς παραμικράν ὑποψίαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς, ἀποκτῶντες τὴν ἀνεξαρτησίαν μας ὅλον τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Διὰ τὸ νὰ ἐκδικηθῶμεν οὖν, ἀδελφοί, ἐκρίναμεν καλὸν τοῦ νὰ σᾶς προβάλωμεν ὅτι νὰ μᾶς ἐξαπο-

στείλετε ὅσους ἀπὸ τοὺς κατοίκους σας καλοὺς διὰ τὰ ἄρματα δύνασθε, ἔχοντες οἱ αὐτοὶ τὰ ἄρματά των, καὶ ἀπὸ ἐφόδια ἡμεῖς τοὺς οἰκονομοῦμεν, διὰ δὲ τὰ ἐξοδά των ἡμεῖς ἀδελφοί, δὲν ἀμφιδάλλομεν ὅτι καλῶς γνωρίζετε ὅτι ἐκνευρήθημεν ἀπὸ τὰ καθημερινὰ βαρύτατα ἐξοδα ἔχομεν καὶ ἐκάμαμεν. Διὰ τοῦτο θέλετε νὰ κάμῃ ἡ ὑμετέρα φιλογενεῖα, καὶ κρατῶντες λογαριασμὸν, ἃς ἦσθε παραβέβαιοι, δὲν θέλετε τὰ χάνει, ἀλλὰ μᾶλλον θέλετε κρατήσῃ καὶ βραβευθῇ· εἰ τὸ παρὸν ἔργον ἱερὸν καὶ ἀποβλέπον εἰς τὸ κοινὸν καὶ γενικὸν συμφέρον τῆς ὁλοκληρίας τοῦ ἔθνους, καὶ ὅχι ποτὲ ὅτι εἶναι μερικόν, διότι ἡ ἔνωσις ἀποτελεῖ τὴν δύναμιν. Καὶ περιπλέον ἂν ιδῶμεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς κινήθῃ διὰ κανὲν ἄλλο μέρος, καὶ κατ' αὐτοῦ θέλομεν κινήθῃ μὲ τῶν ιδίων ιδι-κῶν σας καὶ λοιπῶν ιδι-κῶν μας δυνάμεων, διότι πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς, ἐνόςῳ εὐρίσκει καθένα ξεχωριστά του, θέλει μᾶς ἐξολοθρεύσει. Εἰ δὲ ἐνωμένοι ὄντες ποτὲ δὲν τὸν φοβούμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον θέλομεν τὸν ἐξολοθρεύσει καὶ ἀφανίσῃ· διότι ἕως τώρα εἶδαμεν, ὅχι ἀπὸ ἀδυναμίας μας δὲν ἀποκτήσαμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, ἀλλὰ ἀπὸ ἀσυμφωνίας μας ἀνάμεσόν μας. Ἐπειδὴ ἔχομεν νὰ κάμωμεν μ' ἐχθρὸν, ὅστις ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ σκιά μεγάλη, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος μόνον μὲ τὸ μέγεθος αὐτῆς φοβεῖται. Δι' ὅλα τὰ ὁποῖα ὁ ἀπεσταλμένος ἡμῶν κύριος Ἰωάννης Καλλημέρης στοματικῶς πλατύτερον θέλει σᾶς ἐξηγήσει, καὶ μετ' αὐτοῦ πραγματεύθητε. Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανῶς, ἡμεῖς δὲ μὲ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην ἀσπαζόμενοί σας, μένομεν·

Ψαρά, 8 ἰουνίου 1822

Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἰδοὺ καὶ τὸ ἔγγραφον τῆς κοινότητος τῶν Ψαρῶν πρὸς τοὺς ἄρμοστὰς.

Φιλογενέστατοι κύριοι Ἀρμοσταὶ τῶν νήσων.

Ἡ παρούσα μας ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ σᾶς μηνύσωμεν τὴν χαροποιὰν καὶ σωτήριοι λαμπροφόρον εἰδήσιν, ὅτι δηλ. κατὰ τὰς 6 ἰουνίου ἐμβῆκαν διὰ νυκτὸς εἰς τὸ Στενὸν τῆς Χίου ὅπου οἱ ἀγαρηνοὶ ἦσαν, δύο ἡφαίστεια, ἐν ἐδικόν μας καὶ ἐν ὑδραϊκόν, τὰ ὁποῖα κολλήσαντες εἰς τοὺς ἐχθροὺς κατέκαυσαν δύο ἐξ αὐτῶν,

καὶ μάλιστα τὸ ἓνα συμπεραίνεται νὰ ᾔτον ὁ αὐτὸς Καπετὰν πα-
σᾶς, καθὼς καὶ τῶντι ἐβεβαιώθημεν ὅτι αὐτὸς ᾔτον, καὶ οἱ ἀ-
ξιωματικοὶ ναῦται τῶν ἡφαιστειῶν ἐσώθησαν ἀβλαβεῖς εἰς τὰ ἐν-
ταῦθα· ὁ δὲ ἐπιφέρων τὸ παρὸν θέλει σᾶς ἐξηγήσει λεπτομερῶς
τὰ πάντα.

Ὁ ἡμέτερος κύριος Ἀναγνώστης Μοναρχίδης ἔφθασεν ἐνταῦθα
χωρὶς νὰ ᾔναι ὡς τὸν ἐπεριμέναμεν· σήμερον δὲ λαμβάνοντας ὁ
αὐτὸς ἐπιστολὴν σας, εἰς τὴν ὁποίαν τῷ μηνύετε διὰ νὰ σταλθῇ
εἰς ψαριανὸς εἰς Ἀνδρόν ἵνα λάβῃ τὰ χρήματα κατὰ τὰς δια-
ταγὰς τῆς Διοικήσεως, διὰ τοῦτο στέλλομεν ἐπὶ τούτῳ ἓν μύ-
στικον ἐδικὸν μας μετὰ τοῦ ἀπεσταλμένου μας κυρίου Δημητρίου
Κωνσταντίνου Καλλημέρη, ὅστις στέλλεται ἐπίτηδες παρ' ἡμῶν
αὐτοῦ ἵνα λάβῃ τὰ χρήματα, καὶ τὸν ὅποιον θέλετε γνωρίσει,
ὡς ἄλλον κύριον Ἀναγνώστην Μοναρχίδην διὰ νὰ τοῦ τὰ παρα-
δώσετε· παρακαλοῦμεν ὅμως ἵνα ἠθέλατε τοῦ παραδώσει τὰ χρή-
ματα ὅσα περισσότερα ἠμπορέσετε, διότι κατὰ τὸ παρὸν ἐτοιμά-
ζομεν ἄλλα τέσσαρα ἡφαιστεια ἀπὸ τὰ ὁποῖα μεγάλας ἐλπίδας
περιμένονται, διὰ δὲ τὰς περιπλέον εἰδήσεις ἔχομεν, ὁ ῥηθεὶς ἡμέ-
τερος ἀπεσταλμένος διὰ ζώσης φωνῆς θέλει σᾶς ἐξηγήσει τὰ
πάντα λεπτομερῶς.

Τῇ 9 Ἰουνίου 1822.

(Τ. Σ.) Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Οἱ ναύαρχοι τῆς Ὑδρας διὰ τοῦ ἐγγράφου των πρὸς
τὴν κοινότητα αὐτῶν ἀναγγέλουσιν ὀριστικῶς τὸν πυρ-
πολισμὸν δὺω δικρότων· διὰ δὲ τοῦ πρὸς τοὺς ἄρμοστὰς
τῶν νήσων ἀποστελλομένου, εἰς ὃ ὑπέγραψε καὶ ὁ ναύ-
αρχος τῶν Ψαρῶν, κοινοποιοῦσι τὸν πυρπολισμὸν δὺω
δικρότων ἀλλὰ μόνον τοῦ ἐνὸς βεβαιοῦσιν. Ἡ δὲ βουλὴ
τῶν Ψαρῶν εἰς μὲν τὸ πρὸς τοὺς ἄρμοστὰς ἐγγραφόν
τῆς κοινοποιεῖ δὺω, εἰς δὲ πρὸς τοὺς ἐφόρους τῆς Μυ-
κῶνου βεβαιοῖ τοῦ ἐνὸς, περὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ὁμιλεῖ μετὰ
ἀβεβαιότητος. Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν καὶ πάντες οἱ ψα-
ριανοὶ ἐγνώριζον τὸν πυρπολισμὸν ἐνὸς δικρότου· διότι

οἱ πυρπολισταὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν των εἶπον τὰ ἑξῆς·
 «ὅταν ἐπλησίασαν τὸν ἐχθρικὸν στόλον, εἶδον φανόν
 » εἰς τὸν ἰστόν ἑνὸς δικρότου καὶ ἐνόησαν ὅτι εἶναι τὸ
 » τοῦ Καπετὰν πασσᾶ· ῥίψαντες δὲ τὸ πυρπολικὸν ἐπ’
 » αὐτοῦ, κατὰ τὴν διὰ τῆς λέμβου ἀναχώρησίν των πε-
 » ριεπλέχθη εἰς τὰ ὑποβρύχια αὐτῆς λιανόσχοινον· μέ-
 » χρις οὗ κόψουν αὐτὸ, ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα ἐπλησία-
 » σαν τὴν λέμβον εἰς τὸ δίκροτον, κόψαντες δὲ τὸ σχοι-
 » νίον καὶ ἀναχωροῦντες εἶδον ἐκ τῆς λάμπειας τοῦ καιο-
 » μένου δικρότου εἰς τὸν μεσαῖον ἰστόν τὴν ναυαρχικὴν
 » σημαίαν τοῦ Καπετὰν πασσᾶ· ἐπλησίασε δὲ τὸ ὕδραϊ-
 » κὸν πυρπολικὸν εἰς ἄλλο δίκροτον, ἔβαλε τὸ πῦρ εἰς
 » τὸ πυρπολικόν, ἀλλὰ τὸ δίκροτον δὲν ἐπυρπολήθη. »
 Τοιαύτας πληροφορίας ἔδωκαν οἱ πυρπολισταί, τὰς ὁ-
 ποίας καὶ ὅλοι ἐγνώριζον· ἐπειδὴ δὲ οἱ ὕδραῖοι ἰσχυρί-
 ζοντο δύο, καὶ ἔγραφον δύο δικρότων πυρπολισμὸν, διὰ
 τὰς τότε περιστάσεις ἔγραψεν ἡ βουλὴ δύο δικρότων
 πυρπολισμὸν, βεβαία οὖσα ὅτι θὰ ἀναφανῇ ἡ ἀλήθεια.
 Τοῦτο ὅμως μαθόντες οἱ ψαριανοὶ ἠγανάκτησαν κατ’
 αὐτῆς.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν εἰς τὸ πρὸς τοὺς ἐφόρους Μυ-
 κώνου ἐγγράφον τῆς λέγει ὅτι τὰ Ψαρὰ εἶναι τὸ προ-
 πύργιον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξιστορεῖ τὰς προσπαθείας ἃς
 καταβάλλει διὰ νὰ βλάπτῃ τὸν ἐχθρόν· ἔχουσα δὲ πλη-
 ροφορίας ὅτι οἱ ἐχθροὶ θὰ κινηθοῦν ἐναντίον τῶν Ψαρῶν,
 διότι ἐπιμένουν εἰς τὴν νῆσόν των, προσκαλεῖ τοὺς Μυ-
 κωνίους νὰ ἔλθουν εἰς Ψαρὰ ὠπλισμένοι καὶ τοὺς χο-
 ρηγεῖ πολεμεφόδια διὰ νὰ συναγωνισθοῦν εἰς τὸν ἱερόν
 ἀγῶνα καὶ νὰ κινηθοῦν ἐνωμένοι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅπου
 ἤθελε κινηθῇ. Ἀλλ’ ἀπὸ τὰς προτροπὰς ταύτας ἡ βου-
 λὴ οὐδόλως ὠφελήθη, διότι οὐδεὶς τῶν Μυκωνίων ἐπέμ-
 φθη εἰς Ψαρὰ.

Μετὰ τὸν πυρπολισμὸν τοῦ δικρότου τούτου εἰς Χίον ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀποπλεύσας ἐκεῖθεν ἠγχυροβόλησεν εἰς Μιτυλήνην· ὁ δὲ ἑλληνικὸς, συγκείμενος ἀπὸ τὰς δύο μοίρας Ὑδρας καὶ Ψαρῶν, ἀπέπλευσεν ἀπὸ Ψαρὰ καὶ διευθύνθη κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Μιτυλήνην· ἠκολούθει δὲ ἐν πυρπολικὸν εἰς ἐκάστην μοῖραν. Ἀνεχώρησεν ὁμῶς ἐκεῖθεν, περιῆλθε τὴν Χίον καὶ ἔφθασεν εἰς Ψαρὰ, ἀφ' ὧν οἱ ναύαρχοι ἔγραψαν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἐν Σύρῳ.

Φιλογενέστατοι κάτοικοι τῆς Σύρας, χαίρετε.

Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, τὴν 20 ἰουνίου 1822, ἐν ἔτει ἐλευθερίας.

Ἐβμεθα πλεόν παραθέβαιοι ὅτι νὰ ἔγινεν γνωστὸν καὶ εἰς τὴν φιλογενεῖάν σας ἕως τῶρα, ὅτι κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἐνδοξα καὶ ἠρωϊκὰ κατορθώματά μας καὶ τὸ καύσιμον τῶν δύο ντελινίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἐν ἦτο τὸ πασσα-γεμισῇ, καὶ εἰς αὐτὴν σας τὴν πληροφορίαν νὰ ἐδείξατε δημοσίως τὴν ἄκραν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ὅπου ἐγέμισεν ἡ ψυχὴ σας, τιμῶντες καὶ ταύτην μας τὴν νίκην μὲ ἑορτὴν χαρμόσυνον· τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ ἐλπίζομεν νὰ ἐτελεσθησαν ἀπὸ τὴν φιλογενεῖάν σας, ὡς καλῶς φρονοῦντες περὶ τῆς ἐλευθερίας ὁλοκληρῶν ἡμῶν Γένους, ὡς καὶ ὑμεῖς Ἕλληνες· διὸ καὶ δὲν ἐκτεινόμεθα περισσότερον. Μὲ τὴν παροῦσάν μας δὲ σᾶς ἰδεάζομεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἀδύνατος καὶ κατατρομασμένος ἐπῆγε καὶ ἐμβῆκε μέσα εἰς τὴν Μιτυλήνην· προσμένοντες μήπως ἔβγῃ διὰ νὰ δώσωμεν τέλος τῶν ἐνδόξων ἀνδραγαθημάτων μας. Αὐτὸς ὁμῶς ὁ ἀνάνδρος δὲν τολμᾷ νὰ ἐξέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ· ἐλπίζομεν ὁμῶς ὅτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας νὰ σᾶς εἰδοποιήσωμεν τὸν τέλειον ἐξολοθρευμὸν τοῦ βαρβάρου (δυνάμει τοῦ τιμίου Σταυροῦ). Σεῖς δὲ φιλογενέστατοι καὶ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ ἅμα ὅπου λάβετε τὴν παροῦσάν μας, ἀμέσως θέλετε μᾶς προφθάσει 500 βρέλια κρασί, ὡς ἀναγκαῖα διὰ τοὺς ἀνδρείους ναύτας μας, τὸ ὁποῖον θέλετε ἀπεράσει εἰς τὸν λογαριασμὸν, ἔχετε νὰ πληρώσετε εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν (ὡς καὶ ἡμεῖς μέλη τοῦ ἔθνους)· καὶ δὲν ἐλπίζομεν νὰ εὐρωμεν κάμμίαν ἀντίστασιν εἰς τὰ προσταττόμενα. Δὲν μένει λοιπὸν εἰς ἡμᾶς ἄλλο εὐμὴ νὰ προσμένω·

μεν μὲ ἄκραν ἀνυπομονησίαν τὴν ἀδελφικὴν σας ἀπόκρισιν, εὐέλ-
πιδες ὄντες εἰς τὴν ἄκραν φιλογενεϊάν σας· καὶ ἀσπαζόμενοί σας,
μένομεν.

Ταύτην τὴν στιγμὴν, νεώτερον καὶ χαρμόσυνον εἶδῃσιν ἀπὸ
ρούμελιν ἔχομεν, τὴν ὁποίαν ἐκρίναμεν εὖλογον νὰ σᾶς τὴν κοι-
νοποιήσωμεν καὶ τῇ ὑμετέρᾳ φιλογενεϊᾷ, ἡ ὁποία εἶναι ἀκολούθως·

‘Ο ‘Ρουσούτ πασσᾶς, καὶ φοβερός ἐχθρὸς τοῦ Γένους μας, ἐβγῆ-
κεν ἀπὸ Ἰωάννινα μὲ εἴκοσι δύο χιλιάδες βαρβάρους, ἐπὶ σκοπῶ
τοῦ νὰ φέρῃ φθορὰν εἰς ὅλον τὸ ἐλληνικὸν γένος, ἀλλ’ εἰς τὸν
δρόμον ἀπῆντησεν τοὺς ἀνδρείους Σουλιάτας, τοῦ ὁποίου ἀφοῦ τοῦ
ἐφθειραν ὅλα του τὰ στρατεύματα, ἐγύρισε καταντροπιασμένος
μὲ 100 στρατιώτας μέσα εἰς τὸ κάστρον τῆς Λαρίσσης. ‘Ο ‘Ομέρ
πασσᾶς (ὁ καὶ Βριώνης καλούμενος ὁμοῦ μὲ τοὺς ἐν αὐτῷ ἄλβα-
νοὺς ἀποστάτησεν ἐναντίον τῶν ὀθωμανῶν στρατευμάτων, ὅπου
καταγίνονται εἰς ἐμφύλιον πόλεμον. Στρατεύματα ἐλληνικὰ
ἐσυνάχθησαν ἅπειρα εἰς ρούμελιν, ὅθεν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἕως τὸν
αὐγούστον ἡ ρούμελιν ὅλη (ἢ μᾶλλον εἰπεῖν) ἡ Ἑλλάς θέλει εἶναι
ἐλευθερωμένη ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, ἀπὸ τὰ ἀσεβῆ τέρατα καὶ ἄ-
χρηστα φορτία τῆς γῆς, ἐχθροὺς δὲ ἀσπόνδους εἰς ὅλους τοὺς ἐ-
πιφέροντας τὸ χριστιανικὸν ὄνομα.

Οἱ ναύαρχοι Ὑδρας, καὶ Υἱαῶν.

Πληροφορηθεῖς δὲ ὁ ἐλληνικὸς στόλος τὴν ἐκπλευ-
σιν τοῦ ἐχθρικοῦ εἰς τὸν Ἑλλάσποντον διελύθη, καὶ ἐ-
πανῆλθον τὰ πυρπολικά ἐκ τῆς ἀποστολῆς των.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρ-
χε κεντρικὴ Διοίκησις, προσέτρεξαν πολλοὶ πλοίαρχοι
εἰς τὰς κοινότητας τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ὡς ἀπο-
τελούσας κέντρον ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ ἔλαβον δι-
πλώματα καὶ ὕψωσαν τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν. Ἐπειδὴ
δὲ τινες ἐκ τούτων ἐξώκειλαν εἰς καταχρήσεις, ἡ Διοίκη-
σις διὰ τῆς κατωτέρω διαταγῆς τοῦ Μινιστερίου τῶν
ναυτικῶν διέταξε νὰ μὴ χωρηγῶσι διπλώματα εἰς πλοι-
άρχους. Καὶ τοῦτο δικαίως, διότι ἀφοῦ ἐσυστήθη κεν-

τρικὴ Διοίκησις, αὕτη ἦτο ἀρμοδία νὰ ἐκδίδῃ διπλώματα. Ἰδοὺ ἡ διαταγή.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

*Πρὸς τοὺς φιλογενεσιτάτους προὔχοντας κήσου Σπετσῶν,
Ἰδρας καὶ Υαρῶν.*

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ἔχοντας πλοῖα ἐπὶ προφάσει φιλογενείας καὶ ζήλου πατριωτισμοῦ, ὥπλισαν τὰ πλοῖά των καὶ ἔτρεξαν ἄλλοι μὲν εἰς τὴν νῆσον Ἰδραν, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν νῆσον Σπεσῶν, καὶ ἄλλοι εἰς τὴν νῆσον Υαρῶν, εἰς τὸ νὰ ἐφοδιασθῶσι τὰ ἀναγκαῖα διπλώματα, τῆς ὑψώσεως τῆς ἐθνικῆς σημαίας, διὰ νὰ συμπολεμήσουν καὶ βλάψουν, ὡς αὐτοὶ ἔλεγον, τὸν κοινὸν ἐχθρόν.

Οἱ φιλογενέστατοι προὔχοντες τῶν τριῶν ἄνω εἰρημένων νήσων, ἐλπίζοντες μεγάλως τὰς ἐκδουλεύσεις των, κατὰ τὸν πλαστὸν ζῆλόν των, τὸν ὁποῖον ἐδείκνυον, μὲ ἀνοικτάς ἀγκάλας ἐδέχοντο καὶ τοὺς ἐφωδιάζον ἀμισθὶ μὲ τὰ συνήθη διπλώματα τοῦ Γένους.

Ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτοι, ἀντὶ κατὰ τοῦ κοινοῦ τυράννου διὰ νὰ τὸν ζημιώσουν, ἢ καὶ νὰ τοῦ φέρουν ἓνα τρόμον ἂν δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν βλάψουν, ἐμεταχειρίσθησαν τὰς δυνάμεις των κατὰ τῶν ὁμογενῶν, ἀρπάζοντες καὶ λεηλατίζοντες, εἰς μὲν τὴν θάλασσαν τὰ ἡμέτερα πλοιάρια καὶ τοὺς ἐπιβάτας, εἰς δὲ τὴν ξηρὰν ληστρικῶς λαφυραγωγοῦντες τὰ ζῶα καὶ κτήνη τῶν ὁμογενῶν, χωρὶς ἐρυθρίασιν τοῦ προσώπου των, καὶ οὔτε Θεὸν φοβούμενοι, οὔτε Γένος σεβόμενοι.

Μετὰ τούτων ἤρχισαν νὰ πειράζουν καὶ τὰς φιλικὰς τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων σημαίας, καὶ ἔφερον, ἔνεκα τῶν τοιούτων ἀταξιῶν των, οὐκ ὀλίγας ἐνοχλήσεις πρὸς τὴν Διοίκησιν, ὥστε ἔλλειψε τὰς εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις ἀπὸ οὐδετέρας πρὸς ἡμᾶς ἕως τοῦ νῦν φερομένης, νὰ τὰς κάμωσιν ἐχθροὺς μας.

Αἱ τοιαῦται λοιπὸν ἀκαταστασίαι καὶ ληστρικὰ κινήματα τῶν ἀτάκτων ὁμογενῶν ἐβίασαν τὴν Διοίκησιν νὰ λάβῃ τὰ ἀνήκοντα μέτρα καὶ νὰ κάμῃ περὶ τούτου νόμον, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὰς τῶν

ατάκτων καταχρήσεις, καὶ ν' ἀποδείξῃ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ὅτι δὲν φέρονται τὰ πλοῖά της πλέον ἄτακτα πρὸς οὐδένα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀτάκτους ἀποβάλλει καὶ παιδεύει κατὰ νόμον.

Εἰδοποιοῦνται λοιπὸν οἱ φιλογενεῖς προὔχοντες τῆς νήσου Ψαρῶν περὶ τῆς τοιαύτης διαταγῆς τῆς Διοικήσεως, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἕως δευτέραν της διαταγῆς νὰ μὴ δώσουν μερικῶς οὐδενὸς ἄδειαν νὰ ὀπλίσῃ τὸ πλοῖον μικρὸν ἢ μεγάλον εἰς καταδρομὴν, ὅστις ποτ' ἂν ᾖ, ἐκτὸς μόνον ἐὰν θέλῃ νὰ συγκοινηθῇ μὲ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον διὰ νὰ συνπολεμήσῃ τὸν ἐχθρόν. Προσέξτε νὰ ἐκτελεσθῇ αὕτη τῆς Διοικήσεως ἵνα δείξετε εὐπειθειαν τῶν διαταγῶν της. Ἐρῶσθε.

Ἐν Ἀργεῖ, τῇ 9 ἰουνίου 1822.

Φραρτσέσχος Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀρδιάς Ἀργύρης.

Ὁ Γερ. Γραμματεὺς, Γ. Κῶπας.

Ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν ἐχορήγησε κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ ἀγῶνος διπλώματα εἰς πλοιάρχους τῆς Αἴνου καὶ Λήμνου, οἵτινες ὕψωσαν τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν εἰς τὰ πλοῖά των. Ἀλλ' αὕτη πρὶν λάβῃ τὴν διαταγὴν τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν δὲν ἐχορήγει πλέον διπλώματα εἰς μὴ ψαριανούς, ἔνεκα καταχρήσεων.

Πληροφορηθεῖσα ἡ Διοίκησις τὸν πυρπολισμὸν τῶν δικρότων ἀπὸ τὰς ἀναφορὰς τῶν κοινοτήτων καὶ ναυάρχων Ὑδρας καὶ Ψαρῶν ἐπεψήφισεν ἀμοιβὰς διὰ τοὺς εὐδοχιμήσαντας πυρπολιστάς. Ἴδου αἱ διαταγαί.

Ἀριθ. 257.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ,

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν.

Ὁ ἡμέτερος Ἑλληνικὸς στόλος παραβαλλόμενος μετὰ τοῦ ἐχθρικοῦ εἶναι πολὺ ἀδυνατώτερος συγκρινόμενος δὲ ὡς πρὸς τὴν μεγαλοφυχίαν καὶ ἐμπειρίαν τῶν Ἑλλήνων μὲ τὴν ἀψυχίαν καὶ

ἀμάθειαν τῶν ὀθωμανῶν, οἱ Ἕλληνες ὑπερβαίνουνσι πολλῶ τῷ μέτρῳ τοὺς ἐχθρούς.

Τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα νὰ τεθῶσιν εἰς γραμμὴν μάχης μετὰ τῶν ἐχθρικῶν καὶ νὰ δυνηθῶσι νὰ τὸν βλάψουν ὡς δεῖ, δὲν ἤμποροῦν, ὅχι διὰ τὴν σμικρότητα τῶν ἑλληνικῶν πλοίων ὡς πρὸς τὰ ἐχθρικά, ἀλλὰ διὰ τὴν σμικρότητα τῶν ἑλληνικῶν κανονίων ὡς πρὸς τὰ ἐχθρικά· ποία σύγκρισις, βάλαις δώδεκα λιτρῶν μὲ βάλλας παράντα ὀκτώ; Ἀλλ' ἡ μόνη μεγαλοψυχία τῶν Ἑλλήνων ἐμποδίζει τὸν ἐχθρὸν εἰς τὸ νὰ βλάβῃ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ νὰ κάμῃ προόδου· κατὰ τοῦ ἔθνους, καὶ διὰ τοῦτο καιροφυλακτοῦσιν ἄνεμον εὖ ἰον καὶ θέσιν τόπου ἵνα τὰ ἐχθρικά μόνον βλαφθῶσιν, καὶ τὰ ἡμέτερα διασωθῶσιν.

Οἱ ναυάρχοι καὶ λοιποὶ κυβερνῆται τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου διὰ τῆς μεγίστης αὐτῶν ἐμπειρίας εὖρον ἐν μόνον μέσον πρὸς ὅλεθρον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, τὸ ὅποιον εἶναι τὰ θεῖα ἡφαίστεια· τοῦτα δὲ τὰ θεῖα ἡφαίστεια ἔκαυσαν τοῦ ἐχθροῦ, θεῖα δυνάμει, ἕως τοῦ νῦν τρία βασσέλα, καὶ ἕτερα ἄλλα κατεστύντριψαν.

Οἱ τῶν ἡφαιστειῶν κυβερνῆται καὶ ναῦται εἰσὶ τῷ ὄντι ἄνδρες ἥρωες, διότι εἰς ταύτην τὴν περίστασιν ἐδείχθησαν ἡρώων γόνου. Ἐπειδὴ καὶ διὰ τὴν ἀγάπην καὶ ἐλευθερίαν τῆς φίλης ἡμῶν πατρίδος ἀπεφάσισαν νὰ θυσιάσουν τὴν ἰδίαν ζωὴν παραβλέποντες γονεῖς, γυναῖκας καὶ τέκνα, ὥσπερ τοὺς πάλαι περὶ τὸν Λεωνίδα.

Τοὺς τοιούτους ἡ Πατρίς ἐκ τῶν ὀλίγων χρημάτων τὰ ὅποια δωρεὰν τοὺς δίδονται δὲν πρέπει νὰ τοὺς βραβεύσῃ μὲ ἐν βραβεῖον ἱκανὸν τοῦ νὰ τρέφῃ τοὺς γονεῖς, γυναῖκας καὶ τέκνα τῶν, τὸ ὅποιον καὶ νὰ μείνῃ δεῖγμα ἑλληνικῆς βραβεύσεως εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ;

Περὶ τοῦτου τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν γνωμοδοτεῖ νὰ δοθῇ ἐκάστου τῶν ναυτῶν καὶ ἐκείνων, οἵτινες ἐπυρπόλησαν τὰ βασσέλα, τόσα στρέμματα γῆς ὅσα κριθῶσιν εὖλογον ἀπὸ τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, μὲ ἐν δίπλωμα ἀξιώματος, εἰς τιμὴν τῆς φανηλιᾶς του, καὶ ἐν ἀργυροῦν παράσημον τιμῆς εἰς αὐτόν. Ἐὰν ἐν τοιοῦτον ἐγκριθῇ καὶ γίνῃ πασίδηλον διὰ μιᾶς προκηρύξεως τότε

Θέλει παρακινήσει τὴν ἄμιλλαν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ποῖος πρῶτος νὰ τρέξῃ πρὸς πυρπολισμὸν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

Τοῦτο ἐγκρίνει τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν ὠφέλιμον τῇ Πατρίδι, τὸ ὁποῖον καὶ καθυποβάλλει ὑπ' ὄψιν τῆς Διοικήσεως ἵνα πράξῃ ὃ ἂν ἐγκρίνῃ ὠφελιμώτερον.

Ἐν Ἀργεῖ, τῇ κβ'. ἰουνίου αἰακῶ.

Φραντσέσκος Βούλγαρις, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀρδράς Ἀργυρῆς.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς, Γ. Κωπας.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα θεωροῦν δικαίαν τὴν περὶ βραβεύσεως τῶν πυρπολιστῶν γνωμοδότησιν τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν, ἔπεμψε προβούλευμα εἰς τὸ Βουλευτικὸν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν. Ἰδοὺ τὸ προβούλευμα.

Ἀριθ. 1860.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρόεδρον τῆς βουλευτικῆς
Ἐπιτροπῆς.

Περικλείεται ἴσον ἀναφορᾶς τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν, ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὁποίου πληροφορεῖται ἡ Ἐπιτροπὴ τὴν ζήτησιν τοῦ Μινιστερίου περὶ βραβεύσεως τῶν πυρπολησάντων τὰ ἐχθρικά πλοῖα.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διῴρισε καὶ ἐδόθησαν τριάκοντα χιλιάδες γρόσια πρὸς τοὺς ὑδραίους πυρπολιστάς, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον ὑπόσχεσιν παρὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ναυάρχου. Ἀλλ' ἡ εἰς μετρητὰ δοθεῖσα δωρεὰ εἶναι μικρὰ τῶνόντι καὶ προσκαίρως, εὐχαριστεῖ τοὺς ἀνθρώπους τούτους. Χάρις ἀνάλογος ὡς πρὸς αὐτοὺς καὶ ἰκανὴ νὰ ἐκθερμάνῃ καὶ ἐτέρους εἰς μίμησιν εἶναι νὰ δοθῇ πρὸς τοὺς πυρπολιστάς γῆ εἰς ἰδιοκτησίαν, ὥστε αὐτοὶ τε καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν νὰ ἔχωσι νὰ ἀποζῶσιν, ἐνθυμούμενοι τὸ ἀνδραγάθημα, καὶ εἰς αὐτὸ δικαίως ἀποδίδοντες τὴν σταθεράν αὐτῶν εὐτυχίαν. Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα κρίνει εὐλογον νὰ δωρηθῇ εἰς ἕκαστον τῶν

πυρπολιστῶν ἀνὰ δέκα στρέμματα γῆς, καὶ εἰς ἕκαστον τῶν ναυκλήρων ἀνὰ εἴκοσι, καὶ ταῦτα πάντα νὰ δωρηθῶσι μ' ἐπίσημα ἔγγραφα, ὥστε νὰ μένωσιν ἀναφάρετα ἀπὸ αὐτοὺς καὶ αὐτῶν τοὺς ἀπογόνους ἐν πληρεξουσιότητι. Καὶ τῶν μὲν Ὑδραίων ἡ δωρεὰ νὰ γίνῃ ἀπὸ τὴν Πελοποννησιακὴν ἐθνικὴν χώραν, ἡ δὲ τῶν Ψαριανῶν ἀπὸ τὴν τῆς Εὐρίπου.

Ὅσον δὲ διὰ τὸ ἀργυροῦν τιμῆς παράσημον, ἐπειδὴ εἰσέτι σημεῖα τιμῆς δὲν ἐνομοθετήθησαν, νὰ δοθῇ ἐγγράφως πρὸς αὐτοὺς ὑπόσχεσις μετὰ τὴν σύστασιν αὐτῶν νὰ δοθῇ εἰς αὐτῶν ἕκαστον τὸ τοιοῦτον σημεῖον, ὁποίας τάξεως ἐγκριθῇ τότε.

Αὐτὰ ταῦτα καθυποβάλλονται εἰς τῆς βουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς τὴν ἐπίκρισιν.

Ὁ Ἀρτιπρόεδρος

ἈΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ.

Ὁ Μινίστρος, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας
καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων

Θ. ΝΕΓΡΗΣ.

Ἰδοὺ ἡ πράξις.

Ἀριθ. 150

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ βουλευτικοῦ

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

Ἐν τῇ σημερινῇ συνελεύσει τῆς βουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγνώσθη τὸ προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ὑπ' ἀριθ. 1860, καὶ ἡμέραν τὴν χθές, ὁμοῦ καὶ ἀναφορὰ τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν περὶ βραβεύσεως τῶν πυρπολησάντων τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα. Ἡ βουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ συνάδει μὲν τῷ Ἐκτελεστικῷ, καὶ διὰ τὴν μὴ ἀνάλογον χάριν τῶν τριάκοντα χιλιάδων γροσίων δοθέντων εἰς αὐτοὺς, καὶ τὸ ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ δωρηθῶσιν ἀνὰ δέκα στρέμματα εἰς ἕκαστον τῶν πυρπολιστῶν, καὶ ἀνὰ εἴκοσιν εἰς ἕκαστον τῶν ναυκλήρων. Στοχάζεται ὅμως, ὅτι τὸ ῥηθὲν ποσὸν τῆς γῆς μὴ ἐξαρκοῦν νὰ διαθρέψῃ μετρίως μίαν οἰκὸγένειαν, νὰ δωρηθῶσιν εἰς αὐτοὺς ἀνὰ δεκαπέντε στρέμματα, εἰς δὲ τοὺς ναυκλήρους ἀνὰ τριάκοντα στρέμματα μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐπίσημα ἀποδεικτικά· καὶ τοῖς μὲν Ὑδραίοις νὰ δοθῇ ἀπὸ ὁποῖαν ἐπαρχίαν τῆς Πελο-

δωρεὰ
ναυτικῶν

ποννήσου ἐκλέξωσι, τοῖς δὲ ἐκ Ψαρῶν ἀπὸ ὁποῖον μέρος τῆς Ἑλλάδος θελήσωσιν.

Ὅμοίως ἐγκρίνει νὰ τοῖς δοθῇ ἑγγραφὸς ὑπόσχεσις διὰ τὸ ἀργυροῦν παράσημον μὲ τὴν σύστασιν τῶν τοιούτων σημείων. Ταῦτα καὶ καθυποβάλλει τὸ Βουλευτικὸν εἰς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὴν ἐπίκρισιν.

Ἐν Ἀργεῖ, τῇ καδ'. ἰουνίου αὐκθ'.

Ὁ Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΨΗΛΑΝΤΗΣ.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ι. ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν αὐξήσαν τὴν ἀμοιβὴν τῶν στρεμμαίων ἀπέστειλε τὸ ἀνωτέρω προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ὃ δὲ Πρόεδρος αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπομένης διαταγῆς του διατάσσει τὰ ὑπουργεῖα τῶν ναυτικῶν καὶ τῆς οἰκονομίας νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἀμοιβήν.

Ἀριθ. 1952.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

Ἐπειδὴ δίκαιον ν' ἀμείβωνται τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ὁμογενῶν εἰς τὸν ἀνὰ χεῖρας ἔνδοξον κατὰ τοῦ τυράννου πόλεμον.

Ἐπειδὴ οἱ πυρπολήσαντες τὰ τοῦ τυράννου πολεμικὰ πλοῖα ὑδραῖοι καὶ ψαριανοὶ μέγα ἠρίστευσαν καὶ

Ἐπειδὴ αἱ ἀμοιβαὶ γενόμεναι ἀναλόγως μὲ τὰς χρεῖας τῶν ἀμοιβομένων μείζονα τὴν χάριν ἔχουσι.

Διατάττει.

Α'. Οἱ τεσσαράκοντα τρεῖς ὑδραῖοι καὶ ψαριανοὶ, οἱ τοῦ ἐχθροῦ τὰ πολεμικὰ πλοῖα εὐτόλμως κατακκύσαντες, ἐκτὸς τῆς εἰς μετρητὰ δωρηθείσης εἰς αὐτοὺς ποσότητος, νὰ λάβωσι καὶ γῆν εἰς ἰδιοκτησίαν, ὥστε οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν νὰ ἔχωσι πραγματικὰς ἐνδείξεις τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν ἰδίων προπατόρων. οἱ μὲν νῆυται νὰ λάβωσιν ἀνὰ δεκαπέντε στρέμματα γῆς, οἱ δὲ νηύκληροι ἀνὰ τριάκοντα, δωρεὰν ἀναφαίρετον, τὴν ὁποίαν νὰ ἐξουσιάζωσιν ἐν πληρεξουσιότητι.

Β'. Αἱ μὲν τῶν ὑδραίων ἰδιοκτησίαι νὰ δοθῶσιν ἀπὸ τὴν Πελοποννησιακὴν ἐθνικὴν χώραν, εἰς ὁποίαν ἐπαρχίαν ἐγκρίνωσιν αὐτοί· αἱ δὲ τῶν ψαριανῶν ὅπου ποτὲ ἐκλέξωσι καθ' ὅλην τὴν ἐλληνικὴν ἐπικράτειαν.

Γ'. Ἐκαστος αὐτὸς νὰ λάβῃ τὰ τακτικὰ ἔγγραφα τῆς δωρεᾶς εἰς ὄνομά του, κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν.

Δ'. Μετὰ τὴν σύστασιν παρασήμου τιμῆς, ἕκαστος αὐτῶν νὰ στολισθῇ παράσημον τιμῆς, ὁποίας τάξεως ἐγκριθῇ τότε· νὰ λάβωσι δὲ ἤδη ἔγγραφον τὴν περὶ τούτου ὑπόσχεσιν παρὰ τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν.

Ε'. Οἱ Μινίστροι τῆς οἰκονομίας καὶ τῶν ναυτικῶν νὰ ἐνεργήσωσι τὴν παροῦσαν διάταξιν.

Ἐν Ἀργεῖ, τὴν 28 ἰουνίου 1822.

(Τ. Σ.)

Ὁ Ἀρτιπρόεδρος
ἈΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ.

Ἀριθ. 1953.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας
Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Περικλείεται ἴσον τῆς διαταγῆς τῆς Διοικήσεως ἀπὸ 28 ἰουνίου ὑπ' ἀριθ. 1952 περὶ ἀμοιβῶν εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας κατὰ θάλασσαν ὑδραίους καὶ ψαρινοὺς.

Ἡ ἀνδραγαθία τῶν ἀνθρώπων τούτων, μεγάλη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν θεωρουμένη, μεγίστη ἀνεφάνη ὡς πρὸς τὴν ὑπὲρ εὐχὴν αὐτῆς ἀποτελέσματα· εὐτυχὴς ἡ πατρίς ἔχουσα τοσούτους ἀγαθοὺς ἄνδρας προκινδυνεύοντας εὐτόλμως καὶ εὐεργετοῦντας αὐτὴν τὰ μέγιστα δι' αὐτὸ τοῦτο ἐκτὸς τῶν εἰς μετρητὰ δωρημάτων προσδιωρίσθη νὰ φέρωσι καὶ παράσημον τιμῆς, διαστελλόμενοι ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς των, τῶν ὁποίων κατὰ ἀλήθειαν διαστέλλει αὐτοὺς ἡ παροῦσα ἀνδραγαθία· ἀλλ' ἐπειδὴ, ἐφ' ὅσον ἀειμνημόνευτος ἔσεται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἡ πρὸς τὴν πατρίδα εὐεργεσία τῶν ἀληθινῶν τούτων Ἑλλήνων, ἐπὶ τοσοῦτον οἱ ἀπόγονοί των δίκαιον εἶναι νὰ ἔχωσιν ἐνδείξεις πραγματικὰς τῆς ὠφελομένης ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, προσφέρειται εἰς ἕκαστον ἡ γῆ

εἰς ἰδιοκτησίαν, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐκλογὴν διὰ τῆς αὐτῆς διαταγῆς.

Πρῶτον ἤδη ἐκ τῶν ἐθνικῶν κτημάτων χαρίζει ἡ Διοίκησις· ἀλλὰ πρῶτον ἤδη ἔλαβε τηλικαύτην χρεῖαν τὴν ὁποίαν ὁ θεὸς νὰ πολλαπλασιάσῃ Μὲ ἡρωϊκὰς πράξεις ἔχει νὰ σωθῇ ἡ Ἑλλὰς, κύριοι, ἡ ὁποία ἐγέννησε προτοῦ καὶ πρέπει νὰ γεννήσῃ καὶ σήμερον ἄνδρας ἥρωας, σωτῆρας αὐτῆς.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν ἅς ἐνεργήσῃ τὴν διαταγὴν ἐφ' ὅσον αὐτῷ ἀνήκει, εὐχόμενον εἰς τὸ νὰ λάβῃ ἀφορμὴν ἀκολουθῶς καὶ μιμητὰς τῶν ἀνδρείων τούτων νὰ παραστήσῃ εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἐν Ἀργεῖ, τὴν 28 ἰουνίου 1822.

Θ. ΝΕΓΡΗΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν διὰ τῆς ἐπομένης διαταγῆς τοῦ ἀποστέλλει εἰς τὴν βουλὴν τῶν Ὑαρῶν τὸν νόμον καὶ τὰς διαταγὰς τῆς διοικήσεως.

Ἀριθ. 290.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τὴν φιλογενεστάτην βουλὴν τῶν Ὑαρῶν.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν μετὰ τὴν γινομένην ἡρωϊκὴν ἀνδραγαθίαν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου διὰ τῶν ἡφαιστειῶν, τὰ ὁποῖα ἐκεραύνωσαν δύο βασσέλα καὶ ἕτερα κατεζημίωσαν, καὶ δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἡρωικοῦ κατορθώματος ἐμψύχωσαν οὐχὶ μόνον τοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ πλέοντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ ξηρᾷ γενικῶς Ἕλληνας καὶ σχεδὸν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἑλληνικοὺς λίθους, ἔγραψεν εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν ὅτι οἱ τῶν ἡφαιστειῶν κυβερνῆται καὶ ναῦται, διὰ τὴν φίλην πατρίδα, ἀπεφάσισαν νὰ θυσιάσωσι τὴν ἰδίαν ζωὴν, μὴ στοχαζόμενοι γονεῖς, γυναῖκα καὶ τέκνα, καὶ μὲ τοιαύτην στερεὰν γνώμην ὁρμήσαντες κατὰ τοῦ τυράννου κατέκαυσαν ἕως τοῦ νῦν τρία βασσέλα. Τοὺς τοιούτους ἡ πατρίς δὲν πρέπει νὰ τοὺς τιμήσῃ ἐκτὸς τῶν ὀλίγων γροσίων τὰ ὁποῖα δωρεὰν τοῖς δίδονται, μὲ μίαν ἀνάλογον γῆν ἥτις νὰ ᾖ καὶ ἱκανὴ νὰ τοὺς θρέψῃ, καὶ ἔτι νὰ τοὺς δοθῇ ἐν ἀξίωμα καὶ παράσημον ἀργυροῦν (ἤτοι καθαλαρία) πρὸς τιμὴν τοὺς, τόσον ἐκεί-

νων, οἵτινες ὡς τοῦ νῦν ἐνήργησαν, καθὼς καὶ οἱ μετὰ ταῦτα ἐνεργήσαντες; Ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ἅμα λαβοῦσα τὴν παρὰ τοῦ Μινιστερίου τούτου γνώμην, καθυπέβαλεν εἰς τὴν βουλὴν καὶ ἐκυρώθη, ὅθεν καὶ ἐγένεν νόμος· τὴν αὐτὴν τῆς Διοικήσεως διαταγὴν ἀντίγραφον σὰς περικλείει ἵνα γίνῃ γνωστὸν τοῖς πᾶσι. Συγχαίρεται τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν μὲ τοὺς ἥρωας τοὺς τὰ ἐχθρικὰ βασσέλα κατακαύσαντας, συγχαίρει καὶ μὲ ἐκείνους οἵτινες μετὰ ταῦτα θέλουν καύσει καὶ φιλοτιμηθῇ, ὅστις ἔχει ρανίδα αἵματος ἡρωϊσμοῦ καὶ ἀγαπᾷ τὴν παροῦσαν δόξαν καὶ τὴν μετὰ θάνατον, ἀνδραγαθίας διὰ μέσου τῶν ἡφαιστείων.

Ἄς μὴν παραπονεθῇ τώρα οὐδεὶς, διότι δὲν τοῦ ἐδόθη ἡ χρηματικὴ φιλοδοξία· διότι τὸ κοινὸν ταμεῖον ἔχει ἔλλειψιν χρημάτων· ἅμα ὅπου λάβει θέλει τοὺς τὰ μετρήσει κατὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν τῶν ναυάρχων, καὶ ἅς μείνωσιν ἀμέριμνοι.

Ὡς τόσον στείλατε τὸν κατάλογον τῶν εἰς τὰ ἡφαιστεια ναυτῶν διὰ τὰ βαλθῇ εἰς πρᾶξιν ἀπὸ τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν, κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, ἵνα δώσῃ ἐκάστου ἔγγραφον ὑπόσχεσιν περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων του. Ἐβρώσθε.

Ἐν Ἀργεῖ, τῇ 28 ἰουνίου 1822.

Φραντσέσκος Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου.

Ἄμα ἦλθον εἰς τὰ Ψαρὰ αἱ διαταγαὶ καὶ ὁ νόμος τῆς ἀμοιβῆς, ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀνέγνωσεν αὐτάς· εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ. Ἀκολούθως δ' ἐπεμψε καὶ τὸν κατάλογον τῶν πυρπολιστῶν τοῦ Κανάρη εἰς τὴν Διοίκησιν ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ νομοθετημένα. Ἡ Διοίκησις οὐδὲν ἐνέργησε τότε, ἡ δὲ ἀμοιβὴ τῶν στρεμμάτων ἐχορηγήθη εἰς τοὺς 43 πυρπολιστάς, τὸ ἔτος 1812, ἡ δὲ ὑπόσχεσις τοῦ παρασήμου τῆς τιμῆς μένει μέχρι τῆς σήμερον ἀνεκτέλεστος.

Ἡ χρηματικὴ ἀμοιβὴ τῶν τριάκοντα χιλιάδων γροσίων ἐδόθη τότε εἰς τοὺς ὑδραίους μόνον πυρπολιστάς· εἰς δὲ τοὺς ψαριανούς δι' ἔλλειψιν χρημάτων δὲν ἐδόθη, καὶ ὠφείλεται εἰς αὐτοὺς μέχρι τῆς σήμερον.

Κανάρη
πυρπολιστῶν
ἀμειβῶν

ἀποδοθέν
πυρπολιστῶν
τῇ 1812

Ἀπέστειλαν συγχρόνως, κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως πρὸς αὐτὴν καὶ τοὺς καταλόγους τῶν πληρωμάτων τῶν πυρπολησάντων τὸ δίκροτον εἰς Ἐρισσόν, τοῦ Παπανικολῆ καὶ τοῦ Καλαφάτη, ἵνα χορηγήσῃ καὶ εἰς αὐτοὺς τὰς νενομοθετημένας ἀμοιβάς. Ὅφείλονται δὲ καὶ εἰς αὐτοὺς διότι τότε δὲν τὰς ἔλαβον.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου οἱ ψαριανοὶ ἔπεμψαν καὶ αὖθις τρία πολεμικὰ πλοῖα νὰ παραπλέωσι κατὰ τὸν Ἑλλησποντον διὰ νὰ παρατηρῶσι τὰ κινήματα τῶν ἐχθρῶν καὶ τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου· ἡ δὲ βουλὴ ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν.

Σεβασμία καὶ ὑπερτάτη τοῦ ἔθνους Βουλὴ.

Μὲ πολλὰ προσηγορικὰ ἐξηγήσαμεν καὶ ἐπαρστήσαμεν τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῆς νήσου ἡμῶν καὶ τὰς κατεπειγούσας ἡμῶν ἀνάγκας, καὶ ταῦτα διὰ τὴν προχωρημένην ἡμῶν τοποθεσίαν, τῆς ὁποίας εἶδομεν ὅτι ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ἐγνώρισε καλῶς καὶ ἀπέδειξε, ὅτι συμφέρει εἰς τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς ὅλης Ἑλλάδος, τοῦ νὰ διατηρῆται ἡ νῆσος Ψαρὰ εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν της, καὶ μὲ τὴν συνειθισμένην ἐπιμονὴν της. Διατάττοντες εἰς τοὺς Ἀρμοστὰς τῶν νήσων ἵνα μᾶς δοθῶσι 30,000 γρόσια, διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν ἀνάγκην, στέλλοντες καὶ ἐπὶ τούτου τὸν ἡμέτερον κύριον Ἀναγνώστην Μοναρχίδην διὰ τὴν λαβὴν των· ὁ ὁποῖος ἐκεῖ φθάσας δὲν ἐμπόρεσε νὰ λάβῃ τίποτα, μὲ ὅλους τοὺς τρόπους ἐπρόβαλε, καθὼς δηλ. νὰ τὰ λάβῃ διὰ λογαριασμὸν τῆς διανομῆς ὅπου θὲ νὰ γίνη, ἢ καὶ νὰ τοῦ παρὰδῶσιν ἓν μέρος μικρὸν ἀντὶ τῶν 30,000· πλὴν δὲν ἐστάθῃ τρόπος τοῦ νὰ λάβῃ ὁβολὸν, καὶ οὕτω ἔφυγεν ἄπρακτος. Εἶδομεν καὶ ἐκ δευτέρου νὰ διατάξῃ τὰ ὅμοια, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διαταγὴν καμμία ἐκτέλεσις δὲν ἐφάνη.

Ἀκούομεν ὅτι συνάζονται παρὰ τῶν Ἀρμοστῶν ἀπὸ τὰς νήσους καθὼς 60,000 γρόσια κατὰ πρῶτον, καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλα 40,000, καὶ ἀκολούθως ἄλλα, ὅλα ὅμως διὰ τὸν στόλον τοῦ πηγαίνου ἡ ἀμφιβάλλομεν.

Ἰπεσχέθη ἡ γερουσία τῆς Πελοποννήσου νὰ πληρώσῃ τὰ πρὶν καμωμένα ἔξοδα τοῦ στόλου, πλὴν δὲν εἶδομεν ἄλλο, εἰμὴ παρὰ τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως μιᾶς ἐκτελέσεως μετρητὰ, καὶ ἐκεῖνα ὅχι ἱκανὰ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς αὐτῶν.

Ἐκ τῶν ὁποίων φαινομένων συμπεραίνοντες, ἀναφερόμεθα ὅτι δὲν ἀμφιβάλλομεν πῶς ἔχομεν δικαίωμα τοῦ νὰ παρευρίσκειται καὶ εἰς ἡμέτερος εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἄρμοστων, πλὴν στοχαζόμενοι τί, ὡς ἀποβλέπον εἰς τὸ γενικὸν συμφέρον, δὲ τὰ ἴδια (ὡς ἐκ τῶν συναχθέντων ἀποδεικνύεται,) ὅπου ἐξ αὐτῶν ἡμεῖς δὲν λαμβάνομεν τίποτα, ὅχι μόνον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ μνηαῖα τοῦ στόλου, ὡσὰν ἡμεῖς νὰ μὴ ἔχωμεν τῶρα τρεῖς μῆνας καράβια εἰς τὴν ἐκπλευσιν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὅτι αὐτὰ χωρὶς ἔξοδα οἰκονομοῦνται.

Ἡμεῖς δὲν ἐντρεπόμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴμεθα δυστυχεῖς καὶ πτωχότεροι παρὰ τὰς ἄλλας δύο νήσους, ὅμως ὅχι καὶ αὐτὸ ἐστάθη αἰτία τοῦ νὰ ἀμελήσωμεν τὰ χρέη μας, ἀλλ' ἕως τῶρα μὲ τὴν δύναμιν εἴχομεν τὸ ἐπληρώσαμεν· τῶρα δὲ ὅπου ἐκαταντήσαμεν εἰς χρηματοληψίαν ἀναφέρομεν εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν· διέταξεν αὐτῇ, πλὴν ὑστερημένοι καὶ μὴ λαβόντες τὰ ἀναγκαῖα (διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν ἔνδειαν) μένομεν εἰς ἀμυχανίαν, καὶ αἰσθανόμεθα, ἂν δὲν ἐνεργοῦμεν τι πλεον περὶ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, ὡς ἄρκετὰ ἐξηγήσαμεν μὲ πολλὰς προσητερινὰς μὲς ἀνάγκας ἡμῶν· ὅσον δὲ διὰ τὴν μερικὴν ἡμῶν νῆσον ἐπαραλαμβάνομεν νὰ ἀναφέρωμεν τὴν προσητερινὴν ἀπόφασιν ἔχομεν· ἔχομεν καὶ θέλει ἔχομεν, τοῦ νὰ ἀποθάρρυνωμεν δηλ. παρὰ νὰ δώσωμεν κακὸν παράδειγμα εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος.

Ἄν ἐλαμβάναμεν μέρος τῶν μέχρι τοῦδε ἐξωδεύσαμεν, βεβαιότατα ἠθέλαμεν τὰ ἐξοδεύσει καὶ αὐθις, μὲ τὴν αὐτὴν γενναϊότητα, ὡς καὶ πρότερον, πλὴν ὄντες ὑστερημένοι ἀφ' ὅλα, καταντῶμεν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι εἴμεθα μέλος ἄχρηστον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὡς ἄχρηστον διὰ τοῦτο παρὰρρίμενον καὶ ἀμελόμενον.

Ὅθεν καὶ τελευταῖον διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἀναφερόμεθα διὰ νὰ ζητήσωμεν ὅτι, ἂν ὡς φρονοῦμεν εἴμεθα μέλος ἀναγκαῖον

καὶ ἐπωφελῇ τῆς Ἑλλάδος, νὰ μᾶς δοθῇ ἀποκρίσις εἰς τὰ ὅσα ἀνωτέρω ἀναφέραμεν ὅσον τάχιστα, εἰδεμὴ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι μόνοι μας ἐφχντάσθημεν, καὶ οὕτω πλέον νὰ πάρωμεν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα μας. Ὁ ἡμέτερος κύριος Ἀναγνώστης Μοναρχίδης ἐπιστρέφει αὐτοῦ καὶ θέλει σᾶς ἐξηγήσει λεπτομερῶς τὰς ἀνάγκας ἡμῶν. Ἡμεῖς δὲ μὲ τὸ βαθύτατον σέβας μένομεν.

Ἀπὸ Ψαρὰ, τῇ 21 ἰουνίου 1822.

(Τ. Σ.) Ἡ βουλὴ τῆς νήσου ψαρῶν,

N. X. Δ. Κοτζιάς, — Γίαρ. Γ. Καλάρη, — Γ. Κ. Διασάκης, — Δ. Βρατσάρος.

Ἀφιχθεὶς ὁ Ἀναγνώστης Μοναρχίδης εἰς Ψαρὰ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς του, ὅτι κατὰ διαταγὴν τῆς βουλῆς τοῦ ἔθνους ἀπῆλθεν εἰς τοὺς ἄρμοστὰς, καὶ ὅτι παρ' αὐτῶν χρήματα δὲν ἔλαβεν. Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν, κατὰ συνέπειαν ἐγγράφου τῶν ἄρμοστῶν πρὸς τὸν Μοναρχίδην, ἀπέστειλε μὲ πλοῖον τὸν Δημήτριον Καλημέρην διὰ νὰ λάβῃ τὴν προσδιορισθεῖσαν χρηματικὴν ποσότητα· ἐπεμψε δὲ καὶ εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἔθνους τὸ ἀνωτέρω ἐγγραφον ἐν ᾧ ἀναφέρει, ὅτι καὶ ἡ Διοίκησις γνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην νὰ διατηρῶνται τὰ Ψαρὰ πρὸς τὸ συμφέρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος, διέταξε τοὺς ἄρμοστὰς νὰ χορηγήσωσι τὰς 30, 000 γρόσια· ἐν τούτοις ἀπὸ τὰ συναζόμενα χρήματα οἱ ψαριανοὶ δὲν λαμβάνουσι. Λέγουσα δὲ ἡ βουλὴ καὶ ὁ ναύαρχος πρὸς τὴν Διοίκησιν ὅτι ἡ νῆσός των ἦτο πτωχοτέρα τῶν ἄλλων, ἔλεγον τὴν ἀλήθειαν· μόλον τοῦτο καίτοι ἐνδεέστεροι τῶν ἄλλων, καίτοι ἀνταμειβόμενοι ἐλάχιστα ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐξεπλήρωσαν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα αὐτῶν χρέος καὶ ἀπέδειξαν τῶντι ὅτι ὠμίλουν εἰλικρινῶς ὅταν ἔλεγον, ὅτι προτιμοῦν ν' ἀποθάνωσιν εἰς τὴν νῆσόν των ἢ νὰ δώσωσι κακὸν παράδειγμα εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλάδος μέρη. Οἱ ψαριανοὶ οὐ-

δόλως ἐκομπορῆμόνουν· ὅ,τι ἔγραφον, ἔκαμον, προσπα-
θοῦντες ὑπὲρ τῶν ὄλων, δαπανῶντες ἀφειδῶς· καὶ κα-
ταλειφθέντες δὲ ἀπὸ πάντας ἐπολέμησαν μὲ τὰς ἰδίας
αὐτῶν δυνάμεις κατὰ τῶν κολοσσαίων ναυτικῶν καὶ
στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ, καὶ κατεστράφη-
σαν· ἀλλὰ δὲν ἔδωσαν κακὸν παράδειγμα εἰς τὰ λοιπὰ
μέρη τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν των ὑ-
πέπεσαν εἰς περιφρόνησιν, ἀλλὰ καὶ ταύτην ὑπέμειναν
γενναιοφύχως καὶ διετήρησαν τὸν πατριωτισμὸν, ὃν ἀπ’
ἀρχῆς εἶχον, ὑπηρετήσαντες τὴν πατρίδα μέχρι τῆς ἀ-
πελευθερώσεώς της· ὥς θέλω ἱστορήσει ἀκολούθως.

Ἡ Διοίκησις κατὰ συνέπειαν τῆς ἀναφορᾶς τῆς βου-
λῆς τῶν Ψαρῶν διώρισε τὸν χατζῆ Ἰωάννην Σκανδά-
λην, μέλος εἰς τοὺς ἀρμοστάς, καὶ ἓνα μύστικον.

Ὁ ἀπεσταλμένος τῶν Ψαρῶν Δημήτριος Καλημέ-
ρης ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς ἀρμοστάς 14,000 γρόσια, ἅτινα
κατελογίσθησαν εἰς τὴν διανομὴν, εἰς τὴν ἀναλογίαν
τῶν πλοίων των, καὶ οὐχὶ εἰς στρατιωτικοὺς μισθοὺς,
κατὰ τὴν ἀπὸ 22 μαΐου διαταγὴν τοῦ ἀντιπροέδρου
τῆς βουλῆς.

Τὰ περιπλέοντα τὸν Ἑλλήσποντον τρία πλοῖά των
ἐπανῆλθον εἰς Ψαρὰ καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ Σουλτάνος
διώρισεν ἄλλον Καπετὰν πασσᾶ, καὶ ὅτι οὗτος ἐξέπλευ-
σεν ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν μὲ ἕτερα πολεμικὰ πλοῖα
καὶ ἠνώθη μὲ τὰ διαμένοντα εἰς Ἑλλήσποντον, καὶ ὅτι
τάχιστα ἀπ’ ἐκεῖ ἐκπλέουσι διὰ Πάτρας. Ἡ βουλὴ πε-
ριμένουσα τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐκήρυξε τὸν
ἀποκλεισμόν· ἀπέστειλε δὲ καὶ ταχύπλουν εἰς Ὑδραν
καὶ Σπέτσας ἵνα εἰδοποιήσῃ τὴν τοῦ στόλου ἐκπλευσιν.

Εἰς τὰς τρεῖς ἰουλίου ἀφίχθεῖσα ἡ μοῖρα τῶν Σπε-
τσῶν εἰς Ψαρὰ ἀνήγγειλεν ὅτι, θαλασσοποροῦντες ὁμοῦ
μὲ τὸν Αἰγυπτιακὸν στόλον ἀπὸ Κρήτης, ἐκεῖνος ἤγκυ-

ροβόλησεν εἰς Χίον. Οἱ μοῖρα τῶν Σπεστών ἀνεχώρησεν ἀπὸ Ψαρὰ, οἱ δὲ ψαριανοὶ ἐτοιμάσαντες ἀμέσως ἐν πυρπολικὸν καὶ δύο πλοῖα τὰ ἔπεμψαν ἀμέσως κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ τηλέγραφος ὕψωσε σήματα ὅτι ὁ Αἰγυπτιακὸς στόλος ἐθεάθη καὶ διευθύνεται εἰς Σίγρι, καὶ τότε οἱ ψαριανοὶ εἰδοποίησαν τὸ πυρπολικὸν καὶ τὰ πλοῖα νὰ ἐπιστρέψωσι.

Τὴν 12 ἰουλίου ὁ τηλέγραφος ὕψωσε σήματα δηλοῦντα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἐθεάθη εἰς Σίγρι καὶ διευθύνεται εἰς Ψαρὰ. Οἱ ψαριανοὶ κατέλαβον τὰς θέσεις τῶν ἀναμένοντες τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν διέβησαν καὶ οἱ δύο στόλοι, τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Αἰγύπτου πλησίον τοῦ δυτικοῦ μέρους τῶν Ψαρῶν, συγκείμενοι ἀπὸ δίκροτα 6, φρεγάτες 13, κορβέταις 18, βρίκια 32, γολέτα 1, καὶ τζαλούπες 5, τὸ ὅλον 75. Μετὰ δὲ τὴν διάβασίν των ἀμέσως ἤρξαντο τὴν προπαρρασκευὴν τῶν πλοίων των, καὶ ἀπέστειλαν εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας ταχύπλουν ἵνα τοὺς εἰδοποιήσουν ὅτι τὰ πλοῖά των ἐκπλέουσι μετ' ὀλίγον.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν, κατὰ διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, ἔπεμψε πρὸς τὴν βουλὴν τῶν ψαρῶν τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Ἀριθ. 264.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Μινίστρος τῶν ναυτικῶν

Πρὸς τὴν φιλογεγεστάτην βουλὴν τῆς Ψαρῶν.

Ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις θεωροῦσα τὰς μεγάλας καταχρήσεις τὰς παρὰ τῶν καταδρομῶν γινομένας, δι' ἐπίτηδες διαταγῆς τῆς διέταξε τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν νὰ δώσῃ γενικὴν ἐνδεσιν διὰ μιᾶς προκηρύξεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν σᾶς περικλείει μίαν, τὴν ὁποίαν ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσετε εἰς ἐπὶ τόπον πάντων, καὶ κατὰ τὴν προκήρυξιν ἐνεργήσετε ἵνα ἐκλείψωσιν οἱ πειρα-

ταὶ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐνασχοληθήσονται πρὸς μόνην βλάβην τοῦ ἐχθροῦ.

Σᾶς περικλείονται δύο προκηρύξεις εἰς τὸ πανελλήνιον· ἓτ, μιᾶς γραφῆς τοῦ στρατηγοῦ Θ. Κολοκωτρόνηϊσον περὶ τῆς μεγάλης νίκης τῶν Σουλιωτῶν, καὶ μεταφράσεως ἐκ τῆς ἀγγλικῆς ἐφημερίδος περὶ τῆς αὐτοκρατορίας Ἑλλήνων.

Τὸ Ναύπλιον ἐπαρὰδόθη καὶ μέλλει ἡ Διοίκησις νὰ τοὺς στεῖ-
λῃ μὲ ἐξοδὰ τῆς εἰς τὸν Γέροντα τῆς Ἀσίας. Τὰ ἐν Ἀλβανίᾳ
πλοῖά μας ἔκαμαν μεγάλας ἐκδουλεύσεις. Οἱ Σπετσιῶται ἐμί-
σεψαν μὲ τριάντα δύο πλοῖα κατὰ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ στόλου
ἐλπίζεται μεγάλη νίκη πανταχόθεν νὰ μᾶς δώσῃ ὁ Κύριος Ἰη-
σοῦς. Ἑρρωσθε.

Ἐν Ἀργεῖ, τῇ κβ'. Ἰουνίου αῶκβ'.

Φρατσέσκος Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρέας
Ἀργύρη.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Γεράσιμος Κῶπας.

Ἡ περὶ πειρατῶν προκήρυξις ἀνεγνώσθη εἰς τὴν συ-
νέλευσιν τοῦ λαοῦ· τὰ καταδρομικὰ ὁμῶς οὐδόλως ἐμ-
ποδίσθησαν· διότι οἱ καταδρομεῖς ψαριανοὶ οὐδεμίαν κα-
τάχρησιν ἠδύναντο νὰ κάμωσιν· ὡς ἐπαγρυπνούσης ἐπ'
αὐτῶν τῆς ἀρχῆς των· ἀλλ' ἐξηκολούθουν τὴν καταδίω-
ξιν τοῦ ἐχθροῦ, ὡς εἰς μόνην αὐτὴν ἐνασχολούμενοι.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φιλέλλην τισ, εὐρωπαῖος,
ἐλθὼν εἰς Ψαρὰ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι διὰ τινος
μηχανῆς δύναται νὰ κινήσῃ πλοῖον, καὶ εἰς αὐτὸ νὰ κα-
τασκευάσῃ φραγμὸν τὸν ὅποιον δὲν θὰ διαπερᾷ ἐχθρικοῦ
πυροβόλου σφαῖρα, καὶ ὅστις θὰ ἀσφαλίζει τὴν μηχανὴν
καὶ τὸ πλήρωμα· νὰ θέσῃ δὲ ἐπ' αὐτοῦ πυροβόλα ἀνάλο-
γα τῆς δυνάμεώς του. Διὰ δὲ τῆς μηχανῆς καὶ τοῦ φραγ-
μοῦ θέλει δύναται τὸ πλοῖον νὰ πλησιάσῃ ἐν καιρῷ γα-
λήνης τὰ ἐχθρικά, νὰ τὰ βλάβῃ ἢ καὶ νὰ τὰ πυρπολῇ. Ἡ
βουλὴ πρόθυμος πάντοτε ν' ἀκούῃ τὰ ἐπωφελεῖ ἐχορήγη-
σεν εἰς αὐτὸν πλοῖον, διατάξασα τὸν μηχανικὸν νὰ ἐ-

φαρμώσῃ τὴν μηχανήν του, καὶ ἂν ἰδῇ ὅτι ἡ μηχανὴ αὐτῇ εἶναι ὠφέλιμος πρὸς τὸν σκοπὸν, τότε θέλει κατασκευάσει πλοῖον ἐπίτηδες διὰ νὰ θέσῃ τὴν μηχανήν του.

Ὁ μηχανικὸς οὗτος παρασκευάσα· τὴν μηχανήν καὶ τὸν φραγμὸν, μὲ ἱκανὴν ποσότητα χρηματικῆς δαπάνης, ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου του. Ἡ βουλὴ διέταξε νὰ γίνῃ δοκιμασία, ἐκ τῆς ὁποίας ἐδείχθη ὅτι τὰς μὲν κώπας ἡ μηχανὴ μόλις ἐκίνει, τὸν δὲ φραγμὸν διεπέρα μικροῦ πυροβόλου σφαῖρα. Ὁ μηχανικὸς βλέπων τὸ ἔργον του ἀτελὲς ἐπρότεινε νέας τροποποιήσεις· ἀλλ' ἡ βουλὴ θεωροῦσα ἀνωφελεῖς τὰς προτάσεις του, τὰς ἀπέρριψε καὶ οὕτω ἔμεινεν εἰς ἀχρηστίαν ὁ μηχανισμὸς αὐτοῦ.

Πληροφορηθέντες οἱ ψαριανοὶ τὴν ἐν Βερώνῃ σύνοδον τῶν βασιλέων, ἔπεμψαν εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας πληρεξουσίους τὸν Ἰωάννην Μαμούνην καὶ τὸν Νικολὴν Ἀργύρην ἵνα συνεννοηθῶσι μετὰ τῶν συναδέλφων των καὶ μὲ τὴν Διοίκησιν, διὰ νὰ πέμψῃ αὕτη ἀπεσταλμένους εἰς τοὺς βασιλεῖς. Ὁμοῦ μὲ τοὺς πληρεξουσίους ἔπεμψαν καὶ τὸν ἱερέα Γαβριὴλ, χορηγήσαντες εἰς αὐτὸν τὴν σφραγίδα τῆς Παναγίας, διὰ νὰ σφραγίσῃ δι' αὐτῆς ἂν ἤθελε δοθῇ ἔγγραφον πληρεξουσιότητος ὑπὸ τῶν ναυτικῶν κοινοτήτων.

Ἡ Διοίκησις διώρισε τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους· τὸ δὲ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν τοὺς ἐκοινοποίησεν εἰς τὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν διὰ τῆς ἐπομένης διαταγῆς του.

Ἀριθ. 289.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Μινίστρος τῶν ναυτικῶν

Πρὸς τὴν φιλογεγεσιάτην βουλὴν Ψαρῶν.

Σὺς πέμπεται ἕως κατάλογος τῶν διωρισμένων ἐπάρχων καὶ

ἀντεπάρχων εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς εἰδησίην σας, ἂν τυχὸν νὰ γράφεται πρὸς αὐτοὺς δι' ὅσα ἡ βουλὴ ἔχει ἀνάγκην.

Ἐτι δύο προκηρύξεις τοῦ Μινιστερίου τούτου περὶ ἐμποδίσεως καταδρομέων, μία προκηρύξις Πανελλήνων. Ἀντίγραφον ἐφημερίδος ἐκ Λόνδρας, καὶ ἀντίγραφον προκηρύξεως Ἀλεξάνδρου Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν περὶ αὐτονομίας Ἑλλήνων· ὅλα χαρμόσυνα διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἔθνους. Ἡ κραταιὰ χεὶρ τοῦ τὴν Ἑλλάδα ὑπερασπίζοντος Ἰησοῦ Χριστοῦ δώη τοῦ ἡμετέρου στόλου νίκας λαμπράς κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἐρῶσθε.

Ἐν Ἀργεῖ, τὴν 28 ἰουλίου 1822.

Φραντσέσκος Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Γεράσιμος Κῶπας.

Τὰ καταδρομικὰ οἱ ψαριανοὶ οὔτε μὲ αὐτὴν τὴν διαταγὴν τὰ ἐμπόδισαν· διότι ταῦτα ὠφέλουν τὸν ἀγῶνα χωρὶς νὰ πράττωσί τι ἄτοπον, ἐπειδὴ ἐπηγρύπνει εἰς αὐτὰ ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν· διέσπειρον ὁμῶς τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον εἰς τὰ παράλια τοῦ τουρκικοῦ κράτους.

Ἐνῷ διώρισεν ἡ Διοίκησις ἀντιπροσώπους εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, δὲν διώρισε καὶ εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, ἀλλ' ἄφισε τοὺς νησιώτας νὰ διευθύνωσι τὰ τοπικὰ τῶν καὶ τὴν θαλάσσιον πολεμικὴν δύναμιν.

Ἄμα ἐτοιμάσθησαν τὰ πλοῖα (α) τὰ ἀπέστειλαν κατὰ

(α) Τοῦ ναυάρχου Νικολάου Ἀποστόλη, Γεωργίου Ἀποστόλη, Νικολάου Χ. Ἀλεξάνδρη, Γεωργίου Παγκάρα, Νικολάου Καρακωσταντῆ, Ἀναγνώση Τσώζη, Θεοδωρῆ Καλάρη, Γεωργίου Σχανδάλη, Δημητρίου Χ. Ἰω. Κοτζιά, Νικολάου Γιάνναρη, Ἀναγνώστου Καλημέρη, Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελῆ, Γεωργίου Χ. Δημητράκη· καὶ δύο πυρπολικά διευθυνόμενα ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Βρατσάνου καὶ Κωνσταντῆ Γικλουργάκη.

τάς 5 αὐγούστου εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας ἵνα ἐνω-
θῶσι μετὰ τῶν συναδέλφων των καὶ ἐκστρατεύσωσι
κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Ἄμα δ' ἔφθασαν ἐκεῖ ἡνώ-
θησαν καὶ συνῆψαν τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλ-
που. Λαβοῦσα δὲ ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν λίαν δυσαρέ-
στους εἰδήσεις περὶ τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, ὅτι κατε-
βλάβθη κατὰ τὴν ναυμαχίαν ταύτην, ἐπεμψε πάραυτα
διαχοσίους ἄνδρας πρὸς βοήθειαν τῆς μοίρας τῆς μέ το
πλοῖον τοῦ Ἰωάννου Καμπύρη, καὶ ἐν πυρπολικόν.
Ἄμα ἔφθασαν ἐκεῖ ἔμαθον ὅτι ταῦτα ἦσαν ψευδῆ, καὶ
ἐπέστρεψαν μετὰ τῆς ψαριανῆς μοίρας, μὴ ἀναγκαιού-
σης πλέον ἐκεῖ· ὁ δὲ ἐχθρικός στόλος εἶχεν ἀπέλθει εἰς
Κρήτην.

Ὁ ἐχθρικός στόλος ἀποπλεύσας ἀπὸ Σούδαν ἀνήρχε-
το καὶ περιέπλεε τας νήσους τοῦ Αἰγαίου· τοῦτο δὲ μα-
θόντες οἱ ἄρμοσταὶ τῆς Γήνου ἔγραψαν πρὸς τοὺς προ-
κρίτους Ὑδρας τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν.

Εὐγεγέστατοι πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας.

Ὁ ἐχθρικός στόλος (καθὼς σᾶς προεγράψαμεν) περιέπλεεν
ἕως σήμερον μετὰ τὸν Μηκῶνον καὶ Νάξου χωρὶς νὰ ἡμπορέσω-
μεν νὰ καταλάβωμεν τὴν αἰτίαν. Ταύτην τὴν στιγμήν ἦλθεν ἕνα
κάτι καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι ἔκαμε κόντρα παπαφίγγους, καὶ ἐ-
κινήθη διὰ τὰ ἄνω.

Ἡμεῖς ἐχάσαμεν πέντε ἡμέρας ἕνεκα τῆς πανώλης, καὶ ἄλ-
λας πέντε ἕνεκα τῆς ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου συγχύσεως, μένομεν
ἄπρακτοι, ἐπειδὴ ὅλη ἡ νῆσος εἶναι εἰς πόλεμον. Ὁ Ἐπαρχος
τῆς Ἀνδρου μᾶς γράφει ὅτι, ὁ ἀντέπαρχος τῆς Σκύρου ἔδωκε
δύο χιλιάδες γρόσια εἰς τοὺς ψαριανούς· σᾶς ἐξαποστέλλομεν
δεκαεννέα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσια σαράντα δύο γρόσια, ἀριθ.
19,742.

Ἐν γῶρᾳ Γήνου, τῇ 14 86ρίου 1822.

Οἱ Ἄρμοσταί.

Διευθυνόμενος λοιπὸν ὁ ἐχθρικός στόλος εἰς Ἑλλήσποντον διέβη μεταξὺ Χίου καὶ Ψαρῶν, τὴν 15 ὁκτωβρίου 1822· μετὰ δὲ τὴν διάβασιν ἔπεμψαν πλοῖον ἵνα τὸν κατασκοπεύσῃ, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πέμψουν κατὰ πόδας δύο πυρπολικά, βρίκιον καὶ σακολεύαν, καὶ ἂν τυγχὼν ἀπὸ ἐναντίους ἀνέμους τὸν εὕρωσιν ἐλλιμενισμένον κατὰ τὴν Τρωάδα ἢ τὸν Ἑλλήσποντον νὰ τὰ ρίψουν ἐπ' αὐτοῦ. Διωρίσθησαν δὲ διευθύνται αὐτῶν ὁ Κανάρης καὶ ὁ Γ. Ν. Βρατσάνος. Ἡ βουλὴ ἄφισε εἰς αὐτοὺς ν' ἀποφασίσωσι ποῖος θὰ διευθύνῃ τὴν σακολεύαν καὶ ποῖος τὸ βρίκιον· ἕκαστος δ' ἐξ ἐκείνων παρεχόμενος εἰς τὸν ἄλλον τὸ βρίκιον, μέχρις οὗ ὁ Κανάρης ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ τὸ βρίκιον, ὁ δὲ Βρατσάνος τὴν σακολεύαν. Ἡ βουλὴ διέταξε τὸν Γεώργιον Καλαφάτην καὶ Ἀναγνώστην Σαρρήγιάνην νὰ συνοδεύσωσι τοὺς πυρπολιστὰς μετὰ μυστικά των ἵνα οὗτοι, ἀφοῦ θέσωσι τὸ πῦρ, εἰσέλθωσιν εἰς αὐτά. Ἐνῶ δὲ τὰ πάντα ἦσαν ἑτοιμα πρὸς ἀπόπλουν καὶ τὸ πυρπολικὸν τοῦ Κανάρη μετεφέρθη ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς πόλεως εἰς τὸν τοῦ Νησιοῦ, ἐξηγέρθη σφοδρὸς βόρειος ἄνεμος καὶ τρικυμία, καταστρέψασα τὸ πυρπολικὸν τοῦ Κανάρη.

Ὁ ἐχθρικός στόλος ἔνεκα τῶν ἐναντίων ἀνέμων ἡγυροβόλησε μεταξὺ Τρωάδος καὶ Τενέδου. Ἐπισυμβάσης δὲ τῆς τρικυμίας, πλοῖα τινὰ ἐξώρμησαν ἔνεκα τοῦ ἀνέμου· ἐν δὲ ἐξ αὐτῶν, ἐγκαταλειφθὲν ὑπὸ τοῦ πληρώματος, ἀφέθη εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ὠθούμενον κατευθύνετο ὅπου ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα τὸ ἔφερον· ἐρχόμενον δὲ ψαριανὸν πλοῖον τοῦ Ἰωάννου Καμπούρη ἀπὸ Σκυῖρον καὶ διευθυνόμενον εἰς Ψαρὰ, ἐπλησίασεν εἰς τὸ ὀθωμανικὸν καὶ εἶδεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς ἄνθρωπος ἐντὸς αὐτοῦ· μὴ δυνάμενος δὲ, ὥς ἐκ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης,

νὰ ρίψη τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν νὰ τὸ καταλάβῃ, τὸ ἀφῆκε· ἅμα δ' ἔφθασεν εἰς Ψαρὰ ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα. Ἀμέσως δὲ ἀπέπλευσαν τὰ πλοῖα τοῦ Ἀνδρέου Γιαννίτση καὶ Γεωργίου Χ. Μικῆ πρὸς ἀναζήτησίν του.

Ἐντοσούτω μετὰ τὸ ναυάγιον τοῦ πυρπολικοῦ τοῦ Κανάρη ἡ κοινότης ἐτοιμάσασα ἕτερον πυρπολικὸν παρεχώρησεν αὐτὸ εἰς ἐκεῖνον. Ἀπέπλευσαν δὲ τὰ πυρπολικά καὶ τὰ μύστικα, τὴν 27 ὁκτωβρίου 1822, ἔχοντα ἄνεμον ἐναντίον. Τὴν δ' ἐπιούσαν περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐπειδὴ ἔπνευσεν ἄνεμος νότος, διευθύνθησαν τὰ πυρπολικά καὶ τὰ μύστικα κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον· ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτός τὰ μύστικα ἐβραδυπόρησαν καὶ περιέπλεον ἀναμένοντα τὸ ἀποτέλεσμα· τὰ δὲ πυρπολικά ἀκολουθοῦντα τὴν πορείαν των εἶδον τὰς ἐχθρικὰς φυλακὰς. Τότε οἱ δύο διευθυνταὶ συνωμίλησαν περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ἀποτελέσματος· ὁ δὲ Κανάρης εἶπεν εἰς τὸν Βρατσάνον ὅτι, ἐπειδὴ ἡ σακολεύα εἶναι μικρὰ καὶ βραδυκίνητος νὰ ρίψωσιν αὐτὴν εἰς τὸ πρῶτον δίκροτον τὸ ὁποῖον θὰ εὕρωσιν· αὐτὸς δὲ μὲ τὸ βρίκιον, ὡς ταχύτερον, θὰ τὸ ρίψη εἰς τὸ δεύτερον δίκροτον τὸ ὁποῖον θ' ἀπαντήσῃ. Συνεφώνησαν δὲ καὶ τὸ σύνθημα (α) διὰ νὰ γνωρισθοῦν μὲ τὰς λέμβους ἅμα πυρπολήσωσι τὰ πυρπολικά των. Ἐνῶ δ' εἰσέτι συνωμίλουν εἶδον τὸν ὀθωμανικὸν στόλον ἡγχυροβολημένον μεταξὺ Τρωάδος καὶ Τενέδου· ἀμέσως δὲ ὁ Κανάρης ὕψωσε τοὺς παπαφίγκους τοῦ πυρπολικοῦ του καὶ ἔρριψεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἡγχυροβολημένου ἐχθρικοῦ δικρότου τὴν 28 ὁκτωβρίου 1822, περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ τὸ ἀπετέφρωσεν.

(α) Οἱ ψαριανοὶ πυρπολισταί, ὅταν ἀπεστέλλοντο κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, συνεφώνουν μεταξὺ των σύνθημά τι διὰ νὰ γνωρίζωνται αἱ λέμβοι των μετὰ τὸν πυρπολισμὸν τῶν πυρπολικῶν αὐτῶν.

Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος θεωρῶν καιόμενον τὸ δίκροτον ἀπὸ πυρπολικὰ, ἔκοψε τὰς γουμένας τῶν ἀγκυρῶν καὶ ἐβγήκεν εἰς τὰ πανιά. Ὁ δὲ Βρατσάνος ἐξακολουθῶν τὸν πλοῦν του ἐπλησίασεν εἰς ἕτερον δίκροτον καθ' ἣν στιγμὴν ὑψωνε τὰς γάμπιας του, ἔρριψε τὸ πυρπολικὸν εἰς τὴν πρῶραν αὐτοῦ, ἣτις ἤναψεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σακολεὺα δὲν εἶχεν ἰστία καὶ κεραίας διὰ νὰ περιπλεχθῶσι μὲ τὰς τοῦ δίκροτου δὲν ἐκόλλησε καλὰ ἐπ' αὐτοῦ καὶ δὲν κατῴρθησε νὰ διαδώσῃ τὸ πῦρ· τὸ δὲ δίκροτον ὑψῶσαν τὰς γάμπιάς του, ἀπεσύρθη τοῦ πυρπολικοῦ καὶ συγχρόνως ἔσβυσε καὶ τὴν ἐπὶ τῆς πρῶρης φωτίαν διὰ τῶν ἀντλιῶν. Οἱ δὲ τοῦρκοι τοσοῦτον φόβον ἔλαβον ὥστε πολλὰ πλοῖα μικρὰ ἔρριψαν εἰς τὴν ξηράν. Αἱ λέμβοι τῶν πυρπολικῶν διευθύνθησαν πρὸς ἀνέυρεσιν τῶν μυστίκων· ἡ δὲ λέμβος τοῦ Κανάρη, ὡς πρώτου ἀναχωρήσαντος, εὔρεν αὐτὰ, αὐτὸς δὲ ἐσώθη εἰς τὸ τοῦ Καλαφάτη. Ἀμέσως ὁ Σαρηγιάννης διευθύνθη πρὸς ἀνέυρεσιν τῆς λέμβου τοῦ Βρατσάνου. Οὗτος, περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, εὐρισχόμενος εἰς Τένεδον ἀπέναντι τοῦ Π ο ρ ι ᾱ ς λ ι μ ᾶ ν ι παρετήρησεν ὅτι παρηκολουθεῖτο ὑπὸ δύο ἐχθρικῶν λέμβων, αἵτινες μὴ δυνάμεναι νὰ τὸν φθάσουν ἀπεσύρθησαν. Εὐρὼν δὲ αὐτὸν ὁ Σαρρηγιάννης κατὰ τὴν Τένεδον τὸν ἔλαβεν, καὶ ἐνωθεὶς μὲ τὸν Καλαφάτην διευθύνθησαν εἰς Ψαρά· ἔνεκα δὲ ἐναντίων ἀνέμων ἐλλιμενίσθησαν εἰς Σκῦρον ὅπου τοὺς ὑπεδέχθη ὁ λαὸς καὶ ὁ κληρὸς μετὰ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς συνώδευσαν εἰς τὸν ναὸν ὅπου ἔψαλον δοξολογίαν. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἐκ τῆς Σκύρου ἦλθον εἰς Ψαρά ὅπου τοὺς ὑπεδέχθησαν μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ ὁ λαὸς καὶ ὁ κληρὸς, τοὺς συνώδευσαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ ἔψαλον δοξολογίαν, ἐνῶ ἐκανονοβόλουν τὰ κανονοστάσια καὶ τὰ πλοῖα σηματοστόλιστα.

Τὰ ἀποπλεύσαντα δύο πλοῖα τοῦ Γιαννίτση καὶ Χ. Μικὲ πρὸς σύλληψιν τοῦ ἐξωρμισμένου ὀθωμανικοῦ πλοίου ἔφθασαν αὐτὸ ἄνωθεν τῆς Ἀνδρου, τὸ συνέλαβον καὶ ἔνεκα τῶν ἐπικρατούντων ἀνέμων ἀπῆλθον εἰς Πάρον ἀφ' ὅπου ἀναχωρήσαντα διευθύνθησαν εἰς Ψαρά. Ἐνῶ δ' ἐπλησίαζον εἰς τὸ Βενέτικον τῆς Χίου εἶδον τὴν λάμψιν τῆς πυριταποθήκης καὶ ἐννόησαν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πυρπολικοῦ.

Τὸ συλληφθὲν τοῦτο πλοῖον εἶχεν ὄλον τὸν ὀπλισμόν, ἐφοπλισμόν, ἐφόδια καὶ τροφάς· ἐκ δὲ τῶν μεταφρασθέντων ὀθωμανικῶν ἐγγράφων του ἔμαθον ὅτι ἦτο ἡ ναυαρχὸς τῆς μοίρας τῆς Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας.

Εἶπον προηγουμένως ὅτι οἱ ψαριανοὶ φοβούμενοι, ὥς ἐκ τοῦ συσσωρευθέντος πλήθους ἐπὶ τῆς νήσου των, μὴν ἐπέλθῃ ἐπιδημία μετεκόμισαν κατὰ πρῶτον μὲ τὰ ἰδιὰ των ἔξοδα καὶ πλοῖα, τοὺς Κυδωνεῖς καὶ Μοσχωνησιώτας, καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς Χίους. Ἀλλ' εἰσέτι τὸ πλῆθος ὅπερ ἔμενεν ἦτο τόσον πολὺ ὥστε αἱ κεναὶ οἰκίαι των τῆς πόλεως καὶ ἐξοχῆς ἦτο πλήρεις, ἔχουσαι ἐκάστη δύο καὶ τρεῖς οἰκογενείας. Ὅ,τι δὲ ἐφοβοῦντο δὲν τὸ ἀπέφυγον· διότι ἡ ἀτμοσφαῖρα μολυνθεῖσα ἐπέφερεν ἐπιδημίαν θανατηφόρον· καθ' ὅσον δὲ αἱ ἡμέραι παρήρχοντο τοσοῦτον ἡ ἐπιδημία προώδευεν εἰς τοὺς ἐντοπίους καὶ ξένους. Ἡ δὲ πενία τῶν πασχόντων παροίκων καὶ ἡ ἔλλειψις ἱατρῶν καὶ θεραπευτικῶν μέσων καθίστων τὴν περίστασιν σπουδαιοτέραν. Ἡ βουλὴ σχεφθεῖσα ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, ἀπεφάσισε νὰ μετακομίσῃ ἀλλαχοῦ πολλὰς οἰκογενείας, χορηγοῦσα καὶ τροφὴν εἰς τοὺς ἐνδεεῖς· μετέβαλε δὲ τὸ γυναικεῖον μοναστήριον εἰς νοσοκομεῖον, διορίσασα ἱατρὸν νὰ τοὺς ἐπισκέπτηται καὶ τοὺς ἀναγκαίους ἐπιστάτας καὶ νοσοκόμους νὰ τοὺς περιποιῶνται. Καὶ πρὸς ἐκ-

τέλεσιν δὲ τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων τῶν ἀσθενῶν διώρισεν ἱερέα· ἐπίσης δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἄνδρας ἐκ τῶν συμπολιτῶν τῆς Ἰνα μετακομίζωσι τοὺς παροίκους ἀσθενεῖς εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Τούτου δὲ γενομένου, ἐπειδὴ ἐγέμισε τὸ μοναστήριον, ἔλαβον καὶ τὰς πέριξ τοῦ μοναστηρίου οἰκίας καὶ ἐκβαλόντες τοὺς ὑγιεῖς ἔθεσαν εἰς αὐτὰς τοὺς ἀσθενεῖς· ἐχορήγει δὲ ἡ Βουλὴ εἰς τούτους τὰ μέσα τῆς θεραπείας καὶ τῆς τροφῆς τῶν ἀσθενῶν. Οἱ δὲ τεσσαράκοντα ἐφρόντιζον νὰ μὴν ὑπάρχη συνάφεια μεταξὺ ἀσθενῶν καὶ ὑγιῶν, μετακομίζοντες αὐτοὺς εἰς χωριστὰς οἰκίας καὶ παραχωροῦντες εἰς τοὺς ὑστερουμένους τὰ μέσα τοῦ ζῆν. Τοιουτοτρόπως δὲ ἡ ὑγεία ἐβελτιώθη, ἡ πόλις ἐκαθαρίσθη καὶ ἡ ἐπιδημία ἔπαυσεν ἀφοῦ κατεμάστισε τὴν πόλιν ἀπὸ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1822 μέχρι τοῦ μαρτίου τοῦ 1823. Πολλοὶ δὲ ἐντόπιοι καὶ πάροικοι ἐκ τῆς ἐπιδημίας ταύτης ἀπεβίωσαν.

Ἀξιοσημείωτος δὲ εἶναι ἡ φιланθρωπία τῶν ψαριανῶν γυναικῶν, τὴν ὁποίαν ἔδειξαν καθ' ὃν χρόνον ἐπεκράτει ἡ ἐπιδημία αὕτη· παντοῦ ἔτρεχον ὅπου ὑπῆρχον ἀσθενεῖς· μὲ ζῶα καὶ μὲ τοὺς ὥμους των μετέφερον τοὺς ἄρτους, τὰ τρόφιμα, τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ σκεπάσματα.

Κατὰ τὸν νοέμβριον μῆνα ἐλθὼν πλοῖον ἐμπορικὸν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀνήγγειλεν ὅτι εἰς τὴν Τρωάδα εἶναι ἐχθρική φρεγάτα ἡ γκυροβολημένη, ἔχουσα τοὺς ἰστοὺς τεθλασμένους καὶ ἤδη εἶναι ἄνευ ἰστών. Ἀμέσως δὲ οἱ ψαριανοὶ ἔπεμψαν τὰ πλοῖα τοῦ Ἀνδρέου Γιαννίτση, Ἀναγνώστου Κοντοῦ, Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ, Κωσταντῆ Χ. Ἀγγελῆ, Ν. Χ. Δημητράκη, Γεωργίου Χ. Μιχέ, καὶ Ἑμμανουὴλ Βαλαβάνου διὰ νὰ τὴν κυριεύσωσιν. Ἀπελθόντα τὰ πλοῖα ἐκεῖ ἔμαθον ὅτι ἡ φρεγάτα τῶνόντι εἶχε πάθει, ἀλλ' ὅτι μὲ τοὺς τόνους τὴν ἔμβασαν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον· ὅθεν ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι.

Κατὰ τὴν 10 δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1822 οἱ ψαριανοὶ ἐπληροφορήθησαν ὅτι ὁ αἰγυπτιακὸς στόλος συγκεείμενος ἀπὸ πλοῖα 22 ἐλλιμενίσθη εἰς Χίον. Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐκήρυξε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς νήσου, μὴ συγχωροῦσα οὐδενὸς πλοίου τὴν ἐκπλευσιν· ἐτοίμασε δὲ ἓν πυρπολικόν καὶ δύο πολεμικά διὰ ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου καὶ νὰ ρίψωσι τὸ πυρπολικόν, ἂν ἐπιτύχωσι τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον ἡγκυροβολημένον· ἀπέστειλε δὲ καὶ ταχύπλουν ἵνα κατασκοπεύσῃ τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀνεχώρησαν καὶ τὰ πολεμικά μετ' τὸ πυρπολικόν, τὰ ὅποια συναπαντηθέντα μετ' τὸ ταχύπλουν, ἔμαθον ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἀνεχώρησε καὶ ἄδηλον ποῦ ὑπάγῃ. Ὅθεν ἐπέστρεψαν· ὁ δὲ τηλέγραφος τῶν Ψαρῶν ἀνήγγειλεν αὐτόν, τὴν 12, διευθυνόμενον εἰς Σίγρι· τὴν δὲ 13 ἐπιστρέφων μετ' ὁρμήν αὐτὸν ἀνεμὸν σφοδρὸν διέβη μετὰ τὴν Χίον καὶ Ψαρῶν διευθυνόμενος κατὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ ψαριανοὶ ἔμαθον ὅτι εἰς Φώκαις ἦν ἐλλιμενισμένη φρεγάτα ὀθωμανικὴ· ἡ βουλὴ ἀπέστειλεν ἓν πυρπολικόν, σαχολεύαν, καὶ πρὸς συνοδίαν αὐτοῦ δύο μύστικα, τὰ ὅποια ἀπελθόντα εἰς Φώκαις, εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ λιμένος νύκτα καὶ ἐρρίψαν τὸ πυρπολικόν ἐπὶ τῆς φρεγάτας. Οἱ Τοῦρκοι διὰ τῶν ἀντλιῶν ἔσβεσαν τὸ πῦρ ἀπὸ αὐτῆς, τὸ δὲ φρούριον καὶ ἡ φρεγάτα ἤρχισαν τοὺς πυροβολισμοὺς κατὰ τῶν μυστικῶν, ἅτινα λαβόντα τὴν λέμβον μετ' αὐτοὺς πυρπολιστὰς ἐξῆλθον τοῦ λιμένος καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρά.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ψαριανοὶ τινες συνεταιρίσθησαν μετ' ὁρκου καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐκτείνωσι τὴν ἐταιρίαν προπαρασκευάσαντες καὶ τὸν κανονισμόν αὐτῆς. Ὡς τόπον δὲ κατάλληλον συνεδριάσεως καὶ ὁρκομωσίας ἐξελέξαντο τὸν κῆπον τοῦ Ἀναγνώστη Σαρῆ, ἐντὸς τοῦ ὁ-

ποίου ὑπῆρχεν οἰκίσκος. Ὅν τινα λοιπὸν ἤθελον νὰ κατη-
 χήσωσι τὸν προσεχάλουν εἰς προσδιωρισμένην ὥραν τῆς
 νυκτός νὰ παρευρεθῇ ἐκεῖ. Ὁ προσκεκλημένος ἐρχόμε-
 νος ἔκρουε τὴν θύραν ἣτις ἠνοιγέτο εἰς αὐτόν· εἰσερχό-
 μενος οὐδένα ἐθεώρει, διότι εὐρίσκοντο χωρὶς φῶς· οἱ
 ἑταιρισταὶ τοῦ ἐξεμυστηρεύοντο, καὶ ἐὰν ἐδέχετο (ἐὰν δὲν
 ἐδέχετο τὸν ἐξέβαλον τοῦ οἰκίσκου καὶ διελύοντο) τότε
 ἦναπτον ἀμυδρὸν φῶς, ἐπαρῥησίαζον τὴν εἰκόνα τῆς Θεο-
 τόκου, ὠρκίζον καὶ ἐκατήχουν αὐτόν. Ἐνῷ δὲ ἡ ἑταιρία
 ἐξηκολούθει τὸ ἔργον τῆς καὶ τὰ μέλη ἐγένοντο δε-
 κατέσσαρα, ἡ βουλὴ προεῖδεν ὅτι κάτι τί διοργανίζεται·
 ἐπὶ τέλους εἷς τῶν ἑταιριστῶν κατήγγειλεν αὐτὴν εἰς
 τὸν Νικόλαον Χ. Δ. Κοτζιάν καὶ Νικόλαον Ἀποστόλην·
 μαθόντες οἱ ἑταιριστοὶ τὴν καταμήνυσιν διελύθησαν.

Σκοπὸς τῆς ἑταιρίας ταύτης ἦτο νὰ λάβωσιν οἱ ἑ-
 ταιρισταὶ τὴν τοπικὴν ἀρχὴν εἰς χεῖρας· νὰ διορίζωσιν
 ἐξ αὐτῶν βουλευτάς, ναύαρχον, πλοιάρχους τῶν πολε-
 μικῶν πλοίων, καὶ νὰ πέμπωσι παραστάτας καὶ πληρε-
 ξουσίους ὁποίους αὐτοὶ θέλουσιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἐπρο-
 δίδετο ἡ ἑταιρία αὕτη ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ
 σκοπομένου· διότι ὁ λαὸς τῶν Ψαρῶν δὲν ἤθελε ποτὲ
 συγχωρήσει νὰ περιέλθῃ ἡ ἐξουσία εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
 πων τοὺς ὁποίους δὲν ἐσέβετο καὶ δὲν ἠγάπα· δὲν ἤθε-
 λεν ἐπίσης συγχωρήσει νὰ ἰδῇ τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν
 πλοίων ἀποβαλλομένους· ὥστε ἤθελεν ἐμποδίσαι τοῦτο.

Ἐνῷ δ' ἐμάστιζεν εἰσέτι ἡ ἐπιδημία τοὺς ψαριανούς,
 ὡς ἀνωτέρω εἶπον, συνέβη καὶ τὸ ἐξῆς· πλοῖον τῆς νήσου
 Θήρας ἐρχόμενον ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως μὲ φορτίον
 σχοινίων, μουσαμάδων καὶ διαφόρων ἄλλων χρησίμων
 πρὸς ἐφοπλισμὸν τῶν πλοίων, ἐλλιμενίσθη εἰς Ψαρὰ ἐπὶ
 σκοπῷ νὰ πωλήσῃ τὸ φορτίον του. Ἀφοῦ παρῆλθεν ὁ
 χρόνος τῆς καθάρσεως ἡλευθεροκοινώνησε τὸ πλοῖον καὶ

οἱ ἐπιβάται ἀνεχώρησαν διὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ναῦται εἶχον πραγματείαν, μετάξια καὶ ὑφάσματα μεταξωτὰ καὶ διάφορα ἄλλα εἶδη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰσήρχοντο ἐπὶ τοῦ πλοίου οἱ ψαριανοὶ καὶ ἡγόραζον τὰς πραγματείας. Σχετισθέντες δὲ οὕτω μετὰ τῶν ναυτῶν οἱ ψαριανοὶ προσεκάλουν αὐτοὺς εἰς γεύματα καὶ δείπνους εἰς τὰς οἰκίας. Ἀλλὰ τὸ πλήρωμα τοῦτο ἦτο μεμολυσμένον ἀπὸ πανώλην, ἣν ἐφύλαττε μυστικὴν, καὶ ἥτις ἐπὶ τέλους καταλαβοῦσα ναύτας τοῦ ἰδίου πληρώματος ἐγένετο γνωστή. Φόβος καὶ τρόμος κατέλαβεν ὅλους τοὺς κατοικοῦντας εἰς Ψαρὰ ἐντοπίους καὶ παροίκους· διότι συνεκοινώνησαν καὶ ἡγόρασαν παρ' αὐτῶν πραγματείας. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ Βουλὴ ἔθεσεν ὑπὸ κάθαρσιν τὸ πλοῖον καὶ ὑπὸ αὐστηρὰν ἐξέτασιν τὸν πλοίαρχον καὶ τὸ πλήρωμα, ἐκ τῆς ὁποίας ἔμαθον ὅτι ἦτο μεμολυσμένοι ἀπὸ πανώλην, καὶ ὅτι μάλιστα κατὰ τὴν θαλασσοπλοίαν των τοὺς ἀπεβίωσεν εἰς ναύτης, ὅτι ἐνὸς ἐτέρου αἱ πληγαὶ ἐσώζοντο καὶ ὅτι οὗτος συνεκοινώνησε μετὰ τῶν ψαριανῶν εἰς συμπόσια. Ἡ βουλὴ ἔθεσεν ἀπολοίμους (μόρτες) εἰς τὸ πλοῖον, οἵτινες μετέφερον αὐτὸ εἰς Ἀντίψαρα, ἀπεβίβασαν τὸ πλήρωμα εἰς τὴν ξηρὰν, ἐξεφόρτωσαν τὸ πλοῖον καὶ τὸ ἐβύθισαν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας· ἀφοῦ δὲ ἐκαθαρίσθησαν τὰ πάντα, ἡλευθεροκοινώνησαν οἱ ναῦται, ἐξεβύθισαν τὸ πλοῖον καὶ ἀνεχώρησαν.

Οἱ ἀπελθόντες ἐπιβάται εἰς Τήνον καὶ Κέα μολυσμένοι ὄντες μετέδωκαν ἐκεῖ τὴν πανώλην. Ἐὰν αὕτη διεδίδετο καὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ψαρῶν ἤθελε φέροι μεγάλη προσκόμματα εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ψαριανῶν, διότι οὔτε τὰ πλοῖά των ἤθελον πέμπει εἰς τὰς ἐκστρατείας, οὔτε κανὲν ἄλλο ἐπιχείρημα ἤθελον δυνηθῆναι πράξωσιν, ἀλλ' ἤθελον τεθῆ ὑπὸ κάθαρσιν ἀφ' ὅλα τὰ

μέρη τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ ἐν τῇ νήσῳ των περιορισμὸς, κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖον ἦτο συνηθροισμένον, ἤθελεν εἶναι πολυχρόνιος. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἡ θεία πρόνοια, ἐπιθυμοῦσα τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἐφύλαξεν ἀπὸ τὸ δυστύχημα τὰ Ψαρά, τὸ προπύργιον τοῦτο τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου παθόντος ἤθελε πάθει καὶ ἡ Ἑλλάς τὴν βαρυτάτην πληγὴν.

Ὁ Πατατοῦχος, τέκνον τῆς Πάργας, ὠνομάζετο Ἰωάννης Κωνσταντίνου Δημολίσας, παροικῶν δ' εἰς Ψαρά πρό χρόνων ἐταξείδευε μὲ τὰ ψαριανὰ πλοῖα καὶ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Πατατοῦχος. Ὁ Ἀποσόλης Νικολάου υἱὸς τοῦ ναυάρχου τῶν Ψαρῶν, ἔχων αὐτὸν μὲ τὸ πλοῖόν του, διέμεινεν εἰς Τουλῶν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον. Ἐκεῖ ὁ Πατατοῦχος ἐφιλιώθη ἐγκαρδίως μὲ καθηγητὴν τινα τοῦ ναυστάθμου, ἀξιωματικὸν τοῦ μηχανικοῦ, ὀνομαζόμενον Ῥίτσι, ἐκ Μελίτης· ὑπηρετῶν δὲ πολυετῶς τὸ γαλλικὸν ναυτικὸν ἔλαβε τὴν ἐθνικότητα γάλλου. Οὗτος διὰ τὴν ἐγκάρδιον φιλίαν του πρὸς τὸν Πατατοῦχον τὸν ἐδίδαξε μαθήματά τινα τῆς ἀστρονομίας καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ πυρπολικῷ. Ὅτε δὲ ὁ Καλαφάτης κατεσκεύασε τὸ πρῶτον πυρπολικὸν εἰς Ψαρά ὁ Πατατοῦχος οὐδόλως ἐξεφράσθη ὅτι γνωρίζει τὴν κατασκευὴν του· ἀλλ' ὅτε ἐπαρρησιάσθη ἀνάγκη κατασκευῆς πυρπολικῷ εἰς Ἐρισσὸν, εὐρισκόμενος ὁ Πατατοῦχος εἰς τὸ πλοῖον τοῦ ναυάρχου τῶν Ψαρῶν, ὡς ἀξιωματικὸς, αὐθόρμητος εἶπεν εἰς τὸν ναύαρχον ὅτι γινώσκει τὴν κατασκευὴν τοῦ πυρπολικῷ καὶ τὴν ἐνήργησε.

Διαταχθεὶς λοιπὸν ὁ Πατατοῦχος ὑπὸ τῆς βουλῆς, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, τὴν κατασκευὴν τοῦ πυρπολικῷ, ἐπρότεινεν εἰς αὐτὴν ὅτι δύναται νὰ κατασκευάσῃ καὶ σφαίρας ἀπὸ καυστικᾶς ὕλης, καὶ διὰ τῶν πυροβόλων μὲ αὐτάς νὰ πυρπολῇ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα. Ἡ βουλὴ παρεδέ-

χθη τὴν πρότασίν του καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτόν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν. Γενομένης δὲ δοκιμασίας παρετήρησαν ὅτι αἱ σφαῖραι ἐξήρχοντο ἀναμμέναι ἐκ τῶν πυροβόλων καὶ ἐκαίοντο πρὶν φθάσωσιν εἰς τὸν σκοπὸν· ἐπειδὴ δὲ ὁ Πατατοῦχος ἐπέμενε νὰ κάμῃ καὶ ἑτέραν δοκιμὴν, ἡ βουλὴ δὲν ἐχορήγησε πλέον εἰς αὐτόν τὴν συνδρομὴν τῆς.

Ὁ Γεώργιος Ἀποστόλης, εἷς τῶν εὐκαταστάτων, πεισθεὶς ἀπὸ τὸν Πατατοῦχον ἐναυπήγησε πλοῖον διὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος σφαίρας κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων· ἐξελθὼν δὲ ὁ Πατατοῦχος μὲ τὸ πλοῖον τοῦτο εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Χίου, κατὰ τὸ ἔτος 1822, ὁμοῦ μὲ τὴν ψαριανὴν μοῖραν, δὲν ἐδοκίμασε τὰς σφαίρας ταύτας, διότι ἕνεκα τῆς σμικρότητός του τὸ πλοῖον δὲν ἠδύνατο νὰ συμπλέῃ μὲ τὰ λοιπά. Εἰς ἄλλην ἐκστρατείαν δὲν ἐξῆλθεν, ἀλλ' ἀπήρχετο μὲ αὐτὸ εἰς καταδρομὴν.

Ὁ Πατατοῦχος ἀσθενήσας ἀπὸ τὴν ἐπιδημίαν ἀπέθανε κατὰ τὸν μάρτιον τοῦ ἔτος 1823· οἱ ψαριανοὶ ἐκῆδυσαν αὐτόν μεγαλοπρεπῶς, ὡς σωτῆρα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἅπαντες συνώδευσαν τὸν νεκρόν του καὶ ἔχυσαν δάκρυα λύπης καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ. Τὰ ἐξοδα τῆς κηδείας ἐδαπανήθησαν ὑπὸ τῆς κοινότητος, ἥτις καὶ ἐχορήγησε μηνιαίαν σύνταξιν εἰς τὴν οἰκογένειάν του.

Οἱ ψαριανοὶ ἀγαπῶντες καὶ τιμῶντες τὸν Πατατοῦχον υἱοθέτησαν αὐτόν· ἦτο δὲ ἀγαθῶν αἰσθημάτων καὶ σπανίων προτερημάτων, καὶ εἰδήμων τῆς ἑλληνικῆς, ἰταλικῆς, γαλλικῆς καὶ λατινικῆς γλώσσης· καὶ ἴσως, εὐδοκία τῆς θείας προνοίας ἐδιδάχθη τὴν σωτήριον ταύτην κατασκευὴν τοῦ πυρπολικοῦ ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ δὲ κατασκευὴ καὶ ἐπιμέλεια τῶν πυρπολικῶν, ἀφότου ὁ Πατατοῦχος ἐναυπήγησε πλοῖον καὶ ἀπήρχειτο εἰσέκστρατείας, ἀνετέθη παρὰ τῆς βουλῆς εἰς τὸν Κωνσταντῖνον Νικόδημον βοηθούμενον καὶ ἀπὸ τὸν Γεώργιον Κουτσοδόνητον, Ἰωάννην Γ. Φιλήνην καὶ τινων ἄλλων.

Κατὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς Α'. ἐθνικῆς συνελεύσεως ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος ἦτον ἐνιαύσιος ἐπροσκάλεσε τοὺς πληρεξουσίους τοῦ ἔθνους εἰς Β'. ἐθνικὴν συνέλευσιν· ἔπεμψαν δὲ οἱ ψαριανοὶ πληρεξουσίους τὸν Ἰωάννην Μαμούνην, Κωνσταντῇ Ζανήν, Γεώργιον Καλαφάτην καὶ Νικόλαον Λουμάκην.

Ἀριθ. 316.

Κύριοι πληρεξούσιοι καὶ παραστάται.

Εἴμεθα ἕως ὥρας ὑστερημένοι ἐπιστολῶν σας, ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν διάστημα, καὶ τοῦτο μᾶς κάμνει νὰ συμπεραίνωμεν ὅτι εἰσέτι τὰ πράγματα μένουσιν εἰς τὴν πρώτην των κατὰστασιν, δηλονότι εἰς ἀναρχίαν, χωρὶς νὰ καταπεισθῶσιν οἱ αὐτόσε ἄρχοντες διὰ νὰ συστηθῇ ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις· ἡμεῖς δὲν ἠθέλωμεν μεταγράψει κατ' οὐδένα τρόπον περὶ εἰδήσεων τὰς ὁποίας καθημερινῶς λαμβάνομεν, πλὴν λυπούμεθα τὰ ἀθῶα καὶ ἀδύνατα τρισάθλια μέλη τοῦ ἔθνους κινούμεθα εἰς οἶκτον καὶ γράφομεν τὰ ἐξῆς. Ἄν ἀρκετὸν μέρος τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου συνιστάμενον ἀπὸ τριάκοντα δύο κομμάτια πλοῖα, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἰσὶν καὶ οἱ ἀλγερίνοι, κατὰ τὰς 15 ἐνεστῶτος εἰσέβησαν εἰς Μιτυλήνην τὸ ἑσπέρας, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα μὲ τὸν Καπετὰν πασσαῖ εἶναι καὶ αὐτὰ ἕως ὥρας ἔξω ἴσως· οἱ σκοποὶ των ὅμως θαρρόμεν νὰ ᾔναι εἰς ἅπαντας αἰσθητοὺς τε καὶ ἀναισθήτους γνωστή· ὅθεν καὶ περὶ τούτου οὐδεὶς λόγος.

Οἱ τοῦρκοι εἶναι ἔξω καὶ δὲν λείπει ἄλλο εἰμὴ νὰ βάλωσιν ἀρχὴν εἰς τοὺς σκοποὺς των, οἱ δὲ Ἕλληνες εἰς τί κατὰ τὸ παρὸν καταγίνονται, τὸ βλέπομεν· αὐτοὶ καταγίνονται εἰς τὸ νὰ μοιράσθουν τὰ στέφανα τῆς εὐκλείας, χωρὶς νὰ ἔρχωνται εἰς αἴσθησιν ὅτι ἐνῷ τὰ στοχάζονται ὅτι θέλουν εἶσθαι ἀπὸ δάφνας,

αὐτὰ θέλουν μεταβληθῇ εἰς σιδερένια, καλὰ ἀναμμένα, τὰ ὅποια οἱ τοῦρκοι τοῦ ταρσανὰ κατεσκεύασαν ἐπὶ τούτου διὰ τοὺς ἀρχηγούς τοῦ ἔθνους, καὶ μάλιστα ὁ Χουστρέφ-πασσᾶς, ὁ στραβοκάνης, ὅστις καὶ παρὰ πάντων φημίζεται ὡς ἐπιτήδειος εἰς τὰ παρόμοια καὶ ἀποδεδειγμένος.

Ἄν οἱ Ἕλληνες εἶχον συστημένην τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, καὶ ἐξ αὐτῆς τὰ πάντα εἰς ὀλίγην τάξιν, βεβαιότατα αὕτη ἢ πτέρυγα, ἥτις εἰς Μιτυλήνην εὐρίσκεται, ἐτελείωνε, καὶ μετ' αὐτὴν ὁ εἰρημένος στραβοκάνης, καὶ τὸ αὐτῶν κράτος ἦτο τελειωμένον διὰ θαλάσσης· πλὴν τί νὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ὁποῦ πρὶν τῆς νίκης ζητοῦν νὰ ψάλλουν τὰ ἐπινίκεια, καὶ νὰ μοιράσωσι τὰ ἀξιώματα, διαφερόμενοι περὶ πραγμάτων διὰ τὰ ὅποια ἀκόμη δὲν εἶναι κύριοι; Ἀδελφοὶ κάμετε τρόπον, εἰ δυνατόν νὰ καταπεισθῶσιν οἱ ῥαδιοῦργοι καὶ στασιασταί, διὰ νὰ συστηθῇ διοικήσεις καὶ νὰ προβλέψῃ, ὡς ἄλλος ἥλιος, τὴν ἀναζώωσιν τῶν τεθνεώτων φώτων· διότι ὁ καιρὸς πλέον παρῆλθε, καὶ οἱ τοῦρκοι εὐρίσκονται εἰς πράξεις· δὲν εἶναι πλέον λόγοι καὶ προφάσεις, ὡς τὰ ἐστοχάζοντο οἱ κύριοι Μωραΐται καὶ ἀργοποροῦσαν τὴν συνάθροισίν των, ὡς περιττήν, καὶ ὡς τὸ Γένος ἡμῶν ὃν διόλου ἀνεξάρτητον, ἀλλ' εἶναι ἔργα· τοῦρκοι εἰς τὸ Ἀρχιελάγος μὲ στόλον, καὶ γραικοὶ κατουνιασμένοι εἰς νησίδια χωρὶς παραμικρὰν δύναμιν, ἢ ἐλπίδα σωτηρίας· καὶ διατί ὅλα ταῦτα; διὰ τὴν ἐπάρατον διαφωνίαν ἥτις ἐμφωλεύει εἰς τὰς καρδίας τῶν τετυφλωμένων ἀπὸ δόξαν ἀκροβατιστάτου καὶ ἀνοητοτάτων μισογενῶν προξενούντων τὴν δυστυχίαν τοῦ ὅλοκληρου ἔθνους· διὸ καὶ θέλουσι δώσει λόγον εἰς τὸν ἀδέκαστον κριτὴν· ἐπειδὴ καὶ τὸ ἔθνος ἡμῶν ὅχι ἀπὸ ἀδυναμίαν του θέλει δυστυχήσῃ ἀλλὰ ἀπὸ κακίστα καὶ ἀχρίεστατα φρονήματα ὀλίγων τινων μὲ σχῆμα ἀνθρώπων σκεπασμένους, οἵτινες εἶναι χειρότεροι καὶ παρ' αὐτὸν τὸν Σουλτάνον. Ἄς ἔλθωσιν εἰς αἵσθησιν, ἄς ὁμονήσωσιν, ἄς συμφωνήσωσιν, ἄς παραβλέψωσι τέλος ἂν ἀδικοῦνται οἱ ἀσυνεῖδητοι· διότι τὸ ἔθνος χάνεται ἐξ ὀλοκληρου ἂν δὲν ὑπάρξῃ ἑλληνικὸς στόλος, ὅστις πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ ἐνῶ προχθὲς ἀπὸ μίαν γραφὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ ἀπεσταλμένου μας εἰς τὰς νήσους· διὰ τὴν σύναξιν τῶν μετρητῶν

(τὸν καπ. Γεώργιον Ἰωαννόπουλον), βλέπομεν ὅτι εἰς τέσσαρας τῶν νήσων ἔφθασαν καὶ ἀπὸ καμμίας δὲν ἐστάθη τρόπος νὰ συναχθῇ ἐν ἄσπρον τοῦλάχιστον. Ὅθεν καὶ τοῦτοι μὲ καλὰ φρονήματα ἐξακολουθοῦν, καὶ ὁ θεὸς νὰ τοὺς βοηθήσῃ· καθεὶς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας φαντάζεται ὅτι θέλει ἀποφύγει τὸν κίνδυνον, πλὴν εἶναι ἀνοησία. Αἰτία δὲ ὅμως ἀπάντων εἶναι οἱ κύριοι οἱ ἐμποδίζοντες τὴν σύστασιν τῆς μητρὸς τοῦ ἔθνους, ἥτοι τῆς Διοικήσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὰ πάντα ἤθελον διορθωθῇ, καὶ εἶναι εἰς πρόβλεψιν καλὸν διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσωμεν ὥς κινδυνεύομεν. Ἐρρώσθε.

Ἀπὸ Ψαρὰ, κατὰ τὴν 17 ἀπριλίου 1823.

(Τ. Σ.)

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἡ βουλὴ μαθοῦσα τὴν ἔξοδον τῆς μοίρας τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπειδὴ ὁ ἑλληνικὸς στόλος δὲν ἦτον εἰς ἐνέργειαν νὰ ματαιώσῃ τοὺς σκοποὺς τῆς, καὶ ἐπειδὴ ἡγνόουν τὴν σύστασιν τῆς Διοικήσεως, ἀπέστειλε τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον ἐξιστοροῦσα τὰ κινήματα τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ μὲ αἴσθημα λύπης ἐκφραζομένη διὰ τὰ ἀθῶα καὶ ἀδύνατα μέλη τοῦ ἔθνους. Ἐδωκε δὲ ἐντολὴν εἰς τοὺς παραστάτας καὶ πληρεξουσίους νὰ ἐνεργήσουν μὲ κάθε τρόπον νὰ συστηθῇ ἡ Διοίκησις διὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ ἑλληνικὸς στόλος καὶ νὰ προλάβῃ τὰ ἐπικείμενα δεινά. Ταῦτα δὲ φροντίζουσα ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἔμεινεν αὕτῃ ἐπὶ τέλους μόνη καὶ κατεστράφη.

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες ἀνάγκην ἐφοδίων ἐπεμψαν καὶ ἄλλας ἐπιστολάς πρὸς τοὺς πληρεξουσίους αἰτοῦντες ἐφόδια πολέμου διὰ τὴν νῆσόν των. Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν ἐζήτησαν τὰ πολεμεφόδια ταῦτα ἀπὸ τοὺς πληρεξουσίους τοῦ ἔθνους οἵτινες δὲν τὰ ἐχορήγησαν.

Ἀφοῦ δ' ἐνομοθέτησαν αἱ συνελεύσεις καὶ αἱ Διοικήσεις τὰ περὶ ἐκλογῆς παραστατῶν κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔδωσαν ἐξαιρετικὸν δι-

καίωμα εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, ὡς ἐχούσας ὅλην τὴν θαλάσσιον ναυτικὴν δύναμιν· καὶ ἡ μὲν Ὑδρα νὰ πέμπῃ τρεῖς, αἱ δὲ Σπέτσαι καὶ Ψαρὰ ἐκάστη ἀνὰ δύο. Κατὰ συνέπειαν οἱ ψαριανοὶ ἐξελέξαντο εἰς μὲν τὴν πρώτην περίοδον τὸν Ἀναγνώστην Μοναρχίδην, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸν Γ. Καλαφάτην καὶ Νικολὴν Λουμάκην. Ἐπειδὴ δὲ αἱ συνελεύσεις αὗται προσδιώρισαν νὰ διευθύνηται τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν ἀπὸ ἓνα ὑδραῖον, ἓνα σπετσιώτην καὶ ἓνα ψαριανόν, οἱ ψαριανοὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίοδον ἀπέστειλαν τὸν Χατζῆ Ἀνδρέαν Ἀργύρην, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸν Ἰωάννην Καλημέρην.

Ἡ β'. ἐθνικὴ συνέλευσις προσδιώρισε τὸν ἀριθμὸν τῶν στρατευμάτων τῶν ἀναγκαιούντων διὰ τὰς πολιορκίας τῶν φρουρίων, διὰ τὸ ἐσωτερικόν καὶ ὅλην τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τε τὴν διαφύλαξιν τῶν φρουρίων καὶ διὰ τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκστρατείαν. Προσδιώρισαν δὲ διὰ τὰ Ψαρὰ (α) 1,000 στρατιώτας· ἀλλὰ κατωτέρω ρηθήσεται ὅτι καίτοι ἐπανειλημμένως αἰτήσαντες αὐτοὺς οἱ ψαριανοί, οὔτε στρατιώτας ἔπεμψαν πρὸς αὐτοὺς, οὔτε λεπτὸν διὰ τοὺς ὑπὸ τῶν ψαριανῶν στρατευομένους.

Γενομένης δὲ τῆς καθιδρύσεως τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς β'. περιόδου, τὴν 25 ἀπριλίου 1823, προέβησαν καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προέδρου τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος. Ἦσαν δὲ σύμφωνοι οἱ πληρεξούσιοι καὶ παραστάται τῶν τριῶν νήσων μὲ ἄλλους τινὰς παραστάτας τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ἐκλέξωσιν τὸν Κουντουριώτην

(α) Ἴδε εἰς τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ Α. Μάμουκα, πρακτικὰ τῆς β'. ἐθνικῆς συνελεύσεως, τὸν διορισμὸν τῶν 1000 στρατιωτῶν διὰ τὴν νῆσον ψαρῶν.

πρόεδρον· ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα εἰς τὴν συνεδρίασιν ἐξελέχθη ὁ ἐξ Ὑδρας Ἰωάννης Ὁρλάνδος. Ὁ διορισμὸς τούτου δυσηρέστησε πολλοὺς καὶ ἰδίως τοὺς παραστάτας καὶ πληρεξουσίους τῶν νήσων Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, οἵτινες ἀνεχώρησαν καὶ ἀπῆλθον εἰς Σπέτσας. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησίν των τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔπεμψε πρὸς αὐτοὺς εἰς Σπέτσας ἐν τῶν μελῶν του, τὸν Α. Μεταξᾶν, μὲ γράμμα τοῦ γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, παρακαλοῦν αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψωσι διὰ νὰ συμβιβασθῇ ἡ ὑπόθεσις. Οἱ ἀπελθόντες εἰς Σπέτσας σκεφθέντες ὁμοῦ μὲ τοὺς προκρίτους Σπετσῶν, ἔπεμψαν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ· ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή.

Ἐκλαμπρότατε Κύριε

Τὸ ἐξ Ἀστρους ἔκλαμπρον γράμμα σου διὰ χειρὸς τοῦ ἐξοχωτάτου Κόμητος κυρίου Ἀνδρέου Μεταξᾶ ἐλάβομεν, ἐν ᾧ εἶδομεν τῆς ἀδόλου φιλογενείας σου τὰς ἐκφράσεις. Ἀποκρινόμενοι λοιπὸν πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά σου, ἀποτεινόμεθα ἐνταυτῷ καὶ πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, καὶ πρὸς πάντας τοὺς συναδέλφους παραστάτας. Οὐδεὶς ἰδιαίτερος στοχασμὸς, οὐδὲν προσωπικὸν συμφέρον μᾶς ἠνάγκασε νὰ ἐναντιωθῶμεν εἰς τὴν κατὰ τὴν ἰή. τοῦ τρέχοντος γεγονυῖαν ἐκλογὴν, εἰμὴ ἡ τοῦ νόμου καταπάτησις καὶ ἀθέτησις. Τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον νομικῶς δίδεται εἰς πάντα Ἑλληνα, οὔτε δυνάμεθα, οὔτε θέλομεν ν' ἀφαιρέσωμεν, ζητοῦμεν ὅμως νὰ φυλάττεται εἰς ὅλας τὰς πράξεις ἡ ἀκρίβεια τοῦ Νόμου, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ γενικὴ ἁρμονία καὶ ἀσφάλεια, καθὼς ἀπ' ἐναντίας ἐκ τῆς παραβιάς εως ὁ ὀλεθρος. Διὰ τοῦτο δὲν ἀντιφερόμεθα οὔτε κατὰ τόπου, οὔτε κατὰ ἀτόμου, ἀλλὰ μόνον κατ' ἐκλογῆς, ἥτις τοὺς κατὰ Νόμον χαρακτηῖρας μὴ φυλαξαμένα παράνομος διακηρύττεται. Ὁ νόμος θέλει εἰς τὰς ἐκλογὰς τὴν συνέλευσιν μόνον τῶν παραστατῶν, εἰς δὲ ταύτην ἐκτὸς τούτων ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ὥστε ἡ συνέλευσις ἐγένινεν ὀχλική. Ὁ νόμος ζητεῖ εἰς τὰς ἐκλογὰς τὰς ψήφους τῶν πλειόνων, ἀλλ'

εἰς ταύτην τὴν διὰ τὸν πρόεδρον τοῦ Βουλευτικοῦ, ἀφοῦ ἀγνοεῖται ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφορούντων, ἀποβάλλεται ὑπεροπτικῶς καὶ ἢ κατ' ἰδίαν στιγμὴν προβληθεῖσα ψηφοφορία. Ὁ νόμος δὲν λαμβάνει ποτὲ ὡς ἐν δύο ἄτομα, ἐδῶ προσάλλονται δύο κατὰ τὸ αὐτό, ἂν εἰς τὴν προεδρείαν ἀπαντήσῃ τὸ ἐν, νὰ συγκατανεύσῃ τὸ ἕτερον· καὶ δίδεται ἡ ἐξουσία τῆς λήψεως καὶ τῆς ἀποβολῆς εἰς τὰ παρανόμως προβαλλόμενα πρόσωπα, ἀφαιρεῖται δὲ ἀπὸ τοῦς κατὰ νόμον παραστάτας· δὲν γίνεται διαφιλονεικῆσις, διότι δὲν γίνεται καὶ ἐρώτησις, ἀλλ' ἀντὶ ταύτης φωναὶ θορυβῶδεις διαχέονται, αἱ ὁποῖαι συμπνίγουσι τοὺς λόγους τῶν ὄσων μετὰ λόγου εἰς τὰ παρὰ νόμον ἀντιθέγονται, καὶ ἐνταυτῷ χωρὶς νὰ δοθῇ ἢ παραμικρὰ ἀκρόασις, διαλύεται τὸ συνέδριον· ἐντοσούτῳ δὲ ἀγνοεῖται τίς τῶν δύο προβληθέντων ὁ ἀναγορευθεὶς πρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ. Ἰκανὰ εἶναι μέρος τούτων μόνον ν' ἀποδείξωσι παρανομωτάτην τὴν ἐκλογὴν, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ὅσα λάθρα πρότερον διωργανίζοντο· ἀλλ' ἐνῷ τὸ σύστημα τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐλεύθερον καὶ δημοκρατικόν, σήμερον τῶν Ἑλλήνων τὸ Γένος ἅπαν θεωρεῖ μετὰ θάμβους ν' ἀναφέρεται ἐκ τούτου τυραννικῶς δεσποτικῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀφαρπάζουσα τὰ δικαιώματα τῶν ὑπὲρ τούτου ἀφειδῶς τὸ ἴδιον αἷμα χυνόντων, ἥτις πρὸς ἰδίαν τῆς ἐπιμεμπτον ἰδιοτέλειαν παρορᾷ εἰς τὴν ἐκλογὴν τὸ γενικὸν συμφέρον καὶ καταπατεῖ ἐκείνους τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ταυτοχρόνως ἐνὸρκως ὑπόσχεται ἀπαραβάτως νὰ τηρήσῃ. Παριδέχθη αὕτη ἡ ὀλιγαρχία τὸ ὀλέθριον ἀξίωμα, «*διαίρει καὶ βασιλεύει*,» καὶ ἀχαρίστως πρὸς ἡμᾶς φερωμένη τοὺς ἐνώσαντας τὰς τὴν Πελοπόννησον κατασπαρατούσας φατρίας, ἠθέλησε νὰ ἐκτεινάξῃ τὴν φλόγα τῆς διαρρέσεως καὶ διχονοίας μεταξὺ ἡμῶν τῶν νήσων. Ἡμεῖς ὅμως ἀκλόνητοι εἰς τὰς ἐναρέτους ἡμῶν ἀρχάς, ὅσον τὸ ἐκ μέρους ἡμῶν ἀντιβαίνομεν εἰς τούτους τοὺς στοχασμοὺς τοῦ νέου δεσποτισμοῦ καὶ ἐπιμένοντες εἰς τὴν ἀκύρωσιν τῆς παρανομίας διαμαρτυρόμεθα ἐνώπιον Θεοῦ, καὶ παντὸς τοῦ Γένους, ὅτι θελομεν νὰ φυλαχθῶσι σῶα τὰ δικαιώματα, οὐ μόνον τὰ ἰδιαίτερα ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον, ἐὰν παραβλέψῃ ταύτην τὴν τόσον σημαντικὴν, θέλει ἀΐσθανθῃ μετ' ὀλίγον τὸ βάρος τῶν ἀλύσεών του. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἐκ τῆς διαιρέσεως προκύ-

πτεῖ ὁ ἀφανισμὸς, ἀλλ' ὥσαύτως εἶναι βεβαίωτατον ὅτι ἐκ τῶν παρανομιῶν πίπτει τὸ κράτος καὶ δουλοῦται τὸ ἔθνος· ἀναγκαιοτάτη εἰς τὰς παρανομίας ἡ ἀνθίστασις ἵνα μὴ κρατήσῃ ἡ μάστιξ, καὶ δὲν λέγεται διαίρεσις, ἀλλὰ νόμων ὑπεράσπισις· διαίρεσιν δύνανται νὰ ὀνομάσωσιν οἱ νέοι μεγαλόφρονες τῶν Ἑλλήνων δεσπότες, εἰς τῶν ὁποίων τὰς ἀνόμους φωνὰς θέλουσι νὰ κλίνη τὸν αὐχένα τὸ Πανελλήνιον. Μένει εἰς τὴν φρόνησιν τῶν ἐναρέτων, τούτων τῶν κακῶν ἡ διόρθωσις.

Ταῦτα εἶναι τὰ φρονήματα ἡμῶν, καὶ εἰς ταῦτα κατὰ πάντα ὁμοφρονοῦσι καὶ οἱ ἡμέτεροι συνάδελφοι κύριοι ψαριανοὶ, καὶ πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά σου ἡμῖν συναποκρίνονται καὶ συνυπογράφονται.

(Τ. Σ.) Ἐκ Σπεσιῶν, 26 ἀπριλίου 1823.

Οἱ ψαριανοὶ

Κωνσταντ. Ζαυῆς, — Ἰω. Μαμουῆρης, — Νικόλαος Γ. Λουμάκης, — Γ. Καλαφάτης, — Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης, — Ἀναγνώστης Μοραρχίδης.

Σπετσιῶται

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπεσιῶν

Ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ προτοτύπῳ

Ὁ γενικὸς Γραμματεὺς

Α. Μαυροκορδάτος.

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν ἀφοῦ ὑπέγραψαν τὸ ἀνωτέρω ἐγγραφον, ἔχοντες πλοῖον ἑτοιμον ἀπέπλευσαν διὰ Ψαρά. Ἀπελθόντες ἐκεῖ ἀνήγγειλαν τὰ γεγονότα εἰς τὴν βουλὴν, ἧτις ἀμέσως ἀπέστειλεν ἄλλους πληρεξουσίου τοῦ Ἰωάννην Μ. Μιλαήτην καὶ Ἀναγνώστην Τζώτζην καὶ ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς προφορικὴν ἐντολὴν ν' ἀπέλθωσι πρῶτον εἰς Σπέτσας καὶ νὰ συνεννοηθῶσι με τοὺς ἐκεῖ προκρίτους· ἐκεῖθεν δὲ ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ νὰ συμπράξωσιν ὁμοῦ με τοὺς ἄλλους παραστάτας καὶ εἰρηνοποιήσωσι τὰ πράγματα. Ἀκολούθως δὲ ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον ἐγγραφον πρὸς τοὺς παραστάτας.

Ἀριθ. 330.

*Ἡμέτεροι παρασάταται κύριοι. Γ. Δ. Μαστρομιχάλη
καὶ Νικόλαε Γ. Λουμάκη.*

Τὸ ἀγαπητόν σας τὴν 26 τοῦ ἐνεστῶτος ἐλάβομεν καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων ἐπληροφορήθημεν πάντα τὰ διατρέξαντα· ὅθεν καὶ διὰ τοῦ παρόντος, σᾶς λέγομεν ὅτι παρὰ τῶν ἡμετέρων ἀπεσταλμένων Ἰωάννην Μιλαήτην καὶ Ἀναγνώστην Τζώτζην, θέλετε πληροφορηθῇ πάντα τὰ τῶν ἰδεῶν καὶ φρονημάτων μας· καὶ κατ' αὐτὰ πάντες ὁμοθυμαδὸν παλαιοὶ τε καὶ νέοι παραστᾶται σὺν αὐτῶν τῶν νέων πληρεξουσίων θέλετε συνεργήσει ὅλαις δυνάμεσι καὶ παντοίοις τρόποις εἰς τὴν διόρθωσιν ἀπάντων καὶ διαφύλαξιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ φιλοτιμίας τῆς νήσου μας, ὅπως διαφυλαχθῇ τὸ φιλότιμον ἡμῶν· μετὰ δὲ τὴν διόρθωσιν ἀπάντων τότε ἐξακολουθεῖτε τὸ ὑπούργημά σας διὰ τὸ ὅποῖον καὶ ἐστάλθητε, δηλονότι τὸ τῶν παραστατῶν, μὴν ἀμελοῦντες κατ' οὐδένα τρόπον τὴν ἀγρυπνίαν ἀπαιτεῖ ἡ τῶν Ὑδραίων πολλάκις ἀποδειχθεῖσα ἀπάτη· ὅθεν καὶ παρὰ τῶν εἰρημένων πληροφορηθέντες τὰ πάντα ἐξακολουθεῖτε τὰ εἰκότα. Ἐρρώσθε.

Ἀπὸ Ψαρὰ, κατὰ τὴν 30 ἀπριλίου 1823.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐπιθυμοῦσα πάντοτε νὰ ὑπάρχῃ ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ τάξις τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων καὶ γνωρίζουσα ὅτι οὕτω δύναται νὰ ἐλευθερωθῇ ἡ Ἑλλάς, δίδει τοιαύτας ἐντολὰς καὶ διὰ τοῦ ἐγγράφου της καὶ πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους της, ὅπως ἐνεργήσωσι παντὶ σθένει τὴν διόρθωσιν τῶν πραγμάτων· ἔχουσα δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς συχνὰς ἀπάτας τῶν συναδέλφων της Ὑδραίων, συμβουλεύει τοὺς παραστάτας της νὰ ᾔναι ἀγρυπνοὶ ἵνα μὴ ἀπατηθοῦν ἀπὸ αὐτοῦς. (α)

(α) Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν γράφουσα πρὸς εἰδότας δὲν ἀναφέρει γεγονότα, ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῶν καταχωρουμένων ἐγγράφων δύναται νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων αὐτῆς.

Ὁ γενικός Γραμματεὺς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Α. Μαυροκορδάτος λαβὼν τὸ ἔγγραφον, ἔπεμψεν εἰς Σπέτσας τὸ ἀκόλουθον ἰδιαίτερον ἔγγραφον.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.

Ἐλαβον τὸ ἀπὸ 26 τοῦ λήγοντος γράμμα σας, καὶ ἔγνων τὰ ἐν αὐτῷ ἐπισήμως εἰς αὐτὸ νὰ σᾶς ἀποκριθῶ δὲν ἠμπορῶ ἀκόμη, διότι καθὼς μὲ ἐγράφετε ὅτι ἐννοεῖτε τὸ γράμμα σας ἀποτεινόμενον καὶ πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ πρὸς τοὺς συναδελφοὺς σας παραστάτας, ἔκαμε χρεῖα νὰ τὸ παρυστήσω εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα, καὶ ἐκεῖθεν ἐστάλη εἰς τὸ Βουλευτικὸν μὲ τὸ ἔγγραφον τοῦ ὁποίου σᾶς περικλείω ἴσον. Ἐπεταὶ λοιπὸν νὰ ἐλθῇ τοῦ Βουλευτικοῦ ἡ ἀπάντησις διὰ νὰ σᾶς ἀποκριθῶ ἐξ ἐπαγγέλματος· καθ' ὅσον ὅμως θέβαια ἐπληροφορήθῃ τὸ Βουλευτικόν, συγκεείμενον ἀπὸ τὰ δύο τρίτα τῶν παραστατῶν, καίτοι πρὸς ὁμοφώνως ἐψηφίσατο, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ προέδρου τοῦ ἔγινε μὲ τὴν ψῆφον τῶν πλειόνων. Βλέπετε λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅτι ἡ μόνη βάσις εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιστηρίζεσθε, ὅτι δηλαδή ἡ ἐκλογὴ δὲν ἔγινεν ἔννομος, πίπτει μὲ ταύτην τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Βουλευτικοῦ, διότι τὸ Βουλευτικὸν σύγκειται ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους παραστάτας, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ προέδρου, καὶ αἱ ψῆφοι αὐτῶν εἶναι αἱ περισσώτεραι. Ὄταν ἀποκριθῶ ἐπισήμως εἰς τὸ γράμμα σας θέλω σᾶς ἐπμψῇ καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος. Ἄν μὲ ἐρωτᾶτε ὡς ἀδελφὸν καὶ πατριώτην, σᾶς λέγω, ὅτι τὸ μόνον συμφερώτερον διὰ τὴν Πατρίδα εἶναι ἡ ταχίστη ἀποστολὴ τῶν παραστατῶν σας, καὶ τοῦ μέλους τὸ ὁποῖον θέλετε ἐκλέξει διὰ τὸ Ἐκτελεστικόν. Ὑποθέσεις οὐσιώδεις τῆς Πατρίδος πρόκεινται, βεβαιότητος ἔχουмен μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Ιουριώτου διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ δανείου, καὶ διὰ τὴν ἀναγνώρισίν μας ἴσως ὡς ἔθνους ἀνεξαρτησίας ἀπὸ τινος τῶν δυνάμεων, δὲν εἶναι καιρὸς νὰ εἴμεθα διηγεμένοι· σᾶς ἐξορκίζω καὶ πάλιν εἰς τὸ ὄνομα τῆς φιλάτης Πατρίδος καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλετε μὲ ἀκούσει. Πάντοτε εἶχα σκοπὸν νὰ σᾶς γράψω καὶ ἰδιαίτερος, ἐπεθύμουν ὅμως καὶ ἐπισήμως νὰ σᾶς ἀποκριθῶ συγ-

χρόνως, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀπεσταλμένος σας ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ, μένει νὰ τὸ κάμω αὔριον δι' ἐπίτηδες ἐπιστολῆς. Ἐρῶσθε.

30 ἀπριλίου 1823, ἐκ Τριπολιτσᾶς.

Ὁ Πατριώτης καὶ ἀδελφός Σας

Α. Μαυροκορδάτος.

Ἴσον ἀπαράλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

(Τ. Σ.) Ἐν Σπέτσαις, τῇ 8 μαΐου 1823.

Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου τοῦ ἀποστέλλει πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Βουλευτικοῦ τὸ ἀντίγραφον τῶν σπετσιωτῶν καὶ ψαριανῶν.

Περίοδ. Β'. Ἀριθ. 77.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ἐκτελεστικὸν Σῶμα

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τῆς βουλῆς.

Περικλείεται ἀντίγραφον ἐπιστολῆς τῶν προκρίτων τῆς νήσου Σπετσῶν, καὶ τῶν παραστατῶν τῆς νήσου Ψαρῶν πρὸς τὸν γενικὸν Γραμματέα. Τὸ ὁποῖον καὶ διότι περιέχει ὑπόθεσιν οὐσιωδῶς ἀναγομένην εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, καὶ διότι ῥητῶς ἀναφέρεται ἐντὸς τοῦ ἐγγράφου, ὅτι οἱ ἐπιστέλλοντες ἀποτείνονται ἐν ταυτῷ καὶ πρὸς τοὺς συναδελφούς των παραστάτας, ἐξ ὧν συγκροτεῖται τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα, καθυποβάλλεται κατὰ χρέος εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ τὴν ἐπίκρισιν, ἢ ὁποία θέλει ὀδηγήσῃ καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν εἰς τὸ νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς πρὸς τὸν γενικὸν Γραμματέα διὰ τὴν ἀνάλογον ἀπάντησιν.

Τὴν 30 ἀπριλίου 1823, ἐν Τριπολιτσᾶ.

Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, — Σωτήρης Χαραλάμπης, — Ἀνδρέας Ζαήμης, — Α. Μεταξᾶς.

Ὁ γενικὸς Γραμματεὺς

Α. Μαυροκορδάτος.

Ἡ ἀπάντησις ἐγένετο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 καὶ ἀπὸ 30 ἀπριλίου προβουλευματος.

Περίοδ. Β'. Ἀριθ. 8.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ βουλευτικοῦ

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

Ἐν πλήρει συνελεύσει τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος ἀνεγνώσθη τὸ προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ὑπ' ἀριθ. 77, καὶ ἡμέραν τριακοστήν τοῦ λήγοντος μηνός, ὁμοῦ καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τῶν προκρίτων τῆς νήσου Σπετσῶν, καὶ τῶν παραστατῶν τῆς νήσου Ψαρῶν πρὸς τὸν γεν. Γραμματέα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, κύριον Α. Μαυροκορδάτον, καὶ ὁμοφώνως ἐψηφίσατο ἡ συνέλευσις ὅτι ἡ ἐκλογή τοῦ ἐκλαμπροτάτου προέδρου τοῦ Βουλευτικοῦ σώματος κυρίου Ἰωάννου Ὁρλάνδου ἐγένετο κατὰ νόμον καὶ διὰ τῆς συγκαταθέσεως ὅλων. Δειξίς δὲ τούτου προφανεστάτη, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν συγκροτούντων σήμερον τὸ Βουλευτικὸν σῶμα παραστατῶν ὑπερβαίνει τὸν νομικῶς ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου, καὶ αἱ ψῆφοι τούτων ἔκτοτε ἦσαν σύμφωνοι εἰς ταύτην τὴν ἐκλογὴν, ὥστε τῶν ὀλιγωτέρων φωνῶν ἡ ἀντίστασις, καὶ ἂν ὑπῆρχε, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπερισχύσῃ Ἡ ὁμόφωνος αὕτη γνώμη τοῦ Βουλευτικοῦ, βεβαιωμένη μὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν παραστατῶν, τῶν συγκροτούντων τὸ σῶμα τοῦτο, ἡμπορεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὴν ἀναγκαίαν ἀπάντησιν εἰς τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον.

Τῇ 30 ἀπριλίου 1823, ἐν Τριπολιτσᾷ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος

Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ἀπελθόντες οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν εἰς Σπέτσας καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Διοίκησιν ἀπέστειλον τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον.

Πρὸς τὴν σεβαστὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν.

Κατὰ τὰς διαταγὰς σας δὲν ἐλλείψαμεν εἰς τὸ ν' ἀπεράσωμεν εἰς Τριπολιτσᾷ καὶ νὰ παραστήσωμεν τὰ δίκαιά μας εἰς τὴν Διοίκησιν ἡ Διοίκησις μᾶς ὑποσχέθη ὅτι ὅλα διορθώνονται παρακαλοῦντάς μας νὰ λάβωμεν ὀλίγην ὑπομονὴν διὰ νὰ γίνῃ καθε

πράγμα με τὴν ἡσυχίαν καὶ ὁμόνοιαν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐδέχθημεν· καὶ κατὰ τὴν αἵτησίν μας σήμερον ὁ Κ. Ὀρλάνδος ἔδωσε τὴν ἀφυσίν του, τὸ τῆς προεδρίας, καὶ μέλει διὰ νὰ ἐκλεχθῇ νέος Πρόεδρος. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ παραστάται μας ἔμειναν εἰς Πέτζας, διότι ἐσύμπερνε νὰ σταθοῦν ἕως ὅτου νὰ διορθωθοῦν τὰ πράγματα, σήμερον τοὺς γράφομεν διὰ νὰ ἔλθουν μαζὺ με τοὺς παραστάτας τῶν Πετσῶν καὶ με τὸν ἐρχομόν τους θέλει γίνεαι ἡ νέα ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου. Ἡμεῖς θέλομεν περιμείνει ἐδῶ ἕως ὅτου νὰ ἔλθουν καὶ νὰ συστηθοῦν καὶ νὰ συμβιβάσωμεν μερικὰ πράγματα ὅπου φθεύρου τὸ ἐσωτερικόν, καὶ τότε θέλομεν ἀπεράσει εἰς Πέτσας καὶ θέλομεν λάβει μίαν ὁμιλίαν αἱ τρεῖς νῆσοι διὰ νὰ κάμωμεν, πρῶτον ὁ θεὸς, τὴν εὐχρινῇ ἀγάπην εἰς τὸ ἀναμεταξύ μας, ἡ ὁποία θέλει φέρει καὶ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἔθνους. Δὲν συμφέρει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ εἴμεθα διηρημένοι, οὔτε εἰς τὸ κοινὸν συμφέρει νὰ λαμβάνη προόδους, οὔτε εἰς τὸ μερικόν μας ὠφελούμεθα· καὶ περικλείοντες καὶ δύο γράμματα ἐν τῆς Διοικήσεως καὶ ἓνα ἀπὸ τὸν ἐκλαμπρότατον Μαυροκορδάτον καὶ ἐκ τούτου πληροφορεῖσθε τῆς Διοικήσεως δὲν ἀναφέρει τὸ περὶ προεδρίας, διότι δὲν εἶναι τάξις τὰ παρόμοια νὰ γράφονται ὀφειζιαλμέντε, θέλετε ὅμως ἐκλέξει καὶ ἕτερον παραστάτην, καθὼς ἡ Διοίκησις σᾶς γράφει, ἢ διὰ τὸ ναυτικόν, ἢ διὰ τὸ Βουλευτικόν, τούτο μένει εἰς τὴν σκέψιν σας. Διὰ τὰ προλαβόντα μᾶς ἐγράφετε διὰ νὰ ἀγροικηθοῦμεν με τοὺς ἀδελφοὺς Πετσιώτας καὶ Ὑδραίους πόσα καράδια θὰ ἐβγάλουν, καιρὸν δὲν ἐλάβαμεν διὰ νὰ κάμωμεν ὁμιλίαν, διὰ τοῦτο δὲν εἰξεύρομεν, ἐνδεχόμενον νὰ εἰξεύρουν οἱ παραστάται μας ὅπου ἔμειναν ἐκεῖ, ὡς σᾶς εἶπομεν, καὶ σήμερον τοὺς γράφομεν νὰ σᾶς ἰδεάσουν εἴτι εἰξεύρουν περὶ τούτου. Ἡ διαίρεσις τῶν νήσων ἔκαμε νὰ λάβουν καιρὸν οἱ φατριασταὶ καὶ νὰ ζητοῦν παράλογα ζητήματα, ὥστε ὅπου εἶναι εἰς μεγάλην ἀνωμαλίαν, καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ ἐδῶ με σκοπὸν νὰ ταράξουν τὸ πᾶν, καὶ πάσχομεν νὰ τὰ συμβιβάσωμεν. Εἴμεθα βιασμένοι ν' ἀργήσωμεν ὀλίγον καὶ ὁ καρaboκύρης ἐζήτησε τὴν ἀναχώρισίν του, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἔννοεαν ὅπου νὰ σταλθῇ πάλιν ὀπίσω παρτίδον ἂν ἀγαπάτε διὰ νὰ μᾶς πάρη. Ἐδῶ κοινῶς λέγεται ὅτι ἔφθασεν ὁ στόλος ὁ ἐχθρικός εἰς Χίον ὁλόσωμος, ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι μπουρλοτιέριδες μας

δὲν θέλουν λείψει τὸ νὰ κάμουν πάλιν τὸ μερικόν τους κατόρθωμα, καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες στέκουν προσεκτικοὶ νὰ ἀκούσουν πάλιν ὅτι οἱ ψαριανοὶ ἔκαυσαν τὸν πασσᾶν καὶ εἶθε νὰ τὸ ἀκούσωμεν πρὶν τὴν ἀναχώρησίν μας. Ἐρῶσθε.

Ἐκ Τριπολιτσᾶς, τὴν 21 μαΐου 1823.

Οἱ πληρεξούσιοι.

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν ἀναγγέλουσιν ὅτι προσπαθοῦσι νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἐντολὰς τὰς ὁποίας εἶχον κοινὰς μετὰ τῶν Ὑδραίων καὶ Σπετσιωτῶν.

Παραιτηθέντος τοῦ Ὁρλάνδου τῆς προεδρείας τοῦ Βουλευτικοῦ ἐξελέχθη ἀντ' αὐτοῦ πρόεδρος ὁ Α. Μαυροχορδάτος.

Οἱ ψαριανοὶ μαθόντες τὴν ἔξοδον τῆς μοίρας τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, καὶ ὅτι εἶναι καὶ ἕτερος ἑτοιμος νὰ ἐκπλεύσῃ, ἐκήρυξαν τὸν ἀποκλεισμόν καὶ δὲν ἄφινον ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκ Ψαρῶν εἰμὴ ταχύπλοα.

Ἐκτὸς τῶν συνδρομῶν ἃς ἐπρόσφερον οἱ ψαριανοὶ εἰς Κασσάνδραν, Ὀλυμπον καὶ λοιπὰ ἐπαναστατήσαντα μέρη, διὰ νὰ ἐμψυχώσωσι τοὺς εἰς Εὐβοίαν καὶ Θετταλομαγνησίαν ἐπαναστατήσαντας ἀπέστειλαν εἰς διαφόρους ὀπλαρχηγοὺς αὐτῶν πολεμεφόδια, οἷον πυρίτιδα, σφαιρας, μόλυβδον, χαρτὶ καὶ φουσέκια, εἰς τὸν ὀπλαρχηγὸν Σταῦρον, Τζόλκαν, Κότταν καὶ Τσόγκαν καὶ εἰς τοὺς Μπαστέκιδες, Κυριακὸν καὶ Μῆτρον.

Εἰς δὲ τὴν γενομένην μάχην εἰς ἁγίαν Μαρίαν, τὴν πρώτην ἀπριλίου 1822, ὁ Κωνσταντῖνος Καρούλιας, ψαριανὸς, εὗρεθεις ἐκεῖ μὲ τὸ μυστικόν του ἐκανονοβόλησε τὰ τουρκικὰ στρατεύματα καὶ ἔβλαψε σημαντικὰ αὐτὰ βοηθήσας μεγάλως τὰ ἑλληνικά. Διὰ τὴν συνδρομήν του δὲ ταύτην οἱ ἐκεῖ στρατηγοὶ Ὀδυσσεὺς καὶ Γεώργιος Δυοβουνιώτης τὸν διώρισαν μὲ τὰ δύω του μύ-

στικά νὰ παραπλήη καὶ νὰ βοηθῇ ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ καλεῖ.

Τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου μεταβάντα εἰς Ξηροχωρὶ τῆς Εὐβοίας κατὰ τὸν σεπτέμβριον προσέλαβον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των τὸν Δημήτριον παπᾶ Μιχέ, ψαριανόν, μὲ τὴν γολέτταν του, καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ Ψαρὰ καὶ ἄλλην θαλάσσιον δύναμιν καὶ πολεμεφόδια. Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἔπεμψεν εἰς μὲν τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον, τὸν Ἀναγνώστην Τζώτζην μὲ τὸ πλοῖόν του, καὶ μὲ τὰ πολεμοφόδια, εἰς δὲ τὸν Ἑρετριακὸν τὸν Γεώργιον Θ. Καλάρην καὶ τοῦτον μὲ τὸ πλοῖόν του. Ἀπελθόντες δ' οὗτοι εἰς Εὐβοίαν ἐτήρουν τὸν ἀποκλεισμόν. Εἶχε δὲ ὁ Τζώτζης ὑπὸ τὰς διαταγὰς του τρία πλοῖα, δύο τῆς νήσου Λήμνου, καὶ ἓν τοῦ Βισβίτζη ἐξ Αἴνου, καὶ τὰ δύο μύστικα τοῦ Καρούλια. Φθάσας ὁ Τζώτζης εἰς Βρυσάκια ἔμαθεν ἀπὸ τὸν Καρατάσσον ὅτι τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον ἐσυμφώσεν ὁ Ἄρειος Πάγος μὲ σίτον καὶ κριθὴν τὸ κατακρατεῖ ὁ Βάσσος, καὶ ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τροφῶν ὁ στρατὸς κινδυνεύει νὰ διαλυθῇ. Ὁ Τζώτζης ἔλαβε διὰ τῆς βίας τὸ πλοῖον καὶ τὸ ἀπέστειλεν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Κατὰ δὲ τὸν δεκέμβριον μῆνα ἐξελθόντες οἱ τοῦρκοι ἐκ τοῦ φρουρίου τῆς Χαλκίδος συνεκρότησαν μάχην μετὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς Βρυσάκια· ὁ πλοίαρχος Τζώτζης ἀπέστειλε τὴν λέμβον του ὠπλισμένην μὲ πυροβόλον ἐκεῖ, αὐτὸς δὲ καὶ ὁ Μαυρουδῆς, Λήμνιος, μὲ τὰ πλοῖά των ἐκανονοβόλησαν τοὺς τούρκους, οἵτινες ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ φρούριον.

Κατὰ τὴν μάχην ταύτην οἱ Ἕλληνες συνέλαβον δύο τούρκους παρ' ὧν ἔμαθον ὅτι καὶ τὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα ἤθελον ἐξέλθει τοῦ λιμένος Χαλκίδος διὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀλλὰ φοβούμενα τὰ ἐλληνικὰ δὲν ἐξῆλθον.

Μετὰ τὴν μάχην ὁ Τζώτζης ἀπῆλθε μετὰ τὸ πλοῖόν του ἔξωθεν τοῦ λιμένος τῆς Χαλκίδος· τοῦτον δὲ ἰδοῦσα ἡγχυροβολημένη ἐκεῖ αὐστριακὴ κορβέτα, ἀπέστειλε τὴν λέμβον τῆς καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι ἂν ἔχουν σκοπὸν νὰ πυρπολήσουν (καὶ τοιοῦτον σκοπὸν εἶχον) τὰ πολεμικὰ τουρκικὰ πλοῖα, βρίκιον καὶ γολέτταν, δὲν ἤμποροῦν, διότι θὰ τοὺς κτυπήσῃ. Ὁ Τζώτζης τῷ ἀπεκρίθη ὅτι τοὺς ἐχθροὺς μας θὰ βλάπτωμεν ὅπως δυνάμεθα· καὶ ἂν ἤμουν ἐδῶ ἤθελα ἐμποδίσαι τὴν εἴσοδον τῶν φορτηγῶν πλοίων (ἅτινα ἦσαν ἡγχυροβολημένα)· ὁ δὲ αὐστριακὸς ἀπήντησεν ὅτι τὰς πολιορκίας τῶν Ἑλλήνων δὲν ἀναγνωρίζουσι· προσέθηκε δὲ καὶ ὅτι εἰς τὴν μάχην ὅπου ἔκαμαν εἰς τὰ Βρυσάκια ἐφονεύθησαν ὀθωμανοὶ τέσσαρες καὶ ἑννέα ἐπληγώθησαν.

Πληροφορηθὲν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν τὴν διαμονὴν ψαριανῶν πλοίων εἰς Εὐβοίαν ἐπεμψε τὰς ἀκολούθους διαταγὰς.

Ἀριθ. 63.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν

Πρὸς τὸν φιλογενέστατον Ἀγαγώστην Τζώτζη.

Ἀπὸ ἔμμεσον εἶδησιν μανθάνει τὸ Μινιστέριον τοῦτο ὅτι εὐρίσκεσθε ἡ φιλογενεά σας εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐρίπου κραχθέντες ἀπὸ τὸν Ἀρειον Πάγον.

Σᾶς εἰδοποιεῖ λοιπὸν τὸ Μινιστέριον τοῦτο ὅτι τὰ δύο ἀγγλικά πλοῖα τὰ ὁποῖα ἐξεφορτώθησαν εἰς Ψαρὰ ἤλθον ἐδῶ, τὸ μὲν ἐν εἰς Ναύπλιον καὶ ἐπιάσθη καὶ μετεκομίσθη εἰς Ἐρμιόνη, τὸ δὲ ἄλλο ἐπιάσθη εἰς τὰς Κεχριαῖς· ὁμοίως καὶ μία σκούνα τρικάρτη ἀγγλικὴ προερχομένη ἀπὸ Ἀγκῶνα φορτωμένη ζωτροφίας πτηγαινόντας εἰς Ναύπλιον ἐκρατήθη καὶ ἐφέρθη καὶ αὕτη ἐδῶ· ἦλθε τώρα ὁ Ἀμιλτὼν καὶ τὰ ἐλευθέρωσεν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ μὴν ὑπάγουν εἰς ἀποκλεισμένα κᾶστρα· ἐὰν λοιπὸν καὶ διευθυνθῶσιν

εἰς αὐτὰ τὰ μέρη τῆς Εὐρίπου τότε τὰ κρατεῖτε καὶ τὰ στέλνετε ἐδῶ εἰς τὴν Διοίκησιν ἀμέσως, χωρὶς νὰ τὰ ζημιώσετε εἰς τὸ παραμικρόν.

Ἐμαθε προσέτι τὸ Μινιστέριον ὅτι ἐν κορβέτον, αὐστριακόν, ἐ-
 συνόδευσε δύο ἐμπορικὰ αὐστριακὰ πλοῖα φορτωμένα ζωοτροφίας
 καὶ τὰ ἔμβασεν εἰς τὸ φρούριον Εὐρίπου πρὶν φθάσῃ αὐτοῦ ἡ φι-
 λογένειά σας. Ἐάν λοιπὸν καὶ εἶναι ἀλήθεια τοῦτο εἰδοποίησε τὸ
 Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν ὁμοίως ὅποιαν ἄλλην εἴδησιν ἢ συμ-
 βάν τύχῃ μὴ λείψῃς νὰ εἰδοποιήσῃς τὸ Μινιστέριον, τόσον ἐσω-
 τερικὴν ὅσον καὶ ἐξωτερικὴν.

Εἰς τὸ ἐξῆς ἐάν τυχόν καὶ ὅποιονδῆποτε βασιλικὸν πλοῖον
 συνοδεύσῃ ἐμπορικὸν ἐδικόν του πλοῖον μὲ ζωοτροφίας διὰ τὸ
 αὐτὸ κάστρον Εὐρίπου νὰ τὸ ἐμποδίσετε ὅλαις δυνάμεσι καὶ τρόποις.

Τὸ Μινιστέριον εἶναι εὐέλπες εἰς τὴν φιλογένειάν σας ὅτι θέλετε
 φερθῇ εἰς τ' αὐτόθι μ' ὅλον τὸν ἀληθινὸν ζῆλον ἐνὸς ἀληθινοῦ
 Ἑλλήνος, χωρὶς ν' ἀφήκετε παραπονεμένους τοὺς εἰς αὐτὰ τὰ μέρη
 εὐρισκομένους κατοίκους ὁμογενεῖς, ἀλλ' οὔτε τοὺς ἐν θαλάσῃ
 πλέοντας Ἑλληνας καὶ πλοῖα.

Ἐν Ἑρμιόνη, τὴν 9 δεκεμβρίου 1822.

Φ. Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Α. Ἀργύρη. —

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Γ. Κῶπας.

Ἐπεμψε δὲ καὶ ὁμοιον εἰς τὸν κ. Γ. Θ. Καλάρην, δια-
 μένοντα καὶ αὐτὸν εἰς τὸν Ἑρετριακὸν κόλπον διὰ τὴν
 πολιορκίαν τῆς Εὐρίπου.

Ἴδου ἡ διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν περὶ
 τῶν ἐκφορτωθέντων εἰς Ψαρὰ φορτηγῶν πλοίων καὶ
 φορτωθέντων.

Ἀριθ. 612.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν

Πρὸς τοὺς φιλογεγεστάτους Προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Τὰ δύο ἀγγλικά πλοῖα τὰ ὅποια αὐτόθι εἰς Ψαρὰ ἐξεφορτώ-

σατε καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐξαναφορτώθησαν, τοῦτα τὰ ὅμοια ἀντὶ νὰ διευθυνθῶσιν εἰς Ζάκυνθον, ὡς ἦτον καθὼς ἔλεγον, διευθύνθησαν τὸ ἓν, καπ. Μῶρ, εἰς Ναύπλιον καὶ φθάσαν ἐκεῖ νύκτα ἐκανονίσθη ἀπὸ τὸ Καστέλον καὶ ἐμποδίσθη. καὶ ἀπὸ τὰ πολιορκοῦντα πλοῖα ἐκρατήθη καὶ μετεκομίσθη ἐδῶ εἰς Ἑρμιόνην ὁμοίως καὶ τὸ ἄλλο κατευθυνόμενον εἰς Κεχριαῖς ἐπιάσθη ἀπὸ τοὺς Σαλαμηνίους καὶ διωρίσθη νὰ ἔλθῃ ἐδῶ εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἑρμιόνης ἔνθα εὐρίσκεται ἡ Διοίκησις.

Ὁ καπετὰν Μῶρ εἰς τὴν ἐξέτασίν του εἶπεν, ὅτι τόσον τὸ ἀλεύριον ὅτον καὶ τὸ ῥίζι, καφρὲς καὶ καπνός, εἶναι προπριετὰ ἀγγλική, κοντράτον Ὁλλανδίας, καὶ ὅτι τὰ ἔγγραφά του ἔμεινον εἰς Ψαρά.

Ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ ἐκρατήθησαν καὶ εὐρίσκονται ὑποκάτω εἰς τὴν κρίσιν ἀναγκαιῶσι μεγάλως ὅλα τὰ αὐτόθι μείναντα γράμματα των, ἐξετάσεις καὶ ὅσα διὰ λόγου εἶπον εἰς τὴν καγγελαρίαν σας νὰ τὰ ἐξιστορήσῃτε διεξοδικῶς, ὅ,τι καὶ ὅσα εἶπε τὸ βασιλικὸν ἀγγλικὸν πλοῖον, καὶ τί διαταγὰς ἔδωκεν αὐτοῖς, νὰ τὰ πέμψετε ἐδῶ εἰς τὴν Διοίκησιν ἀσφαλῶς ὅσον τάχιστα. Ἐχομεν εἶδῃσιν ὅτι ἡ Τήνος ἔχει πανώλην σφοδρὰν καὶ σᾶς εἰδοποιούμεν ἵνα λάβετε μέτρα ἀσφαλείας.

Ἐν Ἑρμιόνη, τῇ 22 νοεμβρίου 1822.

Φ. Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Α. Α. Ἀργύρη.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Γ. Κ ὠ π α ς.

Ἄγγλος πλοίαρχος ἐλθὼν εἰς Ψαρά διὰ τ' ἀνωτέρω πλοῖα καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ κατάστημα τῆς βουλῆς, ἵστατο ὀρθίος καὶ ἀπῆτει μὲ θυμὸν αὐτὰ καὶ ἔλεγεν εἰς τοὺς βουλευτὰς νὰ τὸν εἰποῦν ἐὰν ἔχουν πόλεμον μὲ τὴν Ἀγγλίαν. Οἱ βουλευταὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ καθίσῃ νὰ τὸν περιποιηθῶν· αὐτὸς ὅμως ἔτι μᾶλλον ἐπέμενεν ὀργιζόμενος, ἕως ὅτου τῷ εἶπον ὅτι οὐ μόνον πόλεμον δὲν ἔχουν μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' ἐπιθυμοῦν καὶ τὴν προστασίαν αὐτῆς εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους των

δίκαιον πόλεμον· τότε καταπραϋνθεὶς ἐκάθισεν. Εἰς τὰς συνδιαλέξεις των τῷ εἶπον οἱ βουλευταὶ ὅτι, —καὶ σεῖς οἱ Ἀγγλοὶ ἐν καιρῷ πολέμου ἐσυλλαμβάνετε πλοῖα.—
Ναί, ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς ὁ ἄγγλος, ἀλλ' ἡ Ἀγγλία εἶχε πολεμικὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὲρ τὰ τριακόσια καὶ ἐξήσκει τὸ δικαίωμα τοῦ ἰσχυροτέρου.

Τὰ πλοῖα ἐφορτώθησαν κατὰ τὴν αἵτησίν του καὶ ἀνεχώρησαν.

Ὁ Ἀρείος Πάγος εἶχε λάβει φορτίον ἀγγλικοῦ πλοίου, οὗ τὸ ἀντίτιμον δὲν ἐπλήρωσεν εἰς τὸν πλοίαρχον. Μετέβη διὰ τοῦτο ὁ Ἀμιλτων εἰς Ξηροχῶρι καὶ ἐβίαζε τοὺς Ἀρεοπαγίτας εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φορτίου. Οἱ Ἀρεοπαγῖται παρέστησαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀνέχειάν των καὶ ἐζήτησαν παρ' αὐτοῦ προθεσμίαν. Ὁ Ἀμιλτων συγκατένευσε μὲν εἰς ταύτην, ἐζήτησεν ὅμως καὶ ἐγγύησιν· οἱ δὲ Ἀρεοπαγῖται ἐπρότειναν ἐγγυήσεις· ἀλλ' ὁ Ἀμιλτων δὲν ἐδέχθη· τοὺς ἐπρότεινεν ὅτι δέχεται ἐγγυήσεις ἂν δώσῃ αὐτὰς ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν. Οἱ Ἀρεοπαγῖται τότε τὸν παρετήρησαν ὅτι ἡ κοινότης ἐκείνη εἶναι ὑποδεεστέρα ἀρχῇ τοῦ Ἀρείου Πάγου· ὁ δὲ ἄγγλος τοὺς ἀπήτησεν ὅτι ἡ κοινότης τῶν Ψαρῶν χαίρει πᾶσαν ἐμπιστοσύνην, διότι ὑπηρετεῖ τὸ ἔθνος μὲ ζῆλον καὶ πατριωτισμὸν, καὶ ὥς τοιαύτη ἀναγνωρίζεται παρὰ τῆς Εὐρώπης (α).

Ἐνῷ δὲ ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν εἶχε τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς νήσου, ἀναμένουσα τὴν ἔξοδον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἔφθασεν ἐκεῖ ἡ ὑδραϊκὴ μοῖρα. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην δεκαημερίαν τοῦ μαΐου τοῦ ἔτους 1823 ὁ τηλεγράφος ὕψωσε σήματα δηλοῦντα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἐθεάθη

(α) Τὰς πληροφορίας ταύτας μοι ἔδωκεν ὁ τότε Ἀρεοπαγίτης Δρόσος Μανσόλας.

εἰς Σίγρι καὶ διευθύνεται εἰς Ψαρά. Οἱ ψαριανοὶ ἀμέσως ἔλαβον τὰς πολεμικὰς τῶν θέσεις· τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν διέβη πλησίον τοῦ δυτικῷ μέρους τῶν Ψαρῶν συγκείμενος ἀπὸ πολεμικὰ πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ τεσσαράκοντα τέσσαρα, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ φορτηγά· Ἡ μοῖρα τῶν ὑδραίων ἐξελθοῦσα εἰς τὰ πανιὰ παρηκολούθησαν αὐτόν· οἱ δὲ ψαριανοὶ ἔνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ μὴ ἔχοντες ἔτοιμα τὰ πλοῖά των δὲν ἐξέπλευσαν, ἀλλ' ἀπεφάσισαν νὰ ἐκστρατεύσωσιν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας διὰ νὰ φέρωσι νέον περισπασμόν καὶ φόβον εἰς τοὺς τούρκους· ἐτοίμασαν λοιπὸν πλοῖα μικρὰ καὶ μεγάλα ἑκατὸν τεσσαράκοντα δύο· ἐκ τούτων τὰ εἰκοσιοκτὼ ἦσαν μεγάλα, τὰ δὲ λοιπὰ γολέτταις καὶ μύστιχα· ἔλαβον δὲ ἐντὸς τῶν πλοίων των ἐπέκεινα τῶν ἑξακοσίων στρατιωτῶν ἐξ ἐκείνων οὓς εἶχον ἐπὶ τῆς νήσου των πρὸς φύλαξιν αὐτῆς. Ἀπέπλευσαν δὲ ἀπὸ Ψαρὰ κατὰ τὰς ἀρχὰς ἰουνίου, ἔχοντες ἀρχηγὸν τῆς ναυτικῆς καὶ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως τὸν Γεώργιον Σκανδάλην διορισθέντα παρὰ τῆς κοινότητος μετὰ δύο ἡμέρας ὁ στόλος οὗτος ἠγχυροβόλησεν ἀπέναντι τοῦ Τσαταρλῆ, εἰς τὸ Ἀράπ-τσεφτιλῆκι καὶ Ἀλῆ-ἀγᾶ-τσεφτιλῆκι, ἀπεβίβασε τοὺς στρατιώτας καὶ τὰ πληρώματα, ἅτινα ἐκυρίευσαν τὰ δύο χωρία, τὰ ἐλεηλάτησαν καὶ τὰ κατέκαυσαν· τοὺς δὲ εὐρισκομένους εἰς τὰ χωρία ταῦτα χριστιανούς τοὺς ἔλαβον εἰς τὰ πλοῖα. Οἱ εὐρισκόμενοι τοῦρκοι εἰς τὰ χωρία γενναίως ἀντεστάθησαν.

Οἱ ψαριανοὶ διέμειναν ἐκεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ἀπεφάσισαν τὴν κυρίευσιν τοῦ Τσαταρλῆ καὶ ἐσχημάτισαν τὸ σχέδιον τῆς κυριεύσεως· τουτέστι τὰ μεγάλα πλοῖα νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὴν πόλιν πυροβολοῦντα καὶ ν' ἀποβιβάσωσι στρατιώτας· τὰ δὲ μικρὰ νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ μὲν ἓν νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸ ἀνατολικόν

μέρος τοῦ ἰσθμοῦ (α), τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὸ δυτικὸν αὐτοῦ μέρος καὶ ν' ἀποδιβάσῃ καὶ αὐτὰ τοὺς στρατιώτας, οὓς εἶχον, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς προσερχομένους εἰς βοήθειαν τοῦ Τσαταρλῆ ὀθωμανούς.

Ἀπάρας ὁ στόλος ἐκεῖθεν τὸ ἑσπέρας ἐξημερώθη τὴν ἐπιούσαν λίαν πρωὶ εἰς Τσαταρλῆ, καὶ τὰ μὲν μεγάλα πλοῖα, κατὰ τὸ σχέδιον, ἐπλησίασαν εἰς τὴν πόλιν κανονοβολοῦντα καὶ ἀντικανονοβολούμενα ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον, καὶ ἀπεβίβασαν τοὺς στρατιώτας· τὰ δὲ μικρὰ εἰσῆλθον καὶ αὐτὰ κατὰ τὸ σχέδιον εἰς τὸν ἰσθμὸν ἀμφοτέρωθεν κανονοβολοῦντα καὶ ἀπεβίβασαν καὶ αὐτὰ τοὺς στρατιώτας καὶ τὰ πληρώματα. Οἱ εἰς Τσαταρλῆ ὀθωμανοὶ ἐξήγαγον ἐκ τῆς πόλεως ὅσα γυναικόπαιδα ἠδυνήθησαν καὶ ἀντεστάθησαν γενναίως εἰς τὸν ἰσθμὸν, εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸ κανονοστάσιον. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἐξεδίωξαν αὐτοὺς οἱ Ἕλληγες ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον καὶ τὸν ἰσθμὸν, ἔγιναν κύριοι τῆς πόλεως καὶ ἔθεσαν πῦρ εἰς τὰς οἰκίας· εἷς τινὰς ἐκ τῶν ὁποίων ὀχυρὰς ἐκλείσθησαν οἱ τούρκοι καὶ ἐπολέμουν. Μετὰ μεσημβρίαν ἐκυρίευσαν πολλὰς ἐκ τούτων ἔχοντες καὶ τὰς ἄλλας στενὰ πολιορκημένας.

Πρὶν δὲ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου πλῆθος τούρκων ἱππέων καὶ πεζῶν συνῆλθεν ἀπὸ τὰ πέριξ εἰς Τσαταρλῆ διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ βοηθήσῃ τοὺς εὐρισκομένους ἔτι ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ διαβῶσι τὸν ἰσθμὸν, διότι ἐμποδίζοντο ὑπὸ τῶν πλοίων καὶ τῶν στρατιωτῶν, ἔμειναν ἐκεῖ· οἱ δὲ Ἕλληγες, δύοντος τοῦ ἡλίου, ἔλαβον ὅσα ἠδυνήθησαν λάφυρα, καὶ κανόνια ὀρειχάλκινα δεκατρία, μίαν βόμβαν καὶ πυρίτιδα καὶ σφαίρας ὅσας

(α) Ἡ πόλις Τσαταρλῆ κεῖται ἐπὶ ἀκρωτηρίου, ἐνοῦται δὲ δι' ἰσθμοῦ μὲ τὴν ξηράν.

εὔρον ἐν τῷ κανονοστασίῳ, καὶ ἐπιβιβασθέντες ἐπὶ τῶν πλοίων μετὰ τῶν ἐλληνικῶν οἰκογενειῶν ἀπεμακρύνθησαν τῆς πόλεως καὶ ἡγκυροβόλησαν ἐντὸς τοῦ κόλπου Τσαταρλῆ. Τὴν ἐπιοῦσαν θεωροῦντες πολλοὺς ὀθωμανοὺς εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, ἔπεμψαν ἐκ τοῦ στόλου δύο μύστικα, τοῦ Ἀναγνώστη Σαρῖρηγιάννη καὶ Δημήτρη Λιονῆ, καὶ πρεσβευτὰς (α) ἵνα συνομιλήσωσι μετὰ τῶν ὀθωμανῶν περὶ πωλήσεως τῶν αἰχμαλώτων. Τὰ μύστικα ἀπελθόντα εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου ἡγκυροβόλησαν, ὕψωσαν λευκὴν σημαίαν, ἔπεμψαν τὰς λέμβους καὶ ἔλαβον ὀθωμανοὺς τινὰς εἰς τὰ μύστικα. Μὴ συμφωνήσαντες ὁμῶς εἰς τὰ λύτρα ἀνεχώρησαν ἐκείθεν, ἀφοῦ ἀπεβίβασαν τοὺς ὀθωμανοὺς, ἔφθασαν εἰς τὸν στόλον καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποστολῆς των.

Ἀποπλεύσας καὶ ἐκεῖθεν ὁ στόλος ἡγκυροβόλησεν εἰς Μοσχονήσια ἀποβιβάσας εὐθὺς τοὺς στρατιώτας καὶ τὰ πληρώματα· ἀλλ' ἐκεῖ εὔρον ἀντίστασιν ἱκανήν· διότι ὑπῆρχε κανονοστάσιον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκανοβόλουν τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ὁμῶς τοὺς ἀπέβαλον ἐκεῖθεν καὶ κατεδίωξαν αὐτούς τε καὶ τοὺς εἰς τὴν πόλιν τῶν Μοσχονησίων εὐρισκομένους ὀθωμανοὺς, οἵτινες διωκόμενοι διέβησαν τὴν γέφυραν καὶ εἰσῆλθον εἰς Κυδωνίας. Οἱ Ἕλληνες ἐστάθησαν εἰς τὴν γέφυραν ἀναμένοντες. Ἐν τούτοις πρὸς τὸ μέρος τῶν Κυδωνιῶν συνήχθησαν πολλοὶ τοῦρκοι καὶ ἤρξαντο μάχην, οἱ δὲ Ἕλληνες τοῦτο ἰδόντες ἔθεσαν πῦρ εἰς τὴν γέφυραν καὶ ἀπесύρθησαν λαβόντες κανόνια ὀρειχάλκινα ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον πέντε. Φονεύσαντες λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ἀρκετοὺς ὀθωμανοὺς ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἀνεχώρησαν. Τοὺς

(α) Εἰς τῶν πρεσβευτῶν ἦτο καὶ ὁ συγγραφεύς.

δὲ αἰχμαλώτους θέσαντες εἰς τὰ πλοῖα τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, Ἀνδρέου Γιαννίτση, Νικολάου Καρακωσαντῆ καὶ Νικολάου Ἀργύρη καὶ εἰς ἓν μύστικον τοὺς ἄφησαν εἰς τὴν Μιτυλήνην ἵνα πωληθῶσιν· ὁ δὲ ἐπίλοιπος στόλος διευθύνθη εἰς Ψαρὰ καὶ ἔφθασεν ἐκεῖ νύκτα. Τὰ πλοῖα ἐλλιμενίσθησαν τινὰ μὲν ἐντὸς τοῦ λιμένος καὶ ἄλλα εἰς διάφορα τῆς νήσου μέρη· ἐνῷ δὲ ἀπεβίβαζον τὰ λάφυρα, σελήνης οὐσης, πάντες οἱ εἰς Ψαρὰ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες συνεκινήθησαν διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν. Τὴν ἐπιούσαν τὰ πλοῖα τοῦ στόλου εὐρέθησαν ἐλλιμενισμένα εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως, σημαιοστόλιστα καὶ ἔχοντα κάτωθεν τῶν ἐλληνικῶν σημαιῶν τὰς τουρκικὰς, ἡ δὲ συγκίνησις τοῦ πλήθους διὰ τὰ λάφυρα ἐγένετο μεγαλητέρα. Διὰ τὴν διανεμηθῶσι δὲ τὰ λάφυρα μεκοινήν σύμπνοιαν καὶ ἀγάπην ἡ βουλὴ διώρισε δύο ἐπιτροπὰς μικτὰς ἀπὸ πολιτάς καὶ στρατιωτικοὺς, ἡ μία λογιστικὴ, ἡ δὲ ἄλλη ἵνα συνάξῃ τὰ λάφυρα. Διέταξε πρὸς τούτοις ἡ βουλὴ καὶ ὅλους τοὺς πλοιάρχους τοῦ στόλου νὰ ἐξαγάγῃσι τὰ λάφυρα ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ νὰ τὰ παραδώσωσιν εἰς τὰς ἐπιτροπὰς, αἵτινες λαβοῦσαι αὐτὰ ἄλλα μὲν ἐδημοπράτησαν ἄλλα δὲ διένειμαν εἰς μερίδια· τὸ δὲ προκύψαν ἀπὸ τὰ λάφυρα χρηματικὸν ποσὸν τὸ διένειμαν εἰς μερίδια καὶ ἔλαβεν ἕκαστος ναύτης καὶ στρατιώτης γρόσια δεκαῆξ. Τὰ δὲ ὀρειχάλκινα κανόνια παρέδωκαν εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὰ ἔθεσαν εἰς τὰ κανονοστάσια.

Ἡ διανομὴ τῶν λαφύρων ἐγένετο μετὰ τὴν ἀρμονίαν ὥστε οὐδεὶς ψυχρὸς λόγος ἐρρέθη μετὰξὺ ψαριανῶν καὶ στρατιωτῶν, ἢ μετὰξὺ ψαριανῶν, ἢ μετὰξὺ στρατιωτῶν.

Τὰ λάφυρα τοῦ Τσαταρλῆ ἦσαν ἄπειρα καὶ πολυειδῆ, διότι οἱ τοῦρκοι μὴ ἔχοντες τὸν ὕλικόν καιρὸν νὰ τὰ κρύψωσιν ἢ νὰ τὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν τὰ ἀφῆκαν εἰς

τὰς οἰκίας των. Μέρος τῶν λαφύρων τούτων, ἤτοι τὰ πολύτιμα πράγματα καὶ τὰ χρήματα δὲν κατεβλήθησαν διὰ νὰ διανεμηθῶσι· διότι τὰ ἔκρυψαν οἱ στρατιῶται καὶ τὰ πληρώματα.

Οἱ φονευθέντες καὶ τραυματισθέντες εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ Τσαταρλῆ καὶ τῶν χωρίων, ἀπὸ μὲν τοὺς τούρκους ἦσαν πολλοὶ, ἀπὸ δὲ τοὺς ἑλληνας στρατιώτας καὶ ναύτας ἦσαν ὀλιγώτεροι.

Τὰς ἑλληνικὰς οἰκογενείας τὰς ὁποίας ἔλαβεν ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἀπὸ Τσαταρλῆ, Ἀράπ-τσεφτιλῆκι καὶ Ἀγα-τσεφτιλῆκι τὰς ἀπεβίβασαν εἰς Ψαρὰ καὶ ἐχορήγησαν εἰς αὐτὰς οἱ ψαριανοὶ ἐνδύματα, τροφάς, οἰκίας καὶ πᾶσαν περιποίησιν.

Οἱ πλοίαρχοι τῶν μεινάντων πλοίων ἐξῴθεν τῆς Μιτυλήνης διὰ τὴν πώλησιν τῶν αἰχμαλώτων, ἀπέστειλαν αἰχμάλωτον τινὰ ὀθωμανὸν εἰς Μιτυλήνην καὶ εἰδοποίησαν τὸν διοικητήν. Τὴν ἐπιούσαν πρόκριτοι τινὲς τῆς Μιτυλήνης καὶ ὁ αὐστριακὸς πρόξενος προσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀποστόλη, μὲ πλοιάριον, ἐσυμφώνησαν μετὰ τῶν πλοιάρχων τὰ λύτρα τῶν αἰχμαλώτων ἐνώπιον τοῦ αὐστριακοῦ προξένου. Μετὰ ταῦτα οἱ πρόκριτοι ἐζήτησαν μυστικὴν συνδιάλεξιν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ προξένου, εἰς ἣν ἐπρότειναν τὰ ἑξῆς.—Ἐπειδὴ τὰ καταδρομικὰ καὶ πολεμικὰ σας πλοῖα συλλαμβάνουσι πλοῖα τῆς Μιτυλήνης καὶ κάμουσιν ἀποβάσεις συλλαμβάνοντες ἀνθρώπους καὶ ζῶα, κατ' ἐντολὴν τοῦ Διοικητοῦ Μουσταφᾶ Ἀγα, σᾶς προτείνομεν νὰ κάμωμεν συνθήκην μυστικὴν νὰ σᾶς πληρόνωμεν ἐτήσιον φόρον ὅχι εὐκαταφρόνητον, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ κάμωσι τὰ πλοῖα οὔτε ἀποβάσεις εἰς Μιτυλήνην, οὔτε πλοῖα Μιτυληναίων νὰ συλλαμβάνωσιν. Οἱ πλοίαρχοι τοὺς ἀπήντησαν ὅτι— τοιαύτην ἐν-

τολήν δὲν ἔχομεν· ἡ ἐξουσία αὕτη ἐναπόκειται μόνον εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ψαρῶν· θέλομεν δὲ ἀναγγεῖλει τὴν πρότασίν σας εἰς αὐτὴν ὅταν ἀπέλθωμεν ἐκεῖ. Οἱ πρόκριτοι ἔμειναν εὐχαριστημένοι καὶ ἐπρότειναν νὰ ἀλλάξουν τὰς προτάσεις των μυστικῶς ἐκτὸς ἀπὸ τὴν βουλὴν· δώσαντες δὲ τὰ λύτρα τῶν αἰχμαλώτων ἔλαβον αὐτοὺς καὶ ἐξῆλθον εἰς Μιτυλήνην. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων ὑπῆρχον καὶ γυναῖκες ἐπισήμων τούρκων, ἡ σύζυγος, ἡ μήτηρ καὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Τσαταρλῆ. Ὁ διοικητὴς τῆς Μιτυλήνης πληροφορηθεὶς ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους ἄνδρας καὶ γυναῖκας ὅτι ἡ τιμὴ τῶν γυναικῶν των δὲν προσεβλήθη εὐχαρίστησεν τοὺς πλοιάρχους καὶ τοὺς ἔπεμψε δῶρα φαγώσιμα.

Ἐλθόντες οἱ πλοίαρχοι εἰς Ψαρὰ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν βουλὴν των ὅσα οἱ πρόκριτοι τῆς Μιτυλήνης τοὺς ἐπρότεινον καὶ εἶπον ὅτι πρέπει νὰ φυλαχθῶσι μυστικά. Κατὰ δὲ τὸν σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1823 ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀπέστειλεν εἰς τὴν πατρίδα του Μιτυλήνην τὸν Θεόδωρον Ἀλκαῖον (ἀγωνιζόμενον εἰς Ψαρὰ) ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τῶν συμπολιτῶν του περὶ τῶν ὧσων αὐτοὶ ἐπρότειναν κατὰ τὸν παρελθόντα ἰούνιον εἰς τοὺς πλοιάρχους ψαριανούς. Ἀπελθὼν ἐκεῖ ὁ Ἀλκαῖος συνεννοήθη μυστικῶ τῷ τρόπῳ μὲ τοὺς συμπολίτας του ἐκείνους, οἵτινες ἔκαμον τὰς προτάσεις των εἰς τοὺς πλοιάρχους. Ἐκεῖνοι συνεννοηθέντες μὲ τὸν διοικητὴν ἐπαβρῆσάσαν πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀλκαῖον, πρὸς ὃν εἶπεν ὅτι— Κατὰ τὸν παρελθόντα ἰούνιον ἤμην καθόλα ἐλεύθερος καὶ ἡδυνάμην νὰ πράξω καὶ νὰ δικαιολογήσω ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεώς μου τὰ ὅσα εἶπα· ἤδη ὅπου ὁ Καπετὰν πασσᾶς εἶναι ἔξω καὶ περιπλέει μὲ τὸν στόλον του δὲν δύναμαι νὰ πράξω τίποτε· διότι φο-

βοῦμαι νὰ μὴ μὲ ὑποπτευθῶσι καὶ πάθω· μόνον ἄς μείνη ἡ ὑπόθεσις αὕτη μυστική δι' ἄλλην περίστασιν.

Μετὰ τὴν συνέντευξιν ὁ Ἀλκαῖος ἀνεχώρησε καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ψαρά.

Τῶνόντι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Καπετὰν πασσαῖς μετὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου περιέπλεε τὰς θαλάσσας τῆς Μιτυλήνης πέριξ τῆς Λήμνου· κατὰ δὲ τὸν σεπτέμβριον ἐναυμάχησε μὲ τὸν ἐλληνικὸν στόλον εἰς Ἀθῶνα καὶ κατὰ τὸν ὀκτώβριον εἰς Τρίκερι, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ἔμαθεν ὅτι ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε τὴν κατὰ τῶν Ψαρῶν ἐκστρατείαν. Οἱ ψαριανοὶ ἔνεκα τῆς κατ' αὐτῶν ἐκστρατείας δὲν ἔκαμον ἀποστολὴν εἰς Μιτυλήνην περὶ συνθήκης, ἀλλ' ἐπερίμεναν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκστρατείας· ἐὰν ἐνίκων εἰς τὴν μάχην αἱ ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Μιτυλήνης πρότάσεις ἤθελον ἐπαναληφθῇ, καὶ, ὡς φρονῶ, ἡ σύμβασις ἤθελε γίνεαι ὡς οἱ ψαριανοὶ ἤθελον.

Μετὰ τὴν περαίωσιν τῆς ἐκστρατείας ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὴν βουλὴν τοῦ ἔθνους.

Ἀριθ. 2.

Διεκπ. 2495.

Σεβασμία καὶ ὑπερτάτη τοῦ ἔθνους Β. ν. λή.

Ὁ ἐχθρικός στόλος, μὲ στρατεύματα, διευθύνθη εἰς Πάτρας, ὅπου καὶ θέλει βάλει εἰς πρᾶξιν τοὺς σκοποὺς του. Ἡμεῖς μὲ μεγαλωτάτην μας δυσκολίαν ἡτοιμάσαμεν τὰ πλοῖά μας ἀπὸ τὰ εἰς αὐτὰ ἀναγκαῖα, καὶ δὲν λείπει ἄλλο εἰμὴ τὰ χρήματα διὰ τὴν ζωοτροφίαν καὶ πληρωμὰς τῶν ναυτῶν. Διότι ὡς πολλάκις ἀνεφέρθημεν εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, καὶ πολλὰ γνωστὸν εἰς ἅπαντας εἶναι, ὅτι ἔχομεν χιλίου· περίπου στρατιώτας, τῶν ὁποίων τὰ μηνιαῖα ἀκαταπαύστως πληρόνονται, ἐκτὸς καὶ ἄλλα τοπικὰ ἐξόδα τὰ ὁποῖα μόλις καὶ μετὰ βίας προφθάνομεν· ἐὰν

λοιπόν μόλις καὶ μετὰ βίας προφθάνωμεν τὰ τῆς ξηρᾶς ἔξοδα, πόσον μᾶλλον θέλει εἵμεθα εἰς κατάστασιν διὰ τὰ οἰκονομήσωμεν τὰ τῆς θαλάσσης, τὰ ὅποια εἶναι μεγαλήτερα; Διὰ τοῦτο λοιπόν, ἂν καὶ τῷ ὄντι ἀναγκαῖα εἰς τὸ ἔθνος ἡ ὑπαρξίς τοῦ στόλου, πρέπει τὰ προβλεφθῶσι καὶ προφθάσωσιν ὅσον τάχος μετρητὰ, ἐπεὶ δὴ ἄνευ τούτων συμπεραίνομεν ὅτι εἶναι ἀδύνατον τὰ ὑπάρξει στόλος, ὅστις ἀναγκαιότατος εἶναι εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν.

Περὶ τοῦ πλοίου μᾶς διατάττει τὰ στείλομεν διὰ τὴν χρεῖαν τῆς Διοικήσεως εἶναι ἔτοιμον, καὶ ἤθελε ξεκινήθῃ ἀμέσως, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ μανθάνομεν ὅτι εἰσέτι τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα δὲν ἐξεκίνησε καὶ τὰ λοιπὰ δύο πλοῖα, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸ μένει περιμένοντας.

Δι' αἰτίαν τοῦ πολυκαιρινοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ λιμένος ἡμῶν ἐστενοχωρήθησαν γενικῶς ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου μας· καὶ οὕτω ἐβιάσθημεν κατ' αὐτὰς διὰ τὰ τοὺς δώσωμεν κάποιαν ἐλευθερίαν· ὅθεν ἐν ἄρκετον μέρος πλοίων διαφόρων τάξεων μὲ ἱκανοὺς στρατιώτας ἐξεκίνησαν διὰ τὰ παράλια τῆς Ἀσίας καὶ φθάσαντες εἰς τὰ παράλια Τσαταρλῆ, εἰς τὸ Ἀράπ-τσεφτιλῆκι, Ἀλῆ-ἄγᾶ-τσεφτιλῆκι, ἐπόρθησαν αὐτὰ καὶ κατέκαυσαν σκοτώνοντες ἄρκετοὺς τούρκους. Μετὰ δὲ ταῦτα μεταβαίνοντες καὶ κατὰ τοῦ Τσαταρλῆ ἐπόρθησαν καὶ τοῦτο δι' ἐφόδου, ἐσκοτώσαν περίπου τῶν τριῶν χιλιάδων τούρκων, οἵτινες ἀντιστάθησαν, καὶ τέλος κατέκαυσαν καὶ αὐτὸ πέρνοντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοὺς εἰς αὐτὰ κακατοικοῦντας ὁμεγενεῖς γραικοὺς ἀβλαβεῖς. Τοῦτο τὸ κατόρθωμα ἐπροξένησε μέγα φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς τούρκους τῆς Ἀνατολῆς, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς γείτονάς μας, οἵτινες δὲν λείπουν καθημερινῶς ν' ἀναφαίρωνται εἰς τὸν Σουλτάνον διὰ τὰ μᾶς καταδαφίση καὶ δι' αἰτίαν τῶν ὁποίων ἐβιάσθημεν τὰ ἐπιχειρισθῶμεν τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα, τὸ ὅποιον καὶ χάριτι θεῆς ἐτελεσφόρησε, χωρὶς τὰ βλαφθοῦν ἐκ τῶν ἡμετέρων, πλὴν ὀλίγων τινῶν, ἐνῷ τόσος μέγας πόλεμος ἔγινε, καὶ τόση πληθὺς τούρκων ἐσκοτώθη, ὥστε ὑπερβαίνει τὰς τρεῖς χιλιάδας, ἐπεὶ δὴ καὶ ἦτο καλῶς ὠχυρομένη ἡ πόλις αὕτη. Ὅθεν καὶ τὰ πάντα ἅς χρησιμεύσωσι πρὸς κυβέρνησιν καὶ ὁδηγίαν τῆς Διοικήσεως, διότι καὶ τὰ τοπικὰ ἡμῶν ἔξοδα δὲν τὴν λανθάνουσι, καὶ ἡ μεγαλωτάτη ἀνά-

γκη τῆς ὑπάρξεως τοῦ στόλου παρομοίως· ὥς δὲ καλὴ Μητέρα ἄς ἐξοικονομήσῃ τὰ τέκνα αὐτῆς μὲ τὸν τρόπον ὅπου στοχάζεται, καὶ ἡμεῖς μὲ τὸ προσῆκον σέβας εἴμεθα.

Ἀπὸ Ψαρά, κατὰ τὴν 19 ἰουνίου 1823.

(Τ. Σ.) Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν

Ἰωάννης Γ. Καλάρης, — Νικολῆς Ἀργύρης, — Ἀρτῶνης Σαρή.

Ἐκ τῆς βουλῆς τῆς νήσου Ψαρῶν, ὅπερ διαλαμβάνει διὰ τὰ πλοῖα αὐτῆς ὅτι εἶναι ἕτοιμα. Περιέχει δὲ καὶ τὴν ἔφοδον ὅπου αὐτοὶ οἱ νήσιοι ἔκαμαν εἰς Τσαταρλῆ, Ἀράπ-τσεφτιλῆκι καὶ Ἀλῆ-ἀγά-τσεφτιλῆκι εὐτυχῶς κατὰ τῶν τούρκων.

Ἀνεγνώσθη, 1 ἰουλίου.

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν λαβόντες τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα τὰ ἀπέστειλαν εἰς Τριπολιτσάν εἰς τοὺς παραστάτας διὰ τοῦ ἰκολοῦθου ἐγγράφου.

Εὐγενέστατοι ἀδελφοί!

Ἐλάβαμεν τὰ γράμματά σας, ὁμοίως καὶ τὰ περικλειόμενα τῆς Διοικήσεως, καὶ μὲ πρῶτον θέλομεν τὰ διευθύνει. Χθὲς ἐλάβαμεν γράμματα ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, εἰς τὰ ὅποια μᾶς λέγουν, ὅτι ἔχουν ἕτοιμα τὰ πλοῖα ὅπου μέλλει νὰ ξεκινήσουν διὰ τὸν στόλον, ἔχουν ὅμως καὶ μεγάλην ἔλλειψιν χρημάτων, καὶ μᾶς βιάζουσι διὰ νὰ παρακινήσωμεν νὰ τοὺς σταλθοῦν χρήματα καὶ ξεκινήσουν ὅσον τάχος. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι τὸ γενικὸν ταμεῖον εἶναι ὑστερημένον καὶ κατὰ τὸ παρὸν δὲν εἶναι τρόπος διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ στόλου, διὰ τοῦτο ταχύνετε εἰς τὸ νὰ μᾶς σταλθοῦν τὰ γράμματα τῆς διανομῆς τῶν νήσων, ὅπου κατ' ἐκεῖνο νὰ γράψωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ νὰ στείλωμεν ἐπίτηδες μεζῆλι, καὶ ἐλπίζομεν μὲ αὐτὸ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ ἐκπλευσις τοῦ στόλου. Προχθὲς ἔφθασε μία λεύκα σπετσιώτικη ὅπου ἦτον εἰς τὸ κόρσος, ἡ ὁποία ἔφερε πρέζας· ἀπέρασε ἀπὸ τὰ Ψαρά, καὶ λέγει ὅτι ἐπέστρεψαν τὰ καράβια ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Τζαταρλῆ, τὸ ὅποιον ἐκαταδάφισαν ἐκ θεμελίου, καὶ ἔσφαξαν τοὺς τούρκους, πλὴν τῶν σημαντικῶν ὑποκειμένων καὶ τῶν ἀδυνάτων μελῶν καὶ, ὥς μᾶς διηγοῦντο, ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς ἐ-

δικούς μας ἕνας Μαρούκης με ἄλλους πέντε, καὶ δέκα Χιῶτες καὶ ἑνδεκα λιάπιδες, καὶ ἐβδομήντα πληγωμένους. Νέον τι ἄλλο δὲν ἔχομεν, εἰμὴ περιμένομεν με ἀνυπομονήσαν τὰ γράμματα· καὶ μένομεν.

Ὅμοίως καὶ τὴν προσταγὴν τῶν κανονίων, διότι σήμερον ἡ αὐριον φθάνει τὸ καράβι διὰ νὰ τὰ πάρη, ὡς μᾶς γράφουν. Τὸν κύριον Γκίκα Καρακατσάνην ἀκριβῶς ἀσπαζόμεθα.

Οἱ ἀδελφοί σας

Ἀναγνώστης Μοναρχίδης, — Ἰω. Μ. Μιλαήτης, — Ἀναγνώστης Τζωτζής.

Ἰδοὺ καὶ τὸ πρὸς τοὺς παραστάτας.

Ἀριθ. 366.

Πρὸς τοὺς ἡμετέρους Παραστάτας Νικόλαον Γ. Λουμάκη καὶ Γεώργιον Καλαφάτην.

Ἀπὸ τὴν ἐσώκλειστον πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν πληροφορεῖσθε τῶν ιδεῶν καὶ φρονημάτων μας· ὅθεν καὶ κατ' αὐτὰ κυβερνηθῆτε. Ἀδελφοί, ἡμεῖς γνωρίζομεν τὴν κατεπείγουσαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀνάγκην· πλὴν ὡς πολλὰ γνωστόν σας εἶναι, τὸ τοπικὸν ἡμῶν ταμεῖον εἶναι διόλου κενὸν ἀπὸ χρήματα, διότι εἶναι πολλὰ μεγάλα τὰ τοπικὰ ἡμῶν ἔξοδα, καὶ τὰ ὅποια μόλις καταφθάνομεν. Ὅθεν ἐπεὶ καὶ μόλις διὰ τὰ τοπικὰ μας προφθάνομεν, πῶς θέλομεν προφθάσῃ καὶ τὰ τῆς θαλάσσης; Προσπαθήσετε λοιπὸν, ὡς γνωρίζετε τὴν ἀνάγκην, νὰ προβλεφθῶσι καὶ προφθάσωσιν ὅσον τάχιστα τὰ μετρητὰ, χωρὶς τῶν ὁποίων τὰ πλοῖά μας εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπλεύσωσι, καὶ περιττὸν νὰ ἐξιστοροῦμεν τὴν ὑπόθεσιν, ἐνῶ πολλὰ καλὰ τὴν εἰξεύρετε, ὅτι χιλίων στρατιωτῶν μηνιαῖα ἀκαταπαύστως πληρόνονται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τοπικῶν ἐξόδων μας. Προσπαθήσετε λοιπὸν ἀπ' αὐτοῦ εἰ δυνατόν τὴν πρόβλεψιν τῶν μετρητῶν, διότι ἡμεῖς ἂν δὲν εἴχομεν καὶ τὰ τοπικά μας ἠθέλαμεν πάλιν κάτι ἐνεργήσῃ διὰ τὸ γενικόν. Ἐρρώσθε.

Ἀπὸ Ψαρά, κατὰ τὴν 19 ἰουνίου 1823.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρών.

Εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Βουλῆς τοῦ ἀγῶνος δὲν εὔρον τὴν

ἀπάντησιν τῆς βουλῆς τοῦ ἔθνους πρὸς ἐκείνην τῶν Ψαρῶν. Ἡ βουλή ὁμως τῶν Ψαρῶν εἰς τὴν ἀναφοράν τῆς ἀναγγέλει τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Τσαταρλῆ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς· συγχρόνως ὑπενθυμίζει εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἔθνους καὶ τοὺς παραστάτας τῆς ὅτι ἔχει τὰ πλοῖα ἑτοιμα, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ σταλθῶσι χρήματα διὰ νὰ ἐκπλεῦσωσι καὶ νὰ σχηματίσωσι τὸν στόλον· ὅθεν αἰτεῖ τὰ χρήματα διὰ τὴν ἀνέχειαν τοῦ ταμείου τῆς· διότι ἔχει τὰ τοπικά τῆς ἔξοδα καὶ τὴν ἀκατάπαυστον μηνιαίαν πληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν. Ἡ Διοίκησις οὔτε διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν χρήματα ἔπεμψεν, οὔτε διὰ τὰ τοπικά· οἱ δὲ ψαριανοὶ χρήματα δὲν ἐλάμβανον εἰμὴ ἀπὸ τὰ συναζόμενα εἰσοδήματα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἢ τὰ πεμπόμενα ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, καὶ ταῦτα ἐλογίζοντο εἰς τὴν ἀναλογίαν τῶν πλοίων τῆς μοίρας, 15 —16, τὴν ὁποίαν ἔπεμπον πρὸς συγκρότησιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου. Τὰ δὲ τοπικά ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἀναγγέλει συχνὰ ἡ βουλή των ἐκτὸς τῆς κατὰ μῆνα πληρωμῆς τῶν στρατιωτικῶν μισθῶν καὶ σιτηρεσίων εἶναι καὶ τὰ πρὸς ὀχύρωσιν ἔξοδα, ἥτοι τὰ πρὸς ἀγορὰν κανονίων, πολεμοφοδίων, τὴν κατασκευὴν τῶν κανοστασίων, στρατώνων, ὀχυρωμάτων καὶ τὴν πρόβλεψιν ὑλικοῦ δι' αὐτὰ, καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πυρπολικῶν· πρὸς τούτοις τὰ πρὸς μισθοδοσίαν τῶν φυλάκων καὶ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως, εἰς ἀποστολὰς ταχυπλόων ταχυδρομικῶν, καὶ εἰς ἀποστολὰς πλοίων πρὸς κατασκόπευσιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου κτλ. Ἦνοιξε δὲ καὶ τὰς ἀποθήκας τῆς χορηγοῦσα τροφὴν εἰς τοὺς καταφυγόντας καὶ αἰχμαλωτισμένους καὶ διετῆρει νοσοκομεῖον δι' αὐτούς. Ἐνῷ δὲ εἶχε τοιαῦτα ἔξοδα καὶ ἐνῷ αἰτοῦσα δὲν ἐλάμβανε χρήματα ἔπεμψεν ὁμως τὰ πλοῖά τῆς εἰς Σάμον, εἰς Θετταλομαγνησίαν καὶ ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς πατρίδος τὸ ἐκάλει. Ἡ

βουλή διότι ἐγνώριζε τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ψαριανῶν εἰς τὸ νὰ βλάπτωσι τοὺς ἐχθροὺς ἔγραφεν ὅτι « ἂν δὲν εἶχα-
»μεν καὶ τὰ τοπικά μας ἠθέλαμεν πάλιν κατὶ ἐνεργήσει
διὰ τὸ γενικὸν συμφέρον » ἡ δὲ ἀκατάπαυστος αὐτῶν ἐ-
νέργεια ἐπιβεβαίωσεν τοὺς λόγους τῆς.

Ἡ βουλή τῶν Ψαρῶν λαβοῦσα τὰς περὶ κανονίων
διαταγὰς ἀπέστειλε πλοῖον καὶ ἔλαβε δύο κανόνια τὸ
ἐν ὀρειχάλκινον καὶ τὸ ἄλλο σιδηροῦν, μίαν βόμβαν,
πεντακοσίας σφαίρας κανονίων καὶ τινὰς διὰ τὴν βόμβαν·
ταῦτα δὲ ἦσαν τὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα πρὸς αὐτὴν βοή-
θήματα τῆς Διοικήσεως.

Εἰς Τσαταρλῇ ἐφονεύθησαν ἐκ τῶν ἡμετέρων περισ-
σότεροι παρ' ὅσους λέγει τὸ γράμμα τῶν πληρεξουσίων.

Ἡ πρώτη ἐθνικὴ συνέλευσις καθιέρωσε τμηματικῶς
τὸν σχηματισμὸν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἤτοι ἀπὸ τρία
τμήματα, ἐν τῆς Πελοποννήσου, ἐν τῆς στερεᾶς Ἑλλά-
δος καὶ ἐν τῶν νήσων. Αἱ ἀπαρτίζουσαι λοιπὸν τὸ ναυτι-
κὸν τμῆμα Ὑδρα, Σπέτσαι καὶ Ψαρὰ, εἶχον τὸ δικαίω-
μα νὰ διορίσωσι μέλος εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν· ἐκ συμφῶ-
νου δὲ οἱ πληρεξούσιοι καὶ παραστᾶται των, κατὰ προ-
τίμησιν, τὸ ἐχορήγησαν εἰς τὴν Ὑδραν· καὶ διωρίσθη
μέλος ἐξ αὐτῆς ὁ Ἰωάννης Ὀρλάνδος. Ἐμείναν δὲ σύμ-
φωνοι νὰ διορισθῇ κατὰ τὴν δευτέραν περιόδον μέλος
εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐκ τῆς νήσου Σπετσῶν, εἰς δὲ τὴν
τρίτην ἐκ τῆς νήσου Ψαρῶν. Ἀλλ' ἐπελθούσης τῆς δευ-
τέρας περιόδου οἱ ὕδραῖοι παρέβησαν τὰ ἀποφασισθέντα
καὶ ἐπρότεινον ἐνστάσεις κατὰ τῶν εὐλόγων ἀπαιτήσεων
τῶν Σπετσιωτῶν· τότε οἱ παραστᾶται τῶν δύο νήσων
Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν διαταχθέντες ἀπὸ τὰς πατρίδας
των ἔκαμαν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὴν βουλήν.

Οἱ ὑποφαινόμενοι παραστᾶται τῶν δύο νήσων τοῦ ναυτικοῦ
τμήματος, διατεταγμένοι ἀπὸ τὰς πατρίδας ἡμῶν, ἀναφέρονται

εἰς τὴν σεβαστὴν Βουλὴν, αἱ τρεῖς νῆσοι Ὑδρας, Σπέτσας καὶ Ψα-
ρὰ, ἀπαρτιζοῦσαι τὸ ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος, ἐλάβαμεν ταύτην τὴν
τιμὴν ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον νὰ θεωρούμεθα ὡς ἓν τμήμα, καὶ κατὰ
τοῦτον τὸν λόγον, μᾶς ἐδόθη καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἔχωμεν ἓν μέ-
λος εἰς τὸ ἐκτελεστικὸν σῶμα τῆς Διοικήσεως, καὶ οὕτω εἰς τὴν
παρελθοῦσαν περίοδον τῆς Διοικήσεως ὁμοφώνως αἱ τρεῖς νῆσοι
ἐγκρίναμεν τὸ μέρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἐξ Ὑδρας, ἀναμένοντες
κατὰ τὸ δίκαιον, τὴν διαδοθὲν κατὰ χρόνον ἐκλογὴν καὶ εἰς τὰς
ἄλλας δύο νήσους, περὶ οὗ καὶ συνωμίλησαν ἐν τῇ ἐθνικῇ συνελεύ-
σει κατὰ τὸ Ἄστρος μετὰ τῶν κυρίων πληρεξουσίων τῆς Ὑδρας,
(τὸ ὅποῖον δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὁ κύριος Νικόλαος Οἰκονόμος
ὅστις ἦτο παρὼν) ὅτι ἐφέτος ἀνήκει εἰς ἓνα Σπετσιώτην, καὶ ἡ ἀ-
πόκρισις τῶν κυρίων Ὑδραίων ἦτον ὅτι αὐτοὶ δὲν ἔχουσι πληρε-
ξουσιότητα παραστατικὴν ἀπὸ τῆς πατρίδος των, διὸ καὶ δὲν δύ-
νυνται νὰ δώσωσι ψῆφον, μηδὲ ὡς προβάλλοντες ἄλλην ἀντίρρη-
σιν, καὶ ἀφοῦ ἔλθωσιν, οἱ παραστᾶται τῆς Ὑδρας εἰς Τριπολιτσάν
θέλει γίνεῖ ἡ ἐκλογὴ ἐκ συμφώνου. Ἦδη δὲ παρ' ἐλπίδα, προχθὲς
ἠκούσαμεν ἐναντιότητα ἐκ μέρους τῶν παραστατῶν τῆς Ὑδρας
ὅταν ἀνεγνώσθη τὸ συστατικὸν τῆς νήσου Σπετσῶν, ἐφ' ᾧ καὶ
βιαζόμεθα νὰ ἐκθέσωμεν ταύτην μὲ τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ σεπτὸν
Βουλευτήριον, καὶ παρακαλοῦμεν αὐτὸ νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ τὸ δί-
καιον, ἐπειδὴ πρῶτον συμφωνία ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν τῶν τριῶν
νήσων, καὶ δεύτερον, ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐδόθη ἀπὸ τὸ ἔθνος
εἰς τμήμα, καὶ ὄχι εἰς μίαν νῆσον· ὅθεν ἐπειδὴ καὶ αἱ τρεῖς νῆσοι
ἔχουσι δικαίωμα ἐπτὰ παραστατῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλείονες
δεχόμενοι ὑπερισχύουσι κατὰ τὸν Νόμον, ἄρα δίκαιον νὰ εἰσαχθῇ
εἰς τὸ ἐκτελεστικὸν Σῶμα ὁ κύριος Παναγιώτης Μπότσης, παρὰ
τῶν δύο νήσων, καὶ παρ' ἡμῶν ἐγκρινόμενος· ὅθεν καὶ τὸ σεβα-
στὸν Βουλευτικὸν ἄς εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὸ Σεβαστὸν Ἐκτε-
λεστικόν.

Ἐν Τριπολιτσᾷ, τῇ 23 Ἰουνίου 1823.

Ἀνδρέας Χ. Ἀραργύρου, — Γκίκας Καρακατσάρης, —
Γεώργιος Καλαφάτης, — Νικόλαος Γ. Λουμάκη.

Ἡ πρότασις αὕτη τῶν παραστατῶν τῶν δύο νήσων

Σπεστῶν καὶ Ψαρῶν καὶ τοι στηριζομένη εἰς δικαίωμα καὶ πλειονοψηφίαν δὲν εἰσηκούσθη· διότι οἱ συνάδελφοὶ τῶν ὕδραϊοι ἂν καὶ εἶχον μειονοψηφίαν δὲν συγκατένευον, ἀλλ' ἐπροτίμησαν ν' ἀπωλέσωσι καὶ αὐτοὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἢ νὰ τὸ ἀποκτήσωσιν οἱ Σπετσιῶται. Εἰς τὴν θέσιν λοιπὸν τοῦ ναυτικοῦ μέλους διωρίσθη ὁ Θεόδωρος Κωλοκοτρόνης.

Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας, κατὰ παρακίνησιν τῶν ἀγωνιζομένων ἀπανταχόθεν καὶ κινδυνευόντων ὁμογενῶν, ἀπεφάσισαν ναυτικὴν ἐκστρατείαν, καὶ διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου προσκαλοῦν καὶ τοὺς ψαριανοὺς νὰ πέμψουν πλοῖα.

Πρὸς τὴν σεβασμίαν Βουλὴν τῆς ρήσου Ψαρῶν.

Σᾶς εἰδοποιούμεν ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀπανταχόθεν ἀγωνιζομένους καὶ κινδυνεύοντας ὁμογενεῖς παρακινούμενοι, ἀπεφασίσαμεν καὶ ἐτοιμάζομεν ναυτικὴν ἐκστρατείαν, συνισταμένην ἀπὸ καράβια 22, λέγομεν εἰκοσιδύο πολεμικά καὶ ἕξ πυρπολικά διὰ νὰ ἐκπλεύσωμεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Προσκαλοῦμεν λοιπὸν καὶ τὴν εὐγενεῖάν σας, ἐὰν ἀγαπᾶτε, νὰ συναγωνισθῆτε μὲ ἡμᾶς εἰς τὸ ἀναγκαῖον τοῦτο ἐπιχείρημα, νὰ ἐτοιμάσετε τὴν ἀναλογίαν σας ἢ μεγαλητέραν ἀριθμὸν καλῶν καὶ καλῶς ἐφωδιασμένων καὶ ἐφωπλισμένων πλοίων διὰ νὰ ἔλθωσι νὰ συνενωθῶν μὲ τὰ ἐδικὰ μας ὅσον τάχιον. Παρακαλοῦμεν δὲ μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐπιφέροντος τὴν παροῦσάν μας ταχυπλόου νὰ μᾶς ἀποκριθῆτε ἐὰν ἀποφασίσετε καὶ πότε λογαριάζετε ὅτι ἡμποροῦν νὰ ἐκπλεύσουν τὰ πλοῖά σας, πρὸς ὁδηγίαν μας, καθὼς καὶ πόσα πολεμικά καὶ πόσα μπουρλότα θέλετε στείλει. Ἐρρώσθε.

Ἀπὸ Ὑδρας, τῇ 24 ἰουνίου 1823.

(Τ. Σ.) *Οἱ πρόκριτοι τῆς ρήσου Ὑδρας.*

Ὅτι ἴσον ἀπαράλακτον τοῦ πρωτοτύπου.

(Τ. Σ.) Ψαρᾶ, τῇ 7 ἰουλίου 1823.

II βουλὴ τῆς ρήσου Ψαρῶν (α).

(α) Τὸ ἐγγράφον τοῦτο εὔρον εἰς τὸ ἀρχεῖον, ἀλλ' ἀπάντησιν τῆς Βουλῆς τῶν Ψαρῶν πρὸς τοὺς προκρίτους δὲν εὔρον.

Εἰς τὴν ναυτικὴν ταύτην ἐκστρατείαν ἡ Ὑδρα δὲν ἀπέστειλε τὰ πλοῖά της. Οἱ δὲ ψαριανοὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐβοήθουν τὴν Εὐβοίαν καὶ ἐξετέλουν τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως διὰ τὴν Σάμον.

Κατὰ δὲ τὰ μέσα αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὰ πλοῖα τῶν Ψαρῶν ἀπελθόντα εἰς Ὑδραν καὶ πληροφορηθέντα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος περιπλέει τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν καὶ ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἐνῶ τὰ τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν δὲν ἐξῆλθον.

Οἱ Σάμιοι θέλοντες νὰ διοικῶνται καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν τοπικὴν των διοίκησιν, ὡς αἱ τρεῖς νῆσοι Ὑδρα, Σπέτσαι καὶ Ψαρὰ, δὲν ἐδέχοντο ἐπαρχον τῆς Διοικήσεως. Ἀλλ' ἡ Βουλὴ θέλουσα νὰ τοὺς ὑποβάλῃ ὑπὸ τὸν γενικὸν νόμον, ἐψηφίσατο τὰ ἑξῆς·

Περίοδος β'. Ἀριθ. 170.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ βουλευτικοῦ

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἡ νῆσος Σάμος, διὰ τὴν θέσιν της, πολυανθρωπίαν καὶ εἰσοδήματά της θεωρεῖται ὡς ἐπουσιῶδες μέρος τῆς Ἑλλ. ἐπικρατείας, οὐκ ὀλίγον συμβάλλουσα καὶ εἰς βοήθειαν τῆς ναυτικῆς μας δυνάμεως, ταραττεται ἤδη ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ἀπὸ μιᾶς ταραχοποιοῦ φατρίας, τῆς ὁποίας φαίνεται ἀρχηγός, ὁ καὶ δι' ἄλλας κακοπραγίας διαβόητος Λογοθέτης Λυκούργος, ὥστε οὗτος ἀποκαθίσταται πάντῃ ἀλυσιτελής πρὸς τὸ Πανελλήνιον, καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἔτι κακὸν παράδειγμα γινόμενον καθ' ὅλον τὸ Αἰγαῖον πέλαγος δύναται νὰ ταραξῇ τὴν ἡσυχίαν καὶ τῶν ἄλλων φιλησύχων νήσων. Τέως εἰς ἔσχατον ἐφθασεν ἀποστασίας καὶ ἀναισχυντίας τὸ πρᾶγμα, ὅτι δι' ἀρχιερατικοῦ ἐγκυκλίου (τὸ ὁποῖον καὶ ἀνεγνώσθη ἐν συνελεύσει) ὁ ἀρχιερεὺς τῆς νήσου, ὡς ἐκ μέρους, δῆθεν ὅλου τοῦ λαοῦ, κηρύττει φανερώς ἀποστασίαν κατὰ

τῆς Διοικήσεως, καὶ ἀποχωρισμὸν ἐκείνης τῆς νήσου ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικράτειαν, διατάσσω τὸν λαὸν νὰ μὴ δεχθῇ ἑπαρχον παρὰ τῆς Διοικήσεως, ἂν καὶ ᾗθελεν εἶναι οὐρανοκατέβματος, ἀλλὰ νὰ μένουν εἰς τὴν τοπικὴν τῶν διοίκησιν.

Εἰς ταῦτα σκεφθὲν τὸ Βουλευτικὸν ἐνέκρινεν ὁμοφώνως, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο ἀνυπερθέτως νὰ γράψῃ πρὸς τὴν τοπικὴν Διοίκησιν τῶν Ψαρῶν ἵνα μὲ τὴν ἀνάλογον ἐκτελεστικὴν δύναμιν πέμψῃ καὶ ἀποκαταστήσῃ ἐκεῖ τὸν Ἐπαρχον, καὶ συγχρόνως τὸ Ὑπουργεῖον νὰ γράψῃ ἐγκύκλιον καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ν. Σάμου καὶ αὐστηρὰν διαταγὴν νὰ δεχθῶσι τὸν Ἐπαρχον καὶ τοὺς ὑπαλλήλους του.

(Τ. Σ.) Τῇ 27 ἰουνίου 1823.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς, Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν κατὰ συνέπειαν τοῦ προβουλευμάτος τοῦ Βουλευτικοῦ διώρισε ἑπαρχον, ψαριανόν, τὸν Χατζῆ Ἀνδρέαν Ἀργύρην, διατάξαν συγχρόνως καὶ τὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν ν' ἀποστείλῃ εἰς Σάμον τὸν ἑπαρχον μὲ ἐκτελεστικὴν δύναμιν διὰ νὰ τὸν ἐγκαθιδρύσῃ. Ἀμα ᾗλθεν εἰς Ψαρὰ ὁ διορισμὸς τοῦ ἐπάρχου, ἡ βουλὴ ἐν πλήρει συνεδριάσει τῶν προκρίτων προσεκάλεσε τὸν ἑπαρχον Ἀργύρην, πρὸς ὃν ἔκαμε προτάσεις τινὰς τὰς ὁποίας ὁ Ἀργύρης δὲν ἐδέχθη. Ἡ συνέλευσις ἀπεφάσισε τὴν ἀντικατάστασίν του ὑπὸ τοῦ Κ. Κανάρη, καὶ περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης ἀπεφάσισε ν' ἀναφέρῃ εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν διὰ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ τὸν ἑπαρχον Κανάρην, τὸν ἀπέστειλεν εἰς Σάμον μὲ δύο πλοῖα, τοῦ Νικολάου Ἀργύρη καὶ Νικολάου Γιάνναρη· ἀπέστειλε δὲ συγχρόνως καὶ δύο ἐκ τῶν εὐὺποληπτοτέρων, τὸν Ν. Χ. Δ. Κοτζιὰν καὶ Χ. Ἰωάννην Ἀργύρην. Τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρὰ τὴν 16 ἰουλίου 1823,

πλοιαρχούμενα ἀπὸ τὸν Νικόλαον Ἀργύρην καὶ Νικόλαον Γιάνναρην, ἔχοντα τοὺς πληρεξουσίους καὶ τὸν ἑπαρχον Κανάρην· τὴν ἐπιούσαν ἡγχυροβόλησαν εἰς τὸ Βαθὺ Σάμου. Ἐξελθόντες οἱ πλοίαρχοι καὶ οἱ πληρεξούσιοι εἰς τὴν πόλιν συνωμίλησαν μετὰ τοὺς Σαμίους οἵτινες τοὺς εἶπον νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν χώραν καὶ νὰ συνεννοηθοῦν μετὰ τὸν Λυκοῦργον καὶ τοὺς Σαμίους ἵνα δώσουν πρὸς αὐτοὺς καὶ τὰ γράμματα τῆς Διοικήσεως. Ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς οἱ Σάμιοι ἤρχισαν ἀπὸ τὴν ξηρὰν νὰ τουφεκίζωσι τὰ πλοῖα καὶ ἐπλήγωσαν μάλιστα τὸν ἱερέα τοῦ πληρώματος τοῦ Ἀργύρη, ἐκραύγαζον δὲ ὅτι δὲν δέχονται ἑπαρχον ψαριανόν. Οἱ πλοίαρχοι ἀπέσειλαν λέμβον καὶ εἶπον εἰς τοὺς Σαμίους νὰ παύσωσι τὸν πυροβολισμόν. Οὗτοι δὲ ὑπήκουσαν. Καὶ ὁ μὲν Κανάρης ἀσθενῶν ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τὴν 20 ἰουλίου, οἱ δὲ πληρεξούσιοι μετὰ τοὺς πλοιάρχους ἀπῆλθον εἰς τὴν χώραν, ἔδωσαν τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως καὶ συνωμίλησαν μετὰ τὸν Λυκοῦργον καὶ λοιποὺς Σαμίους· ἀναχωρήσαντες δ' ἐκεῖθεν ἐπανῆλθον εἰς τὰ πλοῖά των. Τὴν 23 ἰουλίου ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ Λυκούργου λέγουσαν ὅτι ἑπαρχον δὲν δέχονται ἐπὶ τῆς νήσου των. Ἐπειδὴ δὲ ἐξηκολούθει ἡ ἀσθένεια τοῦ Κανάρη ἐπέβη οὗτος τὴν 24 ἰουλίου εἰς τὴν γολέτταν τοῦ Ἰωάννου Καλάρη καὶ ἀνεχώρησε διὰ Ψαρά. Οἱ πληρεξούσιοι καὶ πλοίαρχοι ἐπεμψαν ἑγγραφον ἀπάντησιν εἰς τὸν Λυκοῦργον καὶ ἐξελθόντες αὖθις εἰς τὴν πόλιν προσεπάθησαν νὰ πείσωσι τοὺς Σαμίους. Ἀλλ' ἔμαθον ἐμπιστευτικῶς ἀπὸ τινος Σαμίους ὅτι ὁ Λυκοῦργος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συνεννοοῦνται μετὰ τὴν Ὑδραν, ἥτις τοὺς ὑποστηρίζει ἵνα μὴ δεχθοῦν τὸν ψαριανόν ἑπαρχον. Ἀπέπλευσαν τότε ἀπὸ Βαθὺ καὶ ἡγχυροβόλησαν εἰς Κολώναις τῆς Σάμου ὅπου ἀπεφάσισαν διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ προσπαθήσωσι νὰ πείσωσι τὸν Λυ-

κοῦργον, ὅστις δὲν ἐπέισθη πάλιν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως. Ὅργισθέντες δὲ τότε οἱ πλοίαρχοι ἀπεφάσισαν νὰ ὑποχρεώσουν τοὺς Σαμίους νὰ δεχθοῦν τὰς διαταγὰς· ἀπέκλεισαν ὅθεν τὴν Σάμον διὰ θαλάσσης, συνέλαβον μάλιστα καὶ πλοῖα τινὰ, σαμιακὰ, καὶ τ' ἀπέστειλαν εἰς Ψαρά. Ἐπληγώθη δὲ κατὰ τὴν σύλληψιν τῶν πλοίων καὶ εἷς ναύτης ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ Γιάνναρη. Διετήρησαν δὲ τὸν ἀποκλεισμόν μέχρι τῆς δωδεκάτης αὐγούστου ὅτε διέλυσαν αὐτὸν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρά. Ἡ δὲ βουλή τῶν Ψαρῶν, μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν πλοίων, ἀπέλυσε τὰ σαμιακὰ πλοῖα χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἔξοδα ἀποζημιώσεως οὔτε ἀπὸ τοὺς Σαμίους, οὔτε ἀπὸ τὴν Διοίκησιν.

Ἴδου καὶ τὸ πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ἐσωτερικῶν ἔγγραφον.

Αριθ. 3.

Πρὸς τὸ ὑπέρτατον Μινιστέριον τῶν ἐσωτερικῶν.

Κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς διαταγὴν σας ὑπ' ἀριθ. 1126 καὶ τὴν προλαβόντως τοῦ γενικοῦ Γραμματέως, ἀμέσως δὲν ἐλείψαμεν, ἀλλὰ χωρὶς ἀναβολῆς τινος ἢ παραβλέψεως ἐλάβαμεν τὸν διορισθέντα Ἐπαρχον καὶ τοὺς ὑπαλλήλους ὑπουργοὺς του μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἐκτελεστικὴν δύναμιν καὶ τοὺς ἐξεκινήσαμεν δι' ἐκεῖ, εἰς συνοδίαν τῶν ὁποίων ἐστείλαμεν καὶ δύο ἡμετέρους ἐκ τῶν ἐγκριτοτέρων, οἵτινες νὰ συντείνωσιν ὅλαις δυνάμεσι, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, διὰ νὰ συστήσωσι τὴν καλὴν ἀρμονίαν καὶ τάξιν, καὶ τὴν εὐπειθειαν πρὸ πάντων εἰς τὴν σεβαστὴν Διοίκησιν· περὶ ᾧ καὶ ἐλπίζομεν ὅτι νὰ στερεωθῇ ἡ καλὴ τάξις καὶ εὐπείθεια, διότι ἡ μὲ ἕναν τρόπον, ἡ μὲ ἄλλον θέλουσι καταπεῖσει αὐτοὺς, δηλ. τὸν τε Λυκοῦργον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ διὰ νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς τοῦτο. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ὁ διορισθεὶς Ἐπαρχος κύριος Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης, ἥτον ὀλίγον ἄρρωστος, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐπιδέχεται ἄργητα, δι' αὐτὸ τοῦτο ἀντὶ τοῦ διορισθέντος Χ. Ἀνδρέα ἐστείλαμεν ἕναν ἐπίτροπον εἰς τόπον αὐτοῦ, τὸν καπετὰν Κωνσταντῆ

Κανάριον ὅστις καὶ θέλει ὑπουργήσει μὲ τὴν παρ' ἡμῖν δοθεῖσαν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, ὡς εἴρηται, εἰς πάντα τὰ διαταττόμενα.

Τὰ Τρίκερι καὶ ἡ Εὐβοία ἔχουσι μεγαλωτάτην ἀνάγκην βοηθείας διὰ ξηρᾶς, ἐπειδὴ καὶ τὸ ὅλον τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων σχεδὸν ἐρρίφθη εἰς αὐτὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ἄς λάβῃ μέτρα περὶ τούτου. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου, ἡμεῖς δὲ μὲ τὸ προσῆκον σέβας, μένομεν.

* Ἀπὸ Ψαρᾶ, κατὰ τὴν 18 ἰουλίου 1823.

(Τ. Σ.)

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ὑπάρχει διαφορὰ· καθόσον τὸ ἐγγραφον τῆς Βουλῆς τῶν Ψαρῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἀργύρης δὲν ἐστάλη ἔνεκα ἀσθενείας· ἀλλ' ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς μὴ ἀποστολῆς αὐτοῦ ὑπῆρξαν τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, ἅτινα ἡ Βουλὴ διὰ τὸ εὐσχημον δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκθέσῃ.

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας τὴν ὑπόθεσιν τῆς Σάμου ἔλαβον πληροφορίας ὅτι ἡ Εὐβοία κινδυνεύει καὶ ὅτι ὁ Λουμπουτ-πασσᾶς ἐτοιμάζει πλοῖα ἀπὸ Θεσσαλονίκην διὰ τὴν Εὐβοίαν· ἀμέσως λοιπὸν ἔστειλαν εἰς τὸν κόλπον τῆς Θεσσαλονίκης τὰ πλοῖα τοῦ Ἰ. Καλάρη, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ, Χ. Ἀναγν. Δομεστίνῃ καὶ Κ. Χ. Ἀγγελῇ. Ἀπελθόντα ἐκεῖ εὗρον τὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα ἡγχυροβολημένα ὑπὸ τὸ φρούριον τῆς Θεσσαλονίκης· ὅθεν τὰ μὲν ὀθωμανικὰ πλοῖα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰ βλάψωσιν, ἔματαίωσαν ὁμῶς τοὺς σκοποὺς αὐτῶν διότι δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἐξέλθωσι τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀπέστειλαν δὲ καὶ εἰς Εὐβοίαν δύο πλοῖα τοῦ Ἀναγνώστη Καλημέρη καὶ Γεωργίου Χ. Μικέ. Ἀμα δὲ ὁ ἑπαρχος Εὐβοίας ἐζήτησε καὶ ἄλλην βοήθειαν πλοίων καὶ πολεμεφοδίων ἐπεμψαν τὰ πλοῖα Ἰωάννου Καλάρη, Νικολάου Ἀργύρη, Χ. Ἀναγνώστη Δομεστίνῃ καὶ Βελισσαρίου καὶ τὰ αἰτηθέντα πολεμεφόδια· ἐπεμψαν δὲ καὶ δύο πληρεξουσίου διὰ νὰ

συνεννοῶνται μὲ τοὺς ἐκεῖ ὀπλαρχηγούς καὶ μὲ τὸν ἑπαρχον καὶ διὰ τὰ ἐμψυχώνωσι τοὺς Ἕλληνας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔλαβον καὶ τὰς ἀκολούθους διαταγάς.

Περίοδος 6'. Ἀριθ. 46.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Συμβούλιον τῶν Ὑπουργῶν

Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Μαγνησίας εἶναι ἀνάγκη νὰ περιέρχωνται δύο καράβια καὶ νὰ παραπλέωσι ἀπὸ τὴν Σκυρον, Τρίκερην ἕως τῆς Θεσσαλονίκης τὸν κόλπον, διατάττεσθε νὰ γράψετε εἰς τοὺς φιλογενεῖς ψαριανοὺς διὰ τὰ ἐβγάλῃσι δύο καράβια των, ὁ σκοπὸς τῶν ὁποίων θέλει εἶναι: νὰ περιέρχωνται τὰ εἰρημένα μέρη, καὶ πρῶτον νὰ ὑπερασπίζωνται τοὺς τόπους τούτους ἀπὸ κάθε ἐνδεχομένην ἐπιδρομὴν θαλάσσιον τῶν ἐχθρῶν, καὶ δεύτερον θέλουν ἐμποδίζει ὅλους ἐκείνους τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἄνευ τῆς ἐγγράφου ἐσφραγισμένης ἀποδείξεως τοῦ στρατηγοῦ Καρχατάρου ἤθελον δραπετεύσει ἐκεῖθεν.

Τὰ μηνιαῖα τῶν δύο τούτων καραβίων θέλει γίνῃ φροντὶς ἀπὸ τῆν Διοίκησιν νὰ πληρωθῶσιν ἐν τῷ δέοντι καιρῷ ὅθεν ἂς εἰδοποιηθῶσι τὰ ἄνωθεν οἱ φιλογενεῖς ψαριανοί, καὶ ἂς τρέξωσι μὲ τὸν συνήθη των πατριωτισμὸν καὶ ζῆλον εἰς τὴν ἀνάγκην τούτην τῆς Πατρίδος, ἂς συνδράμωσι μὲ ταχύτητα τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς των Μαγνησιώτας μὲ ὅλην τὴν φιλανθρωπίαν, καὶ ἂς εἶναι βέβαιοι, ὅτι ἡ Πατρίς θέλει ἀντιβραβεύσει ἀξίως τοὺς κόπους των καὶ ἐκδουλεύσεις.

Ἀπὸ τὴν ἀξιότητά σας καὶ φιλογενικά σας φρονήματα περιμένεται ἡ ὅσον τάχος ἐκτέλεσις τῆς διαταγῆς ταύτης.

Τριπολιτσά, 2 ἰουλίου 1823.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Θρησκείας, Ἀνδρούσης ἸΩΣΗΦ.

Ὁ Ὑπουργ. τῶν ἐσωτ. καὶ πρόεδρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης, Γ. ΜΠΑΡΜΠΟΓΛΗΣ.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΙΒΩΤΟΣ.

Λιὰ τὸν ὑπουργὸν τῆς Οἰκονομίας, Ὁ Γεν. Γραμματεὺς.

Ὁ γραμματεὺς τοῦ συμβουλίου, Γ. ΓΑΡΑΚΗΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν, μετ' αὐτὴν, ἔπεμψε καὶ τὴν ἀκόλουθον πρὸς τὴν βουλὴν Ψαρῶν.

Περίοδος 6'. Ἀριθ. 206.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν

Πρὸς τοὺς Προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐπαπειλεῖ διὰ ξηρᾶς τὰ Τρίκερι, καὶ ἐσκλήνωσε τὰ στρατεύματά του ἐκεῖ πλησίον, ὁ δὲ Λουμπουτ-πασσᾶς ἀπὸ Θεσσαλονίκης, ἐπαπειλεῖ διὰ θαλάσσης εἰς Εὐβοίαν ἔφοδον, ἡ Διοίκησις ἔδωκεν εἰς τὰ ἀνήκοντα Μινιστέρια διαταγὰς νὰ ἐπινοήσωσι τὰ πρὸς ἀπάντησιν τοῦ ἐχθροῦ διὰ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς ἀναγκαῖα μέσα. Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν λοιπὸν ἐδιόρισε τὰ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη εὐρισκόμενα πλοῖα, τόσον ἐντόπια ὅσον Αἰνήτικα καὶ Λημναῖα, νὰ ὀπλισθῶσι καὶ περιπλέωσι περὶ αὐτὰ τὰ μέρη προφυλάττοντα ὥστε, ἂν τυχὸν ἐκπλεύσῃ, νὰ τὸν ἀποσχορακίσωσιν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι δύσκολον νὰ διαφυλαχθῇ ἡ κατὰ θάλασσαν εὐταξία καὶ νὰ γίνῃ ἡ ἀπαιτουμένη ὠφέλεια πρὸς τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰ ἄνω εἰρημένα, διὰ τοῦτο ἡ Διοίκησις διέταξε τὸ Μινιστέριον τοῦτο νὰ γράψῃ πρὸς τοὺς προὔχοντας Ψαρῶν διὰ νὰ ὀπλίσωσι δύο τῆς νήσου των πλοῖα, τὰ ὁποῖα νὰ ἐφεδρεύωσι ἐπάνω τῶν κατὰ τὰ εἰρημένα παράλια ἐνόπλων πλοίων. Ὁ δὲ καθ' ἕκαστον μῆνα μισθὸς των θέλει πληρωθῇ ἀπὸ Τρίκερι, Ζαγορά, Σκόπελον, καὶ λοιπὰς πέριξ νήσους, καὶ Εὐβοίαν· ἂν ὅμως δὲν πληρωθῶσι, γράφουσιν εἰς τοὺς ἐδῶ παραστάτας των καὶ πληρόνονται ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον.

Κατ' αὐτὴν γοῦν τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως τὸ Μινιστέριον τοῦτο ἐγκρίνει τὴν ἐξόπλισιν δύο πλοίων, διὰ νὰ παραμείνωσιν εἰς τὴν αὐτὴν πολιορκίαν, ἔχοντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των τὰ ἐκεῖ ὅσα εἰσὶν ὀπλισμένα πλοῖα, οἱ δὲ μισθοὶ των θέλουν πληρωθῇ ἀφ' ἑαυτῶν, ἢ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἢ ἐδῶθεν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, διὰ μέσου τῶν παραστατῶν σας.

Προτρέπειτε δὲ ἀπὸ τὸ Μινιστέριον νὰ μὴν ἀναβάλετε τὴν τό-

σον ἐπωφελῇ καὶ ἀναγκαῖαν ταύτην τοῦ ἔθνους δούλευσιν, συγκαταριθμησομένην εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μεγαλητέρων καὶ τιμιωτέρων ἐκδουλεύσεών σας, τὰς ὁποίας ἐπροσφέρατε φιλογενῶς εἰς τὸ ἔθνος· ἐξ ἐνκντίχς ἢ ἀναβολῇ καὶ ἔλλειψις ἐπιφέρει ζημίαν εἰς τὸ ἔθνος.

Πρὸς τούτοις ἐπιτάττονται τὰ ὁποῖα μέλλουν νὰ ἐκπλεύσουν διὰ αὐτὰ τὰ μέρη δύο πλοῖα, ὅτι καταφθάσαντα αὐτόθι, νὰ μὴ συγχωρήσωσι τινὰ ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ ἀρχηγοῦ Καρατάσσου νὰ περάσῃ, ἄνευ ἐγγράφου διαταγῆς του, μὲ καίκιον τόσον εἰς Εὐβοίαν καὶ εἰς ἄλλας νήσους· καὶ περὶ τούτου θέλουν ὁμιλήσῃ μετὸν Καρατάσσον, καὶ συμφώνως ἀποφασίσει. Ἐρρώσθε.

Ἐν Τριπολιτᾷ, τῇ 2 ἰουλίου 1823.

Γεώργιος Κιβωτὸς, — Ἰωάννης Ν. Λαζάρου.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς

Γ. Κωπας.

Ἡ δὲ βουλὴ τῶν Ψαρῶν πέμπει τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον, δι' οὗ δεικνύεται ὁ ζήλός της.

Ἀριθ. 4.

Πρὸς τὸ ὑπέρτατον Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς διαταγὴν σας, ὑπ' ἀριθ. 206, ἀμέσως δὲν ἐλλείψαμεν, ἀλλὰ χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ ἐστείλαμεν τὰ διὰ τὰ ὁποῖα μᾶς διατάττετε δύο καράβια μας εἰς τὴν Εὐβοίαν, Τρίκερι, Σκόπελον, πέριξ νήσους καὶ Ζαγοράς, ὅπως σὺν τοῖς ἐκεῖσε λοιποῖς ἀντισταθῶσιν εἰς τὰς τῶν Θεσσαλονίκης δυνάμεων ἐφόδους τοῦ Λουμπουτ-πασσᾶ, καθὼς παρομοίως διὰ νὰ ὑπουργήσωσι καὶ εἰς τι ἄλλο βοηθητικὸν μέσον εἶναι δυνατόν νὰ γενῇ, δυνάμει τῆς θαλασσοῦ δυνάμεως.

Ἡμεῖς ὅμως καὶ προλαβόντως πρὶν τῆς διαταγῆς, ἀφοῦ ἐμάθαμεν τὴν διὰ θαλασσοῦ δυνάμεως ἀπειλητικὴν ἐφοδὸν τοῦ Λουμπουτ-πασσᾶ τῆς Θεσσαλονίκης αὐθάδειαν, ἀμέσως ἐξαποστείλαμεν μερικά μας καράβια εἰς τὸν κόλπον τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι, ἂν διὰ προδοσίας οἱ τοῦρκοι δὲν φυλάξωσι τὰ πλοῖά των, θέλουσι τὰ ἐξολοθρεῦσαι οἱ ἐδικοί μας, καὶ εἴθε νὰ τὰ προ-

φθάσωσιν ἔξω. Τὰ Τρίκερι καὶ ἡ Εὐβοία ἔχουσι μεγαλητέραν ἀνάγκην βοηθείας διὰ ξηρᾶς ἐπειδὴ καὶ τὸ ὅλον τῶν τούρκων στρατευμάτων σχεδὸν ἐρρίφθη εἰς αὐτὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ἄς λάβῃ μέτρα περὶ τούτου· ἡμεῖς μὲ τὸ προσήκον σέβας μένομεν.

Ἀπὸ Ψαρᾶ, κατὰ τὴν 18 ἰουλίου 1823.

(Τ. Σ.)

Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Οἱ Ψαριανοὶ καίτοι καταβεβαρυμένοι ἀπὸ ἔξοδα, καίτοι δαπανῶντες ἀφειδῶς ἐξ ἰδίων ἵνα διατηρηθοῦν τὰ ὑπέρογκα ἔξοδα τοῦ πολέμου, ἤτοι τὰ τοπικὰ, ὁ ἐφοπλισμὸς καὶ αἱ κινήσεις τῶν πολεμικῶν καὶ πυρπολικῶν πλοίων, προθυμοποιούμενοι ὁμῶς διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ νὰ γίνωνται ὠφέλιμοι εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα καὶ νὰ χωρηγῶσι συνδρομὰς, ἅμα ἔμαθον τὸν ἐφοπλισμὸν τῶν πλοίων εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ πρὶν τῶν διαταγῶν τῆς Διοικήσεως ἔπεμψαν πλοῖα ἐκεῖ καὶ ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς τῶν τουρκικῶν· καὶ κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν τοῦ Μινιστερίου ἔπεμψαν εἰς Εὐβοίαν καὶ ἑτέραν βοήθειαν πλοίων, πολεμεφόδια καὶ πληρεξουσίους διὰ περισσοτέραν σύμπραξιν μετὰ τοῦ ἐπάρχου καὶ τῶν ὀπλαρχηγῶν.

Ὁ δὲ Καρατάσος ἀπὸ Τρίκερι, εὕρισκόμενος εἰς ἀνάγκην, ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς ψαριανοὺς ναυτικὴν καὶ στρατιωτικὴν δύναμιν. Οἱ ψαριανοὶ ἔπεμψαν τεσσαράκοντα πέντε γολέττας καὶ μύστικα καὶ τριακοσίους στρατιώτας ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους εἶχον ἐπὶ τῆς νήσου τῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν ὀπλαρχηγῶν Ἀγγέλου καὶ Λάμπρου· ἀπελθόντα τὰ πλοῖα μὲ τοὺς στρατιώτας εἰς Σχιάθον ἔμαθον τὰς συνθήκας τῶν Τρικέρων, τὰς ὑπὸ τοῦ Καρατάσσου τελεσθείσας. Τὰ πλοῖα ταῦτα, μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐλληνικῶν στρατευμάτων τῆς Εὐβοίας, μετέφερον πολλὰς οἰκογενείας ἀπὸ Εὐβοίαν εἰς τὰς Βορείους Σποράδας· μὴ ὄντα δὲ πλέον ἀναγκαῖα ἐπέστρε-

ψαν εἰς Ψαρά. Ἐκαμαν δὲ ὅλα ταῦτα οἱ ψαριανοὶ χω-
ρις νὰ ζητήσουν τὴν ἐλαχίστην ἀποζημίωσιν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν διὰ τοῦ ἀκολούθου ἐγγράφου
εἰδοποιεῖ τὸν παραστάτην τῆς περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς
Εὐβοίας καὶ τῶν Τρικέρων, καὶ περὶ τῆς ἀποπλεύσεως
τῶν πλοίων τῆς καὶ περὶ τῆς συμπνοίας τῶν τριῶν
νήσων· εὐχονται δὲ πρὸς τὸν θεὸν νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ μέ-
χρι τέλους.

Ἀριθ. 396.

*Πρὸς τὸν ἡμέτερον παραστάτην κύριον Νικόλαον
Λουμάκην.*

Τὰς διαφόρους ἐπιστολάς σας, μέσον τοῦ συμπαραστάτου
σας κυρίου Γεωργίου Κχλαφάτη, ἐλάβαμεν καθὼς καὶ τὰς τῶν
διαφόρων κλάδων τῆς Διοικήσεως διαταγὰς, διὰ τὰς ὁποίας
καὶ δὲν ἐλείψαμεν ἀμέσως τοῦ νὰ ἐνεργήσωμεν τὰ εἰκότῃ καὶ
ἀπαιτούμενα τῶν διαταγῶν, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ περικλειόμενα
πληροφορῆσαι τὰ πάντα· ὅθεν καὶ κυβερνήσου. Μίαν ἐπιστολὴν
παρὰ τοῦ καπ. Διαμαντῆ Νικολάου διὰ τὴν ὑπερτάτην Διοί-
κησιν σοῦ περικλειόμεν, παρὰ τῆς ὁποίας καὶ θέλεις ἰδῆ τὴν
ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Εὐβοία καὶ τὰ Τρίκερι εὐρίσκονται, καὶ
ποῖοι εἶναι οἱ σκοποὶ τῶν ἐχθρῶν· ὅθεν καὶ κατ' αὐτὰ πρέπει
νὰ κυβερνηθῇ ἡ Διοίκησις· διότι ἂν χαθῶσι καὶ τοῦτα, τὸ ἔ-
θνος θέλει τὸ αἰσθανθῇ μεγάλως, καὶ θέλει ἔλθει εἰς κρισιμοτά-
την περίστασιν καὶ κατὰστασιν· τὸ δὲ Μινιστερίου τῶν Ναυ-
τικῶν ὑποκείμενον ἐντὸς ὀλίγου ἔρχεται. Τὰ πλοῖά μας εἰς ὀ-
λίγας ἡμέρας ξεκινοῦν διὰ τὰς νήσους Ὑδρας καὶ Σπέτσας ὅπου
ἐνωθέντες μετ' ἐκείνου νὰ διευθυνθῶσι πρὸς ὅπου ἡ περίστασις
τὸ καλέσει· παρομοίως καὶ τὸ διὰ τὴν νῆσον Νάξον πλοῖόν
μας αὖριον ξεκινᾷ. Ἡ μετὰξὺ μας καὶ τῶν τριῶν νήσων σύμ-
πνοια καὶ ἀγάπη εἶναι πολλὰ μεγάλη καὶ στενοτέρα παρὰ ποτε·
ὅθεν καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῶν δυνάμεων νὰ μᾶς ἐνισχύσῃ
μέχρι τέλους.

Ἀπὸ Ψαρά, κατὰ τὴν 18 ἰουλίου 1823.

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ὁ Διαμαντῆς Νικολάου, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει τὸ ἔγγραφο, ἦτον ὁ Διαμαντῆς Ὀλύμπιος, ὁ καὶ ἀρχηγὸς τῶν ἑλλ. στρατευμάτων Εὐβοίας.

Τὸ δὲ Βουλευτικὸν εἰδοποιεῖ τοὺς ψαριανοὺς περὶ τοῦ δασμοῦ τὸν ὁποῖον ἐπέβαλεν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους διὰ τὸν ἑλληνικὸν στόλον.

Περίοδος 6'.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ βουλευτικὸν Σῶμα

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους Προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Καὶ προλαβόντως τὸ Βουλευτικὸν διὰ γράμματός του ὑπὸ τὰς 13 τοῦ παρόντος, σᾶς ἐφάνέρωσε τὴν ἀπόφασίν του, ὅτι πρὸς ἀνακουφισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἔμελε ν' ἀποφασίσῃ καὶ δασμὸν ὅστις σήμερον καὶ ἀπεφασίσθη, ἀφιερωθεὶς εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, καὶ διὰ τὴν δημοπρασίαν του διωρίσθησαν οἱ ἐκ τῶν τριῶν νήσων βουλευταὶ κύριοι, Νικόλαος Οἰκονόμου, Ἀνδρέας Χ. Ἀναργύρου, Νικόλαος Γ. Λουμάκη καὶ δύο ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν καὶ ἐπειδὴ τὸ Βουλευτικὸν μεταβαίνει εἰς Σαλαμίνα, ἐκεῖ μέλλει νὰ γίνῃ ἡ πρᾶξις κατὰ τὴν τάξιν.

Διὸ καὶ σπεύδει τὸ Βουλευτικὸν νὰ γνωστοποιήσῃ τοῦτο καὶ πρὸς τὴν εὐγενεῖάν σας.

Τῇ 27 ἰουλίου 1823, ἐν Τριπολιτσᾷ.

Ὁ ἐπιτροπικὸς

(Τ. Σ.)

Πανοῦτζος Νοταρᾶς.

Ὁ Α'. γραμ. τοῦ Βουλευτικοῦ

Ι. Σκανδαλίδης.

Ἡ Διοίκησις ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀνάγκην πυρπολικῶν, ἣν εἶχον οἱ ψαριανοί, διὰ νὰ εὐκολύνῃ αὐτοὺς ὡς πρὸς τὴν πρόβλεψιν ἐξέδωκε τὰς ἐξῆς διαταγὰς.

Περ. 6'. Ἀριθ. 44.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν

Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Δότε τὴν ἄδειαν εἰς τὴν Βουλὴν τῆς νήσου Ψαρῶν, ὅταν γίνῃ χρεῖα πυρπολικῶν πλοίων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος, νὰ ἔχουν τὸ ἐλεύθερον νὰ μεταχειρίζωνται διὰ τοιαύτην ὑπηρεσίαν ἐκ τῶν εὐρισκομένων πλοίων εἰς Σκιάθον, Σκόπελον, Τρίκερι καὶ κόλπον Εὐρίπου, ὅσα μένουν διὰ ταξείδιον ἄχρηστα, μὲ τοιαύτην συνθήκην, τὸ διὰ τοιαύτην ὑπηρεσίαν μεταχειριζόμενον πλοῖον νὰ ἐκτιμᾶται καὶ νὰ δίδεται γράμμα ἀποδεικτικὸν εἰς τὸν κύριον τοῦ πλοίου, ὥστε ν' ἀποζημιωθῇ μίαν φορὰν καὶ οὗτος, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ὅλοι, ὅσοι παρέδωκαν τὰ πλοῖα τῶν ὡς πυρπολικά εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος.

Τριπολιτσᾷ, 1 ἰουλίου 1823.

Ὑπογραφὰι τῶν ὑπουργῶν.

Τὸ δὲ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν ἀπέστειλε τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν τῆς Διοικήσεως καὶ τὴν ἀκόλουθον.

Περ. 6'. Ἀριθ. 204.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν

Πρὸς τοὺς προὔχοντας τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἡ Διοίκησις μαθοῦσα τὴν ἀνάγκην ἣν ἔχετε διὰ ἡφίστεια, διέταξε τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν νὰ σᾶς διορίσῃ νὰ λάβετε ἀπὸ τὰ εὐρισκόμενα ἐμπορικὰ πλοῖα Σκοπέλου, Σκιάθου, Τρικέρων κλπ. (ὡς ἀνωτέρω).

Οἱ ψαριανοὶ καὶ πάλιν δὲν ἔλαβον οὐδὲν πλοῖον τῶν εἰρημένων μερῶν διὰ πυρπολικόν.

Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας ἐπεμψαν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ψαρῶν περὶ ἐνώσεως τῶν τριῶν νήσων.

Πρὸς τὴν σεβασμίαν Βουλὴν τῆς νήσου Ψαρῶν

Οἱ συνάδελφοί μας Σπετσιῶται μᾶς ἐμπερικλείουσιν ἀντίγραφον τῆς πρὸς ἡμᾶς χθεσινῆς ἐπιστολῆς των, διὰ τῆς ὁποίας σᾶς καταγράφουσι λεπτομερῶς τὰ ὅσα ὠμιλήσαμεν καὶ ἐσυμφωνήσαμεν ὑπὲρ τῆς ἀναγκαιοτάτης συμπνοίας καὶ ἀδιалύτου ἐνώσεως τῶν τριῶν νήσων μας. Ταῦτα πάντα βεβαιοῦνται σας, καὶ ἡμεῖς κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν· δὲν λείπομεν ὅμως νὰ σᾶς παραστήσωμεν ὅτι ἀναγκαιότατον εἶναι νὰ βάλλωμεν ὅσον τάχιον εἰς πρᾶξιν τὰ ἀποφασισθέντα, ἐπειδὴ καὶ ὅλης τῆς δυνατῆς ταχύτητος χρώμενοι μόλις προφθάσωμεν ν' ἀπαντήσωμεν τὰς ἀδυνάτους νήσους ἀπὸ τὸν ἐπαπειλοῦντα εἰς αὐτάς ἔσχατον κίνδυνον. Ταχύνετε λοιπὸν νὰ στείλετε εἰς Νάξον τὸ πλοῖόν σας, τὸ διωρισμένον πρὸς περιήγησιν τῶν νήσων, καὶ τὰ δεκαπέντε καράβιά σας διὰ νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὰ νερά μας, καθὼς οἱ ἴδιοι σᾶς εἰδοποιοῦν, καὶ νὰ συνεκπλεύσωσι μετὰ ἐδικά τους καὶ ἐδικά μας δι' ὅπου τὸ καλέσει ἡ περίστασις. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι δὲν σᾶς λανθάνουσι τὰ κατὰ τὰς νήσους γενόμενα, πρὸς περισσοτέραν σας πληροφορίαν ὅμως σᾶς ἐμπερικλείομεν ἀντίγραφον ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν ἐλάβομεν ἀπὸ Μῆλον, καθὼς τὸ πρωτότυπον αὐτῆς ἐκοινοποιήσαμεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Σπετσιώτας. Ἐρῶσθε.

Ἀπὸ Ὑδρας, τῇ 16 ἰουλίου 1823.

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας.

Ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου.

Ψαρὰ, τὴν 7 Σεπτεμβρίου 1823.

(Τ. Σ.)

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἴδου καὶ ἡ ἐπιστολὴ τῶν προκρίτων Σπετσῶν πρὸς τοὺς Ψαριανούς.

Εὐγενέστατοι κύριοι πρόκριτοι Ψαρῶν.

Κατὰ τὴν 16'. ἱσταμένου ἐλάβομεν γράμμα παρὰ τῶν συναδέλφων κυρ. Ὑδραίων προσκαλούντων ἡμᾶς εἰς δευτέραν ἀντάμωσιν πρὸς συνδιάσκεψιν τοῦ τρόπου τῆς ἐκ τῶν νήσων χρηματικῆς συνάξεως· τῇ δὲ ἐπαύριον ἀπεστείλαμεν τοὺς εὐγενεστάτους κυρ. Χ. Ἰωάννην Μέξην, Γκέικαν Πόττασιν, Ἀναγνώστην Χ. Ἀναρ-

γύρου καὶ Γεώργιον Πούκουρην, ἔνθα εἰς τὸν τῆς ἐξοχῆς οἶκον τοῦ κ. Γεωργίου Γκιώνη συνεννοηθέντες ὠμίλησαν καὶ συνεφώνησαν ὅσα κατ' ἐπανάληψιν ἐλαλήθησαν καὶ ἐν τῷ Δοκῶ· ἦτοι,

Α. Ἀκλόνητος καὶ στερεὰ ἔνωσις μεταξὺ τῶν τριῶν νήσων, καὶ ὁμόνοια καὶ ἀγάπη καὶ σύμπνοια, ὥστε αἱ τρεῖς ἐν σῶμα σχηματίζουσαι, μίαν φωνὴν καὶ ἓνα λόγον νὰ ἔχωσιν.

Β. Ἐν καράβι ἀμέσως νὰ διορισθῇ καὶ νὰ ἐκπλεύσῃ διὰ τὴν Νάξον, ἐξ ἐκάστης νήσου, καὶ ἐκεῖ συνενωθέντα καὶ τὰ τρία ν' ἀνοίξωσι τὰ εἰς χεῖρας τοῦ κ. Κώκου ἐνσφράγιστα γράμματα, καὶ κατὰ τὰς ἐν αὐτοῖς διαταγὰς νὰ ἐξακολουθήσωσιν.

Γ'. Ὁ ἀριθμὸς ὁ τακτικὸς τῆς θαλασσίου ἡμῶν δυνάμεως νὰ ᾔηται καράβια πεντήκοντα καὶ ἓν, ἐξ ὧν τὰ μὲν 21 ἐξ Ἰδρας, τὰ δὲ 15 ἐκ Σπετσῶν, τὰ δὲ λοιπὰ 15 ἐκ Ψαρῶν, ἐννοούμενα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 51 καραβίων καὶ 7 μπουρλότα, 3 Ἰδρας, 2 Σπετσῶν καὶ 2 Ψαρῶν.

Δ. Εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου αὐγούστου νὰ ᾔηται ἔτοιμος ὁ ἐλληνικὸς στόλος, ὥστε ὁ ἐδικός, σας κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ εὐρεθῇ ἐδῶ, καὶ ἐντεῦθεν σκεπτόμεθα τὴν διεύθυνσιν.

Ε. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν λογαριασμῶν ὅχι μόνον δεκτὸν παρ' αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμητόν.

Ταῦτα κοινῇ γνώμῃ συμφωνηθέντα ἀπεφασίσθησαν· εἶθε δὲ ὁ εἰρηνάρχης θεὸς νὰ καταπέμψῃ οὐρανόθεν ἐπὶ τῆς ἀδελφικῆς ταύτης ἡμῶν ὁμονοίας τὴν εὐλογίαν του, καὶ δι' αὐτῆς νικητὰς ν' ἀναδείξῃ ἡμᾶς κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πνεύματος. Ἡ παρουσία δὲ ἐνὸς ἐξ ὑμῶν, εἰς τὰ ἐνταῦθα, πληρεξουσίου, κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαία καὶ ἄφευκτος διὰ νὰ γίνηται ἐν κίνημα μὲ κοινὴν ἀρμονίαν καὶ θέλησιν κατὰ τὸ πρέπον. Ταῦτα καὶ ἀδελφικῶς ὑμᾶς ἀσπαζόμεθα.

Ἐκ Σπετσῶν, τῇ 15 ἰουλίου 1823.

II. Τὰ πρῶτα ἐκ τῶν νήσων συναχθησόμενα χρήματα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς πληρωμὴν τῶν 26 καραβίων, ἅτινα εἰσὶ γρόσ. χιλ. 60, ὡς ἐλαλήθη ἐν τῷ Δοκῶ· εἰς δὲ τὸ παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐπροβλήθη μὲν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγεινε μικρὰ ἀντίστασις παρεβλήθη ἀπὸ ἡμᾶς διὰ νὰ μὴ φέρῃ δυσκολίαν εἰς τὴν ἐκτέλε-

σιν τοῦ καλοῦ· ἐρχομένου δὲ τοῦ ὑμετέρου πληρεξουσίου ἐλπίζομεν νὰ οἰκονομηθῇ. Τὰ τρία ἐκ τῶν νήσων πρὸς περιήγησιν καράβια πρέπει νὰ ἔχωσιν ὅλα ὀγδοήκοντα ἀνθρώπους, ἥτοι 30 τῶν ὑδραίων, 25 τὸ ἡμέτερον καὶ ἄλλους τόσους τὸ ἰδικόν σας.

Οἱ συνάδελφοι ὑμῶν

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Ψαρά, τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1823.

(Τ. Σ.) Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Τὴν ἀκλόνητον καὶ στερεὰν ἔνωσιν, ἣν ἔκαμαν αἱ δύο νῆσοι, τὴν ἐκοινοποίησαν καὶ εἰς τοὺς ψαριανούς. Οὗτοι ἠσπάσθησαν αὐτὴν, ἡ δὲ βουλὴ τῶν ἐκοινοποίησεν αὐτὴν καὶ εἰς τοὺς παραστάτας ἵνα ὁμονοῶσι πρὸς ἀλλήλους, διὰ τοῦ ἀπὸ 18 ἰουλίου 1823 ἐγγράφου της. Ἀλλ' ἡ ἀκλόνητος αὕτη ἔνωσις ἐκλονίσθη ταχέως· διότι ἐλθόντων τῶν ψαριανῶν πλοίων εἰς Ὑδραν κατὰ τὸν αὐγούστον, ἔρριψαν οἱ ὑδραῖοι τοὺς ψαριανούς εἰς τὴν θάλασσαν.

Οἱ Ψαριανοὶ ἀπαλλαχθέντες ἀπὸ τοῦ νὰ δίδωσι συνδρομὰς εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἔχοντες καὶ τὰ πλοῖά των ἑτοιμα (α) τὰ ἐξεκίνησαν τὴν 10 αὐγούστου 1823 δι' Ὑδραν καὶ Σπέτσας, ἵνα ἐνωθοῦν μετὰ τῶν συναδέλφων των καὶ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐπεμψε καὶ πληρεξουσίους μετὰ πλοῖά της τὸν Δημήτριον Λένον, Ἰωάννην Καλημέρην καὶ Γεώργιον Διασάκην διὰ νὰ σκεφθῶσι μετὰ

(α) Τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, νυχάρχου, Γεωργίου Ἀποστόλη, Ἀνδρέου Γιαννίτση, Ἀνδρέου Κουτσούκου, Νικολάου Καρακωνσταντῆ, Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιᾶ, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ, Ἀναγνώστου Βουρέα, Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελῆ, Α. Καλημέρη, Α. Κοντοῦ, Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ, καὶ Ν. Γιάννηρη. Ἦσαν δὲ καὶ δύο πυρπολικά, ὧν πλοῖαρχοι ἦσαν Κανάρης καὶ Νικόδημος.

Κατὰ τὴν

τῶν συναδέλφων των ὑδραιοσπετσιωτῶν περὶ τῶν κοινῶν. Τὰ πλοῖα ἔφθασαν εἰς Πόρον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Περιβόλαν, ὅπου ἠγκυροβόλησαν. Ὁ ναύαρχος, οἱ πλοίαρχοι καὶ οἱ πληρεξούσιοι ἀπελθόντες εἰς Ὑδραν διευθύνθησαν εἰς τὸ Μονασήριον εἰς συνέντευξιν μετὰ τῶν προκρίτων. Οἱ Ψαριανοὶ ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν καὶ τινα δῶρα καὶ ἓν γράμμα τῶν Σαμίων πρὸς τὸν Λάζαρον Κουντουριώτην, ἅτινα εἶχον τὰ σαμιακὰ συλληφθέντα πλοίαρια ὑπὸ τῶν πολιορκούντων ψαριανῶν. Οἱ πρόκριτοι τῆς Ὑδρας, ὄντες δυσαρεσθημένοι διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἐπάρχου τῆς Σάμου, ὥς προστατεύοντες αὐτήν, εἶπον λόγους πειρακτικούς εἰς τοὺς ψαριανοὺς κατὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἐπάρχου εἰς Σάμον καὶ κατὰ τῆς ἐκστρατείας εἰς Τσαρταλῆ· προσέθεσε δὲ ὁ Κουντουριώτης ὅτι δὲν δέχεται γράμμα ἀνοικτόν. Οἱ Ψαριανοὶ θεωροῦντες τὴν κατ' αὐτῶν ἀγανάκτησιν τῶν συναδέλφων των, ἀπήντησαν ὅτι — τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἐπάρχου εἰς Σάμον, τὴν ἐκάμαμεν κατὰ διαταγὴν τῆς Διοικήσεως· διὰ δὲ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Τσαταρλῆ τὴν ἐκάμαμεν εἰς τὸ κράτος τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἡμεῖς καταδιώκομεν τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὴν Τουρκίαν ὅπως δυνάμεθα· ἤδη οὔτε λόγος εἶναι περὶ αὐτῶν, οὔτε σεῖς εἰσθε οἱ ἀρμόδιοι κριταὶ διὰ νὰ κρίνετε· ἔχομεν ἄλλα σπουδαιότερα νὰ σκεφθῶμεν· ὅσον δὲ περὶ τοῦ ἀνοικτοῦ γράμματος (α) τοῦτο ἠνέωξαν οἱ πολιορκοῦντες πλοίαρχοι τὴν Σάμον· εἰς ἡμᾶς δὲν ἀπὸκειται εὐθύνη, ἀλλὰ σεῖς πρῶτοι μᾶς ἐδώσατε τὸ κακὸν παράδειγμα (β). Ἐπρόσθεσαν δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ὑδραῖοι

(α) Καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐπληροφορήθησαν ὅτι καὶ οἱ Σάμιοι ἐμπιστευτικῶς εἶπον εἰς τοὺς πλοίαρχους, δηλ. ὅτι συνεννοοῦνται μετὰ τῆς Ὑδρας ἵνα μὴ δεχθῶσι ψαριανὸν ἔπαρχον.

(β) Κατὰ τὸ ἔτος 1822 ὅτε ὁ ἑλληνικὸς στόλος διευθύνετο

δύνανται νὰ κάμωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐκστρατείας ὅσας θέλωσι· καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον. Ἄλλ' ἐξελθόντες τινὲς ὕδραῖοι εἶπον πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἐκ τοῦ ὄχλου των εἶναι τινὲς ὠπλισμένοι ἵνα τοὺς κακοποιήσωσι, καὶ πρέπει νὰ προφυλαχθῶσιν. Ὁ μὲν ναύαρχος μέ τινας πλοιάρχους ἀπῆλθον εἰς τὰ πλοῖά των εἰς Περιβόλαν, οἱ δὲ πληρεξούσιοι μὲ τοὺς ἄλλους πλοιάρχους ἔμειναν εἰς Ὑδραν. Τὴν ἐπιούσαν εἰσῆλθον εἰς τὸ Μοναστήριον διὰ κοινὰς ὑποθέσεις· ἐξελθόντες δὲ ἀκολούθως ἐξ αὐτοῦ καὶ διευθυνόμενοι πρὸς τὰς λέμβους των ἐπαρρήσιασθησαν, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπερίμεναν νὰ ἔμβωσιν εἰς τὰς λέμβους, ὕδραῖοι ὠπλισμένοι καὶ ξιφῆρεις ἵνα τοὺς κακοποιήσωσιν. Οἱ φαριανοὶ διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὸν κίνδυνον ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐσώθησαν εἰς τὰς καμήλους τῶν ἐκεῖ ἐλλιμενισμένων πλοίων· οἱ δὲ ὠπλισμένοι ὕδραῖοι ἰστάμενοι εἰς τὴν προκυμαίαν, ἀπέναντί των, τοὺς ὕβριζαν καὶ τοὺς ἠπειλουν σείοντες τὰ ξίφη, καὶ τοὺς ἀπέτρεπον νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ξηράν. Οἱ φαριανοὶ ἔμεινον ἐπὶ τῶν καμήλων ἕως οὔ αἱ λέμβοι των ἐπλησίασαν καὶ τοὺς ἔλαβον καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὰ πλοῖά των εἰς Περιβόλαν.

Ἡ ἀπονενοημένη αὕτη πράξις δυσηρέστησε πολλοὺς προκρίτους, τὸν ναύαρχον Μιαούλην καὶ τοὺς πλοιάρχους τοῦ στόλου.

Μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο οἱ πρόκριτοι Ὑδρας ἔπεμψαν

εἰς Πάτρας κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ, ὁ Ἀναγνώστης Μοναρχίδης, παρκατάτης τῶν Ψαρῶν, ἔπεμψεν ἀπὸ Κόρινθον γράμματα διὰ μέσου τῆς Ὑδρας, εἰς τὸν ναύαρχον τῶν Ψαρῶν. Τὰ γράμματα ταῦτα οἱ ὕδραῖοι τὰ ἡνοιζαν καὶ τὰ ἔπεμψαν εἰς τὸν ναύαρχον τῶν Ψαρῶν μὲ τὸν Ἐμμανουὴλ Τομπάζην· οὗτος ἀπαντήτας κατὰ τὴν θαλασσοπλοῖαν τὸν ναύαρχον Ψαρῶν ἔδωκε πρὸς αὐτὸν τὰς ἐπιστολάς ἀνοικτάς.

ἀπεσταλμένους εἰς τὴν μοῖραν τῶν ψαριανῶν διὰ νὰ προλάβωσι πᾶν ἀπευκταῖον. Οἱ ψαριανοί, καίτοι παθόντες δὲν ἐμνησικάκησαν, γνωρίζοντες ὅτι εἰς τὰς δεινὰς ἐκείνας περιστάσεις ἡ σύμπνοια, ἡ ὁμόνοια πολὺ περισσότερον ὠφελεῖ παρὰ ἡ δύναμις μόνον. Ἐβρίψαν λοιπὸν αὐτὰ εἰς τὴν λήθην, διότι ἐγνώριζον καὶ τὰς αἰτίας καὶ τοὺς ὑποκινούντας. Ἡ δὲ ἀναγκαιοτάτη σύμπνοια καὶ ἔνωσις, κατὰ τὸ γράμμα τῶν προκρίτων Ὑδρας πρὸς τὴν βουλὴν Ψαρῶν, δὲν διετηρήθη οὔτε ἓνα μῆνα.

Τὰ καταχωρούμενα ἐπίσημα ἔγγραφα δηλοῦσι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ στόλου.

Περ. 6'. Ἀριθ. 2564.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα

Πρὸς τὸ Μικιστέριον τῶν ἐσωτερικῶν.

Ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1793 τῶν 8 τοῦ μεσοῦντος ἐγγράφου του, ἐπληροφορήθη ἡ Διοίκησις τὰ τρέχοντα κατὰ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ γνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἔγραψε πολλάκις καὶ ἐνήργησεν ὅσον εἶναι δυνατὸν περὶ τούτου· ἐλπίζεται λοιπὸν ἡ ἐκπλευσίς του, καὶ εἴθε νὰ μὴ θραδύνῃ περισσότερον εἰς τὸ νὰ συντελέσῃ διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν.

Ἐν Σαλαμῖνι, τὴν 15 αὐγούστου 1823.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Σωτήριος Χαραλάμπης, — Α. Μεταξᾶς.

Εἰς ἀπουσίαν τοῦ γεν. Γραμματέως

Ν. Σπηλιάδης.

Περ. 6'. Ἀριθ. 2589.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Πρὸς τὸ Μικιστέριον τῶν ἐσωτερικῶν.

Εὔρεν ἡ Διοίκησις ἑκλειστον εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1797, τῶν 8

τοῦ ὑπερμεσοῦντος ἔγγραφον του, καὶ τὸ ἔστειλεν ἀμέσως εἰς τὰς νήσους, προτρεπομένη τὴν ταχίστην ἐκπλευσιν τοῦ στόλου· ἀλλ' οἱ νησιῶται ἀπεκρίθησαν, κατὰ τὸ σύνηθες, ὅτι ἅμα λάβουν τὰ χρήματα λύουν πανιὰ τὰ πλοῖά των· μόνον οἱ ψαριανοὶ ἐδείχθησαν καὶ αὖθις γενναῖοι πατριῶται, καὶ ἔφθασαν μὲ τὴν ἀναλογίαν τῶν πλοίων των εἰς τὸν Πόρον. Ἡ Διοίκησις δὲν παύει τοῦ νὰ ἐνεργῇ περὶ τούτου ἀδιακόπως, καὶ εἴθε τέλος πάντων νὰ μὴν ἀποτύχη.

Ἰδοὺ ἡ διαταγὴ πρὸς τοὺς φρουράρχους Ναυπλίου καὶ Νεοκάστρου διὰ νὰ δώσουν χιλίας ὀκάδας βαροῦτι εἰς τὸν Ποταμιάνον, καὶ τὸ ὑπουργεῖον νὰ τὰς ἐνεργήσῃ.

Ἐν Σαλαμῖνι, τὴν 17 αὐγούστου 1823.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΛΗΣ,
Σωτήριος Χαραλάμπης, — Α. Μεταξᾶς.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ γεν. Γραμματέως
Ν. Σπηλιάδης.

Ἡ ἀκόλουθος διακήρυξις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ δεικνύει τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος.

Περ. 6'. Ἀριθ. 2493.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σώμα

Διακηρύττει·

Ἕλληνες! εἶναι μὲν ἡ Διοίκησις ὑπόχρεως νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν σωτηρίαν σας, διὰ τὴν ἀσφάλειάν σας καὶ διὰ τὴν εὐδαίμονίαν σας, ἀλλ' εἴσθε καὶ σεῖς ἀμοιβαίως ὑπόχρεοι νὰ ὑπακούετε καὶ νὰ ἐκπληροῖτε προθύμως τὰς σωτηριώδεις διαταγὰς τῆς προσφέροντες τὴν κατὰ πάντα συνδρομὴν σας. Ἡ Διοίκησις πρὸ πολλοῦ σᾶς ἐπαρέστησεν τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὁμονοήσετε καὶ νὰ ἐκστρατεύσετε κατὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν ἡπειρον, τοῦ νὰ ἀπολύσετε τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα κατὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, τοῦ νὰ συνεισφέρετε χρήματα, χωρὶς τῶν ὁποίων δὲν γίνεται ποτὲ πόλεμος, ἀλλὰ δὲν ἐτελεσ-

φόρησε. Τέλος πάντων ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τὸ καλὸν παράδειγμα, καὶ διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εὐθαρσίαν καὶ νὰ εὐκολύνῃ τὰ τῆς ἐκστρατείας, ἰδοὺ, ἐκστρατεύει αὐτοπροσώπως καὶ εὐχαριστεῖται νὰ συμπάσχῃ καὶ νὰ συνδιακινδυνεύῃ μὲ τὸν στρατιώτην, ἀλλὰ δὲν τελεσφορεῖ. Ἀφιλοπατρία, νωθρότης, ἀδράνεια, διχόνοια, καὶ ἀπειθία κυριεύουν εἰς ὅλας τὰς καρδίας. Ὅλοι παρατηροῦν μετὰ ὄμματα τοῦ Ἄργου τὰς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων, ὅλοι κρίνουν ἀνακρίνουν καὶ κατακρίνουν· ὅλοι ἐλεεινολογοῦν τὴν Ἑλλάδα, ὅλοι ἀποκαλοῦνται Ὀρομάνζαι καὶ κατηγοροῦν τοὺς ἄλλους ὡς Ἀριμάνας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀποδίδουν τὰς αἰτίαις τῆς κοινῆς συμφορᾶς, ἀλλὰ κανεὶς δὲν θέλει νὰ γνωρίσῃ τὰ χρέη τοῦ πολίτου καὶ νὰ τὰ ἐκπληρώσῃ· κανεὶς δὲν προθυμοποιεῖται εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν, καὶ ὅλοι καυχῶνται ὅτι εἶναι πατριῶται καὶ κανεὶς δὲν δείχνει τὸν πατριωτισμὸν τοῦ εἰς τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην τῆς Πατρίδος. Μόλις ἐμπαρκάρησαν ὀλίγοι στρατιῶται διὰ τὸν Ἰσθμὸν, ἀλλὰ δὲν ἐπροχώρησαν περὶ χιτῆρα, δὲν εἶδον ὀλότελα τὸν καπνὸν τοῦ ἐχθρικοῦ πυρὸς καὶ ἐλειποτάκτησαν, ζημιώσαντες ἀνωφελῶς τὴν Πατρίδα. Ὀλίγιστοι ἔμειναν μετὰ τοῦ πατριώτου στρατηγοῦ Νικήτα Σταματελοπούλου, ὅθεν ὁ ἐχθρὸς ἐκτελεῖ ἀνεμποδίστως τὰ σχέδιά του. Ἡ Εὐβοία ἀπώλετο, οἱ ἀδελφοί μας κατεσφάγησαν, ἡ χμαλωτίσθησαν, καὶ ἡ ἀνατολικὴ Ἑλλὰς λεηλατεῖται καὶ καταφανίζεται. Ὀλίγοι ἐμπαρκάρησαν ἄλλοθεν διὰ τὰς Πάτρας καὶ παρομοίως ἄρχισαν νὰ λειποτακτοῦν· οἱ ἐχθροὶ δὲ καταστρατηγοῦν τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα, ὁ στόλος τοῦ Σουλτάνου πολιορκεῖ τὸ προπύργιον τῆς Πελοποννήσου διὰ θαλάσσης. Τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα δὲν ἀπέρχονται δι' ἑλλειψιν μνησίων νὰ τὸν καταδιώξουν. Πελοποννησιακὴ δύναμις δὲν ἤμπορεῖ νὰ μεταβῇ εἰς Μεσολόγγι, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον· ὅθεν ἡ δυτικὴ Ἑλλὰς κατακυριεύεται, καὶ ἡ διάβασις τῶν ἐχθρῶν μένει πανλευθέρᾳ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἐζητήθησαν χρήματα διὰ τὰ ἐξοδα τοῦ πολέμου καὶ μόνον οἱ πολῖται Τριπολιτσᾶς καὶ Κορίνθου ἔδωσαν τὸν ἔρανον τῶν· καὶ τῶν μὲν πρώτων ὁ ἔρανος ἐδαπανήθη διὰ τὰ ἐκεῖσε διαβαίνοντα στρατεύματα, τῶν δὲ δευτέρων κατηνχλώθη διὰ τὰ στρατεύματα τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἀπὸ τὰς λοιπὰς ἐ-

παρχίας δὲν ἐσυνάχθησαν χρήματα καὶ ἐπομένως οὔτε τὰ μνη-
αῖα τοῦ στόλου οὔτε τὰ λοιπὰ ἐξοδα τῆς ἐκστρατείας ἐξοικονο-
μοῦνται. Ἐπωλήθησαν τὰ ἐθνικὰ εἰσοδήματα τῆς Πελοποννήσου,
ἀλλ' ἡ Διοίκησις δὲν ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν χρήματα, καὶ τοῦτο ἀ-
πεδείχθη διὰ τῶν ὁποίων ἐξέθετο λογαριασμὸν τοῦ ὑπουργείου
τῆς οἰκονομίας. Διωρίσθησαν καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελά-
γους ν' ἀποδώσουν τὰ εἰσοδήματά των καὶ τὸν ἔρανόν των διὰ
τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἀλλὰ καὶ ἐντεῦθεν ἐπή-
γασαν δυσκολίαι. Καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας βασιλεύουσιν ἰδιοτέ-
λειαι καὶ ἀλληλομαχίαι, καὶ ἕκαστος ἀσυνειδότως θυσιάζει τὰ
γενικὰ συμφέροντα εἰς τὰ ἴδια. Εἰς τοιαύτην θλιθεράν κατάστα-
σιν ἡ Ἑλλάς ὑστερεῖται καὶ στόλου καὶ στρατευμάτων, καὶ ἐκ-
τίθεται ἀπανταχόθεν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν βαρβάρων, τῶν ο-
ποίων αἱ δυνάμεις καὶ οἱ θησαυροὶ εἶναι ἀνεξάντλητοι, ἐνῶ αἱ
δυνάμεις καὶ οἱ θησαυροὶ τῆς Ἑλλάδος εἰς ἄλλο τι οὐσιωδῶς
δὲν συνίστανται παρὰ εἰς τὸν πατριωτισμὸν των. Ναὶ, συμπολι-
ται! ὁ πατριωτισμὸς ἀνεπλήρωσε τὴν ἀδυναμίαν, τὴν πενίαν
καὶ ἀπορίαν σας, καὶ εἰς τόσας περιστάσεις ἐγνωρίσατε ὅτι ὀλί-
γιστοι Ἕλληνες ἀντιπαραταχθέντες μὲ ὀλίγα ὅπλα, καὶ ταῦτα
κολοβωμένα, καὶ πολεμήσαντες, ἐνίκησατε μυριάδας καὶ χι-
λιάδας ἐχθρῶν. Ὁ πατριωτισμὸς ἐξεῦρε πόρους καὶ τρόπους οἰ-
κονομίας, ὥστε καὶ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἐκίνησε, καὶ τὰς ἀπο-
σκευὰς ἐπρομήθευσε, καὶ τὰ στρατεύματα ἐξέθρεψε καὶ τὴν
Πατρίδα διέσωσεν. Ἀλλ' ἤδη ὁ πατριωτισμὸς ἐξέλιπε καὶ οὔτε
στρατιώτης θέλει νὰ πολεμήσῃ, οὔτε ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐκ-
πλέει, οὔτε τὰ ἐθνικὰ δικαιώματα ἀποδίδονται, οὔτε χρη-
ματικὴ συνεισφορά γίνεται. Ὅλοι καταχρῶνται τὰ δίκαια τῆς
Πατρίδος, ὅλοι ἀπεσκίρτησαν καὶ ἀπεστράφησαν τὰ χρέη των
καὶ καθήκοντά των, καὶ φεῦ! πέντε χιλιάδες τοῦρκοι παραδί-
δοντες τὰ πάντα εἰς πῦρ καὶ εἰς σίδηρον, κατὰ τὴν ἡπειρον, ἐ-
παπειλοῦν τὴν πανωλεθρίαν μας καὶ ἀμαχητὶ κατασπαράττουν
καὶ ἐξολοθρεύουν τὸ ἔθνος ὅθεν ἂν διαβαίνουν, καθότι πουθενὰ
δὲν ἀπαντοῦν παραμικρὰν ἀντίστασιν. Εἰς τοιαύτην φρικώδη
παῤαλυσίαν τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἐνῶ οἱ πολῖται ἀπο-
λύονται ἀπὸ τὰ χρέη τῆς πολιτείας, ὑπεξαίρειται καὶ ἡ Διοί-

κησις ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἢ παρου-
σία της ἐνταῦθα χωρὶς στρατεύματα καὶ χωρὶς χρήματα ἀπο-
βαίνει ἀνωφελὲς καὶ ματαία, καὶ ἂν ἄλλως πῶς δὲν δυνηθῇ νὰ
λάβῃ τ' ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος, ἄλλο
χρέος δὲν ἔχει πλέον νὰ κάμῃ, παρὰ νὰ μὴν ἐπιζήσῃ εἰς τὸν ὄλε-
θρόν της. Διὰ ν' ἀποφύγῃ δὲ τὸν ἔλεγχον τοῦ συνειδότος, δια-
κηρύττει πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον,
διὰ νὰ μὴν προφασίζωνται ἄγνοϊαν τούτου καὶ καταδικάζουν τὴν
Διοίκησιν, ἕνεκα τῶν ἀπειλουμένων δυστυχημάτων καὶ συμφο-
ρῶν. Ἕλληνες ! ἂν ἐξεστρατεύατε εἰς τὸν δέοντα καιρὸν εἰς τὴν
ἡπειρον, αὐτὰ τὰ βάρβαρα σμήνη ἔμελλε νὰ κυριευθοῦν ἀπὸ πα-
νικὸν φόβον· ἡ νικηφόρος παρουσία σας ἔμελλε νὰ στήσῃ νέα τρό-
παια ἀθανασίας καὶ δόξης καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν Πατρί-
δα ἀνωτέραν παντὸς κινδύνου, ἴσως καὶ διὰ παντὸς. Ἀλλ' εἶναι
εἰσέτι καιρὸς σωτηρίας φθάνει νὰ προθυμοποιηθῇτε διὰ νὰ ἐκ-
πληρώσετε τὰ χρέη σας καὶ ἀφεύκτως στερεώνετε τὴν ἀνεξαρ-
τησίαν σας.

Ἐν Σαλαμῖνι, 10 αὐγούστου 1823.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρὸς ἑδρὸς, ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΓΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Σωτήριος Χαραλάμπης, — Α. Μεταξᾶς.

Διὰ τὸν γεν. Γραμματέα

N. Σπηλιάδης.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ γεν. Γραμματέως

(Τ. Σ.) N. Σπηλιάδης.

Ἡ Διοίκησις μὴ οὔσα εἰς καλὴν χρηματικὴν κατάστα-
σιν ἵνα γρηγορήσῃ διὰ τὰ πρὸς διατήρησιν τοῦ στόλου
καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀναγκαῖα εὐρίσκετο εἰς ἀπελπι-
σίαν θεωροῦσα δὲ τὸν κίνδυνον, ὃν τρέχει ἡ Ἑλλάς, κα-
τέφυγεν εἰς τὴν διακήρυξιν ἵνα ἐμψυχώσῃ τοὺς Ἕλλη-
νας καὶ ἵνα διαμαρτυρηθῇ τρόπον τινὰ καὶ κηρύξῃ τὴν
ἀνέχειάν της, ὥστε νὰ μὴν ἔχῃ ἔλεγχον συνειδήσεως καὶ
νὰ μὴ προφασίζωνται οἱ Ἕλληνες τὴν ἀκηδίαν της ἐὰν

ἐπέλθη καταστροφή. Οἱ συνάδελφοι τῶν ψαριανῶν καί-
τοι προσκαλέσαντες αὐτοὺς, (ἴδε ἔγγραφον προκρίτων
Ἵδρας, ἀπὸ 24 ἰουνίου καὶ 16 ἰουλίου) καίτοι γνωρίζον-
τες τὴν διακήρυξιν ταύτην τῆς Διοικήσεως, δὲν ἀπέστει-
λαν τὰ πλοῖά των.

Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ ὕδραῖοι οὐδένα εἶχον σκοπὸν νὰ ἐκ-
πλεύσωσιν, ἡ τῶν ψαριανῶν μοῖρα ἀπέπλευσεν ἀπὸ Πε-
ριβόλαν καὶ ἀπῆλθεν εἰς Σπέτσας ὅπου μὴ εὐροῦσα τὰ
πλοῖα τῆς νήσου ταύτης ἔτοιμα καὶ λαβοῦσα πληροφο-
ρίας ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος διαπλέει τὸ Αἰγαῖον, ἀπέ-
πλευσε μόνη τῆς πρὸς ἀναζήτησίν του. Πλέουσα δὲ με-
ταξὺ Σερίφου καὶ Πάρου εἶδε τὸν ἐχθρικὸν στόλον ἐξερ-
χόμενον ἀπὸ τῆς Ἀντιπάρου τὸ ἀκρωτήριον. Παραπλέ-
οντες δὲ ὁμοῦ, ὁ μὲν ἐχθρικός στόλος διευθύνθη πρὸς τὸ
ἑσπέριον τῆς Χίου, τὰ δὲ ψαριανὰ πλοῖα εἰς Ψαρά. Ἀμέ-
σως δ' ἔπεμψαν τὰ δύο πυρπολικά τοῦ Κανάρη καὶ Νι-
χοδήμου ἵνα προφθάσωσι τὸν ἐχθρικὸν στόλον εἰς τὸ στε-
νὸν τῆς Χίου καὶ ρίψωσι τὰ πυρπολικά ἐπ' αὐτοῦ.

Καταχωρῶ ἐνταῦθα τὰς ἀναφορὰς τῆς βουλῆς τῶν
Ψαρῶν καὶ τοῦ ναυάρχου, τὰς ἀφορώσας τὰς κινήσεις
τῶν πλοίων.

Ἀριθ. 12.

Σεβασμία καὶ ὑπερτάτη Διοίκησις.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν τελείως ὅτι νὰ μὴν ἔγιναν γνωστὰ εἰς τὴν
ὑπερτάτην Διοίκησιν πάντα τὰ διατρέξαντά μας, διὸ καὶ δὲν ἐ-
κτεινόμεθα νὰ τὰ ἐξιστορήσωμεν, εἰμὴ μόνον ἀναφερόμεθα ὅτι ἡ-
μεῖς ὡς, αἱ διαταγαὶ ὑμῶν, διὰ τὴν ξεκίνησιν τῶν πλοίων μας,
διὰ τὴν σύστασιν τοῦ στόλου, καὶ κατὰ τὰ γραφόμενα τῶν ἀ-
δελφῶν ὕδραίων καὶ σπετσιωτῶν τοῦ νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὰ νερά
των κατὰ τὴν ἀ. αὐγούστου ἢ καὶ ὅσον τάχιστα τὰ καράβιά μας
διὰ νὰ συνενωθῶμεν καὶ αἱ τρεῖς νῆσοι, καὶ νὰ κινηθῶμεν κατὰ
τῶν ἐχθρῶν· οὕτως ἐπράξαμεν, καὶ τὰ καράβιά μας εὐρέθησαν

κατὰ τὸν λόγον καὶ γραφόμενά μας, πλὴν οἱ ἀδελφοὶ ὑδραῖοι καὶ σπετσιῶται ἔτοιμοι (δὲν ἐξέπλευσαν). Τὰ καρὰδιά μας δὲ ἀφοῦ ἔμαθον τὸν ἐρχομὸν τῆς ἀρμάδας, ἐξεκίνησαν κατ' αὐτῆς, τὴν εὐρῆκαν μετὰξὺ τῶν νενεκρωμένων νήσων, (εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ προσκυνησούν)· ἀγκαλὰ καὶ μὴ πιστεύοντες τὰς ἀπατηλὰς τοῦ ἐχθροῦ ὑποσχέσεις καὶ ἀψηφοῦντες κάθε λογῆς ἐνδεχόμενον κίνδυνον, διὰ τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν ἐπαρρησιάσθησαν ἀντίκρυ τῆς τὴν ἐβίασαν νὰ βαλθῇ εἰς τὰ πανιὰ, τὴν ὑποχρέωσαν νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ βλάψῃ ὡς καὶ τὴν πλέον ἀδυνατωτέραν νήσον, καὶ συντροφεύοντές την ἤλθαν ἕως εἰς τὴν Χίον, ὅπου ἐμβαίνουσα ἡ αὐτὴ, ὥρμησαν διὰ νυκτὸς καὶ τὰ μπουρλότα, πλὴν δὲν τὴν ἐπρόφθασαν, διότι εἶχεν ἀπεράσει μὲ βίαν εἰς Μιτυλήνην καὶ ἄραξεν (ὡς διὰ τῶν φυλακῶν ἐπληροφορήθημεν εἰς τὸ Ἀγιασμάτι, διὰ τῆς ὁποίας τὸν ἐξολοθρευμὸν προσπαθοῦμεν μὲ διαφόρων εἰδῶν τρόπους. Εἶθε ὁ θεὸς νὰ ἐπιβλέψῃ καὶ ἀξιώσῃ ἡμᾶς διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοὺς σκοποὺς μας, ὡς μᾶς ἐβοήθησε καὶ δὲν ἐβλάβη εἰς αὐτὴν τῶν ἐχθρῶν τὴν ἀνάβασιν οὐδεὶς τῶν χριστιανῶν· καὶ δὲν ἤθελεν εἰσέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν θεβαιώτατα, ἐὰν εἴμεθα ὅλος ὁ ἐλληνικὸς στόλος· διότι εἶναι εἰς μεγάλην ἀδυναμίαν.

Ὑπερτάτη Διοίκησις! τὰ καρὰδιά μας, ὡς λέγομεν καὶ ὡς συμπεραίνομεν νὰ ἐπληροφορήητε, ἔκαμαν ὅ,τι ἐμπόρεσαν, καὶ καταγινόμεθα ἐνεργοῦντες, δι' ὅλα τὰ ὁποία ἐξοδεύσαμεν καὶ ἐξοδεύομεν ἀρκεταῖς χιλιάδες γρόσια. Ἀπὸ δὲ τὰ τῶν νήσων συναζόμενα, ὡς αἱ ὑμέτεραι διαταγαί, δὲν ἐλάβαμεν οὔτε ὁβολὸν μέχρι σήμερον. Ὅθεν καὶ ἀναφερόμεθα εἰς τὴν ὑπερτάτην ζητοῦντες αὐτά μας τὰ ἔξοδα (ἀγκαλὰ καὶ εἴμεθα ὅτι νὰ ἐφρόντισε δι' αὐτά), μόνον τούτο στενοχωρημένοι ὄντες κατὰ πολλὰ βιαζόμεθα νὰ τὸ ἐνθυμίσωμεν εἰς τὴν κοινὴν μητέρα, ἵνα κάμῃ τρόπον περὶ αὐτῶν μας τῶν ἐξόδων, διότι καὶ δι' ἄλλων πολλῶν ἔξοδα πολλὰκις εὑρέθησαν τρόποι καὶ ἐπληρώθησαν· ἅς λάβῃ λοιπὸν μέτρα ἡ Διοίκησις διὰ νὰ μὴν ἀδικηθῶμεν καὶ ζημιωθῶμεν, ἐπειδὴ καὶ ζημιονόμενα τὰ Ψαρά ἀδυνατίσουν καὶ δὲν θέλουν εἶσθαι πλέον εἰς κατὰστασιν νὰ βοηθήσουν τὸ ἔθνος, ὡς τὸ ἐβοήθησαν μέχρι σήμερον· ἀθωόνονται κατὰ πάντα διότι ἀνεφέρθησαν ὅπου ἔπρεπε καὶ δὲν εἰσηκούσθησαν τὰ δίκαιά των. Οἱ ἡμέτεροι πληρεξούσιοι

κ. Δημήτριος Λένος, καὶ κ. Γεώργιος Διασάκης θέλουσιν ἔλθει αὐτοῦ, καὶ συμφώνως μετὰ τοῦ κ. Γεωργίου Σκανδάλη θέλουσι παραστήσει τὰ δέοντα. Παρακαλοῦμεν δὲ τὴν Διοίκησιν ὅπου νὰ δώσῃ ἀκρόασιν καὶ νὰ ἐξισάσῃ τὰ δικαιώματα ἐκάστου, διότι πολλὰ μεγάλα ἄδικα ἔγιναν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μέχρι σήμερον, τὰ ὅποια, ἂν δὲν διορθωθοῦν, βεβαιότατα θέλουν ἐπιφέρει φθοροποιὰ ἀποτελέσματα, καὶ ἴσως (ὃ μὴ γένοιτο) τὸν τέλειον ἀφανισμόν.

Ἡμεῖς κατὰ χρέος ἀναφερόμεθα καὶ ἀναφερόμενοι ἀθωνόνομεθα, ἡ δὲ πάντων μητέρα Διοίκησις, ἧς ἐξισάσῃ καὶ διορθώσῃ τὰ δικαιώματα καὶ ἰδιαιτέρα ἐκάστου· καὶ μὲ βαθύτατον σέβας μένομεν.

Ἐν Ψαρᾷ, τὴν 4 ᾽Γεβρίου 1823.

(Τ. Σ.) Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν

Ἰωάννης Γ. Καλάρης, — Νικολῆς Ἀργύρης.

Κατεχωρήθη εἰς τὴν Βουλὴν, τῇ 10 ᾽Γεβρίου 1823, Σαλαμίνα.

Ἰδοὺ καὶ τοῦ Ναυάρχου.

Σεβασμία καὶ ὑπερτάτη Διοίκησις.

Χρέος μου πατριωτικὸν κρίνω καὶ εὐπειθὲς πατριώτης ν' ἀναφέρω ἐξιστορῶν ἐκτακτικῶς πῶς τὰ καθ' ἡμῶν. Ἡ νῆσός μας καίτοι δυστυχεστέρα τῶν ἄλλων, φύσιν ὅμως ἔχουσα τὸν πατριωτισμὸν ἐφάνη εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις προθυμοτέρα ἐκείνων, ἴδιον ποιουμένη τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα, καθὼς τὰ πράγματα τὸ ἀπέδειξαν· καὶ μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἀπῆλαυσεν ἄλλο παρὰ νὰ βλέπῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς ὡς ἀδικημένον καὶ ὑστερημένον παντοίας ἀπαιτουμένης ὑπερασπίσεως. Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσι, ὅτι τὸν προαπερασμένον χρόνον, οἱ δυστυχεῖς πολῖται τῆς νήσου ταύτης βλέποντες τὸν ἐπαπειλούμενον γενικὸν ὄλεθρον τῆς Πατρίδος, ἐκ τοῦ ὑστερήματος ἐπλήρωσαν ἐν μηνιαίῳ διὰ νὰ ἐκπλεύσῃ ὁ στόλος· τὸ αὐτὸ ἠκολούθησε καὶ τὸν ἀπερασμένον καὶ τὸν τρέχοντα ἤδη χρόνον, ἐλπίζοντες ὅτι ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ὅχι μόνον θέλει τοὺς ἀποζημιώσῃ, ἀλλὰ θέλει βραβεύσῃ τὴν προθυμίαν των· καὶ εὐρέθησαν ἀπατημένοι εἰς τὰς ἐλπίδας των. Ὑπερτάτη Διοίκησις! ἡ προθυμία μας διὰ νὰ καταστρέψωμεν τὸν ἐχθρὸν ἀπεδείχθη σφάεστατα ἐκ τῶν ἔργων μας· ἀλλὰ τί ἐδύνάτο νὰ κατορθώσῃ μό-

νος ὁ στολίσκος μας ἐναντίον τοῦ πολυαρίθμου ἐχθρικοῦ στόλου, ὅταν δὲν ὑπάρχη ἔνωσις μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων; Ἡμεῖς ἐπήγαμεν εἰς Ὑδραν διὰ νὰ τοὺς προθυμοποιήσωμεν νὰ ἐκπλεύσῃ ὁ στόλος των, ἀλλ' οἱ πρόκριτοι αὐτῆς ἀδιαφοροῦντες μᾶς ἠρώ-
 τουν μόνον περὶ τῆς Σάμου (τὴν αἰτίαν μὴ ἀγνοοῦντες σιωπῶμεν),
 καὶ τέλος μᾶς ἀποδιώξαν βαρβαρικῶς ἐκείθεν. Μὴ δώσαντες ἐ-
 πήγαμεν εἰς Σπέτσας, ἤρραμεν ἐκεῖ προθύμους, διότι ἀποφάσι-
 σαν νὰ ἐτοιμάσουν ἑνδεκα ἐκ τῶν πλοίων των, διὰ νὰ ἐνωθοῦν
 μετὰ τῶν ἡμετέρων· καὶ ἐνῶ ἐνησχολούμεθα εἰς τὰ τοιαῦτα, αἰ-
 φνης εἰδοποιούμεθα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἦτον ἀραγμένος εἰς
 τὴν Μῆλον, καὶ ὅτι ἐκείθεν ἐνασχολεῖται νὰ καθυποβάλλῃ καὶ
 τὰς ἄλλας δυστυχεῖς νήσους· ἐδράμαμεν μόνοι μας διὰ νὰ προλά-
 βωμεν τὸ κακὸν καὶ νὰ ματαιώσωμεν τοὺς σκοπούς του· τὸν ἤ-
 ρραμεν ἀραγμένον εἰς τὸν *Τριῶν*, καὶ ἐνασχολούμενον νὰ καθυπο-
 τάξῃ τοὺς *Παρίους*, οἵτινες τῷ ἀντεστάθηνσαν μὲ γενναιότητα·
 μόλις μᾶς εἶδε καὶ μετὰ βίας ἀνεχώρησεν ἐκείθεν καὶ ἡμεῖς ἡ-
 κολουθήσαμεν μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Χίου· εὐθὺς ἐστείλαμεν τὰ
 δύο ἡφαίστεια συντροφευμένα μὲ δύο πλοῖά μας, στοχαζόμενοι
 ὅτι θέλει σταθῇ ἐκεῖ, καὶ δὲν ἔλλειψαν νὰ ὑπάγουν μέχρι τοῦ
 λιμένος. Ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς γνωρίσας τὰ κινήματά μας ἐπῆγεν εἰς Μι-
 τυλήνην καὶ Ἀσίαν, καὶ κατ' αὐτὰς πάλιν θέλει ἐξαποστείλο-
 μεν τὰ ἡφαίστεια μας, καὶ εἴθε νὰ κατορθώσουν τὸ ποθοῦμενον
 εἶθε! Ἐχάσαμεν τῷ ὄντι καιρὸν ἀρμόδιον, καθ' ὃν ἐδυνάμεθα νὰ
 τὸν κατακαύσωμεν, ἂν ἤθελε εἶναι ἐνωμένος καὶ ὁ λοιπὸς στόλος
 μας, ἐπειδὴ καὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν ἐσχάτην ἀδυναμίαν· ἀλλ' οἱ
 σύμμαχοί μας εἰσέτι δὲν ἐφάνησαν, ἐν ᾧ ἀκόμη δυνάμεθα νὰ τὸ
 κατορθώσωμεν. Ταῦτα ἐκ πατριωτικοῦ ζήλου ἐξιστορῶν, πέπει-
 σμαι ὅτι ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις θέλει δώσῃ εἰς τὴν δυστυχῇ νῆ-
 σὸν μας χρηματικὴν τινα βοήθειαν, ἥτις δύναται νὰ τὴν ἀνακου-
 φίσῃ καὶ νὰ τὴν κάμῃ προθυμωτέραν εἰς τὸ νὰ ἐξακολουθῇ τὸν
 ἱερὸν ἀγῶνα, καθὼς καὶ τὴν ὑπεράσπισίν της. Ὑποσημειοῦμαι δὲ
 μὲ βαθύτατον σέβας.

Τὴν 6 Σεπτεμβρίου 1823, Ψαρά.

Τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως εὐπειθὲς πατριώτης,

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν, ΝΙΚΟΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν μεγαλοφρονοῦσα δὲν ἀναφέρει τὰ εἰς Ὑδραν συμβάντα εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ τῆς ἀναφορᾶς τῆς τὰ θεωρεῖ ὡς γνωστὰ καὶ τὰ παρασιωπᾷ· ὁ δὲ ναύαρχος τὰ θεωρεῖ καὶ αὐτὸς ὡς γνωστὰ, διότι μετὰ τὰ συμβάντα εἰς Ὑδραν τὰ ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν δι' ἀναφορᾶς του, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 25 αὐγούστου 1823, κατεχωρήθη εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς βουλῆς. Ἀλλ' ὁμολογεῖ ὁ ναύαρχος τὴν ἀδιαφορίαν τῶν προκρίτων τῆς Ὑδρας περὶ τῶν κοινῶν· ὅτι μόνον διὰ τὴν Σάμον ἠρώτων καὶ βαρβάρως τοὺς ἀπεδίωξαν. Ὁμολογοῦσι δὲ καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ ναύαρχος τὴν πτωχίαν των καὶ ζητοῦν τὴν βοήθειαν τῆς Διοικήσεως, ἥτις, ἐνῶ πολλάκις ἐξέπλευσαν τὰ πλοῖα τῶν Ψαρῶν, δὲν ἔπεμψε χρήματα· προσθέτει δὲ ὅτι πραγματικῶς δεικνύει διὰ τῶν ἔργων τὴν προθυμίαν τῆς, καὶ ὅτι μ' ὅλην τὴν δυστυχίαν των προθυμοποιοῦνται καὶ χορηγοῦν τὴν συνδρομὴν των πανταχόθεν. Καὶ τῶντι οὕτως ἔπραττον· διότι ἄνευ διαταγῶν τῆς Διοικήσεως, ἢ πρὶν φθάσωσιν αὐταὶ εἰς Ψαρὰ, ἐπρολάμβανον διὰ τῶν συνδρομῶν των τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος καὶ ἔπεμψαν τὰ πλοῖά των εἰς Σάμον, εἰς τὸν κόλπον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλου, δαπανῶντες ἐξ ιδίων· καὶ ποτὲ δὲν εἶπον πρὸς τὴν Διοίκησιν ὅτι ἄνευ ἀποστολῆς χρημάτων δὲν ἐκπλέουσι.

Καταδιώκοντες τὸν ἐχθρικὸν στόλον καὶ προσπαθοῦντες νὰ τὸν ἐξολοθρεύσωσιν ἔπεμπον τὰ πυρπολικά κατόπιν του ὅπου ἐλλειμενίζετο. Καὶ καθ' ἣν ἡμέραν ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἐκπλεύσωσι διὰ Μιτυλήνην καὶ Ἀσίαν ἐπανήλθον αἱ φυλακαὶ των καὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἀπόπλευσιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐκεῖθεν.

Αἰτοῦσι τὰς δαπάνας διὰ νὰ δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσι μὲ περισσοτέραν προθυμίαν τὰ χρέη των, ἀλλὰ μ' ὅ-

λας τὰς παρακλήσεις των, μ ὅλην τὴν εἰλικρινῇ ἐξιστόρησιν τῶν δυστυχιῶν των καὶ τὴν διαμαρτύρησιν τρόπον τινὰ ὡς λέγει ἡ Βουλὴ « ὅτι ζημιονόμενα τὰ » Ψαρὰ ἀδυνατίσουν καὶ δὲν θέλουν εἶσθαι πλέον εἰς » κατὰστασιν νὰ βοηθήσουν τὸ ἔθνος, ὡς τὸ ἐβοήθησαν » μέχρι σήμερον· ἀθωόνονται δὲ κατὰ πάντα διότι ἀνα- » φέρθησαν ὅπου ἔπρεπε καὶ δὲν εἰσηκούσθησαν τὰ δι- » καιά των· » μολαταῦτα ἡ Διοίκησις χρηματικῶς δὲν ἐβοήθησε τοὺς ψαριανούς εἰς τὰς δαπάνας, ἅς ἐποίουν ὑπὲρ τῆς υποστηρίξεως τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος καὶ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῆς νήσου των· διότι ἐκτὸς τῶν εἰς ἀναλογίαν τῆς μοίρας της, ἦν ἔπεμψε πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου ἄλλα δὲν ἔπεμψεν εἰς τοὺς Ψαριανούς.

Ἴδου καὶ τὰ πρακτικὰ τοῦ Βουλευτικοῦ.

(Ἀ πό σ π α σ μ α π ρ α κ τ ι κ ῶ ν)

Τῆς συνεδριάσεως τῆς 25 αὐγούστου 1823, ἐν Σαλαμῖνι.

Ἐτι ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ ναυάρχου Ψαρῶν Νικολάου Ἀποστόλου, παραπονουμένου διὰ τὸ ἀχρεῖον κίνημα ὅπου κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων καπιτανέων του ὑδραῖοι τινὲς ἔπραξαν, καὶ διατὶ ἐνῷ οἱ ὑδραῖοι συνάζουσι τὸν διορισθέντα ἔρανον ἀπὸ τὰς νήσους, δὲν δίδουσι καὶ εἰς αὐτοὺς τὸ ἀνάλογον. Προσέτι ζητοῦσι διὰ νὰ πληρωθῶσι τὰ μηνιαῖά των ἀπὸ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐξέπλευσαν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐστάλη πρὸς τὸ Ἐκτελ. ἵνα θεωρεῖσαν γράψῃ πρὸς τε τὸν ναύαρχον καὶ τοὺς λοιποὺς καπιτανέους τῶν Ψαρῶν διὰ νὰ ἡσυχάσωσι· νὰ γράψῃ προσέτι καὶ εἰς τοὺς προκρίτους τῶν νήσων Ὑδρας τὰ δέοντα περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως.

Εἰς τὸ ἀρχεῖον δὲν εὔρον οὔτε τὴν ἀναφορὰν τοῦ ναυάρχου τῶν Ψαρῶν, οὔτε τὰς διαταγὰς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ περὶ τοῦ τι ἔγραψεν αὐτὸ, πρὸς τὸν Ναύαρχον καὶ καπιτανέους ψαριανούς, καὶ πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας.

Τὰ κατωτέρω ἔγγραφα τῶν ἐπάρχων Πάρου καὶ Νάξου δεικνύουσι τὴν κατὰστασιν τῶν νήσων τούτων ὅταν

τὰ Ψαριανὰ πλοῖα ἐφάνησαν εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Περ. 6'. Ἀριθ. 82.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

*Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Μινίστρον τῶν ἐσωτερικῶν
σεβασμιώτατον ἄγιον Ἀρχιμαρδρίτην.*

Εἰς τὰς 23 τοῦ παρελθόντος αὐγούστου ἐφάνη ὁ ἐχθρικός στόλος εἰς τὰ μέρη μας, ὅστις ἄραξεν εἰς τὸν *Τριόν*, λιμένα τῆς νήσου Πάρου (ὅλος δὲ συμποσοῦτο ἀπὸ 59 πλοῖα, ἐξ ὧν τὰ μὲν 13 ἦτο μεγέθους μεγάλου, οἷον φρεγάτες καὶ κορβέτες, τὰ δὲ ἄλλα μικροῦ), εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἦτον ἀραγμένος ὥρας 20. Ὅταν ἐφάνη οὗτος ὁ ἐχθρικός στόλος καὶ ἤρχετο ν' ἀράξῃ εἰς τὸ προειρημένον μέρος ἐγὼ ἐσυνάθροισα μὲ κόπον πολὺν ὠπλισμένους Παρίους μέχρι τῶν τριακοσίων, ἐξεστράτευσεν μετ' αὐτῶν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ *Τριου*, ὅπου ἤμποροῦσαν οἱ ἐχθροὶ νὰ κάμωσιν εἰς τὴν γῆν μας ἀπόβασιν, εἴτε διὰ νὰ κάμωσιν ἐκεῖθεν νερὸ, εἴτε διὰ βλάβην τῆς νήσου. Ἐπιάσαμεν τὰ μέρη λοιπὸν τὰ ἀρμόδια εἰς διαφέντευσιν, καὶ περιεμέναμεν, πλὴν οὐδεις ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς ἐξέβη· ἐπειδὴ ὁ νῦν Καπετάν-πασσᾶς μεταχειρίζεται διαφορετικὸν σύστημα, ἀντὶ δηλ. ὠμότητος καὶ μεστὸς ἀσπλαχνίας, προσποιεῖται πραότητα καὶ εὐσπλαχνίαν διὰ νὰ καθυποτάξῃ τοὺς Ἑλληνας· τὸ ὅποιον ἀφεύκτως θέλει ἐπιτύχει εἰς τὰς νήσους (διότι οὔτε φιλογένειαν ἔχουσιν, οὔτε πατριωτισμὸν, οὔτε πρόβλεψιν εἰς τὸ ἀληθινόν των συμφέρον) ἀν' ὃ ἐλληνικός στόλος δὲν βλάβῃ τὸν ἐχθρικὸν, καὶ ἀκολούθως δὲν καθάρισεν τὰς νήσους ἀπὸ μερικὰς κακὰς ἀκάνθας, αἱ ὅποιαι ἐμποδίζουσι τὴν αὕξησιν τῆς φιλοτιμίας καὶ φιλογενείας τῶν κατοίκων τῶν νήσων. Ἐἰς τὰς 26 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐφάνησαν τὸ πρῶν δεκαπέντε ψαραῖα πλοῖα πολεμικὰ ἀναβαίνοντα διὰ τὴν πατρίδα των, καὶ ἀμέσως τὰ ἐχθρικά εἵλκυσαν μὲ βίαν τὰς ἀγκύρας των καὶ ἀνεχώρησαν πρὸς τὰ ἄνω χωρὶς τὴν παραμικρὰν καθ' ἡμῶν κίνησιν. Ἀπὸ τὸν ἀγγλικὸν καὶ γαλλικὸν ὑποκοנסόλους τῆς νήσου μας, τοὺς ὁποίους ἐπεμψαν οἱ πρόκριτοι τῆς Πάρου τῇ συναινέσει τῇ ἐδικῇ μας (ἐπειδὴ δὲν ἐμπόρεσα νὰ ἐναντιωθῶ εἰς τοιαύτην περίστασιν) διὰ νὰ ἐξακριβώσουν τὸν σκοπὸν τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸ προῤῥηθὲν ἀραγμά

του, ἐμάθαμεν ὅτι ἔχει σκοπὸν ὁ Καπετὰν-πασσᾶς νὰ ὑπάγῃ εἰς Μιτυλήνην διὰ νὰ παραιτήσῃ τὰ μικρὰ πλοῖα καὶ ἐνδυναμώ-
νοντας τὰ μεγάλα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν νῆσόν μας Πάρον διὰ νὰ
ξεχειμάσῃ· ἐκεῖνο ὅπου ἀνωτέρω εἴπομεν, δηλ. τὸν προσκυνησμὸν
τῶν νήσων. Τοιαύτην πληροφορίαν ἐλάβομεν καὶ ἀπὸ τὸν γενικόν
μας ἀστυνόμεον, τὸν ὁποῖον ἐστείλαμεν εἰς Σύραν, μετὰ τὴν ἀνα-
χώρησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, διὰ νὰ μᾶς προβλέψῃ μολύβι καὶ
μπαρουῖτι· ὑστερημένοι δηλ. οἱ Πάριοι, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ νησιῶ-
ται, ζητοῦντες τὴν ἐλευθερίαν των δεμένα τὰ χέρια, ὅστις ἔχει
συγγένειαν μὲ τοὺς προκριτωτέρους τῆς Σύρας ἀπὸ τὴν γυναῖκα
του, καὶ μὲ τῶν ἐκεῖ κονσόλων ἐπῆγαν εἰς προσκυνησμὸν τοῦ Κα-
πετὰν-πασσᾶ. Ἔως τόσον μὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στό-
λου, μὴ φαινομένου τοῦ ἐλληνικοῦ, εὐρόντες καιρὸν ἐπιτήδειον κα-
κόφρονες καὶ μισέλληνες τινὲς ἐκ τῶν ἐπαρχιωτῶν μας ὁμεγενῶν
διέσπειραν ζιζάνια εἰς τὰς τῶν ἀπλουστέρων ψυχὰς ἐκήρυξαν ἀ-
νυποστόλως καὶ ἀναιδῶς, παρῤῥησίᾳ πλέον τὰς ἐπιζημίους καὶ φθο-
ροποιᾶς διδασκαλίας των· ὅτε, ἔλεγον, εἶδαν ἀπὸ τοὺς ὕδραιο-
σπετσιώτας βοήθειαν καὶ ὑπεράσπισιν διὰ νὰ δίδετε εἰς αὐτοὺς
τὰ δέκατά σας καὶ ἔρανον; ποῦ εἶναι νὰ μᾶς βοηθήσωσι; ποῦ εἶ-
ναι νὰ μᾶς ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ; μᾶς ἄφη-
σαν εἰς τὴν διάκρισιν του νὰ κατὰσφάξῃ τὰ τέκνα μας, τὰς γυ-
ναῖκάς μας καὶ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐχθροὶ εὐ-
σπλαχνικώτεροι καὶ συμπαθέστεροι τῶν ὑπερασπιστῶν μας κατὰ
χρέος ὕδραιοσπετσιωτῶν δὲν μᾶς ἔδωκαν τὴν παραμικρὰν ἐνόχλη-
σιν. Αὐτὰ καὶ τὰ τοιαῦτα διακηρύττουν ἀναφρανδὸν οἱ ἄφρονες
εἰς τὸν ἀπλοῦν λαόν, ποιοῦσιν αὐτοὺς ἀποστάτας καὶ ἀπειθεῖς
πρὸς τὴν Διοίκησιν διὰ παρακινήσεως τινὲς τῶν προϋχούντων·
ἀλλὰ τόσον εἶναι εὐπειθεῖς ὅταν ἰδῇ παιδεῖαν τινὰ γενομένην εἰς
τοὺς κακοὺς. Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, δι' ὅσον ἡμπορῶ νὰ ἐννοήσω τὰ
πράγματα, στοχάζομαι ἀσυγκρίτῳ λόγῳ θρίαμβον μεγαλῆτερον
νὰ βαλθῶσιν εἰς ὑποταγὴν καὶ εὐταξίαν αἱ νῆσοι, ἀπὸ τὴν κυρίευ-
σιν ὅλου τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου· αὕτη ἡ θεραπεία δὲν θέλει κοστί-
σει πολὺ· ἐν ἧ δύο ἄτομα ἀπὸ κάθε νῆσον ὅταν αὐστηρῶς παι-
δευθῶσι τὸ πᾶν ἐτελείωσε, καὶ τοῦτο πάλιν δὲν χρειάζεται με-
γάλη δύναμις. Ἐξοχώτατε, στοχασθῆτε ὅτι ἡ πολιτικὴ τοῦ Κα-

πετάν-πασσᾶ εἶναι περισσότερον διὰ τὴν φοβηθῆ τις παρὰ τὰς δυνάμεις του, καὶ ἂν αὐτὰς χάσωμεν μεγάλῳ· ζημιούμεθα, ὅχι διότι ὑστερούμεθα ναυτῶν, ἀλλὰ διότι προμηθεύομεν ναύτας εἰς τοὺς ἐχθρούς. Αἱ νῆσοι δὲν ἔχουσιν αἷμα ἐχθρικὸν διὰ τὴν μὴ ἐλπίζωσι τὴν συγχώρησιν, δὲν ἐδοκίμασαν ποτὲ τυραννίαν, ἀλλ' ὡς αὐτόνομοι ἔζησαν ἐπὶ τούρκων· ἃς ἐκβάλη λοιπὸν ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις τοὺς δορυφόρους τοῦ Καπετάν-πασσᾶ, τὰς κακὰς τῶν νήσων ἀκάνθας, διὰ τὰς δεῖξωσιν ἀμέσως τὸ καθήκον των, σέβας καὶ τὴν εὐπείθειαν. Καὶ πέρυσιν εἰς τὴν πρώτην μου περίοδον ἀνέφερα περὶ τούτων εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν τὰ αὐτά, πλὴν εἰς οὐδὲν ἐλογίσθησαν αἱ προτάσεις μου. Ἐγὼ ἔκαμα, καὶ κάμνω τὸ χρέος μου ὡς πατριώτης, καὶ ὡς ὑπουργὸς τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, ἀναφερόμενος ὅτι ἡ ἐπιδιόρθωσις αὐτῶν τῶν κακῶν δὲν γίνεται ἄλλως πῶς εἰμὶ κατὰ συνέχειαν δύο ἐλληνικῶν πλοίων, ἅτινα περιφερόμενα εἰς τὰς νήσους θέλουσι δίδουν τὴν εὐταξίαν αὐτῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἔξοδα εἶναι διάφοροι τρόποι νὰ οἰκονομοῦνται ἀπὸ τὰς ἰδίας αὐτὰς νήσους. Μένω δὲ μὲ ὅλον τὸ ἀνῆκον σέβας.

Ἐν Παροικίᾳ τῆς Πάρου, τῇ 6 Ἰουλίου 1823.

(Τ. Σ.) Ὁ ἑπαρχος Πάρου καὶ Ἀντιπάρχου

Παναγιώτης Βαφιοπούλου.

Ὁ γενικὸς Γραμματεὺς

Νικόλαος Κυριακίδης.

Περ. Β'. Ἀριθ. 140.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Μινίστρον τῶν ἐσωτερικῶν.

Μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ' 105 σᾶς ἔγραψα ἐκτεταμένως καὶ μ' ἐπίτηδες ἀπεσταλμένον κατὰ τὰς 19 ἰουλίου, ἀλλ' οὔτε ἀπάντησίν σας εἶδον ἀκόμη οὔτε τὸν ἄνθρωπον νὰ φανῇ· εἰς τὸ ἐξῆς μὲ φαίνεται εἶναι περιττὸν νὰ γράφουν οἱ ἑπαρχοὶ πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν καὶ νὰ ζητοῦν γνώμην περὶ πραγμάτων ἀναγκαίων καὶ ἀπαιτούντων ταχύτητα, ἂν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον βραδύνῃ ἢ ἀποκρίνεται πρὸς αὐτούς. Ὁ ἐχθρικός στόλος φθάσας ἐδῶ κατὰ τὰς 25 τούτου ἄραξε πρὸς τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς τὸν

Τριὸν τῆς Πάρου, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ὅλην τὴν νύκτα, τὸ δὲ πρωὶ ἀνεχώρησε, τίς εἰξεύρει διὰ ποίαν αἰτίαν, καὶ ὑπάγει, καθὼς ἐβεβαιώθημεν, εἰς Χίον διὰ νὰ στείλῃ ἐκεῖθεν δύο φρεγάτας χαλασμένας εἰς Κωνσταντινούπολιν, νὰ ἐμβαρκάρῃ στρατεύματα καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ δέκα ἡμέρας ἐδῶ εἰς τὰ νησιὰ μὲ ἀπόφασιν νὰ καθυποτάξῃ μὲ τὸ πῦρ καὶ μὲ τὸν σίδηρον, ὅσας ἐξ αὐτῶν δὲν εὔρῃ προθύμους εἰς τὸ νὰ προσκυνήσουν. Αὐτὰ τὰ εἶπεν ὁ Καπετάν-πασσᾶς πρὸς τὸν ἀγγλικὸν ἀντιπρόξενον τῆς Πάρου, ὅστις ἐπῆγε πρὸς χαιρετισμόν του. "Ἄν ἀληθεύσουν, ξεγράψετε πλέον τὰς νήσους, εἶναι ὅλαι ἑτοιμὲι νὰ προσκυνήσουν· ἐλπίς δὲν εἶναι ἀπὸ αὐτὰς πλέον, τὸ εἶδα προχθὲς ὀφθαλμοφανῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου. Εἰς τοῦτο συνήργησαν πολὺ οἱ λατῖνοι, καὶ ἄλλοι πολλοὶ γραικοὶ τουρκολάτραι εὐρόντες τὸν κόσμον ἀπηλπισμένον· καὶ τῷ ὄντι ποῦ νὰ ἐλπίσῃ αὐτὸς ὁ κόσμος πλέον; ἂν ὁ Καπετάν-πασσᾶς προχθὲς ἤθελε θελήσῃ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Πάρον καὶ τὴν Νάξον καὶ νὰ περάσῃ ἀπαξάπαντας τοὺς κατοίκους ἐν στόματι μαχαίρας, τίς ἦτο νὰ τὸν ἐμποδίσῃ; Ἢμπορεῖ τίς νὰ μάχεται μὲ ἀντίπαλον ἀσυγκρίτως δυνατώτερόν του, καὶ νὰ προδίδεται ἐνταυτῷ; Αἱ νῆσοι ἀπελπίσθησαν (καὶ ἔχουν δίκαιον) ἰδόντες ὅτι δὲν ἐφάνη ὁ ἡμέτερος στόλος κατὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβον ὑπόσχεσιν, καὶ μάλιστα μαθόντες ὅτι ἀνεχώρησαν τὰ ψαριανὰ διὰ τὴν μεταξὺ τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν νέαν σύγχυσιν, καὶ φοβισμένοι καὶ ἀμνηχανοῦντες φωνάζουν, παραπονοῦνται, θρηνηλογοῦν ἀπὸ τῶρα τὸν ἑαυτόν των, τὰς γυναῖκας των καὶ τὰ τέκνα των· εἰς κανένα πλέον δὲν δίδουν πίστιν, καὶ οἱ ἐπαρχοὶ αὐτοὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι περιττοὶ εἰς τὰς νήσους. Ἐγὼ καὶ ἀφ' ἧς ὥρας ἐφάνη ὁ ἐχθρικός στόλος ἔπαυσα ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνεργῶ κκὶ δὲν ἡμπορῶ νὰ συνάξω οὔτε τὰ πρὸς τροφήν· ἀπενεκρώθη τὸ πᾶν καὶ διελύθη εἰς οὐδέν. Σᾶς τὰ γράφω καθαρά διὰ νὰ μὴν ὑποπέσω εἰς κατηγορίαν ἀδιαφορίας, κκὶ σᾶς θερμοπαρακαλῶ νὰ ἔχω τάχιστα τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως τὴν ἀπάντησιν τί περὶ τούτου σκοπεύει, καὶ ἐάν εἶναι ἐλπίς νὰ ἐξέλθῃ τόρα γρήγορα ὁ ἐλληνικὸς στόλος διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ ὀλέθρια κινήματα τοῦ ἐχθροῦ, εἰδεμὴ νὰ λάβω κἂν καὶ ἐγὼ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ μὴ χαθῶ ἀδίκως καὶ παραλόγως μὲ ὅλους μου τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Καπετάν-πασσᾶς πληροφορηθεὶς πα-

ρὰ τῶν λατίνων περὶ τῆς Εὐρίπου ὑπῆγεν ἴσως ἐκεῖ, καὶ ὑποπτεύω μῆπως βάλῃ στράτευμα ἐκεῖθεν καὶ ἔλθῃ αὐτοῦ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχετε δυνάτας προφυλάξεις. Εἶναι περιττὸν νὰ ὀδηγῶ ἐγὼ τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, πλὴν λέγω τὴν γνώμην μου, καθότι ὁ πασσᾶς αὐτὸς εἶναι διάβολος. Οἱ πληρεξούσιοι ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν εὐχαριστημένοι καὶ λαβόντες γρόσια 23 χιλ. εἰς μετρητὰ, περὶ τῶν ὁποίων θέλω σᾶς γράψῃ με δεύτερον πλεόν ἐκτεταμένων· ἤδη δὲ μένω με τὸ προσῆκον σέβας ἀναμένων κεχηνῶς τὴν ἀπάντησίν σας.

Ὁ Ἐπαρχος Νάξου

Φώτ. Καραπάνου.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς

Ἴω Σακελλαρόπουλος.

Ἡ αὐτὴ κατάστασις τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀπελπισίας ἐπεκράτει εἰς ὅλας τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὥς δηλοῦται καὶ ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα τῶν ἐπαρχῶν καὶ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ἐσωτερικῶν· ἀλλὰ καὶ καθ' ἣν ἡμέραν εὐρίσκετο ὁ ἐχθρικός στόλος ἀπέναντι τῆς Σύρου, τὰ δὲ ψαριανὰ πλοῖα διέμενον μεταξὺ Τήνου καὶ Μυκῶνου, οἱ Μυκῶνιοι ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀπελπισίας διὰ πλοιαρίων μετέβαινον εἰς Τήνον, ὥς ἀλλαχοῦ θέλω ἱστορήσει.

Ἐντοσοῦτῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐθεάθησαν τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων των ὑδραίων καὶ σπετσιωτῶν ἐρχόμενα εἰς Ψαρά. Ἡ Βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἅμα πληροφορηθεῖσα ὅτι τὰ ὑδραϊκὰ πλοῖα προσέρχονται προσεκάλεσε γενικὴν συνέλευσιν, νουθετήσασα τὸν λαόν της ὅπως μὴ κακοποιήσῃ οὐδένα τῶν ὑδραίων μνησικακοῦσα διὰ τὰ γεγονότα εἰς τοὺς πληρεξουσίου καὶ πλοιάρχους εἰς Ὑδραν. Διώρισε καὶ φρουρὰν ἐκ τεσσαράκοντα πολιτῶν ἵνα ἐπαγρυπνῇ μὴ τυχὸν κακοποιήσωσι τινὲς ἀπονεννημένοι ψαριανοὶ λάθρα τοὺς

συναδέλφους των ὑδραίων. Ἄμα ἦλθεν ἡ τῶν ὑδραίων μοῖρα εἰς Ψαρὰ ἐξῆλθον ὁ ναύαρχος καὶ οἱ πλοίαρχοι εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀφοῦ συνεννοήθησαν μὲ τοὺς ψαριανούς ἀνεχώρησαν καὶ ἠγχυροβόλησαν εἰς Βολισσὸν χωρὶς νὰ ῥιφθῇ ψυχρός τις λόγος ἀπὸ τοὺς ψαριανούς. Ἐχοντες δὲ καὶ οὗτοι τὰ πλοῖά των ἔτοιμα ἀμέσως ἐξέπλευσαν καὶ ἐνωθεῖσαι αἱ τρεῖς μοῖραι διευθύνθησαν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

Ἴδου τὸ γράμμα τοῦ ναυάρχου Ψαρῶν πρὸς τοὺς παραστάτας.

Κύριε Νικόλαε Γ. Αουμάκη, ἑρῶσο.

τὴν 7 Ἰουλίου 1823, Ψαρὰ.

Προχθὲς ἔφθασεν ἐνταῦθα ὁ Κ. Ἰωάννης Καλημέρης, ὅστις ἐκ στόματος μᾶς ἐπληροφόρησε τὰ δέοντα· τόρα ἂν καὶ ἔμεινες μόνος σου ἐλπίζω ὅμως νὰ μὴν ἐλαττωθῇ ἡ προθυμία καὶ ὁ ζήλος σου τὸν ὅποιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος σου πραγματικῶς ἔδειξες· ἀλλὰ θέλεις εἶσαι πάντοτε ὁ αὐτὸς διὰ νὰ ὑπερασπίζεσαι καθ' ὅσον ἐνδέχεται τὰ δικαιώματα τῆς νήσου μας. Χθὲς ἔφθασεν ἐνταῦθα καὶ ὁ ὑδραϊκὸς στόλος, καὶ μέρος τοῦ σπετσιωτικοῦ· τοὺς ὑπεδέχθημεν μ' ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς πολιτικῆς ὑποδεξιῶσιν· ἀνεχώρησαν εὐχαριστημένοι καὶ ἄραξαν εἰς τὴν Βολισσόν. Περιμένομεν ἤδη καὶ τὸν λοιπὸν τῶν σπετσιωτῶν διὰ νὰ ἐκπλεύσωμεν ὁμοθυμαδὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, εὐρισκομένου εἰσέτι μεταξὺ Μιτυλήνης καὶ Ἀσίας· τί ἄλλο νὰ σοὶ προσθέσω δὲν ἔχω. Ἄλλ' ἀσπαζόμενος σε καὶ εἰμὶ

Φίλος καὶ ἀδελφός, Νικολῆς Ἀποστόλης.

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν γράφει πρὸς τὸν παραστάτην αὐτοῦ ὅτι ὑπεδέχθησαν τοὺς ὑδραίους μὲ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς πολιτικῆς ὑποδεξιῶσιν, ὥστε ἀνεχώρησαν εὐχαριστημένοι. Θέλει δηλαδὴ νὰ φανερώσῃ ὅτι τὰ κατὰ τὸν παρελθόντα αὐγουστον διαπραχθέντα ὑπὸ τῶν ὑδραίων τὰ ἔρριψαν εἰς λήθην, καὶ ὅτι δὲν ἐζήτησαν ἀντεκδίκησιν, χάριν τῆς κοινῆς ἀρμονίας.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν εἰς Εὐβοίαν ἐλληνικῶν στρατευμάτων ἢ Διοίξεις θέλουσα νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκεῖ στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν δύναμιν, προσεκάλεσε τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους. Οἱ Εὐβοεῖς ὁμῶς ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐκστρατεία τῆς πατρίδος των, ἀπῆλθον εἰς τὸν παραστάτην τῶν Ψαρῶν Ν. Λουμάκην, καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην Καλημέρη, μέλος τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν, αἰτοῦντες τὴν συνδρομὴν τῆς νήσου Ψαρῶν. Κατὰ συνέπειαν τῆς συνεντεύξεως οἱ ψαριανοὶ ἀπέστειλαν τὸ ἀκόλουθον ἑγγραφον εἰς τὴν βουλὴν των.

Ἀριθ. 24.

Πρὸς τὴν ἐνδοξὸν βουλὴν Ψαρῶν.

Εἰς τὰς 23 τοῦ ἰδίου ἔφθασεν ἐνταῦθα ὁ ἡμέτερος ὑπουργὸς τοῦ ναυτικοῦ κύριος Ἰωάννης Καλημέρης· παρὰ τοῦ ἰδίου ἔλαβον τὰς ἐπιστολάς σας, καὶ θέλομεν ἀκολουθήσει κατὰ τὰ γεγραμμένα.

Μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς νήσου Εὐβοίας συναθροισθέντες ἐνταῦθα μερικοὶ τῶν προκρίτων, ἐζήτησαν ἐπιμόνως τὴν βοήθειαν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς ἡμετέρας νήσου, κατὰ τὴν ἐδικὴν μας γνώμην καὶ κατὰ τὴν ὁμιλίαν ὅπου μεταξὺ τῶν ἰδίων ἐκάμαμεν, τὸ κρίνομεν ἀναγκαιότατον δι' ἡμᾶς καὶ ὠφελιμώτατον διὰ τὸ ἔθνος καὶ τοὺς κατοίκους· δι' αὐτὸ τοῦτο λοιπὸν ἐνεκρίθη νὰ ἔλθωσι πρὸς τὴν εὐγενεῖαν σας διὰ νὰ σκεφθῇτε, καὶ ὅταν συμφωνήσετε ἐν τῷ μεταξὺ σας, τότε ὅλοι οἱ πρόκριτοι καὶ κάτοικοι ἔμβουν μὲ κοινὴν γνώμην, θέλουν ἀναφερθῇ πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, ζητοῦντες ἐπιμόνως νὰ ἤθελε δοθῇ ἡ πληρεξουσιότης καὶ ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις εἰς τὴν ἡμετέραν Βουλὴν, νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ἵνα ἐλευθερώσῃ αὐτὴν τὴν εὐκαρπὸν νῆσον, καὶ εἴτι τέλος λάβῃ ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις θέλετε μᾶς ιδεᾶσει. Ἐρῶσθε.

Ἐν Σαλαμῖνι, τῇ 25 αὐγούστου 1823.

Οἱ ἀδελφοὶ καὶ πατριῶταί σας

Νικολῆς Γ. Λουμάκης, — Γιάννης Καλημέρης.

Οἱ Εὐβοεῖς ἔδωσαν τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν

καὶ ἐζήτησαν δι' αὐτῆς θαλάσσιον δύναμιν τῆς νήσου Ψαρῶν· ἡ Διοίκησις ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα εἰς τὸ Βουλευτικόν.

Περ. 6'. Ἀριθ. 2966.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα

Πρὸς τὸ σεβαστὸν Βουλευτικόν.

Διὰ τὰ λυτρωθῆ ἡ Εὐβοία ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ βαρβάρου, ἐκρίθη εὖλογον τὸ νὰ προσκαλεσθῶν εἰς τὸ χρέος τοῦτο αἱ τρεῖς νῆσοι Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, διὰ νὰ συγκροτήσουν τὴν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἱκανὴν δύναμιν, ἥτις νὰ ἐνεργήσῃ τὰ εἰκότα· εἰσέτι ὁμῶς ἀπόκρισις δὲν ἐλήφθη, ἐνῶ καὶ ὁ ἑπαρχος καὶ οἱ Εὐβοεῖς ἐζήτησαν καὶ ζητοῦν ἀνυπομόνως τὴν αἰγίδα τῆς Διοικήσεως, διὰ νὰ μεταβῶν εἰς τὰ ἴδια, νὰ συναῶν τὰ εἰσοδήματά των, νὰ καλλιεργήσουν τὰ κτήματά των καὶ νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ταχίστην ἐλευθερίαν τῆς νήσου των ἀπὸ τὴν τυραννίαν· ζητοῦν δὲ διὰ τῆς ἐγκλείστου ἀναφορᾶς, τῶν 4 τοῦ ὑπερμεσουῆτος, τὴν θαλάσσιον δύναμιν τῆς νήσου Ψαρῶν, καὶ διὰ ξηρᾶς τὸν στρατηγὸν Ὀδυσσεά Ἀνδρούτσου, διὰ νὰ συγκροτήσουν τὸν ἀποκλεισμὸν καὶ τὴν πολιορκίαν τῶν ἐχθρῶν· ἀλλὰ ζητοῦν ὅσον τάχος τὴν τοιαύτην βοήθειαν διὰ νὰ προφθάσουν νὰ κατορθώσουν τὰ μελετώμενα, καὶ οὕτω νὰ ἐξαρκέσουν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των. Ἡ Εὐβοία εἶναι τὸ προπύργιον τῆς παραπλεύρου ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἡ Διοίκησις ὀφείλει νὰ λάβῃ τὰ πλέον δραστήρια μέτρα ὑπὲρ αὐτῆς· τούτου ἕνεκα τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐγκρίνει τὸν στρατηγὸν Ὀδυσσεά προσωρινὸν ἀρχηγὸν τῶν ἀρμάτων τῆς Εὐβοίας, καὶ τὸν προσωρινὸν ἀποκλεισμὸν αὐτῆς παρὰ τῶν ψαριανῶν πλοίων, διὰ νὰ μὴ παραμεληθῶν τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν, ὥστε νὰ ληφθῇ ἡ ἀπόκρισις ἀπὸ μέρους τῶν νήσων· καὶ καθυποβάλλει τὴν γνώμην του εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος.

Ἐν Σαλαμῖνι, τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1823.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΠΕΤΡΟΜΠΕΗΣ ΜΑΓΓΡΟΜΙΧΔΑΗΣ,
Σωτήριος Χαραλάμπης, — Α. Μεταξᾶς.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Γεν. γραμματέως

N. Σπηλιᾶδης.

Ἀνεγνώσθη τῇ 17 Ἑβρίου, ἀριθ. 2966, καὶ 16, καὶ ἐγένετο ἡ ἀπάν-
τησις διὰ προβουλευματος ὑπ' ἀριθ. 329.

Τὸ Βουλευτικὸν δεχθὲν τὴν γνώμην τοῦ Ἐκτελεστι-
κοῦ ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα.

Περ. 6'. Ἀριθ. 329.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα

Πρὸς τὸ σεβαστὸν Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἀνεβλήθη ἄχρι τῆς σήμερον ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ προβούλευμα
τοῦ Σ. Ἐκτελεστικοῦ, ἀριθ. 2966 καὶ ἡμέραν 16 τοῦ παρόντος, πε-
ρὶ Εὐβοίας, ἐπειδὴ καὶ τὸ Βουλευτικὸν ἐστοχάσθη ὡς πρέπον ν'
ἀναμείνῃ ἔτι εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὴν περὶ τούτου γνώμην καὶ τῶν
δύο ναυτικῶν νήσων Ὑδρας καὶ Σπετσῶν μὴ ἐλθούσης δὲ μιᾶς
ἀποκρίσεως μέχρι τοῦδε, διὰ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον καὶ μηδὲ
ἀναβολὴν τινὰ ἐπιδεχόμενον, ἐγκρίνει καὶ τὸ Βουλευτικὸν νὰ ἀ-
νατεθῇ ἡ φροντίς τῆς ν. Εὐβοίας εἰς τὴν ν. Φαρῶν καὶ εἰς τὸν
στρατηγὸν Ὀδυσσεά συμμίκτως διὰ τὰ κατὰ θάλασσαν καὶ ξη-
ρὰν ὅθεν καὶ τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν ἄς διατάξῃ εἰς ἀμφοτέρω τὰ
μέρη τὰ χρῆσι καὶ ἀνήκοντα, εἰδοποιὸν καὶ πρὸς τὰς ἄλλας δύο
νήσους Ὑδρας καὶ Σπέτσας τὰ πρακτικὰ ἀμέσως.

Τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1823, ἐν Σαλαμῖνι.

Ὁ ἐπιτροπικὸς, Πανοῦτσος Νοταρᾶς.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν, κατὰ συνέπειαν τοῦ προβουλευ-
ματος τοῦ Βουλευτικοῦ, εἰδοποίησε τὰς κοινότητας Ὑ-
δρας καὶ Σπετσῶν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3058 διαταγῆς του
τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1823 τὰ ἐξῆς «ἐπειδὴ καὶ ἀνεβλήθη
» ἡ ἀπόκρισίς σας εἰς τὸ προβούλευμα τῆς Διοικήσεως
» περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Εὐβοίας, ἡ φροντίς αὐτῇ ἐνα-

» πετέθη εἰς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν καὶ εἰς τὸν στρατη-
 » γὸν Ὀδυσσεά κατ' αἵτησιν τῶν κατοίκων· ὥστε ἡ συν-
 » δρομὴ τῆς νήσου σας καταλογίζεται πλέον ἀκατάλ-
 » ληλος.»

Ὁ δὲ ἑπαρχος Εὐβοίας Κωλέττης, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοπέδου, θέλων ν' ἀποκαταστήσῃ πάλιν τὸ στρατόπεδον εἰς Εὐβοίαν καὶ νὰ συνάξῃ τοὺς διεσκορπισμένους εἰς τὰς νήσους στρατιώτας, ἀτακτοῦντας καὶ βασανίζοντας τοὺς κατοίκους τῶν νήσων Σκιάθου, Σχοπέλου καὶ Σχύρου, ἔγραψεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ψαρῶν νὰ τοῦ πέμψῃ ναυτικὴν δύναμιν. Αὕτη πρόθυμος νὰ συνδράμῃ ὅσον ἡδύνατο καὶ ὅπως δύνατο τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, καίτοι ἔχουσα τὴν μοῖράν της εἰς ἐκστρατείαν ἔπεμψεν, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, τέσσαρα πλοῖα καὶ δύο πληρεξουσίους (τὸν Α. Μαυρογιάννην καὶ Α. Γιαννίτην). Οἱ πλοίαρχοι, οἱ πληρεξούσιοι καὶ ὁ ἑπαρχος Κωλέττης, πολλοὺς καταβαλόντες μόχθους συνεκέντρωσαν τοὺς στρατιώτας καὶ ὀπλαρχηγούς, ἔλαβον αὐτοὺς εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἀνεχώρησαν ἐκ Σκιάθου. Ἀγκυροβολήσαντες εἰς Ὠραιούς τὴν 10 76ρίου ἐξήγαγον τοὺς ὀπλαρχηγούς μὲ τοὺς στρατιώτας. Διαμείναντα δ' ἐκεῖ τὰ πλοῖα ἐχορήγουν πᾶσαν συνδρομὴν εἰς τὸν ἑπαρχον καὶ τοὺς ὀπλαρχηγούς. Ἀμα δ' ἐπληροφορήθησαν οἱ πλοίαρχοι ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον, ἐξῆλθον ἵνα μὴ εὕρῃ αὐτοὺς μὲ τὰ πλοῖά των καὶ πάθωσιν. Ὁ τουρκικὸς στόλος εἰσελθὼν εἰς τὸν κόλπον ἐναυμάχησε μὲ τὸν ἑλληνικόν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ψαρῶν πληροφορηθεῖσα τὴν ναυμαχίαν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου μετὰ τοῦ ἐχθρικοῦ καὶ τὴν πυρπόλησιν τῶν δύο πυρπολικῶν, ἀμέσως ἀπέστειλεν ἕτερον πυρπολικὸν διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν Νικόλαον Καλάρην.

Ὁ ἐλληνικὸς στόλος μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐλλιμενίσθη εἰς Σκιάθον, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἀνήγγειλαν τὰ δεινὰ ἅτινα ἔπασχον ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ διαμένοντας ὀπλαρχηγοὺς καὶ στρατιώτας. Οἱ ναύαρχοι ἀφοῦ ἔδωσαν εἰς τοὺς ὀπλαρχηγοὺς Καρατάσσον καὶ λοιποὺς προφορικὰς συμβουλὰς, τοὺς διέταξαν καὶ ἐγγράφως νὰ κινηθοῦν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· οἱ δὲ ὀπλαρχηγοὶ ἀπήντησαν εἰς τοὺς ναυάρχους διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου.

Εὐγενέστατοι!

Τὸ πρὸς ἡμᾶς γράμμασας ἐλάβαμεν καὶ ἐπληροφορήθημεν τὰ ἐν αὐτῇ λεπτομερῶς, καὶ διὰ τὸ πολύλογον ἀποσιωπῶμεν· τόσον μόνον σᾶς λέγομεν καὶ διὰ γραμμάτων, καθὼς καὶ στοματικὰ σᾶς εἵπομεν, ὅτι εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ κινηθῶμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὼς καὶ καθημερινῶς δὲν ἀπολείπομεν κινούμενοι κατ' αὐτοῦ τὸ κατὰ δύναμιν· διὰ νὰ ἐνεργήσωμεν ὅμως συστηματικῶς δὲν δυνάμεθα, καὶ ὡς φρόνιμοι κρίνατέ το καὶ μόνοι σας. Ἴσως ὅμως ἡ εὐγενεία σας βαθύνετε τὰ πράγματα καλλήτερα, καὶ δεῖξατέ μας τοὺς τρόπους καὶ τὰ πρὸς γενικὴν ἐκστρατεῖαν ἀναγκαῖα, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἐτοιμότατοι. Περὶ τῶν ἐδῶ νήσων ὅπου μᾶς γράφετε ὅτι ζημιοῦνται, καὶ ζημιώθησαν, βέβαια εἰς μίαν πληθὺν ξένων ἀνδρῶν ἀκολουθοῦν καὶ ἄτακτα· συμπάσχομεν καὶ ἡμεῖς ὅμως διὰ νὰ τὰ διορθώσωμεν· καὶ μένομεν.

Σκιάθος, τῇ 4. 86ρίου 1823.

*Οἱ παρευρισκόμενοι,
Καπιτανέοι.*

Οἱ κάτοικοι τῆς Σκιάθου ἔπεμψαν τὸ ἀκόλουθον εὐχαριστήριον, εὐγνωμονοῦντες διότι ἀπήλλαξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πραττομένων δεινῶν.

Ὅλοι ἡμεῖς οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Σκιάθου, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐπειδὴ κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ κινδύνους, ἐκινδυνεύσαμεν διαφόρως ν' ἀφανισθῶμεν καὶ νὰ αἰχμαλωτισθῶμεν τέλειον, τόσον ἀπὸ τὸν εἰς τὴν νῆσόν μας ἐπελθόντα ὀθωμανικὸν στόλον, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους Ἑλληνας, ὥστε ἡ σωτηρία μας ἐν ὅλοις τού-

τοῖς ἐστάθῃ, καὶ γνωρίζετε, ἡ παρῶνσία τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου Ὑδρας καὶ Ψαρῶν, οὕτινος οἱ ναύαρχοι σκεφθέντες καλῶς περὶ τῆς διατηρήσεως καὶ εὐταξίας ὅλης τῆς νήσου μας, ἔκριναν εὐλογον καὶ ἀπεφάσισαν πρὸς τοὺς ἄλλοις ν' ἀφήσουν μὲ κάθε εὐχαρίστησιν ἐδικήν μας δύο διοικητὰς ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἐνδον τοῦ κάστρου μας, οἵτινες θέλουν διοικῆ καθ' ὃν τρόπον ὑπὸ τῶν ναυάρχων διετάχθησαν, ἡμεῖς δὲ χρεωστοῦμεν μὲ ὅλην τὴν εὐπείθειαν νὰ ὑπακούωμεν εἰς αὐτούς· ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ χρέος ἀπαραίτητον νὰ ἐνεργῶμεν καὶ νὰ πολιτευώμεθα συμφώνως μὲ ὅλας τὰς ἐλευθέρους νήσους, ὥστε ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας νὰ θυσιάζωμεν καὶ τὴν ἰδίαν μας ζωὴν, χωρὶς νὰ φανῇ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἐνάντιος. Εἰς ἐνδειξιν λοιπὸν δίδομεν τὸ παρόν μας κοινοσφράγιστον εἰς χεῖρας τῶν ναυάρχων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου.

Τὴν 15 Ὀβρίου 1823, ἐν Σκιάθῳ.

(Ἔπονται ὑπογραφαὶ 64.)

Οἱ ναύαρχοι τοῦ στόλου Ὑδρας καὶ Ψαρῶν μαρτυροῦμεν ὅτι τὸ παρόν ἵσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Τὴν 15 Ὀβρίου 1823, ἐν Σκιάθῳ, ἐκ τοῦ στόλου.

Ὁ ναύαρχος Ὑδρας,	Ὁ ναύαρχος Ψαρῶν,
Ἀνδρέας Μιαοῦλης.	Νικολῆς Ἀποστόλης.

Οἱ ὅπλαρχηγοὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς ναυάρχους ὅτι οὗτοι σκέπτονται καλλήτερα ἀπὸ αὐτοὺς, καὶ ὅτι νὰ τοὺς δείξωσι τὸν τρόπον τῆς γενικῆς ἐκστρατείας· ἐπρόσθετον δὲ ὅτι συμπάσχουν καὶ αὐτοὶ δι' ὅσα ἄτακτα συμβαίνουσιν. Ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἦτον εἰρωνεῖα μᾶλλον ἢ ἐιλικρίνεια· διότι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἀπὸ Σκιάθου μολονότι, οἱ ναύαρχοι Ὑδρας καὶ Ψαρῶν ἄφησαν ἀπὸ ἓνα διοικητὴν, οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἠναγκάσθησαν ν' ἀφήσωσι τὰς οἰκίας τῆς πόλεως ταύτης καὶ ν' ἀποσυρθῶσιν εἰς τὸ φρούριον μὲ τὰς οικογενεῖας των, καὶ ἐκεῖ ἔπαθον τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοὺς ἰδίους ὅπλαρχηγούς καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτῶν.

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν ἔπεμψεν εἰς Ψαρὰ τὸ πυρπολικόν τοῦ Καλάρη καὶ τὸν Νικόδημον ἵνα μετασκευάσῃ τὸ πλοῖον, ὅπερ τοῦ ἐχορηγήθη, εἰς πυρπολικόν· ἐκράτησε δὲ διὰ τὸν στόλον τὸν μαρτῆγον, τὸν ὅποιον ἔλαβον ἐκ Σκιάθου καὶ τὸν μετεσκεύασαν εἰς πυρπολικόν καὶ τὸν παρεχώρησαν εἰς τὸν Κανάρην.

Ἀποπλεύσας ἀπὸ Σκιάθου ὁ ἐλληνικὸς στόλος ἡγυροβόλησεν εἰς Τρίκερι καὶ ἔλαβε τὰ πλοῖα τῶν τρικεριωτῶν (τινὰ μὲν ἔλαβον οἱ ὕδραῖοι, καὶ τινα οἱ ψαριανοί) διὰ νὰ μὴ τὰ λάβωσιν οἱ τοῦρκοι καὶ τὰ ὀπλίσωσι καὶ βλάπτωσι τοὺς Ἕλληνας. Ἀφοῦ δὲ ἀπέπλευσαν ἐκεῖθεν συσκεφθέντες οἱ ναύαρχοι καὶ πλοίαρχοι, ἀπεφάσισαν, ἵνα μὴ ἐπιβαρύνωσι τὰς νήσους των μὲ ἔξοδα, νὰ περιπλέωσι πέντε ὕδραϊκά πλοῖα, καὶ ἐκ τῶν ψαριανῶν τὰ ἐξῆς, τοῦ ναυάρχου Ἀποστόλη, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζίᾱ (α), Νικολάου Καρακωνσταντῆ, Ἀνδρέου Δομεστίνη καὶ τὸ πυρπολικόν ὁ μαρτῆγος· τὰ δὲ ἄλλα πλοῖα τοῦ στόλου ἐπανῆλθον εἰς τὰς νήσους των. Τὰ μείναντα λοιπὸν ἀπῆλθον εἰς Ὠραιοὺς καὶ ἡγυροβόλησαν ἐκεῖ μὲ σκοπὸν νὰ διέλθωσι τὸν Εὐβοϊκὸν κόλπον μέχρι Χαλκίδος, διὰ νὰ ἐξολοθρεύσωσι τὰ εὐρισκόμενα ἐκεῖ ὀθωμανικὰ πλοῖα. Μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν ἐθεάθησαν τέσσαρα ὀθωμανικὰ πολεμικὰ πλοῖα ἐξερχόμενα τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου μὲ νότιον ἄνεμον, καὶ ἀμέσως τὰ ἐλληνικὰ πλοῖα ἐβγῆκαν εἰς τὰ πανιὰ· τὰ δὲ πλοῖα τοῦ ναυάρχου Μιαούλη, τοῦ Ἰσαμαδοῦ καὶ τοῦ Κριεζῆ, ὄντα πλησιέστερα πρὸς τὰ ἐχθρικά, ἤρξαντο νὰ κανονοβολοῦν· τὰ τρία τουρκικὰ πλοῖα χωρὶς καμμίαν ἀντίστασιν ἐπλησίασαν εἰς τὴν ξηρὰν, εἰς Γαρδίκι, τὰ δὲ πλη-

(α) Οὗτος λαβὼν μέρος εἰς τὰ γεγονότα μὲ ἔδωκε τὰς πληροφορίας ταύτας.

ρώματα αὐτῶν ἐγκατέλειψαν αὐτὰ, ἅτινα κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν λέμβων τῶν ὑδραϊκῶν πλοίων· τὸ δὲ τέταρτον, τὸ ὁποῖον ἦτο προσήνεμον, τὸ κατεδίωξαν τὰ ἄλλα πλοῖα, τοῦ Ἀποστόλη, Σαχτούρη, Κοτζιά, Καρακωνσταντή, Γκιώνη καὶ Δομεστίνη· αὐτὸ ὅμως μετέβαλε πορείαν καὶ διευθύνθη εἰς τὸν κόλπον τῆς ἁγίας Μαρίνας διωχόμενον ἀπὸ τὰ ἑλληνικά, πυροβολούμενον καὶ ἀντιπυροβολοῦν μὲ τὰ ὀπισθεν κανόνια. Ἡ γυροβολήσῃ δὲ εἰς ἁγίαν Μαρρίναν ὅπου προσῆλθον ὀθωμανοὶ στρατιῶται πρὸς ὑπεράσπισίν του ἐνῶ τὸ ὑπερασπίζετο καὶ τὸ κανονοστάσιον. Τὰ ἑλληνικά μὴ δυνάμενα νὰ τὸ βλάψωσιν ἡ γυροβολήσαν, ὁ δὲ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν προσεκάλεσε τοὺς πλοιάρχους, οἵτινες συναποφασίσαντες ἔρριψαν τὸ ψαριανὸν πυρπολικόν, τὸν μαρτιῆγον, ἐπὶ τοῦ τουρκικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἦτο ἀπόγεως δὲν ἐκόλλησε δεόντως. Διευθυντῆς τοῦ πυρπολικοῦ τούτου πλοίου ἦτον ὁ Γεώργιος Τσαμπαρλής. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν καὶ τοῦ πυρπολικοῦ τούτου τὰ ἑλληνικά πλοῖα ἐπανῆλθον εἰς τὰς νήσους των.

Τὰ ριφθέντα εἰς Γαρδίκι ἐχθρικά πλοῖα ἦτο τὸ ἐν γαβάρα καὶ τὰ δύο βρίκια, ἅτινα ἔλαβον οἱ ὑδραῖοι μόνοι των καὶ τὰ ἐπώλησαν. Καὶ περὶ τούτου ἐγένετο ἄλλη λογραφία μετὰξὺ κοινότητος Ψαρῶν καὶ Ὑδρας καὶ ναυάρχων Ἀποστόλη καὶ Μιαούλη· διότι οἱ ψαριανοὶ ἐζήτησαν τὴν ἀναλογίαν των, ἀλλὰ δὲν ἔλαβον τίποτε. Καὶ ἔνεκα τῆς ἀδικίας ταύτης οἱ ψαριανοὶ δυσηρεστήθησαν ὑπὲρ τὸ δέον. Ἐὰν ἐσώζετο τὸ ἀρχεῖον τῶν Ψαρῶν ἤθελα δημοσιεύσει τὴν ἄλλη λογραφίαν.

*Γενναϊότατε καπ. Νικόλαε Λουμάκη καὶ Γιάννη Καλημέρη
χαίρετε!*

Εἰς τὰς 7 τοῦ τρέχοντος ὁλοῦ ὁ στόλος τῆς Ὑδρας καὶ ὁ ἡμέτερος ἦτον εἰς Τήνον, ὅπου πληροφορηθέντες ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος περιέπλεε τὰ παράλια ταῦτα, ἐδράμαμεν διὰ νὰ προλάβωμεν τὸν

κίνδυνον· εἰς τὰς 12 ἐφθάσαμεν εἰς τὴν *Καραπλίτσαν* τῶν Τρικέ-
ρων, ὅπου νῦραμεν τὸν ἐχθρὸν παραπλέοντα. Εἰς τὰς 7 ὥρας ἄρ-
χισεν ἡ μάχη καὶ ἐπεκράτησε μέχρι τῶν 10· τῷ ἐπροξενήσαμεν
μεγίστην βλάβην καὶ μέγαν φόβον τῷ ἐνέπνευσεν ὁ ἡρωϊσμὸς τῶν
μπουρλοτιέριδῶν μας, τῶν ὁποίων ἡ γενναιότης εἰς ταύτην τὴν ναυ-
μαχίαν ἐστάθη ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς· ὥρμηται ὡς λέοντες
ἐξηγριωμένοι μεταξὺ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, καὶ τόσον ἐπλησίασαν
εἰς τὰς φρεγάτας, ὥστε ἄρχισαν νὰ πολεμοῦν μὲ τὰς πιστόλας,
καὶ ἂν κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔπαυεν ὁ ἀὴρ ἀφύκτως τοὺς ἔκαιεν.
Βιασθέντες λοιπὸν ἔκαυσαν τὰ μπουρλότα καὶ ἐπέστρεψαν ὑγιεῖς,
ἐκτὸς δύο φονευθέντων· ὅλος λοιπὸν ὁ στόλος μας ἄραξεν ἐνταῦ-
θα, ὁ δὲ ἐχθρικός ἐπεριφέρετο εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τρία ἡμερόνυχτα,
καὶ τέλος ἄραξε μεταξὺ Ἑργαλαστῆς καὶ παλαιῶν Τρικέρων, καὶ
καταγινόμεθα νὰ κατασκευάσωμεν ἄλλα μπουρλότα, καὶ οὕτω πάλιν
νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν. Αὐτὸς κατὰ τὴν προσταγὴν (ἣν) ἔλαβεν
ἐκ Κωνσταντινουπόλεως θέλει ξεχειμάσει εἰς Φώκαις· ἔγραψε μ' ὁ-
λον τοῦτο διὰ νὰ ξεχειμάσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ εἰς τὴν
Σμύρνην, καὶ ἀναμένει ταύτην τὴν διαταγὴν καὶ εὐδίων ἄνεμον
διὰ ν' ἀναχωρήσῃ. Ἐντεῦθεν ἡ νῆσος αὕτη Σκίαθος ἐπροσκύνησε,
καὶ εἰς αὐτὴν ἐδιορίσθη ἓνας ἀγᾶς, τζαούσης, τὸν ὁποῖον, ἅμα
φθάσαντες, ἐλάβομεν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, καὶ οἱ κάτοικοι πάλιν
ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια· κρατεῖ ὅμως ὁ πασσᾶς πέντε σκιαθί-
τας. Ἀλλὰ καὶ τὰ Τρίκερι ὑπετάχθησαν· τοὺς ἐμεταχειρίσθη μὲ
κολακείαν μεγίστην· τριακόσιοι ὅμως τρικεριῶται νέοι ὀπλοφόροι
ἔφυγαν εἰς τὸ Ταλάντι, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πελοπόννησον. Ὁ ἐχθρὸς
ἔχει μέγαν φόβον, στρατεύματα δὲν ἔχει διὰ νὰ ἐμβαρκάρῃ· εἰς
τὴν Εὐρίπον ἐστεῖλε πέντε πλοῖα φορτωμένα σιτάρι· ἰδέτε ἀδελ-
φοὶ πόσα ὑποφέρομεν, καὶ ὅτι τὰ ἔξοδά μας ὑπέρογκα· παραστή-
σατε πρὸς τὴν σεβαστὴν Διοίκησιν πόσῃν χρείαν ἔχομεν ἀπὸ κα-
τράμι καὶ ριτζίνι καὶ νέφτι, διὰ τὴν κατασκευὴν μπουρλότων· ἃς
μᾶς στείλῃ ἂν τὰ τοιαῦτα μικρὰ πράγματα. Μὴ παύσετε ἀδελφοὶ
νὰ μᾶς εἰδοποιῆτε τὰ ἐκεῖ διατρέχοντα· ἀπὸ τὸ Ξηροχώρι ἐπῆγε
μόνον ἓνας κοκοδίτης καὶ ἐπροσκύνησεν. Ταῦτα καὶ ἀσπαζόμενός σε.

Ὁ ναύαρχος τῶν *Ψαρῶν*,

Νικολαὸς Ἀποστολῆς.

Ἄδελφοί ἂν ἦτον ἐνωμένος ὁ στόλος τῶν σπετσειωτῶν, ὅστις ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἄλλα μπουρλότα ἀφεύκτως τὸν ἀφανίζαμεν.

Πρὸς τὸν Γερασιμάκην Κούπαν προσφέρετε τοὺς προσκυνησμούς μου· παρακινήσατε τοὺς σπετσιώτας νὰ ἐδγάλουν τὸν στόλον τους, διότι τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ ἐφέτος εἶναι διαφορετικά.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ, Ναύπλιον, 25 86ρίου 1823

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ γεν. Γραμματέως

Ν. Σ π η λ ι ᾶ δ η ς.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο δὲν φέρει χρονολογίαν καὶ τὸν τόπον, ἂν καὶ ἐγράφη ἀπὸ Σκίαθον μετὰ τὴν ναυμαχίαν. Ὁ Λουμάκης καὶ ὁ Καλημέρης ἔδωκαν τὸ γράμμα τοῦτο τῶν ναυάρχων εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ νὰ λάβῃ αὕτη γνώσιν τῶν τῆς ναυμαχίας καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν Ψαρῶν.

Ἡ Διοίκησις ἔχουσα ἀνάγκην ν' ἀποστείλῃ πλοῖα εἰς Μεσολόγγι, ἔγραψε πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Ψαρῶν, ἥτις ἀπήντησε διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς της.

Ἀριθ. 17.

Σεβαστὸν Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἐλήφθη τὸ ἔγγραφον τοῦ σεβαστοῦ Σώματος ὑπ' ἀριθ' 374, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς προτρέπει νὰ δράμωμεν μὲ τὰ πλοῖά μας πρὸς βοήθειαν τοῦ Μεσολογγίου. Ἡμεῖς τὸν κίνδυνον γνωρίζομεν καὶ τὴν προθυμίαν ἔχομεν, ἀλλὰ δύο αἷτια μᾶς ἐμποδίζουν, τὸ μὲν ὅτι εἴμεθα πληροφορημένοι ὅτι ὁ στόλος τῶν συναδέλφων μας ὑδραιοσπετσειωτῶν ἠτοιμάσθη, καὶ ἴσως ἐξέπλευσε διὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ δὲν μᾶς ἔγραψαν τίποτε μέχρι τοῦδε· τὸ δὲ ὅτι ἡ Σ. Διοίκησις μὲ διαταγὴν της, ὑπ' ἀριθ. 3055, διατάττει νὰ ἐξαποστείλωμεν 25 πλοῖά μας διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ διευθέτησιν τῆς νήσου Εὐβοίας, τὰ ὁποῖα μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐκπλέουν διὰ νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ τὸν στρατηγὸν Ὀδυσσεά μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ νὰ κρατήσουν ὅσον τὸ δυνατόν στενὸν τὸν ἀποκλεισμόν. Ἄλλ' ἡ νῆσος κατήντησεν εἰς τὴν ἐσχάτην χρηματικὴν ἀδυναμίαν· διότι ὡς οὔσα ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν εἶναι βιασμένη νὰ πληρῶνῃ στρα-

τιώτας διὰ φρουράν, καὶ τρεῖς ἤδη εἰς τοῦτο τὸ ἔτος ἐξέπλευσε τὸν στόλον της, καὶ ἤλπιζε ν' ἀνακουφισθῇ ὀλίγον τι παρὰ τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, ἀλλὰ τὴν βλέπῃ ν' ἀδιαφορῇ· μ' ὅλα ταῦτα εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δράμωμεν πρὸς βοήθειαν τοῦ Μεσολογγίου εὐθὺς ὅπου μᾶς σταλοῦν χρήματα· τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιθυμίας καὶ τῶν σκοπῶν μας εἶναι τὸ νὰ δυνάμεθα νὰ ἐκτελώμεν τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα χρῆμας καθὼς αἱ περιστάσεις τὸ ἀπέδειξαν, καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν εἴμεθα. Γνωρίζοντες καλῶς τὴν κρίσιμον περίστασιν τοῦ ἔθνους καὶ κρίνοντες ἀναγκαίαν τὴν σύσκεψιν τῶν πατριωτῶν διὰ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος, ἐξαποστέλλομεν τρεῖς πληρεξουσίους, καὶ μετ' αὐτῶν τὸν τῆς β'. περιόδου παραστάτην μας κύριον Γεώργιον Καλαφάτην. Τοιούτους λοιπὸν θέλετε τοὺς ἀναγνωρίσει.

Τὴν 30 ὁκτωβρίου 1823, Ψαρὰ.

(Τ. Σ.) Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῆς βουλῆς τῆς ν. Ψαρῶν, ὑπ' ἀριθ. 17, ἀποκριτικὴ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐκπλεύσουν καράβιά πρὸς σωτηρίαν τοῦ Μεσολογγίου ἄνευ χρημάτων· ἐνταυτῷ συστήνουν τοὺς πληρεξουσίους τοὺς διὰ τοῦ παραστάτου τοὺς Γ. Καλαφάτη.

Ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους παρενόησε τὴν ἔννοιαν τῶν ὑπὸ τῆς βουλῆς Ψαρῶν γραφομένων. Διότι ἔχουσα ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν εἰς Μεσολόγγι ἀποστολὴν πλοίων λησμονεῖ ὅτι τρεῖς ἤδη ἡ βουλὴ Ψαρῶν εἶχεν ἐκπλεύσει τὸν στόλον της χωρὶς νὰ λάβῃ ὁβολόν, καὶ πολλὰ ἄλλα ἔκαμεν ἔξοδα χωρὶς ν' ἀποζημιωθῇ, ὡς πολλάκις εἶπον. Ὅθεν ἐὰν καλῶς ἐξετίμα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς γραφόμενα δὲν θὰ ἔγραφε τὴν ἄνω ὑποσημείωσιν.

Ἴδου καὶ τὸ πρὸς τοὺς παραστάτας ἔγγραφον.

Ἀριθ. 547.

Ἡμέτεροι παραστάται !

Τὰς ἐπιστολάς σας ὑπ' ἀριθ. 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, καὶ τὴν ἀπὸ 3 τοῦ ἡδὴ λήγοντος μερικὴν τοῦ κυρίου Ἴω.

Καλημέρη ἀνέγνωμεν, καὶ ἰδοὺ κατὰ τὴν αἵτησίν σας ἐξαποστέλλομεν τοὺς καπ. Γ. Σκανδάλην, Κων. Ζαννὴν, καὶ Ἰωάννην Μαμούνην, καὶ μετ' αὐτῶν τὸν συμπαραστάτην κ. Γεώργιον Καλαφάτην. Συμφώνως λοιπὸν μετ' αὐτῶν σκεφθῆτε τὰ περὶ τῶν ἀληθῶς συμφερόντων τῆς Πατρίδος, καὶ τῆς νήσου μας δικαιώματα ἀφορῶντες πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Μὴ λείπετε νὰ μᾶς πληροφορῆτε τὰ διατρέχοντα. Τὰ περὶ τῶν ναυμαχιῶν εἰς τὴν *Καραπίτζαν* καὶ εἰς τὸ Γαρδίκι, θέλουν σᾶς τὰ ἐξιστορήσει ἐκτεταμένως διὰ στόματος οἱ ἡμέτεροι πληρεξούσιοι. Ἐρρώσθε.

Τὴν 30 8ερίου 1823, Ψαρῶ.

(Τ. Σ.) Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Πρ. Καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 38 ἐπιστολὴν σας. ἐλάβομεν πληροφορηθέντες τὰ ἐν αὐτῇ.

Ἄμα ἔμαθεν ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν τὴν διαίρεσιν τῆς Διοικήσεως ἀπέστειλε τοὺς ἀνωτέρω πληρεξουσίου καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς προφορικὴν ἐντολὴν ἵνα συνεννοηθῶσι μὲ τοὺς συναδέλφους των Ὑδραίους καὶ Σπερτιώτας, καὶ ἀποκαταστήσωσιν ἰσχυρὰν Διοίκησιν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ δὲ ταῦτα ν' ἀπαιτήσωσι πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ νῆσός των, καὶ τοὺς χιλίους στρατιώτας, οὓς ἀπεφάσισεν ἡ ἐν Ἀργεὶ ἐθνικὴ συνέλευσις διὰ τὴν νῆσόν των· νὰ πληροφορηθῶσι δὲ καὶ τὰ περὶ ναυμαχιῶν καὶ νὰ μάθωσι καὶ τὰ διατρέξαντα εἰς Γαρδίκι· δηλαδὴ νὰ γνωρίζωσιν οἱ παραστάται των ὅτι οἱ συνάδελφοι ὕδραῖοι, οὐλλαβόντες εἰς Γαρδίκι τὰ τρία ὀθωμανικὰ πλοῖα δὲν ἔδωκαν τίποτε εἰς τοὺς ψαριανούς.

Ἐχοντες τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως οἱ ψαριανοὶ διὰ νὰ ἐκστρατεύσωσιν εἰς Εὐβοίαν ἐτοίμασαν τὰ πλοῖα τοῦ Νικολάου Ἀργύρη, Ἰωάννου Καλάρη, Ἀνδρέου Δομετσίνη, Δ. Χ. Ι. Κοτζιά καὶ Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ, καὶ δύο μύστικα· ἀπεφάσισαν δὲ νὰ πέμψωσι καὶ τρεῖς πληρε-

ξουσίους τὸν Ι. Μ. Μιλαήτην, τὸν Κυριακὸν Δ. Μαμούνην, καὶ Ν. Κουτσοῦχον διὰ νὰ συμπράττωσι μὲ τὸν στρατηγὸν Ὀδυσσεά εἰς τὰ τῆς ἐκστρατείας.

Οἱ ψαριανοὶ θεωροῦντες ὅτι ἡ νῆσός των δι' αὐτοὺς μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους εἶναι μικρὰ καὶ ἄκαρπος, θέλοντες νὰ μετοικήωσιν εἰς τόπον καλλήτερον, ἐξελέξαντο ὡς τοιοῦτον τὴν Εὐβοίαν. Καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἔδωκαν ἐντολὴν εἰς τοὺς πληρεξουσίους των νὰ ἐκλέξωσιν εἰς αὐτὴν τόπον κατάλληλον ἵνα μετοικήωσι μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους. Τὰ πλοῖα λοιπὸν ἔχοντα τοὺς πληρεξουσίους ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρὰ τὴν ἐννάτην νοεμβρίου 1823 καὶ τὴν 11 φθάσαντα εἰς Θερικὸν εὖρον ἐκεῖ τὸν στρατηγὸν Ὀδυσσεά μέ τινας στρατιώτας. Λαβόντες ἐπὶ τῶν πλοίων τὸν Ὀδυσσεά καὶ τοὺς στρατιώτας ἀπῆλθον εἰς Κέα τὴν 13 ἵνα παραλάβῃ οὗτος τοὺς πρότερον ὑπ' αὐτοῦ ἐκεῖ συναθροισθέντας στρατιώτας. Ἐτοιμάσας λοιπὸν 1600 στρατιώτας ἐπεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ψαριανῶν πλοίων καὶ ἐπὶ δύο Αἰνιτικῶν, τοῦ Μαργαρίτη Κούταβου καὶ Ἰωάννου Καραβέλλα, καὶ ἐπὶ τινων μικρῶν πλοιαρίων, καὶ ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν τὴν 15. Τοῦ Καλάρη μέ τινα πλοιάρια ἀπῆλθεν εἰς τὸ Μαρμάρι, εἰς τὰ ταμπούρια τοῦ Κριεζώτη καὶ ἀπεβίβασε τὸν Κριεζώτην μὲ διακοσίους ὀγδοήκοντα στρατιώτας διὰ νὰ πολιορκήσῃ τὴν Κάρυστον. Ἐμεινεν ἐκεῖ τὸ πλοῖον τοῦ Ἰωάννου Καλάρη διὰ νὰ δίδῃ συνδρομὴν εἰς τὸν Κριεζώτην καὶ τοὺς στρατιώτας του καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν πολιορκίαν διὰ θαλάσσης. Ὁ Κριεζώτης μετὰ τὴν ἀπόβασίν του εἰς Μαρμάρι διευθύνθη εἰς Κάρυστον, καὶ καθ' ὁδὸν διαβαίνων ἀπὸ τι χωρίον κατεχόμενον ὑπὸ τῶν τούρκων, οἱ ὅποιοι κατέφυγον ἐκεῖ μετὰ τὰς οἰκογενείας των διὰ νὰ προφυλαχθῶσι ἀπὸ τὴν πανώλην, ἣτις ἐμάστιζε τὴν

Κάρυστον, συνήλθε μετ' αὐτῶν εἰς μάχην, ἐκυρίευσεν τὸ χωρίον, καὶ ἐφόνευσεν εἴκοσι περίπου τούρκους, αἰχμαλωτίσας ἕξ καὶ εἴκοσιν ἑννέα γυναικόπαιδα. Ἀπῆλθεν ἀκολούθως εἰς Κάρυστον καὶ ἔθεσε πολιορκίαν, ἀλλ' ἀσθενήσας ἐπέστρεψεν εἰς Ἀλιβέρι.

Τὰ δὲ πλοῖα ἡγχυροβόλησαν τὴν 17 νοεμβρίου 1823 εἰς Ἀλιβέρι καὶ ἀπεβίβασαν τοὺς στρατιώτας καὶ τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις κατέλαβε τὸ χωρίον Ἀλιβέρι καὶ τὸν Πύργον καὶ ὠχυρώθησαν θέσαντες εἰς τὸν Πύργον ἐν πυροβόλον. Μετά τινος ἡμέρας ἦλθον ἀπὸ Χαλκίδα περίπου 3000 τούρκοι, ἐξέβαλαν τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ Ἀλιβέρι καὶ ὠχυρώθησαν, ποιοῦντες μάχας καὶ ἀκροβολισμοὺς μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Τοὺς τούρκους ἔβλαπτον πολὺ τὰ κανόνια τῶν πλοίων καὶ τὸ τοῦ Πύργου, τὸ ὁποῖον διεύθυνον οἱ ναῦται τῶν πλοίων. Ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ νὰ κάμῃ περισπασμὸν εἰς τοὺς τούρκους ἐπεβίβασε πεντακοσίους στρατιώτας εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Δομεστίνης, οἵτινες ἀπῆλθον εἰς Ἑρέτριαν, κατέλαβον τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριο καὶ ὠχυρώθησαν (α). Μετά τινος ἡμέρας ἐξελθόντες ἀπὸ Χαλκίδα ἕτεροι τοῦρκοι διευθύνοντο φέροντες καὶ πυροβόλα εἰς Ἀλιβέρι ἵνα δώσωσι βοήθειαν εἰς τοὺς ἰδικούς των. Οἱ Ἕλληνες ἔχοντες ἐνέδρας εἰς Ἑρέτριαν ἐπέπεσαν ἐπὶ τῶν τούρκων, τοὺς ἐνίκησαν καὶ ἐκυρίευσαν καὶ τὰ πυροβόλα. Τοῦτο μαθόντες οἱ εἰς Ἀλιβέρι τοῦρκοι ἀνεχώρησαν διὰ νυκτός καὶ εἰσῆλθον εἰς Χαλκίδα. Ἐπιβιβάσθέντες δὲ καὶ οἱ εἰς Ἑρέτριαν στρατιῶται εἰς τὸ πλοῖον ἀπῆλθον εἰς Ἀλιβέρι καὶ τότε ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τὸν στρατὸν καὶ οἱ πληρεξούσιοι ἀπεφάσισαν νὰ ἀπέλθουν εἰς Βρυσάκια διὰ νὰ πολιορκήσωσι

(α) Οἱ Ψαριανοὶ πρῶτοι ἔρριψαν κανόνι εἰς Ἑρέτριαν, τὰ δὲ ὠχυρώματά των σώζονται μέχρι τῆς σήμερον.

τὸ φρούριον τῆς Χαλκίδος Τὰ δὲ πλοῖα ἀπεφασίσθη νὰ μείνουν εἰς τὸν Ἑρετριακὸν κόλπον ἵνα φυλάττωσι τὸν ἀποκλεισμόν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκεμβρίου ἀνεχώρησαν ἀπὸ Ἀλιθέρι καὶ ἀπῆλθον εἰς Βρυσάκια· ἐκεῖθεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπεμψε τὸν Κριεζώτην μὲ ἐπταχοσίους στρατιώτας καὶ ἐπολιόρχησε τὴν Κάρυστον στενώτερον.

Πληροφορηθεῖσα ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ὅτι ἀπαιτεῖται διὰ θαλάσσης ἀποκλεισμός καὶ ἀπὸ τὸ ἐπάνωθεν μέρος τῆς Χαλκίδος, ἐπεμψε τὰ πλοῖα τοῦ Ἀνδρέου Γιαννίτση, Νικολάου Καρακωνσταντῆ, Ἀναγνώστη Μπουρέχα καὶ Γεωργίου Σκανδάλη, διώρισε δὲ καὶ ἀρχηγὸν τὸν Ν. Χ. Δ. Κοτζιά. Διὰ νὰ πυρπολήσῃ δὲ καὶ τὰ εἰς Βῶλον εὐρισκόμενα ὀθωμανικὰ πλοῖα, μίαν κορβέταν καὶ δύο βρίκια, ἐπεμψε καὶ ἓν πυρπολικόν, σακολεύαν, διευθυνομένην ὑπὸ τοῦ Ἀναγνώστου Κανάρη. Ἀπέπλευσαν δὲ ἀπὸ Ψάρᾶ τὴν πρώτην δεκεμβρίου 1823.

Ἄμα ἔφθασαν εἰς Σχίαθον ὁ ἀρχηγὸς Νικόλαος Κοτζιάς ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς Σκιαθίτας ἓν πλοῖον, βρίκιον, καὶ μετεσκεύασεν αὐτὸ εἰς πυρπολικόν. Διώρισε δὲ πλοίαρχον τούτου τὸν Νικόλαον Βρατσάνον. Ἀποπλεύσαντα δ' ἐκεῖθεν τὰ πλοῖα τὰ μὲν δύο ἀπῆλθον εἰς Βρυσάκια διὰ τὸν ἀποκλεισμόν, τὰ δὲ δύο πυρπολικὰ συνοδευόμενα ἀπὸ τὰ πολεμικὰ πλοῖα τοῦ Βουρέχα καὶ τοῦ Σκανδάλη ἀπῆλθον εἰς Βῶλον. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὸ πλήρωμα τοῦ πυρπολικοῦ βρικίου οὐδεὶς ἐγνώριζε τὰ νερὰ τοῦ κόλπου ἐδόθη πρῳεὺς εἰς αὐτὸ εἰς τρικεριώτης· ἐνῶ ὁμως ἐπῆρχετο τὸ πυρπολικόν τοῦτο κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ὁ πρῳεὺς ἀπὸ ἄγνοιαν ἢ ἀπὸ ἐθελοκακίαν ἐκάθησε τὸ πυρπολικόν εἰς ῥηχά. Οἱ τοῦρκοι ἐννοήσαντες τὸ πρᾶγμα ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσιν ἀπὸ τὰ πλοῖα καὶ ἀπὸ τὰ κανονοστάσια τῆς ξηρᾶς μὲ κανονοβολισμοὺς καὶ τουφεκισμοὺς, πληγώσαντες ἓνα τῶν ναυτῶν τοῦ πλη-

ρώματος. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσυρθῇ τὸ πυρπολικὸν τὸ ἐπυρπόλησαν καὶ ἀνεχώρησαν ἐπιστρέψαντες εἰς Σχίαθον μετὰ τῆς σακολεύας. Ἐκεῖθεν δὲ ὁ ἀρχηγὸς Κοτζιάς ἐπέστρεψεν εἰς Ψαρὰ μὲ τὴν σακολεύαν. Τὰ δὲ δύο πολεμικὰ ἀπῆλθον καὶ αὐτὰ εἰς Βρυσάκια· καὶ οἱ μὲν ψαριανοὶ ἐφύλαττον τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Εὐβοϊκοῦ καὶ Ἑρετριακοῦ κόλπου ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μὲ τοὺς στρατιώ-
τας του ἐφύλαττε τὰ φρούρια τῆς Χαλκίδος καὶ Κάρυστου.

Μετά τινας ἡμέρας ἐπέμφθη εἰς Ψαρὰ δι' ὑποθέσεις τῆς ἐκστρατείας, εἰς τῶν πληρεξουσίων, ὁ Κυριακὸς Μαμούνης, ὅστις σὺν τοῖς ἄλλοις ἀνήγγειλεν εἰς τὴν βουλὴν ὅτι κατὰ τὴν ἐντολὴν τῆς, οἱ πληρεξούσιοι ἐθεώρησαν ὡς τόπον κατάλληλον διὰ μετοικισμόν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους, τὸ λεγόμενον ἤδη Καστρί, τὴν πάλαι Ἑρέτριαν. Καὶ ἔκτοτε ἔλαβον οἱ ψαριανοὶ τὴν ιδέαν τοῦ εἰς τὸν τόπον τοῦτον μετοικισμοῦ. Νῦν δὲ ὁ τόπος οὗτος καλεῖται Νέα Ψαρά.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν θέλουσα νὰ πυρπολήσῃ τὰ πλοῖα τὰ εἰς Βῶλον εὐρισκόμενα, ἵνα καθαρίσῃ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἀπέστειλε καὶ αὖθις τὸν Νικόλαον Βρατσάνον μὲ ἕτερον πυρπολικόν, τὸν μαρτηγόν. Ἀπῆλθε δὲ ὁ Βρατσάνος εἰς Βρυσάκια, ὅπου τὰ ψαριανὰ πλοῖα εἶχον τὸν ἀποκλεισμόν, καὶ ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὰ τὰς διαταγὰς ἃς εἶχε παρὰ τῆς βουλῆς. Συνοδευθεὶς δὲ ὑπὸ δύο πολεμικῶν πλοίων ἀπῆλθον εἰς Βῶλον καὶ εἶδον τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα ἡγχυροβολημένα πλησίον τοῦ φρουρίου καὶ κανονοστασίων καὶ ἡσφαλισμένα μὲ κατάρτια ἀραγμένα μακρὰν τῶν πλοίων εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὰ τουρκικὰ πλοῖα πυρπολικά, οὔτε δι' ἐφόδου νὰ τὰ κυριεύσωσιν. Ἰδόντα λοιπὸν τὰ ψαριανὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ἔρριψαν κανονοβο-

λισμούς τινας κατὰ τῶν κανονοστασίων καὶ ἀνεχώρησαν τὰ μὲν πολεμικὰ διὰ Βρυσάκια, ὁ δὲ μαρτηγος διὰ Ψαρά.

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐξ πλοίων τῶν εἰς τὸν Ἐρετριακὸν κόλπον, ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐκήρυξε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς Εὐβοίας, περὶ τοῦ ὁποίου εἰδοποιεῖ τὴν Διοίκησιν καὶ τὸν ἑπαρχον Μυκῶνου καὶ Σύρου διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου.

Ἀριθ. 616.

Κύριε ἑπαρχε τῶν νήσων Μυκῶνου καὶ Σύρας.

Σοὶ περικλείομεν μίαν προκήρυξιν διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ὅλου τοῦ κόλπου Εὐβοίας καὶ Θετταλομαγνησίας, μέχρι Θεσσαλονίκης καὶ Κασσάνδρας· εἰδοποιήσετε καὶ τὴν ἀντεπαρχίαν Σύρας, ἐξαποστέλλοντες ἀντίγραφον, καὶ μὴ λείψετε νὰ βάλετε εἰς πρᾶξιν τὰ διακηρυττόμενα, διότι, ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι, θέλει δημεύονται ὅλα τὰ εἰσερχόμενα ἐκεῖ πλοῖα ἀσυγκαταθέτως. Ἐρῶωσο.

Τῇ 13 96ρίου 1823.

(Τ. Σ.)

Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἰδοὺ καὶ τὸ πρὸς τὴν Διοίκησιν.

Ἀριθ. 627.

Σεβαστὴ καὶ ὑπερτάτῃ Διοίκησιν.

Σπεύδομεν ν' ἀναγγείλωμεν τὰ περὶ τῶν Τρίκερι πρὸ πολλῶν παρανόμως ὑποταχθέντα εἰς τὸν ἐχθρόν, ἐδέχθησαν τριακοσίους σχεδὸν στρατιώτας, καθὼς βεβαιούμεθα ἀναμένον πολλοὺς ἄλλους ἀπὸ τὴν Λάρισσαν, ὅπου, καθὼς πληροφορούμεθα, εὐρίσκεται ὁ Λουμπούτ-πασσᾶς μεθ' ἑνὸς ἄλλου, καὶ μετὰ 15 χιλ. στρατιωτῶν. Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐνδυναμούμενοι ἀρκετὰ εἰς τὰ Τρίκερι, εὐκόλως δύνανται ν' ἀνατρέψουν ὅλα τὰ περὶ τῆς Εὐβοίας σχέδιά μας, τῆς ὁποίας τὴν ἐλευθέρωσιν μᾶς ἐνεπιστεύθη μὲ διαταγὴν τῆς, ὑπ' ἀριθ. 3055, καὶ περὶ ἧς ἔγιναν αἱ ἀναγκαῖαι προβλέψεις· καὶ ἐνταυτῷ νὰ καθυποτάξῃ καὶ τὰς λοιπὰς παραλλήλους νήσους. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων πρὸς ἀνατροπὴν τῶν σκοπῶν τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν μας, προβλέποντες τὰ ἐνδεχόμενα ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ἃν ὁ ἐχθρὸς

ἐνδυναμωθῇ ἐκεῖ, ἐξαποστείλαμεν δύο πληρεξουσίους πατριώτας μας διὰ νὰ συνομιλήσουν μετὰ τῶν Τρικεριωτῶν, (ἂν καὶ περιττὸν καθὼς βλέπομεν ἀπὸ τὰ ἔργα των) καὶ ἂν ἀποφασίσουν νὰ φύγουν ἐκεῖθεν, νὰ τοὺς μετακομίσουν ὅπου θέλουν μὲ τὰ ἐπίτηδες σταλέντα πλοῖά μας, μετὰ πάσης τιμιότητος καὶ ἁπαιτουμένης φιλανθρωπίας διὰ τὴν δυστυχίαν των· εἰς τὸ ἐναντίον δὲ νὰ συλλάβουν ὅλα τὰ πλοῖα αὐτῶν ὅσον καὶ τὰ τῶν παραλίων ὑποδουλωμένων μερῶν, διὰ νὰ τοὺς ὑστερήσουν πᾶν μέσον πρὸς ὑποταγὴν ἐχθρικῶν στρατευμάτων, καὶ ἐπομένως νὰ τοὺς ἐνοχλοῦν παντοίοις τρόποις. Ἐξεδώκαμεν ἐνταυτῷ προκήρυξιν εἰς ὅλας τὰς νήσους νὰ παύσουν ἐμπορευόμενοι εἰς τὸν ῥηθέντα κόλπον μετὰ τῶν ἐχθρῶν, ὡς εὐρισκομένους εἰς μεγίστην χρεῖαν ζωοτροφῶν.

Ταῦτα πάντα ἐνεργοῦντες διὰ κοινὸν ὄφελος, εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι οἱ ἐχθροὶ βιαζόμενοι θέλουν ἀναχωρήσει ἐκεῖθεν· διὸ καὶ καθυποβάλλομεν εἰς τὴν ὀρθὴν κρίσιν της, πρὸς ἀποφυγὴν παρεξηγήσεων.

Ὑπερτάτη Διοίκησις ! ἡμεῖς βλέποντες τὸν ἐπαπειλούμενον ὄλεθρον ἐσπεύσαμεν νὰ τὸν προλάβωμεν, μὴν ἀμφιβάλλοντες ὅτι θέλει λάβει τὴν ἀνήκουσαν περὶ τούτου πρόνοιαν.

Χθὲς ἔφθασεν ἐδῶ μία γαλλικὴ βασιλικὴ γολέτα, καὶ μᾶς βεβαιοῖ ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος θέλει ἔλθει εἰς Σμύρνην. Πληροφορούμεθα καὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι ἐτοιμάζει καὶ ἐκεῖ Σαλλούπαις διὰ νὰ ἐνωθοῦν μὲ τὸν ῥηθέντα στόλον, ἐλλιμενισμένον εἰς τὸν Ἀναγαράν.

Τὴν 15 νοεμβρίου 1823, Ψαρά.

Τῆς σεβαστῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως εὐσεβεῖς πατριῶται.

(Τ. Σ.) Ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν,

Νικόλαος Καρακωνσταντῆ, — Δημήτριος Βρατσάνος, —
'Ανδρέας Γιαννίτση, — 'Ανδρέας Μανρογιάννης.

Πρὸς τὴν Σ. ὑπερτάτην Διοίκησιν τῆς Ἑλλάδος εἰς Πελοπόννησον, ἐπιστολὴ τῆς νήσου Ψαρῶν, ἀνεγνώσθη τῇ 24 νοεμβρίου καὶ ἐγένετο ἡ ἀπάντησις τῇ αὐτῇ ὑπ' ἀριθ. 503.

Διὰ νὰ μὴ ματαιωθοῦν δὲ οἱ σκοποὶ τῆς ἐκστρατείας τῆς Εὐβοίας οἱ ψαριανοὶ λαμβάνουσιν ἅπαντα τὰ κατάλ-

ληλα μέτρα διὰ νὰ προλάβωσι τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ καὶ προκηρύττουσι καὶ τὸν ἀποκλεισμόν. Οἱ δὲ πληρεξούσιοί των, ἀπελθόντες εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη καὶ προτρέποντες τοὺς Τρικεριώτας νὰ μετοιχισθῶσι, δὲν εἰσηκούσθησαν· ἀλλ' οὔτε τὰ πλοῖα τῶν Τρικεριωτῶν συνέλαβον οὔτε τὰ τῶν ἄλλων μερῶν. Ἡ Διοίκησις ἐνέκρινε τὰς πράξεις της καὶ τῇ εἶπεν ὅτι θέλει κοινοποιήσῃ καὶ αὐτῇ τὸν ἀποκλεισμόν εἰς τοὺς προξένους τῶν νήσων διὰ νὰ ἔχῃ ἰσχύν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εὐρίσκετο εἰς Τσεσμέ Βρίκιον ὀθωμανικὸν πολεμικόν, τὸ ὁποῖον ἰδὼν καταδρομικὸν ψαριανὸν μύστικον πλέον εἰς τὸ στενὸν τῆς Χίου, ἐξῆλθε τοῦ λιμένος καὶ τὸ κατεδίωξε· τὸ καταδρομικὸν διαφυγὸν τὴν καταδίωξιν ἤλθεν εἰς Ψαρὰ καὶ ἀνήγγειλε τὸ γεγονός. Ἡ Βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀπέστειλεν ἐκεῖ ἐν πυρπολικόν, μαρτῆγον, συνωδευμένον μὲ δύο μύστικα, τὰ ὁποῖα ἀπελθόντα ἐκεῖ τὴν νύκτα, ἔρριψαν τὸ πυρπολικὸν ἐπὶ τοῦ βρικίου· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ἐκ τοῦ λιμένος δὲν ἐκόλλησε δεόντως τὸ πυρπολικὸν καὶ δὲν ἐκάη τὸ βρίκιον. Ἐν τούτοις, καίτοι ἀποτυχόντα ἐνίστε τὰ πυρπολικά, ἔφερον φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, διότι πανταχόθεν κατεδιώκοντο. Αἱ δὲ ἀποστολαὶ τῶν πυρπολικῶν ὑπὸ τῶν ψαριανῶν δεικνύουσι τὸν πατριωτισμὸν αὐτῶν, ἐπειδὴ προσεπάθουν παντοίοις τρόποις τὸν ἐξολοθρευμὸν τοῦ ἐχθροῦ, καίτοι μὴ ἀνταμιβόμενοι ὑπὸ τῆς Διοικήσεως· διότι ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν μετὰ τὸν πυρπολισμὸν τοῦ δικρότου εἰς Τένεδον εἰδοποίησε τὴν Διοίκησιν, ἀπέστειλε δὲ συγχρόνως καὶ τοὺς καταλόγους τῶν πληρωμάτων τῶν πυρπολικῶν Κανάρη καὶ Βρατσάνου διὰ νὰ χορηγήσῃ καὶ εἰς αὐτοὺς τὰς νενομοθετημένας ἀμοιβάς· ἡ Διοίκησις ὁμως, οὔτε αὐτοὺς δὲν ἐβράβευσε.

Ἡ βουλή τῶν Ψαρῶν ἐπηγρύπνει, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, αὐστηρῶς ἵνα μὴ παρεκτραπῶσι τὰ πλοῖά της καὶ παραβιάσωσιν εὐρωπαϊκὰ ἐμπορικά· ἐν τούτοις πλοίαρχός τις Ὁλλανδὸς εὐρὼν εἰς μύστικον ψαριανὸν δίπλωμα τῆς βουλῆς, ἔκαυσε τὸ μύστικον. Τὸ γεγονὸς τοῦτο δεικνύεται ἐκ τοῦ ἀκολούθου ἐγγράφου τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα.

Περ. 6'. Ἀριθ. 553.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν σῶμα.

Τὸ Μινιστέριον τῶν Ναυτικῶν.

Ὁ Δημήτριος Λουμάκης, ψαριανὸς καὶ κυβερνήτης ἑνὸς μυστίκου ἐμποροκαταδρομικοῦ, κατὰ τὴν 14 ὁκτωβρίου τοῦ 1823, ἀπὸ ἐνάντιον ἄνεμον προσώρμισε ἐν τὸν λιμένα Ναούσης νήτου Πάρου· ἐκεῖ παρευρέθη μία ὀλλανδικὴ κορβέτα, ὀνομαζομένη Ἑκλα, ὃ δὲ πλοίαρχος Παῦλος. Τὸ δὲ πιστοποιητικὸν τοῦ ἐπάρχου Πάρου καὶ Ἀντιπάρου, ὅτι ὁ Ὁλλανδὸς πλοίαρχος ἐξετάσας τὸν Λουμάκην, εὐρὼν εἰς αὐτὸν δύο διαβατήρια τῆς Τήνου καὶ Σύρου, ἐπειδὴ καὶ εἶχε διαβατήριον τῶν Ψαρῶν πρὸ τριῶν μηνῶν σημειωμένον διὰ μίαν ἐκστρατείαν ὅπου ἔκαμεν εἰς Ρούμελην, τὸν εἶπεν ὅτι εἶναι κλέπτης, καθότι τὸ πλήρωμά του εἶχε τὰ ὅπλα τῶν· ἐξέβαλε τὸ πλήρωμα τοῦ μυστίκου, ἐπῆρε τὰ ὅπλα καὶ ροῦχα τοῦ πληρώματος καὶ τὰ ἐλαφυραγώγησε· τὸ δὲ μύστικον κατέκαυσεν· ὃ δὲ ἑπαρχος διεμαρτυρήθη διὰ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν εἰς τὸν ἐκεῖ εὐρισκόμενον ὀλλανδικὸν ὑποπρόξενον. . . .

Τῇ 5' νοεμβρίου 1823.

Ὁ Δημήτριος Λουμάκης μετὰ τὸ γεγονὸς ἀνεφέρθη εἰς τὸν ἑπαρχον Πάρου, οὗτος δὲ ἀποστέλλων τὴν ἀναφορὰν τοῦ Λουμάκη εἰς τὸ μινιστέριον τῶν ναυτικῶν ἀναγγέλλει ὅτι ὁ Ὁλλανδὸς πλοίαρχος θεωρήσας αὐτὸν κλέπτην, ἔκαυσε τὸ μύστικον καὶ ἐλαφυραγώγησε τὸ πλήρωμα. Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν τ' ἀφορόντα ἔγγραφα τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Λουμάκη τὰ ἐπεμψεν εἰς Ψαρὰ,

διατάττουσα τὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν νὰ αἰτήσῃ ἀπὸ τὸν Ὀλλανδὸν πρόξενον τῆς Σμύρνης τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ Λουμάκη· ἀλλ' ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἅμα ἔμαθε τὸ περιστατικὸν ἀπὸ τὸν Λουμάκην, ἐλθόντα εἰς Ψαρὰ, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν πρόξενον τῆς Σμύρνης ἀποζημίωσιν. Μετὰ ταῦτα δὲ λαβοῦσα καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν ἀπέστειλε καὶ αὐτὰ εἰς τὸν ἴδιον πρόξενον, ἐπαναλαβοῦσα καὶ τὴν περὶ ἀποζημιώσεως αἴτησιν. Ἀλλ' ὁ πρόξενος οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔκαμεν.

Ὁ Ὀλλανδὸς πλοίαρχος ὥφειλε νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἔγγραφα τοῦ Λουμάκη, καὶ ἂν εἰς αὐτὰ εὔρισκεν ὑπονοίας, ἢ ἐπληροφορεῖτο ὅτι παρεβίασεν εὐρωπαϊκὸν ἐμπορικὸν πλοῖον, ὥφειλε νὰ τὸν συλλάβῃ, νὰ τὸν ἀπαγάγῃ εἰς Ψαρὰ καὶ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὴν βουλὴν ἣτις ἤθελε τιμωρήσῃ αὐτόν, διότι ἐτιμῶρει τοὺς παραβαίνοντας τὰς διατάξεις τῆς· καὶ οὐχὶ αὐθαιρέτως νὰ πυρπολήσῃ τὸ μυστικὸν καὶ νὰ λαφυραγωγῇ τὸ πλήρωμα, ἐνῶ εὔρετακτικὰ διαβατήρια τῆς Τήνου καὶ Σύρου. Τὸ δὲ διαβατήριον τὸ ὁποῖον εἶχεν ὁ Λουμάκης, καὶ τὸ ὁποῖον ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς τὸν πλοίαρχον Ὀλλανδὸν νὰ τὸν θεωρήσῃ ὡς κλέπτην, ἦτο διαβατήριον τῆς ἀποστολῆς τῶν τεσσαράκοντα πέντε μυστικῶν, ἅτινα κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Καρατάσσου ἔπεμψεν ἡ βουλὴ Ψαρῶν εἰς Ῥούμελην. Εἰς τῶν πλοιάρχων ἦτο καὶ ὁ Λουμάκης, ὅστις εἶχε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διαβατήριον.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ ὄπλα ἅτινα τὸ πλήρωμα τοῦ Λουμάκη εἶχεν, ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν δίδουσα διαβατήρια ἐσημείωνεν εἰς αὐτὰ τὰ κανόνια καὶ ψιλὰ ὄπλα ἅτινα εἶχεν. Ὁ Ὀλλανδὸς πλοίαρχος διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης ἔγινε χεῖρων πειρατοῦ.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν, πληροφορηθεῖσα τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν προετοιμασίας τοῦ ἐχθροῦ, ἔπεμ-

ψε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὸ Βουλευτικόν, ἐσω-
κλείουσα καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐπιστολὴν τῶν προξένων
τῆς Σμύρνης, Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ὁλλανδίας καὶ Αὐ-
στρίας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπάντησίν της.

Αριθ. 734.

Σεβαστὸν Βουλευτικὸν σῶμα.

Ἐλήφθησαν τὰ ὑπ' ἀριθ. 467, 503 ἔγγραφα τοῦ Σ. σώματος·
τὰ ἐν αὐτοῖς ὡς μὴ ἐπιδεχόμενα ἐπανάληψιν ἀποσιωπῶμεν.

Περικλείομεν ἀντίγραφα τῆς ἐπιστολῆς τῶν τεσσάρων προξέ-
νων ἀπὸ Σμύρνης, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπόκρισίν μας· ἐξ αὐτῶν
πληροφορεῖσθε πόσα κκκὰ ἐπροξένησαν καὶ προξενοῦν καθ' ἡμέ-
ραν οἱ πατριῶταί μας εἰς ὅλα τὰ παράλια μικρᾶς Ἀσίας καὶ
Μακεδονίας, καὶ εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης, καὶ εἰς ποῖον βα-
θμὸν ἀπελπισίας κατήντησαν οἱ βάρβαροι, διὰ τὰ ἔχετε ιδέαν
ὅταν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

Τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν σκοπῶν μας εἶναι τὸ νὰ διώκωμεν
τὸν ἐχθρὸν πανταχοῦ, διὰ τὰ τὸν καταντήσωμεν εἰς ἀμνηχανίαν,
ὥστε νὰ κλίνη τὸν αὐχέναν· καὶ βεβαιότατα ἠθέλαμεν τὸ κατορ-
θῶσει, ἂν ὅλοι οἱ Ἕλληνες καταφρονοῦντες τὰ τῆς ἰδιοκτησίας
συμφέροντα, ἀπετείνοντο πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν· ἀλλὰ παρατη-
ροῦμεν ὅλον τὸ ἐναντίον, καὶ μὲ σπαραγμὸν τῆς καρδίας μας
βιαζόμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐνῶ εἶναι ἀνάγκη οἱ Ἕλληνες νὰ σκέ-
πτωνται τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς ἀπάντησιν τῆς ἐκστρατείας, τὴν
ὁποίαν ὁ τύραννος ἐτοιμάζει διὰ τὸ ἔαρ, καταγίνονται μόνον νὰ
ἐξασφαλίσῃ ἕκαστος τὴν ματαίαν του δόξαν, χωρὶς, φεῦ! ν' ἀ-
ποβλέπῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς γλυκυτάτης Πατρίδος ἐκ τῆς
ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας. Εἴμεθα τωόντι εἰς ἀπορίαν,
καὶ καταντῶμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες εἰσέτι δὲν ἐ-
γνώρισαν τὰ αἰσθηήματα τοῦ τυράννου, καὶ τυφλώττουν εἰς ὅσα
παραδείγματα τῆς σκληρότητός του μᾶς ἐπρόσφερεν. Ἰδοὺ ὁ ἐχ-
θρὸς ἐτοιμάζει τὰ εἰς Κωνσταντινούπολιν πλοιά του μετὰ μεγί-
στης βίας, καὶ τὰ εἰς τὸν Ἀναγαρὰν, ἔτοιμα ἤδη, ἐξέρχονται ἐν
τῷ ὀλίγῳ εἰς τὴν Ἀἴμον· καὶ ἐνῶ εἶναι χρεία νὰ ἐτοιμασθῶ-
μεν ἀπὸ χρήματα καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα, τὰ μόνα ὄργανα τοῦ πο-

λέμου, οἱ Ἕλληνες ἄλλο δὲν κάμνουν παρὰ κυριευόμενοι ἀπὸ μίαν λύσσαν αἰσχροκερδεῖας ζητοῦν ν' ἀρπάξουν, ἐνῷ πρέπει νὰ καταθέτουν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ παρατηροῦν ὅσα αἱ τρεῖς νῆσοι ἐθυσίασαν καὶ θυσιάζουν μέχρι τοῦδε. Ἀλλὰ καὶ αὐταὶ κατήντησαν εἰς ἀδυναμίαν, καὶ εἶναι βέβαιον ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἑλληνικὸς στόλος, ἂν ἡ Διοίκησις δὲν προβλέψῃ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα δι' αὐτόν· καὶ τοῦτο ἂς γνωρίσουν οἱ ἀδελφοὶ Πελοποννήσιοι ὅτι ἀθῶα αἵματα θέλουν φωνάζει ἐναντίον τους, ὡς γενόμενοι αἵτιοι τῆς φθορᾶς τοῦ ἔθνους διὰ τὰς ἀνουςιῶδεις διχονοίας των· καὶ εἴθε νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην καὶ τὰ εὐτυχῇ τῆς ὁμονοίας ἀποτελέσματα.

Εἰς Εὐβοίαν πληροφορούμεθα ὅτι συνεκρότησαν μάχην τρομερὰν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἀποῦ ἐγκατέλειπον τὰς ἀποσκευὰς των εἰσῆλθον κακῶς ἔχοντες εἰς τὸ φρούριόν τους. Καὶ τὰ εἰς τὸν πόντιον κόλπον σταλέντα 4 πλοῖα μας, ἐκτὸς τῶν προσταλέντων 6 εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς Εὐβοίας, συνεκρότησαν μάχην μὲ τὰ εἰς τὸν πελαγικὸν κόλπον ἐχθρικὰ πλοῖα· αἱ πληροφορίες περὶ αὐτῶν ἔχομεν εἶναι εὐκταῖαι, ἀλλ' ἀβέβαιαι· νέον ἄλλο οὐδὲν, ἀλλὰ μένομεν.

Τὴν 24 δεκεμβρίου 1823, Ψαρά.

(Τ. Σ.)

Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Διὰ Δημήτριον Μπρατσάνον, Ν. Ἰωαννίδης, — Νικολῆς Καρακωνσταντής, — Ἀνδρέας Γιαρρίτζης, — Ἀνδρέας Μαυρογιάννης.

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικὸν σῶμα εἰς Πελοπόννησον, ἐπιστολὴ τῶν προκρίτων Ψαρῶν, περικλειόντων καὶ δύο ἀντίγραφα τῶν κονσόλων τῆς Σμύρνης, περὶ τῶν δεινῶν ὅπου δοκιμάζουσιν οἱ παρὰ τῶν τούρκων, ἐμφανιζομένων τῶν ἑλληνικῶν πλοίων.

Ἀνεγνώσθη τῇ 2 ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Καὶ ὁ παραστάτης τῶν Ψαρῶν Νικόλαος Λουμάκης εὕρισκόμενος μὲ ἄδειαν εἰς Ψαρὰ ἐπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα.

Ἀριθ. 5.

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικὸν σῶμα.

Δὲν λείπω εἰς τὸ νὰ εἰδοποιήσω πρὸς τὸ Σ. ἡμῶν Βουλευτικὸν

σῶμα τὰς νεωστὶ εἰδήσεις, ὡς ἔχομεν. Εἰς τὰς 15 τοῦ ἰδίου τρέχοντος μηνὸς ἔφθασεν ἐνταῦθα ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν ἐν δικάταρτον ἐμπορικὸν ῥωσσικὸν πλοῖον, λείπον ἡμέρας τρεῖς, τὸ ὁποῖον μᾶς ὁμολογεῖ ὅτι οἱ τοῦρκοι ἐκυριεύθησαν ἀπὸ φόβου καὶ συλλογὴν μεγίστην διὰ τὸ ἐρχόμενον.

Πέντε Σαλούπαι ἃ ἐχώρησαν διὰ προσαγῆς τοῦ Σουλτάνου νὰ ἔλθωσι πρὸς βοήθειαν τῆς νήσου Λέσβου· μὲ μίαν τρικυμίαν ὅμως ἐναυάγησαν αἱ τέσσαρες εἰς τὸ νησί Μαρμαρᾶ καὶ ἐχάθησαν πανψυχῇ, ἡ δὲ μία ἐγλύτωσε μὲ μεγαλωτάτην φθοράν, ἴσως διὰ νὰ φέρῃ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σκότους Σουλτάνον τὴν ὀλεθρίαν πρὸς αὐτὸν ἀγγελίαν· κακὸς οἰωνὸς διὰ τοὺς νεωστὶ σκοποὺς τοῦ τυράννου. Μείγας ὁ Θεὸς τῶν Ἑλλήνων.

Ὅλοι οἱ κατοικοῦντες βάρβαροι εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀσίας τῆς ξηρᾶς, καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς πλησίον μας νήσους ἀνεφέρθησαν πρὸς τὸν Σουλτάνον καὶ ἀναβαίρονται ἀκαταπαύστως μὲ ἀρτζιχάλια κλέγοντες καὶ λέγοντες ὁδυρόμενοι, ὅτι ἡσυχίαν πλέον δὲν ἔχουσιν ἀπὸ τοὺς ψαριανούς, ἡμέραν καὶ νύκτα κατατρεχόμενοι ξηρᾶς τε καὶ θαλάσσης, ἐγκυαταλείπουν τὰ παράλια, τὰς οἰκίας των, τοὺς ἀγρούς των, καὶ κατοίκισαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ζῶντες ὡς ἄγρια θηρία· ἀλλὰ τί πρὸς αὐτὸ, ὅπου καὶ αὐτοῦ ὄντες καθημερινῶς λαφυραγωγίζονται καὶ σκλαβώνονται, καὶ ἀπελπισθέντες τὸν παρακαλοῦν νὰ κάμῃ τρόπον νὰ καθησυχάσῃ καὶ νὰ τοὺς εἰρηνεύσῃ; Παρομοίως ὁ πασσᾶς τῆς Σμύρνης ἔκαμε συνέλευσιν καὶ ἐπροσκάλεσεν ὅλους τοὺς προξένους τῆς Εὐρώπης παρακαλῶντάς τους νὰ ἤθελε γράψωσιν εἰς τὴν νῆσον Ψαρὰ, διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, καθὼς τὸ Σ. Σῶμα θέλει πληροφορηθῇ ἀπὸ τὰ ἴσα τῶν αὐτῶν γραμμάτων καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόκρισιν τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν.

Ὁ Σουλτάνος πρὸ πολλοῦ εἶχε ζητήσῃ βοήθειαν στρατιωτικὴν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ἡ δὲ ἀπόκρισις αὐτοῦ ἐστάθη ὅτι μὲ τὸ νὰ βλάπτωνται ἀκαταπαύστως παρὰ τῶν ψαριανῶν δὲν ἡμποροῦν ν' ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των· μετὰ τὴν ἄλωσιν ὅμως τοῦ Ἰσαταρλῆ καὶ τὴν ἐρήμωσιν τόσων Ἰσεφτηλικίων, ὁ Σουλτάνος ἔστειλε καὶ ἀπεκεφάλισε πολλοὺς πασσάδες, μὲ τὸ νὰ μὴν ἐστάθησαν ἱκανοὶ νὰ διαφεντευθοῦν.

Εἰς τὰς 17 τοῦ ἰδίου ἔφθασεν ἄλλο πλοῖον ῥωσσοεμπορικόν, καὶ λέγει, ὅτι ἀπὸ τὰ καθημερινὰ ἀρτζηχάλια ὅπου λαμβάνει ὁ Σουλτάνος, ὡς ἄνωθεν εἶπαμεν, ἐκάλεσε τὸν καπετὰν πασσαὶ καὶ τὸν ἐδιόρισε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν στόλον του, καὶ ἄρχισεν ἤδη νὰ τὸν διορθώῃ. Περὶ δὲ Ῥωσσίας ἐπροσκάλεσε τὸν Μητζάκην εἰς τὴν Πετρούπολιν καὶ τὰ στρατεύματα ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ἔμειναν νὰ ξεχειμάσουν καὶ ἔφθασαν εἰς τὰ σύνορα ἀπὸ αὐτὸ συμπεραίνομεν σημεῖον πολέμου. Ἀμποτες ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην. Ἀδελφοί ὁ τύραννος εἶναι τῶντι ἀδύνατος κατὰ ξηρὰν τε καὶ θάλασσαν, καὶ δὲν μένει ἄλλο νὰ τὸν ἀφανίσωμεν παρὰ νὰ κινηθῶμεν ἐναντίον του ὅλοι ὁμογνώμως.

Αἱ εἰδήσεις ἀπὸ Εὐβοίαν, ὡς ἔχομεν, εἶναι ὅτι οἱ Ἕλληνες τε κατὰ ξηρὰν τε καὶ θάλασσαν ἐβίασαν τοὺς τούρκους μὲ μεγάλην τῶν φθορὰν καὶ τοὺς ἐσφάλησαν εἰς τὸ φρούριον τῆς Εὐβοίας, καὶ ἤδη καταγίνονται νὰ τοὺς πολιορκήσουν στενώτατα πανταχόθεν.

Πολλοὶ ἐλθόντες ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ῥούμελης, καὶ ἀπὸ τὴν Σκίαθον, καὶ μᾶς ὁμολογοῦν ὅτι κατὰ τὸ μέρος τοῦ Βώλου εἶδον φλώξ μεγάλην καὶ ἤκουσαν πολλότατα κανόνια, καὶ ἐκ τούτου συμπεραίνομεν νὰ ἔκκμαν τὸ χρέος τους τὰ τέσσαρα ψαριανὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ δύο μπουρλότα, ὅπου μαζοὺς ἐπῆγαν διὰ νὰ ἀφκνίσουν τὰ ἐχθρικά, ὅπου αὐτοῦ εὐρίσκονται ταῦτα καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας μένω.

Ἐκ Ψαρῶν, τῇ 25 δεκεμβρίου 1823.

Ὁ Παραστάτης τῆς νήσου Ψαρῶν καὶ ὑμέτερος ἀδελφός
Νικόλαος Γ. Λουμάκης.

Υ. Γ. Κάποιον καταδρομικὸν πλοῖον ἐδικὸν μας ἔφθασε καὶ μᾶς λέγει, ὅτι ἐβιζιτάρησεν ἐν πλοῖον ὀνομαζόμενον Κ. Κόπας· τοῦ εἶπεν ὅτι τέσσαρες φρεγάδες καὶ τέσσαρα δικάταρτα ἐχθρικά ὅπου ἦτον εἰς τὰ Δαρδανέλια, ἦτον ἔτοιμα διὰ νὰ ἐκπλεύσουν πρὸς βοήθειαν τῆς νήσου Δήμνου· ὁμοίως καὶ τέσσαρες γαλλιώτες ὅπου πρὸ πολλοῦ ἦτον εἰς τὴν νῆσον Τένεδον.

Καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ παραστάτης ἐκφράζουσι καθαρὰ καὶ εἰλικρινῶς τοὺς σκοποὺς, ὅτι ἡ ἐπιθυμία των εἶναι

νὰ καταδιώκουν τὸν ἐχθρὸν, ἀπαριθμεῖ δ' ἐκείνη τὰ δεινὰ τὰ ὅποια πάσχουσιν οἱ ἐχθροὶ ἀπὸ τοὺς ψαριανούς. Προλέγει δὲ καὶ τὰς προπαρασκευὰς τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ προλάβῃ ἡ Διοίκησις νὰ πέμψῃ χρήματα διὰ νὰ ἐκπλεύσῃ ὁ ἐλληνικὸς στόλος· καὶ ὅτι ἂν οἱ Ἑλληνες παρήτουν τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ τὴν ματαιοδοξίαν καὶ ἐκινουῖντο ὅλοι ὁμογνυμόνως πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἡθέλον κατορθῶσαι μεγάλα πράγματα· ἀλλὰ μὲ λύπην βλέπει ὅτι ἀντὶ νὰ καταθέτωσιν ἀρπάζουν.

Ἴδου ἀληθῆς πατριωτισμός, ἰδου ὀρθαὶ σκέψεις. Εἰς ἅπαντα τὰ κινήματα, εἰς ἅπαντα τὰ διανοήματα τῶν ψαριανῶν εἷς καὶ μόνος βασιλεύει σκοπός, ὁ σκοπὸς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος· καὶ διὰ τοῦτο ἀποστρέφονται τοὺς φατριαστὰς καὶ τὰς διαιρέσεις, ἀπομακρύνονται ἀπ' αὐτῶν καὶ ὑποφέρωσι πολλάκις ἰν' ἀποφύγωσιν αὐτούς. Ἀπέστειλον τὰς δυνάμεις των δαπανῶντες ἐξ ἰδίων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος· ἐπεθύμουν ἰσχυρὰν Διοίκησιν ἵνα δύναται αὕτη νὰ καταβάλλῃ τὰς φατρίας, καὶ τοιαύτην ἐντολὴν ἔδιδεν εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῆς. Ἀλλὰ ποῦ ἠδύναντο νὰ προμαντεύσωσιν ὅτι ἔνεκα τῆς εἰλικρινείας αὐτῶν ταύτης, ἔνεκα τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτῶν, μέλλουσι νὰ γίνωσι θύματα τῆς φιλοδοξίας καὶ τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν καὶ αὐτῆς τῆς ἀντιζηλίας τῶν διεπόντων τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα;

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ εἰς Ψαρὰ καταπλέοντα πλοῖα ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν, ἄλλο δὲν ἔλεγον εἰμὴ ὅτι ἀναφοραὶ δίδονται καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῶν τούρκων τῆς Ἰωνίας, Ἐφέσου, Θράκης καὶ Μακεδονίας πρὸς τὸν Σουλτάνον κατὰ τῶν ψαριανῶν· διότι οὗτοι δὲν ἐλεηλάτουν μόνον τὰ παράλια ἀλλὰ ἔκαμον καὶ ἀποβάσεις, προχωροῦντες εἰς τὰ ἐνδότερα ἐπὶ ὥρας. Εἶναι ἀληθές, ὡς ἔλεγον, ὅτι ὁ Σουλτάνος, ὡς ἐκ τοῦ γογγυσμοῦ τῶν ὑπηκόων

του ἔλαβεν εἰς χεῖράς του τὸν γεωγραφικὸν χάρτην καὶ ἰδὼν εἰς αὐτὸν τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν ὡς σμικροτάτην κοκκίδα, τοσοῦτον ἐξεμάνη ὥστε ἐξωβέλισεν αὐτὴν μὲ τὸν ὄνυχά του, ἐμελέτησε τὴν καταστροφὴν τῆς, διέταξε προ- παρασκευὴν τοῦ στόλου καὶ ἐξέδωκε διαταγὰς νὰ συνα- χθοῦν στρατεύματα εἰς Ἑλλήσποντον, Θεσσαλονίκην καὶ εἰς τὰ παράλια Ἐφέσου. Ἄλλ' ἐὰν μὲ ζῆλον ἐβοη- θεῖτο, ἐὰν συνέτρεχον αὐτὴν ὅσον αὕτη συνέτρεχε τὰ κινδυνεύοντα μέρη δὲν ἤθελε καταστραφῇ.

Ἐντούτοις ἐξηκολούθει εἰσέτι αἰτοῦσα παρὰ τῆς Διοι- κήσεως στρατιωτικὴν δύναμιν, πολεμεφόδια καὶ χρή- ματα πρὸς ἑκπλευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Ἴδου καὶ τὸ ἔγγραφον τῶν προξένων.

Κύριοι πρόκριτοι τῆς νήσου Ψαρῶν.

Σμύρνη, τὴν 12 δεκεμβρίου 1823.

Τὰ πλοῖά σας ἔρχονται καὶ κάμνουν διαφόρους λείας ἔως σχεδὸν ἔμπρὸς εἰς τὴν Σμύρνην· ἐσχάτως μάλιστα καταδρομεῖς τινὲς ἐκ τῆς νήσου σας ἤρπασαν ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Ὀβιλάκ πολλά Τουρκικὰ πλοῖα, διάφορα προϊόντα εἰς λογαριασμὸν εὐ- ρωπαίων· ἴσως ἔχετε σκοπὸν νὰ ἐπιχειρήσετε εἰς τοῦτον τὸν κόλπον κατὰδρομάς· ἡ φήμη πολλὰ περὶ τούτου διακηρύττει, καὶ οἱ τοῦρκοι τῆς Σμύρνης ἔπεται νὰ συμπεραίνωσιν ἀπὸ τὴν παντελῇ μας ἀδράνειαν, ἢ σιωπηλῶς ἀποδεχόμεθα τὰ τοιαῦ- τα, ἢ ὅτι τοῦλάχιστον δὲν φροντίζομεν διόλου περὶ τῆς ἀ- σφαλείας τοῦ τόπου τὸν ὁποῖον κατοικοῦμεν· ὁ δὲ τοιοῦτος συμ- περασμὸς καὶ ἡ φυσικὴ των θηριωδία τοὺς φέρει εἰς τὸ νὰ με- λετώσῃ κρυφίως, δι' ὅσα κακὰ πάθουν, ἐκδίκησιν καθ' ἡμῶν καὶ μὴν ἡμποροῦντες ἀμέσως νὰ μᾶς ἐκδικηθῶσιν, ἔχουν ἀναμφιβό- λως κατὰ νοῦν νὰ στρέψωσι τὴν ἐκδίκησίν των ἐναντίον τῶν εὐρωπαίων ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐπικρατείας των· μάλιστα ἄρχισαν νὰ διαφημίζωνται καὶ πολλοὶ λόγοι αὐτῶν ἐπαπειλητικοί, τοὺς ὁποίους ἠθέλαμεν καταφρονήσει, ἂν ἐπρό- κειτο λόγος περὶ ὑποθέσεώς μας ἰδιαιτέρας· ἀλλὰ δὲν μᾶς εἰ-

ναι συγχωρημένον νὰ βάλωμεν εἰς κίνδυνον προφανῇ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ὁμογενῶν μας, τῆς μεγάλης ταύτης ἀποθήκης ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, τῶν διαφόρων ἐμπόρων μας, καὶ τῶν ὅσοι ἔχουν ἀνταπόκρισιν μὲ αὐτοὺς, διὰ μίαν ἀλληλομαχίαν διόλου ξένην ὡς πρὸς ἡμᾶς· ἀναμφιβόλως δὲν θέλομεν βάλει εἰς κίνδυνον αὐτὴν τὴν ἀσφάλειαν. Ἄν βλέπομεν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μὲ ἀδιαφορίαν πράξεις ἐχθρικός, ἐπειδὴ συμβαίνουν πλησίον τῆς Σμύρνης, ἀφεύκτως θέλουν ἐπιφέρει κατ' αὐτῆς πολλὰ δυστυχήματα· διότι ἐνὸς ὧ οἱ καταδρομεῖς σας ἀρπάζουν τούρκους ἀπὸ μέρη πλησιόχωρα, φονεύοντες ἐξ αὐτῶν ὅσους εὖρωσιν ἐνόπλους, οἱ ὁποῖοι ἴσως ἤθελον ἐνεργηθῇ κατὰ πρῶτον ἐναντίον τῶν εὐρωπαϊῶν, καθὼς καὶ ἠκούσθησαν ἀπὸ μέρος τῶν Τούρκων τοιαύτας ἀπειλὰς περὶ τὰ τέλη τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἡμεῖς οὔτε σκοπὸν οὔτε δικαίωμα ἔχομεν ν' ἀνακατωθῶμεν εἰς τὰς διαφορὰς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ τούρκων, καὶ πρὸς τοῦτοις οὔτε ἐπιθυμοῦμεν τὸ κακὸν τῶν Ἑλλήνων· τὰ αὐτὰ ἀπαιτοῦμεν καὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς ῥίπτωσιν εἰς κίνδυνον προφανῇ, καθὼς οὔτε ἡμεῖς τοὺς Ἕλληνας· ἀδύνατον δὲ νὰ μὴ περιπέσωμεν εἰς μέγιστον κίνδυνον ἐξ αἰτίας τῶν ἐχθρικῶν σας εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης ἐπιχειρημάτων.

Ἄν ποτὲ τὰ πλοῖα σας φανῶσιν εἰς τὸ φρούριον, ὅπου συχνάκις ἐπλησιάσατε, ἀναμφιβόλως θέλει ἐκδικηθεῖ διὰ μέσου φόνου, πυρπολήσεως, καὶ λεηλασίας ὁ παρωργισμένος τουρκικὸς λαὸς, ὅστις θέλει κατεδαφίσει τὴν δυστυχῇ ταύτην πόλιν, διὰ νὰ στερήσῃ καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐρείπειά της, καθὼς ἐφέρθη καὶ εἰς τὴν ἀθλιωτάτην πόλιν τῶν Κυδωνιῶν.

Αἱ ναυτικαὶ δυνάμεις αἱ ὁποῖαι μᾶς φυλάττουν, δὲν θέλουν δυνηθοῦν ν' ἀναχαιτίσωσι τὰς μανιώδεις παρεκτροπὰς, ὅσας θέλουν συμβῆ μακράν τῶν παραλίων. Ἀλλ' ἐν τοῦτοις σᾶς ἐρωτῶμεν, αἱ ναυτικαὶ μας δυνάμεις θέλουν ἄραγε ἰδῇ τοὺς αἰτίους τῆς τοιαύτης καταστροφῆς μὲ ἀπάθειαν; ὅχι· δὲν ἀνήκει παντελῶς εἰς τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐκλέξωσιν ὡς πεδῖον μάχης τὸν κόλπον τοῦτον, ὅπου θέλουν συναντήσῃ τοὺς εὐρωπαίους, καὶ ὡς προξενοῦντας εἰς αὐτοὺς ἐκ πλαγίου τόσα δεινὰ, θέλουν ἐπισύ-

ρει κατὰ τῆς κεφαλῆς των τὴν ἐκδίκεσιν τῶν ἰσχυρωτέρων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων. Βιασθέντες ἀπὸ τὰ ἐμπορικά μας, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἰδικά μας συμφέροντα νὰ λάβωμεν τοιαῦτα μέτρα, εἰς τὸ ἐξῆς ἀπεφασίσαμεν ἐκ συμφώνου μὲ τοὺς ἄρχηγούς τῶν ναυτικῶν μας δυνάμεων νὰ σᾶς γράψωμεν τὴν παροῦσαν ἐπιστολὴν, καὶ ἀκολούθως παρακαλοῦμεν καὶ ἀπαιτοῦμεν νὰ ἐκδώσετε προσταγὴν εἰς ὅλα τὰ πλοῖα καὶ εἰς τοὺς στόλους σας, καὶ εἰς τοὺς καταδρομείς σας, ὥστε ν' ἀπέχωνται εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ πᾶσαν ἐχθρικὴν ἐκστρατεῖαν εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης, δηλαδή ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Ὀβιλᾶκ, συμπεριλαμβανομένων καὶ αὐτῶν τῶν νήσων, ἕως εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου κατ' ἄρκτον καὶ κατὰ μεσημβρίαν. Παρακαλοῦμεν καὶ ἀπαιτοῦμεν νὰ διαδώσετε μίαν προκήρυξιν, ἢ ἄλλο τι ἐπίσημον ἑγγράφον τὸ ὁποῖον νὰ κηρύττῃ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόλπου οὐδέτερον, καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὰς προσβολὰς, τὰς μάχας καὶ λείας, αἱ ὁποῖαι ἐνδέχονται νὰ ἐπιφέρωσιν ὀλεθριώτατα κατὰ πρῶτον εἰς ἡμᾶς, καὶ ἔπειτα εἰς ἐσᾶς τοὺς ἰδίους. Διὰ νὰ σᾶς παραστήσωμεν δὲ σαφεστέραν τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα σᾶς προβάλλομεν, κύριοι, βιαζόμεθα ἐπισήμως, νὰ σᾶς εἰποῦμεν, ὅτι τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη τὰ ἀποκαταστημένα εἰς τοῦτον τὸν λιμένα, ἔχουν περὶ πολλοῦ τὸ ἐμπόριόν των καὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῦ· ὅτι πᾶσα ἐντὸς τοῦ κόλπου ἐπιχειρήσις διὰ τὴν ὁποῖαν τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἤθελε κινδυνεύσει, θέλει διεγείρει τὴν ὀργὴν αὐτῶν, καὶ τ' ἄλλα πρόσωπα ὅσα ἔχουν ἰσχὺν μεταξὺ σας καὶ εἰς τὰ πλοῖα σας, θέλουν δώσει λόγον ὅλων τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα ἐκ τούτου θέλουν πηγᾶσαι· ἐπειδὴ ἀποτείνεσθε, κύριοι, εἰς τὸ ν' ἀνυψωθῆτε εἰς τὴν περιωπὴν τῶν εὐνομουμένων ἐθνῶν, ἐνθυμηθῆτε ὅτι ὁ κόμης Ὀρλώφ, ὁ νάυαρχος τοῦ ῥωσικοῦ στόλου κατὰ τὸ 1771 ἔτος, ὅταν ἔγινε πρὸς αὐτὸν ἀπὸ μέρος τῶν εὐρωπαίων τῆς Σμύρνης μία τοιαύτη ἀπαίτησις ἔσπευσε νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τ' ἀπαιτούμενα, καὶ ἀπέφυγε πᾶσαν ἐχθρικὴν ἐπιχειρήσιν ἐναντίον ταύτης τῆς πόλεως.

Ἐνθυμηθῆτε ὁμοίως τὸν εὐγενῆ τρόπον τοῦ Ἀγγλοῦ Δελβόρτ, κατὰ τὸν ἔσχατον πόλεμον τὸν μεταξὺ μεγάλης Βρετανίας καὶ Τουρκίας· ἀπέφυγε πᾶσαν ἐχθρικὴν ἐπιχειρήσιν κατὰ τῆς

Σμύρνης καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ βάλλῃ εἰς κίνδυνον ταύτην τὴν ἐμπορικὴν ἀποθήκην. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλετε φιλοτιμηθῇ νὰ μιμηθῇτε τὰ δύο ταῦτα εὐγενῆ παραδείγματα. Δότε μας τὴν ἀσφάλειαν καὶ λάβετε δραστηκώτατα περὶ τούτου μέτρα, τὰ ὅποια θέλουν σᾶς τιμήσει μεγάλως εἰς τὴν Εὐρώπην.

Δεχθῆτε, κύριοι πρόκριτοι, τὴν ἔνδειξιν τῆς ὑπολήψεώς μας.

Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν ἐν Σμύρνῃ εὐρωπαϊκῶν προξένων.

Ἴδου καὶ ἡ ἀξιομνημόνευτος ἀπάντησις τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν.

Ἄριθ. 688.

Ψαρὰ, τῇ 16 δεκεμβρίου 1823.

Ἐξοχώτατοι !

Ἐλάβαμεν σήμερον παρὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς βασιλικῆς γολέτας Ἀμαράντου, τὴν ἀπὸ δώδεκα τοῦ τρέχοντος σεβαστὴν ἐπιστολήν σας, εἰς τὴν ὁποίαν βλέπομεν παραστημένας κατ' ἑκτασιν, ὅσας παρὰ τῶν πατριωτῶν μας οἱ ἐχθροὶ μας ὀθωμανοὶ δοκιμάζουν ζημίας, αἱ ὁποῖαι γίνονται αἰτία νὰ διεγείρωνται οἱ βάρβαροι κατὰ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ὑπηκόων των καὶ τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν. Πρὸς τούτοις μᾶς γράφετε ὅτι ἐκ τούτου ταράττεται εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον, προτρέποντάς μας νὰ ἐμποδίσωμεν τοὺς πατριώτας μας ἀπὸ τὸ νὰ κατατρέχωσι τὸν ἐχθρὸν πλησίον τῆς Σμύρνης.

Εὐχῆς ἔργον ἦτο νὰ ἐδυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν ἀπαρχειώτως ὅσα ἀπαιτεῖτε ἀπὸ ἡμᾶς· ἀλλὰ τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς τὸν πόλεμον χρέη μας, ὁμοίως καὶ αἱ διαταγαὶ τῆς ἑλληνικῆς Διοικήσεως, ἐμποδίζουν τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας μας καὶ βιαζόμεθα νὰ σᾶς εἴπωμεν, ὅτι κατὰ τὰ δικαιώματά τοῦ πολέμου, δὲν θέλομεν λείψει νὰ διώκωμεν τὸν ἐχθρὸν εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς ἐπικρατείας του· ἂν δὲ ἐκ τούτου οἱ ἐχθροὶ διεγείρωνται καὶ κατὰ τῶν ὑπηκόων των, καὶ κατὰ τῶν ὑπηκόων σας χριστιανῶν, τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα ἀντικείμενον εἰς τὰ δικαιώματα τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ τοὺς ἱεροὺς νόμους τῆς εὐνομουμένης Εὐρώπης, ἥτις ἤμπορεῖ νὰ ὑπερασπισθῇ

δυνάμει τῶν ὀπλῶν τὴν ἀσφάλειαν ὅλων κοινῶς τῶν χριστιανῶν. Διὸ καὶ εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι καὶ θέλει ἐνεργήσῃ τὰ ὅσα δύνανται, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇ ἀπὸ ἡμᾶς ἐγγύησιν τῶν ζημιῶν τῶν προξενουμένων ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἀταξίαν καὶ βαρβαρότητα. Μὴν ἀμφιβάλλετε, ὅτι οἱ πατριῶται μας σεβόμενοι τὸ ὄνομα, «Εὐρωπαῖος», δὲν ἤθελον ἐνοχλεῖ τὴν ὀθωμανικὴν ἐπικράτειαν, ἂν ἔβλεπον ἐξηπλωμένας εἰς τὰς θαλάσσας τῆς ῥηθείσης ἐπικρατείας μόνας τὰς εὐρωπαϊκὰς σεβαστὰς σημαίας, χωρὶς ὑπαρξιν ὀθωμανικῶν, ἀλλὰ γνωρίζοντες τὴν ἐπικράτειαν ὀθωμανικὴν καὶ ὄντες εἰς πόλεμον τριετῇ κατὰ τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας, δὲν θέλουν λείψῃ νὰ βάλῃσιν εἰς πράξιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅσα δύνανται. Ἄρ δὲ οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν θέλουσι νὰ ἐνοχλῶνται, ἃς ἀποφασίσωσι νὰ πληρώσωσι πρὸς τὴν νῆσόν μας, καὶ γενικῶς πρὸς τὸ ἔθνος φόρον ἀνάλογον τῶν ὅσων ζημιῶν δοκιμάζουσι καὶ θέλουσι δοκιμάσει καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, Θεοῦ θέλοντος, καὶ τότε ἃς μείνωσιν ἡσυχοὶ, ὅτι δὲν θέλομεν ἐνοχλεῖ τὰ εἰς τὰ παράλια τῆς Σμύρνης ἐμπορικὰ πλοῖα τῶν.

Ἐξοχώτατοι ! κάλλιστα γνωρίζετε ὁποῖαν ἐπιθυμίαν ἔχομεν νὰ συγκαταριθμηθῶμεν εἰς τὰ πολιτισμένα καὶ εὐνομούμενα τῆς Εὐρώπης ἔθνη, καὶ ὅτι ὁ πόλεμος ἡμῶν κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, ὡς ἐθνικὸς, πολὺ διαφέρει ἀπὸ τοὺς τῶν Ρώσων καὶ Ἀγγλων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐκ διαμέτρου ἀντίκειται· ὅθεν εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι εἰδήμονες ὄντες καὶ τῶν τοιούτων καὶ τῶν ἱερῶν μας δικαιομάτων, δὲν θέλετε μᾶς προβάλλει εἰς τὸ ἐξῆς πράγματα ἀντικείμενα διόλου εἰς τὰ χρέη μας καὶ εἰς τὰ δικαίωματα τοῦ ἐθνικοῦ μας πολέμου, βέβαιον ὄντες ὅτι ὅλοι οἱ πατριῶται μας τρέφουσι μερικὸν σέβας πρὸς τὴν ἐξοχότητά σας, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπηκόους σας. Παρακαλοῦντες δὲ νὰ δεχθῆτε τὰς ὑποκλίσεις μας φιλοφρόνως·

Μένομεν τῆς ἐξοχότητάς σας δοῦλοι εὐγνώμονες.

(Τ. Σ.)

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Υἱαῶν.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ τῶν προξένων τῆς Σμύρνης ἐπιβεβαιοῖ τὰς τολμηρὰς τῶν ψαριανῶν κατὰ τῶν

τούρκων πράξεις. Ἡ δὲ ἀπάντησις τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν δεικνύει τὰ αἰσθήματα, ἃτινα ἔτρεφεν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος.

Τῶντι οἱ ψαριανοὶ εἰσερχόμενοι μὲ τὰ καταδρομικά των δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης καὶ κατὰ βάθος, ἔνδον τοῦ καστελίου, συνελάμβανον πλοῖα τουρκικὰ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐζώγρουν τούρκους εἰς τὴν ξηράν.

Οἱ ἐν Σμύρνη πρόξενοι τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων διὰ νὰ φέρωσιν ἀποτέλεσμα, γράφουν πρὸς τοὺς ψαριανούς μὲ ὅλην τὴν ἰσχὺν τῆς ἐξουσίας των καὶ τοὺς ἀπειλοῦσι μὲ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια μέλλουν νὰ πάθωσιν οἱ ὑπήκοοί των ἀπὸ τὴν θηριωδίαν τῶν τούρκων, ἔνεκα τῶν τολμηρῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ψαριανῶν. Τοὺς παρακαλοῦν, ἀπαιτοῦν νὰ ἐκδώσωσι προκήρυξιν δι' ἧς ν' ἀναγνωρίσουν τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης οὐδέτερον τὰ πλοῖα καὶ οἱ καταδρομεῖς των, διὰ νὰ μὴ πλησιάζουν τὰ παράλια του· καὶ ἂν τυχὸν πλησιάσουν καὶ βλάψουν τοὺς ὑπηκόους εὐρωπαίους, τότε, λέγουσιν, αἱ ναυτικά καὶ δυνάμεις δὲν θέλουν μείνει ἀδιάφοροι ἀλλὰ θέλουσιν ἐκδικηθῇ τοὺς αἰτίους, δηλαδὴ τοὺς ψαριανούς. Τοὺς ὑποβάλλουσι δὲ παραδείγματα τῶν ναυτικῶν ἀρχηγῶν Ῥώσων καὶ Ἀγγλων κατὰ τοὺς παρελθόντας πολέμους· ἐπὶ τέλους δὲ ἀπαιτοῦν νὰ τοὺς δοθῇ ἀσφάλεια.

Ἄλλ' ὅλαι αὗται αἱ ἀπειλαί, αἱ παρακλήσεις, αἱ ἀπαιτήσεις τῶν προξένων τῆς Σμύρνης δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποχρεώσωσι τοὺς ψαριανούς νὰ χαλαρώσωσι τὰς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος προσπαθείας των. Οἱ δὲ πρόξενοι καὶ αἱ ναυτικά των δυνάμεις εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ὑπερασπισθῶσι τοὺς ὑπηκόους των καὶ κοινῶς ὅλους τοὺς χριστιανούς. Οὕτω τοὺς ἔλεγον οἱ πρόκριτοι τῶν Ψαρῶν· καὶ εἶχον δίκαιον νὰ λέγουν, ὅτι ὁ πόλεμος των

διαφέρει πολὺ ἀπὸ ἐκεῖνον τῶν Ῥώσσω καὶ Ἀγγλῶν, διότι εἶναι πόλεμος ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος καὶ ὑπὲρ ἀνακτήσεως πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ὡς γνήσιοι δὲ Ἕλληνες ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔγραψαν ἀξιοπρεπῶς, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν πρέπει νὰ τοὺς προβάλλωσι πράγματα ἀντικείμενα εἰς τὰ χρέη των.

Στηριζομένη λοιπὸν ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ ἱεροῦ της πολέμου ἀποκρίνεται ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν των καὶ νὰ θέσῃ εἰς πράξιν ὅσα οἱ πρόξενοι ἀπαιτοῦν ἀπὸ αὐτὴν· διότι τὴν ἐμποδίζουν τὰ πρὸς τὴν πατρίδα χρέη της καὶ αἱ διαταγαὶ τῆς Διοικήσεως· καὶ ὅτι οἱ ψαριανοὶ θέλουσι καταδιώκει τὸν ἐχθρὸν εἰς ὅλα τὰ παράλια του, ὡς καὶ πρότερον. Ὅτι αὐτοὶ σέβονται τὸ ὄνομα «Εὐρωπαῖος» καὶ τὰς σημαίας αὐτῶν· ἐὰν δὲ δὲν τοὺς σέβονται οἱ τοῦρκοι τοῦτο δὲν ἐπιβαρύνει τοὺς ψαριανούς. Ἐὰν δὲ θέλουσι νὰ μὴ ζημιώνωνται οἱ τοῦρκοι ἅς ἀποφασίσωσι νὰ πληρόνωσι φόρον εἰς τὴν νῆσον των καὶ εἰς τὸ ἔθνος ἀνάλογον πρὸς ὅσα πάσχουσι καὶ θὰ πάθουν.

Ἡ ἀπάντησις τῶν ψαριανῶν, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, εἶναι ἐπαξία ἀνδρῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος καὶ δὲν χρήζει περισσοτέρας ἀναπτύξεως.

Μετὰ τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην, οὔτε οἱ πρόξενοι ἔπεμψαν ἄλλην ἐπιστολὴν, οὔτε ἡ βουλὴ τῶν ψαρῶν ἐμπόδισε τὰ πλοῖα της· διότι αἱ διαταγαὶ της ἦσαν αὐστηραὶ ν' ἀπέχωσιν ἀπὸ ἐμπορικὰς εὐρωπαϊκὰς σημαίας. Ἐξηκολούθησαν λοιπὸν καὶ πάλιν, ὡς καὶ πρότερον, καταδιώκοντες εἰς τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης τὰ τουρκικὰ πλοῖα, καὶ ἐζώγρουν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὀθωμανούς.

Ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους ἀποκρίνεται διὰ τῆς κατωτέρω διαταγῆς εἰς τὴν ἀναφορὰν τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν.

Περ. 6. Αριθ. 607.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους Προκρίτους τῆς γῆσου Ψαρῶν.

Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τὸ ἐγγράφον σας, ἐκδιδόμενον τῇ 24 δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος χρόνου, ὁμοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἐσώκλειστα δύο ἀντίγραφα, ἐν τῆς ἐπιστολῆς τῶν τεσσάρων εὐρωπαϊκῶν προξένων ἐν Σμύρνῃ, καὶ ἕτερον τῆς ἀποκριτικῆς σας πρὸς τὴν ἐκείνων, ἐξ ὧν φαίνονται αἱ καλαὶ ἐκδουλεύσεις σας πρὸς τὴν Πατρίδα, ἐπεὶ δὴ πᾶν ὅτι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ταράττει καὶ ζῆμιοῖ τὸν ἐχθρόν, τοῦτο δούλευσις πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶναι καὶ λογίζεται. Ἐπήνεσε τὸ Βουλευτικὸν ἐνταυτῷ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀποκρίθητε καὶ ἐξακολουθήτε εἰς τὸ αὐτὸ σύστημα, προφυλαττόμενοι ὅμως κατὰ πάντα λόγον ἀπὸ τὰ σημαίας εὐρωπαϊκὰς φέροντα πλοῖα, καὶ ἀπὸ ἰδιοκτησίαν αὐτῶν, μήπως καὶ προφθάσωσι τυχόντες οἱ φυλαττόμενοι ἔμποροι κατηγορήσωσιν ἡμῶν τὰ ἔργα πρὸς τοὺς μονάρχας των. Σημειώσατε καὶ τοῦτο, ἂν ἄλλοτε παβήρσιασθῇ αἰτία νὰ γράψετε, ἢ πρὸς ἐκείνους τοὺς ἰδίους, ἢ πρὸς ἄλλους περὶ τοιαύτης ὑποθέσεως, ν' ἀποτείνεσθε ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅτι βιασμένοι βλάπτομεν τὸν ἐχθρόν μας, ἐν ᾧ τὴν ἰδικήν των δύνανται νὰ τὴν ἐνεργήσωσι καὶ ἀποκαταστήσωσι κατὰ μυρίους τρόπους. Ὅσον δὲ περὶ ἐκείνου τοῦ μέρους τοῦ ἐγγράφου σας, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων μας, τὸ Βουλευτικὸν μετὰ τῶν καλῶν πατριωτῶν εὐγενεστάτων πληρεξουσίων σας τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ἔκαμεν ὅτι ἡδυνήθη κατηργήθησαν τὰ τρία μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τὰ ἐμποδῶν γινόμενα εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ πρόοδον τοῦ γένους, ἀντεκατεστάθησαν ἄλλα ἐκ καλῶν πατριωτῶν, ὡς πληροφορεῖσθε ἀπὸ τὰς προκηρύξεις ἐλπίζεται τοῦ λοιποῦ ἢ διόρθωσις τῶν πραγμάτων πρὸς σωτηρίαν κοινὴν. Αἰταιεῖται ὅμως εἰς τοῦτο ἀκόμη εἰς ὀλίγον ὑπομονὴ μετὰ τῆς ἰδίας προθυμίας καὶ ζήλου, πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ τελείου καλοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ δὲν ἀμφιβάλλεται ἐκ μέρους τῶν πιστῶν καὶ καλῶν πατριωτῶν κατοίκων τῶν

τριῶν νήσων· τὸ Βουλευτικὸν σᾶς εὔχεται καὶ τὸν παρόντα χρόνον μείζονα τρόπαια καὶ νίκας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, πρὸς παντοτεινὴν στερέωσιν τῆς εὐτυχίας τοῦ Γένους, πρὸς καύχημα τῆς Πατρίδος καὶ πρὸς δόξαν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Πίστεως.

Τῇ 8 ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδῶρητος.

Ὁ ἀ. Γραμματεὺς Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἴδου καὶ τὰ πρακτικά.

(Ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν)

Τοῦ βουλευτικοῦ τῆς συνεδριάσεως τῆς 2 ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Εἶτα ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τῶν προκρίτων τῆς νήσου Ψαρῶν, περικλειόντων καὶ ἐπιστολὴν τῶν ἐν Σμύρνῃ προξένων, καὶ τὴν ἀπόκρισιν πρὸς αὐτούς· εἰς αὐτὴν ἐξιστοροῦσι τὰ δεινὰ καὶ κακὰ ὅπου δοκιμάζουσι παρὰ τῶν ψαριανῶν οἱ ἐν Σμύρνῃ ἐχθροί· εἰδοποιοῦσιν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐτοιμάζει τὸν στόλον του καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξέρχεται, καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις νὰ προβλέψῃ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου· προσέτι εἰδοποιοῦσιν ὅτι κατὰ τὴν Εὐβοίαν ἔγιναν διάφοροι πόλεμοι, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν· ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ ἡ ἀνάλογος ἀπάντησις πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἡ ἀπάντησις πρὸς τοὺς προκρίτους Ψαρῶν εἶναι ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ.

Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐγκρίνει τὰς πράξεις τῶν ψαριανῶν καὶ τὰς ἐπαιεῖ, διότι εἶναι ἐπαίνου ἄξια· τοὺς εἰδοποιεῖ δὲ πρὸς τούτοις τὴν κατάργησιν τῶν τριῶν μελῶν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἥτοι τοῦ Πέτρου Μαυρομιχάλη, Σωτηρίου Χαραλάμπη, καὶ Ἀνδρέου Μεταξᾶ· τὴν εἰδοποιεῖ προσέτι τὴν σύστασιν νέου Ἐκτελεστικοῦ, τὸ ὁποῖον διωρίσθη τὴν 6 Ἰανουαρίου 1824 συγχείμενον ἀπὸ τὸν Γεώργιον Κουντουριώτην, πρόεδρον, καὶ ἀπὸ τὰ μέλη, Παναγιώτην Μπότασιν, Ἰωάννην Κωλέτην καὶ Νικόλαον Λόντον, καὶ ἐδρεῦον εἰς Κρανιδί ὁμοῦ μετὰ τὴν βουλὴν. Ἡ σύστασις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τούτου ἐ-

γένετο διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Καὶ ἐπεθύμουν οἱ ψαριανοὶ τὴν σύστασιν ἰσχυρᾶς Διοικήσεως, ἥτις καὶ ἔγινε· ἀλλ' ἄραγε θέλει φροντίσει αὕτη καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψαριανῶν; Κατωτέρω ῥηθήσεται. Αἱ δὲ εὐχαὶ τῆς βουλῆς τοῦ ἔθνους τοῦ νὰ κάμωσι νίκας καὶ τρόπαια ἠθελον ἐκπληρωθῇ ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἐξέπλεε, καθὼς ἔγραφε καὶ ἡ βουλὴ τῶν ψαρῶν.

Ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους διὰ νὰ προετοιμάσῃ τ' ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, διὰ τοῦ κατωτέρω προβουλεύματος προσδιώρισε τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Ἴδου τὸ προβούλευμα.

Περ. 6'. Ἀριθ. 606.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ Βουλευτικὸν κατὰ τὸ ἄφευκτον χρέος του, διδόμενον αὐτῷ παρὰ τοῦ ὀργανικοῦ Νόμου παρέχει πρῶτον πόρον κατὰ τὸ παρὸν πρὸς τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα τὰς ἀποδεκατώσεις, καὶ τὸν τελωνισμὸν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ἐπιμεληθήτω οὖν τὴν ἐξοικονόμησίν του, μετερχόμενον αὐτὰ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Τὸ Βουλευτικὸν ῥαδιωτέραν ταύτην τὴν ὁδὸν ἠγούμενον γνωμοδοτεῖ πρὸς τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα, καθυποβάλλον αὐτὰ εἰς τὴν ἐπίκρισίν του.

α.) Νὰ διορισθῇ μία ἐπιτροπὴ ἐξ ὑποκειμένων εὐυπολήπτων, ἥτις νὰ εἰξεύρῃ νὰ ἐρευνήσῃ τὸν εὐκολώτερον καὶ οἰκονομικώτερον τρόπον.

β.) Πρὸς μετριασμὸν τῶν τόσων ματαίων ὑπερόγκων δαπανῶν νὰ σηκοθῶσιν αἱ περιτταὶ ἐκτελεστικαὶ δυνάμεις καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν Ἐπαρχῶν.

Τὴν 5 ἰανουαρίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος ΒΡΕΣΘΕΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΣ.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς

Ἰωάν. Σκαλιδάκης.

Ἄμα προσδιωρίσθησαν τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων διὰ τὴν ἑκπλευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου οἱ πληρεξούσιοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων συνῆλθον εἰς σύσκεψιν περὶ τῆς συνάξεως. Οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ὑδρας ἀπηξίουں τοὺς ψαριανοὺς νὰ βάλωσι πλοῖον, ἐνῶ ἐκεῖνοι εἶχον· ἐκ τούτου ἐγένετο συζήτησις σφοδρὰ ἥς ἀποτέλεσμα ἦτον ἡ παραλαβὴ τοῦ πλοίου τῶν ψαριανῶν.

Εἶχε δὲ ἀκολουθήσει διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ἄλλη συζήτησις σφοδρά· κατὰ τὸν αὐγούστον τοῦ 1822 οἱ ψαριανοὶ εἶχον ἀπεσταλμένους πληρεξουσίους εἰς Ὑδραν τὸν Χ. Ἰωάννην Σκανδάλην, Ν. Ἀργύρην καὶ Ἰωάννην Μαμούνην. Πρὸς ταῖς ἄλλαις κοιναῖς ὑποθέσεσι ἐπρόκειτο καὶ περὶ ἀποστολῆς πλοίων διὰ τὴν σύναξιν τοῦ ἑράνου. Οἱ ὕδραῖοι ἐνῶ εἶχον πλοῖον δὲν ἤθελον νὰ παραδεχθῶσι καὶ τὸ τῶν ψαριανῶν· οὗτοι ἐπέμενον νὰ θέσωσι. Ἐνῶ δ' ἡγέρθη συζήτησις, ὁ Δημήτριος Τσαμαδὸς εἶπε πρὸς τοὺς ψαριανοὺς τὰ ἑξῆς. «Ἐὰν ἡξεύραμεν ὅτι ἤθελε σᾶς ἔχομεν χαβαλὲ εἰς τὸ κεφάλι μας, ἐβάλαμεν πέντε ἑξ καράβια ἀκόμη καὶ δὲν σᾶς εἶχαμεν ἀνάγκη». Οἱ ψαριανοὶ ἀπήντησαν ὅτι μὲ πέντε ἑξ καράβια τὸ ἔθνος δὲν ἐλευθεροῦται, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται καράβια πολλὰ, ἄνδρες καὶ χρήματα καὶ αἷμα, ὁ δὲ ἀγὼν δὲν εἶναι τῆς Ὑδρας, ἀλλ' εἶναι ἐθνικός· ἐπὶ τέλους ἔβалан καὶ οἱ ψαριανοὶ πλοῖον.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ἔπεμψε πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Περ. β'. Ἀριθ. 12.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν.

Πλησιάζει ὁ καιρὸς, καθ' ὃν πρέπει πάλιν νὰ ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖά μας καὶ ν' ἀγωνισθῶμεν διὰ θανάσεως. Ὅθεν ἡ σεβαστὴ

Διοικήσεις λαμβάνουσα ἀπὸ τοῦ νῦν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα εἰς τὴν ἐξοικονόμησιν τῆς χρηματικῆς ποσότητος διὰ τὸν ἐκπλουν, παρέχει πόρον ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ναυτικὴν δύναμιν, τὴν σύναξιν τῶν ἐθνικῶν προσόδων ἀπὸ τὰς ἐλευθέρους νήσους μας, καὶ διατάττει αἱ τρεῖς νῆσοι Ἰδρας, Σπέτσων καὶ Ψαρῶν νὰ ἐκλέξωσιν ἐκάστη νῆσος δύο ἄνδρας, μέλη πληρεξούσια τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Τούτων τὰ ὀνόματα θέλετε μᾶς τὰ κάμει γνωστὰ ὅσον τὸ δυνατόν ὀγρήγωρα, διὰ νὰ τοὺς δώσωμεν τὰς ἀναγκαίαις ὁδηγίας. Ἀνάγκη ὅμως νὰ ἦναι ἄνδρες τῆς πρώτης τάξεως, φρόνημοι καὶ μετ' ὑπόληψιν, διὰ νὰ δυνηθῶσιν ἐνταυτῷ, συνάζοντες τὰς ἐθνικὰς προσόδους, νὰ δώσωσι καὶ μορφήν εὐταξίας εἰς τὰς ἐπαρχίας ταύτας καὶ νὰ καταπραύνωσι τὰς ταραχὰς, αἱ δὲ ποῖαι ἤδη ἀκμάζουσιν.

Ἐν Κρανιδίῳ, τῇ 8 ἰανουαρίου 1824.

(Τ. Σ.)

Ὁ Π ρ ό δ ρ ο ς Γεώργιος Κοκντογριώτης,
Γκίχας Μπότασις, — Ἰωάννης Κωλέττης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς

Π. Γ. Ρ ό δ ι ο ς.

Κατὰ τὴν διαταγὴν ταύτην οἱ ψαριανοὶ ἀπέστειλαν πρὸς σύναξιν ἐράνου τὸν Ἀποστόλην Νικολάου καὶ Ἐμμανουὴλ Βαλαβάνου, καὶ τὴν γολέτταν τοῦ Ἀνδρέου Μητάρ. Ἀπέπλευσαν δὲ ἀπὸ Ψαρὰ κατὰ τὰ μέσα τοῦ φεβρουαρίου τοῦ 1824.

Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα διὰ τὴν συνδρομὴν ἣν ἔδωκαν οἱ πληρεξούσιοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τοὺς δίδει τὸ ἐπόμενον εὐχαριστήριον ἔγγραφον.

Περ. 6'. Ἀριθ. 638.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τοὺς ἐγγενεστάτους Κ. Πληρεξουσίους τῆς νήσου
Ψαρῶν.

Ἡ νησός σας παρὰ τῆς θείας προνοίας διωρισμένη μετὰ τῶν ἄλλων δύο συμμαχουμένων Ἰδρας καὶ Σπετσῶν, διὰ ν' ἀναδε-

χθῶσι τὸ Ἀτλαντικὸν φορτίον, τὸ ἥμισυ, λέγω, τοῦ ἑλληνικοῦ κατὰ τῶν τυράννων πολέμου, συνήργησε καὶ συνεργεῖ οὐ μόνον εἰς τὴν πρόοδον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἔθνους καὶ στερέωσιν· ὥστε δυνάμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι αἱ τρεῖς ναυτικαὶ νῆσοι μετὰ τῶν καλῶν πατριωτῶν, ἡσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συστηθῇ καὶ συντηρῆται ἡ ἐθνικὴ Διοίκησις, καὶ εἰς τοῦτο οὐκ ὀλίγον συνέδραμον οἱ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀποσταλέντες πληρεξούσιοι καὶ παραστάται, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἡ εὐγενεὶς σας, κύριοι Ἰωάννης Δ. Μαμουίνης, Γεώργιος Σκανδάλης, καὶ Κωνσταντῆς Ἀνδρέου Ζανῆ, μετὰ τῶν πληρεξουσίων ὑμῶν κυρίων Ὑδραιοσπετσιωτῶν, Δ. Τσχαμαδοῦ, Σταματίου Ν. Μπουδούρη, Ν. Νέγκα, Χ. Γιάννη Μέξη, Γκίκα Μπόταση, Ἀναγνώστη Χ. Ἀναργύρου καὶ Γ. Μπούκουρη κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίστασιν τοῦ Ἄργους, καθ' ἣν συνεκινδυνεύσατε τοῖς τοῦ ἔθνους παραστάταις, καὶ πρὸ ἐκείνης καὶ μετ' ἐκείνην συναγωνισθέντες καὶ συμπονήσαντες τὰ μάλιστα. Τὸ Βουλευτικὸν ἄρα ὡς ἐκ προσώπου ὅλου τοῦ ἔθνους δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ὁμολογήσῃ ἀπείρους τὰς χάριτας πρὸς τε τὴν νῆσον σας, καὶ πρὸς τὴν εὐγενεῖάν σας· καὶ καταχωροῦν εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ ἔθνους τὴν ἔνδειξιν ταύτην, ἀφίση μαρτυρίαν εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, εἰς μνήμην αἰωνίαν, ὅπως γινώσκονται οἱ μεταγενέστεροι νήσων καὶ ἀνδρῶν ἀρετὴν. Ὁμοια ἐγένοντο δύο πρὸς τοὺς πληρεξουσίους Ὑδραιοσπετσιώτας.

Τῇ 20 ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ ἀ. Γραμματεὺς, Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους γνωρίζουσα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἀγῶνος τὴν εἰλικρινῇ σύμπραξιν τῶν ναυτικῶν νήσων εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος καὶ εὐγνωμονοῦσα διὰ τὴν συνδρομὴν, ἣν ἔδωκαν εἰς τὸ Βουλευτικὸν κατὰ τὴν ἐν Ἀργεὶ διαίρεσιν τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ, χορηγεῖ τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφόν της εἰς τοὺς ἀνωτέρω πληρεξουσίους των εἰς αἰώνιον μνήμην τῶν μεταγενεστέρων. Μέχρι τῆς καταστραφῆς των, μέχρις

οὐ δηλαδή ἴσχυεν ὁ λόγος των εἰς τὰ κοινὰ συμφέρον-
 τῆς Ἑλλάδος, τῶν ψαριανῶν ἢ βουλῇ, αἱ σχέψεις καὶ ἡ
 ἐνέργεια τῶν πράξεών των, ἥτον ἡ ὑπαρξίς ἰσχυρᾶς
 Διοικήσεως, ἡ ὁμόνοια τοῦ ἔθνους καὶ ἡ πρόοδος τοῦ
 ἀγῶνος, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν διανοημάτων ἐδίδον τὰς
 διαταγὰς εἰς τοὺς πληρεξουσίους καὶ παραστάτας των
 καὶ τοὺς ἀπέστελλον. Οὗτοι ἀπερχόμενοι πρὸς ἐκπλή-
 ρωσιν τῆς ἀποστολῆς των, δὲν ἀνεμινύοντο εἰς τὰς
 φατρίας καὶ διαιρέσεις ἐπὶ σκοπῷ φιλαρχίας καὶ φιλοδο-
 ξίας, ἀλλὰ κατεγίνοντο ἀνενδότως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν
 τῶν διαταγμένων· καθὼς ἀναγγέλλουσι καὶ οἱ πλη-
 ρεξούσιοι ἀπὸ Τριπολιτσᾶν εἰς τὴν Βουλὴν των.

Περ. 6'. Ἀριθ. 647.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἀπὸ τὰ ἐσώκλειστα δύο ἔγγραφα τῶν προκρίτων τῆς ν. Ψα-
 ρῶν, ἐν ὑπ' ἀριθ. 796 καὶ ἕτερον ὑπ' ἀριθ. 797 πληροφορεῖται
 τὸ Σ. τοῦτο σῶμα τὰ δύο αἰτήματά των. Τὸ Βουλευτικὸν γνωμο-
 δοτεῖ, ἵνα τὸ Σ. τοῦτο σῶμα ἀποκρινόμενον εἰπῇ πρὸς αὐτούς, περὶ
 μὲν τῆς ζητουμένης πυρίτιδος (κόνεως) ὅτι κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχει
 ἡ Διοίκησις ἐτοίμην, φροντίζει ὅμως νὰ οἰκονομήσῃ καὶ περὶ ἐκεί-
 νης καὶ περὶ τῶν ἄλλων μερῶν, τὰ ὅποια χρήζουσι. Περὶ δὲ τῆς
 νήσου Εὐβοίας, νὰ τοὺς γράφῃ ὅτι πρὸ πολλοῦ ἡ Διοίκησις ἔλαβε
 καὶ περὶ ἐκείνου τοῦ μέρους τὴν δέουσαν πρόνοιαν καὶ καταγίνε-
 ται εἰς τὸ νὰ λάβῃ δάνειον, ὡς γνωστὸν τοῖς κυρίοις πληρεξου-
 σίοις καὶ παραστάταις τῆς νήσου των. Σᾶς περικλείεται καὶ ἀν-
 τίγραφον προβουλευμάτος τοῦ Βουλευτικοῦ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν
 περὶ Εὐβοίας πρὸς πληροφορίαν σας.

Τὴν 28 ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς

Ι. Σ. Ζ. α. ν. δ. α. λ. ἰ. δ. η. ς.

Ἰδοὺ καὶ τὰ πρακτικά.

(Ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν)

Τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς συνεδριάσεως τῆς 28 ἰανουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Εἶτα ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τῶν προκρίτων τῆς ν. Ψαρῶν, ὑπ' ἀριθ. 783, ἀποκριτικὴ εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 557 τοῦ Βουλευτικοῦ.

Εἶτα ἀνεγνώσθη καὶ ἑτέρα τῶν αὐτῶν ὑπ' ἀριθ. 796 καὶ αἰτούντων νὰ λάβῃ ἡ Διοίκησις μέτρα πρὸς ἐξοικονόμησιν μετρητῶν διὰ τὴν πολιορκίαν Εὐβοίας, ὅτι ἄνευ τούτων οὐδὲν κατορθοῦται.

Εἶτα ἀνεγνώσθη καὶ ἑτέρα τῶν αὐτῶν ὑπ' ἀριθ. 797 εἰδοποιούντων ὅτι ἐπληροφορήθησαν τὴν ἐτοιμασίαν ὅλου τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου μετὰ σαλίων, καὶ ζητοῦσι νὰ σταλῶσι πρὸς αὐτοὺς δύο ἢ τρεῖς χιλιάδες ὀκάδες μπαρουτί διὰ τὰ ἡφαίστεια· ἔμεινεν εἰς νεωτέραν σκέψιν.

Περ. 6'. Ἀριθ. 201.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Πρ' εἰς τὸ Σ. Βουλευτικόν.

Ἀνεγνώσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 647 καὶ 28 ἰανουαρίου προβούλευμα τοῦ σεβαστοῦ τούτου Σώματος· ὡσαύτως καὶ τὰ ἐσώκλειστα ἔγγραφα τῶν προκρίτων Ψαρῶν· διὰ ν' ἀποκριθῇ ὅμως εἰς τούτους τὰ δέοντα τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα νομίζει ἀναγκαῖον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τὰς συμφωνίας αἱ ὁποῖαι ἔγιναν τότε μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Διοικήσεως· ὅθεν τὸ Σεβαστὸν Βουλευτικὸν παρακαλεῖται νὰ δώσῃ ἀκριβῆ πληροφορίαν.

Ἐν Κρανιδίῳ, τὴν 3 φεβρουαρίου 1824.

Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΓΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Παραγιώτης Μπότσης, — Ἰωάννης Κωλέττης.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς Π. Γ. Ρόδιος.

Προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ὑπ' ἀριθ. 201, ἀποκριτικὸν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 647· ἀνεγνώσθη τὴν 6 φεβρουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

Τὸ δὲ βουλευτικὸν ἀπήντησε διὰ τοῦ ἐξῆς προβουλεύματος.

Περ. 6'. Ἀριθ. 655.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἀνεγνώσθη τὸ προβούλευμα τοῦ Σ. τούτου Σώματος ὑπ' ἀριθ. 201, ἐν ᾧ ζητεῖ πληροφορίαν περὶ τῶν συμφωνιῶν, ἃς ἐποίησατο ἡ Διοίκησις μετὰ τῶν ψαριανῶν περὶ Εὐβοίας· τὸ Βουλευτικὸν δὲν γνωρίζει καμμίαν ἄλλην συμφωνίαν, εἰμὴ ὅσον διαλαμβάνει τὸ προβούλευμα πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, ὑπ' ἀριθ. 329, οὗτινος σᾶς ἐστάλη ἀντίγραφον, καὶ ὅτι κατ' ἐκεῖνο ἐδόθη ἡ διαταγὴ τῆς Διοικήσεως, ὅτι οἱ ψαριανοὶ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς συμμίκτως νὰ φροντίσωσι κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· καὶ ἐκ τῶν προσόδων ἐκείνης τῆς νήσου νὰ πληρόνωνται τὰ ἐξόδα, καὶ ὁ λογαριασμός νὰ δίδεται εἰς τὴν Διοίκησιν, ἥτις ἢ νὰ λαμβάνῃ τὸ περίσσευμα, ἢ ν' ἀναπληροῖ τὸ ἐλλεῖπον. Συμπεραίνεται ὅμως ὅτι ἄχρι τοῦδε δὲν ἐπράχθησαν τὰ ὅσα ἐδύναντο νὰ συναχθῶσιν, ἀφοῦ καὶ τὸ Βουλευτικὸν ἐζήτησε νὰ λάβῃ δι' αὐτό· ταῦτα πρὸς πληροφορίαν.

Τῇ 6 φεβρουαρίου 1824, ἐν Κρανιδίῳ.

(Τ. Σ.) Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Οὔτε τὴν διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, οὔτε τὰς ἀναφοράς τῶν ψαριανῶν εὔρον, ἀλλ' ἐκ τῆς περιλήψεως τῶν πρακτικῶν τοῦ Βουλευτικοῦ δεικνύονται αἱ αἰτήσεις τῶν ψαριανῶν. Αἰτοῦσι χρήματα διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐβοίας, καὶ ὅτι ἄνευ αὐτῶν οὐδὲν κατορθοῦται, καὶ πυρίτιδα διὰ τὰ πυρπολικά καὶ εἰδοποιοῦσι τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

Ἡ Διοίκησις οὔτε χρήματα διὰ τὴν Εὐβοίαν ἐπεμψεν, οὔτε πυρίτιδα διὰ τὰ πυρπολικά, οὔτε πρόνοιαν ἔλαβε διὰ νὰ ἐτοιμασθῇ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ἀπὸ Σκιάθου κατὰ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1823 οἱ ἐκεῖ ὄπλαρχηγοὶ ἤρχισαν καὶ αὖθις τὰς παραβιάσεις, καταβασανί-

ζοντες τοὺς Σκιαθίτας Ἐπὶ τέλους τοὺς ἀπέβαλον ἀπὸ τὰς οἰκίας των, κατερήμωσαν αὐτάς καὶ τοὺς ἠνάγκασαν ν' ἀποσυρθῶσι μὲ τὰς οἰκογενείας των εἰς τὸ ἀρκτηκὸν μέρος τῆς νήσου, εἰς τὸ φρούριον. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελον οἱ ὀπλαρχηγοὶ νὰ καθέξωσι καὶ τὸ φρούριον τοῦτο καὶ ν' ἀποβάλωσι τοὺς Σκιαθίτας ἀπὸ αὐτοῦ, ὁ διορισθεὶς ἐκεῖ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου φρούραρχος ψαριανὸς Γεώργιος Καραολάνης, ἔγραψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τὴν βουλὴν Ψαρῶν.

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Βουλὴν τῶν Ψαρῶν.

Ἐπιτυχόντες ἤδη ὀκαζιόνα, εἰδοποιούμεν ὅτι ὁ Κ. Διαμαντὴς ἀπελθὼν εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, ἐπαρρησιάσθη μετὰ τῶν ἀπεσταλμένων τῆς νήσου, ἐφανέρωσαν ἐκεῖ ἀμφοτέρω τὰ μέρη τὰ παράπυνα καὶ δικαιώματά των· τὸ πρῶτον ζήτημα τῶν λιάπιδων εἰς τὴν Διοίκησιν ἦτο νὰ τοῖς παραδοθῇ τὸ κάστρον εἰς τὴν ἐξουσίαν των· τοῦτο ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις δὲν τὸ ἐδέχθη κατ' οὐδένα τρόπον, ἀλλὰ διὰ τὸν βέσιμον σκοπὸν τῆς παρέδωκε τὸ κάστρον τῆς Σκιάθου δι' ἐπιταγῆς τῆς, εἰς χεῖρας ἡμῶν τῶν θαλασσινῶν ψαριῶν, στέλλουσά μας δίπλωμα φρουράρχων· εἰς τὸ ὅποιον προσταττόμεθα νὰ φυλάξωμεν τὸ κάστρον, μετὰ μεγάλης προσοχῆς νὰ εἰσέλθῃ ἄρμα λιάπικον, τόσον μόνον ἐν καιρῷ ἐχθρικοῦ κινδύνου νὰ εἰταχθῶσι τὰ γυναικόπαιδά των, καὶ ὅταν ἐκλείψῃ ὁ κίνδυνος νὰ ἐξέρχωνται· αὐτοὶ ὅμως τοιαύτην συμφωνίαν δὲν δέχονται, ἀλλὰ καταπατοῦντες τὰς διαταγὰς ζητοῦν ἀπὸ τῆς σήμερον, νὰ βάλουν τοὺς λιάπιδες ἔνδον τοῦ καστρου καὶ τὰς φαμιλίας των, ὥστε νὰ σκλαβώσουν ἐντελῶς τοὺς ἐντοπίους καὶ ὅλην τὴν ἐπαρχίαν· καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς ὀμιλία μας χθὲς καὶ σήμερον ἐστάθη ἀποβέβλημένη, ὥστε μᾶς ἀποφασισαν ὅτι αὔριον θὰ πλικάρουν τὸ κάστρον, καὶ τεράλῃ ἐβγαλαν ὅτι νὰ συναχθοῦν ὅλοι οἱ ἐδικοὶ των· ὥστε αὔριον δὲν εἰξεύρομεν τί θὰ μᾶς εὕρῃ. Σκοπὸν ἔχουν αποφασιστικὸν νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ κλέπτικον, νὰ θυσιάσουν ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, καὶ ὅχι νὰ κινηθοῦν διὰ τὸ γενικὸν, ἐπιμελούμενοι παντοίοις δυνάμεσι, νὰ ὀχυ-

ρωθούν εἰς τὸ κάστρον τῆς Σκιάθου, διὰ νὰ ᾔναι ἀπόρθητοι ἀπὸ ξηρὰν καὶ θάλασσαν. Ταῦτα εἰς ἀληθῆ εἰδοποίησιν τῆς Σεβαστῆς ταύτης Βουλῆς, καὶ μὲ δεύτερον, ἂν ἐμπορέσωμεν, γνωστοποιούμεν τὰ προσημνηθέντα.

Τῇ 16 φεβρουαρίου 1824, φρούριον Σκιάθου, ὁ Φρούραρχος.

Ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Τῇ 26 φεβρουαρίου 1824.

(Τ. Σ). Ἡ Βοὺλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον ἀπέστειλεν ἡ βουλὴ πρὸς τὴν Διοίκησιν διὰ νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν γεγονότων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν καταδρομικῶν πλοίων.

Οἱ ψαριανοὶ ἀκούοντες τοὺς πατέρας των εἰς τὰς ἐφεστίους παραδόσεις διηγουμένους τὰ ἀνδραγαθήματα καὶ τὰ λάφυρα, ἅτινα ἔκαμνον διὰ τῶν καταδρομικῶν πλοίων εἰς τὸν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας πόλεμον, ὅτε ἐπανεστήσαν κατὰ τοῦ σουλτάνου, (ἴδε σελ. 21) ὥπλισαν καὶ αὐτοὶ καταδρομικά. Καὶ κατὰ πρῶτον ὥπλισαν τὰ μύστικα αὐτῶν καὶ τὰς λέμβους τῶν πλοίων. Διὰ νὰ ᾔναι δὲ ἀνενόχλητοι ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ πολεμικά πλοῖα κατὰ τὴν θαλασσοπλοίαν των, ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐφωδίασεν αὐτοὺς μὲ διπλώματα καταδρομικά (ἴδε σελ. 112) Κατὰ πρῶτον ἐπεξετάθη ἡ θαλασσοπλοία των μέχρι τῶν παραλίων τῆς Ἰωνίας καὶ τῶν νήσων Μιτυλήνης, Χίου καὶ Λήμνου· αἱ δὲ λείαι αἷς συνέλαβον ἐνεθάβρυναν πολλοὺς κατασκευάσαντας καταδρομικά κατάλληλα μύστικα· οὕτως ἐπεξέτεινον τὴν θαλασσοπλοίαν των ἐφ' ὅλων τῶν παραλίων τῆς Ἰωνίας, Ἐφέσου, Μακεδονίας καὶ Θράκης, καὶ διέκοψαν τὴν θαλασσοπλοίαν

τῶν ναυτιλομένων πλοίων με ὀθωμανικὴν σημαίαν καὶ καθ' ἑκάστην ἔφερον εἰς Ψαρὰ ἐχθρικά πλοῖα γέμοντα λαφύρων καὶ αἰχμαλώτων. Ἀφοῦ ἡ θαλασσοπλοῖα τῶν τούρκων ἔπαυσε καὶ αἱ λείαι τῶν καταδρομικῶν ὠλιγώστευσαν ἀπεφάσισαν κινήματα τολμηρότερα· εἰσήρχοντο ἐντὸς τῶν λιμένων τῶν εἰρημένων μερῶν καὶ ἐκυρίευσον τὰ πλοῖα τῶν τούρκων, ἅτινα οὗτοι γενναίως ὑπερασπίζοντο· ἐποιοῦν ἀποβάσεις εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἰσήρχοντο εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Τουρκίας λαφυραγωγοῦντες τὰ χωρία, συλλαμβάνοντες κირβάνια, συνάζοντες ἀγέλας ποιμνίων καὶ ζωγροῦντες καὶ τούρκους· μετεκόμιζον δὲ ταῦτα πάντα ἐπὶ τῆς νήσου των. Τὸ ὄνομα τῶν ψαριανῶν ἐπὶ τῶν ῥηθέντων μερῶν ἐπροξένει φόβον, φρίκην καὶ ἀγανάκτησιν εἰς τοὺς τούρκους. Ἀδύνατον δὲ εἶναι νὰ ἐξιστορήσῃ τις τὰς πράξεις τῶν καταδρομικῶν ψαριανῶν πλοίων ἕνεκα τῆς πληθύος των. Αἱ κατὰ τῶν ψαριανῶν ἀναφοραὶ τῶν τούρκων τῶν μέρῶν ἐκείνων πρὸς τὸν σουλτάνον ὁμολογοῦσι τὰς πράξεις αὐτῶν. Ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς πληθύος των με εἶναι ἀδύνατον νὰ καταχωρίσω αὐτὰς ὅλας, διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολλῶν καταχωρίζω τινὰς ὡς παράδειγμα.

Ὁ Ἀναγνώστης Σαρῖρηγιάννης καὶ Δημήτριος Γεωργίου Λουμάκη παραπλέοντες μετὰ τὰ καταδρομικά των τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ μὴ τυγχάνοντες ἐχθρικά πλοῖα, ἐπλησίασαν εἰς τὸν λιμένα Ἀγιασμάτι καὶ θεωροῦντες πλοῖα, σακολεύας ἐχθρικὰς ἐλλιμενισμένας εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο νὰ τὰ κυριεύσωσι τὴν ἡμέραν, εἰσῆλθον διὰ νυκτὸς εἰς τὸν λιμένα· οἱ εἰς τὰ πλοῖα ὀθωμανοὶ ἐννοήσαντες ὅτι καταδρομικὰ εἰσῆλθον ἵνα κυριεύσωσι τὰ πλοῖα των ἤρξαντο νὰ τὰ πυροβολοῦν πανταχόθεν ἀπὸ ὅλας τὰς σακολεύας καὶ ἀπὸ ἑν κανονοστάσιον. Τὰ καταδρομικὰ ἀντιπυροβολοῦντα ἐπέπεσαν ἐπὶ τῶν ἐχ-

δρομικόν καὶ πλήρωμα ἀπὸ ἀνδρας δεκατρεῖς, ἀπῆλθεν εἰς καταδρομὴν καὶ ἐλθὼν ἀπέναντι τοῦ φρουρίου Μιτυλήνης συνέλαβεν ἐχθρικά τινα πλοιάρια ἐκ τῶν ὁποίων ναῦται τινες ἐφυγον διὰ τῶν λέμβων, ἐσώθησαν εἰς τὴν πόλιν τῆς Μιτυλήνης καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι οἱ κλέπται ἐντὸς τοῦ πλοίου εἶναι ὀλίγοι. Ὁ διοικητὴς τῆς Μιτυλήνης ὥπλισε μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας σακολεύας, θέσας εἰς αὐτὴν ἰσχυρὰν δύναμιν ὀπλοφόρων τούρκων ἐβδομήκοντα, πρὸς δὲ ὥπλισε καλῶς καὶ ἑπτὰ μικρὰ πλοιάρια καὶ τὰ ἀπέστειλε διὰ νὰ συλλάβωσι τὸ καταδρομικόν. Τὴν ἐπιούσαν τὰ ἐχθρικά συναπαντηθέντα μετὰ τὸ καταδρομικόν ὑπὸ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἑλαίας ἤρχισαν τὴν μάχην· οἱ καταδρομεῖς θεωροῦντες τὴν ἐχθρικὴν δύναμιν ἰσχυρὰν καὶ ἔχουσιν καὶ πολλὰ πλοῖα ἀπεφάσισαν καὶ ἐπέπεσαν ἐπὶ τῆς σακολεύας, ὡς οὔσης ἰσχυροτέρας. Ἀνέβη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁ Τρικουβέρτης καὶ κατόπιν αὐτοῦ οἱ ἄλλοι καὶ ἔθεσαν τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου· εἰς τῶν καταδρομέων ἔτρεξε ξιφῆρης νὰ χτυπήσῃ τὸν πηδαλιούχον, ὅστις φοβηθεὶς εἶπεν ὅτι ἦτο χριστιανός (α)· ὁ καταδρομεὺς ἀκούσας ὅτι εἶναι χριστιανός ἐγύρισε πρὸς τὴν πῦρραν μὴ θέλων νὰ τὸν φονεύσῃ, ὡς χριστιανόν· ὁ δὲ πηδαλιούχος ῥίπτει τὴν πιστόλαν ἣν ἐκράτει κατὰ τοῦ καταδρομέως καὶ τὸν φονεύει· οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐμβῆκαν εἰς τὸ πλοῖόν των (β)

(α) Τῷ οὗτος ἦτο χριστιανός· διότι, γενομένης εἰρήνης, εὐρεθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ ψαριανῶν οἵτινες διηγοῦντο τὰ τοῦ πολέμου τοὺς διηγήθη τὰ τῆς εἰρημένης μάχης καὶ τὸν φόνον τοῦ ψαριανοῦ ὃν οὗτος ἔκαμεν.

(β) Τὸ πλοῖον τοῦτο δὲν ἦτο ἐκ τῶν μυστικῶν, ἀλλ' ἦτο ἐκ τῶν λειῶν, σακολεύα. Ἦτο δὲ πολὺ μικρὸν καὶ σεσηπὸς καὶ ὅλως ἀνίκανον διὰ καταδρομικόν· ἀλλ' ὁ Τρικουβέρτης μὴ ἔχων τὰ χρηματικὰ μέσα νὰ κατασκευάσῃ μυστικὸν ὥπλισεν αὐτό.

καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἔχοντες τοὺς ἰστοὺς τεθραυσμένους καὶ τὰ ἰστία των καταξесχισμένα· διεσώθησαν δὲ εἰς Ψαρὰ μὲ πολλὸν κίνδυνον. Ἐκ τοῦ πληρώματος τούτου ἐφονεύθησαν ἕξ, ὁ Τρικουβέρτης, Π. Ῥέμπελος, Κ. Ῥέμπελος, Γ. Α. Κόκκινος, Κωνσταντῆς Τσούπης καὶ Κωνσταντῆς Λιός, καὶ ἐπληγώθησαν δύο. Τὸν Λιὸν ἐφόνευσεν ὁ χριστιανὸς πηδαλιούχος. Καθ' ἣν στιγμὴν τὸ καταδρομικὸν ἐπέπεσεν ἐπὶ τῆς σακολεύας τὰ μικρὰ ἐχθρικά ἕξ πλοιάρια ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν μάχην.

Ὁ Ἰωάννης Μπαρπαρέσος καὶ Κωνσταντῆς Δ. Βόγιος παραπλέοντες μὲ τὰ μυστικά των περὶ τὸ Καραπούρνο, κατεδίωξαν σακολεύαν τουρκικὴν, ἣ ὁποία ἐλλιμενίσθη εἰς τὸν λιμένα Γ ρ υ λ ι μ ἄ ν ι· οἱ καταδρομεῖς εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα, οἱ δὲ τοῦρκοι τοῦ πλοίου ὠχυρώθησαν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἔδεσαν τὸ πλοῖόν των ἀπὸ τὸν ἰστὸν εἰς αὐτὴν, ὥστε ἂν τυχὸν οἱ καταδρομεῖς τὸ κυριεύσωσι καὶ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτό, νὰ μὴ δύνανται νὰ τὸ ἐκβάλωσι τοῦ λιμένος. Κατέβησαν δὲ καὶ πολλοὶ Καραπουρνιωταὶ τοῦρκοι ὑπερασπιζόμενοι τὸ πλοῖον. Οἱ καταδρομεῖς μετὰ πολλῶν ὥρων μάχην ἐπέβησαν εἰς τὴν σακολεύαν καὶ ἀναβάντες εἰς τὸν ἰστὸν ἔκοψαν τὰ σχοινία, τὴν ἐξήγαγον τοῦ λιμένος καὶ τὴν ἔφερον εἰς Ψαρὰ.

Ἀπὸ τὰ πληρώματα τῶν καταδρομικῶν ἐφονεύθησαν τρεῖς, ὁ Ἰωάννης Κ. Φιλίνης, Ἀντώνιος Κουρλαύτης καὶ Μερμελέχας, ἐπληγώθησαν δὲ πέντε.

Ὁ Δημήτριος Δημητρέλης παραπλέων μὲ τὸ μυστικὸν του ἀπέναντι τοῦ Μ π α μ π ᾱ, ἠγκυροβόλησεν εἰς τὰς νήσους Μαυριᾶ διὰ ν' ἀσφαλίσθῃ ἀπὸ τὸν πνεύσαντα σφοδρὸν νότιον ἄνεμον. Κατὰ τὴν διάβασίν του ἀπὸ Τένεδον οἱ τοῦρκοι τὸν εἶδον καὶ ἀμέσως ὥπλισαν τὰ εὐρισκόμενα ἐκεῖ ὀθωμανικὰ τρία πλοῖα, δύο βρίκια καὶ

μίαν γολέταν, καὶ ἐξελθόντες τοῦ λιμένος ὕψωσαν γαλλικὴν σημαίαν καὶ διευθύνθησαν εἰς Μαυριά, ὅπου τὸ μύστικον ἦτο ἠγκυροβολημένον· ἡ δὲ γολέτα, ὡς ταχυτέρα, ἔφθασε πρώτη εἰς τὸ μύστικον. Οἱ ἐν αὐτῷ ἐνόμισαν ὅτι τὰ πλοῖα εἶναι ἐμπορικὰ καὶ ὅτι μέλλουσι νὰ εἰσέλθωσιν ἐκεῖ, διότι δὲν προφθάνουσι νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἡμέραν. Ἄμα δ' ἐπλησίασεν ἡ γολέτα εἰς αὐτοὺς τῇ ἐφώναξαν ν' ἀπομακρυνθῇ ὀλίγον τῆς ξηρᾶς διὰ νὰ μὴ καθήσῃ εἰς τὰ ῥηχὰ, συγχρόνως δὲ ἀνεγνώρισαν ὅτι ἦτο ὀθωμανικὴ. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε γαλλικὴν σημαίαν διὰ νὰ τοὺς ἀπατήσῃ, ἀμέσως ἔκοψαν τὴν γούμενα τῆς ἀγκύρας καὶ ἐβγῆκαν εἰς τὰ πανιὰ καὶ διευθύνθησαν πρὸς τὴν νῆσον Ἰμβρον. Ἡ γολέτα πλησιάσασα εἰς τὸ μύστικον ἤρχισε νὰ πυροβολῇ μὲ ψιλὰ ὅπλα καὶ μὲ κανόνια· ἐπλησίασε δὲ τόσον ἡ γολέτα τὸ μύστικον ὥστε ἐξ αὐτῆς συνέλαβον οἱ ὀθωμανοὶ τοῦ μικροῦ ἱστοῦ τοῦ μυστίκου τὸ ἱστίον (α) καὶ ἐπροσπάθουν δι' ἐφόδου νὰ κυριεύσωσιν αὐτὸ, τοῦ ὁποίου τὸ πλήρωμα ἐμάχετο γενναίως. Πλησιάσαντα καὶ τὰ βρίκια ἤρχισαν νὰ κανονοβολῶσι καὶ αὐτὰ τὸ μύστικον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸ πλησιάσωσιν. Οἱ ἐν τῇ γολέτᾳ ὀθωμανοὶ ἐφόνευσαν τὸν πηδαλιούχον τοῦ μυστίκου· ἕτερος λαμβάνει τὸ πηδάλιον, πίπτει καὶ αὐτός· ἕτερος δὲ ἀντικαθιστᾷ καὶ τὸν δεύτερον πεσόντα ἐνῶ εἰς ἄλλος κόπτει τὰ ἐξάρτια τοῦ μικροῦ ἱσοῦ, τὸν ὁποῖον ἐκράτουν οἱ τοῦρκοι· καὶ πίπτουσι μὲν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὀθωμανῶν ὁ ἱστός καὶ τὸ ἱστίον, ἀλλὰ τὸ μύστικον ἀπομακρύνεται μαχόμενον καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν του καταδιω-

(α) Τὰ μύστικα εἶχον τρεῖς ἱστοὺς, τὸν πρῶτον, τὸν μεσαῖον καὶ ἓνα μικρὸν εἰς τὴν πρύμνην· τούτου λοιπὸν τὸ ἱστίον ἐκράτουν οἱ ὀθωμανοί.

κόμενον ὑπὸ τῆς γολέτας, ἕως οὗ διέβη τὸ ἀκρωτήριον Κέφαλον, τῆς Ἰμβρου. Εὐρόν δὲ γαλήνην ἔθεσε τὰς κώπας καὶ διὰ τῆς κωπηλασίας ἀπεμακρύνθη τῶν ἐχθρικῶν πλοίων καὶ ἐσώθη ἀγκυροβολῆσαν εἰς τὸν ἅγιον Εὐςράτιον. Ἐκεῖ δὲ ἐνεταφίασαν τοὺς φονευθέντας, ἑπτὰ τὸν ἀριθμόν· πάντες δὲ οἱ ἄλλοι ἦσαν πληγωμένοι, οἱ μὲν βαρέως, οἱ δὲ ἐλαφρῶς. Συνέκειτο δὲ τὸ πλήρωμά των ἐξ ἀτόμων τριάκοντα ἑξ.

Ὁ Ἀνδρέας Σταματάρας, Κωσταντῆς Ζεύλης καὶ Ἰωάννης Διακογιάννης διαπλέοντες μὲ τὰ μύστικα των ἀπεφάσισαν νὰ κυριεύσωσι τὸ εἰς τὸν λιμένα Τσεσμέ ἡ-γκυροβολημένον ἐχθρικὸν βρίκιον· εἰσῆλθον μὲν οὗτοι ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸν λιμένα νύκτα, ἀλλ' οἱ ὀθωμανοὶ τοὺς ἐννόησαν καὶ ἤρχισαν τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τοὺς τουφεκισμοὺς ἀπὸ τοῦ βρίκιον, ἀπὸ τοῦ φρούριον καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν· οἱ καταδρομεῖς μαχόμενοι ἐπέπεσαν ἐπὶ τοῦ βρικίου, ὁμὲν Σταματάρας εἰς τὴν πλευρὰν τὴν βλέπουσαν τὸ φρούριον, ὁ δὲ Ζεύλης εἰς τὴν ἐτέραν πλευρὰν καὶ ὁ Διακογιάννης εἰς τὴν πρῶραν καὶ ἐκυρίευσαν τὸ κατάστρωμα. Ἐκ τοῦ πληρώματος τοῦ βρικίου τρεῖς ἐφονεύθησαν, τὸ δὲ ἄλλο ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐσώθη εἰς Τσεσμέ· τὸν δὲ πλοίαρχον συνέλαβον. Οἱ καταδρομεῖς ἔκοψαν τὴν γούμενα τῆς ἀγκύρας καὶ τὰ ἀπόγαια καὶ ἐξήγαγον τοῦ λιμένος τὸ βρίκιον καὶ τὸ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν. Τὴν ἐπιούσαν ἦλθον ἔξωθεν τῆς Χίου καὶ ἐπώλησαν τὸν πλοίαρχον διὰ γρόσια ἑπτὰ χιλιάδας. Τὸ δὲ πλοῖον ἔχον πυροβόλα ἑξ ἔφερον εἰς Ψαρὰ καὶ τὸ μετεχειρίσθησαν διὰ πυρπολικόν.

Ὁ Νικόλαος Βελισσάριος πλέων εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Κύπρου μὲ τὸ πολεμικόν του πλοῖον, ἀπήντησε κατὰ τὴν θαλασσοπλοΐαν του βρίκιον πολεμικόν τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ-πασσᾶ τῆς Αἰγύπτου· πλησιάσας δ' εἰς αὐτὸ

συνῆψε μάχην. Τὸ τουρκικὸν ἐτράπη εἰς φυγὴν καὶ καταδιωκόμενον ὑπὸ τοῦ Βελισσαρίου ἐβρίφθη εἰς τὴν ξηρὰν τῆς Κύπρου εἰς τὴν φου ν τ ᾱ ν α μ ο υ ρ ο ῦ ζ α. Οἱ Ἕλληνες διευθύνθησαν, τὸ ἔκαυσαν καὶ ἔλαβον ἐκ τοῦ ὀπλισμοῦ του κανόνια δέκα καὶ τέσσαρα.

Ὁ Κωνσταντῆς Τοῦμπος πλέων μεταξὺ Μολύβου καὶ μπαμπᾶ μὲ τὸ μύστικόν του εἶδε σακολεύαν ἑθρικὴν καὶ τὴν κατεδίωξεν. Αὕτη διευθύνθη εἰς τὸν λιμένα Μόλυβον ἵνα ἀσφαλισθῇ· ἀλλὰ τὸ μύστικον τὴν κατεδίωξε καὶ τὴν συνέλαβε πλησίον τοῦ λιμένος Μολύβου καὶ τὴν ἔφερεν εἰς Ψαρὰ μὲ τρεῖς αἰχμαλώτους. Ἦτο δὲ αὕτη φορτωμένη διάφορα ἐμπορεύματα καὶ ἤρχετο ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Ἀνδρέας Σταματάρης ἀναχωρήσας ἀπὸ Ψαρὰ τὴν πρώτην Ἰουνίου 1823 καὶ ἔχων ἑγγραφα ναυτιλιακά τακτικά, περιέπλεε μὲ μύστικον μεταξὺ Τσεσμέ καὶ Χίου καὶ εἶδε πλοιάριον μὲ δύο ὀθωμανούς· συνέλαβε δὲ τὸ πλοιάριον καὶ ἐπώλησε τοὺς ὀθωμανοὺς διὰ πέντε χιλιάδες γρόσια. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Πάτμον καὶ ἠγόρασε δύο πυροβόλα διὰ τὸ μύστικον. Πληροφορηθεὶς δ' ἐκεῖ ὅτι εἰς Λέρον εὐρίσκονται δύο κανόνια καταλληλότερα διὰ τὸν ὀπλισμὸν τοῦ μυστίκου, μετέβη εἰς Λέρον καὶ ἐκεῖ εὔρε πολεμικὸν βρίκιον αὐστριακὸν ἠγχυροβολημένον, τὸ ὁποῖον εἶχε συλλάβει γολέταν Κασίαν, ἥτις ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐλλιμενισμένη. Ἀγνοῶν ὁ Σταματάρης τὴν σύλληψιν τῆς γολέτας παρὰ τοῦ βρικίου, ἐσυμφώνησε τὰ κανόνια καὶ τὰ ἔμβασε εἰς τὴν λέμβον διὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ μύστικον. Τοῦτο ἰδὼν ὁ διευθυντὴς τοῦ αὐστριακοῦ βρικίου ἔπεμψε τὴν λέμβον του εἰς τὸ μύστικον μὲ ἀξιωματικὸν καὶ τοὺς ἠρώτησε πόθεν εἶναι καὶ διὰ τί ἐπῆγαν εἰς Λέρον· τοὺς ἀπεκρίθησαν ὅτι εἶναι ψαριανοὶ καὶ ὅτι τοὺς ἔπεμψεν εἰς Λέρον τὸ ψαριανὸν

πολεμικὸν πλοῖον (α), τὸ ὁποῖον ἦτον εἰς Πάτμον, ἵνα ἀγοράσωσι τὰ κανόνια. Ὁ ἀξιωματικὸς τοὺς ἀπήντησε νὰ ὑπάγωσι μὲ τὸ μύστικον πλησίον τοῦ βρικίου διὰ νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ ὁ διευθυντὴς διὰ τὰ Ψαρά· πλησιάσας λοιπὸν ὁ Σταματάρης ἠγκυροβόλησε πλησίον τοῦ βρικίου, τὸ ὁποῖον ἔπεμψε τὴν λέμβον του καὶ τὸν ἔλαβεν· ὁ διευθυντὴς τὸν ἠρώτησε διὰ τὸν ἐκεῖ πηγεμόν του, ὁ δὲ Σταματάρης τὸν ἀπήντησεν ὅτι ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν πλοίαρχον τοῦ πολεμικοῦ πλοίου ἀπὸ Πάτμον ἵνα ἀγοράσῃ τὰ κανόνια καὶ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖ. Ὁ διευθυντὴς διέταξεν ἀμέσως καὶ ἔβαλαν τὸν Σταματάρην εἰς τὰ σίδερα καὶ ἔπεμψε πάλιν τὴν λέμβον καὶ ἔλαβεν ὅλον τὸ πλήρωμα εἰς τὸ βρίκιον· ἐκτὸς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Σταματάρᾳ καὶ ἑνὸς παιδός, (καὶ ἑνὸς ἄλλου ὅστις ἐπειδὴ ἦτον εἰς τὴν πόλιν Λέρον δὲν ἐζήτηθῇ ὑπὸ τῶν αὐστριακῶν). Ἀφοῦ μετέφερον τὸ πλήρωμα εἰς τὸ πλοῖον ἐλάμβανον ἓνα ἓνα, ἐπὶ λόγῳ ὅτι θὰ τοὺς ἐξετάσωσι καὶ τοὺς μετέφερον εἰς τὸ ἀμπάρι καὶ τοὺς ἐσιδηροδέσμιοι χεῖρας καὶ πόδας χωρὶς νὰ τοὺς ἐξετάσωσιν· ὅτε δ' ἐζήτησαν νὰ μάθωσι διὰ τί τοὺς ἐσιδηρόδεσαν, οἱ αὐστριακοὶ τοὺς ἀπήντησαν ὅτι εἶναι κακοὶ ἄνθρωποι· οἱ Ἕλληνες τότε εἶπον ὅτι ἂν ἦναι κακοὶ ἄνθρωποι ἄς τοὺς ὑπάγουν εἰς Πάτμον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν πλοῖον, εἰς Σάμον, εἰς Ψαρά, εἰς Ὑδραν ἢ εἰς τὴν Διοίκησιν ἢ ὅπου θέλουν διὰ νὰ τοὺς τιμωρήσωσιν αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαί. Πρὶν δὲ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου πολεμικὸν Ἑλληνικὸν πλοῖον διέβαινεν ἔξωθεν τοῦ λιμένος. Οἱ αὐστριακοὶ φοβούμενοι μήπως τὸ πολεμικὸν ἰδὼν τὸ μύστικον ἠγκυροβολημένον πλησίον τοῦ βρικίου ἐλλιμενισθῇ ἐκεῖ, ἐφώναζαν εἰς τὸ μύστικον νὰ κα-

(α) Τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτο τῶν ἀδελφῶν Βελισσαρίων καὶ διευθύνετο ἀπὸ τὸν Ν. Βελισσάριον.

τεβάσουν τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, ἥτις ἦτον ὑψωμένη ἐκεῖ· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σταματάρου καὶ ὁ παῖς ὁστις ἦτον εἰς τὸ μύστικον δὲν τὴν κατεβίβασαν, ἐπεμψαν λέμβον ἐκ τοῦ βρικόιου μὲ ἀξιωματικὸν καὶ τὴν κατεβίβασαν. Μετὰ ταῦτα ὥπλισαν τὸ μύστικον καὶ ἐπιβάντες αὐστριακοὶ τινὲς καὶ εἰς ἀξιωματικὸς ἀπῆλθον πρὸς ἀναζήτησιν τῶν κλεπτῶν, οὓς εἶχον μάθει ὅτι εἰς ἐκεῖνα τὰ παράλια εὐρίσκονται συνηγμένοι. Ὁ τουρκικὸς στόλος ἰδὼν τὸ μύστικον τοῦτο τὸ συνέλαβε καὶ ἠγκυροβόλησεν εἰς Ῥόδον· ὁ πασσὰς τῆς Ῥόδου ἐπῆρε τὸν παῖδα καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ Ψαρῶν· ὁ δὲ παῖς τῷ εἶπεν ὅτι τὰ Ψαρά εἶναι γεμάτα κανόνια· τοῦτο ἀκούσας ὁ πασσὰς ἐφιλοδώρησε παράδες πεντήκοντα πρὸς τὸν παῖδα. Ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ αὐστριακοὶ μὲ τὸ μύστικον ἐκεῖθεν ἤλθον εἰς Κῶ καὶ εὗρον τὸ βρικόιον καὶ τὴν Κασίαν γολέταν ἠγκυροβολημένα. Ἀποπλεύσαντα δ' ἐκεῖθεν καὶ τὰ τρία πλοῖα ἠγκυροβόλησαν εἰς Σμύρνην, ὅπου διέμεινε τὸ πλῆρωμα τοῦ μυστίκου ἐπὶ τοῦ βρικόιου ἡμέρας ἕξ, μετὰ ταῦτα δὲ τὸ ἀπήγαγον εἰς τὸ αὐστριακὸν δίκροτον, τὴν ναυαρχίδα, καὶ τοὺς ἔβγαλαν τὰ σίδερα ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας καὶ τοὺς ἔβαλαν εἰς φυλακὴν. Ἀπὸ τοὺς Κασίους εἶχον μόνον τὸν πλοίαρχον, διότι τοὺς ναύτας ὁ διευθυντὴς τοῦ βρικόιου ἀφῆκεν εἰς τὴν Ἀστυπαλαίαν, ὅπου συνέλαβε τὴν γολέταν. Ὁ αὐστριακὸς ναύαρχος ἠρώτησε τοὺς συλληφθέντας καταδρομεῖς ἂν γνωρίζουν νὰ κάμωσι τὸν πρωρέα ἵνα ὑπάγῃ εἰς ἕξ αὐτῶν εἰς τὴν αὐστριακὴν πολεμικὴν γολέταν ὡς τοιοῦτος· οἱ καταδρομεῖς ἀπήντησαν ὅτι πάντες γνωρίζουσιν, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπάγει, διότι θέλουν νὰ γυρίσουν εἰς τὴν πατρίδα των· εἷς δὲ μόνον Πάτμιος ἐδέχθη καὶ ἐπέμφθη πρωρεὺς εἰς τὴν γολέταν.

Τὸ πλῆρωμα τοῦ μυστίκου συγκεῖμενον ἀπὸ 22 ἄν-

δρας, ἤδη συνέκειτο ἐξ εἴκοσι, διότι ἔλειψεν ὁ Πάτριος καὶ εἷς ἕτερος, ὅστις ἔμεινεν εἰς Λέρον. Ἀφοῦ δ' ἔμειναν εἴκοσι πέντε ἡμέρας ἐπὶ τοῦ δικρότου τοὺς ἔθεσαν εἰς λέμβον ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὴν Αὐστριακὴν γολέταν, ἣτις θὰ τοὺς μετακομίσῃ εἰς Ψαρά. Ἐνῷ δ' εἰσέτι εὐρίσκοντο εἰς τὴν λέμβον, εἷς παῖς χριστιανός, εὐρισκόμενος ἐπὶ τοῦ δικρότου τοὺς εἶπεν ὅτι δὲν θὰ τοὺς ὑπάγουν εἰς τὴν γολέταν ἀλλὰ θὰ τοὺς ἐκβάλωσιν ἔξω εἰς τὴν Σμύρνην. Μαθόντες οἱ καταδρομεῖς τοῦτο ἐζήτησαν ἀπὸ τοὺς αὐστριακοὺς νὰ τοὺς δώσωσι τὰ ὅπλα των καὶ τοὺς παρεκάλεσαν νὰ κρατήσωσι τὸν παῖδα ἵνα μὴ τὸν ἐξομώσωσιν οἱ τοῦρκοι· οἱ αὐστριακοὶ τοὺς ἀπήντησαν ὅτι τὰ μὲν ὅπλα δὲν τὰ δίδουν, ἀλλὰ νὰ μὴ φοβῶνται, διότι εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι. Εἶτα δὲ ἔχοντες δύο λέμβους ὠπλισμένας μὲ στρατιώτας τὰς ἐπεμψαν πρὸς συνοδίαν τῶν καταδρομέων, τοὺς ὁποίους ἀπήγαγον εἰς Σμύρνην καὶ τοὺς παρέδωσαν εἰς τὸν πασσά, ὅστις διέταξε καὶ τοὺς ἔθεσαν εἰς φυλακὴν σιδηροδεσμίους. Τὴν ἐπιούσαν προσεκάλεσε τὸν Σταματάραν καὶ τὸν ἐξέτασε πῶς τοὺς συνέλαβον οἱ αὐστριακοί· ἀφοῦ δὲ οὗτος διηγήθη τὸ γεγονός, ὁ πασσὰς τὸν ἠρώτησεν ἂν ἔχουν εἰς τὰ Ψαρὰ τούρκους διὰ νὰ τοὺς ἀλλάξῃ.

— Ναι, εἶπεν ὁ Σταματάρας, ἔχουν πολλοὺς καὶ δίδουν πέντε τούρκους δι' ἓνα ἀπὸ ἡμᾶς.

Ὁ δὲ πασσὰς ἀπήντησεν ὅτι πρῶτον θὰ γράψῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν δι' αὐτοῦς· ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι τοὺς ἡγόρασεν ἀπὸ τοὺς αὐστριακοὺς δι' εἰκοσιοκτὼ χιλιάδας τάληρα. Μετὰ ταῦτα προσεκάλεσεν ὁ πασσὰς καὶ τὸν παῖδα καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν ἔχουν τὰ Ψαρὰ κανόνια, ὃ δὲ παῖς ἀπήντησεν ὅτι ἔχουσι πολλὰ.

Διέμειναν δὲ οἱ καταδρομεῖς εἰς τὴν φυλακὴν τεσσαράκοντα πέντε ἡμέρας σιδηροδέσμιοι, ἐνῷ ἐκ τοῦ γαλ-

λικοῦ προξενείου καθ' ἐκάστην ἐπέμπετο εἰς καὶ τοὺς παρηγόρει. Τέλος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τοὺς ἐξήγαγον τῆς φυλακῆς, τοὺς ἔδωσαν οἱ χριστιανοὶ φορέματα καὶ ἐνεδύθησαν, οἱ δὲ τοῦρκοι ἔχοντες ψιλὴν ἄλυσιν τοὺς ἔδεδσαν ἀπὸ τὸν λαιμὸν ἓνα πρὸς ἓνα ὅλους, συμποσούμενον μετὰ τοῦ Κασίου εἰς 21. Φρουρὰ δὲ ἐξ ὀγδοήκοντα ἀνδρῶν ἀνεχώρησεν ἵνα τοὺς ἀπαγάγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν (α). Ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτός διέμειναν εἰς χωρίον ἀπέχον τῆς Σμύρνης τέσσαρας ὥρας. Τὴν ἐπιούσαν τοὺς ἐβίασαν νὰ ὁδοιπορήσωσι πεζοί, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο νὰ ὁδοιπορήσωσιν ἔλαβε ζῶα ἡ φρουρὰ ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἐπεβίβασεν εἰς αὐτὰ ἄλυσιδεμένους. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ζῶα δὲν ἐβάδιζον τακτικὰ κατὰ μῆκος τῆς ἀλύσεως, δι' ἧς ἦσαν δεδεμένοι, ἔρριπτον αὐτοὺς κάτω, καὶ ὁ εἷς ἔσυρε τὸν ἄλλον καὶ τὸν ἔρριπτε· βασανιζόμενοι δὲ οὕτω καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν οἱ δυστυχεῖς τὸ ἑσπέρας διέμειναν εἰς Μαγνησίαν, τὴν δ' ἐπιούσαν ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὴν φρουρὰν· ἔκαμαν δὲ καθ' ὁδὸν ἕξ σταθμούς. Βασανιζόμενοι καὶ ταλαιπωρούμενοι ἀνιλεῶς μετὰ ἑνδεκα ἡμερῶν ὁδοιπορίαν ἔφθασαν εἰς Μπουγδανιά.

Ἐντούτοις οἱ αἰχμάλωτοι ἀφότου ἀνεχώρησαν ἀπὸ Σμύρνην συνέλαβον τὸν σκοπὸν τῆς ἐλευθερώσεως των καὶ διελογίζοντο ποῦ καὶ πῶς νὰ ἐκτελέσωσι τὸ σχέδιόν των. Εἰς ἓνα ἐκ τῶν σταθμῶν ὑπῆγε πρὸς αὐτοὺς γέρων τις χριστιανὸς τὸν ὅποιον παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ὑπάγῃ πνευματικὸν ἵνα ἐξωμολογηθῶσι· τὸ ὅποιον καὶ ὑπεσχέθη νὰ πράξῃ. Τὴν ἐπιούσαν ὁ γέρων τοὺς ἔφερεν

(α) Ὁ πασσάς τῆς Σμύρνης ἀνήγγειλεν εἰς τὸν σουλτάνον τὴν σύλληψιν τῶν ψαριανῶν, ὁ δὲ σουλτάνος ἔπεμψε φερμάνι εἰς τὸν πασσάν ἵνα τοὺς ἀποστείλῃ.

ὑψωμα τῆς μεγάλης πέμπτης καὶ τοὺς εἶπε νὰ τὸ φά-
γουν καὶ ὅσας ἁμαρτίας ἔκαμαν αὐτὸς τὰς ἀναδέχεται.

— Ἐκεῖνο δὲ ποῦ ἔχετε εἰς τὸν νοῦν σας, τοὺς προ-
σέθηκε, νὰ μὴ τὸ ἐβγάλετε, καὶ ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Πανα-
γία θὰ σᾶς ἐλευθερώσῃ.

Τὴν ὁμιλίαν ταύτην τοὺς τὴν ἐπανέλαβε πολλάκις,
αὐτοὶ δ' ἀπήντων ὅτι εἰς τὸν νοῦν των δὲν ἔχουσι τίποτε·
ὅτε δ' ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν ὁ γέρων τοὺς παρηκολούθησεν
ὥρας τινὰς καὶ τοὺς ἐπανελάμβανε,

— Ἐκεῖνο δὲ ποῦ ἔχετε εἰς τὸν νοῦν σας νὰ μὴ τὸ
ἐβγάλετε καὶ ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία θὰ σᾶς ἐλευθε-
ρώσῃ.

Εἰς Μπουγδανιὰ τοὺς ἐπεβίβασαν εἰς πλοῖον, Ἄλα-
μὰνα, μετὰ φρουρᾶς εἰκοσιδύω ὀπλοφόρων ὀθωμανῶν καὶ
τοὺς ἐπεμψαν διὰ Κωνσταντινούπολιν· ἀλλ' ἀπὸ ἐναντίους
ἀνέμους ἠγκυροβόλησαν εἰς Κουμπουρνοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς
τῆς φρουρᾶς ἐπεμψε μὲ πλοιάριον, πιαντέ, δύω ὀθωμα-
νοὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα δώσωσι τὴν εἴδησιν καὶ
λάβωσι τὰ δῶρα. Εἰς Κουμπουρνοῦ ἀπεφάσισαν οἱ κα-
ταδρομεῖς νὰ φονεύσωσι τοὺς Τούρκους· ἀλλ' ἐπειδὴ
ἦσαν ἐκεῖ ἐπτὰ ἕτερα καίκια ἀραγμένα δὲν ἐξετέλεσαν
τὴν ἀπόφασίν των. Ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν μετὰ τῶν
πλοιαρίων ἐλοξοδόρμουν ἀπέναντι τοῦ ἁγίου Στεφάνου·
ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς ἀπεφάσισαν νὰ ἐκτελέσωσι
τὴν ἀπόφασίν των. Ἄλλ' εἰς ἐξ αὐτῶν, Φωκιανὸς, ἔχων
συγγενεῖς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐλπίζων ἀπὸ αὐ-
τοὺς τὴν ἀπελευθέρωσίν του δὲν ἐσυμφώνει μὲ τοὺς συμ-
πάσχοντας συναδέλφους του. Ἀφοῦ δὲ ὁ Σταματάρης
τὸν ἠπειλήσεν ὅτι πρῶτον θὰ φονεύσῃ αὐτὸν καὶ ὕστε-
ρον τοὺς τούρκους ἐσιώπησε· τότε ἐβγαλαν τὰ σίδερα
ἅτινα εἶχον προπαρασκευάσει πρὸς τοῦτο, καὶ ἐξῆλθε
πρῶτος εἰς τὸ κατὰστρωμα ὁ Σταματάρης, κατόπιν δὲ

καὶ οἱ ἄλλοι ἄνευ ὀπλων, καὶ ἐπιπεσόντες κατὰ τῶν ὀθωμανῶν ἔλαβον τὰ ὀπλα των καὶ ἄλλους μὲν ἐφόνευσαν, ἄλλους δὲ ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν· διέταξαν δὲ συγχρόνως καὶ τὸ πλήρωμα καὶ τὸν πλοίαρχον νὰ καταβῶσι εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου, διότι ἦσαν χριστιανοί· οὕτως ἐγίναν κύριοι τοῦ πλοίου. Πλησίον αὐτῶν ἐλοξοδρῶμουν καὶ τὰ εἰρημένα ἐπτὰ πλοῖα, ἅτινα ἤκουον τὰς κραυγὰς τῆς πάλης· ἀλλ' οὐδὲν κατ' αὐτῶν κίνημα ἔκαμον. Γενόμενοι δὲ οἱ καταδρομεῖς κύριοι τοῦ πλοίου καὶ ἔχοντες τὸν ἄνεμον οὐριον διευθύνθησαν πρὸς τὸν Ἑλλησποντον· τὴν δ' ἐπιοῦσαν, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ἐνῶ ἔπλεον ἀπέναντι τῶν Ἀγανοχώρων, τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου ἐζήτησε νὰ τὸ ἐβγάλωσιν εἰς τὴν ξηράν. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ καταδρομεῖς εἶδον πλοῖον αὐστριακὸν ἐμπορικὸν ἀπεφάσισαν νὰ τὸ κυριεύσωσι καὶ νὰ ἐξέλθωσι τοῦ Ἑλλησπόντου με αὐτὸ, ν' ἀφήσωσι δὲ τὸ πλοῖον ὅπερ τοὺς ἔφερεν εἰς τὸ πλήρωμά του. Πνέοντος ὁμως νοτίου σφοδροῦ ἀνέμου καὶ ὑπαρχόντων μεγάλων κυμάτων, δὲν ἐπεχείρησαν νὰ τὸ κυριεύσωσι. Μετὰ πέντε ἡμερῶν διάπλουον ἡγχυροβόλησαν εἰς Παλατάρι, ἐπειδὴ δὲ εἶχον ἀνάγκην ὕδατος, ἐνεδύθησαν ἱμάτια πενιχρά, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς των ἔθηκαν σερβέταν κυανῇν, διὰ νὰ φαίνωνται ὅτι εἶναι ῥαγιάδες· τὸν δὲ Φωκιανόν, ὅστις ἐγνώριζε τὴν τουρκικὴν γλώσσαν τὸν ἐνέδυσαν με τὰ τῶν φονευθέντων ὀθωμανῶν ἱμάτια καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηράν καὶ ὕδρευσαν. Εἰς δὲ ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εὐρισκομένους ὀθωμανοὺς ἀφοῦ τοὺς ἔδωκε καρπούζια τοὺς ἠρώτησε ποῦ ὑπάγωσι. Τὸν ἀπήντησαν—εἰς τὴν Τένεδον. Ὁ ὀθωμανὸς τότε τοὺς παρήγγειλε νὰ προσέχωσι νὰ μὴ τοὺς συλλάβωσιν οἱ κλέπται ὅπου εἶναι ἔξω.

Ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν ἔφθασαν εἰς τὸ Τσανακκαλεσὶ νύχτα, οἱ δὲ Τρῦρκοι τοὺς ἐφώναξαν ν' ἀράξωσι καὶ

νὰ μὴν ἐξέλθωσι νύκτα τῶν φρουρίων· ἀλλ' οἱ καταδρο-
 μεῖς ἐτοιμασθέντες ν' ἀντιπαραταχθῶσιν, ἐὰν τυχὸν πέμ-
 ψωσιν οἱ ὀθωμανοὶ πλοιάρια καὶ τοὺς βιάσωσιν, ἐξηκο-
 λούθησαν τὸν πλοῦν των. Οἱ τοῦρκοι βλέποντες αὐτοὺς
 προχωροῦντας ἤρχισαν νὰ φωνάζωσι, νὰ τοὺς ἀπειλῶσι
 καὶ νὰ τοὺς ὑβρίζωσιν, ἔρριψαν δὲ καὶ κατ' αὐτῶν δύω
 βολὰς κανονίων αἱ ὁποῖαι ἐτρύπησαν τὸ ἱστίον των. Ἀ-
 κούσαντες καὶ οἱ τοῦρκοι τοῦ δυτικοῦ φρουρίου τοὺς κα-
 νονοβολισμοὺς ἔρριψαν καὶ αὐτοὶ ἓνα κατὰ τῶν κατα-
 δρομέων, οἵτινες ἐφώναξαν, «ζήτω ἡ ἐλευθερία μας.»
 Διαβάντες τὰ φρούρια τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν 14 Σεπ-
 τεμβρίου καὶ ἐρχόμενοι εἰς τὰς νήσους Μαυριὰ ἀπήντη-
 σαν τὸν τουρκικὸν στόλον, οὗτινος μία φρεγάτα τοὺς
 κατεδίωξε. Οἱ καταδρομεῖς ὕψωσαν σημαίαν ὀθωμανι-
 κήν, δηλαδὴ ὅτι εἶναι ὀθωμανικὸν πλοῖον· τοῦτο δὲ ἡ
 φρεγάτα ἰδοῦσα ἐπέστρεψεν εἰς τὸν στόλον. Διελθόντες
 ἀκολούθως διὰ μέσου τοῦ τουρκικοῦ στόλου ἡγχυρο-
 βόλησαν εἰς Τένεδον, εἰς Ποριὰς λιμάνι· δύω δὲ ὀ-
 θωμανοὶ ἀπὸ τὴν ξηρὰν τοὺς ἐφώναζαν νὰ τοὺς λάβουν
 ἐπὶ τοῦ πλοίου των ἵνα τοὺς μεταφέρωσιν εἰς Μιτυλή-
 νην· οἱ δὲ καταδρομεῖς τοὺς ἀπήντησαν ὅτι θὰ τοὺς λά-
 βωσιν ὅταν ἀναχωρήσωσιν. Ἀποπλεύσαντες καὶ ἐκεῖθεν
 ἐφθασαν εἰς Σίγρι, ἐπειδὴ δὲ ἔπνεε νότιος ἄνεμος ἐπλευ-
 σαν πρὸς δυσμὰς καὶ ἀπήντησαν τὸν ἐλληνικὸν στόλον
 τὸν ὁποῖον ἐξέλαβον ὡς τουρκικόν. Πλοῖον τότε ἀπο-
 σπασθὲν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου ἔχον ὑψωμένην τουρκι-
 κήν σημαίαν τοὺς κατεδίωξε· τότε ὕψωσαν καὶ οἱ κατα-
 δρομεῖς τουρκικὴν σημαίαν διευθυνθέντες πρὸς τὴν νῆ-
 σον Ἅγιον Εὐστράτιον. Πλησιάσαντες δὲ εἰς τὴν νῆσον
 ἔθεσαν τὸ πλοῖον των εἰς ἀγκάλην καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν
 ξηρὰν ἵνα πολεμήσωσι τὰς λέμβους. Τὸ πλοῖον τοῦ στό-
 λου ἔπεμψε τὴν λέμβον του ἵνα τοὺς συλλάβῃ· πλησιά-

σασα δὲ αὕτη τοὺς ἠρώτησε τίνες εἶναι, μαθόντες δὲ ὅτι
 εἶναι ψαριανοὶ καὶ ὅτι ἔρχονται ἀπὸ Κωνσταντινουπόλιν
 οἱ ἐν τῇ λέμβῳ ἔμειναν ἐκστατικοὶ καὶ τοὺς εἶπον ὅτι καὶ
 αὐτοὶ εἶναι σπετσιῶται· τότε δὲ οἱ ψαριανοὶ τοὺς διηγῆθη-
 σαν τὸ ἱστορικόν των καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖόν των
 διευθύνθησαν εἰς τὸ σπετσιωτικόν συνοδευόμενοι ὑπὸ τῆς
 λέμβου. Ἐξηκολούθησε δὲ τὸ πλοῖον τῶν καταδρομέων
 τὴν πορείαν του προηγουμένου τοῦ σπετσιωτικοῦ· οἱ κα-
 ταδρομεῖς ἠγκυροβόλησαν εἰς Σχύρον καὶ ἐκεῖθεν συνο-
 δευόμενοι πάλιν ἀπὸ τὸ σπετσιωτικόν ἦλθον εἰς Ψαρά ὅ-
 που οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ συμπολίται των τοὺς ὑπεδέχθησαν
 ὡς ἐξελθόντας ἐκ τοῦ τάφου, ὡς τὸν ἀναστηθέντα Λά-
 ζαρον. Πωλήσαντες δὲ τότε τὸ πλοῖον καὶ τὸ φορτίον,
 ὅπερ ἦτο ῥοβύθια, λάδι καὶ γλυκάνισος καὶ διανείμαντες
 τὸ εἰσπραχθὲν, ἔλαβεν ἕκαστος μερίδιον γρόσια διακόσια
 ἑξήκοντα· ἐπίσης δὲ καὶ ἕκαστος ναύτης τοῦ πληρώμα-
 τος τοῦ πλοίου ἔλαβε γρόσια 260· τὸ πλοῖον τοῦτο εἶχε
 μὲν Ἑλληνας ναύτας ἀλλ' ἦτο ὀθωμανικόν, καθὼς καὶ
 τὸ φορτίον.

Ὁ πλοίαρχος Δημήτριος Χ. Γ. Κοτζιάς, ψαριανὸς
 παραπλέων τὰς θαλάσσας τῆς Κρήτης μὲ τὸ πολεμι-
 κόν του πλοῖον, γολέταν, ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα
 τοῦ ἁγίου Νικολάου τῆς Κρήτης καὶ ἐσυμφώνησε μὲ
 τοὺς ἐκεῖ Κρήτας νὰ διατηρήσῃ τὸν ἀποκλεισμόν τῆς
 Σπιναλόγγας. Ἐνῶ δὲ διέμενεν ἐκεῖ, οἱ τοῦρκοι τῆς Σπι-
 ναλόγγας πληροφορηθέντες τὴν εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἁ-
 γίου Νικολάου διαμονὴν τοῦ πλοίου, ὥπλισαν δεκατρία
 πλοιάρια καὶ μίαν γολέταν καὶ ἐμβάντες εἰς αὐτὰ πολ-
 λοὶ ὀπλοφόροι διὰ νὰ τὸ κυριεύσωσι ἐξ ἐφόδου, ἀπῆλ-
 θον ἐκεῖ τὴν νύκτα καὶ ἤρξαντο τῆς μάχης μὲ ψιλὰ
 ὅπλα καὶ κανονοβολισμούς. Ἀμέσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ
 πλοίου τοὺς ἀντεπυροβόλησαν, καὶ κόψαντες τὴν γού-

μεναν τῆς ἀγκύρας ἐξῆλθον εἰς τὰ πανιά, καὶ ἔχοντες τὸν ἄνεμον βοηθητικὸν κατεδίωξαν τὰ ἐχθρικὰ ἕως εἰς τὸν λιμένα τῆς Σπιναλόγγας. Ἐπληρώθησαν δὲ ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ δέκα καὶ εἷς ἐφονεύθη, ὁ Ἰωάννης Μικέλος. Περὶ τοῦ γεγονότος τούτου ἔγγραψε καὶ ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν τὰ ἑξῆς.

Ἀριθ. 569.

Πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν.

Κατὰ τὴν 18 νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1822, ὁ καπετὰν Δημήτριος Χ. Γεωργίου Κοντσιᾶς εὐρέθη μὲ τὴν γολέταν του εἰς τὸν λιμένα τοῦ ἁγίου Νικολάου τῆς Σπιναλόγγας, ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς ἐκεῖ Κρήτας διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν πολιορκίαν τῆς Σπιναλόγγας· εὐρισκόμενος ἐκεῖ ἀραγμένος. ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν Σπιναλόγγαν διὰ νυκτὸς δεκατρία πλοῖα λεγόμενα μαλτέζες, καὶ μία γολέτα μὲ πολλοὺς ὅπλοφόρους καὶ ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς γολέτας, ἥτις ἐσηκώθη εἰς τὰ πανιά καὶ κατεδίωξε τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα, ναυμαχοῦντες ὥρας ὀκτὼ μὲ ψιλὰ ὄπλα καὶ πυροβόλα, καὶ εἰσῆλθον εἰς Σπιναλόγγαν. Ἐπληρώθησαν ἐκ τῆς γολέτας τῆς ἐλληνικῆς δέκα, καὶ εἷς ἐφονεύθη.

(Τ. Σ.)

Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ὁ Ἀνδρέας Λευθεράκη πληροφορηθεὶς ἀπὸ δύο συντρόφους του Φωκιανούς, ὅτι κερβάνια καὶ διαβάται διαβαίνουνσι παρὰ τὴν θάλασσαν κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου Τσαταρλῆ, πηγαينوερχόμενα εἰς Σμύρνην καὶ εἰς ἄλλα μέρη, καὶ ἰδὼν ὅτι ἐκεῖ δύνανται νὰ συλλάβωσι τὰ κερβάνια καὶ τοὺς διαβάτας, ἀνεχώρησε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπὸ Ψαρὰ μὲ τὸ μύστικόν του καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Τσαταρλῆ, ἠγκυροβόλησεν εἰς νησίδιον ὀνομαζόμενον Πλατύ. Διαμείνας δὲ ἐκεῖ μίαν ἡμέραν, τὴν ἐπιούσαν πρὸς τὸ ἑσπέρας ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου εἰς τὸ πλησιέστερον μέρος τοῦ δρόμου. Ἀπεβίβασε δὲ εἰς τὴν ξηρὰν δώδεκα

ἄνδρας ὠπλισμένους, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν
 Φωκιανῶν. Διελθόντες ὥρῶν διάστημα ἔφθασαν εἰς τὸν
 δρόμον καὶ κατέλαβον τὰς θέσεις στήσαντες ἐνέδρας.
 Περιέμενον δ' ἐκεῖ μέχρι τῆς 3 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὅτε
 ἤκουσαν ποδοβολητὸν ζώων καὶ κρότον πολὺν, εἶδον δὲ
 διαβαίνοντας καὶ πολλοὺς ἵππεῖς ὠπλισμένους, τὸν ἀριθ-
 μὸν τεσσαράκοντα πέντε. Ἐννοήσαντες δὲ ὅτι δὲν ἦτο
 κιρβάνιον δὲν τοὺς ἐκτύπησαν διὰ νὰ μὴ δώσωσιν ὑπο-
 νοίας εἰς τὸ μετὰ ταῦτα καὶ ματαιώσωσι τοὺς σκοποὺς
 των. Ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν ἦλθον εἰς τὸ μύστικον καὶ
 ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρά. Πρὸς ἐνδυνάμωσίν των δὲ παρέ-
 λαβον καὶ ἄλλους ἄνδρας καὶ τὸν Ἰωάννην Φιλίνην με-
 τὴν γολέτταν του καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ Ψαρὰ διὰ τὸν
 αὐτὸν σκοπὸν· ἀπῆλθον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Τσαταρλῆ,
 ἠγχυροβόλησαν καὶ αὖθις εἰς τὸ νησίδιον Πλατὺ καὶ πε-
 ριέμενον δύο ἡμέρας ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τῆς διαβά-
 σεως τῶν κιρβανίων. Ἄμα δ' ἔφθασεν αὕτη, τὸ ἑσπέρας
 ἀνεχώρησαν μετὰ τὸ μύστικον καὶ μετὰ μίαν λέμβον τὴν
 ὁποίαν εἶχον καὶ ἀφήσαντες ἠγχυροβολημένην τὴν γο-
 λέταν, ἀπῆλθον εἰς τὸν μυχόν, ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν
 ἄνδρες εἰκοσιπέντε ὠπλισμένοι καλῶς, καὶ φθάσαντες
 περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὸν δρόμον κατέλαβον τὰς θέ-
 σεις στήσαντες ἐνέδραν καὶ περιμένοντες. Περὶ τὰς δύο
 μετὰ μεσονύκτιον ἤκουσαν ποδοβολητὸν ζώων καὶ τὸν
 κτύπον τῶν κωδωνίων καὶ ἐννόησαν ὅτι ἦτο τὸ κιρβά-
 νιον. Ἄμα δ' ἔφθασεν αὐτὸ ἐκτύπησαν τὴν ἐμπροσθο-
 φυλακὴν συγχειμένην ἀπὸ ὀκτῶ ἵππεῖς καὶ ἐφόνευσαν
 τοὺς ἕξ καὶ καταδιώξαντες καὶ τὴν ὀπισθοφυλακὴν συγ-
 χειμένην ἀπὸ ἐπτὰ ἵππεῖς, ἔμεινεν ἀπροστάτευτον τὸ κιρ-
 βάνιον εἰς τὴν ἐξουσίαν των. Κατέλαβον λοιπὸν αὐτὸ
 συγχείμενον ἀπὸ τριάκοντα τρία ζῶα φορτηγὰ, κατε-
 βίβασαν αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔλαβον τὰ φορτία

των εἰς τὸ μύστικον, ἀφήσαντες τὰ ζῶα. Τὴν ἐπιούσαν ἐνωθέντες μὲ τὴν γολέταν ἀπῆλθον εἰς Ψαρά καὶ πωλήσαντες τὰ ἐμπορεύματα ἐσύναξαν τεσσαράκοντα ὀκτὼ χιλιάδες γρόσια.

Τὸ κιρβάνιον τοῦτο ἐρχόμενον ἀπὸ Σμύρνην διευθύνετο εἰς Μαγνησίαν καὶ Πέργαμον, τὰ δὲ ἐμπορεύματα ἦσαν τσόχες, μεταξωτὰ διάφορα, καὶ ἄλλα διάφορα εἶδη ἐμπορευμάτων.

Ὁ Γεώργιος Νικολάου Βρατσάνου ἐξελθὼν εἰς καταδρομὴν μὲ λέμβον τοῦ πλοίου τοῦ Γιάνναρη καὶ φθάσας μεταξὺ Καράπουρνου καὶ Ἀγνουσῶν ἀπῆντησε σακολεύαν Ὁθωμανικὴν, ἣτις μετὰ μιᾶς ὥρας μάχην ἐκυριεύθη μὲ τρεῖς ὀθωμανοὺς ὑπὸ τῆς λέμβου καὶ μετεφέρθη εἰς Ψαρά.

Ὁ Κωνσταντῆς Δημ. Τοῦμπος, παραπλέων μὲ τὸ μύστικόν του εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Μιτυλήνης ἐπλησίασε νύκτα τινὰ εἰς τὸν λιμένα Σκαμιά καὶ εἶδε σακολεύαν ἡγχυροβολημένην· πλησιάσας πρὸς αὐτὴν ἤρχισε νὰ τὴν κανονοβολῇ καὶ τουφεκίζῃ, ἐπίσης καὶ οἱ τοῦρκοι ἤρχισαν τὸν τουφεκισμόν· ἀλλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ μένωσιν εἰς τὴν σακολεύαν ἔλαβον τὴν λέμβον καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν μαχόμενοι. Οἱ καταδρομεῖς εἰσῆλθον εἰς τὴν σακολεύαν καὶ ἐπροσπάθουν νὰ τὴν ἐβγάλωσι τοῦ λιμένος. Ἐκοψαν λοιπὸν πρὸς τούτο τὴν γούμεναν τῆς ἀγκύρας καὶ τὰ ἀπόγαια, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν ἀπομακρύνωσι· θεωροῦντες δὲ ὅτι ἦσαν βαθεὰ τὰ ὕδατα καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν ἦτο καθισμένη ἡ πόρουν διατὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν ἐκβάλωσι. Ἡ δὲ ἐμάχοντο ἐπὶ τρεῖς ὥρας ὅτε ἐφονεύθη ὁ πλοίαρχος· ἰδόντες δὲ οἱ καταδρομεῖς φονευμένον τὸν πλοίαρχόν των καὶ παρατηρήσαντες ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαγάγωσι τὴν σακολεύαν ἀνεχώρησαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν νῆ-

σον τοῦ Ἀτζανοῦ καὶ ἐνεταφίασαν τὸν πλοίαρχον. Οἱ τοῦρκοι εἶχον δεδεμένην τὴν σακολεύαν ἀπὸ τὸν ἱστὸν εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ μὴ τὴν πάρωσιν οἱ καταδρομεῖς· ἀλλ' οὗτοι ἐπειδὴ ἦτο νύκτα δὲν παρετήρησαν πόθεν ἦτο δεδεμένη.

Ὁ Μανώλης Ἰωάννου Μαρούκη περιπλέων μὲ τὸ μυστικόν του εἰς τὰ νερὰ τῆς Ἰωνίας καὶ μὴ εὐρίσκων λείας, ἀπῆλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀλικαρνασσοῦ· περιφερόμενος δ' ἐκεῖ διέκοψε πᾶσαν διάβασιν μεταξὺ Κῶ καὶ Ἀλικαρνασσοῦ. Μὴ δυνάμενοι δὲ οἱ τοῦρκοι νὰ ὑποφέρωσι τὴν πολιορκίαν ταύτην, συνεννοήθησαν οἱ ἐν Κῶ καὶ Ἀλικαρνασσῶ διὰ λέμβου εὐρωπαϊκοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἡγχυροβολημένον, διὰ νὰ καταδιώξωσι τὸ μυστικόν. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐξῆλθον ἀπὸ Ἀλικαρνασσὸν πέντε πλοῖα καὶ ἀπὸ Κῶ τρία· νομίσαντες δὲ αὐτὰ οἱ καταδρομεῖς ὡς φορτηγὰ, ὥρμησαν κατ' αὐτῶν καθὼς καὶ ἐκεῖνα κατὰ τῶν καταδρομέων. Ἀμα ἐπλησίασαν ἄλληλα ἤρχισαν πεισματώδη μάχην, τὸ δὲ μυστικὸν περιεκυκλώθη ἀπὸ τὰ καίκια, τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν ἠδύναντο νὰ κάμωσιν ἔφοδον. Οἱ καταδρομεῖς θεωροῦντες τὰ ἱστία των καταξεσχισμένα ἀπὸ τὰς σφαῖρας τῶν τουφεκίων, καὶ ἰδόντες ὅτι δὲν δύνανται ν' ἀπομακρυνθῶσιν, ἔθεσαν πῦρ εἰς τὴν πυριταποθήκην καὶ ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Οἱ τοῦρκοι ἔλαβον τινὰς ἡμιθανεῖς ἐκ τῆς θαλάσσης, οἵτινες ἔζησαν μίαν ὥραν καὶ ἐτελεύτησαν. Τὸ πλήρωμα τοῦ μυστίκου τούτου συνεκροτεῖτο ἀπὸ ἀνδρας τριάκοντα δύο.

Ὁ Ἰωάννης Διακογιάννης πλέων τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης εἶδε τέσσαρα ὀθωμανικὰ πλοῖα διευθυνθέντα κατ' αὐτοῦ· ἅμα ἐπλησίασαν ἤρχισαν τὴν μάχην· ὁ δὲ Διακογιάννης πλησιάσας εἰς τὰ ῥηχὰ ἐποίει τὰς λοξοδρομίας του εἰς αὐτὰ, εἰς τὰ ὁποῖα τὰ πλοῖα, ὡς με-

γαλήτερα δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσι, διότι ἤθελον καθίσει, ἀλλὰ λοξοδρομοῦντα ἐμάχοντο. Ὁ Διαχογιάννης διὰ ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον ἕως οὗ νυκτώσῃ, ἡ-γχυροβόλησεν εἰς Παναγιὰ μπουρνού· τὰ πλοῖα λοξοδρομοῦντα τὸν ἐκανονοβόλουν, ἀλλὰ τὸν κίνδυνον τῆς θαλάσσης μέχρι τινὸς τὸν ἀπέφυγον· συναχθέντες ὁμως πολλοὶ τοῦρκοι εἰς τὴν ξηρὰν ἤρχισαν νὰ τουφεκίζωσιν, ὥστε οἱ καταδρομεῖς εὐρέθησαν μεταξὺ δύο πυρῶν. Ἀπελπισθεὶς ὁ Διαχογιάννης, ἐξῆλθεν εἰς τὰ πανιὰ μα-χόμενος μὲ τὰ τέσσαρα πλοῖα καὶ μετὰ πέντε ὥρων μά-χην διέφυγε τὸν κίνδυνον· ἐπληρώθησαν δὲ δύο κατα-δρομεῖς, ὁ Νικόλαος Λεβεντίνος καὶ Γεώργιος Κεφάλας.

Ὁ Νικολῆς Ἰωάννου Παρπέρης παραπλέων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας μὲ τὸ μύστικόν του, εἶδε σακο-λεύαν τουρκικὴν, τὴν ὁποίαν κατεδίωξε, πλησιάσας πρὸς αὐτὴν συνῆψε μάχην· ἀλλ' ἡ σακολεύα φεύγουσα ἡγχυ-ροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα Ἀτζανόν, πληγώσασα ἐκ τοῦ καταδρομικοῦ δύο ναύτας. Ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ὁ Παρ-πέρης ἀπῆλθεν εἰς Μιτυλήνην καὶ Τακουμάκια, ἐξῆλ-θε τὴν νύκτα μετὰ ὀκτὼ ἄλλων ναυτῶν εἰς τὴν ξηρὰν, κατέλαβον τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Μιτυλήνην, εἰς Μόλυβον, ἵνα συλλάβωσι πᾶν ὃ,τι ἤθελε τοῦ παρῤῥησια-σθῆ· περὶ τὰ χαράγματα εἶδον ὀθωμανὸν ὠπλισμένον ἐρχόμενον· ἅμα ἐπλησίασεν αὐτὸς τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐπώλησαν ἀκολούθως εἰς Μιτυλήνην διὰ τρεῖς χι-λιάδας γρόσια.

Ὁ Κωνσταντῖνος Δ. Βόγιος παραπλέων μὲ τὸ μύ-στικον εἰς τὸν κόλπον Τσαταρλῇ εἶδε νύκτα τινὰ εἰς τὴν ξηρὰν πυρά· πλησιάσας πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀπε-βίβασε μέρος τοῦ πληρώματος εἰς τὴν ξηρὰν, τὸ ὅποιον συνέλαβε δύο τούρκους καὶ ἓνα χριστιανὸν καὶ τοὺς ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μυστίκου. Οἱ καταδρομεῖς ἠρώτησαν τὸν

χριστιανὸν ἂν γνωρίζῃ τὸ Ἀράπ-τσεφτηλίκι, καὶ ἐπειδὴ ἀπήντησε καταφατικῶς τὸν ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηράν. Μέρος τοῦ πληρώματος διευθυνόμενον εἰς τὸ Ἀράπ-τσεφτηλίκι καθ' ὁδὸν ἀπήντησεν ἀγέλην προβάτων, συνέλαβον τὸν ποιμένα ὅστις ἦτον ὀθωμανὸς, κατεβίβασαν τὴν ἀγέλην εἰς τὸ παράλιον, ἐφόρτωσαν τὸ μύστικον καὶ μετέφερον τὰ πρόβατα εἰς Ψαρά καὶ τοὺς τούρκους, τοὺς ὁποίους παρέδωσαν εἰς τὴν βουλήν.

Ὁ ἀνωτέρω Βόγιος συμφωνήσας μετὰ τὸν Δημήτριον Κουρκούτην καὶ Δημήτριον Καλημέρην ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς καταδρομὴν ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρά μετὰ τὰ μυστικά των καὶ ἡγχυροβόλησαν εἰς Γλεζονῆσι· συσχεφθέντες δ' ἐκεῖ ἀπεφάσισαν, ὁ μὲν Βόγιος ν' ἀπέλθῃ εἰς ἀλυκὴν διὰ τὴν συλλάβῃ τὸν ἀλαταποθηκάριον· ὁ δὲ Καλημέρης ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ καστέλι τῆς Σμύρνης· ὁ δὲ Κουρκούτης ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸν λιμένα τῶν Βρουλῶν· ν' ἀναχωρήσωσι δὲ τὸ ἑσπέρας καὶ τὴν ἐπαύριον τὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἡγχυροβολημένοι. Ἀποπλεύσαντες καὶ οἱ τρεῖς, ὁ μὲν Βόγιος ἀπελθὼν εἰς ἀλυκὴν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηράν μετὰ ἑπτὰ ναύτας καὶ θραύσας τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ ἀλαταποθηκαρίου εἰσῆλθεν ἐντὸς αὐτῆς συνέλαβε τὸν ἀλαταποθηκάριον μετὰ τὰ ὄπλα του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μύστικον, εἶτα ἀνεχώρησε διὰ Γλεζονῆσι.

Ὁ δὲ Καλημέρης ἀπελθὼν εἰς τὸ καστέλι ἐπλησίασεν αὐτὸ καὶ ἤκουσε τὰς ὁμιλίας τῶν τούρκων, εἶδε δὲ καὶ δύο καίκια ἡγχυροβολημένα· μόλις ἐπέπεσεν ἐπὶ τῶν καϊκιῶν καὶ ἀπὸ τοῦ καστέλι καὶ τὰ καίκια ἤρχισαν κανονοβολισμοὺς καὶ τουφεκισμοὺς· ἀλλ' οἱ καταδρομεῖς τὰ ἐκυρίευσαν μετὰ τρεῖς τούρκους καὶ ἀνεχώρησαν διὰ Γλεζονῆσι.

Ὁ δὲ Κουρκούτης ἀπελθὼν καὶ αὐτὸς εἰς τὸν λιμένα τῶν Βρουλῶν συνέλαβεν ἓν καΐκιον μὲ ἓνα ὄθωμανὸν καὶ ἀνεχώρησε διὰ Γλεζονῆσι· ὥστε πάντες εὐρέθησαν κατὰ τὴν συμφωνίαν των ἡγχυροβολημένοι τὴν πρωίαν εἰς τὴν προσδιορισθεῖσαν θέσιν, καὶ ἐξεπλήρωσαν πάντες τὴν ἀποστολὴν των.

Ὁ Ἀναγνώστης Σαρρήγιάννης παραπλέων μὲ τὸ μυστικόν του εἰς τὰ παράλια τῆς Μακεδονίας ἀπήντησεν ἓνα μαρτῆγον, ἔχοντα τὸ πλήρωμά του καὶ ἑτέρους τουρκαλθανοὺς ἐπιβάτας. Συνελθόντες εἰς μάχην ἐμάχοντο ὥρας ἕξ, ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ κυριεύσωσιν ἀπεφάσισαν τὴν κυρίευσίν του δι' ἐφόδου· εἰσβαλόντες λοιπὸν εἰς τὸν μαρτῆγον, τὸν ἐκυρίευσαν, πληγωθέντων ἐκ τοῦ καταδρομικοῦ τριῶν, τοῦ Θεοδώρου Μπουρνοῦ, Ἰωάννου Α. Διασάκη, καὶ ἑνὸς ἑτέρου. Ἐφερον δὲ τὸν μαρτῆγον, ἔχοντα δύο κανόνια, εἰς Ψαρὰ καὶ παρέδωκαν τοὺς τούρκους εἰς τὴν βουλὴν· ὁ μαρτῆγος ἐχρησίμευσε διὰ πυρπολικόν.

Ὁ αὐτὸς Σαρρήγιάννης παραπλέων εἰς τὴν Κάνην ἡμέρας τρεῖς καὶ μὴ εὐρίσκων λείαν ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ τὴν παραλίαν μέχρι τῶν Κυδωνιῶν· πλησιάσας εἰς τὸ Ἀγιασμάτι, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον οἱ ὄθωμανοὶ κανονοστάσιον ἀπὸ πέντε πυροβόλα, εἰσῆλθε νύκτα εἰς τὸν λιμένα, ἐξήγαγεν ἑπτὰ καΐκια, τὰ ἕξ φορτωμένα σῖτον, τὸ δὲ ἓν κενὸν καὶ μετενεγκὼν αὐτὰ εἰς Ψαρὰ, τὰ παρέδωκεν εἰς τὴν βουλὴν.

Οὔτε κατὰ τὴν εἰσπλευσιν τοῦ καταδρομικοῦ τούτου εἰς τὸν λιμένα, οὔτε κατὰ τὴν ἐξοδὸν του μὲ τὰ καΐκια οἱ τοῦρκοι ἐπυροβόλησαν ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον ἢ ἔρριψαν ἄλλο τι ψιλὸν ὄπλον, μολονότι ἦσαν πολλοὶ, διότι αἱ φωναὶ των ἠκούοντο εἰς τὸ καταδρομικόν· μόνον τὰ καΐκια ἀντεστάθησαν.

Ὁ αὐτὸς Σαρρήγιάννης πλέων ἄλλοτε μεταξὺ Σαμοθάκης καὶ Καραγατσίου ἀπήντησε τουρκικὸν βρίκιον, τὸ ὁποῖον κατεδίωξε, τὸ ἐπλησίασε καὶ ἀφοῦ ἐπολέμησε μίαν ὥραν τὸ ἐκυρίευσεν δι' ἐφόδου· τὸ βρίκιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἦτο φορτωμένον καπνοῦς καὶ εἶχε πυροβόλα τέσσαρα, τὸ ἔφερεν εἰς Ψαρὰ ὅπου ἐχρησίμευσεν εἰς πυρπολικόν.

Ὁ Δημήτριος Καλημέρης, Δημήτριος Γ. Ταβερνάρης καὶ Δημήτριος Κ. Γιαλουργάκης συμφωνήσαντες ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρὰ καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ καστέλι Σμύρνης, ὅπου μὴ εὐρόντες λείαν τινὰ ἐπέστρεψαν.

Ἐλθόντες εἰς Βρουλὰ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξαγάγωσι τὰ εἰς τὸν λιμένα καίκια· ἅμα λοιπὸν ἐπῆλθεν ἡ νύξ τὸ μὲν μύστικον τοῦ Ταβερνάρη, ὡς μικρότερον, εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ λιμένος, τὰ δὲ ἄλλα δύο ἐστάθησαν εἰς τὸ στόμιον αὐτοῦ πυροβολοῦντα· καὶ ἐξήγαγον καίκια ἔνδεκα ἐκ τῶν ὁποίων τὰ ἑννέα ἦσαν κενὰ, τὰ δὲ δύο φορτωμένα σταφίδα. Ἐν ἑξ αὐτῶν εἶχε μέσα ὀθωμανοὺς κεκρυμένους τρεῖς εἰς τὴν πρύμνην καὶ τρεῖς εἰς τὴν πῶραν· ὁ δὲ ἐν αὐτῷ καταδρομεὺς ἐννοήσας ὅτι ἐκεῖ εἶναι κεκρυμένοι τοῦρκοι προσεκάλεσε καὶ ἄλλους ἀπὸ τὰ μύστικα· πάραυτα ἐπιβάντες ἄλλοι τέσσαρες πρὸς βοήθειαν τοῦ συντρόφου των συνέλαβον τοὺς τούρκους καὶ τοὺς ἔδεσαν. Τὴν ἐπιοῦσαν τὰ μύστικα σύροντα τὰ καίκια ἦλθον ἀπέναντι τοῦ Σαίπη, ταῦτα δὲ ἰδόντες ὀθωμανοὶ εἰσῆλθον εἰς τρία καίκια διὰ νὰ πολεμήσουν τὰ μύστικα· οἱ δὲ καταδρομεῖς ἰδόντες ὅτι τὰ καίκια ἔρχονται κατ' αὐτῶν ἵνα πολεμήσωσι, συνεννοήθησαν ὁ μὲν Ταβερνάρης καὶ Γιαλουργάκης μὲ τὰς λείας των ν' ἀκολουθήσωσι τὸν δρόμον των, ὁ δὲ Καλημέρης ν' ἀντισταθῇ πρὸς τὰ τουρκικὰ καίκια. ἕως οὗ ἀπομακρυνθοῦν τὰ μύστικα μὲ τὰ καίκια. Καὶ οὕτως συνέβη· ὁ Καλημέρης καταδιώξας τὰ τρία ἐχθρικὰ πλοῖα τὰ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν· ἀπῆλθον

δὲ ταῦτα εἰς τὸ νησί Σαῖπη καὶ στήσαντας πυροβόλον ἐπολέμουν τὸ μύστικον τὸ ὁποῖον ἀντεπολέμει ἐκεῖ ἕως οὗ τὰ ἄλλα δύο μύστικα μὲ τὰ καΐκια ἀπεμακρύνθησαν· τότε ἀνεχώρησε καὶ ὁ Καλημέρης ἐκεῖθεν, ἐπλησίασε τὰ μύστικα καὶ διευθύνθησαν ὁμοῦ εἰς Ψαρά. Κατὰ τὴν θαλασσοπλοῖαν των ἀπήντησαν γαλλικὴν φρεγάταν, ἣτις τοὺς ἠρώτησε πόθεν συνέλαβον τόσα καΐκια· οἱ δὲ ἀπήντησαν ὅτι τὰ ἐξήγαγον ἀπὸ τὸν λιμένα τῶν Βρουλῶν· ἡ φρεγάτα τοὺς συνεχάρη χαιρετήσασα αὐτοὺς, οἵτινες μετ' ὀλίγον κατέπλευσαν εἰς Ψαρά μὲ τὰς λείας.

Ὁ Δημήτριος Ν. Στραπούλας καὶ Δημήτριος Γ. Ταβερνάρης ἐσυμφώνησαν καὶ ἀποπλεύσαντες μὲ τὰ μύστικά των ἀπὸ Ψαρά ἀπῆλθον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Τσαταρλῆ καὶ περιέπλεον ἐκεῖ· μὴ εὐρίσκοντες δὲ λείαν ἐπέστρεψαν· ἐρχόμενοι ἔξωθεν ἀπὸ τὸ Ἀγιασμάτι εἶδον καΐκια εἰς τὸν λιμένα, ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς ὥρμησαν εἰς τὰ καΐκια. Οἱ τοῦρκοι ἐννοήσαντες τοὺς καταδρομεῖς ἤρχισαν νὰ πυροβολῶσι ἀπὸ τὰ καΐκια καὶ ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον· ἀντιπυροβουλοῦντες δὲ καὶ ἀπὸ τὸ μύστικον ἐμάχοντο μέχρι τῆς αὐγῆς· ἐξῆλθον τότε τοῦ λιμένος χωρὶς νὰ ἐξαγάγωσιν λείαν ἐξ αὐτοῦ· ἐφονεύθησαν δὲ ἐκ τοῦ μυστίκου τρεῖς, εἷς ἐκ τοῦ Στραπούλα καὶ δύο ἐκ τοῦ Ταβερνάρη, ὧν τὰ ὀνόματα εἰσὶ Μπουρνός, Δημήτριος Ἀγαπούσης, καὶ Ἰωάννης Γ. Γιαλούρη.

Ὁ Ἀνδρέας Σταματάρης καὶ Κωνσταντῖνος Ζεύλης συμφωνήσαντες ἀνεχώρησαν ἀπὸ Ψαρά καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλονῆς καὶ λαφυραγωγήσαντες μίαν τράταν τὴν ἔπεμψαν εἰς Ψαρά· αὐτοὶ δὲ ἀπελθόντες εἰς Φώκαις ἐλλιμενίσθησαν εἰς τὸ νησί Δρέπανον καὶ ἐκεῖθεν κατασκοπεύσαντες τὸν λιμένα Φώκαις καὶ ἰδόντες κορβέταν ἐχθρικὴν ὑπὸ ἐπισκευὴν, ἀπεφάσισαν δι' ἐφόδου νὰ τὴν κυριεύσωσιν· αἶφνης ἐφάνη ἀλιευ-

τικόν πλοῖον ἔχον δύο κωπηλάτας καὶ ἓνα καθήμενον εἰς τὴν πρύμνην, οἱ καταδρομεῖς ἐπροσπάθησαν νὰ μὴ θεαθῶσι παρὰ τοῦ ἄλιευτικοῦ διὰ νὰ μὴ ματαιωθῇ ὁ σκοπὸς των ἄλλ' οἱ ἄλιεῖς τοὺς εἶδον· διότι ἐξῆλθον καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν νῆσον. Ὁ Σταματάρης ἀπεφάσισε νὰ τοὺς συλλάβῃ, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ῥίψῃ τουφέκι ἢ πιστόλα διὰ νὰ μὴ κάμῃ κρότον καὶ ἀκουσθῇ καὶ ματαιώσῃ τὸν σκοπὸν των. Ἐπιτεθεὶς λοιπὸν ὁ Σταματάρης κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ διὰ τοῦ ξίφους δὲν τὸν ἐφόνευσε, πιστολίσας καὶ κατ' αὐτοῦ πάλιν δὲν τὸν ἐφόνευσε, τὸν κτυπᾷ τότε μὲ ξιφίδιον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ στήθους, ἀλλ' ὁ τοῦρκος ὥπλισμένος ἀντιστέκεται γενναίως κτυπήσας μὲ τὸ ξίφος τὸν Σταματάρην εἰς τὸν ὦμον καὶ πληγώσας αὐτὸν ἐλαφρῶς. Ὁ Σταματάρης τὸν κτυπᾷ καὶ δεῦτερον εἰς τὸ ὑπογάστριον, πλὴν πάλιν δὲν τὸν ἐφόνευσε· τέλος τῷ δίδει καὶ τρίτην εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὸν ἔρριψε νεκρόν. Οἱ κωπηλάται Κυριάκος καὶ Ἀθανάσης, χριστιανοὶ, δὲν ἐπέστρεψαν εἰς Φώκαις ἀλλ' ἠκολούθησαν τοὺς καταδρομεῖς. Μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἰδόντες τὴν εἰς τὸν λιμένα Φώκαις ἐτοιμασίαν τῆς κορβέτας, ἐνόησαν ὅτι οἱ τοῦρκοι τοὺς ὑποπεύθησαν καὶ ἀνεχώρησαν τὸ ἑσπέρας διευθυνθέντες εἰς τὸν κόλπον τῆς Σμύρνης. Πλησιάζαντες εἰς τὸ ἀκρωτήριο Παναγιά-Μπουρνού εἶδον ἀλαμάναν πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπλησίασαν· αὕτη ἔρριψε κατ' αὐτῶν πυροβολισμούς τινας, συνήχθησαν δὲ καὶ ἄλλοι τοῦρκοι τουφεκίζοντες· οἱ καταδρομεῖς πυροβολοῦντες καὶ τουφεκίζοντες ἐπέβησαν τῆς ἀλαμάνας, τὸ δὲ πλήρωμα αὐτῆς ἀνεχώρησε μὲ τὴν λέμβον ἀφοῦ ἐκάθισε τὴν ἀλαμάναν εἰς ῥηχά. Οἱ καταδρομεῖς προσεπάθουν ν' ἀποσύρῳσιν αὐτήν, ἐνῶ οἱ ὀθωμανοὶ ἀπὸ τὸ παράλιον ἔρριπτον τουφεκισμόν ἀδιάκοπον· οἱ καταδρομεῖς ἀπέσυρον τὴν ἀ-

λαμάναν καὶ ἀνεχώρησαν πάντες ἀβλαβεῖς· εἶχε δὲ αὐτῇ δύο κανόνια, τὸ δὲ κατάστρωμα ἦτο πλήρες αἱμάτων.

Ὁ αὐτὸς Ἀνδρέας Σταματάρης συμφωνήσας μετὰ τοῦ Νικολάου Καλέργη ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ ἀπὸ Ψαρὰ μὲ τὰ μυστικά των καὶ ἀπῆλθον εἰς Χίον· ἐξεληθόντες ἕκαστος πλοίαρχος μὲ 15 ναύτας εἰς τὴν ξηρὰν εἰσῆλθον εἰς θωλὸν ποτάμι διὰ νυκτός καὶ συνέλαβον ὀθωμανὸν τινά, ὅστις ἦτο διωρισμένος νὰ συνάξῃ τὰ χαράτσια, καὶ ἐφυλάκισαν αὐτὸν εἰς οἰκίαν τινά. Ἀλλ' ὁ ὀθωμανὸς ἀναχωρήσας λαθραίως ἀπῆλθεν εἰς τὸ χωρίον Κατάρ α κ τ η ν καὶ λαβὼν τριάκοντα ὀθωμανοὺς ὀπλοφόρους ἀπῆλθε πρὸς καταδίωξίν των, οἱ καταδρομεῖς ἀναχωρήσαντες εἰσῆλθον εἰς τὰ μυστικά των, οἱ δὲ τοῦρκοι τοὺς ἠκολούθησαν τούφεκίζοντες ἕως τὸ παράλιον· τὴν αὐτὴν δὲ στιγμήν οἱ καταδρομεῖς ἰδόντες πέραμα ἐρχόμενον ἀπὸ Διαβαταῖς ἀπέπλευσαν ἀμέσως, συνέλαβον τὸ πέραμα καὶ εὔρον εἰς αὐτὸ τὸν διοικητὴν τοῦ χωρίου Θυμιανὰ, ὃν ἐπώλησαν εἰς Χίον, διὰ μέσον τοῦ αὐστριακοῦ προξένου, διὰ χίλια δωδεκάρια χρυσᾶ.

Ὁ Νικόλαος Γεωργίου Ταβερνάρης ἀποπλεύσας ἀπὸ Ψαρὰ μὲ τὸ μυστικόν του διευθύνετο εἰς Μιτυλήνην· ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα εἶδε τὸν ὀθωμανικὸν στόλον διευθυνόμενον εἰς Χίον. Οἱ καταδρομεῖς κωπηλατοῦντες δι' ὅλης τῆς νυκτός ἐξημερώθησαν εἰς Μιτυλήνην καὶ ἠγχυροβόλησαν εἰς ἄμμον τινά ἵνα ἀναπαυθῶσιν· περὶ τὸ μεσημέριον ἐπαρῶρησιάζθη εἰς τὴν ξηρὰν ὠπλισμένος ὀθωμανὸς καὶ κρατῶν εἰς χεῖράς του τηλεσκόπιον ἐθεώρει τὸν ἐχθρικὸν στόλον· νομίσας δὲ ὅτι ἡ λέμβος αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν στόλον τὸν ὀθωμανικόν, κατέβη εἰς τὸ παράλιον. Οἱ καταδρομεῖς τὸν ἐρωτοῦν· — ἐδῶ εἶναι ψαριανοὶ κλέπται; Ὁ τοῦρκος τοὺς ἀπαντᾷ ὅτι ἔχουσι

δύω μῆνας νὰ φανῶσι διότι ἔχουσι τὸν λιμένα των ἀποκεκλεισμένον (α) καὶ δὲν φαίνεται κανεὶς.

— Ἐχει πολλὰ καράβια ἢ ἀρμάδα μας καὶ ποῦ τραβᾷ, ἐπαναλαμβάνουσιν ἐρωτῶντες οἱ ψαριανοί.

— Τραβᾷ κατὰ τὴν Χῖον, ἐπανέλαβεν ὁ Ὀθωμανός, καὶ βλέπω μὲ τὸ γυαλὶ 25 ἢ 26, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα δὲν τὰ βλέπω.

— Ἐχομεν φερμάνι διὰ τὸν πασσά, ἐπαναλαμβάνουσιν οἱ ψαριανοί· ἔχομεν φόβον ἀπὸ τοὺς ψαριανούς κλέπτας;

— Μὴ φοβεῖσθε, τοὺς ἀποκρίνεται ὁ Ὀθωμανός, ἐλάτε ἔξω νὰ ὁμιλήσωμεν καλλήτερα.

Οἱ καταδρομεῖς φοροῦντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των σαρίκια ὡς ῥαγιάδες ἐπλησίασαν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐξήλθον, ὁ δὲ τοῦρκος ἀμέσως ἐνόησε ὅτι εἶναι καταδρομεῖς καὶ ἔρριψε κατ' αὐτῶν τὰ ὄπλα του, ἀλλὰ κανένα δὲν ἐπλήγωσεν. Οἱ καταδρομεῖς ὀρμήσαντες τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἐπῆραν εἰς τὸ μύστικον. Τότε δὲ ὁ Ὀθωμανός,

— Ἐ, Καπετὰν, εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος ὅσον γεράζει τόσον μανθάνει καὶ θάζει γινῶσιν.

Ἐπώλησαν δὲ αὐτόν οἱ καταδρομεῖς διὰ πέντε χιλιάδες γρόσια καὶ δέκα ὀκάδες τυρόν.

Ὁ Νικόλαος Δ. Κοτζιᾶ πλέων μὲ τὸ πλοῖόν του εἰς τὰ Γλεζονήσια καὶ ἰδὼν πλοιάριον φέρον τρεῖς ὀθωμανούς καὶ ἐρχόμενον ἀπὸ Σμύρνην ἐπεμψε τὴν λέμβον του, συνέλαβεν αὐτὸ μετὰ τῶν ὀθωμανῶν καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸ πλοῖον. Ἐρωτήσας ὁ πλοίαρχος αὐτοὺς πόθεν εἶναι· εἰς ἐξ αὐτῶν γέρων ἐβδομηχοντούτης ἀποκρίνεται ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ χωρίον Μπαλουκλὰ καὶ ὅτι ἐπῆγεν εἰς Σμύρ-

(α) Κοινῶς φαίνεται ὅτι οἱ τοῦρκοι ἐγνώριζον ὅτι οἱ ψαριανοὶ ἀπέκλειον τὸν λιμένα των.

νην καὶ ἐπώλησε σταφίδα καὶ ἔκαμε τὴν προῖκα τοῦ υἱοῦ του ἵνα τὸν νυμφεύσῃ Ὁ πλοίαρχος συμφωνήσας μὲ τὸν γέροντα τοῦτον τὰ λύτρα, συμποσούμενα εἰς δύο καὶ ἡμισυ χιλιάδας γρόσια, τὸν ἀπεβίβασεν εἰς τὴν ξηρὰν ἵνα τὸν φέρῃ τὰ λύτρα· ἐκράτησε δὲ τὸν υἱὸν εἰς τὸ πλοῖον. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ὁ γέρων καταβάς εἰς τὴν παραλίαν, περιέμενε τὴν λέμβον τὴν ὁποίαν ἔπεμψεν ὁ πλοίαρχος. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ θεάθησαν τινὲς τοῦρκοι διώκοντες δύο χριστιανούς, οἵτινες βλέποντες τὴν λέμβον ἔσπευδον πρὸς αὐτὴν ἵνα σωθῶσιν. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, νέος ὢν εἰσῆλθεν εἰς τὴν θάλασσαν ἀλλὰ μὴ εἰξέυρων νὰ κολυμβήσῃ ἔμεινεν· ὁ ἕτερος γέρον ὢν συνελήφθη ὑπὸ τῶν τούρκων καὶ ἐφονεύθη· ἤρξαντο δὲ τότε οἱ τοῦρκοι τουφεκισμούς ἀπὸ τὴν παραλίαν ἐνῶ τουφεκίζοντες καὶ οἱ καταδρομεῖς ἐπλησίασαν μὲ τὴν λέμβον εἰς τὴν παραλίαν καὶ παρέλαβον τὸν νέον ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ τὸν ἐλύτρωσαν. Μετὰ ταῦτα ὁ Γάλλος πρόξενος ἐν Σμύρνῃ ἔγραψεν εἰς τὸν πλοίαρχον νὰ τοῦ πέμψῃ τοὺς τούρκους καὶ αὐτὸς πληρώνῃ τὰ λύτρα· ὁ δὲ πλοίαρχος ἀπέστειλε τοὺς αἰχμαλώτους τούρκους δωρεάν.

Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν ἔπεσαν αἰχμάλωτοι ὁ ἀδελφὸς τοῦ πλοίαρχου Κωνσταντῖνος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ἐνήργησε δὲ ὁ γάλλος ἐκεῖνος πρόξενος τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Κωνσταντίνου, εὐρισκομένου εἰς Σίγρι. Οἱ δὲ αἰχμάλωτοι τοῦρκοι ἀπὸ Μπαλουκλὰ ἅμα ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ πλοίαρχου εἶναι αἰχμάλωτος καὶ διαμένει εἰς Λάτσατα, εὐγνωμονοῦντες διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν των ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τῆς ἄνευ λύτρων ἔγραψαν πρὸς αὐτὴν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ χωρίον των Μπαλουκλὰ ἵνα τὴν ἔχωσιν ὡς μητέρα των· ἀλλ' αὕτη δὲν ἐπῆγε καὶ μετὰ τινα χρόνον ἠλευθερώθη.

Ὁ Νικόλαος Ἰωάννου Ζανῇ πλέων τὸ παράλιον τοῦ Καραπούρνου νύκτα μὲ τὸ μύστικόν του παρετήρησε καί-κιον· πλησιάσας πρὸς αὐτὸ τὸ προσέβαλεν· οἱ τούρκοι ἐπεχείρησαν ν' ἀντισταθῶσιν· ἀλλ' οἱ καταδρομεῖς τὸ ἐκურίευσαν ἐξ ἐφόδου μετὰ ἐξ τούρκων, τοὺς ὁποίους ἐπώλησαν εἰς τὸ χωρίον Κουλπαξὲ διὰ δύο χιλιάδες γρόσια. Τὸ δὲ καΐκιον ἔπεμψαν εἰς Ψαρά.

Ὁ Ἰωάννης Α. Κυπαρίσσης καὶ ὁ Δημήτριος Γ. Λουμάκης μὲ τὰ μύστικά των καὶ μὲ τὸ μύστικον τοῦ Ζαχαριὰ Μαυρομμάτη, διαπλέοντες ἀπῆλθον ἐξωθεν τοῦ λιμένος Μελι, ἐσυμφώνησαν καὶ ἀπέστειλαν τὸ ἐν μύστικον εἰς τὸ Μελι καὶ ἀπεβίβασεν εἰς τὴν ξηρὰν τινὰς ἐκ τοῦ πληρώματος ἵνα κατασκοπεύσῃ τὴν πεδιάδα· εἶδον δ' ἐκεῖ τοὺς ὀθωμανοὺς συνάζοντας τὰ προϊόντα των, βαμβάκια καὶ σταφίδας, καὶ ἀνυψώνοντας αὐτὰ εἰς σωρούς· ἀποσυρθέντες ἀπῆλθον εἰς τὸ μύστικον καὶ συνεννοηθέντες καὶ μὲ τὰ ἄλλα μύστικά, ἀπεβιβάσθησαν τὰ πληρώματα μετὰ τῶν πλοιάρχων ὠπλισμένα καλῶς καὶ εἰσῆλθον νύκτα εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦσαν τὰ βαμβάκια καὶ αἱ σταφίδες, σελήνης οὐσης. Οἱ ἐκεῖ ὀθωμανοὶ ἀκούσαντες τὸν κρότον ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ καταδρομεῖς εὐρόντες τοὺς σάκκους τῶν ὀθωμανῶν ἐκεῖ μετέφερον τὰ προϊόντα ταῦτα εἰς τὰ πλοῖά των. Οἱ δὲ ἀναχωρήσαντες ὀθωμανοὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ χωρίον καὶ συνάξαντες πολλοὺς ἄλλους τούρκους ἤλθον πρὸς καταδίωξιν τῶν καταδρομέων, οἵτινες εἶχον φορτωμένα τὰ μύστικά των· φθάσαντες ἐκεῖ οἱ ὀθωμανοὶ συνῆψαν μάχην· ἀλλ' οἱ καταδρομεῖς ἐπέβησαν εἰς τὰ μύστικά των καὶ ἀναχωρήσαντες ἤλθον εἰς Ψαρά.

Ὁ αὐτὸς Ἰωάννης Α. Κυπαρίσσης, ὁ Κυριακὸς Α. Μαμούνης καὶ ὁ Δημήτριος Ταβερνάρης ἠγκυροβόλησαν μὲ τὰ μύστικά των εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου

Δρέπανον, καὶ ἐξελθόντες εἰς τὴν ξηρὰν ἐκατασκόπευσαν τὸν λιμένα Φώκαις, εἰς τὸν ὁποῖον εἶδον πολλὰ καΐκια καὶ καράβια ἡγχυροβολημένα· ἰδόντες δὲ ὅτι ἀναχωροῦσι τρία καΐκια, ὧν τὸ ἓν εἶχε πέραμα δεδεμένον, εἰσῆλθον εἰς τὰ μύστικά των καὶ ἀπῆλθον πρὸς καταδίωξιν τῶν καϊκίων τὰ ὁποῖα διευθύνοντο εἰς Καραπούρνου καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἓν ἐπέστρεψε καὶ ἡγχυροβόλησεν εἰς Φώκαις. Ἐνῷ δὲ τὰ μύστικά κατεδίωκον τὰ δύο καΐκια, τὸ ταχύτερον ἔδωκεν εἰς τὸ βραδυκίνητον τέσσαρας ναύτας ἵνα ἐνδυναμώσῃ τὸ πλήρωμά του διὰ ν' ἀνθέξῃ εἰς τὴν μάχην. Τὸ δὲ βραδύτερον θεωροῦν τὴν πλησίαν τοῦ μυστίκου, ἔλαβε καὶ τοὺς τούρκους τοῦ περάματος τὸ ὁποῖον ἔσερνε καὶ τὸ ἀφῆκε· ἔγειναν δὲ τὸ ὄλον δεκαέξ· διὰ τὴν διαφύγην δὲ τὸν κίνδυνον ἔκοψε καὶ τὴν λέμβον του. Παύσαντος τοῦ ἀνέμου οἱ καταδρομεῖς διὰ τῆς κωπηλασίας ἐπλησίασαν τὸ καΐκιον καὶ ἤρχισαν νὰ τὸ κανονοβολοῦν· ἀφοῦ δὲ τοῦ ἐθραυσαν τὴν μεγάλην κεραίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπὶ τῆς πρύμνης ὁ Κυπαρίσσης, εἷς ὀθωμανὸς ἐπέβη ἐπὶ τοῦ μυστίκου κρατῶν εἰς χεῖράς του ἓν ξίφος καὶ ἕτερον εἰς τοὺς ὀδόντας καὶ κτυπήσας ἓνα κωπηλάτην τοῦ ἔκοψε τοὺς δάκτύλους· ἕτερος δὲ καταδρομεὺς κτυπήσας τὸν ὀθωμανὸν εἰς τὴν κεφαλὴν μὲ τὸ κοντάκι τῆς καραβίνας τὴν ὁποίαν ἐκράτει τὸν ἐφόνευσεν· οἱ δ' ἐπιβάντες καταδρομεῖς εἰς τὸ καΐκιον ἐφόνευσαν ὅλους τοὺς εἰς τὴν πρύμνην ὀθωμανοὺς καὶ ἐμάχοντο μὲ τοὺς εἰς τὴν πρῶραν· ἐπιπεσόντος δὲ καὶ τοῦ μυστίκου τοῦ Ταβερνάρη εἰς τὴν πρῶραν τοῦ καϊκίου, ἐφόνευσαν ὅλους οἱ καταδρομεῖς ἐκτὸς τοῦ πλοιάρχου καὶ ἑνὸς ναύτου οἱ ὁποῖοι ἐνομίζοντο ἡμιθανεῖς ἀπὸ τὰς πληγὰς. Οἱ τοῦρκοι θεωροῦντες ἀπὸ τὴν ξηρὰν τὸν πόλεμον, ἀπέστειλαν ἀπὸ τὸν λιμένα Μουνδρουβάνι τέσσαρα περάματα καλῶς ὠπλισμένα, μὲ ἱκανοὺς

τούρκους διὰ νὰ δώσουν βοήθειαν εἰς τοὺς ἰδικούς των. Καταδιώξαντες καὶ ταῦτα οἱ καταδρομεῖς ἐπέστρεψαν εἰς τὸν λιμένα ὅπου ἐπλησίασαν τόσον οἱ καταδρομεῖς εἰς τὴν ξηρὰν, ὥστε ἐτουφεκίζοντο ἀπὸ αὐτὴν. Ἀναχωρήσαντες οἱ καταδρομεῖς ἐκεῖθεν, ὁ μὲν Κυπαρίσσης λαβὼν τὸ καΐκιον καὶ τοὺς πληγωμένους ἀπῆλθεν εἰς Ψαρὰ, ὁ δὲ Ταβερνάρης ἐπώλησε τοὺς δύο πληγωμένους τούρκους εἰς Σαίπη διὰ δώδεκα χιλιάδας γρόσια· ἐπληγώθησαν δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ Ταβερνάρη τὸ μύστικον ἔνδεκα, ἀπὸ δὲ τοῦ Κυπαρίσσης ἐπληγώθη οὗτος εἰς τὴν χεῖρα καὶ δύο ἕτεροι καὶ εἰς ἐφονεύθη. Τὸ δὲ ἕτερον καΐκιον ὡς ταχύτερον διέφυγε τὴν μάχην. Τὸ δὲ μύστικον τοῦ Μαμούνη, ἐπειδὴ ἐθλάσθη τὸ τσιμποῦκι τῆς γάμπιας, δὲν εὑρέθη εἰς τὴν μάχην.

Τὰ δύο μύστικα τοῦ Ἰωάννου Α. Κυπαρίσσης καὶ Κυριακοῦ Α. Μαμούνη, ἀπελθόντα εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀλικαρνασσοῦ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ λιμένος Κατὶ καλεσί, καὶ πολεμοῦντες ἐπὶ τρεῖς ὥρας μὲ τοὺς ἀπὸ τὰ καΐκια καὶ τὴν ξηρὰν τούρκους, ἐκυρίευσαν ἔνδεκα κενὰ καΐκια καὶ τὰ ἐξήγαγον τοῦ λιμένος.

Οἱ καταδρομεῖς Γιαλουργάκης καὶ Ταβερνάρης μὲ τὰ μύστικά των ἀπῆλθον εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βώλου, συνῆψαν μάχην εἰς τὰ Καλὰ νερά μὲ τοὺς ἐκεῖ εὑρισκομένους τούρκους εἰς τὰ μαγαζεῖα, ἕως 70 τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἀπεβίβασαν μέρος τοῦ πληρώματος εἰς τὴν ξηρὰν. Πολεμοῦντες δὲ τοὺς τούρκους καὶ ἀπὸ τὰ μύστικα μὲ τὰ πυροβόλα καὶ ἀπὸ τὴν ξηρὰν μὲ τὰ πληρώματα, ἀπεδίωξαν μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὰ μαγαζεῖα. Οἱ ἀναχωρήσαντες τοῦρκοι ἔλαβον ἐπικουρίαν, ἐπέστρεψαν καὶ ἤρχισαν καὶ αὖθις μάχην διαρκέσασαν ὑπὲρ τὰς δύο ὥρας, ἀλλ' οἱ καταδρομεῖς λαφυ-

ραγωγήσαντες τὰ μαγαζεῖα ἀνεχώρησαν· ἐπληγώθησαν δὲ δύο καταδρομεῖς.

Ὁ Δημήτριος Γιαλουράκης ἀναχωρήσας ἀπὸ Ψαρὰ ἀπῆλθεν εἰς τὰ νερὰ τῆς Κῷ καὶ διαπλέων ἐκεῖ συνέλαβε καΐκιον ὀθωμανικὸν τῆς νήσου ταύτης· εἶτα παραπλέων εἰς Κιόβατα εἶδεν ἕτερον καΐκιον ὀθωμανικὸν τὸ ὁποῖον κατεδίωξεν· οἱ τοῦρκοι τὸ ἐκάθισαν εἰς τὴν ξηρὰν, τὸ δὲ μύστικον ἀπῆλθεν ἵνα τὸ συλλάβῃ· συναχθέντες ὁμως πολλοὶ τοῦρκοι εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ τουφεκίζοντες ἐφόνευσαν τὸν καταδρομέα Γεώργιον Τσακάλην· ὥς ἐκ τῶν πολλῶν δὲ τουφεκισμῶν μὴ δυνηθέντες νὰ τὸ ἐξάξωσι ἀπῆλθον εἰς Σάμον· ἐκεῖ εὗρον δύο ἕτερα μύστικα ψαριανὰ, τοῦ Ἀναγνώστη Δασκάλα καὶ Νικολῆ Καλογερογιάννη· οἱ τρεῖς οὗτοι ἐσυμφώνησαν μὲ ἄλλους τρεῖς Σαμίους ἔχοντας καΐκια, καὶ ἀνεχώρησαν. Ἀπελθόντες εἰς τὸν κόλπον τῆς Μανταλιᾶς ἔκαμαν ἀπόβασιν τῶν πληρωμάτων, εἰσῆλθον εἰς χωρίον τι, ἔλαβον 25 ἄνδρας καὶ γυναῖκας 100 καὶ καταβάντες εἰς τὸ παράλιον μετὰ τῶν αἰχμαλώτων τοὺς ἐπεβίβασαν εἰς τὰ πλοῖά των· ἔνεκα δὲ ἐναντίων ἀνέμων ἡγχυροβόλησαν εἰς Γαῖδουρόνησον. Ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ἐπώλησαν τοὺς αἰχμαλώτους δι' ἑκατὸν πενήντα βώδια καὶ 3,000 γρόσια καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Σάμον καὶ διένειμαν τὰ λάφυρα.

Τὰ μύστικα τοῦ Δημ. Γιαλουράκη καὶ Νικολῆ Καλογερογιάννη ἐσυμφώνησαν εἰς Καρλόβασι μετὰ ἕξ πλοιάρχων Σαμίων, καὶ λαβόντες τὰ καΐκιά των αὐτοὶ καὶ τὰ μύστικά των οἱ ψαριανοί, ἔχοντες καὶ ἐξήκοντα στρατιώτας, ἀπῆλθον εἰς Σιατζίκι ἔκαμαν ἀπόβασιν καὶ συνῆλθον εἰς μάχην μετὰ τῶν τούρκων· ἡ μάχη διήρκεσεν ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἐσπέρας καὶ ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τέσσαρες καὶ ἀπὸ τοὺς ναύτας δύο·

συλλαβόντες δὲ τέσσαρας ὀθωμανοὺς καὶ ἀγέλας προβάτων καὶ βοῶν ἀνεχώρησαν, ἐπέστρεψαν εἰς Σάμον καὶ διένειμον τὰ λάφυρα.

Ὁ Νικόλαος Δ. Κουτσογιάννης παραπλέων μὲ τὸ μυστικόν του εἰς τὸ μεσημβρινὸν παράλιον τῆς Μιτυλήνης, εἶδεν εἰς τὴν Βρυσιὰν ξυλείαν ναυπηγήσιμον· ἐξελθόντες εἰς τὴν ξηρὰν ἔρριψαν 60 βουβά εἰς τὴν θάλασσαν. Τοῦτο δὲ ἰδόντες οἱ τοῦρκοι ἤρχισαν τὸν τουφεκισμόν· οἱ καταδρομεῖς ὁμως ἔλαβον τὰ ἐξήκοντα βουβά καὶ ἀνεχώρησαν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλονῆς νύκτα· ἰδόντες πυρὰ εἰς τὴν ξηρὰν ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὰ καὶ ἀποβιθασθέντες εὗρον πλοιάρια συρμένα, καὶ τοὺς μὲν ἐντὸς τῶν πλοιαρίων ὀθωμανοὺς τοὺς ἐκτύπησαν καὶ τοὺς ἐδίωξαν· συνέλαβον δὲ ὀκτὼ καϊκια καὶ τὰ ἔφερον εἰς Ψαρά.

Ὁ Δημήτριος Γιούργας περιπλέων μὲ τὸ μυστικόν του τὴν Τένεδον εἶδεν ἀλαμάναν ἀναχωρήσασαν ἀπὸ αὐτὴν καὶ διευθυνομένην εἰς Τρωάδα· ἀμέσως διευθύνθη κατ' αὐτῆς καὶ πλησίασας ἤρξατο τὴν μάχην· μετὰ μιᾶς ὥρας μάχην οἱ καταδρομεῖς ἠθέλησαν νὰ κυριεύσωσιν ἐξ ἐφόδου τὴν ἀλαμάναν· οἱ τοῦρκοι μαχόμενοι γενναίως ἐφόνευσαν ἕνα ἐπλήγωσαν καὶ τρεῖς ἐκ τῶν καταδρομέων οἵτινες ἀνεχώρησαν.

Ὁ Νικόλαος Γ. Ταβερνάρης καὶ ὁ Ἀναγνώστης Καρδαμιλίτης ἐσυμφώνησαν καὶ ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρὰ μὲ τὰ μυστικά των καὶ ἀπελθόντες εἰς Καραάπουρνο, εἰς θέσιν Κερατιὰ ἀπεβίθασαν ἐκ τῶν δύο μυστίκων ἄνδρας τεσσαράκοντα, ἀρχηγούντων τῶν δύο πλοιάρχων καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ χωρίον Μολδοβοῦνι ἀπέχον τῆς παραλίας ὥρας πέντε. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐπολιόρκησαν τὸ χωρίον, τὸ ὁποῖον συνέκειτο ἀπὸ 120 περίπου οἰκίας καὶ πέριξ τούτου ἦσαν καὶ ἄλλα τινὰ χωρία. Περὶ τὰ

ἐξημερώματα οἱ χωρικοὶ ἀπῆλθον εἰς τοὺς ἀγρούς των, οἱ δὲ καταδρομεῖς τοὺς ἐκτύπησαν· ἀπὸ τοὺς τούρκους τινὲς μὲν ἔφυγον, τινὲς δὲ ἀντεστάθησαν πολεμοῦντες. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ χωρίου ὠνομάζετο Μουσαγάς, ἐπειδὴ δὲ εἶχεν ὑπηρετήσῃ ὑπ' αὐτὸν ὁ Καρδαμιλίτης πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐγνώριζεν αὐτὸν καὶ τὰς θέσεις τοῦ χωρίου· εἰσῆλθον λοιπὸν οἱ καταδρομεῖς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μουσαγά καὶ ἐπολιόρχησαν αὐτὸν πανταχόθεν. Ὁ Μουσαγάς προσέφερεν εἰς τοὺς καταδρομεῖς διὰ τοῦ Καρδαμιλίτου δέκα χιλιάδες γρόσια ἵνα ἀναχωρήσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ καταδρομεῖς δὲν ἐδέχθησαν, ὁ Μουσαγάς εὗρεν εὐκαιρίαν καὶ ἐδραπέτευσεν. Ἐντούτοις, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, οἱ χωρικοὶ τῶν πέριξ χωρίων πληροφορηθέντες τὰ διατρέχοντα ἔδραμον πρὸς βοήθειαν τῶν συγχωρικῶν των, οἱ δὲ καταδρομεῖς ἰδόντες ὅτι δὲν δύνανται πλέον νὰ διαμείνωσι συνέλαβον τέσσαρας νέας ὀθωμανίδας καὶ δύο ὀθωμανοὺς, ἀνεχώρησαν πολεμοῦντες καὶ ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὰ μύστικά των. Ἐπληγώθησαν δὲ ἀπὸ τοὺς καταδρομεῖς ὀκτὼ, τέσσαρες εἰς τὴν κατάβασίν των καὶ τέσσαρες εἰς τὴν ἐπιβίβασίν των. Ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς τὸ χωρίον Μελί, ἐπώλησαν ὅλους τοὺς αἰχμαλώτους δι' ὀκτὼ χιλιάδας γρόσια καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρά.

Ἀποπλεύσαντες καὶ αὖθις οἱ δύο εἰρημένοι μὲ τὰ μύστικά των ἀπὸ Ψαρά ἀπῆλθον πάλιν εἰς Κάραπουρνο καὶ ἀπεβίβασαν τριάκοντα δύο ἄνδρας ἐκ τῶν δύο μυστίκων· ἀπελθόντες εἰς τὸ χωρίον Μελί, ὅπερ ἀπέχει τῆς θαλάσσης ἡμίσειαν ὥραν κατέλαβον τοὺς δρόμους καὶ ἐπολιόρχησαν τὸ χωρίον ἀφ' ἑσπέρας. Πλησιάσαντες εἰς οἰκίαν τινὰ ἔχουσιν τούρκους τοὺς ἐβίασαν νὰ παραδοθοῦν, ἐπειδὴ δὲ οἱ ὀθωμανοὶ δὲν ἤθελον νὰ παραδοθοῦν οἱ καταδρομεῖς ἐτρύπησαν τὴν οἰκίαν, συνέλαβον

τοὺς ἐν αὐτῇ τέσσαρας ὀθωμανοὺς καὶ καταβάντες εἰς τὰ μύστικα ἐπώλησαν τοὺς δύο διὰ τέσσαρας χιλιάδας γρόσια, τοὺς δὲ ἄλλους δύο, ἀπελθόντες εἰς Ψαρὰ τοὺς παρέδωκαν εἰς τὴν βουλήν.

Ὁ Μανώλης Ἀντωνῆ ἀποπλεύσας μὲ τὸ καταδρομικόν του ἀπὸ Ψαρὰ ἀπῆλθεν εἰς τὸν κόλπον Τσαταρλῆ, εἰς θέσιν ὀνομαζομένην Παναγιά-Μπουρνοῦ καὶ παρέπλεεν ἐκεῖ. Ἰδόντες οἱ τοῦρκοι τὸ καταδρομικόν, ἔστησαν ἐνέδρας καὶ ἀφῆκαν ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων βωσκούσας εἰς τὸ παράλιον. Οἱ καταδρομεῖς ἰδόντες τὰς ἀγέλας ἀπεβίβασαν δώδεκα ναύτας εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ καταβιδάσωσι τὰ ζῶα εἰς τὸ παράλιον ὅπως τὰ λάβωσιν. Οἱ ὀθωμανοὶ ἐκ τῆς ἐνέδρας ἤρξαντο νὰ τουφεκίζωσιν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἀντεστάθησαν· οἱ ὀθωμανοὶ τοὺς περιεκύκλωσαν, τὸ μύστικον, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐκανονοβόλει. Μετὰ πολύωρον μάχην ἐφόνευσαν τοὺς ἑνδεκα οἱ ὀθωμανοὶ καὶ τὸν ἕτερον συνέλαβον ζῶντα. Ἐπιστρέψας ὁ Μανώλης Ἀντωνῆ εἰς Ψαρὰ ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εὕρισκομένους ἀνατολίτας ποιμένας ὀκτῶ καὶ ἀποπλεύσας ἀπῆλθεν εἰς τὰς παλαιὰς καὶ νέας Φώκias, εἰς θέσιν ὀνομαζομένην Κυρίμ-ἀγά· ἀποβιβάσθentes οἱ ποιμένες καὶ ὁ πλοίαρχος, κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν των ἀπῆντησαν ἑτέρους τρεῖς ποιμένας καὶ συνεννόηθησαν μετ' αὐτῶν. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν ποιμένα ὀθωμανὸν ἔχοντα μεγίστην ἀγέλην προβάτων· ὁ ὀθωμανὸς οὗτος εἶχε παρευρεθῆ εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου, καὶ μὴ ὑποπτευθεὶς ποσῶς τοὺς καταδρομεῖς, ἤρχισε νὰ τοὺς διηγῇται τὰς ἀνδραγαθίας του καὶ τὰ λάφυρα τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ἐκεῖ· ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰς ἱστορίας του συνέλαβον αὐτὸν οἱ καταδρομεῖς· ὥπλισμένον ὄντα, τὴν δὲ ἀγέλην τῶν προβάτων κατεβίβασαν εἰς τὸ παράλιον καὶ τὴν ἐφόρτωσαν εἰς τὸ μύστικον καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ψα-

ρὰ, πωλήσαντες τὰ πρόβατα· τὸν δὲ ὀθωμανὸν παρέδω-
καν εἰς τὴν βουλὴν.

Ὁ αὐτὸς καταδρομεὺς Μανώλης Ἀντωνῆ ἀποπλεύ-
σας ἀπὸ Ψαρὰ διευθύνθη πρὸς τὰ μέρη τῆς Κω· παρα-
πλέων εἰς τὴν νῆσον Γυαλὶ, εἶδε πλοῖον ἔχον τὸ σκά-
φος μαῦρον καὶ τὸν πρωραῖον ἰστόν τοῦ παπαφίγκου
ἐλλείποντα. Νομίσας δὲ αὐτὸ εὐρωπαϊκὸν ἐμπορικὸν δι-
ευθύνθη πρὸς αὐτὸ, ὅπως τὸ ἐρωτήσῃ διὰ τὸν στόλον τοῦ
Μεχμέτ-Ἀλῆ. Ἄμα ἐπλησίασεν ἐντὸς βολῆς κανονίου
πρὸς τὸ βρίκιον, ἔσυρεν αὐτὸ τὰ πυροβόλα του, ἅτινα
εἶχεν ἔσωθεν, καὶ ἤρξατο τὸν πυροβολισμόν ὑψῶσαν τὴν
ὀθωμανικὴν σημαίαν, τότε ἐνόησαν οἱ καταδρομεῖς ὅτι
ἦτον ὀθωμανικὸν τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ καὶ ἤλλαξαν τὴν
διεύθυνσίν των πρὸς τὴν ξηράν· τὸ ἐχθρικὸν βρίκιον ἐξ-
ηκολούθει καταδιῶκον αὐτοὺς καὶ, ὡς ταχύπλουν, ἐπλη-
σίαζεν ὁλονέν πρὸς τὸ καταδρομικόν· οἱ καταδρομεῖς
θεωροῦντες ὅτι τοὺς πλησιάζει τὸ ἐχθρικὸν βρίκιον,
τὸ ὁποῖον τοὺς ἐκανονοβόλει ἀκαταπαύστως, ἐπειδὴ ἐ-
πληγώθη καὶ εἷς, ἔσυραν τὴν λέμβον, τὴν ἔκοψαν καὶ ἔ-
θεσαν τὰς κώπας ἵνα ἀπομακρυνθῶσι κωπηλατοῦντες·
ἐπελθούσης δὲ ἤδη τῆς νυκτὸς ἐπλησίασαν εἰς τὸν Κα-
βοκέφαλον καὶ ἐλλιμενίσθησαν εἰς ἀγκάλην τινά· τὴν ἐ-
πιούσαν ἀνετείλαντος τοῦ ἡλίου, εἶδον τὸ βρίκιον ἀπομε-
μακρυσμένον, ὅθεν ἀπέπλευσαν ἐκεῖθεν, ἀπῆλθον εἰς τὸν
μπαρπανικόλαν ἔκαμαν ἀπόβασιν, συνέλαβον ἓνα
ὀθωμανόν, βόας καὶ πρόβατα καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρὰ.

Ὁ αὐτὸς Μανώλης Ἀντωνῆ καὶ Ἀναγνώστης Σαρρυ-
γιάννης συμφωνήσαντες ἀπέπλευσαν μετὰ τὰ μυστικά των
ἀπὸ Ψαρὰ καὶ ἀπελθόντες εἰς Μιτυλήνην, Μοσχονήσια
καὶ Ἀδραμίτη συνέλαβον πολλὰ καίκια φορτωμένα καὶ
κενὰ καὶ τὰ ἐπεμψαν εἰς Ψαρὰ· αὐτοὶ δὲ ἀπελθόντες εἰς
τὰ νερὰ τῆς Αἴνου καὶ πλέοντες ἐκεῖ εἶδον λεύκαν φορ-

τωμένην καὶ τὴν κατεδίωξαν· αὕτη δὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ξηράν καὶ τὸ πλήρωμα ἐξελθὼν ἤρξατο τὸν τουφεκισμόν ἵνα ὑπερασπισθῇ τὴν λεύκαν. Οἱ καταδρομεῖς μαχόμενοι ἐπλησίασαν τὴν λεύκαν καὶ τὴν ἐκυρίευσαν, ἐξελθόντες δὲ καὶ εἰς τὴν ξηράν κατεδίωξαν τὸ πλήρωμα· ἔπειτα καταλαβόντες τὴν λεύκαν ἐπέστρεψαν εἰς Ψαρά· ἦτο δὲ τὸ φορτίον τοῦ πλοίου τούτου τυρὸς κασκαβάλι καὶ σάρωθρα.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ Ἰωάννης Δ. Φιλήνης καὶ Μιχὲς Δ. Φιλήνης λαβόντες εἰς τὰ καταδρομικά των εἴκοσι πέντε στρατιώτας ἀπέπλευσαν ἀπὸ Ψαρά, ἀπῆλθον εἰς τὸν κόλπον Ἀδραμίτη καὶ ἀπεβίβασαν τοὺς στρατιώτας καὶ δέκα ναύτας, ἀνὰ πέντε ἐξ ἐκάστου μυστίκου· περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔφθασαν εἰς χωρίον τι καὶ εἶδον δύο καφενεῖα ἀνοικτὰ εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο τοῦρκοι· ἀμέσως ἐτουφέκισαν κατ' αὐτῶν, οἵτινες ἐκπλαγέντες διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο ἐννόησαν ὅτι εἶναι ψαριανοί, ἐξῆλθον τῶν καφενεείων καὶ ἤρχισαν καὶ αὐτοὶ τὸν τουφεκισμόν. Πλησίον τοῦ χωρίου τούτου ὑπῆρχον καὶ ἄλλα χωρία ὀθωμανικά, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἅμα ἔμαθον τὸ γεγονός, ἔτρεξαν εἰς βοήθειαν τῶν ἰδικῶν των, ἀνέτειλε δὲ τότε καὶ ἡ σελήνη· οἱ δὲ Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ ὀπισθοπορῶσι τακτικῶς καὶ φθάσαντες εἰς τὴν παραλίαν ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὰ καταδρομικά· Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην ἐφονεύθησαν πέντε Ἕλληνες, ἄγνωστον δὲ εἶναι πόσοι ὀθωμανοὶ ἐφονεύθησαν· ἐζώγρησαν δὲ καὶ ἓνα ὀθωμανὸν κρῆτα.

Ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν καὶ περιπλέοντες εἰς Φώκαις εἶδον δύο καίκια ὀθωμανικά τὰ ὁποῖα κατεδίωξαν· καὶ τὰ μὲν δύο καίκια ἀπῆλθον εἰς Δρέπανον, οἱ δὲ καταδρομεῖς ἀπεβίβασαν εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοὺς στρατιώτας καὶ ναύτας, τοὺς ὁποίους ἰδόντες οἱ ἐκεῖ ποιμένες, ἦνα-

ψαν εἰς διάφορα μέρη πυρὰ, τὰ ὅποια ἐχρησίμευον ὡς σήματα· οἱ δὲ ὀθωμανοὶ ἰδόντες ἀπὸ τὰ χωρία τὰ πυρὰ ἔδραμον πρὸς βοήθειαν· οἱ καταδρομεῖς λαβόντες τοὺς στρατιώτας καὶ ναύτας εἰσῆλθον ἐπὶ τῶν καταδρομικῶν καὶ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι. Ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς Τσαμαλτὶ καὶ ἀπεβίβασαν στρατιώτας καὶ ναύτας, συνέλαβον δὺν ποιμένας ὀθωμανοὺς μὲ τὰς ἀγέλας τῶν καὶ καταβιβάσαντες αὐτὰς εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐφόρτωσαν τὰ καταδρομικά τῶν καὶ ἦλθον εἰς Ψαρά.

Ὁ Ἀποστόλης Γ. Ἀποστόλη, Νικόλαος Γ. Παγκάρας, Κωνσταντῆς Χ. Γ. Κοτζιά, Δημ. Παπανικολῆς καὶ Γεώργιος Θ. Καλάρη μὲ τὰ πολεμικά τῶν πλοῖα ἀνεχώρησαν ἀπὸ Ψαρά καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν Συρίαν πρὸς καταδρομὴν· περιπλεύσαντες αὐτὴν συνέλαβον διάφορα πλοῖα καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἠγχυροβόλησαν εἰς Καστελορίζον ἀποβιβάσαντες τὰ πληρώματα εἰς τὴν ξηρὰν ἀντεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν φρουρῶν τῶν φρούριον ὀθωμανῶν, οἵτινες ὁμῶς ἀφοῦ ἀντεστάθησαν ἐπὶ ἰκανὴν ὥραν, εἰσῆλθον εἰς λῆμβον τῶν Καστελοριζῶν λάθρα καὶ μετέβησαν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς ξηρᾶς. Τὰ πληρώματα εἰσελθόντα εἰς τὸ φρούριον ἔλαβον ἀπὸ αὐτὸ τὰ πέντε κανόνιά του καὶ ἀναχωρήσαντα ἐκεῖθεν διευθύνθησαν εἰς Ψαρά. Κατὰ τὴν θαλασσοπλοίαν τῶν ἄνωθεν τῆς Ῥόδου, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς μεγάλης ξηρᾶς, ἐθεάθησαν τρία ἐχθρικά πλοῖα, μία κορβέτα καὶ δύο γολέται, πλέουσai μὲ οὐριον ἄνεμον καὶ διευθυνόμεναι πρὸς τὴν Ῥόδον. Οἱ Ἕλληνες ἐτέθησαν εἰς γραμμὴν πολέμου περιμένοντες· ἦτο δὲ ὁ ἄνεμος σφοδρός. Ἀμα ἐπλησίασαν τὰ τουρκικά πλοῖα εἰς τὰ ἐλληνικά ἤρξατο ὁ κανονοβολισμὸς ἀμφοτέροθεν· τὰ ἐχθρικά πλοῖα ἔχοντα τὸν ἄνεμον αὐριανέξηκολούθουν τὴν πορείαν τῶν κανονοβολοῦντα καὶ διῆλθον ἔμπροσθεν τῶν ἐλληνικῶν, τὰ ὅποια ἀμέσως τὰ κατεδίω-

ξαν· ἡ κορβέτα καὶ ἡ μία γολέτα ἐσώθησαν εἰς Ῥόδον, τὴν δὲ ἄλλην γολέταν διωκομένην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐρρίψαν οἱ ὀθωμανοὶ εἰς τὴν μεγάλην ξηρὰν ὅπου ἐναυάγησεν. Ἦσαν δὲ τὰ πλοῖα ταῦτα τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ. Ἐκεῖθεν οἱ καταδρομεῖς ἀπῆλθον εἰς Ψαρὰ καὶ παρέδωκαν τὰ κανόνια εἰς τὴν βουλὴν, ἥτις τὰ μετεχειρίσθη πρὸς ὁχύρωσιν τῆς νήσου.

Ὁ Ἀνδρέας Γ. Μαρίνου ἀποπλεύσας μὲ τὸ μυστικόν του ἀπὸ Ψαρὰ ἀπῆλθεν εἰς τὰς νήσους Ταχοῦ μάκια ἐνεδρεύων· κατεδίωξε δ' ἐκεῖ πλοιάριον ἀναχωρῆσαν ἀπὸ Μιτυλήνῃν καὶ ἅμα τὸ ἐπλησίασεν ἤρξαντο τὸν κανονοβολισμόν· τὸ ἐκυρίευσαν δὲ ἐξ ἐφόδου καὶ συνέλαβον δύο ὀθωμανούς. Τὴν ἐπιούσαν ἐλθόντες εἰς Μιτυλήνῃν ἐπώλησαν, διὰ τοῦ προξένου ἄγγλου, τοὺς ὀθωμανοὺς καὶ τὸ πλοιάριον δι' ἐννέα χιλιάδας γρόσια.

Ὁ Ἰωάννης Βαρβαρέσος καὶ Μιχαὴλ Ἀνέστης συμφωνήσαντες ἀνεχώρησαν ἀπὸ Ψαρὰ μὲ τὰ μυστικά των· διαβαίνοντες δὲ πλησίον τῆς πόλεως Μιτυλήνης, ὅτε εἶχεν ἐπέλθει ἡ νύξ, ἄφησαν διαστάσεις μεταξὺ τοῦ ἐνὸς πλοίου μέχρι τοῦ ἄλλου· εἶδον δὲ ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Ἀνέστη πλοῖον ἄλλο καὶ ἐξέλαβον αὐτὸ ὡς τὸ τοῦ Βαρβαρέσου· ἀλλὰ σιμὰ τούτου, τὸ ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἐπλεον ἄλλα πέντε πλοῖα, τὰ ὁποῖα ἀμέσως ἤρχισαν πυροβολισμόν καὶ τουφεκισμόν κατὰ τοῦ πλοίου τοῦ Ἀνέστη προσπαθοῦντα νὰ τὸ κυριεύσωσιν· ἀμέσως ἤρχισαν καὶ ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Ἀνέστη τὸν πόλεμον. Ἡ μάχη διήρκεσε τρεῖς ὥρας, ἐφονεύθησαν δὲ τέσσαρες καὶ ὁ πλοιάρχος Ἀνέστης καὶ τρεῖς ἐπληγώθησαν, ἔλαβε δὲ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μυστικοῦ ὁ ἀδελφὸς τοῦ πλοιάρχου Δημήτριος. Τὰ τουρκικὰ πλοῖα ἐπλησίασαν πρὸς τὸ μυστικὸν ἵνα ἐπιπέσωσι δι' ἐφόδου, ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα ἐπυρσοκροτήθη ἡ πυριταποθήκη τοῦ ἐνὸς ὀθωμανικοῦ καὶ

οὕτως ἡλευθερώθη τὸ μύστικον· ὁ δὲ Βαρβαρέσος ἐπειδὴ ἦτο μακρὰν ἐπλησίασεν εἰς τὸ τέλος τῆς μάχης.

Οἱ τοῦρκοι τῆς Μιτυλήνης θεωροῦντες τὰ μύστικα πλέοντα ἔξωθεν αὐτῆς ἐτοίμασαν τὰ πέντε πλοῖα διὰ νὰ ἐξέλθωσι τὴν νύκτα νὰ τὰ κυριεύσωσιν ἐξ ἐφόδου· ἐπέτυχαν δὲ καὶ ἐπέπεσαν ἐπὶ τοῦ ἐνός. Τὰς πληροφορίας ταύτας ἔμαθαν κατόπιν ἀπὸ αἰχμαλώτους τούρκους, τοὺς ὁποίους συνέλαβον ἄλλα ψαριανὰ μύστικα· ἔμαθαν δὲ ὅτι ἐφονεύθησαν ἑνδεκα ὀθωμανοὶ καὶ ἑπτὰ ἐπληγώθησαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀποκλεισμός καὶ καταστροφή τῶν Ψαρῶν.

Ἡ βουλὴ τῶν ψαριανῶν πληροφορηθεῖσα ὅτι μοῖρα τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἶναι ἡγχυροβολημένη εἰς τὸν Ἀναγαρὰν καὶ ὅτι ὁ στόλος τάχιον ἐκπλέει τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ὅτι στρατεύματα συνάζονται, ἐκήρυξε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς νήσου, καὶ δὲν ἀνεχώρουν εἰμὴ ταχύπλοα καὶ τὰ διὰ κατασκόπευσιν τοῦ ἐχθροῦ πλοῖα, διὰ νὰ πληροφορῶνται περὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ περὶ τῆς συνάξεως τῶν στρατευμάτων.

Ἐνῶ δ' ἐπολιορχεῖτο τὸ φρούριον τῆς Χαλκίδος, ὡς προεῤῥέθη, διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, οἱ πληρεξούσιοι τῶν ψαριανῶν ἐπληροφορήθησαν ἀπὸ τοὺς αὐτομόλους Ἑλληνας καὶ Ἀραβας τοῦ φρουρίου εἰς τὸ στρατόπεδον, τὴν τοσαύτην ἔλλειψιν τροφῶν εἰς τὸ φρούριον, ὥστε τὴν χριθὴν τὴν ὁποίαν εἶχον διὰ τοὺς ἵππους τὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς δὲ τοὺς ἵππους ἔδιδον ἀγριὰδα· ἔμαθον δ' ἐπίσης ὅτι αἱ τροφαὶ τοῦ φρουρίου μόλις εἶναι εἴκοσιν ἡμερῶν· τὰς πληροφορίας ταύτας τῶν αὐτομόλων τὰς ἐπεβεβαίωσε καὶ εἰς ἵππεὺς ὀθωμανός,

ὅστις ἐξελθὼν τοῦ φρουρίου ἵνα συνάξῃ χόρτα διὰ τὸν ἵππον του, συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἐνεδρεῖντων Ἑλλήνων στρατιωτῶν.

Τὰς πληροφορίας ταύτας οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν τὰς ἔγραφον εἰς τὴν βουλὴν των, καὶ ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐξέλθῃ ὁ ἑλληνικὸς στόλος διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ὀθωμανικὸν ἵνα μὴ ματαιωθῇ ἡ περὶ Εὐβοίας ἐκστρατεία· πρὸς τούτοις ἔγραφον ὅτι πρέπει ἡ Διοίκησις νὰ πέμψῃ σῶμα στρατιωτικὸν νὰ καταλάβῃ τὸν Ἀνηφορήτην διὰ νὰ κόψῃ ὀλοτελῶς τὴν συγκοινωνίαν τῶν πολιορκουμένων με τοὺς ἐν τῇ ξηρᾷ.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐνδιαφερομένη εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐκστρατείας τῆς Εὐβοίας διεβίβαζε τὰς πληροφορίας τῶν πληρεξουσίων της εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν. Τὸ δὲ Βουλευτικὸν κατὰ συνέπειαν τῶν ἀναφορῶν τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν ἔκαμε τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. 6'. ἀριθ. 685.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Περικλείονται ὀκτὼ ἔγγραφα τῆς βουλῆς τῆς ν. Ψαρῶν, ἀφορῶντα τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου των, τὴν σωτηρίαν τῆς Εὐβοίας καὶ ἄλλα διάφορα. Τὸ Βουλευτικὸν γνωμοδοτεῖ ἵνα καὶ αὐθις τὸ Σ. Ἐκτελ. δώσῃ πρὸς τὴν νῆσον ἐκείνην τὴν ἀνάλογον ἀπάντησιν εἰς τὰ αἰτήματά των, καὶ τὴν περὶ Εὐβοίας πρόνοιαν, ἣν ἔλαβεν ἡ Διοίκησις, καὶ εἰς ἣν ἐνασχολεῖται διὰ τὸ δάνειον.

Τῇ 27 φεβρουαρίου 1824.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκαυδαλίδης.

Ἰδοὺ καὶ τὰ πρακτικὰ τοῦ Βουλευτικοῦ.

(Ἀπόσπασμα πρακτικῶν)

Τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς συνεδριάσεως, τῆς 28 φεβρουαρίου 1824.

Τὰ ἔγγραφα τῆς βουλῆς τῆς νήσου Ψαρῶν ἐστάλησαν πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν μετὰ προβουλευµατος ὑπ' ἀριθ. 685.

Τὰς ἀναφορὰς τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν δὲν εὔρον· ἀλλ' ἡ βουλὴ ἔχουσα πληροφορίας διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ τὴν σύναξιν τῶν ἐχθρικῶν στρατευµάτων, γράφει πρὸς τὸ Βουλευτικὸν νὰ ληφθῇ πρόνοια ὅπως ἀσφαλισθῶσι τὰ Ψαρά· γράφει δὲ καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Εὐβοίας εὐρισκομένης εἰς ἔλλειψιν τροφῶν καὶ δυναµένης εὐκόλως, ν' ἀλωθῇ διὰ νὰ μὴν ὑπάγωσιν εἰς μάτην τὰ ἔξοδα τῆς ἐκστρατείας· εἰς τὰς αἰτήσεις ταύτας, οὔτε διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς νήσου των ἐνεργήθη τι, οὔτε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Εὐβοίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους ἐνήργει δάνειον, ἀλλ' ἦτο βεβαία ὅτι ἕως οὔ ἐκτελεσθῇ αὐτὸ ὁ ἐχθρὸς δὲν ἤθελεν ἐκτελέσει τὰ σχέδιά του; πολλοῦ γε καὶ δεῖ.

Περ. 6'. ἀριθ. 481.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα

Πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἀνεγνώσθη ἡ κατὰ τὴν 26 φεβρουαρίου ἀναφορά σας· περὶ μὲν τῶν χρημάτων, στρατιωτῶν, καὶ ἄλλων, ὅσα ἐν αὐτῇ ἀναφέρετε, προλαβόντως ἡ Διοίκησις σᾶς ἀπεκρίθη περὶ τούτων ὅλων, καὶ σήμερον πάλιν ἔδωσαν ἀντίγραφον τῆς αὐτῆς ἀποκρίσεως πρὸς τοὺς κυρίους παραστάτας σας, διὰ νὰ σᾶς διευθυνθῇ ἀσφαλῶς, καὶ νὰ μὴ παραπέσῃ καὶ αὐτὴ. Περὶ δὲ τοῦ καταλόγου τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι κατασκόπων ἡ Διοίκησις διέταξε τὸ ὑπουργεῖον τῆς ἀστυνομίας νὰ ἐπιτάξῃ τοὺς ἀπανταχοῦ ἐπάρχους καὶ ἀστυνόμους διὰ νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅλα τὰ ἐνεργητι-

καὶ μέσα διὰ ν' ἀνακαλυφθῶσι καὶ νὰ παιδευθῶσι ἀξίως τῆς κα-
κονοίας καὶ πανουργίας των.

Ἐν Κρανιδίῳ, τὴν 4. μαρτίου 1824.

Ὁ πρόεδρος Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ἰω. Κωλέττης, — Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης.

Καὶ ἐκ τῆς διαταγῆς ταύτης τοῦ Ἐκτελεστικοῦ δη-
λοῦται ὅτι ἡ βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν αἰτεῖ χρήματα
καὶ στρατιώτας διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς νήσου των, ἀλλὰ
καίτοι μὴ εὐρῶν εἰς τὸ ἀρχεῖον τὴν ἀναφορὰν τῆς βου-
λῆς τῶν Ψαρῶν καὶ τὴν ἀπωλεσθεῖσαν διαταγὴν τοῦ
Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τὴν βουλὴν, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ
Διοίκησις οὔτε χρήματα, οὔτε στρατιώτας ἀπέστειλε,
μολονότι ἐζήτει στρατιώτας νομοθετηθέντας ὑπὸ τῆς
ἐν Ἀργεὶ συνελεύσεως.

Ἰδοὺ καὶ ἡ διαταγὴ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τὸ ὑ-
πουργεῖον τῆς ἀστυνομίας διὰ τοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα
κατασχόπους.

Περ. 6'. ἀριθ. 480.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς ἀστυνομίας.

Ἀπὸ τὴν νῆσον Ψαρῶν ἐστάλη ἔγγραφον σταλὲν αὐτοῦ ἀπὸ
Ἀβυδον, τῇ 20 φεβρουαρίου, τὸ ὁποῖον ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα εὐρίσκονται κατὰσκοποι τῶν πραγμάτων τῆς ἐκ μέρους τῶν
ὀθωμανῶν ἐχθρῶν, διὰ νὰ προδίδωσιν αὐτὰ πρὸς ἐκείνους εἰς
Κωνσταντινούπολιν, μισθοθέντες διὰ αὐτὸ τοῦτο· οἵτινες εἰσὶν οἱ
ἐφεξῆς.

Ὁ Γάσπαρος Ποτεφίτζι διατρίβων πότε εἰς Ψαρὰ καὶ πότε
εἰς Σάμον· ὁ Ἀντώνιος Καλαβέσσι, γραικολατίνος, εἰς Σάμον·
ὁ Τζανέτος Λουσίκας, εἰς Ὑδραν· ὁ Κωνσταντῆς Βάμπας, σκλα-
βοῦνος, εἰς Πελοπόννησον· ὁ Βιτζέντζος Κορέλης, εἰς Σπέτζας· ὁ
Ἀνδρέας Σπεράντ, ὁ Τζάνης Τζιροδίτζι, ὁ Μπατίστας Κατὸ,
Τζωπιπῶνος Λάσκαρη, καὶ καπετὰν Μάρκος Μπαλάση, εἰς Ὑδραν

Διατάσσεται λοιπὸν τὸ Μινιστέριον τῆς ἀστυνομίας εὐθὺς νὰ ἐπιτάξῃ τοὺς κατὰ τόπους τῆς ἐπικρατείας ἀστυνόμους ν' ἀφιερώσωσιν ὅλην τὴν προσοχὴν των, καὶ νὰ μεταχειρισθῶσιν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα ἐνεργητικώτατα μέσα διὰ ν' ἀνακαλυφθῶσιν οἱ προκείμενοι κατάσκοποι καὶ προδότες τῶν πραγμάτων τῆς Πατρίδος, διὰ νὰ λάβωσι τὴν ἀντάξιον ποινὴν τῆς κακονοίας καὶ πανουργίας των.

Ἐν Κρανιδίῳ, τὴν 4. μαρτίου 1824.

Ὁ πρόεδρος Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Π. Μπότσης—Α. Σπηλιάδης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,
Γ. Π. Ῥόδιος.

Αἱ κατωτέρω δύο ἀναφοραὶ τῆς βουλῆς τῶν Ὑαρῶν πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν καὶ Βουλευτικὸν δεικνύουσι τὸ καταδιωκτικὸν πνεῦμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τοὺς ψαριανούς.

Ἀριθ. 959.

Σεβαστὸν Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 959 χθεςινὴν μας ἐκθέτομεν ὅσα ἐν τῇ νήσῳ Σκιάθῳ παρὰ τῶν Ὀλυμπίων ἠκολούθησαν, τοὺς ὁποίους ἐσκοπεύομεν νὰ ματαιώσωμεν τοὺς ὀλεθρίους σκοπούς τους· ἀλλ' ἐπειδὴ πληροφορηθέντες ἐξ ἐνὸς διπλώματος τοῦ σεβαστοῦ τούτου Σώματος, ὑπ' ἀριθ. 228 ὅτι διορίζει εἰς τὸ φρουραρχεῖον τῆς Σκιάθου φρούραρχον, καίτοι πληροφορούμενον ὅτι οἱ γενναῖοι ναύαρχοι Ὑδρας καὶ τῆς νήσου μας, ἐδιόρισαν δύο πρὸ πολλοῦ, καὶ τέλος ὅτι ὁ τοιοῦτος φρούραρχος εἶναι ὑδραῖος· μόνον ὡς ἐκ μιᾶς προκηρύξεως τῶν εὐγενεστάτων προκρίτων τῆς Ὑδρας, ἀπὸ τὰς 11 φεβρουαρίου γεγραμμένης, παρατηροῦμεν ὅτι ἀμέσως ἐπροσκαλέσαμεν τὸν πατριώτην μας ν' ἀφεθῇ.

Τὸ τοιοῦτον μὲ ὅλον ὅπου ἐσυνηθίσαμεν πάντοτε νὰ παραβλέπωμεν μύρια δικαιώματά μας διὰ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ θεωρήσωμεν μὲ ὄμμα ἀδιάφορον· διότι βλέπομεν φανερά κάθε κόμμα συνιστὸν τὴν Διοίκησιν ἀποβλέπει εἰς τὸ ἴδιόν του συμφέρον, πᾶσχει νὰ ὑστερήσῃ τοὺς ἄλλους τὰ δικαιώματά

των καὶ νὰ τὰ οἰκειοποιηθῇ· ἰδοὺ τέλος πῶς γίνονται πατρίαι, σχίσματα, διωγμοί, τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα εἶναι πάντοτε ὀλεθρία· καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον ὅτι καὶ ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ λοιποὶ προβλέποντές τι ἀντίκεινται εἰς τὴν Διοίκησιν· διότι βέβαια ποῖος ἐλεύθερος Ἕλληγιν δύναται ἀδικούμενος νὰ σιωπᾷ; ἐκτὸς ὅταν θέλῃ, παραβλέπει.

Εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ Ὑδρα δὲν ἠγωνίσθη μόνη τῆς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐπομένως δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ὑστεροῦνται καὶ οἱ λοιποὶ τὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνει· εἰς τὰ περισσότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐσύστησεν ἐπάρχους, ἀστυνόμους καὶ λιμενάρχας πατριώτας τῆς καὶ πώποτε περὶ τούτου δὲν ἀνέφερε τὸ παραμικρόν· ἡμεῖς δὲ μ' ὅλον ὅτι ἐδυνάμεθα κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως νὰ συστήσωμεν πατριώτην μας, ἑπαρχον τῆς Σάμου, ἐπιθυμοῦντες τὴν ἡσυχίαν τῶν Σαμίων ὑποκινουμένων παραιτήθημεν· ἐκπληττόμεθα ὅμως νὰ βλέπωμεν νὰ ἔξωται ὁ πατριώτης μας τὸν ὁποῖον ὁ γενικὸς ναύαρχός μας ἐσύστησεν εἰς ἐκείνην τὴν ξηρὰν νῆσον· ὡς φαίνεται δὲν εὐχαριστήθη ἡ Ὑδρα εἰς τὴν σιωπὴν μας, τὴν ὁποίαν θέλομεν ἀφίσει πλέον.

Τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα, καίτοι ὑποσχόμενον νὰ δεικνύῃ τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν, τὴν περιορίζει, ὡς βλέπομεν, εἰς τὰ ἴδια τέλη, συμφέροντα, τὰ μόνα αἷτια ἀντικείμενα εἰς τὴν σύστασιν τῆς μεγάλης μηχανῆς, ἥτις εἶναι ἡ Διοίκησις. Τοῦτο μᾶς κάνει νὰ λάβωμεν μέτρα, καὶ προσκαλοῦντες τὸν φρούραρχόν μας, καθὼς καὶ τὸν ἑπαρχον τῆς Σκοπέλου πατριώτας μας, καὶ ὄντες ἀμέτοχοι τῶν τοιούτων, νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἰδικὴν μας σωτηρίαν. Δὲν θέλομεν ὅμως λείψει τὸ νὰ διώξωμεν μὲ τὰ ἄρματα τοὺς Ὀλυμπίους, καταφρονήσαντας τοὺς πατριώτας μας, ἂν καὶ ἐνδεχόμενον νὰ ὠδηγήθησαν ἀπὸ ἄλλους, καὶ νὰ ἐπαγρυπνοῦμεν εἰς τὰ ἰδιά μας συμφέροντα, ἂν καὶ ἐναντίον τοῦ μέχρι σήμερον συστήματός μας. Μένομεν.

Τῇ 7 μαρτίου 1824, Ψαρά.

Τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως εὐπειθέστατοι πατριῶται,

(Τ. Σ.) Διὰ Δημήτριον Βρατσάνον Ν. Ἰωαννίδης, — Νικολῆς Καραχωροστατήης, — Ἀνδρέας Γιαννίτης, — Ἀνδρέας Μανρογιάννης.

Ἰδοὺ καὶ ἡ πρὸς τὸ Βουλευτικὸν ἀναφορά.

Ἀριθ. 960.

Σεβαστὸν Βουλευτικὸν Σῶμα.

Τὸ σεβαστὸν Ἐκτελεστικὸν Σῶμα καίτοι πληροφορούμενον ὅτι πρὸ καιροῦ οἱ γενναῖοι ναύαρχοι τῆς Ὑδρας καὶ τῆς νήσου μας ἐδιόρισαν φρουράρχους ἕνα ἐξ ἐκάστης νήσου εἰς τὸ φρούριον τῆς Σκιαθοῦ, διὰ νὰ ὑπερασπίζωνται τοὺς κατοίκους τῆς ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν ἀτάκτων Ὀλυμπίων στρατιωτῶν, ὅμως μὲ δίπλωμά του ὑπ' ἀριθ. 228 διορίζει μόνον τῶν ὑδραίων. Ἀφίνοντες νὰ ἐξιστορήσωμεν ὅσα μέχρι τοῦδε παρεβλέπαμεν διὰ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, ὡς καὶ οἱ εὐγενέστατοι πληρεξούσιοί μας εἰς τὴν περὶ προεδρείας τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἐκλογὴν δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ θεωρήσωμεν μὲ ἀδιάφορον ὄμμα τὴν τοιαύτην πράξιν τοῦ σεβαστοῦ Ἐκτελεστικοῦ σώματος· αὕτη ἀπὸδεικνύει σαφέστατα ὅτι πᾶν κόμμα παραστένον τὴν Διοίκησιν περιορίζει τὴν πρόνοιάν του εἰς τὰ ἰδιὰ του συμφέροντα, καίτοι ὑποσχόμενον καὶ περὶ τῶν λοιπῶν, καταφρονεῖ τοὺς λοιποὺς πάσχον νὰ ὑστερήσῃ τοὺς ἄλλους τῶν δικαιωμάτων των· τί δὲ γίνονται ἐκ τούτους ἀπίθεια, φατρία, διωγμοί, τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἡ τελεία τοῦ ἔθνους καταστροφή. Παραδείγματα ἐνεστῶτα ἔχομεν μύρια, καὶ ἐνδεχόμενον ὥστε καὶ ὁ Κολοκοτρώνης καὶ λοιποὶ, διὰ τοῦτο ἴσως ἀντίκεινται καὶ ταραττοῦν τὸ πᾶν· διότι ποῖος Ἕλλην ἀδικούμενος σιωπᾷ; ἐκτὸς ὅταν θέλει, παραβλέπει. Ἡ Ὑδρα δὲν ἠγωνίσθη μόνη εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα, ὥστε νὰ θέλῃ νὰ οἰκαιοποιῇται τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων· δὲν εὐχαριστήθη εἰς ὅσους πατριώτας τῆς ἐσύστησεν ἐπάρχους, λιμενάρχας εἰς τὰς περισσοτέρας τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας, ἐξώπλισε καὶ τὴν διάνοιάν τῆς εἰς τὴν ξηρὰν νῆσον καὶ ἠθέλησαν νὰ ὑστερήσουν καὶ τοῦ πατριώτου μας τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐνῶ ἡμεῖς ποτὲ περὶ τούτου οὔτε λόγον ξηρὸν ἀνεφέραμεν. Ἡμεῖς μόλα ταῦτα ἐπροσκαλέσαμεν τὸν πατριώτην μας, καθὼς καὶ ἐκεῖνον τὸν ἐπαρχον τῆς Σκοπέλου, νὰ μένωμεν διόλου ἀμέτοχοι τῶν τοιούτων, νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἰδίαν μας σωτηρίαν, καὶ νὰ λύσωμεν πλέον τὴν σιωπὴν· διότι βλέπομεν νὰ τὴν μεταχειρίζωνται ὄργανον πρὸς ἐκτέ-

λεσιν τῆς ιδιοτελείας ἄλλων. Θέλομεν ὅμως μεταχειρισθῇ τὴν δύναμίν μας νὰ παιδεύσωμεν τοὺς Ὀλυμπίους στρατιώτας, κινούμενοι ἴσως μόνον διὰ τὰς περιφρονήσεις ἃς ἔδειξαν εἰς τοὺς πατριώτας μας, μ' ὅλον ὅτι ἐσκοπεύαμεν νὰ ματαιώσωμεν καὶ τοὺς ὀλεθρίους κατὰ τῶν Σκιαθιτῶν σκοποὺς τῶν Ὀλυμπίων.

Ἡμεῖς τὸ χρέος μας ἐπληρώσαμεν καθ' ὅσον ἐδυνήθημεν, ἃς ὄψωνται οἱ αἴτιοι. Μένομεν.

Τῇ 7 μαρτίου 1824, Ψαρά.

Τοῦ σεβαστοῦ σώματος εὐπειθέστατοι πατριῶται,

(Τ. Σ.) Διὰ Δημήτριον Μπρατσάνον Ν. Ἰωαννίδης, — Νικολῆς Καρακωνσταντῆς, — Ἀνδρέας Γιαρρίτσας, — Ἀνδρέας Μαυρογιάννης.

Αἱ ἀνωτέρω ἀναφοραὶ τῆς βουλῆς Ψαρῶν πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν καὶ Βουλευτικόν, μεγίστην δίδουσιν ἰδέαν τῶν γενομένων πρὸς τοὺς ψαριανοὺς ἀδικιῶν καὶ περιφρονήσεων, καὶ τῆς παραβλέψεως τὴν ὁποίαν ἔκαμον οἱ ψαριανοὶ χάριν τῆς κοινῆς ἡσυχίας.

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαριανῶν ἐπιθυμοῦντες τὴν σύστασιν ἰσχυρᾶς Διοικήσεως ὑπεστήριξαν τὸ Βουλευτικὸν μετὰ τῶν πληρεξουσίων Ὑδρας καὶ Σπεσπῶν καὶ ἐσύστησαν τὸ Ἐκτελεστικὸν τοῦτο κατὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ 1824 διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν καὶ διὰ τὴν ἐξ ἴσου διανομὴν τῶν δικαιωμάτων ἐκάστου Ἑλλήνος. Ἀλλ' ὁ πρόεδρος αὐτοῦ Γ. Κουντουριώτης παραγνώρισας τὰ καθήκοντά του ἔπαυσε τὸν ψαριανὸν φρούραρχον Σκιάθου τὸν ὁποῖον ἐσύστησαν οἱ ναύαρχοι Ὑδρας καὶ Ψαρῶν, ἕνα ἐξ ἐκάστης νήσου, μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῶν Τρικέρων, καὶ τοὺς ὁποίους ἐνέκρινεν ἡ τότε Διοίκησις.

Ἐπειδὴ τὰ Ψάρᾱ ἦσαν πλησιέστερα παρὰ τὰς ἄλλας ὡς ναυτικὰς νήσους εἰς ἐκεῖνας τῆς Σκύρου, Σκοπέλου καὶ Σκιάθου, συμφερώτερον εἰς τὸ ἔθνος καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τούτων ἦτο νὰ ᾔηται αἱ πολιτικαὶ

ἀρχαὶ εἰς τοὺς ψαριανούς· διότι οὗτοι εἰς τοὺς κινδύνους των πολλάκις τοὺς ἐβοήθησαν (σελ. 259—264) καὶ τοὺς ἀτάκτους στρατιώτας ἀπὸ τὸ νὰ τοὺς κακοποιῶσι περιέστειλαν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀναγγέλουσα ἐπισήμως εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν καὶ Βουλευτικὸν τὰς γενομένας κατὰ τῶν ψαριανῶν ἀδικίας προσθέττει ὅτι συνήθισαν νὰ παραβλέπωσι μύρια δικαιώματά των διὰ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, καὶ ὅτι ἡ Ὑδρα δὲν ἠγωνίσθη μόνη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, διότι καὶ τὰ Ψαρὰ ἔμπροσθεν τοῦ ἐχθροῦ κείμενα ἀντέκρουσαν πολλάκις αὐτόν. Ὅτι παραβλέπει διὰ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν τοῦτο εἶναι ἀλήθεια ἀποδεδειγμένη· διὰ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν τῶν Σαμίων ὑποκινουμένων δὲν ἐπέμειναν εἰς τὸ νὰ ἐγκαθιδρύσωσι τὸν ἑπαρχόν των· διὰ τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, ἐνῶ τοσάκις ἔλαβον ἀφορμὴν δυσαρρεσκειας, ἐσιώπησαν· διὰ τὴν κοινὴν λοιπὸν ἡσυχίαν καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὤφειλε ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν ξηρὰν νῆσον τὸν φρούραρχον ψαριανὸν Σκιαθοῦ τὸν ὁποῖον ἢ πρὸ αὐτοῦ Διοίκησις διώρισεν.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1822, ὅτε συνεστήθη ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος, οἱ εἰς πολιτικὰς θέσεις διορισθέντες ψαριανοὶ εἰσὶν οἱ ἐξῆς, Ἀνδρέας Μαυρογιάννης, ἀντέπαρχος Τήνου, ὅστις παρητήθη· καὶ κατ' αἵτησιν τῶν κατοίκων Σκύρου, Σκοπέλου, Σκιαθοῦ καὶ Χιλιοδρομίων διὰ νὰ τὰς ὑπερασπίζεται ἀπὸ τὰς ἐνοχλήσεις τῶν στρατιωτῶν ὁ Δημήτριος Καλημέρης εἰς Σκῦρον καὶ Γεώργιος Ζαχαριάς εἰς Σκόπελον, ὁ Χ. Ἀργύρης εἰς Σάμον καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος φρούραρχος. Οἱ διορισμοὶ δὲ τούτων ἐγένοντο πρὸς κοινὸν συμφέρον καὶ οὐχὶ πρὸς ἰδιωτικὴν ὠφέλειαν. Ἐνῶ δὲ οἱ ψαριανοὶ ἐτόξευον τὸν ἐχθρὸν κατὰ στήθος· ἐτόξευε καὶ αὐτοὺς ὀπισθεν ἡ ἀντιζηλία μὲ τὰ βέλη της.

Ἐντοπούτω ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀνεκάλεσε τὸν ἑπαρχὸν Σχοπέλου, καὶ τὸν φρούραρχον Σκιαθοῦ, ὅστις μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ὑπερασπίσθη τοὺς Σκιαθίτας εἰς τὸ φρούριον ὅτε οἱ στρατιῶται τὸ ἐπολιόρχησαν.

Περ. 6'. ἀριθ. 553.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Χθὲς κατὰ τὸ ἔργον τῆς μάχης, ἐπειδὴ καὶ παρευρέθη τὸ Σαπέκον, Ἀριστείδης, κυβερνώμενον παρὰ τοῦ Κ. Δ. Θ. Μισεγγάννη, ἡ Διοίκησις τὸ διέταξε καὶ συνηγωνίσθη· ὅθεν ἀποφάσισε νὰ τὸ κρατήσῃ διὰ τὴν πολιορκίαν Ναυπλίου, ἀντὶ τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον σᾶς ἐπροσδιόριζε· ὅθεν τὸ πλοῖον ἄς ἐμποδισθῇ.

Ἐν Μύλοις, τῇ 10 μαρτίου 1824.

Ὁ πρόεδρος.

Τὸ πλοῖον τοῦτο ἐπέμφθη ἀπὸ τὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν μὲ γράμματα εἰς τὴν Διοίκησιν, ἥτις τὸ εἶχε διατάξει ν' ἀγωνισθῇ εἰς τὴν γενομένην μάχην εἰς τοὺς Μύλους μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τῆς Διοικήσεως καὶ τῶν ἀνταρτῶν, θεωρήσασα αὐτὸ ἡ Διοίκησις ὠφέλιμον τὸ ἐκράτησε διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ναυπλίου, ἀντὶ τοῦ πλοίου περὶ τοῦ ὁποίου εἶχε γράψει εἰς τὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν νὰ πέμψῃ.

Τὸ καταργηθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς Ἐκτελεστικὸν ἀπῆλθεν εἰς Τριπολιτσάν καὶ ἐνήργει ὡς Διοίκησις· μεταξὺ λοιπὸν τούτου καὶ τοῦ ἐδρεύοντος Ἐκτελεστικοῦ εἰς Κρανίδιον ἠγέρθη ἐμφύλιος πόλεμος· ἡ γενομένη λοιπὸν εἰς Μύλους μάχη ἦτον ἀποτέλεσμα τῆς διαιρέσεως.

Ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσου ἔχων τὴν ἐκστρατείαν τῆς Εὐβοίας μετὰ τῶν Ψαριανῶν καὶ πληροφορηθεὶς τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν μεγάλας τοῦ ἐχθροῦ προπαρασκευάς, ἔγραψεν εἰς τὴν Διοίκησιν περὶ τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων, καὶ ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ πέμψῃ καὶ ἡ Διοίκη-

σις τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις της. Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή.

Ὑπερτάτη Διοίκησις.

Ἀνέφερον ἅπαξ καὶ δις τὰς μεγάλας ἐτοιμασίας τοῦ Σουλτάνου κατὰ τῆς ἀνατολικῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, αἰτούμενος δύνάμιν στρατιωτικὴν εἰς ἐνδυνάμωσιν τῶν ἀναγκαίων θέσεων, πρὶν φθάσας προκαταλάβῃ αὐτάς ὁ ἐχθρὸς καὶ εἰσβαλὼν ἐξαφανίσῃ τὰ λείψανα τῶν ἐπαρχιῶν τούτων· ἀπόκρισιν δὲ οὐδεμίαν ἄχρι τούδ' ἔλαβον, καὶ σπεύδω ν' ἀναφέρω πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν περὶ τῶν αὐτῶν, προσεπιφέρων ὅτι οἱ πτωχοὶ στρατιῶται οἱ πολιορκοῦντες ἔσωθεν τὴν Εὐρίπον, ὅχι μόνον ἐξαμηνίαν ὀλόκληρον δὲν ἔλαβον μισθὸν, ὅχι μόνον πεινοῦν, ὅχι μόνον μ.παρούτην δὲν ἔχουν, ἀλλὰ ἀφήσαντες τὰς οἰκογενείας των εἰς τὰς ἐπαρχίας Λειβαδίας, Ταλαντίου, Θηβῶν, καὶ Ἀττικῆς, ὅθεν τοὺς συνήθροισα, καὶ βλέποντες ὅτι ἔχουν νὰ αἰχμαλωτισθῶσιν, ἀναγκάζονται νὰ διαλύσουν τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐρίπου, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ καθένας οἶκαδε, νὰ ἐξοικονομήσῃ τοὺς ἐδικούς του. Ἐγὼ ἂν ἦτο ν' ἀντιπαρατάττομαι μὲ τοὺς εὐρισκομένους ἐχθροὺς εἰς τὰ φρούρια, ὑπόσχομαι μ' ὅλας τὰς εἰρημένας ἐλλείψεις νὰ τοὺς κτυπῶ ἀδιακόπως· ἀλλ' εἰς ὀλόκληρον τὴν δύναμιν τοῦ Σουλτάνου νὰ ἀνθέξω μὲ ὅσην δύναμιν ἔχω εἶναι ἀδύνατον, τὸ ὁμολογῶ ἐνώπιον τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, διὰ νὰ λάβῃ τ' ἀνάλογα μέτρα νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἐπικράτειαν, διακινδυνεύουσιν ὅπως εἰξεύρῃ, καὶ καθικετεύω νὰ τὸ κάμῃ τὸ ὀγρηγορώτερον, ἐπειδὴ χάνεται αὐτὸ τὸ μέρος ἐξ ἅπαντος.

Ἡ Ἀττικὴ ἐμολύνθη ἀπὸ θανατικόν, μερικοὶ τόσον εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅσον καὶ εἰς τὰ χωρία τὰ δραστηριώτερα μέτρα ἐλήφθησαν, ὥστε νὰ μὴ μεταδοθῇ τὸ κακὸν περαιτέρω, καὶ ιδεάσθησαν τὰ ἄλλα μέρη τῆς στερεᾶς καὶ τὰ νησιὰ Σαλαμῖνος καὶ λοιπά. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωστοποιηθῇ τὸ δυστύχημα εἰς ὅλα τὰ ἀνατολικά παραθαλάσσια τῆς Πελοποννήσου, καὶ ὅπου ἄλλοσε κάμει χρεία διὰ νὰ προσέχουν μὴ διαλανθᾷς τις τὰς φυλακὰς τῆς Ἀττικῆς μεταβῇ ποῦ καὶ μεταδοθῇ τὸ κακόν.

Προβάλλω καλὸν νὰ γίνῃ φροντίς περὶ τῆς ἐγκαίρου ἐκπλεύ-

σεως τοῦ ἐθνικοῦ στόλου εἰς ὑπεράσπισιν τῆς Εὐβοίας καὶ πρὶν φθάσῃ ὁ μέγας στόλος τοῦ ἐχθροῦ· ἐτοιμάζονται τὰ ἐκ Βώλου διὰ νὰ φέρωσι τροφὰς εἰς τὴν Εὐριπον, ἐτοιμάζονται καὶ ἄλλα εἰς Θεσσαλονίκην διὰ νὰ φέρουν εἰς Εὐριπον τροφὰς καὶ στρατεύματα, μόνη δὲ ἡ ψαριανὴ δύναμις εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐμποδίσῃ τούτων τὴν εἴσπλευσιν, ἐνῶ καὶ αὕτῃ ἡ νῆσος ἐπαπειλεῖται ἰδιαιτέρως ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν ἐφέτος.

Σάλωνα, 20 ἀπριλίου 1824.

Ὁ Δ υ σ ε ὺ ς Ἀ ν δ ρ ο ῦ τ σ ο υ .

Ὁ Ὀδυσσεὺς οὗτος καὶ πρὶν τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἀπέστειλεν ἄλλας πρὸς τὴν Διοίκησιν καὶ τὴν ἐπληροφόρει περὶ τῶν πολυαρίθμων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῶν γραφομένων του ἀπέστειλε καὶ δύο ἐπιστολὰς τὰς ὁποίας τοῦ ἔπεμψαν δύο ὁμογενεῖς ἀπὸ Λάρισσαν (ὑπάρχουσιν αὗται εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ἑλεγκτικοῦ συνεδρίου) οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ῥούμελη-Βαλεσσῆ, καὶ τοῦ ἐφάνέρωνον τοὺς κατὰ τῆς Ἑλλάδος καταστρεπτικούς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ, ὅπως προλάβῃ καὶ ἀσφαλίσῃ τὴν ἐπικράτειαν. Ἐπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς στρατηγοὺς Κολοκωτρόνην, Πλαπούταν καὶ Νικήταν, παριστάνων εἰς αὐτοὺς τὰς μεγάλας τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεις, καὶ γράφων ὅτι πρέπει νὰ ἐξέλθωσιν εἰς Ῥούμελην πελοποννησιακὰ στρατεύματα διὰ νὰ μὴ χαθῇ τὸ ἔθνος. Οἱ στρατηγοὶ οὗτοι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὀδυσσεὺς τὴν ἔπεμψαν εἰς τὴν Διοίκησιν ἵνα λάβῃ γνῶσιν.

Ἐνῶ λοιπὸν τοιαῦται προπαρασκευαί ἐγίνοντο παρὰ τοῦ Σουλτάνου κατὰ τῆς Ἑλλάδος κινδυνευούσης, ἡ Διοίκησις δὲν ἀπέστειλεν οὔτε τὰς κατὰ ξηρὰν οὔτε τὰς κατὰ θάλασσαν δυνάμεις τῆς εἰς ἀντιπαράταξιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ Διοίκησις μαθοῦσα ὅτι ἡ Κρήτη πνέει τὰ λωίσθια,

ἔπεμψε τὴν κάτωθεν διαταγὴν εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας
ἵν' ἀποστείλωσι τὰ πλοῖά των.

Περ. 6'. ἀριθ. 507.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους Ὑδρας.

Ταύτην τὴν στιγμήν ἔφθασεν ἀπὸ Κρήτης ἡ ἐπιτροπὴ, τὴν ὁποίαν ἔστειλεν ἡ Διοίκησις διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασίν της καὶ στρατιωτικῶς καὶ πολιτικῶς.

Κύριοι, ἡ Κρήτη πάσχει τὰ λοιίσθια, χάνετε ἐντὸς ὀλίγου, φονεύονται οἱ ἄνδρες καὶ αἰχμαλωτίζονται γυναῖκες καὶ ἁθῶα βρέφη εἰς τὰ σπάργανα καὶ ἐπικαλοῦνται καὶ θεὸν καὶ ἀνθρώπους καὶ τὸ Ἔθνος ὀλόκληρον· οἱ κρῆτες ζητοῦσιν ἕλεος, ζητοῦσι βοήθειαν προχειροτάτην, ταχίστην· τί νὰ κάμῃ ἡ Διοίκησις εἰς τοιαύτην δυστυχίαν τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, ποίαν ἐξιλεωμένην χεῖρα διὰ ν' ἀρπάξῃ ἀπὸ τὴν ἐχθρικὴν σπάθην χιλιάδας ψυχάς;

Δὲν παρακαλεῖ θερμῶς ἡ Διοίκησις ἀπὸ μέρους τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Ἔθνους εἰμὴ τὴν εὐγενεῖάν σας· ὡς ἐφάνητε πάντοτε ἀγαθοὶ συνεργοὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους, φανῆτε καὶ σήμερον, διὰ τὸν Θεόν, τῆς Πατρίδος καὶ ιδίως σωτῆρες τῆς Κρήτης, καὶ πρὸς τὰς πενήντα χιλιάδας τὰς ὁποίας ἀποστέλλουσιν ἀπὸ Κρήτην, καὶ αἱ ὁποῖαι σήμερον διευθύνονται εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας, συγκαταθέσατε ἐκ συμφώνου μὲ τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Σπετσῶν ἐξ ιδίων σας διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσιν ὅσον γρήγορα δεκαπέντε πλοῖα καὶ δύο πυραλωτὰ καὶ νὰ ἐκπλεύσωσιν εἰς Κρήτην.

Διὰ τὰ περισσότερα τῶν πενήντα χιλ. γροσίων συνεισφορὰν σας, καὶ τὸ Ἔθνος καὶ ἡ Διοίκησις σᾶς ὑπόσχονται ὁποῖαν συμφωνίαν ἀγαπᾶτε, εἴτε ἀπὸ τὸ δάνειον τῆς Λόνδρας, εἴτε ἀπὸ μουκατάδες, εἴτε ἀπὸ πρῶτα χρήματα τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, εἴτε ὅπως ἄλλως στοχασθῆτε. Σᾶς ἐγκλείονται καὶ τὰ γράμματα τῆς Κρήτης, καὶ ἀποστέλλεται αὐτόθι καὶ ἡ ἐπιτροπὴ, νὰ σᾶς εἴπῃ διὰ στόματος τὰ κατὰ τὴν Κρήτην.

Ἐν Κρανιδίῳ, τῇ μαρτίῳ 1824.

Ὁ πρόεδρος.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς.

Τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Σπετσῶν.

Οἱ πρόκριτοι τῆς Ὑδρας λαβόντες τὰ σταλθέντα χρήματα τῶν κρητῶν παρὰ τῆς Διοικήσεως, ἀντὶ νὰ συν-εγνωθῶσι, κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, μὲ τοὺς προκρίτους Σπετσῶν ἵνα ἐκπλεύσωσι τὰ προσδιορισθέντα πλοῖα ἐξ ἐκάστης νήσου, ἀπέστειλαν μόνον τὰ ἰδικὰ των παραβιάσαντες τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως. Ἀπελθόντα δὲ εἰς Κρήτην τὰ ὑδραϊκὰ πλοῖα ἔλαβον τὰς οἰκογενείας τῶν κρητῶν καὶ τὰς μετέφερον εἰς Μονεμβασίαν.

Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας ἐὰν ἐσυνεννοοῦντο μετὰ τῶν προκρίτων τῶν Σπετσῶν διὰ νὰ ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖά των, πρῶτον μὲν ἤθελον δείξει ὅτι ἐπιθυμοῦν νὰ συναγωνίζωνται μετὰ τῶν συναδέλφων των, δεύτερον δὲ ἡ ἐκπλευσις ὅλων ὁμοῦ τῶν πλοίων καὶ πυρπολικῶν ἤθελεν ἐμψυχώσει τοὺς ἀγωνιζομένους κρητάς.

Πληροφορηθεῖσα ἡ Βουλὴ ὅτι εἰς Κρήτην ἀπεστάλησαν μόνον πλοῖα τῆς νήσου Ὑδρας ἔπεμψε τὸ ἀκόλουθον προβούλεμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. β'. ἀριθ. 709.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ὅτι καὶ δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον ἦν νὰ ἐκπλεύσωσι πλοῖα ἑλληνικά, πρὸς βοήθειαν τῆς νήσου Κρήτης, ἀναντίρρητον. Ἐρωτᾷ ὅμως τὸ Βουλευτικὸν πρὸς πληροφориάν του, πῶς ἐστάλησαν μόνον ἐκ τῆς νήσου Ὑδρας, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ἄλλων δύο ναυτικῶν, αἵτινες συντρέχουσιν ἐξ ἴσου, κατὰ τὴν ἐπιβάλλουσαν ἀναλογίαν εἰς πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος;

Τῇ α'. ἀπριλίου 1824, ἐν Κιβερίῳ.

Ὁ Ἀρτυπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδῶρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰ. Σκαυδαλίδης.

Τὸ Βουλευτικὸν κινούμενον ἀπὸ πατριωτικὸν αἶσθημα, διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσωσι δυσαρέσκειαι ἢ παράπονα με-
ταξὺ τῶν ναυτικῶν νήσων, ἐρωτᾷ διατὶ ἐστάλησαν πλοῖα
μόνον τῆς νήσου Ὑδρας. Ἐπωφελές διὰ τὰ συμφέροντα
τοῦ ἔθνους ἦτο νὰ διατηρῇ αὐτὸ τὸ πατριωτικὸν αἶσθη-
μα ἀκμαῖον διὰ νὰ περιστέλλῃ τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ φι-
λαρχίαν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐγεννῶν-
το δυσαρέσκειαι εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους. Κατωτέρω
θέλω ἱστορήσει ὁποῖαν περιφρόνησιν ἔδειξε τὸ Ἐκτελε-
στικὸν πρὸς τοὺς ψαριανοὺς μετὰ τὴν καταστροφὴν των.
Ἀλλὰ καὶ τὸ Βουλευτικὸν αὐτὸ, τότε, οὔτε μνεῖαν ἐρωτή-
σεως κάμνει περὶ τῆς ἀναλογίας τῶν ψαριανῶν· δηλαδὴ
διατὶ δὲν συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ διασωθέντα πλοῖα
τῶν ψαριανῶν, οἵτινες συνηγωνίσθησαν ὑπὲρ τῶν ὄλων
καὶ συνέδραμον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος.

Πληροφορηθεῖσα ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ὅτι εἰς Κων-
σταντινούπολιν ὁ ἐχθρικός στόλος παραλαβὼν ἰσχυρόν
σῶμα γιανιτσάρων καὶ τὰ συναχθέντα ἐκεῖ στρατεύμα-
τα κατέβη τὸν Ἑλλησπόντον, καὶ ἔχουσα ἤδη τὸν ἀπο-
κλεισμόν, διέταξεν ὅλα τὰ παρευρεθέντα ἐκεῖ ξένα πλοῖα
καὶ ἀνεχώρησαν, διὰ νὰ μὴ εὗρεθῶσιν καὶ πάθωσιν, ἂν
ὁ ἐχθρὸς, ἐξερχόμενος τοῦ Ἑλλησπόντου, κτυπήσῃ ἀ-
μέσως τὰ Ψάρᾶ. Ἐγγραψε δὲ καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν
κατωτέρω ἀναφοράν.

Ἀριθ. 1057.

Ὑπερτάτη Διοίκησις.

Χθὲς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐλθὼν πλοῖον μᾶς πληροφορεῖ
ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἔχων ὀκτὼ χιλιάδες γιανιτσάρων, ἀπὸ τὸ
σάββατον τοῦ Λαζάρου κατέβη εἰς Καλλίπολιν, καὶ μετὰ πρῶτον
οὐρίον ἄνεμον ἐξέρχονται· καὶ πάμπολα στρατεύματα εἰς τὰ πα-
ράλια τῆς Ἀσίας ἐλθόντα, μάλιστα εἰς τὴν Σμύρνην καὶ Κουσάν-
τασι, εἶναι ἔτοιμα νὰ ἐμβαρκαρισθοῦν. Αἱ πληροφορίες μᾶς δίδουν

καὶ τὰ περιστατικά μᾶς βεβαιοῦν, ὅτι ὁ ἐχθρὸς σκοπεύει νὰ καθυποτάξῃ τὴν Σάμον, καὶ βέβαια θέλει ἐπιτύχει τὸν σκοπὸν τοῦ ἂν ὁ ἑλληνικὸς στόλος δὲν ἐκπλεύσῃ. Πόσον ἀσύμφορον εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς Σάμου πρὸς τὸ ἔθνος εἶναι εὐκολὸν νὰ συμπεράνῃ τινὰς, ὁ κχθεὶς, καὶ πόσον θέλει ἀνατρέψῃ τοὺς σκοποὺς καὶ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ (τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον εἶναι ἄξια μεγαλητέρας προσοχῆς) ὅταν ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐκπλεύσῃ. Ὅσον ἀπὸ μέρος μας ἐτοιμάσαμεν τὰ πλοῖά μας καὶ τὰ ἡφαίστειά μας, καὶ εἰδοποιήσαμεν καὶ τοὺς ἀδελφούς ὑδραιοσπετσιοῦτας νὰ ἐτοιμασθοῦν ὅσον τάχος καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἐκπλεύσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἅμα ὅπου ἔλθουν τὰ πλοῖά των ἀνάγκη πᾶσα καὶ ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις νὰ λάβῃ τὰ πλέον ἔκτακτα καὶ δραστήρια μέτρα, νὰ ἐτοιμάσῃ μετρητὰ, τὰ μόνα ἱκανὰ μέσα νὰ σωθῇ τὸ ἔθνος. Μένομεν μὲ βαθὺ σέβας.

1824 ἀπριλίου 11, Ψαρά.

Τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως εὐπειθέστατοι πατριῶται,

(Τ. Σ.) Διὰ Δημήτριον Μπρατσάνον Ν. Ἰωαννίδης, — Νικολῆς Καρακωνσταρτῆς, — Ἀνδρέας Γιαρρίτσος, — Ἀνδρέας Μαυρογιάννης.

Τὸ Βουλευτικὸν πέμπει τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν κατὰ συνέπειαν τῆς ἀναφορᾶς του.

Περ. 6'. ἀριθ. 750.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Β ο υ λ ε υ τ ι κ ὸ ν Σ ῶ μ α,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Περικλείεται ἐπιστολὴ τῆς Βουλῆς τῆς νήσου Ψαρῶν, ἐξ ἧς πληροφορεῖται τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα τὰς ἐτοιμασίας τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὸν ὅσον οὕτω ἐκπλουν τοῦ στόλου του, ὁμοίως καὶ τὴν ἐτοιμασίαν τῆς νήσου ἐκείνης· γνωμοδοτεῖ τὸ Βουλευτικὸν ὅτι νὰ γίνῃ εἰς αὐτὴν ἡ ἀνάλογος ἀπάντησις, καὶ νὰ πληροφορήσῃ τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Διοικήσεως εἶναι, ἅμα ὅπου φθάσει τὸ δάνειον, νὰ οἰκονομήσῃ τὴν θαλάσσιον δύναμιν.

Τὴν 20 ἀπριλίου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Ἀ. Γραμματεὺς, Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἴδου καὶ τὰ πρακτικά.

(Ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν)

Τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς συνεδρ. ἀσέως τῆς 20 ἀπριλίου 1824.

Εἵτα ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τῆς Βουλῆς τῆς ν. Ψαρῶν ὑπ' ἀριθ. 1057, ἣτις πληροφορεῖ τὸ κατέβασμα τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Καλλιόπολιν μετὰ 8 χιλ. γιαννιτσάρων, καὶ ὅτι πάμπολα στρατεύματα ἐχθρικὰ περιμένουσιν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀσίας· καὶ ὁ σκοπός του ἀποβλέπει νὰ κτυπήσῃ τὴν Σάμον· ὅτι αὕτη ἡ νῆσος τῶν Ψαρῶν ἠτοίμασε τὰ πλοῖά της καὶ ἠφαίστεια καὶ εἰδοποίησε καὶ τὰς ἄλλας ναυτικὰς νήσους νὰ ἐτοιμασθῶσι διὰ νὰ ἐκπλεύσωσι πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις νὰ λάβῃ μέτρα δραστήρια διὰ μετρητά. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐνεκρίθη νὰ σταλῇ πρὸς τὸ Ἐκτελ. μετὰ προβουλευματος, ὅτι νὰ γίνῃ ἡ ἀνάλογος ἀπάντησις πρὸς αὐτὴν, καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις περιμένει τὸ δάνειον, καὶ πρῶτον θέλει λάβῃ τὰ ἀνάλογα μέτρα περὶ ἐξοικονομήσεως τοῦ στόλου, ἐφ' ᾧ καὶ ἐγένετο ἡ ὑπ' ἀριθ. 750.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ψαριανῶν, διὰ νὰ ἐπιβαρύνωσιν αὐτοὺς, ἐκοινολόγησαν ὅτι δὲν ἐπροσκάλεσαν τοὺς συναδέλφους των ὑδραίους καὶ σπετσιώτας εἰς βοήθειάν των, ἵνα μὴ καυχῇσιν ὅτι τοὺς ἔσωσαν· καὶ διὰ τοῦτο κατεστράφησαν.

Οἱ δυστυχεῖς! ὥς εἰ δὲν ἤρκει ἡ καταστροφὴ αὐτῶν ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐπιβαρύνωνται καὶ μὲ νέας θλίψεις αὐτοί, οἵτινες μυριάκις καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ εἰς τοὺς συναδέλφους των ἔγραψαν ὅπως ἐξέλθῃ ὁ ἐλληνικὸς στόλος καὶ ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθησαν. Τὸ δεινὸν εἶναι ὅτι ἡ συκοφαντία αὕτη διετηρήθη καὶ τὴν ἐξέθηκαν καὶ συγγραφεῖς τοῦ ἐλληνοῦ ἀγῶνος (α). Ἡ ἀναφορὰ ὁμῶς πρὸς τὴν Βουλὴν

(α) Ὁ Σπηλιάδης εἰς τὸν β'. τόμον τῶν Ἀπομνημονευμάτων του σελ. 93, ἀπὸ ἄγνοιαν λέγει· δὲν θέλουσι δὲ νὰ προσκαλέσωσι τοὺς ὑδραίους καὶ σπετσιώτας.

καὶ τὰ πρακτικὰ αὐτῆς εἶναι ἀλήθεια ἀδιαφιλονείκητος καὶ ἱκανὴ νὰ φιμώσῃ τὰ στόματα ἀπάντων.

Τὸ Βουλευτικὸν ἀπαντᾷ καὶ αὐθημερόν πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Ψαρῶν.

Περ. 6'. ἀριθ. 753.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὴν ἐνδοξὸν Βουλὴν τῶν Ψαρῶν.

Ἀνεγνώσθησαν ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ αἱ ἐπιστολαὶ σας ἐκδιδόμεναι τῇ 11 καὶ 15 τοῦ παρόντος μηνός· ἐγνώμεν τὰς πολεμικὰς προπαρασκευὰς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὅτι ἤδη ἔτοιμος εἰς ἔκπλουν ὁ στόλος του· αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι τοῦ ὁποίου αἱ ἐλληνικαὶ ὀλκάδες, ἄλλοτε ἐνέπηρσαν, ἄλλοτε ἀποτέφρωσαν μέρος καὶ πάντοτε ἀντιπρατιτόμεναι ἀνδρείως διεσκόρπισαν ἅπαντα, καὶ τοὺς σκοπούς του ἐματάρωσαν, θείαν ἐκπληροῦσαι βουλὴν. Ἐπήνεσε τὸ Βουλευτικὸν τὸν ἐλληνικὸν σας ζῆλον, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐτοιμάσθητε προθύμως, τοῦτ' αὐτὸ προσμένεται καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας δύο συμμαχούσας καὶ συναθλούσας ὑμῖν νήσους· ὅσον δὲ περὶ τῶν μέσων, ἠυδόκησεν ἡ θεία Πρόνοια καὶ μέρος τοῦ δανείου ἐπρόφθασεν εἰς Ζάκυνθον, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ φέρων αὐτὸ ἐφθασεν ἐνταῦθα. Ἐστὲ βέβαιοι ὅτι ἡ πρώτη φροντίς τῆς Διοικήσεως εἶναι διὰ τὴν θαλάσσιον δύνάμιν. Εἰς τὴν θάλασσαν ἔβαλεν ὁ ἐχθρὸς τὴν περισσοτέραν προσοχὴν του, εἰς αὐτὴν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ προσέξωμεν πρὸ πάντων.

Ἐρῶσθε εὐοδούμενοι, νικῶντες καὶ θριαμβεύοντες, ἵνα καὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως ἔχετε διὰ παντός τὴν εὐλογίαν, καὶ τῆς Πατρίδος τὸν ἔπαινον καὶ ἀνταμοιβὴν ἐν καιρῷ.

Τῇ 20 ἀπριλίου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀναγγέλουσα εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἔθνους τὰς πολεμικὰς προπαρασκευὰς τοῦ ἐχθρι-

κοῦ στόλου λέγει συγχρόνως ὅτι ἂν ὁ ἑλληνικὸς στόλος δὲν ἐκπλεύσῃ, ὁ ἐχθρὸς θέλει ἐπιτύχει τῶν σκοπῶν του, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔχουσι τὰ πλοῖά των καὶ ἡφαίστεια ἔτοιμα καὶ ἔγραψαν εἰς τοὺς συναδέλφους των ὑδραίους καὶ σπετσιώτας νὰ ἐτοιμασθοῦν ὅσον τάχος καὶ νὰ ἐκπλεύσωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ ματαιώσωσι τοὺς σκοπούς των, καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις ἀνάγκη πάσα νὰ λάβῃ τὰ πλέον ἔκτακτα καὶ δραστήρια μέτρα.

Ἄν καὶ δὲν εὔρον καὶ τὴν ἀπὸ 15 ἀναφορὰν τῆς Βουλῆς Ψαρῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν γραφομένων δηλοῦται ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἔγραψε τὰς προπαρασκευὰς καὶ παρώτρυνε τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου. Ἡ Βουλὴ τοῦ ἔθνους λοιπὸν ἔχουσα τοιαύτας ἀναφορὰς ὑπ' ὄψιν τῆς, ὥφειλε νὰ σκεφθῇ σπουδαιότερον διὰ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, τοὔτέστι γνωρίζουσα ὅτι τὸ δάνειον ἔφθασεν εἰς Ζάκυνθον, ὥφειλε νὰ γράψῃ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν ἵνα διατάξῃ τοῦτο τὴν ἐκπλευσιν τοῦ στόλου δυνάμει τῶν ἀπὸ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου συναζομένων χρημάτων· διότι μὲ εὐχὰς, εὐλογίας καὶ ἐπαίνους γεγραμμένους ἐπὶ χάρτου δὲν καταστρέφονται τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ.

Οἱ ψαριανοὶ λαβόντες τὴν διαταγὴν ταύτην καὶ ὄντες ἔτοιμοι περιέμενον τὸ ἀποτέλεσμα, ἤτοι νὰ διαταχθῶσι νὰ ἐκπλεύσωσιν ὁμοῦ μὲ τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων των.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν τόσων ἄλλων ἀπασχολιῶν των καὶ εἰς τὰς ἐτοιμασίας τοῦ στόλου των καὶ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς νήσου των, οἱ ψαριανοὶ ἔμαθον ὅτι εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους κάποιος Αἰθαλιώτης, συνάζει τοὺς συμπολίτας του κατὰ προτροπὴν τῶν τουρκιῶν ἀρχῶν τοῦτο μαθοῦσα ἡ βουλὴ των ἔγραψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἑπαρχον τῆς Νάξου διὰ νὰ

ἐμποδίσῃ τὸ τοιοῦτον ἐπιβλαβὲς κίνημα εἰς τὸ ἔθνος, τὸ τὸ ὅποῖον ἐμποδίσθη. Καὶ τὴν εἰδοποιεῖ ἂν τυχὸν δὲν δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ λάβῃ αὐτὴ ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν αὐστηρότερα μέτρα ἵνα τὸν ἐμποδίσῃ κατὰ τὸν διάπλουν.

Ἄριθ. 1028.

Κύριε ἐπαρχε τῆς Νάξου.

Εἴμεθα ἀρκετὰ πληροφορημένοι, ὅτι κάποιος Ἀἰθαλιώτης, τοῦ νομα χατζῆ Δημήτριος Παστογερά, διατρίβων εἰς Μιτυλήνην, ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ Κολακτσῆ, διοικητοῦ τῆς αὐτῆς νήσου, καὶ ἔλαβεν ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων, καὶ ἤδη περιφερόμενος τὰς νήσους συνάξει τοὺς συμπατριώτας του διὰ νὰ τοὺς μετακομίσῃ εἰς τὴν πατρίδα των μὲ τὸ πλοῖον τοῦ Βαλσαμάκη, τὸ ὅποῖον ἤδη εὐρίσκεται αὐτοῦ.

Τὸ τοιοῦτον δὲν συμφέρει διόλου εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἀνάγκη πᾶσα νὰ λάβῃς τὰ πλέον δραστήρια καὶ ἔκτακτα μέτρα νὰ συλλάβῃς τόσον αὐτὸν τὸν Δημήτριον, καθὼς καὶ τοὺς συνωμώτας του, καὶ συλλαμβάνων κράτησέ τους εἰς φύλαξιν, εἰδοποιῶν μας καὶ ὅπου ἀνήκει.

Ἄν δὲ τυχὸν τινὲς τῶν συνωμοτῶν εὐρίσκονται ἱμπαρκάτοι εἰς τὸ ῥηθὲν πλοῖον τοῦ Βαλσαμάκη, καὶ ὡς ὑπὸ σημαίαν ἀγγλικὴν ἐναντιωθῇ νὰ τοὺς παραδώσῃ, χωρὶς παραμικρὸν εἰδοποιήσόν μας.

Ἐπαναλαμβάνομεν νὰ σοὶ συστήσωμεν τὴν τοιαύτην φροντίδα καὶ ὑγείαινε.

Τῇ 4. ἀπριλίου 1824.

(Τ. Σ). Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν, περὶ τὰς ἀρχὰς ἀπριλίου, ἀνεκάλεσε τὰ εἰς τὸν Ἑρετριακὸν κόλπον πλοῖα τῆς διὰ νὰ μὴ μείνῃ δὲ ἡ εἴσοδος ἐλευθέρα εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, τὰ ὅποια δύναται νὰ ἐφοδιάσωσι τὸ φρούριον τῆς Χαλκίδος, ἀπέστειλεν ἓν πυρπολικὸν διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν Νικόλαον Βρατσάνον καὶ ἓν μύστικον. Ἀφοῦ δὲ ἀπῆλθον ταῦτα καὶ ἐφύλαττον τὸν ἀποκλει-

σμον, αὐστριακὸν ἐμπορικὸν πλοῖον φορτωμένον τροφᾶς, μ' ὅλας τὰς ἀντιστάσεις τοῦ πλοιάρχου Ἑλλήνος εἰσ-ῆλθεν εἰς τὸ φρούριον τῆς Χαλκίδος· ὁ Ἑλλήν πλοίαρχος θεωρῶν τὰς προσπάθειάς του ματαιουμένας ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ψαρά. Πρὶν δὲ ἀνακαλέσῃ καὶ τὰ εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ ἀποκλεισμοῦ πλοῖά της ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀπέστειλε καὶ ἐκεῖ ἓν πυρπολικὸν διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν Δημήτριον Κουτσοῦχον, διὰ νὰ μὴ μένη καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου ἡ εἴσοδος ἐλευθέρα εἰς τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, καὶ εἰσέρχονται ἀκωλύτως εἰς τὸ φρούριον τῆς Χαλκίδος· μόλις δ' ἔνεκα τῆς ἀνακλήσεως ταύτης ἐξῆλθον τὰ ψαριανὰ πλοῖα τοῦ κόλπου, καὶ ἀμέσως εἰσῆλθον τὰ τουρκικὰ πλοῖα καὶ ἀπεβίβασαν τοὺς γιανιτσάρους καὶ λοιποὺς στρατιώτας καὶ διέλυσαν τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐβοίας. Ὁ δὲ Κουτσοῦχος μὴ δυνάμενος νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κόλπου μὲ τὸ πυρπολικὸν του, τὸ ἐπυρπόλησεν εἰς Μαρτίνη, τὴν 23 ἀπριλίου 1824, καὶ καταβὰς μὲ τὸ πλήρωμά του διὰ ξηρᾶς εἰς Ἀθήνας ἐπανῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς Ψαρά.

Ἐντοσοῦτῳ ἀφοῦ ὁ τουρκικὸς στόλος ἐκυρίευσεν τὴν Εὐβοίαν, τότε τὸ Ἐκτελεστικὸν πέμπει προβούλευμα πρὸς τὸ Βουλευτικὸν διὰ νὰ λάβῃ, δυνάμει τοῦ ὀργανικοῦ νόμου, τὴν συγκατάθεσίν του ὅπως κινήσῃ τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις του.

Περ. 6'. ἀριθ. 1050.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ σεβαστὸν Βουλευτικόν.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐχθρὸς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀναλαβὼν ὅλας του τὰς δυνάμεις κινεῖται κατ' ἡμῶν ἐρῶμενέστερον, ἢ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ δυνατώτερος σχεδὸν τοῦ σουλτάνου σατράπης

τῆς Αἰγύπτου μ' ὅλα τὰ κατ' αὐτοῦ σημεῖα ὀργῆς τῆς θείας Προνοίας, ἐπιταχύνει διαίως τρομερὰν συνεκστρατεῖαν πολεμικῶν καὶ στρατηγίδων νεῶν δι' ἀπόβασιν. Δυνάμει τοῦ λ'. ς'. § τοῦ νόμου τῆς Ἐπιδαύρου ζητεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ σεβαστοῦ τούτου Σώματος περὶ τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεων. Τὸ Ἐκτελεστικὸν ὅμως Σῶμα προβάλλει·

α) Καθ' ὅλην τὴν ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν νὰ διορισθῇ στρατολογία ἔμμισθος ἀπὸ τριάντα πέντε χιλιάδες.

β.) Ναυτικὴ δύναμις νὰ διορισθῶσι πενήντα πλοῖα πολεμικὰ καὶ δεκαπέντε πυραλωτά.

γ.) Διὰ τὰ ἀνωτέρω πλοῖα νὰ διορισθῶσι 4,300, τέσσαρες χιλ. καὶ τριακόσιοι ναῦται· καὶ περὶ τούτων περιμένει τὴν ἐπίκρισιν τοῦ σεβαστοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος.

Ἐν Μύλοις Ναυπλίου, τῇ 20 ἀπριλίου 1824

(Τ. Σ.) Ὁ Π ρ ὅ ε δ ρ ο ς Γεώργιος Κοιντογριώτης,
Παραγιώτης Μπότας, — Ἰωάννης Κωλέττης, — Ἀνα-
γνώστης Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς Π. Γ. Ρόδιος.

Ἰδοὺ καὶ τοῦ Βουλευτικοῦ.

Περ. β'. ἀριθ. 755.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ προβουλεύματος, ὑπ' ἀριθ. 1050 παρὰ τοῦ α.) ἄρθρου, δηλ. τοῦ ἀριθμοῦ τῆς κατὰ τὴν Ἐπικράτειαν στρατολογίας, θέλει σκεφθῇ τὸ Βουλευτικόν, ἀφοῦ λάβει τοὺς ζητηθέντας ὑποθετικούς λογαριασμούς. Ἐν τοσούτῳ ὅμως περὶ τῆς Κρήτης, λέγει νὰ ἐκληφθῇ ἀμέσως καὶ δραστήριος φροντίς· καὶ τῆς στερεᾶς τὴν δύναμιν, καὶ κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ ἀρμοστοῦ, καὶ κατ' ἄλλας πληροφορίας, διορίζει εἰς τέσσαρας χιλιάδας.

Ὅσον δὲ περὶ τοῦ δευτέρου ἀποφασίζει τὸ Βουλευτικὸν πενήντηκοντα ἑν πλοῖα πολεμικὰ, καὶ δεκατέσσαρα ἡφαίστεια, καὶ νὰ φυλαχθῇ ἡ συμφωνηθεῖσα μεταξὺ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων ἀναλογία· καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν διορισθησομένων ναυτῶν εἰς ποσό-

τητα 4300, κατὰ τὸ τρίτον ἄρθρον· καὶ ἐπειδὴ ἔφθασε μέρος τοῦ δανείου, καὶ περισσότερον ἐντὸς ὀλίγου, δίκαιον καὶ συμφέρον νὰ προκαταλάβωμεν τὸν ἐχθρὸν, μὲ τὴν ταχεῖαν ἐκπλευσιν τοῦ στόλου μας, καὶ νὰ προφθάσωμεν τὴν Κρήτην, πρὸς περισσοτέραν στερέωσιν καὶ ὑπόληψιν τοῦ ἔθνους.

Τῇ 21 ἀπριλίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν λαβὼν διὰ τοῦ προβουλεύματος τοῦ Βουλευτικοῦ τὴν συγκατάθεσιν, ὥφειλε νὰ διατάξῃ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ στόλου πάραυτα.

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον προβούλευμα τοῦ Βουλευτικοῦ.

Περ. 6'. ἀριθ. 778.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ὁ ἐχθρικός στόλος μὲ βεβαιότητα ἐξέπλευσε τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔφθασεν εἰς Τρωάδα καὶ ἐκείθεν μετέβη εἰς Τσεσμέ καὶ Κουσάντασι διὰ νὰ εἰσβιάσῃ στρατεύματα, διαφημίζων ὅτι σκοπεύει δῆθεν κατὰ τῆς Σάμου καὶ Ψαρῶν· ἀλλὰ τοῦτο εὐκολον νὰ τὸ ἐννοήσωμεν, ὅτι πλαστὴ ἢ φήμη, καὶ ἀληθῆς σκοπὸς ἀποβλέπει εἰς Εὐβοίαν νὰ τὴν ἐνδυναμώσῃ καὶ ἐπισιτίσῃ κινδυνεύουσας μετ' ὀλίγον νὰ παραδοθῇ· καὶ ἐκείθεν νὰ ἐπισιτίσῃ τὰ περὶ τὸν Μελανικὸν κόλπον στρατεύματα, νὰ συμπαραλάβῃ καὶ τὰ εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βῶλου πλοῖα· τὰ ὅποια, γινόμενα, καθαιροῦν βέβαια τὴν ὑπόληψιν τῆς Ἑλλάδος, ἐμποδίζουσι τὰ σχέδιά μας, ἐλάπτουσι τὰ συμφέροντά μας καὶ ἐπαυξάνουσι τὰ τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς ἀντίκρουσιν τούτων ἀπάντων τῶν δεινῶν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐμφανισθῇ ὁ ἐθνικός μας στόλος· αὐτοῦ λοιπὸν τὴν ἐκπλευσιν πρέπει νὰ ταχύνωμεν. Οἱ ἀδελφοὶ νησιῶται, οἵτινες μεγαλοψύχως εἰς ἄλλας πλέον κρίσεις περιστάσεις, οἰκονόμησαν καὶ ἐπροφύλαξαν τὸ ἔθνος, παρακαλοῦνται καὶ τώρα, ὅπου παρὰ πόδας ἔχομεν, τῇ τοῦ Θεοῦ βοήθειᾳ, τὰ χρήματα, ὡς καλοὶ καὶ

ζηλωταὶ πατριῶται καὶ ταύτην τὴν φορὰν νὰ κάμωσι τὰ ἀδύνατα δυνατὰ, διὰ τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ἐνόσω νὰ φθάσωσι τὰ χρήματα, προκαταλαμβάνοντες τὰ ἐπαπειλούμενα δεινά.

Τῇ 26 ἀπριλίου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδῶρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἐξετάσας εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου περὶ τοῦ τι διέταξε τὸ Ἐκτελεστικὸν πρὸς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, ὡς πρὸς τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων των, κατὰ τὸ προβούλευμα τοῦ Βουλευτικοῦ, δὲν εὔρον ἄλλο ἔγγραφον, εἰμὴ τὸ ἀκόλουθον εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Ἀναργύρου.

Περ. 6'. ἀριθ. 1173.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγερεστάτους προκρίτους Σπετσῶν.

Ἀνεγνώσθη ἡ κατὰ τὴν 22 τοῦ παρόντος ἀναφορά σας ἡ Διοίκησις ἐπληροφόρηθη, ὅτι καταγίνεσθε προετοιμάζοντες τὰ κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκπλεύσεως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ πλοῖά σας. Ἐπαινεῖ τὸν ζῆλον καὶ προθυμίαν σας, καὶ προτρέπεσθε συνεννοηέντες μετὰ τῶν λοιπῶν νήσων, ἐν καιρῷ νὰ συνεκπλεύσετε εἰς ἀντιπαράταξιν κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Διὰ τὰ εἰς Μῆλον δύο Σφακιανὰ πλοῖα ὑπὸ σημαῖαν γαλλικὴν, τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ, καὶ ἂν δὲν ἤμπορῇ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν παραμικρὰν βλάβην ἡ Διοίκησις θέλει σᾶς ἐξαποστείλῃ ἀμέσως διαταγὴν διὰ νὰ τὰ παραλάβετε. Ἄν ὅμως ἤξεύρετε εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τοιαῦτα ἑλληνικὰ πλοῖα ἐπιτήδεια διὰ πυρλωτὰ, θέλετε τὸ φανερώσει εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ νὰ ἐξαποσταλῇ διαταγὴ.

Ἐν Μύλοις, τῇ 28 ἀπριλίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΟΤΑΣΗΣ.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ρόδιος.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγράφοντο τὰ προβουλευματα ἡ Εὐβοία καὶ ἡ Κρήτη ἦτον εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν· μ' ὅλα ταῦτα τὰ προβουλευματα προσδιορίζουν τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων τοῦ στόλου, γράφουν νὰ φυλαχθῇ καὶ ἡ ἀναλογία τῶν νήσων εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ ἐκπλεύσῃ ὅσον τάχιον ὁ ἐλληνικὸς στόλος, ἔστω καὶ ὀλίγας ἡμέρας, ἵνα προκαταλάβῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ ὅτι τὰ χρήματα τοῦ δανείου φθάνουν ὅσον οὕπω.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀντὶ νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὰ προβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Βουλευτικοῦ ἀποστέλλει τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν χρονολογουμένην δύο ἡμέρας μετὰ τὸ προβούλευμα τοῦ Βουλευτικοῦ, ἥτοι τὴν 28. Καὶ ἀντὶ νὰ διατάξῃ ἀποτελεσματικῶς τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων καὶ νὰ προλάβῃ τὰς καταστροφὰς Κάσσου καὶ Ψαρῶν, ἐπαινεῖ μόνον αὐτοὺς ὡς ἐτοιμάζοντας τὰ πλοῖά των καὶ προτρέπει νὰ συνεννοηθοῦν καὶ μὲ τὰς ἄλλας νήσους ἵνα ἐκπλεύσωσιν ἐν καιρῷ.

Καθὸσον δ' ἀφορᾷ τὸ δάνειον, τῶντι αὐτὸ ἐφθανεν ἐντὸς ὀλίγου εἰς τὴν Διοίκησιν, ἣτις γνωρίζουσα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἐξέπλευσε μὲ ἰσχυρὰς δυνάμεις, ἔπρεπε νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα ἐκπλεύσῃ ὁ ἐλληνικὸς καὶ προκαταλάβῃ τὸν ἐχθρὸν. Ἄλλ' ἀπέναντι τούτων καταχωρῶ ἀπάντησιν τῶν προκρίτων τῆς Ὑδρας εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, ὅτι χωρὶς χρήματα τὰ πλοῖα δὲν κινοῦνται.

Ἀριθ. 24.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐλήφθη ἡ σεβαστὴ ἐπιστολὴ σας τῆς 19 τοῦ τρέχοντος ἐνῶ ἐλάβομεν καὶ τὴν χαροποιὰν ἀγγελίαν ὅτι ἡ πρώτη μερὶς τοῦ δανείου ἐφθασε κατὰ τὴν 11 τοῦ παρόντος· βλέπομεν τὴν προτροπὴν τοῦ Σ. Σώματός σας διὰ νὰ ἐτοιμάσωμεν τὰ πλοῖά μας· μὲ πόνον ὅμως τῆς ψυχῆς μας σᾶς λέγομεν, ὅτι μέρος μὲν ἐτοι-

μάζονται, μέρος δὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐτοιμασθῶσι, καθὼς καὶ ἀδύνατον εἶναι τὸ κίνημα τοῦ στόλου μας χωρὶς πρότερον νὰ ἔλθωσιν ἐνταῦθα τὰ χρήματα.

Δὲν ἀγνοοῦμεν τὰς ἐτοιμασίας τοῦ ἐχθροῦ, καὶ δὲν μᾶς λανθάνει ἡ ἀνάγκη διὰ νὰ τὸν ἀπαντήσωμεν καὶ ματαιώσωμεν ἐν καιρῷ τοὺς σκοπούς του· διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὴν Σ. Διοίκησιν νὰ κάμῃ πάντα τρόπον διὰ νὰ στείλῃ ὅσον τάχιον νὰ παραλλάβῃ τὰ χρήματα καὶ νὰ πέμψῃ ἐνταῦθα τ' ἀναγκαῖα εἰς τὴν διωρισμένην ἐκστρατείαν. Μὲ βαθύτατον σέβας ὑποφαινόμεθα.

Ἵδρα, τῇ 31 ἀπριλίου 1824,

(Τ. Σ.)

Οἱ πρόκριτοι τῆς νῆσου Ἵδρας.

Οἱ πρόκριτοι Ἵδρας ὁμολογοῦσι τὰς ἐτοιμασίας τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου διὰ νὰ ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλ' ὁμολογοῦσι καὶ τὸ ἀδύνατον νὰ κινήσουν τὰ πλοῖά των χωρὶς χρήματα, καὶ παρακαλοῦν τὴν Διοίκησιν νὰ πέμψῃ νὰ παραλάβῃ τὰ χρήματα τοῦ δανείου καὶ νὰ τοὺς τὰ στείλῃ.

Ἡ ὁμολογία αὕτη τῶν προκρίτων Ἵδρας ὅσον δικαία, ὅσον ἀθῶα καὶ ἂν θεωρηθῇ δὲν δικαιολογεῖται ἐνῶπιον τῆς ἱστορίας. Δὲν δικαιολογεῖται τὸ νὰ βλέπωσι τὸν ἐχθρόν καταστρέφοντα τοὺς ἐλληνικοὺς τόπους καὶ νὰ μὴ κινοῦν τὰ πλοῖά των προφασίζόμενοι ἔλλειψιν χρημάτων. Ἐπρεπε νὰ κινήσωσιν ἐν μέρος τῶν πλοίων των καθὼς καὶ οἱ σπετσιῶται καὶ ψαριανοὶ, τῶν ὁποίων ψαριανῶν τὰ πλοῖα ἦσαν ἑτοιμα, καὶ νὰ μὴ περιμένωσι τὸ δάνειον τὸ ὅποιον ἐὰν ἐβράδυνεν, ὡς καὶ συνέβη, ὁ ἐχθρὸς ἤθελεν ἐκτελεῖ, ὡς καὶ ἐξετέλεσε πάντα τὰ σχέδια του καταστρέφων ἐλληνικοὺς τόπους.

Οὕτε ἡ ἐλληνικὴ Διοίκησις δικαιολογεῖται διὰ τῆς ἀπαντήσεως τῶν προκρίτων Ἵδρας, ὅτι ἂν δὲν πέμψῃ χρήματα δὲν κινοῦν τὰ πλοῖά των· διότι ἐκτὸς τῶν πε-

ριμενομένων χρημάτων, ὑπῆρχον καὶ τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἅτινα ἐσύναζον οἱ ἄρμостаί· ὥστε ἅμα αὐστηρῶς διέτασσε τοὺς νησιώτας νὰ ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖά των ἥθελαν εἰσακουσθῇ. Ἀλλὰ τὰ ναυτικὰ μέλη τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὰ ἔχοντα καὶ τὴν ἐπιβρῶν τοῦ Σώματος, τούτέστιν ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Κουντουριώτης καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος Μπότασης μὴ θέλοντες νὰ ὑποχρεώσωσι τοὺς συμπολίτας των νὰ προκαταβάλλωσι χρήματα, δὲν τοὺς ἠνάγκασαν νὰ κινήσωσι τὰ πλοῖα των, (οἱ ψαριανοὶ εἶχον ἔτοιμα τὰ πλοῖα των καὶ ἀνέμενον τοὺς συναδέλφους των)· ἔνεκα δὲ τούτου ὁ ἐχθρὸς ἐκυρίευσεν ἑλληνικοὺς τόπους καὶ ἔχυνεν αἷμα ἀθῶον ἑλληνικόν.

Ὁ συνταγματάρχης Στανχώπ, εὐρίσκόμενος εἰς Σάλωνα καὶ πληροφορηθεὶς τὰ τῶν ψαριανῶν, ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν.

Γενναῖότατοι Ψαριανοί !

Σάλωνα, 17 ἀπριλίου 1824.

Πεπεισμένος διὰ τὸν πρὸς τὴν Πατρίδα ἔνθερμον ζῆλον καὶ προθυμίαν σας, καὶ γνωρίζων κάλλιστα πόσον μετὰ τῶν λοιπῶν συναδέλφων σας νησιωτῶν ἐθυσιάσατε ὑπὲρ αὐτῆς, ἔχοντες σκοπὸν ἀμετάθετον νὰ ἀποκτήσετε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πολυποθήτου Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἐπιστηρίξετε τὸν ὀργανικὸν τῆς Ἐπιδαύρου νόμον· ὥς σημεῖον καὶ ἐγὼ τῆς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς νησιώτας κλίσεως καὶ ἀγάπης θέλω σᾶς ἐξαποστείλει μὲ πρῶτην εὐκαιρίαν μίαν τυπογραφίαν, ἣτις μοῦ ἐδόθη ἀπὸ τὴν φιλελληνικὴν τῆς Βρεττανίας ἑταιρίαν. Δεχθῆτέ τὴν λοιπὸν παρακαλῶ εὐμενῶς, μεταχειριζόμενοι αὐτὴν εἰς φωτισμὸν τῶν κατόικων τοῦ Ἀρχιπελάγους.

Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἀρκετὰς πείρας ἐλάβετε τῆς ἀπὸ τὸν φωτισμὸν προερχομένης ὠφελείας, ἀρκετὰ ἐγνωρίσατε ὅτι ἡ δύναμις, τὰ πλούτη, ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ καλὴ φήμη γεννῶνται ἀπὸ μόνον τὰ φῶτα. Οἱ ἀπόγονοί σας κληρονομοῦντες τὰ ἀγαθὰ

ταῦτα, αἰωνίως θέλουν εὐγνωμονεῖ διὰ τοὺς εὐγενεῖς ἀγῶνάς σας.

Ὁ πρόθυμος εἰς τὰς διαταγὰς σας,

Α. ΣΤΑΝΧΩΠ.

Ἡ τυπογραφία αὕτη δὲν εἶχε φθάσει εἰς Ψαρὰ μέ-
χρι τῆς πτώσεως των· ἀλλὰ παροικῶν ἐκεῖ ὁ Κωνσταν-
τῖνος Δημήδης, τυπογράφος, ἀπὸ τὸ ἔτος 1822, καίτοι
μὴ ἔχοντες ὑλικὸν οἱ ψαριανοὶ διὰ κατασκευὴν τυπο-
γραφίας εἰς τὴν νῆσόν των, ἐπειδὴ δὲν εἶχον κοινωνίαν
μὲ τὰς τουρκικὰς πόλεις διὰ νὰ προμηθευθῶσιν ἐν εὐ-
κολίᾳ, κατώρθωσαν ὁμῶς καὶ ἐπρομηθεύθησαν ὑλικὸν
καὶ τὸ παρεχώρησαν εἰς τὸν Δημήδην, ὅστις κατεσκεύ-
ασε τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα, ἔχυσε τυπογραφικοὺς χαρα-
κτῆρας καὶ ἐσύστησεν ἐν μικρὸν πιεστήριον, ὅπου ἐτύ-
πωνε τὰ διπλώματα τῶν καταδρομικῶν πλοίων καὶ ἄλ-
λα μικρὰ ἔγγραφα καὶ τὰς προσκλήσεις τῆς στρατολο-
γίας τῶν στρατιωτῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἔλαβον μέρος εἰς αὐ-
τὰς, τὰς ἐνθυμοῦμαι.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀγωνιζομένους, ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς
ἐλευθερίας τοῦ ἑλληνικοῦ Γένους.

Ἕλληνες !

Ἡ νῆσος ἡμῶν Ψαρὰ, εἰ καὶ μικρὰ τὸ μέγεθος, καὶ ἡ γῆ ἡ-
μῶν ἄκαρπος, ἡ μεγάλη φήμη, ἣν ἔδειξαν, καὶ δεικνύουν κα-
θημερινῶς τὰ τέκνα της, σᾶς προσκαλεῖ νὰ συναγωνισθῆτε κτλ.

Προϊόντος τοῦ χρόνου ἡῴησε τοὺς χαρακτῆρας ὁ
Δημήδης ἐτοιμάζων τὴν ἐκδοσιν μικρᾶς ἐφημερίδος, ἥ-
τις ἤθελεν ἐκδοθῆ ἂν δὲν ἐπήρχετο ἡ καταστροφή των.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὶν τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν
ἦλθον πέντε φιλέλληνες, Γερμανοὶ, φέροντες λιθογρα-
φίαν· ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἀ-
ναγκαῖα καταλύματα καὶ τὸ ἀναγκαῖον κατάστημα διὰ
τὴν λιθογραφίαν εἰς τὰ *κελλία* τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου.

Συστήσαντες οἱ γερμανοὶ οὗτοι λιθογραφίαν ἐλιθογρά-
φουν διάφορα ἔγγραφα. Εἰς δὲ τὴν καταστροφὴν τῶν
Ψαρῶν ἐφονεύθησαν.

Ἄμα ἦλθεν ἡ θλιβερὰ ἀγγελία τοῦ θανάτου τοῦ
λόρδου Βύρωνος εἰς Ψαρὰ, ἡ βουλή, κατὰ τὴν διαταγὴν
τῆς Διοικήσεως, προσδιώρισε τὴν ἡμέραν τῆς ἐπικηδείου
τελετῆς· τὴν δὲ προτεραίαν αὐτῆς ἐξέδοτο ἡμεροῦσιον
διάταξιν κανονίζουσιν τὰ τῆς τελετῆς. Τὴν ἐπιούσαν,
ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὅλα τὰ κανονοστάσια, ὅλα τὰ
πλοῖα, μικρὰ καὶ μεγάλα, ὕψωσαν μεσίστιον τὴν ση-
μαίαν, ἐκλείσθησαν πάντα τὰ ἐργαστήρια, καὶ ἔπαυσαν
παῖσαι αἱ ἐργασίαι· οἱ δὲ πρόκριτοι, ὁ ναύαρχος, οἱ
πλοίαρχοι καὶ ὁ λαὸς συνῆλθον εἰς τὸ βουλευτικὸν κα-
τάστημα καὶ ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου
Νικολάου, ὅπου ἐψάλη ἡ νεκρώσιμος τελετὴ ὑπὲρ ἀνα-
παύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίου ἀνδρός. Καθ' ὅλην
δὲ τὴν διάρκειαν τῆς νεκρώσιμου ἀκολουθίας κανονοβο-
λισμοὶ πένθους ἐρρίπτοντο ἀπὸ τὰ κανονοστάσια καὶ ἀπὸ
τὰ πλοῖα· ὁ Θεόφιλος Καΐρης ἐξεφώνησε λόγον κατάλ-
ληλον.

Οἱ ψαριανοὶ οὔτε ἐγνώρισαν προσωπικῶς, οὔτε εἶδον
τὸν ἑνδοξον τοῦτον ἄνδρα· ἡ φήμη ὅμως τοῦ ὀνόματός
του, ὁ φιλελληνισμὸς του καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας
τῆς Ἑλλάδος ἑνθερμος ζῆλος του, ἐκίνησε τὴν εὐγνω-
μοσύνην αὐτῶν καὶ ἐπέθηκεν εἰς αὐτοὺς πένθος διὰ τὸν
θάνατόν του.

Διαμένων ὁ Θεόφιλος Καΐρης εἰς Ψαρὰ, καὶ καθ' ἣν
ἐποχὴν ὁ ἐχθρικός στόλος διέμενεν εἰς Θεσσαλονίκην
συναζῶν στρατεύματα, ἐξεφώνησε λόγον ἐπ' ἄμβωνος
εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου· τὸ προοίμιον τοῦ λό-
γου του ἦτο τὸ τοῦ προφήτου Ἡσαίου.

Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, γινώτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε,
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

Ἐπακούσατε, ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς,
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

Ἰσχυρότερος ἡττᾶσθε,
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.

Ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσεσθε καὶ πάλιν ἡττηθήσεσθε·
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Καὶ ἢν ἂν βουλὴν βουλευσῆσθε διασκεδάσει Κύριος·
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός!

Καὶ λόγον ὃν ἔαν λαλήσετε, οὐ μὴ ἐμμεῖναι ἐν ὑμῖν·
ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός!

Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, γινώτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε.

Ὅτε δ' ἐπεφώνει ὁ ῥήτωρ τὴν τελευταίαν ῥῆσιν τὸ «μεθ' ἡμῶν ὁ θεός» καὶ ὅταν εἶπε «γινώτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε» ἔσειε τὰς χεῖράς του πρὸς τὰ κάτω κάμνων σχήματα ταπεινώσεως· τοσοῦτον δ' ἐνεθουσιάζετο ὥστε ὁ ἄμβων ἐκινεῖτο σφοδρῶς καὶ ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ.

Εἶτα εἰσῆλθεν εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου του, προέτρεψεν, ἐσυμβούλευσε τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας νὰ ἐβγάλῳσι τὰ πλοῖά των καὶ νὰ πολεμήσωσι μακρὰν τῆς πατρίδος των τὸν ἐχθρόν. Ἀπέδειξεν ὅτι οἱ μεταγενέστεροι θέλουσι δοξάσει τὰς γυναῖκας τῶν ψαριανῶν, ὡς ἄλλας Σπαρτιάτιδας· ὅτι ἡ γῆ τῶν Ψαρῶν θέλει εἶναι προσφιλεῖς εἰς τοὺς περιηγητὰς καὶ ἱστορικοὺς(α) καὶ ὅτι θὰ ἔρχωνται μακρόθεν νὰ τὴν ἀσπάζωνται. Ἐπὶ τέλους ἔφερε τὴν δευτέραν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν καὶ ἀπέδειξεν ὅτι οἱ ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη των πρὸς τὴν Πατρίδα θέλουν ἀκούσει τὸ «δεῦτε εὐλογημένοι κτλ.» ἐκεῖνοι δὲ ὅσοι δὲν ἐκπληρώσωσι τὰ πρὸς τὴν Πατρί-

(α) Καὶ ὄντως τοῦτο συνέβη· διότι συχνότατα περιέρχονται τὴν νῆσον περιηγηταὶ καὶ συνάζουσιν ἐκεῖ ὅσοι, σφαῖραν ἢ καὶ χῶμα φυλάττοντες αὐτὸ ὡς κειμήλιον.

δα χρέη των θέλουν ἀκούσει τὸ «πορεύεσθε κτλ.» λέγων δὲ ταῦτα ὁ ῥήτωρ ἐστράφη πρὸς τὸ ἀριστερόν μέρος τοῦ ἄμβωνος καὶ φθάσας εἰς τὸ «πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι» τὸ εἶπε μὲ τοσαύτην ἀποστροφὴν καὶ ἀγανάκτησιν ὥστε ἐπιάσθη ἡ φωνὴ του καὶ δὲν ἡδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὸ ῥητόν, ἀλλ' ἀσθμαίνων ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ἔλεγε σιγανῇ τῇ φωνῇ, — συγχωρήσατέ με, ἀδελφοί, συγχωρήσατέ με· σταθεῖς ἄφωνος στιγμὰς τινὰς καὶ λαβὼν ἀναψυχὴν ἐτελείωσε τὸν λόγον.

Ὁ Θεόφιλος Καίρης ἐκφωνῶν τὸν λόγον τοῦτον τοσοῦτον ἐνεθουσιάσθη ὥστε ὁ ἄμβων ἐκινεῖτο εἰς τρόπον ὥστε ἐφαίνετο ὅτι θὰ πέσῃ· τοσοῦτον ἐκίνει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του· ἐπροξένησε δὲ καὶ τόσῃ συγκίνησιν ὥστε ἐνεθουσιάσθησαν οὐ μόνον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες. Ἄλλ' ἄλλος καὶ οὐχὶ ἡ ἀδύνατος χεὶρ μου ἔπρεπε νὰ γράψῃ περίληψιν τοῦ λόγου τούτου, ὅστις τοσοῦτον ἐνεθουσίασε τοὺς ψαριανούς.

Ὁ Καίρης μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Κυδωνιῶν, κατὰ τὸ ἔτος 1821, διαμείνας εἰς Ψαρὰ ὀλίγας ἡμέρας ἐξεφώνησε καὶ τότε λόγον ἐπ' ἄμβωνος εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου· ἦσαν δὲ τὰ προοίμια τοῦ λόγου του τὰ ἑξῆς· «Θεὸς ἐκδικήσεων Κύριος, Θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο καὶ ἀντιτάσσεται ὑπερηφάνοις ἀγαρηνοῖς·» ἐκφωνῶν ὁ ῥήτωρ τὸ προοίμιον τοῦτο ἐνεθουσιάσθη ὑπὲρ τὸ δέον, ὥς εἰ νὰ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἡ ἐκδίκησις ὅλων τῶν ἀγαρηνῶν.

Ἐμβαίνων εἶτα εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου του προέτρεψε, παρήνεσε καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ψαριανούς εἰς τὸ μέγα καὶ ἱερὸν ἐπιχείρημα τῆς ἐπαναστάσεως· καὶ εὐχαρίστησε τόσον αὐτοὺς ὥστε τοὺς ἐφάνη πολὺ ἀνώτερος ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ Βενιαμὴν, τὸν ἐκφωνηθέντα κατὰ τὸ 1821 (ἴδε σελ. 128).

Ἐξεφώνησε δὲ καὶ τὸν ἐπιτάφιον τοῦ λόρδου Βύρωνος, ἐνεκωμίασε τὰς ἀρετὰς καὶ τὸν φιλελληνισμόν τοῦ ἀνδρός, παρήνευσε καὶ προέτρεψε τοὺς ψαριανοὺς εἰς τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος ἱερὸν ἀγῶνα, καὶ λαβὼν ἀφορμὴν ἀπὸ τοῦ θέματος τῆς ἐλεύσεως τοῦ λόρδου Βύρωνος, εἶπεν ὅτι ὁ χριστιανικὸς κόσμος δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἑλλάδα· καὶ ὄντως δὲν τὴν ἐγκατέλειψεν.

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες τὴν ἐκλογὴν τῶν παραστατῶν καὶ τῶν μελῶν τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν διώρισαν τριάκοντα ἐκλογεῖς· τόπος δὲ τῆς συνεδριάσεως προσδιωρίσθη τὰ κελλία τοῦ ἀγίου Νικολάου· συνελθόντες δὲ οἱ ἐκλογεῖς εἰς συνεδρίασιν εἰς τὰ κελλία εἶδον αἴφνης παρρησιαζόμενον τὸν Καίρη, ὅστις καταλύων ἔκει καὶ θεωρῶν τὴν συνεδρίασιν ἐπαρρησιάσθη εἰς αὐτὴν καὶ ἐστάθη εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου· οἱ συνεδριάζοντες τὸν προσεκάλεσαν νὰ εἰσέλθῃ διὰ νὰ τοὺς εἰπῇ ὅ,τι ἔχει· ὁ δὲ Καίρης εἶπε πρὸς αὐτοὺς τὰ ἑξῆς· «νομίζω ὅτι ἐδῶ εἰσθε συνηγμένοι διὰ νὰ κάμετε καταβολὴν χρημάτων, ὅπως ἐβγάλετε τὰ πλοῖά σας· ἰδοὺ καταβάλω καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἔχω.» καὶ ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ δύο βενέτικα φλωρία τὰ προσέφερεν ὡς καταβολήν. Οἱ συνεδριάζοντες τὸν εὐχαρίστησαν καὶ τὸν εἶπον. — διδάσκαλε, δὲν συνεδριάζομεν διὰ καταβολὴν ἀλλ' εἴμεθα προωρισμένοι διὰ νὰ κάμωμεν ἐκλογάς. Τοῦτο ἀκούσας ὁ διδάσκαλος ἀπεσύρθη. Οἱ συνεδριάζοντες θεωροῦντες τὴν πρότασιν τοῦ Καίρη ὠφέλιμον ἔκαμαν λόγον ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐπεφόρτισαν δύο τῶν μελῶν, τὸν Δημήτριον Βρατσάνον καὶ Κωνσταντῖνον Ζανῆν ἵνα ἀναγγείλωσι τὴν πρότασιν τοῦ Καίρη εἰς τὴν βουλήν· ἡ βουλὴ θεωροῦσα καὶ αὐτὴ τὴν πρότασιν τοῦ Καίρη ὠφέλιμον, διέταξε τοὺς ἀπεσταλμένους τὴν ἐπιούσαν εἰς τὴν συνεδρίασιν των νὰ γίνῃ ἡ καταβολή,

ὁ δὲ κατάλογος νὰ δοθῇ εἰς τὴν βουλὴν διὰ νὰ τὸν ὑποβάλλῃ αὕτη εἰς τὴν συνεδρίαν.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ χρηματικὴ καταβολὴ ἐγένετο καὶ ἀνεβιβάσθη εἰς ποσότητα σημαντικὴν, ὁ δὲ κατάλογος ἀπεστάλη διὰ τῶν ἰδίων ἀπεσταλμένων εἰς τὴν βουλὴν, ἥτις ὑπέβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν συνεδρίαν καὶ ἀπεφάσισεν ἡ μὲν χρηματικὴ καταβολὴ νὰ ἐνεργηθῇ διὰ νὰ προετοιμασθῶσι τὰ χρήματα τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων, ἡ δὲ ἐκπλευσις αὐτῶν νὰ μὴ γίνῃ, διότι, καθ' ὅς εἶχον διαταγὰς τῆς Διοικήσεως, ἐπερίμενον νὰ ἐκπλεύσωσι πρῶτον τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων των.

Ἡ ἐκπλευσις λοιπὸν τῶν πλοίων ἀνεβλήθη, ἀνυπομόνως δὲ ἐπερίμενον οἱ ψαριανοὶ τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν νὰ ἔλθωσιν εἰς Ψαρά, ἵνα ἐκπλεύσωσιν ὅλοι ὁμοῦ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἐξελέχθησαν δὲ παραστάται ὁ Ἰωάννης Μ. Μιλαήτης καὶ Νικόλαος Βελισσάριος καὶ μέλος τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν ὁ Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὅτε ὁ ὀθωμανικὸς στόλος εὐρίσκετο εἰς Θεσσαλονίκην ἀνώνυμός τις ἔγραψεν εἰς Ψαρά τὰ ἑξῆς· « ὅτι ἐνῶ ὁ » ἐχθρικός στόλος ἦτον ἡγγυροβολημένος εἰς Ἀπανεμὴν, » ἐπῆγα ὁμοῦ μὲ τὸν πρόξενον, αὐστριακόν, μέσα εἰς τὸ » πλοῖον τοῦ Καπετάν-πασσᾶ καὶ ἐκεῖ ἔμαθα τοὺς σκο- » πούς του, ὅτι εἶναι νὰ ἐβγάλλῃ ἀπὸ Σκιάθου καὶ Σκό- » πελον τοὺς ἐκεῖ εὐρίσκομένους στρατιώτας, καὶ νὰ κτυ- » πῇ τὰ Ψαρά· ἔχει δὲ κατασκόπους εἰς ὅλα τὰ μέρη, » κατ' ἐξοχὴν εἰς Ψαρά. Στρατεύματα δὲ θὰ συνάξῃ » πολλὰ, καὶ ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν. »

Ἐνῶ δὲ ὁ τουρκικὸς στόλος διέμενεν εἰσέτι εἰς Θεσσαλονίκην, πλοῖον γαλλικὸν πολεμικὸν ἦλθεν εἰς Ψαρά· ἡ βουλὴ αὐτῶν ἀπέστειλε τὸν Κυριακὸν Δ. Μαμούνην καὶ ἓνα ἕτερον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ πλοιάρχου καὶ ἵνα λά-

βωσι πληροφορίας. Ἀπελθόντες εἰς τὸ γαλλικὸν πλοῖον συνωμίλουν· μεταξύ δὲ τῶν ἄλλων ὁ γάλλος πλοίαρχος τοὺς εἶπε τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ Καπετάν-πασᾶ εἶναι διὰ τὰ Ψαρά· τοὺς προέτρεψε δὲ ν' ἀναχωρήσωσι καὶ ν' ἀφίσωσιν ἔρημον τὴν νῆσόν των· τοὺς προσέθηκε δὲ ὅτι τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Καπετάν-πασᾶ, ὅστις δὲν θέλει νὰ χυθῇ αἷμα. Οἱ ψαριανοὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν ὅτι ὁ πόλεμος τοὺς ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον τοῦ νὰ πολεμήσωσιν, ὅποιαιδέποτε καὶ ἂν ᾧσιν αἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ· καὶ προτιμώτερον εἰς τοὺς ψαριανοὺς εἶναι ν' ἀποτεφρώσῃ ὁ πόλεμος τὴν νῆσόν των παρὰ νὰ τὴν ἀφίσωσι καὶ ν' ἀναχωρήσωσιν· αἷμα δὲ δὲν θὰ χυθῇ μόνον ἑλληνικὸν ἀλλὰ καὶ ὀθωμανικόν. Ἐν τῷ συνδιαλέγεσθαι ἐξῆλθον τοῦ δωματίου τοῦ πλοίαρχου τρεῖς ὀθωμανοὶ εἰς τὸ κατὰστρωμα, ἐνδεδυμένοι ἀσιατικὰ μεγαλοπρεπῆ ἐνδύματα, καὶ καθήσαντες ἐπὶ ἀνακλίντρου εἰς τὴν πρύμνην, ἔβλεπον μὲ βλοσυρὸν ὄμμα τοὺς ψαριανοὺς, οἵτινες τοὺς ἀνταπέδιδον τὰ ἴσα χωρὶς νὰ ἔλθωσιν εἰς ὀμιλίαν. Ἐξελθόντες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀνήγγειλαν ταῦτα πάντα εἰς τὴν βουλὴν των, ἣτις ἐννόησεν ὅτι τὸ γαλλικὸν τοῦτο πλοῖον ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν Καπετάν-πασᾶ καὶ ὅτι οἱ ὀθωμανοὶ ἐστάλησαν διὰ νὰ κατασκοπεύσωσι τὰ Ψαρά.

Περ. 6'. ἀριθ. 806.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Περικλείεται ἐπιστολὴ τῆς βουλῆς τῆς νήσου Ψαρῶν, τὴν ὁποίαν σήμερον ἐλάβομεν, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας πληροφορεῖται τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα τὰ περὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, καὶ τῶν πλοίων των καὶ τῆς αἰτήσεώς των. Τὸ Βουλευτικὸν γνωμοδοτεῖ νὰ τοὺς δοθῇ

ἡ ἀνήκουσα ἀπόκρισις, καὶ ἡ εἰδοποίησις περὶ τῶν μέτρων ὅπου ἔλαβεν ἡ Διοίκησις περὶ δανείου καὶ ἄλλων.

Τῇ 2 μαΐου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

‘Ο ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

‘Ο Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκαυδαλίδης.

(Ἀπόσπασμα πρακτικῶν)

τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς συνεδριάσεως τῆς 2 μαΐου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

Ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τῆς Βουλῆς τῆς νήσου Ψαρῶν ὑπ’ ἀριθ. 1110· δι’ ἧς εἰδοποιεῖ τὸ φθάσιμον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Εὐβοίαν, συμποσομένου ἀπὸ 45 πλοῖα, καὶ ὅτι ἀνάγκη νὰ ἐκπλεύσῃ ὁ ἐλληνικὸς στόλος. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐστάλη πρὸς τὰ Ἐκτελεστικὸν μετὰ προβουλεύματος ὑπ’ ἀριθ. 806.

Τὸ δὲ Βουλευτικὸν ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν εἰς τὴν βουλὴν Ψαρῶν.

Περ. 6’. ἀριθ. 822.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὴν ἐνδοξὸν βουλὴν τῶν Ψαρῶν

Ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολή σας ὑπ’ ἀριθ. 1110, ἐγνώσθησαν τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα· ἐπαινεῖ τὸ Βουλευτικὸν τὴν προθυμίαν σας, γνωρίζει τὰς ἐκδουλεύσεις σας, ἀλλ’ ἐξίσου γνωρίζετε καὶ ἡ εὐγενεία σας τὰς ἀνάγκας τῆς πατρίδος, τὰς ὁποίας θεραπεύει θέβαια τώρα μάλιστα μὲ τὸ φθάσιμον, ὡς δὲν σὰς λανθάνει, δανείου εἰς Ζάκυνθον. Ἡ ἐπιστολή σας ἐστάλη πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν διὰ νὰ σὰς γίνῃ ἡ ἀπάντησις. Ἐρῶσθε.

Τῇ 4 μαΐου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

‘Ο ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Δὲν εὗρον τὴν ἀναφορὰν τῶν ψαριανῶν, οὔτε τὴν διαταγὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἵνα γνωρίσω τὴν ἀπάντησιν· ἀλλ’ ὅπως τὰ πρακτικὰ τοῦ Βουλευτικοῦ λέγουσιν, οἱ ψαριανοὶ ἀνήγγειλον τὴν ἄφιξιν τοῦ ἐχθροῦ εἰς Εὐβοίαν

καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων του· γράφουσι δὲ νὰ διατάξῃ ἡ Διοίκησις τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου διὰ νὰ ματαιώσουν τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ δὲ ψαριανοὶ ἔχοντες τὰ πλοῖά των ἑτοιμα ἀνέμενον τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως καὶ τοὺς συναδέλφους των. Τὸ δὲ Βουλευτικὸν Σῶμα ἐπαινεῖ τὴν προθυμίαν τῶν ψαριανῶν διὰ τῆς διαταγῆς του καὶ ἀναγνωρίζει τὰς ἐκδουλεύσεις του, ἀλλὰ τοὺς ἐνθαρρύνει μὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ δανείου. Καὶ ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς καταστρέφει τὴν Εὐβοίαν καὶ προπαρασκευάζει τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δυνάμεις του, καὶ συνάζει στρατοὺς ἀπὸ Ῥούμελην καὶ Ἀσίαν, ἡ ἐλληνικὴ Διοίκησις ἐνθαρρύνει τὰς ναυτικὰς δυνάμεις μὲ τὸ δάνειον, ὅπερ εὑρίσκεται εἰς Ζάκυνθον.

Ἴδου καὶ τὸ προβούλευμα τοῦ Βουλευτικοῦ.

Περ. 6'. ἀριθ. 834.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Κατὰ τὸν παράγραφον 4 τοῦ νόμου, ὑπ' ἀριθ. 30, δίδεται ἡ ἄδεια πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν νὰ παραλάβῃ παρὰ τῆς ἐκ Λονδίνου διορισθείσης ἐπιτροπῆς, συγκειμένης παρὰ τοῦ ἐξοχωτάτου συνταγματάρχου κυρίου Λεϊτσερ Στανὼπ, καὶ κυρίου Λ. Κουντουριώτου, τὰ τάλληρα διακοσίας χιλιάδας ἀριθ. 200,000, εἰς νόμισμα, τάλληρα ἰσπανικὰ πενήντα χιλιάδες, καὶ τριάκοντα χιλιάδες λίρας στερλίνις, μέρος τοῦ δανείου τὸ ὁποῖον ἔφθασεν εἰς Ζάκυνθον.

Τῇ 10 μαΐου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Καθ' ὅς εἶχον διαταγὰς οἱ ψαριανοὶ διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Εὐβοίας ὑπέβαλον τοὺς λογαριασμοὺς των καὶ

αίτοῦσι τὰ ἔξοδά των· κατὰ συνέπειαν δὲ ἡ Βουλὴ ἐξέδοτο τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα.

Περ. 6'. ἀριθ. 852.

Ἀπὸ τῆς ἐσωκλείστου ἀναφορᾶς τοῦ παραστάτου Ψαρῶν πληροφορεῖται τὸ Σ τοῦτο Σῶμα τὸ αἴτημά των, οἱ ἴδιοι καὶ ἐκ στόματος θέλουσιν ὁμιλήσει· ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ δὲν ἐπληρώθησαν τὰ χρήματα, καὶ οὔτε εἶναι ἐλπίς κατὰ τὸ παρὸν νὰ πληρωθῶσι ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν, δίκαιον, ὅταν ἐμφανισθῇ πόρος, νὰ πληρωθῶσι καὶ αὐτά.

Τῇ 20 μαΐου 1824.

‘Ο ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

‘Ο Α'. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκαυδαλίδης.

Αἱ διαταγαὶ τῆς Διοικήσεως εἶχον προσδιορίσει ἐκ τῶν εἰσοδημάτων Εὐβοίας τὴν δαπάνην τῆς ἐκστρατείας, καὶ ἐὰν μὲν περισσεύσῃ νὰ λαμβάνῃ τὸ περίσσευμα αὐτὴ ἡ Διοίκησις, ν' ἀναπληροῖ δὲ τὸ ἐλλεῖπον. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἰσεπράχθησαν τὰ εἰσοδήματα, δὲν ἀπεπληρώθησαν οἱ ψαριανοὶ, καὶ ἐπειδὴ διελύθη ἡ ἐκστρατεία, ἤττησαν τὰ ἔξοδά των. Τὸ Βουλευτικὸν θεωρῆσαν δικαίαν τὴν πληρωμὴν, ἠτήσατο νὰ πληρωθῇ ὅταν ἐμφανισθῇ πόρος. (καθὼς καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 647 προβούλευμά του καὶ εἰς τὸ ἀνωτέρω ψήφισμα τοῦ Βουλευτικοῦ, προδιορίζον ὡς πόρον τὸ δάνειον). Ἄμα λοιπὸν ἐνεφανίσθη πόρος, ἅμα δηλαδὴ ἦλθε τὸ δάνειον, ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν, ἐξ Αἰγίνης, μετὰ τὴν καταστροφὴν των, τὴν 22 ἀπριλίου 1825, ὑπέβαλε τοὺς περὶ ᾧ λόγος λογαριασμοὺς εἰς τὴν Διοίκησιν, ἥτις ὅμως δὲν ἐπλήρωσεν αὐτοὺς, ἐνῶ λογαριασμοὺς προγενεστέρους τούτων ἐξώφλησεν, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται.

Ἡ Διοίκησις ἐπασχολουμένη νὰ καθυποτάξῃ τοὺς ἀντιπάλους τῆς ἔπεμπε δύναμιν στρατιωτικὴν κατ' αὐ-

τῶν, μὴ φροντίζουσα νὰ πέμψῃ τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τῆς ἵνα προλάβῃ τὰς καταστροφὰς τῆς Εὐβοίας καὶ Κρήτης· αἱ ἀλλεπάλληλοι δὲ αὗται καταστροφαὶ τῶν ἐλληνικῶν πόλεων καὶ αἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος προπαρασκευαί τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ Μεχμέτ-ἀλῆ πασσᾶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἡ ἐντελὴς ἀδιαφορία τῆς Διοικήσεως τοῦ ν' ἀσφαλίσῃ τὸ κράτος τῆς ἐπέφερον τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον καὶ τὴν ἀπελπισίαν εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους· οἱ δὲ παραστάται αὐτῶν ὕψωσαν φωνὴν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ βουλευτήριον· ἡ δὲ Κᾶσσας δι' ἀναφορᾶς τῆς ἐζήτησε βοήθειαν.

Οἱ παραστάται τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἔδωσαν τὴν ἐπομένην ἀναφορὰν εἰς τὴν Βουλὴν.

Σεβαστὸν Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἡ ἀκμὴ τοῦ καιροῦ καθ' ἣν ὁ ἐχθρικός στόλος δὲν ἀργεῖ νὰ βάλλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ ὀλέθρια σχέδιά του, ἡ πανταχόθεν θεβαία πληροφορία ὅτι σκοπεύει ν' ἀναστατώσῃ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ νὰ μετακομίσῃ τοὺς κατοίκους εἰς Ἀσίαν, ἐτάραξε παρὰ πολὺ τοὺς λαοὺς τούτους.

Ἡμεῖς μέχρι τοῦδε δὲν ἐπαύσαμεν ἐνθαρρύνοντες αὐτοὺς, θεβαιοῦντες ὅτι ἡ σεβαστὴ Διοίκησις ἔλαβεν ὅλα τὰ μέτρα περὶ τῆς ἀσφαλείας των, καὶ πρὸ πέντε ἡδὴ μηνῶν ἔδωκε πόρον εἰς τὴν θαλάσσιον δύναμιν, τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων, τοῦλάχιστον διὰ ἓνα μῆνα.

Ἐπιστεύθημεν τὸ πρῶτον ὡς παραστάται, καὶ ἐβεβαιοῦντο οἱ λόγοι μας ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν ἡδὴ πρὸ πέντε μηνῶν ἐνήργησεν ἡ Σ. Διοίκησις· οἱ νησιῶται ἐψευσμένοι μέμφονται τοὺς ψεύσαντας ἡμᾶς, καὶ τόσον περισσότερον ὅσον βλέπουσιν ἄφρευκτον τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ πάθωσιν ἐφέτος ὅσα ἀπὸ διάκρισιν τοῦ ἀδιακρίτου ἐχθροῦ δὲν ἔπαθον ἄλλοτε.

Οἱ νησιῶται νομίζουν ἑαυτοὺς ἀδικημένους, διότι ἐξετάζοντες τὸ καθ' ἑαυτοὺς, ἔδειξαν ἐξ ἀρχῆς εὐπειθειαν καὶ συνεισέφερον μετὰ προθυμίας ὅσα κατὰ καιροὺς ἡ Σ. Διοίκησις ἐπέβαλλεν εἰς

αὐτοὺς, ἐκτὸς ὅπου ἡ ἀπορία ἐβράδυνεν ὅπως οὖν τὴν προθυμίαν ἡμεῖς ἀφορῶντες εἰς τὰ πράγματα καὶ τὰς περιστάσεις μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ μεμφθῶμεν τινὰ, προβάλλομεν μόνον εἰς τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δυνάτῃ νὰ ἐνεργηθῇ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀδυνατῶν τούτων νήσων. Ἀφ' ὅσα μέχρι τοῦδε ἡ ἐπιτροπὴ εἰσ-
νάξεν, ἤμπορεῖ πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐκπλεύσῃσι τοῦλάχιστον εἰκοσι πολεμικὰ πλοῖα μετὰ ἀναγκαῖα ἡφαιστεια, τὰ ὁποῖα παρακολου-
θοῦντα τὸν ἐχθρὸν ἤμποροῦν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀπόβασιν του εἰς ταύτας τὰς νήσους, καὶ νὰ ἐμψυχώσωσι τοὺς κατοίκους μετὰ τὴν παρουσίαν των. Τοῦτο θέλει ἐπιταχύνει καὶ τὴν σύναξιν τῶν λοιπῶν εἰσοδημάτων τῶν νήσων, ὥστε καὶ ἂν ἐλλείπεται μέρος τῶν ἀναγκαιῶν ἐξόδων εἰς τὴν ἐκπλευσιν τούτων τῶν καραβίων, ἀμέσως θέλει ἀναπληρωθῇ χωρὶς ζημίαν τῶν προκαταβαλόντων.

Τὸ πρόβλημά μας εἶναι δίκαιον ὡς ἐκ μέρους τῶν αἰγαιοπε-
λαγιτῶν, καὶ συμφέρον ὡς πρὸς τὸ κοινόν, καὶ ὡς τοιοῦτον εἴ-
μεθα βέβαιοι, ὅτι δὲν θέλει τὸ ἀπορρίψει ἡ Σ. Διοίκησις, βάσιν ἔχουσα τὴν δικαιοσύνην, καὶ σκοπὸν τὴν γενικὴν ὠφέλειαν.

Ἐν Ἀργεῖ, τῇ 14 μαΐου 1824.

Οἱ παραστάται τοῦ Αἰγαίου πελάγους,

Ἰω. Κουντουμᾶς, — Ἰω. Πάγκαλος, — Ἀνδρῆς Στάκας, —
Χ. Ἡλλας Οἰκονόμου, — Ἀντώνιος Ἀλμπέρτος, — Χριστό-
δουλος Καψάλης, — Νικόλαος Χρυσόγελως, — Κωνσταντῖνος
Ἰωάννου.

Ἰσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου.

(Τ. Σ.) Ὁ Β'. Γραμ. τοῦ Βουλευτικοῦ,

Κωνσ. Τζερετίδης.

Τὸ Βουλευτικόν, κατὰ συνέπειαν τῆς ἀναφορᾶς τῶν
παραστατῶν, ἐπεμψε τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα εἰς τὸ
Ἐκτελεστικόν.

Περ. β'. ἀριθ. 839.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα, (Σ. Γ.)

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐκτὸς τοῦ ἀντιγράφου τῆς ἀναφορᾶς τῶν παραστατῶν τοῦ Αἰ-

γαίου πελάγους, καὶ ἀλλαχόθεν ἱκαναὶ πληροφορίες, ὅτι τῶντι ὁ ἐχθρὸς σκοπεύει, καὶ ἤδη ἔτοιμος εἶναι ν' ἀφανίσῃ καὶ ἀναστατώσῃ ὅλας τὰς ἀδυνατοὺς νήσους. Πόσον τοῦτο πειρακτικὸν καὶ εἰς τὴν ὑπόληψιν καὶ ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους, περιττὸν νὰ τὸ εἰπώμεν· διὸ καὶ τὸ Βουλευτικόν, ἂν καὶ δὲν ἀγνοῇ ὅτι ἡ ἐκπλευσις τοῦ στόλου μας ἐμποδίζεται ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀρκούντων μέσων, μ' ὅλον τοῦτο, γνωρίζῃ ὡς ἀναγκαῖον νὰ γίνῃ κάθε τρόπος νὰ ἐκπλεύσῃ κατὰ τὸ παρὸν ἂν μέρος πρὸς ἐμψύχωσιν τῶν κατοίκων, καὶ ὁπωσοῦν συστολὴν τοῦ ἐχθροῦ. Ἐπὶ τούτῳ στέλλεται ὁ βουλευτὴς κύριος Χρυσόγελως, ἵνα παραστήσῃ καὶ ἐκ στόματος· καὶ ἂν κριθῇ εὐλογον νὰ σταλῇ ὁ ἴδιος παρὰ τοῦ Σ. Ἐκτελεστικοῦ εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους.

Τῇ 14 μαΐου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

(Τ. Σ.) Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκαυδαλίδης.

Τὸ δὲ Ἐκτελεστικόν ἐπεμψε τὸ ἀκόλουθον προβοῦλευμα εἰς τὸ Βουλευτικόν.

Περ. 6'. ἀριθ. 1454.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικόν.

Ἀνεγνώσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 839, καὶ κατὰ τὴν 14 τοῦ παρόντος προβοῦλευμα τοῦ Σεβαστοῦ τούτου Σώματος· ὡσαύτως καὶ ἡ περικλειομένη ἀναφορὰ τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν παραστατῶν, περὶ τῆς ὠφελείας τοῦ νὰ ἐκπλεύσωσι τινὰ τῶν ἐλληνικῶν πλοίων κατὰ τὰς νήσους εἰς ἐμψύχωσιν τῶν ἐγκατοίκων. Τὸ Ἐκτελεστικόν, ἐπεὶ καὶ οἱ τρόποι ἐλλείπουσιν, ἐνέκρινε ν' ἀποσταλῇ ὁ Κ. Νικόλαος Χρυσόγελως εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους, διὰ νὰ τοὺς παρακινήσῃ νὰ ἐκπλεύσωσιν· ὅθεν καὶ τὸ σεβαστὸν Βουλευτικόν πρέπει νὰ τὸν παρακινήτῃ νὰ κατέλθῃ, διὰ νὰ λάβῃ τὰς περὶ τούτου ἀναγκαίας διαταγὰς.

Ἐν Μύλοις Ναυπλίου, τῇ 15 μαΐου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΙΝΤΟΥΡΙΓΗΣ.

Παραγιώτης Μπότας, — Ἰω. Κωλέττης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς, Π. Γ. Πρόδιος.

Προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ὑπ' ἀριθ. 1454, ἀνεγνώσθη τῇ 17 μαΐου 1824, ἐν Ἀργεῖ.

Ἴδου καὶ τὸ ἔγγραφον τῆς ἀποστολῆς τοῦ Χρυσογέλου ἐκ τῆς Συλλογῆς τοῦ Ἀναργύρου.

Περ. 6'. ἀριθ. 1476.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Σπετσῶν.

Εἶναι ἤδη καιρὸς ἀφ' οὗ ἐξῆλθεν ὁ ἐχθρικός στόλος καὶ διευθύνθη κατὰ τὴν Εὐβοίαν. Οὗτος ἀφοῦ ἐπεσίτισε τὰ ἐκεῖ φρούρια καὶ ἐματαίωσεν ὅλους τοὺς κόπους καὶ δαπάνας τοῦ ἔθνους διὰ τὴν πολιορκίαν ἐκείνων τῶν μερῶν, διευθύνθη καὶ κατὰ τὰς ἐκεῖ πλησιαζούσας νήσους· ἀλλὰ, τύχῃ ἀγαθῇ, τὰ σχέδιά του διελύθησαν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ παρευρεθέντας Ἑλληνας. Ἦδη δὲ πληροφορεῖται ἡ Διοίκησις, ὅτι διευθυνθεὶς κατὰ τὰ παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας σκοπεῖ, ἀφοῦ ἐμβίβασῃ στρατεύματα, νὰ ἐπιχειρήσῃ τὰς ἀδυνάτους νήσους μας· ἔχει σκοπὸν ὁ ἐχθρὸς νὰ τὰς κατερημώσῃ, νὰ τὰς λεηλατήσῃ, καὶ ὅσοι ἀποφύγουσι τὰς φλόγας ἢ τὴν αἵματοσταγῇ μάχαιραν τοῦ βαρβάρου, ἐξανδραποδιζόμενοι θέλουν μεταφέρεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ νὰ ζῶσιν εἰς τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς των βίον εὐλώτων· νέον σχέδιον τοῦ ἐχθροῦ, μὲ τὸ ὁποῖον θανατώνει πολιτικῶς τοὺς Ἑλληνας, χωρὶς νὰ παροξύνῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀγανάκτησιν τῶν ἄλλων χριστιανικῶν δυνάμεων.

Ἀνάγκη λοιπὸν μεγαλωτάτη, πρὸς τὰς ἄλλας θυσίας, τὰς ὁποίας μέχρι τούδε ἐκάματε ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, ν' ἀποφασίσετε καὶ ταύτην ἴσως τὴν τελευταίαν καὶ ἐνδοξοτέραν, καὶ νὰ παρακινήσετε ὅσον ὀγρήγορα τὴν ἔκπλευσιν τῶν ἐλληνικῶν πλοίων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ ἀθῶος λαὸς τῶν νησιωτῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, γυναῖκες μὲ βρέφη εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ παῖδες μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καθήμενοι εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης, περιμένουσιν ἀνυπομόνως νὰ ἰδῶσι μακρόθεν τὰ λευκὰ ἱστία τῶν πλοίων σας, ὡς τὴν μόνην παρηγορίαν των εἰς τὰς κατεπειγούσας δυστυχίας. Μὴν ὑποφέρετε λοιπὸν ν' ἀκουσθῇ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἐλευθερίας μας τοιοῦτος ἐξανδραποδισμὸς, τοιοῦτος ἀφανισμὸς εἰς

τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ νῆσοι δὲν περιμένουν εἰμὴ ἀπὸ σᾶς τὴν ἐλευθερίαν των ὀλόκληρον· δὲν ὑπάρχουσι καὶ δὲν θέλουν ὑπάρξει εἰμὴ διὰ ναυτικῆς δυνάμεως· χωρὶς ταύτης ἡ ὑπαρξίς των εἶναι ἐφήμερος, καὶ ἡ ἐλευθερία των, ὡς τὰ ἄνθη ἀνοίγοντα πρῶτὴ καὶ μαραινόμενα κατὰ τὸ ἐσπέρας. Σπεύσατε λοιπὸν εἰς τὸν ἔκπλουν τῶν ἐλληνικῶν πλοίων, καὶ ἂν ὅχι ὀλοκλήρων, τοῦλάχιστον, ἕως οὗ νὰ καταφθάσωσι τὰ ἐκ Ζακύνθου χρήματα, ἃς ἐκπλεύσωσι τινὰ μετὰ πυραλωτῶν ἱκανῶν, καὶ τοῦ ἐχθροῦ τὰ σχέδια ν' ἀνατρέψωσι καὶ τοὺς ὁμογενεῖς φίλους νὰ ἐμψυχώσωσι. Περὶ τούτου ἀποστέλλεται αὐτόσε καὶ ὁ κύριος Νικόλαος Χρυσόγελος, ὅστις θέλει σᾶς εἰπῇ διὰ φωνῆς τὰ περισσότερα, καὶ θὰ παρακινήσῃ τὴν ἔκπλευσιν τῶν πλοίων.

Ἐκ Μύλων Ναυπλίου, τῇ 16 μαΐου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Παραγιώτης Μπότσης, — Ἰωάννης Κωλέττης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς

Π. Γ. Ρόδιος.

Οἱ παραστάται τοῦ Αἰγαίου πελάγους διὰ τῆς ἀναφορᾶς των δεικνύουσι τὸν κίνδυνον ὃν τρέχουσιν οἱ συμπολίται των καὶ ὅτι οὗτοι ἀφοῦ πληρώνουν τὰ ἐπιβαλλόμενα θεωροῦν τὸν ἑαυτὸν των ἡδίκημένον, καὶ προτείνουν εἴκοσι πλοίων ἔκπλευσιν μὲ τὰ ἀναγκαῖα πυρπολικά, ἵνα παρακολουθήσωσι τὸν ἐχθρικὸν στόλον καὶ ἐμψυχώσωσιν οὕτω τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἡ δὲ σύναξις τῶν εἰσοδημάτων θέλει ἐπιταχυνθῇ· καὶ ὅτι ἡ ἔκπλευσις τῶν πλοίων ἡδύνατο νὰ γίνη καὶ μὲ ὅσα χρήματα εἶχε συνηγμένα ἡ ἐπιτροπὴ, καὶ οἱ προκαταβάλλοντες τὰ ὑπόλοιπα δὲν θέλουσι ζημιωθῇ.

Τῶντι αἱ προτάσεις τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν παραστατῶν ἦσαν δίκαιαι καὶ συμφέρουσαι εἰς τὸ κοινὸν ὄφελος τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν νήσων· διότι τὰ εἴκοσι πλοῖα μὲ τὰ ἀναγκαῖα πυρπολικά ἡδύναντο νὰ ματαιώσωσι τὰ σχέδιά τοῦ ἐχθροῦ (ὡς τὰ ἐματαίω-

σαν τὸν παρελθόντα αὐγουστον μόνον τὰ δεκαπέντε ψα-
ριανὰ μὲ τὰ δύο πυρπολικά, τὰ ὅποια ἔκαμαν τὸν ἐχ-
θρὸν νὰ φύγῃ ἐν βία ἀπὸ τῆς Πάρου καὶ νὰ διέλθῃ τὰς
νήσους ταχέως), νὰ ἐμψυχώσωσι τοὺς κατοίκους καὶ νὰ
συνάξωσι τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων ἐν εὐκολίᾳ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, ἀπέναντι τῆς προτάσεως
τῆς ἀναφορᾶς καὶ τοῦ προβουλεύματος τοῦ Βουλευτι-
κοῦ, τὸ ὅποιον ἂν καὶ λέγῃ τὴν ἔλλειψιν τῶν μέσων
τῆς ἐκπλεύσεως, ἀποφασίζει ὅμως νὰ γίνῃ κάθε τρόπος
ἵνα ἐκπλεύσῃ μέρος τοῦ στόλου πρὸς ἐμψύχωσιν τῶν
αἰγαιοπελαγιτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας, ἀπαν-
τᾷ εἰς τὸ Βουλευτικὸν μὲ ψυχρότητα ὅτι οἱ τρόποι ἐλ-
λείπουσι· ἐγκρίνει δὲ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βουλευτοῦ εἰς
τὰς ναυτικὰς νήσους, καὶ ἀποστέλλει αὐτὸν μὲ τὴν ἁ-
νωτέρω προτρεπτικὴν διαταγὴν.

Καὶ ἐνταῦθα τὸ Ἐκτελεστικὸν δὲν δικαιολογεῖται,
διότι ὤφειλεν, ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων του, νὰ ἐμψυχώσῃ
τοὺς κατοίκους τῶν νήσων, νὰ διατάξῃ ὀριστικῶς καὶ
ἀποτελεσματικῶς τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων μετὰ πυρ-
πολικῶν ἀπὸ τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, καὶ συγχρόνως
νὰ διατάξῃ τοὺς ναυάρχους νὰ πέμψωσι πλοῖον τοῦ
στόλου, ἵνα παραλάβῃ ὅλα τὰ συναχθέντα ἐκ τῶν εἰσο-
δημάτων χρήματα, διότι πρὸ πέντε μηνῶν κατεγίνετο ἡ
ἐπιτροπὴ εἰς τὴν σύναξίν των καὶ εἶχεν ἱκανὴν ποσότητα
συνηγμένην. Τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων ἐπήρκουν οὐχὶ
μόνον δι' ἓνα μῆνα ἀλλὰ καὶ διὰ πλείονας· ἐμφανίζο-
μένου δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἀπέναντι τοῦ τουρκι-
κοῦ, τὰ ὑπόλοιπα τῶν εἰσοδημάτων ἤθελον συναχθῇ ἁ-
μέσως ἀπὸ τὰς νήσους.

Ἄλλ' εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν εἶχον ἐπιρροὴν τὰ δύο
ναυτικὰ μέλη, τὰ ὅποια δὲν ἤθελον νὰ ὑποχρεώσωσι
τοὺς συμπολίτας των νὰ προκαταβάλωσι διὰ τοῦτο ἐγ-

κρίνει τὴν ἀποστολὴν τοῦ βουλευτοῦ εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους, διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ μᾶλλον τῆς εὐθύνης καὶ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰς δύο ναυτικὰς νήσους. Διότι ἐὰν αὕτη διὰ τῆς ἐξουσίας τῆς δὲν ἡδύνατο νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς προκρίτους τῶν δύο νήσων νὰ ἐβγάλωσι τὰ πλοῖά των, ἡδύνατο ὁ βουλευτὴς μὲ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ, ἐνῶ ἐγνώριζεν ὅτι ἄνευ χρημάτων τὰ πλοῖα δὲν ἐκπλεύουσι; Τὸ Ἐκτελεστικόν, ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ διαταγῇ προτροπῶν του, ὥφειλε νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τοὺς προκρίτους τῶν δύο νήσων ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὠρίσθησαν διὰ τὸν στόλον καὶ ὅτι ἤδη ἀρκοῦσι τὰ συναχθέντα διὰ νὰ ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖά των· ἐὰν δὲ δὲν εἰσηκούετο τότε ἔπρεπε νὰ διαμαρτυρηθῇ· διότι ὁ κίνδυνος ἦτο περὶ ἀπωλείας ἐπαρχιῶν. Οἱ πρόκριτοι τῶν δύο νήσων δὲν ἤθελον ποτὲ ἀνεχθῇ τὴν διαμαρτύρησιν, ἀλλ' ἤθελον φιλοτιμηθῇ νὰ ἐβγάλωσι τὰ πλοῖά των. Ἀπελθὼν δὲ καὶ ὁ βουλευτὴς ἐκεῖ δὲν κατῴρθησε τίποτε.

Οἱ παραστάται τῶν ψαριανῶν ἀνήγγειλαν τὰ πρακτικὰ ταῦτα εἰς τὴν βουλὴν των, ἤτοι τὴν ἀναφορὰν τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν παραστατῶν εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ ἔθνους, τὰ προβουλευμάτα τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ βουλευτοῦ εἰς τὰς δύο ναυτικὰς νήσους διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς προκρίτους νὰ ἐβγάλωσι τὰ πλοῖά των· ὥστε οἱ παραστάται τὴν εἰδοποίησαν νὰ ἔχῃ καὶ αὕτη ἑτοιμα τὰ πλοῖά της ἵνα ἐκπλεύσωσι μὲ τοὺς συναδέλφους των. Ἡ βουλὴ τῶν ψαρῶν ἔχουσα τὰ πλοῖά της ἑτοιμα, καθ' ἃ προηγουμένως ἀνέφερα, περιέμενε τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως ἵνα ἐβγάλῃ αὐτά.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀναφορὰ τῶν Κασσίων, οἵτινες εὕρισκόμενοι εἰς κίνδυνον, ζητοῦσι τὴν βοήθειαν παρὰ τῆς Διοικήσεως.

Σεβαστὴ Διοίκησις.

Μὲ μεγίστην βίαν γράφομεν ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς κάτοικοι τῆς νήσου Κάσσου, κλαιόμενοι εἰς τὴν Σεβαστὴν Διοίκησιν, εἰδοποιοῦντες τὴν ὑμετέραν κορυφὴν, ὅτι τρεῖς ἡμέρας ἔχει σήμερον ὁ αἰγυπτιακὸς στόλος ὅπου ἔχει πλόκον τὴν νῆσον ἡμῶν, καθ' ὅλα τὰ μέρη· μάλιστα τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως μᾶς ἔκαμε καὶ ἕνα φοβερὸν πόλεμον, πλὴν, χάριτι θεῖα, δὲν ἐβλάβη οὐδείς τῶν χριστιανῶν· λοιπὸν παρακαλοῦμεν τὴν Σεβαστὴν ἡμῶν Διοίκησιν καὶ μητέρα νὰ μᾶς προφθάσῃ βοήθειαν θαλάσσιον καὶ λοιπά· δι' ὄνομα καὶ ἀγάπην θεοῦ, κάμετε ἔλεος διὰ ἡμᾶς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου Κάσσου, ἐπειδὴ καὶ ἡ γενναιοῦτης καὶ μεγαλοψυχία ἡμῶν εἶναι μὲν πρόθυμος, ὅμως κατὰ τὴν θαλάσσιον δύναμιν πολὺ σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς προφθάσετε. Ἡ κατάστασις τῆς αἰγυπτιακῆς ἀρμάδας ἔχει οὕτως. Ἐχει φρεγάτας τέσσαρας, καὶ μία ὅπου ἀπέρασεν εἰς Ῥόδον, ἀπὸ ἰμβρίκια δέκα, καὶ ἀπὸ μικρὰ πλοῖα, γαλλιώτες, δέκα. Ταῦτα ἰδεάζοντες τὴν Σεβαστὴν καὶ Ὑπερτάτην ἡμῶν Διοίκησιν τὴν παρακαλοῦμεν μετὰ δακρύων, ἀμέσως καὶ χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ, νὰ μᾶς προφθάσετε εἰς τὴν ἄνωθεν θαλάσσιον δύναμιν. Ἐτι παρακαλοῦμεν εἰς μπαρούτια καὶ εἰς βόλια, ἀπὸ μίαν, ἢ δύο, ἕως τριῶν ὀκάδων τὸ βάρος. Ταῦτα αὐθις παρακαλοῦντες μένομεν καὶ ὑπογραφομένοι.

Ἐκ Κάσσου, τῷ αὐχδ'. τῇ 17 μαΐου.

(Τ. Σ.) Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Κάσσου.

Οἱ ὀθωμανοὶ κύριοι ὄντες τῆς Κρήτης καὶ μὴ ἔχοντες ἀπέναντί των ἐλληνικὸν στόλον ἀπέστειλαν πλοῖα εἰς Κάσσον ἵν' ἀποπειραθῶσι τὴν κυρίευσίν της. Οἱ Κάσσιοι βλέποντες προφανῇ τὸν κίνδυνον ἐπεμψαν τὴν ἀνωτέρω ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν, αἰτοῦντες θαλάσσιον δύναμιν καὶ ἐφόδια. Ἡ δὲ Διοίκησις ἐπεμψε τὴν κάτωθεν διαταγὴν.

Περ. 6'. ἀριθ. 1644.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα·

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους καὶ γενναιοτάτους
κατοίκους τῆς νήσου Κάσσου.

Ἐλήφθησαν αἱ τρεῖς ἀναφοραί σας, αἱ μὲν δύο γραμμέναι κατὰ

τάς δώδεκα τοῦ τρέχοντος, καί ἡ ἄλλη κατὰ τὰς δεκαεπτὰ ἐ-
γνώσθησαν τὰ ἐνδιαλαμβανόμενα. Ἡ Διοίκησις, ὡς κοινὴ μήτηρ, δὲν
θέλει ἀδιαφορήσει καὶ εἰς τὰς πολεμικὰς χρείας, καὶ φθάσαντος
τοῦ δανείου θέλει σᾶς οἰκονομήσει ἀναλόγως. Τὰ πολεμικὰ πλοῖα
ἐξ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν δὲν ἐκπλέουσιν ἀκόμη ἐξ αἰτίας ὅπου τὸ
ταμεῖον δὲν ἔχει χρήματα νὰ πληρώσῃ τοὺς ναύτας· ἅμα ὅμως
φθάσουν τὰ χρήματα καὶ πληρωθοῦν οἱ ναῦται θέλουν ἔβγαι εὐ-
θύς ἐπειδὴ εἶναι ἔτοιμα. Ἀπορεῖ ἡ Διοίκησις παρατηροῦσα ὅτι ἔ-
χετε ἔλλειψιν ἐφοδίων, ἐνῶ εἰξεύρει ὅτι καὶ πρότερον ἦσθε ἐφω-
διασμένοι ἀπὸ αὐτὰ καὶ τελευταῖον λαβόντες τὰ ὅσα ἐκ Κρήτης
ἔφθασαν αὐτόθι, ἐφοδιάσθητε ἔτι μᾶλλον· τοῦτο . . . ταῦτα θέ-
λει εἶναι φροντὶς τῆς Διοικήσεως νὰ σᾶς, προμηθεύσῃ· ἂν ὁ ἐχθρι-
κὸς στόλος ἀποτολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν νῆσον ταύτην καὶ
νὰ φροντίσῃ νὰ κάμῃ ἐφοδον, ἡ Διοίκησις γνωρίζουσα τὴν γεν-
ναιότητά σας καὶ τὴν ἀπόφασίν σας νὰ θυσιασθῇτε πάντες ὑπὲρ
πίστεως καὶ πατρίδος, πληροφορηθεῖσα ὅτι καὶ ἄρκετὰ ξένα ἄρ-
ματα εὐρίσκονται εἰς τὴν νῆσόν σας, εἶναι βεβαία ὅτι θέλετε δώ-
σει τρόμον εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ ματαιώσαντες τοὺς ὀλεθρίους σκο-
πούς των, θέλετε τιμῇσει τὸ ὄνομά σας εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα.

Ἐν Μύλοις Ναυπλίου, τῇ 27 μαΐου 1824.

Ὁ πρόεδρος.

Οἱ Κάσσιοι μετὰ δακρύων ἀναφέρονται εἰς τὴν Διοί-
κησιν, ὡς κοινὴν μητέρα, παρακαλοῦντες αὐτὴν ἐν ὀνό-
ματι τοῦ θεοῦ νὰ τοῖς πέμψῃ θαλάσσιον δύναμιν καὶ
βοήθειαν· διότι καὶ γενναιότητα καὶ προθυμίαν καὶ με-
γαλοψυχίαν, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκην τῆς θαλασσίου δυνάμεως
ἔχουν· ἐξιστοροῦσι καὶ τὴν θαλάσσιον ἐχθρικὴν δύναμιν
διὰ νὰ γνωρίζῃ ἡ Διοίκησις τὶ πλοῖα νὰ πέμψῃ ἀπέναντι
αὐτῆς· καὶ ἐπὶ τέλους παρακαλοῦν πάλιν αὐτὴν θερμῶς
καὶ μετὰ δακρύων, ἄνευ ἀναβολῆς, νὰ πέμψῃ τὴν θαλάσ-
σιον δύναμιν καὶ πολεμοφόδια.

Ἡ δὲ Διοίκησις ἀπέναντι τούτων ὄλων τοὺς γράφει
ὅτι, ὡς κοινὴ μήτηρ, δὲν θέλει ἀδιαφορήσει εἰς τὰς πο-

λεμικός των χρείας, καὶ τοὺς ἐνθαρρύνῃ μὲ τὸ φθάσι-
 μον τοῦ δανείου· τοὺς ἀναγγέλλει ὅτι τὰ πλοῖα τῆς Ὑ-
 δρας καὶ τῶν Σπετσῶν δὲν ἐκπλέουσι, διότι τὸ ταμεῖον
 δὲν ἔχει χρήματα· ἅμα ὅμως φθάσουν αὐτὰ καὶ πλη-
 ρωθοῦν οἱ ναῦται, ἀμέσως θέλουσιν ἐκπλεύσει τὰ πλοῖα·
 ἀπορεῖ δὲ διότι ἔχουν ἔλλειψιν πολεμεφοδίων ἀφοῦ ἐκ
 Κρήτης ἐστάλησαν ἐκεῖ. Προσθέτει δὲ ὅτι ἂν τολμήσῃ
 ὁ ἐχθρικός στόλος νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν νῆσον καὶ κά-
 μει ἔφοδον, γνωρίζει τὴν γενναιότητα καὶ ἀπόφασιν των
 ὅπως θυσιασθῶσι πάντες ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος·
 καὶ ὅτι εἶναι πληροφορημένη ὅτι ὑπάρχουν καὶ ξένα ὄ-
 πλα· εἶναι δὲ βεβαία ὅτι θέλουσι τρομάξῃ τὸν ἐχθρόν
 καὶ ματαιώσῃ τοὺς ὀλεθρίους σκοπούς του.

Ὅποια τῶνόντι εἰρωνεία! οἱ Κάσσιοι ἀναφέρονται μὲ
 κλαυθμοὺς καὶ ὀδυρμοὺς διὰ τὸν κίνδυνον, ὃν τρέχουσιν,
 ἐπικαλούμενοι ἐν ὀνόματι τοῦ ὑψίστου νὰ τοὺς πέμψῃ
 βοήθειαν καὶ πολεμεφόδια· ἡ δὲ Διοίκησις τοὺς ἀπαντᾷ
 ὅτι δὲν ὑπάρχουσι χρήματα καὶ τοὺς δίδει καὶ ἐλπίδας
 ὅτι ἅμα ἔλθῃ τὸ δάνειον ἀμέσως θὰ πέμψῃ πλοῖα. Ὡς
 εἰ ὁ ἐχθρὸς ὤφειλε νὰ περιμένη νὰ λάβῃ πρῶτον οἱ
 Κάσσιοι τὴν περιμενομένην βοήθειαν καὶ ἔπειτα νὰ τοὺς
 κτυπήσῃ! Παράδοξος τῶνόντι Διοίκησις· ἄλλα αἰτοῦν
 οἱ Κάσσιοι καὶ ἄλλα διατάττει αὐτή. Αἰτοῦσι πολεμε-
 φόδια οἱ Κάσσιοι· ἡ δὲ Διοίκησις φειδομένη καὶ αὐτῶν
 τῶν ἐφοδίων καὶ πειθομένη εἰς ἀβασίμους φήμας— ἔ-
 χετε ὅπλα τῆς Κρήτης, τοὺς ἀπαντᾷ, καὶ μὲ αὐτὰ θέλετε
 τρομάξῃ τὸν ἐχθρόν.— Πέμψατέ μας βοήθειαν πλοίων
 γράφουσιν οἱ Κάσσιοι.— Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θέλετε θυ-
 σιασθῇ πάντες ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τοὺς ἀποκρί-
 νεται ἡ Διοίκησις, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θέλετε τρομάξῃ τὸν
 ἐχθρόν. Ἀλλ' οἱ Κάσσιοι τῶνόντι ἐθυσιάσθησαν ἕνεκα τῆς
 γενναιότητός των καὶ ἀποφάσεως.

Ἐν τοσούτῳ ἔμειναν καὶ οἱ Κάσσιοι ὑπὸ τὴν ἐλπίδα τοῦ δανείου ἐπαπειλούμενοι ὑπὸ τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου, ἐν ᾧ τὰ Ψαρά ἐπαπειλοῦντο ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ. Ἡ δὲ Διοίκησις ἔγραψε πρὸς τοὺς ψαριανοὺς τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Ἀριθ. 1591.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα

Πρὸς τοὺς προκρίτους τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἐπειδὴ χωρὶς νὰ ὑπάγῃσι τὰ ἤδη ἀποστελλόμενα ἔγγραφα πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους εἰς Ζάκυνθον διὰ παραλαβὴν τῶν χρημάτων, πρὸς τοὺς Κ. Κάσπαρον Λογοθέτην καὶ Σ. Βάρχ, ἡ Διοίκησις ἐνέκρινεν ὁ φέρων τὰ ἔγγραφα ταῦτα κύριος Ἐμφρων, ἄγγλος, διὰ τὸ ταχύτερον ν' ἀναχωρήσῃ μὲ τὴν ἐδῶ γολέτταν σας διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς Γαστιούνην.

Τὸ δὲ κοινὸν τῆς Ὑδρας θεωροῦν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων, ἔγραψεν εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν ἀκόλουθον ἀναφοράν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν, μεθαύριον τουτέστιν, ἐκπλέει ἀφεύκτως ἐντεῦθεν διὰ Ζάκυνθον ἡ γολέττα μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Σ. Διοικήσεως, πρὸς παραλαβὴν τῶν ἐκεῖσε χρημάτων ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ δανείου. Ἐπειδὴ ὅμως ἐὰν σταλοῦν μὲ ἀγγλικὸν ἐμπορικὸν πλοῖον εἶναι πιθανὸν ν' ἀργήσῃ τὸ φθάσιμόν των, ἐνῷ ἡ ἐκπλευσις τοῦ στόλου εἶναι ἀναγκαιοτάτη καὶ ἄνευ χρημάτων δὲν οἰκονομεῖται, διὰ τοῦτο προσκαλεῖσθε νὰ στείλετε ἐπιταγὴν ἐνταῦθα πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους, διὰ νὰ πέμψουν μὲ τὴν ὕδραϊκὴν γολέτταν ἓν μέρος τῶν χρημάτων αὐτῶν, ὅσον ἐγκρίνετε διὰ τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, διὰ νὰ γίνῃ ἀμέσως ἡ ἐκπλευσις τοῦ στόλου ἴσου δὲ τῆς ἐπιταγῆς ταύτης νὰ στείλετε εἰς αὐτοὺς, καὶ διὰ ξηρᾶς εἰς Ζάκυνθον. Μὲ βαθύτατον σέβας ὑποφαινόμεθα.

Ἦδρας, 16 μαΐου 1824.

(Γ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ἦδρας.

Ἴδου καὶ ἡ ἀναφορὰ τῶν ψαριανῶν.

Ἀριθ. 1167.

Ὑπερτάτη Διοίκησις!

Δύο ἰσχυρόταται αἰτίαι μᾶς βιάζονται καὶ αἱ δύο ν' ἀναφερθῶμεν· τὸ μὲν ὁ προφανέστατος κίνδυνος τῆς πατρίδος διὰ τὴν ἀκινησίαν μας, τὸ δὲ ὁ βέβαιος ἴσως ἐξολοθρευμὸς τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ὅταν κινηθῶμεν, διὰ τὴν ἀδυναμίαν του εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται.

Ὁ ἐχθρικός στόλος, ὡς ἐκ τοῦ περικλειομένου αὐτογράφου παρατηρεῖτε, ἀφοῦ εἰς Θεσσαλονίκην διέτριψεν ἱκανὰς ἡμέρας, πολλὰ ὀλίγα στρατεύματα ἔλαβε καὶ τὴν ἤδη παρελθούσαν τετράδην ἀνεχώρησε διὰ τὴν Μιτυλήνην διὰ νὰ λάβῃ καὶ ἐκεῖθεν ὅσα δυσνηθῇ καὶ οὕτω νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς θηριώδεις σκοπούς του ἐναντίον τῶν ἀδυνάτων ἀδελφῶν μας, τοὺς ὁποίους δυνάμεθα εὐκόλως νὰ διασώσωμεν, καὶ τὸν ἐχθρικὸν στόλον νὰ κατατρέξωμεν καὶ νὰ μὴ τὸν ἀφῆσωμεν διόλου νὰ ἐνωθῇ μὲ ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου, ὅστις κατὰ τὰς πληροφορίας ἔχομεν, ἐκπλέει τὸν πλησιάζοντα οὐνιον, διότι ἐνούμενος ἀποκαθίσταται δυνατότερος καὶ τοὺς σκοπούς του εὐκολώτερον ἐκτελεῖ. Μᾶς φαίνεται ὅτι αὕτη εἶναι ἡ περὶστασις εἰς ἣν ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος κρέμαται· διὸ καὶ ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐκπλεύσῃ ὁ ἐλληνικὸς στόλος πρὸς ἀνατροπὴν τῶν σχεδίων τοῦ ἐχθροῦ καὶ φύλαξιν τῶν κινδυνευόντων ἀδελφῶν μας. Ἡμεῖς ἅμα ἐλάβομεν τὴν διαταγὴν τῆς ἐτοιμάσαμεν δεκατέσσαρα πολεμικά καὶ πέντε ἡφαιστεία καὶ δεκατέσσαρας ἤδη ἡμέρας εἶναι καταπάντα ἑτοιμα διὰ νὰ ἐκπλεύσουν ἅμα φανοῦν καὶ τὰ τῶν συμμάχων, καὶ μ' ὅλον ὅτι δὲν ἐλάβομεν οὔτε τ' ἀναγκαῖα χρήματα, πειθόμενοι ὅμως εἰς τὰς περὶ δανείου πληροφορίας καὶ βιάζόμενοι ἀπὸ τὸν προφανῆ τῶν ἀδυνάτων ἀδελφῶν μας κίνδυνον, ἀνάγκη πᾶσα ὥστε ὁ ἐλληνικὸς στόλος νὰ ἐκπλεύσῃ, καὶ ἅς λάβῃ τὰ πλέον ἔκτακτα καὶ δραστήρια μέτρα.

13 μαΐου 1824. Παρά.

Τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως εὐπειθέστατοι πατριῶται,

(Τ. Σ.) Διὰ Δημήτριον Μπρατσάνον, Ν. Ἰωαννίδης, — Νικολῆς Καραχωρσταρτής, — Ἀνδρέας Γιαννίτσος, — Ἀνδρέας Μαυρογιάννης.

Ἴδου καὶ τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον, ὅπερ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ἀνώνυμα ἔγγραφα, ἅτινα ἐλάμβανον οἱ ψαριανοὶ ἀπὸ φιλογενεῖς.

Πρὸ ἑνδεκα ἡμερῶν ἔφθασεν εἰς τὰ ἐδῶ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος, τοῦ ὁποίου τὰ πολεμικὰ εἶναι 18· ἐμπαρκκρίσθησαν ἕως τῆς ὥρας στρατεύματα 2000, περιμένοντα καὶ ἄλλοι στρατιῶται 1000, σκοπεύοντες διὰ Μιτυλήνην ἀφ' ὅπου νὰ λάβουν καὶ ἄλλα στρατεύματα τῆς Ἀνατολῆς· μεταξὺ τῶν ἀλβανῶν εὐρίσκονται καὶ πολλοὶ Ῥωμαῖοι.

Διὰ τὸν Λαζαράκην, δραγουμάνον, ἔλαβον αἰτίαν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἀπαρμεὴν ὅπου ἦτον ἀραγμένος ὁ Καπετάν-πασσᾶς πρὸς ἔντευξίν του, ὅστις μὲ ἐδέχθη φιλοφρόνως μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν· παρὰ τοῦ ὁποίου ξμαθον τοὺς ῥηθέντας σκοποὺς, ἔχει σταθερὰν ἀπόφασιν ὥστε νὰ μείνῃ τὸ ὄνομά του δεδοξασμένον, ἢ νὰ ἀφανισθῇ παντελῶς.

Τὴν ἡμέραν ὅπου ἤμουν εἰς αὐτὸν εἶχε φθάσει μία κορβέτα, γαλλικὴ, φέρουσα γράμματα εἰς αὐτὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Κολοκωτρόνη Πάνου, προσκλητικὰ νὰ φθάσῃ τὸ γρηγορώτερον εἰς Ναύπλιον, νὰ τὸν παραδώσῃ τὸ κάστρον· τὸν εἰδοποιεῖ μάλιστα ὅτι ἔχει τροφὰς διὰ τρεῖς μῆνας ἀκόμῃ· εἶπε προσέτι καὶ τὴν Ζάκυνθον καταφυγὴν τοῦ Κολοκωτρόνη. Ὁ Καπετάν-πασσᾶς λοιπὸν ἔκαμε κάθε ἀπόφασιν μὲ τὴν ἰδίαν κορβέταν, εὐχαριστώντας εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπου ἔκαμε, τὸν παρακινεῖ μάλιστα νὰ προσπαθήσῃ ν' ἀπατήσῃ καὶ ἄλλους πολλοὺς μεγάλους τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἀνταμειβὴν θέλει τοῦ δώσῃ τὸ μεγαλύτερον ἀξίωμα ὅπου ἡμπορεῖ νὰ στοχασθῇ.

Δὲν εἰξέυρω ἂν οἱ δυστυχεῖς Ἕλληνες ἔχουν εἰδῇσιν τῆς τρεχούσης προδοσίας, πρὸ τινων ἡμερῶν ἤθελε σᾶς τὴν εἰδοποιήσω, ὅμως κατὰ δυστυχίαν ἐμποδίζετο τὸ καράβι.

Αὐτὸς ὁ ἀχρεῖος φρούραρχος Πᾶνος ἐζήτησεν ἐξαγορὰν τῶν ἐκεῖ εὐρισκομένων σκλάβων πασσάδων γρ 300 χιλιάδας καὶ στοχάζομαι ὅτι θέλει τὸν πάρει ἢ κορβέτα· μάλιστα ἔδωκε καὶ ἕναν τσαούτην ὁ πασσᾶς διὰ νὰ τὸν ὑπάγῃ εἰς Μιτυλήνην νὰ λάβῃ τὰ γρόσια ἐκείθεν, πρὸς ἐξαγορὰν τοῦ πασσᾶ· οὕτω πρέπει

νά εὐρίσκωνται πολλοὶ προδότες, διότι καταλεπτῶς τὰ τῶν Ἑλλήνων εἰξεύρουν.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀναφορᾶς τῶν ψαριανῶν ἡ Διοίκησις ἐπεμψε πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Ἀριθ. 1163.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα·

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς Ν. Ψαρῶν.

Ἀνεγνώσθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 1167 ἀναφορά σας, ὡσάυτως καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον· ἐξ αὐτῶν βλέπει ἡ Διοίκησις τὴν ἀγγελίαν τὴν ὁποίαν δίδετε περὶ τοῦ ἀντάρτου Κολοκωτρόνη, καὶ ὅτι τὰ γαλλικὰ πλοῖα διευθύνονται ἐνταῦθα διὰ νὰ παραλάβωσι τοὺς ἐν Ναυπλίῳ αἰχμαλώτους πασσάδες.

Ἡ Διοίκησις ἐνῷ ταῦτα τὰ γαλλικὰ πλοῖα, κορβέτα καὶ βρίκιον, ἔφθασαν κατὰ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, ἔλαβεν εὐθὺς ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα καὶ διεμαρτύρησεν αὐστηρῶς τοὺς καπετανεῖους αὐτῶν, καὶ τέλος κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα, ἐνῷ συνέβη εἰς τύχην ἀγαθὴν τῆς Ἑλλάδος νὰ παραδοθῇ τὸ Μπουρτζι εἰς τὴν Διοίκησιν, εὐθὺς διὰ τοῦ Μπουρτζίου διέταξεν ἡ Διοίκησις τὸν κουμαντάντε τοῦ γαλλικοῦ βρικίου, ἀποτολμήσαντα ἀπανθρώπως καὶ ἀναιδῶς ν' ἀράξῃ πλησίον τοῦ Ναυπλίου, εὐθὺς ν' ἀναχωρήσῃ, εἰδὲ μέλλει ἀφεύκτως διὰ τῶν κανονίων ν' ἀποδιωχθῇ· καὶ οὕτως ἀνεχώρησε φέρων ἔλεγχον συνειδότος καὶ ἀτιμίαν μεγάλην κατὰ πρόσωπον. Ὅθεν οἱ μὲν πασσάδες μένουσιν εἰς Ναύπλιον, τὸ δὲ Ναύπλιον παραδίδεται μετὰ 3, ἢ 4 ἡμέρας εἰς τὴν Διοίκησιν. Σᾶς ἐπαινεῖ ἡ Διοίκησις, διότι προθυμώτατα ἡτοιμάσατε τὰ ἀνάλογά σας πολεμικὰ πλοῖα· παρομοίως εἶναι καὶ τὰ τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, καὶ δὲν περιμένεται ἄλλο, εἰμὴ νὰ δοθῶσιν οἱ μισθοὶ τῶν ναυτῶν καὶ νὰ ἐκπλεύσωσι. Τὰ ἐκ Ζακύνθου χρήματα ἀφοῦ φθάσωσιν ὅσον τάχιστα ἐντὸς ὀλίγου, θέλουν οἰκονομηθῇ καὶ αὐτοί, καὶ ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖα, καὶ διὰ τὸ συντομώτερον διέταξεν ἡ Διοίκησις τοὺς ἀπεσταλμένους εἰς τὴν παραλαβὴν τῶν χρημάτων, νὰ προαποστείλωσι 40 χιλ. τάληρα, τὴν ἰδίαν γολέτταν, διὰ τῆς ὁποίας διευθύνθησαν ἐκεῖ, διὰ νὰ διαμερισθῶσιν εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους διὰ τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων· διὸ καὶ ἐ-

παγρυνεῖτε εἰς τὰ αὐτόσε καθόσον δύνασθε, καὶ φροντίζετε νὰ ᾔηαι ἐτοιμώτατα τὰ πλοῖά σας εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως.

Τῇ 28 μαΐου 1824.

(Τ. Σ.)

Ὁ Πρόεδρος.

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς πατριωτικῆς ἀναφορᾶς τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν ἀπάντησις τῆς Διοικήσεως φέρει εἰς ἀδημονίαν τὸν ἀναγνώστην.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἀναγγέλλει τὰς αἰτίας δι' ἃς ἀναφέρεται, ἥτοι τὸν προφανέστατον κίνδυνον τῆς πατρίδος ἔνεκα τῆς ἀκινήσιας τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου καὶ ὅτι ὁ ἐχθρὸς θέλει ἐκτελέσει τοὺς θηριώδεις σκοπούς του, προλέγουσα ὅτι ἡ ἐκπλευσις τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου θὰ ματαιώσῃ τὰ σχέδιά του καὶ θὰ προλάβῃ τὴν ἑνωσίν του μετὰ τοῦ αἰγυπτιακοῦ. Ὅτι αὐτὴ ἔχει ἔτοιμα τὰ πλοῖά της χωρὶς προκαταβολὴν χρημάτων, καὶ τὰ πολεμικὰ καὶ τὰ πυρπολικὰ διὰ νὰ ἐκπλεύσωσιν ἵνα σώσωσι τοὺς ἀδελφούς των, καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις πρέπει νὰ λάβῃ τὰ πλέον ἐκτακτικὰ καὶ δραστήρια μέτρα.

Ἡ Διοίκησις οὕσα εἰς γνῶσιν, ἔνεκα τῆς ἀναφορᾶς τῶν Αἰγαίοπελαγιτῶν, τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον τρέχουσιν αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ ἀπὸ τὴν ἀναφορὰν τῶν Κασσίων μαθοῦσα καὶ τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον τρέχουσι καὶ αὐτοί, ἀπὸ δὲ τὰς ἀναφορὰς τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν γνωρίζουσα τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ τοὺς κινδύνους τῶν ἐπαρχιῶν, ἀντὶ νὰ διατάξῃ τὴν ταχίστην ἐκπλευσιν τῶν πλοίων Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, ἐπαινεῖ τὸν μὲν, προτρέπει τὸν ἄλλον, καὶ ὑπόσχεται ἅμα ἔλθει τὸ δάνειον νὰ διατάξῃ τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων.

Ἐντοσοῦτω ὁ ἐχθρικός στόλος παραλαβὼν τὰ στρατεύματα ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν καὶ ἡγχυροβόλησεν εἰς Σίγρι, καὶ τὰ μὲν στρατεύματα ἀπεβίβασεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ κατεσχένηωσαν, ἀπέστειλε δὲ

εἰς τὰ διάφορα μέρη, εἰς τὰ ὅποια ἦσαν πλοιάρια καὶ στρατεύματα συνηγμένα διὰ τὴν ἐκστρατείαν, διαταγὰς ἵνα συναχθοῦν εἰς Σίγρι.

Ἐντούτοις ἡ Διοίκησις ἐξ υπνήσασα τέλος ἀπὸ τὴν ληθαργίαν διέταξε τὴν κατασκόπευσιν τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου.

Ἰδοὺ ἡ διαταγὴ ληφθεῖσα ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Ἀναργύρου.

Περ. 6'. ἀριθ. 1762.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους Σπετσῶν.

Ὅτι ὁ Μεχμέτ Ἀλῆ-πασσᾶς ἐκστρατεύει ἐναντίον μας εἶναι βεβαιώτατον, καὶ ὅτι ὁ καιρὸς τῆς ἐκστρατείας του σχεδὸν ἔφθασε, δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν. Ἄν οὗτος ὁ ὑπερήφανος σατράπης δυναθῇ νὰ κάμῃ ἐφόδους εἰς τὴν Πελοπόννησον, τότε μὲ μεγάλην ὀρμὴν θέλει κινηθοῦν καὶ οἱ Ἀλβανοὶ καὶ Σκουδριάνοι καὶ πάντες τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας οἱ μωαμεθανοὶ, καὶ τὸ ἔθνος μας θέλει κινδυνεύσει. Μόνος σωτηριώδης σκοπὸς εἶναι, τὸ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐφοδος τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ-πασσᾶ, τὸ ὅποῖον γίνεται ἂν ὁ ἀνδρεῖος στόλος μας τὸν ἀναμένῃ καὶ τὸν κτυπήσῃ εἰς τὰ νερὰ τῆς Ῥόδου. Τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ-πασσᾶ ἡ ἐκστρατεία, ἐπειδὴ γίνεται διὰ θαλάσσης καὶ ἐπειδὴ εἶναι ὀλίγα τὰ πολεμικά του πλοῖα καὶ πολλὰ τὰ φέροντα στρατιώτας, ἀποσκευὰς πολεμικὰς καὶ σιτηρέσια, δὲν εἶναι τόσο δύσκολον νὰ διασκορπισθῇ καὶ χαλασθῇ, ἂν γενναίως καὶ εἰς ἀρμόδιον τόπον κτυπηθῇ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν στόλον. Διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, κρίνει εὐλογον ἡ Διοίκησις νὰ σταλῶσι δύο ταχέα πλοῖα, ἐν σπετσειωτικὸν καὶ ἐν ὑδραϊκόν, εἰς τὰ παράλια τῆς Αἰγύπτου, διὰ νὰ κατασκοπεύουν τὰ κινήματα τοῦ ἀλαζόνος σατράπου, καὶ ἄφ' οὗ ἰδῶσιν ὅτι ὁ στόλος ἐκινήθη, νὰ τρέξωσι καὶ νὰ ἔλθωσι νὰ δώσωσιν εἰδήσιν, διὰ νὰ ἐξέλθωσι τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ νὰ κάμουν εἰς αὐτὸν ὅ,τι ἡ γενναιότης τῶν ναυάρχων μας καὶ ναυτῶν συνεθίζει νὰ κάμῃ.

Διὰ τοῦτο προτρέπεσθε νὰ ἐκινήσετε ἐν ταχὺ πλοῖον τῆς νήσου σας, συνεννοούμενοι μὲ τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς νήσου Ὑδρας, διὰ νὰ ἐβγάλουν καὶ αὐτοὶ τὸ ἐδικόν των, διὰ νὰ ᾗναι καὶ τὰ δύο κουσέρβα. Συγχρόνως δὲ πρέπει καὶ ἡ εὐγενεία σας νὰ φροντίσετε νὰ ᾗναι ἔτοιμα ὅσα διωρίσθητε πολεμικὰ πλοῖα, ὥστε, ἐρχομένης τῆς εἰδήσεως ὅτι ὁ σατράπης οὗτος ἐκινήθη, νὰ κινήσωσι καὶ τὰ ἐδικὰ σας. Κύριοι ! ἀπὸ τὴν θαλάσσιον δυνάμιν σας κρέμαται ἐφέτος ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅταν ματαιωθῶσι τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ-πασσᾶ οἱ ὀλέθριοι σκοποὶ, δικαίως πρέπει νὰ ὀνομασθῇτε οἱ σωτῆρες τῆς Ἑλλάδος.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος Γ. ΚΟΓΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Π. Μπότσης, — Ἰω. Κωλέττης, — Α. Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,

Γ. Π. Ρόδιος.

Οἱ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν τὴν τετάρτην ἰουνίου 1824 ἀναφέρουσιν εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν ὅτι, «καθ' ἣν ἐλάβαμεν σήμερον διαταγὴν ὑπερτάτην, τὴν ἐκπλευσιν ἐνὸς ἡμετέρου πλοίου, πρὸς κατασκόπευσιν τῆς ἐξόδου τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου, διακελεύουσιν, ἀμέσως διωρίσαμεν ἐν τῶν ταχυτέρων καὶ γράψαντες πρὸς τοὺς συναδέλφους ἡμῶν κυρίους ὕδραίους, ὡς ἐντελλόμεθα, καὶ περιμένοντες ἐκεῖθεν τὴν ἀπόκρισιν.»

Ἡ Διοίκησις ἐπεμψεν εἰς τοὺς προκρίτους Σπετσῶν τὸ κατωτέρω ἔγγραφον· γράφουσα ὅτι ἡ Ὑδρα ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ τὰ πλοῖά της· ἐλήφθη δὲ τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Ἀναργύρου·

Περ. β'. ἀριθ. 1849.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους Σπετσῶν.

Αἱ πρὸς τὴν πατρίδα συνδρομαί σας καὶ θυσίαι εἶναι πασίγνωστοι. Πολλάκις τὸ ἔθνος κινδυνεύον, διεσώθη ἐκ τῆς θαλασ-

σίου δυνάμεως τῆς νήσου ταύτης, καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν. Ἄλλ' ἡ Διοίκησις ἐλπίζει πάλιν καὶ ἤδη, ὅτι θέλετε συντρέξει ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ πρῶτον, οὕσα βεβαία ὅτι εἰς τὰς γενναίας ψυχὰς σας ἐνοικοῦσι τὰ πάθη τῆς συμπαθείας καὶ φιλοτιμίας.

Κύριοι ! ἡ νῆσος Ὑδρα ἀπεφάσισε νὰ ἐκπλεύσῃ τὰ ἀνάλογα πολεμικὰ πλοῖα εἰς ἀπάντησιν καὶ τοῦ ἐπαπειλουμένου τούτου κατὰ τῆς Πατρίδος κινδύνου· ὅθεν καὶ ἡ νῆσός σας θέλει φιλοτιμηθῇ συμφώνως μὲ αὐτὴν νὰ ἐβγάλῃ τὰ ἀνάλογά της. Τὸ ἔθνος ἀφιεροῖ καὶ ἤδη τὰς ἐλπίδας του εἰς τὰς εὐσυμπαθήτους ψυχὰς σας, διὰ ν' ἀποδιώξετε τὸν κίνδυνόν του. Οἱ μισθοὶ αὐτῶν τῶν ἐκπλευσομένων πλοίων σας θέλει πληρωθῶσιν εὐθὺς ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, ὅταν φθάσῃ τὸ ἐκ Ζακύνθου δάνειον, τὸ ὁποῖον καὶ δι' ἄλλο δὲν ἐδυσκολεύθη ἕως ὥρας νὰ ἔλθῃ γρήγορα εἰμὴ διότι ὁ Δοεινὰν ἀπέθανεν, ὁ δὲ Στανῶπ ἀνεχώρησεν· ἦλθον δὲ καὶ ἄλλαι 200 χιλιάδες ταλλήρων τοῦ δανείου εἰς Ζάκυνθον ἀπὸ Λόνδραν. Προσέτι μανθάνει ἡ Διοίκησις, ὅτι εἰς πεζοδρόμος ἀπὸ Λόνδραν εἰς διάστημα δώδεκα ἡμερῶν ἔφθασεν εἰς Κορφοῦς, ὅς τις ἐξ ἅπαντος μέλλει νὰ ἔχῃ δευτέρας διαταγὰς τῶν δανειστῶν περὶ τῆς ἀνεμποδίστου πλέον παραδόσεως τοῦ δανείου εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 9 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,
Π. Μπότασης, — Ἰω Κωλέττης, — Α. Σπηλιωτάκης.

Εἰς ἀπουσίαν τοῦ γεν. Γραμματέως
Γ. Διαμαντίδης.

Οἱ δὲ πρόκριτοι Σπετσῶν ἔγραψαν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὴν ἡμέραν 1849 ἐλάβαμεν, καὶ αὐθαρρὲ ἐλάβαμεν καὶ ἐξ Ὑδρας τὴν ἀξιοθρήνητον ἄλυσιν τῆς Κάσσου· τὰ πλοῖά μας, ὡς ἐν ἄλλοις ἡμῶν γράμμασιν ἐφανερῶσαμεν, ὅτι εἶναι ἔτοιμα καὶ κατὰ τὴν διαταγὴν ἐκπλέουσι, λέγομεν ὅτι εἶναι ἔτοιμα, πλὴν ὑστεροῦνται σφαιρῶν καὶ πυρίτιδος, ὥστε μετ' ὀλίγων ὥρῶν πρό-

λεμον ἀφεύκτως ἀναχωροῦσιν, ἀλλέως ἀλοῦνται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· δι' ὃ ἀναγκάζομεθα ν' ἀναγγείλωμεν τῇ Σ. ὅτι, ἐὰν δὲν μᾶς δοθῇ ἡ ἀναγκασία ὕλη πρὸς πόλεμον, θέλομεν φροντίσει καὶ περιορισθῇ εἰς μόνην τῆς νήσου τὴν διαφέντευσιν, ὅτι ἡ φιλοχρηματία καὶ τὸ φιλόπρωτον διεχώρισαν τὴν Ἑλλάδα εἰς τρόπον, ὥστε ἐκάστη πόλις καὶ νῆσος μόνη καὶ μεμονωμένη καταναγκάζεται νὰ ἀντιπολεμῇ μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ Σουλτάνου· ὅταν ὁ κίνδυνος φθάσῃ ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς μας, τότε ῥητορικοὶ καὶ ἐπαινετικοὶ κάλαμοι φιλοτιμοῦνται μὲ ἄμιλλαν νὰ μᾶς παρακινήσωσι πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ἔθνους ὅταν δὲ αὐτοὶ φαίνωνται ὅτι εἶναι μακρὰν, τότε τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς φιλοπρωτίας μετέρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν δυναστείαν τους· ἀποκάμαμεν καὶ νὰ ἐπαινώμεθα καὶ νὰ παρακινώμεθα· ἔργον τῆς Διοικήσεως εἶναι, ἀφοῦ φανερώσῃ τὰ φρονήματά μας εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, νὰ προλάβῃ καὶ ἄλλους ἐπερχομένους κινδύνους, διότι ἂν ἀποφύγωμεν τὸν παρόντα, βεβαίως χανόμεθα ἀπὸ τὸν ἐπόμενον, ἐπειδὴ τρέχομεν εἰς τὸν ὄλεθρον, καὶ ὄχι εἰς τὴν σωτηρίαν μας· ταῦτα, φυλάττοντες πρὸς τὴν Σ. τὸ ὀφειλόμενον σέβας.

Τῇ 10 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ Πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Π. Πέμπομεν ἐπίτηδες εἰς παραλαβὴν τῶν ζητουμένων ὑλῶν τὸν συμπολίτην μας εὐγενέστατον κύριον Ἰωάννην Χ. Σπορίδου.

Οἱ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν ἀναγγέλλουσι διὰ τῆς ἀναφορᾶς των γυμνὴν καὶ καθαρὰν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἡ φιλοχρηματία καὶ τὸ φιλόπρωτον διεχώρισαν τὴν Ἑλλάδα, ὥστε ἐκάστη πόλις καὶ νῆσος μόνη καὶ μεμονωμένη καταναγκάζεται ν' ἀντιπολεμῇ τὰς δυνάμεις τοῦ Σουλτάνου Ὅταν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ δυνάμεις φαίνωνται ὅτι εἶναι μακρὰν τότε τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς φιλοπρωτίας μετέρχονται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν δυναστείαν των Καὶ οὕτω τῶντι συμβαίνειν.

Τὰ διαμένοντα εἰς Κρήτην αἰγυπτιακὰ πλοῖα ἐπεβί-

βασαν στρατὸν ἀπὸ Σούδαν καὶ ἀναχωρήσαντα ἀπῆλθον εἰς Κάσσον καὶ τὴν ἐπολέμησαν· κατὰ δὲ τὴν ὁγδόην ἰουνίου ἀπεβίβασαν εἰς ἀφανὲς μέρος στρατὸν καὶ τὴν ἐκυρίευσαν. Οὕτω λοιπὸν ἔγινε καὶ αὕτη θῦμα τῆς ἐλπίδος τοῦ ὅτι θὰ ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖα ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ δανείου. Ἦδη ἔμειναν τὰ Ψαρὰ ἐπαπειλημένα ἀπὸ τὸν Βυζαντινὸν στόλον.

Οἱ εὐρισκόμενοι τότε πλησίον τῆς Διοικήσεως ψαριανοὶ Ἀποστόλης Νικολάου καὶ παραστάται Νικόλαος Βελισσάριος, Γεώργιος Καλαφάτης καὶ Ν. Λουμάκης μαθόντες τὴν ἔκπλευσιν τῶν πλοίων τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν διὰ Κάσσον, ἀπῆλθον καὶ οἱ τέσσαρες εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτὸ ὅτι τὰ πλοῖα ἀντινὰ ἐκπλεύσωσι διὰ Κάσσον, ἥτις κατεστράφη, νὰ ἐκπλεύσωσι διὰ Ψαρὰ, νὰ ἐνωθῶσι μὲ τὰ ἡμέτερα καὶ νὰ ἐκπλεύσωσι κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ στόλου διὰ νὰ ματαιώσωσι τοὺς σκοπούς του· διότι οὗτος ἔχει μεγάλας δυνάμεις στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς. Τῶνόντι ἀφοῦ κατεστράφη ἡ Κάσσος ἡ ἀποστολὴ τῶν πλοίων ἐκεῖ εἶναι, ἀνωφελής· ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθησαν. Ἐζήτησαν ἀκολούθως νὰ τοὺς δοθῇ διαταγὴ νὰ ἐκβάλῃσι μόνον τὰ πλοῖά των κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἀλλ' ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γεώργιος Κουντουριώτης εἶπε πρὸς τοὺς ψαριανοὺς ὅτι τὰ πλοῖά των εἶναι μικρά· οἱ ψαριανοὶ ἀντεῖπον ὅτι τὴν μικρότητα τῶν πλοίων των τὴν ἀναπληροῦσι τὰ πυρπολικά. Καὶ ἐπέμενον μὲν κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς, ἀλλὰ θεωροῦντες ἀμετάτρεπτον τὴν ἀπόφασιν τοῦ προέδρου ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι.

Οἱ παραστάται τῶν Ψαρῶν λαβόντες ἀκολούθως τὰ γράμματα τῆς βουλῆς των τὰ ἐνεχείρησαν εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ ἠτήσαντο καὶ αὖθις ὅσα εἰς τὴν πρώτην των συνέντευξιν εἶπον, δηλ. τὴν ἔκπλευσιν τῶν πλοίων διὰ

Ψαρά ἢ τὴν διαταγὴν τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων των· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἤκουσαν ὅ,τι εἰς τὴν πρώτην των συνέντευξιν, δηλαδή ὅτι οὔτε τὰ πλοῖα διὰ Ψαρά ἀπέρχονται, οὔτε διαταγὴν λαμβάνουσιν ἵνα ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖά των. Καταχωρῶ τὸ πρὸς τοὺς παραστάτας ἔγγραφον τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν.

Ἡμέτεροι Παραστάται !

Ἐχομεν ἀνὰ χεῖρας τὰς ὑπ' ἀριθ. α'. καὶ β'. ἐπιστολάς Σας, καὶ τὰς ὑπ' ἀριθ. 57, 58, 59, καὶ 60, τῶν πρώην παραστατῶν μας, ἐξ ὧν ἐγνώσθησαν τὰ ἐν αὐτοῖς διαλαμβανόμενα περὶ τῶν ἐκεῖ διατρεχόντων καὶ τοῦ δανείου, καὶ σπεύδομεν αὐθις νὰ σᾶς περικλείσωμεν ἐπιστολὴν μας πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, πληροφορητικὴν τῶν κινήματων καὶ σκοπῶν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἀπὸ 70 πλοῖα μικρὰ καὶ μεγάλα, ὅς τις εὐρίσκειται ἤδη εἰς Μυτιλήνην, ἐξ ὧν δέκα ἐπτὰ μεγάλα εἶναι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κατὰ τὸ Σίγρι. Ἐχει ἐμβαρκάτους ἕως 15 χιλιάδες στρατόν, κηρύττει ὅτι θέλει κτυπήσει ἢ τὴν Σάμον, ἢ τὴν νῆσόν μας καὶ σήμερον ἢ αὔριον τὸν περιμένομεν· εὐχόμεθα νὰ ἤθελεν ἀποφασίσει δι' ἐδῶ, διότι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὑψίστου ἐλπίζομεν νὰ τῷ δώσωμεν τὰ ἐπίχειρα τῶν μιαρῶν σκοπῶν του. Ἀλλ' ἂν εἰς τὴν Σάμον διευθυνθῇ, ἢ ἄλλας ἀδυνάτους νήσους, αἰχμηλωτίζονται ἄφευκτα, ὅταν ὁ ἑλληνικὸς στόλος βραδύνη νὰ ἐκπλεύσῃ εἰς βοήθειαν αὐτῶν. Ἐνδεχόμενον ὅμως ὁ ἐχθρὸς νὰ διευθυνθῇ καὶ εἰς τὰ παράλια σας, ἢ εἰς Μισολόγγιον, διότι αἱ ἐτοιμασίαι του πρὸς ἀπόβασιν ἀρμύζουσιν μόνον δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη· ἐτοιμάζει βουτζιά πλακερὰ εἰς Σμύρνην. Ἡμεῖς πρὸ ἑνὸς μηνὸς, κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, ἐπαλαμίσσαμεν καὶ ἐσαβουρώσαμεν τὰ πλοῖά μας, ἐξοδεύσαντες ἀρκετὰ καὶ ἤδη, χρείας τυχοῦσης, θέλομεν ξαναπαλαμίσει· προσμένομεν νὰ φανοῦν οἱ σύμμαχοί μας, καὶ εἴμεθα εἰς ἀπορίαν πῶς ἕως τώρα νὰ μὴ φανοῦν, καὶ πῶς, ἐνῶ εἰζεύρετε τὸν ἀποκλεισμόν νὰ μὴ μᾶς εἰδοποιήσετε διὰ τινος ἐπίτηδες πλοίου τὰ ἐκεῖ διατρέχοντα, καὶ τὰ περὶ δανείου, ἐνῶ συμπεραίνετε πόσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Ὑδρας παρατηρήσαμεν προκήρυξιν τοῦ

Σ. Ἐκτελεστικοῦ σώματος διὰ τοὺς κακο . . . ὅτι φορτώνουν εἰς Αἴγυπτον ζωοτροφίας τοῦ αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ. Σᾶς περικλείομεν ἀντίγραφον μιᾶς ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ἐν Σμύρῃ τέσσαρας προξένους, καὶ ἐγχειρίσετε τὴν εὐρίσκετε αἰτίαν εὐλογοφανῆ τοῦ ὅτι ἐβραδύναμεν νὰ τὴν στείλωμεν καὶ πρὸς τὴν Διοίκησιν.

Τὸ αὐτὸ πλοῖόν μας νὰ μὴ τὸ ἀργοπορήσετε οὐδὲ μίαν ὥραν, ἀλλὰ εἰδοποιοῦντές μας ἐκτεταμένως τὰ καθ' ἡμᾶς ἀποστείλετέ το. Ἄν ἐδῶ εὐρίσκεται ὁ κύριος Νέγρης ἐρωτήσατέ τον ἂν ἔλαβε τὴν φροντίδα τῆς ἀποστολῆς ἀξίου τινὸς συντάκτου τῆς ἐφημερίδος, ἣν σκοπεύομεν νὰ ἐκδώσωμεν, εἰδὲ καὶ δὲν τὴν ἔλαβε, φροντίσατε μετὰ τοῦ ἰδίου νὰ μᾶς ἀποστείλετε τινὰ τοιοῦτον· ὁ Κ. Ἰωάννης Μαρκῆς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρχεται. Νεώτερον οὐδέν· ἀλλὰ σᾶς ἀσπαζόμεθα ἅπαντας.

Τῇ 12 ἰουνίου 1824, Ψαρά.

Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Τὴν ἀναφορὰν τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν δὲν εὔρον, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρὸς τοὺς παραστάτας ἐγγράφου δηλοῦται ὅτι ἔγραφον εἰς τὴν Διοίκησιν τὰ κινήματα καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔχουσι τὰ πλοῖά των ἑτοιμα καὶ περιμένουσι τοὺς συναδέλφους των ἵνα ἐκπλεύσωσιν.

Ἡ Διοίκησις λοιπὸν ἔχουσα τὴν ἀναφορὰν τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν σημειωμένην εἰς τὰς δώδεκα, τὴν ὁποίαν ἔλαβε πρὸ τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν διὰ Κάσσον, ἅτινα ἐξέπλευσαν τὴν 16, γνωρίζουσα δὲ καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ Βυζαντινοῦ στόλου τὰς ὁποίας ἐκθέτει διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1476 διαταγῆς τῆς πρὸς τοὺς προκρίτους Σπετσῶν, φοβουμένη τὴν κατερήμωσιν, λεηλασίαν καὶ ἐξανδραποδισμόν τῶν ἀδυνάτων νήσων ἀπὸ τὸν ῥηθέντα στόλον, διὰ δὲ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1762 διαταγῆς τῆς πρὸς τοὺς προκρίτους Σπετσῶν, γνωρίζουσα ὅτι ὁ αἰγυπτιακὸς στόλος εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας προπαρασχευάζεται, διέταξε

πλοῖα πρὸς κατασκόπευσίν του. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς λοιπὸν ἐπικρεμάμενος κίνδυνος ἦτον ὁ Βυζαντινὸς στόλος, καὶ αὐτὸν τὸν κίνδυνον ὥφειλε νὰ προλάβῃ ἡ Διοίκησις πέμπουσα τὸν ἑλληνικὸν στόλον, καὶ οὐχὶ νὰ πέμψῃ αὐτὸν εἰς Κάσσον τῆς ὁποίας τὴν καταστροφὴν εἶχε μάθει κατὰ τὴν 10 ἰουνίου ἀπὸ τὴν ἀναφορὰν τῶν προκρίτων Σπετσῶν.

Ἐξ ὧν τῶν ἐγγράφων τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν κατάδηλον γίνεται ὅτι οἱ ψαριανοὶ εἶχον ἑτοιμα τὰ πλοῖά των. Τῷ ὄντι εἶχον ἐτοιμάσει αὐτὰ ἀφότου ὁ ὁθωμανικὸς στόλος ἦτον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, διὰ νὰ ἐκστρατεύσωσιν ἐκεῖ καὶ ματαιώσωσι τοὺς σκοποὺς του· ἀλλ' ἀνέβαλον τὴν ἐκπλευσίν των δι' οὓς λόγους ἀνωτέρω εἶπον· δηλ. διότι ἐπερίμενον, κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων των καὶ ἦτον εἰς ἀπορίαν πῶς δὲν ἔφθανον εἰς Ψαρά· διότι προσδοκοῦντες τὴν ἔλευσίν των ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν διὰ νὰ ἐκστρατεύσωσιν, ἔπεμπον φύλακας εἰς τὸ Παλαιόκαστρον καὶ παρετήρουν τὴν θάλασσαν. Ὅτε δ' ἔβλεπον πλοῖα ἀνερχόμενα, ἐνόμιζον αὐτὰ ὡς ἐκεῖνα τῶν συναδέλφων των καὶ εἰδοποιοῦν τὴν βουλήν. Συνεκινοῦντο δὲ τότε οἱ ψαριανοὶ καὶ ἐχαίροντο διότι ἔμελλον νὰ ἐκστρατεύσωσιν· ὅτε δὲ ἐπλησίαζον τὰ πλοῖα καὶ ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν ἐμπορικὰ διαπλέοντα παρὰ τὰ Ψαρά, σκυθρωποὶ ἐστέναζον.

Ἐνῷ δὲ διέμενεν ὁ ἐχθρικός στόλος εἰς Σίγρι ὁ τηλεγράφος τῶν Ψαρῶν ἐτηλεγράφει καθ' ἡμέραν περὶ τῶν πλεόντων ἔξωθεν τοῦ Σίγρι δέκα ἕως εἴκοσιν ἐχθρικῶν πλοίων φυλαττόντων τὸν στόλον ἀπὸ τὰ ψαριανὰ πυρπολικά. Οἱ δὲ ψαριανοὶ ἀναμένοντες ἀφ' ἑνὸς μέρους τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἐπερίμενον ὁμῶς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἔλευσιν τῶν συναδέλφων των, καὶ ἀγνοοῦντες ποῦ θὰ χτυπήσῃ πρῶτον ὁ ἐχθρὸς ἐπρωτί·

μων νὰ κτυπήσῃ αὐτοὺς μᾶλλον ἢ τὰς ἀδυνατοὺς νήσους, διότι ἀφεύκτως θέλει τὰς καταστρέφει, ἂν δὲν ὑπάρχει ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐπὶ παρουσία του. Καὶ ὄντως οὕτως ἤθελε συμβῆ ἂν δὲν ἐκτύπα πρῶτον τὰ Ψαρά· διότι καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ στόλου αἱ νῆσοι ἐσχέφθησαν νὰ προσκυνήσωσι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν. Καὶ διὰ τοῦτο τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις των μὲ γενναιοψυχίαν τὰς ἐκθέτουσιν εἰς τὸ ἐγγραφόν των, εὐχόμενοι νὰ κτυπήσῃ αὐτοὺς μᾶλλον παρὰ τὰς ἀδυνατοὺς νήσους· διότι ἡλπίζον, τῇ θεῇ ἀρωγῇ, νὰ ματαιώσωσι τὰ σχέδιά του. Ἀλλὰ τὰ ἐματαιώσαν διὰ τῆς καταστροφῆς των.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτον ἐτοιμία καὶ ἡ τυπογραφία, περὶ τῆς ὁποίας προηγουμένως ἔγραψα, ἐζήτησαν νὰ στείλωσιν οἱ παραστάται συντάκτην διὰ νὰ ἐκδώσωσιν ἐφημερίδα.

Τέλος πάντων ἐκ τῶν ἀποφασισθέντων πρὸς ἑκπλευσιν πλοίων διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 755 προβουλευμάτος τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς 21 ἀπριλίου, πεντήκοντα καὶ ἑνὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ 14 ἡφαιστείων, ἐξέπλευσαν μέρος μετὰ παρέλευσιν πεντήκοντα πέντε ἡμερῶν (ὑδραίων καὶ σπεισιωτῶν)· ἀλλὰ διὰ ποῦ; διὰ τὰ κινδυνεύοντα Ψαρά; ὄχι· διὰ τὴν καταστραφεῖσαν Κάσσον.

Οἱ δὲ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν ἀναγγέλλουσι τὴν ἑκπλευσίν των πρὸς τὴν Διοίκησιν διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Εἰδοποιοῦμεν τὴν Σ. ὅτι ὅλος ὁ ἡμέτερος στόλος ἀναχωρεῖ ἤδη ἐντεῦθεν, καὶ κατ' εὐθεῖαν πρὸς Κάσσον διευθύνει τὰς πλώρας· εὐχόμεθα τοιγαροῦν πρὸς θεὸν, νὰ ἐπιβραβεύσῃ εἰς αὐτὸν οὐρανόθεν τὴν νίκην, πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματός του, καὶ εὐλόγησιν τοῦ λαοῦ του.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 16 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν πέμπει τὴν ἐξῆς διαταγὴν.

Περ. 6'. ἀριθ. 1967.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς κυρίους προκρίτους τῆς νήσου Σπेतῶν.

Ἐλήφθη ἡ χθεσινὴ ἐπιστολή σας εἰδοποιούσα τὴν ἔκπλευσιν καὶ διεύθυνσιν πρὸς τὴν νῆσον Κάσσον τῶν πλοίων σας.

Ἡ Διοίκησις ἐπήνεσε τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὸν ζῆλον ὅπου βασιλεύει εἰς τὰς εὐαισθήτους καρδίας σας καὶ χαίρει κατὰ πολλὰ διὰ τὴν προθυμίαν, ἣν ἔχετε διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος, καὶ εὐχεται διὰ νὰ ἐπιστρέψουν ἐστεμμένα μὲ τὰ νικητήρια.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 17 ἰουνίου 1824.

Ὁ πρόεδρος.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἀναφορᾶς τῆς Βουλῆς τῶν Ψαρῶν τῆς δωδεκάτης ἰουνίου, πέμπει τὴν ἐξῆς διαταγὴν.

Περ. 6'. ἀριθ. 1955.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς Ν. Ψαρῶν.

Ἐλήφθη ἡ ἀναφορά σας ἀπὸ τὰς 12 τοῦ τρέχοντος καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 1193' ἐξ αὐτῆς βεβαιοῦται ἡ Διοίκησις ὅσῃν πεποιθήσιν πατριωτισμοῦ, καρτερίας καὶ γενναιότητος συνέλαβε διὰ τοὺς ἀνδρείους ψαριανούς, καὶ ὅσῃν ἐλπίδα ἐλληνικῆς προόδου καὶ καταδιωγμοῦ ἐχθρικοῦ ἔχει ἀπὸ τοὺς ἀπτοήτους σας προμάχους ναύτας. Σεῖς ἐνῷ περιμένετε περιστάσιν, καὶ αὐθις τοὺς ἐχθροὺς νὰ τρομάξετε, εἰξεύρετε ὅτι καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ Ἕλληνες στέκονται προσεκτικοὶ νὰ χειροκροτήσωσι τὸν ἐλληνικὸν στόλον. Χθες ἔλαβεν ἡ Διοίκησις τὴν χαροποιὰν ἀγγελίαν ὅτι ἐξέπλευσαν τὰ ὑδραιοσπετσιώτικα πλοῖα, καὶ ἐλπίζει μέχρι τοῦδε νὰ ἔφθασαν αὐτόθι καὶ συνεννοηθῇτε καθ' ὅλα' ἐκπλεύσετε λοιπὸν κύριοι καὶ τὰ ὑμέτερα πλοῖα, ὁδηγηθῇτε ἀπὸ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ ἐχθρικά κινήματα, καὶ συμφώνως πράξατε ὅ,τι περιμένει πάλιν τὸ ἐνεστώς

νὰ ἰδῇ ἀπὸ τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους· δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους θέλει ἐμψυχωθῶσι ἀπὸ τὴν παρουσίαν σας καὶ θέλει πράξωσιν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μεγάλα κατορθώματα.

Τῇ 17 ἰουνίου 1824, ἐν Ναυπλίῳ.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΓΡΙΩΤΗΣ,
Παραγιώτης Μπότσης, — Ἰωάννης Κωλέττης, — Ἀνα-
γνώστης Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ρόδιος.

Τέλος πάντων ἐστάλη εἰς τοὺς ψαριανοὺς διαταγὴ, οὐχὶ εἰλικρινής, ἵνα ἐκπλεύσωσι τὰ πλοῖά των· ἀλλὰ πρὸς τίνα πλεόν σκοπόν; ἦτο πλεόν ἀργά. Αἱ ἀνωτέρω διαταγαὶ πρὸς τοὺς προκρίτους Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν φέρουσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· ὥστε ἐγράφησαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν· ἐκ δὲ τοῦ αὐξοντος ἀριθμοῦ δηλοῦται ὅτι ἐγράφησαν καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν. Ὁ δὲ σκοπὸς των εἶναι ἀνεξήγητος, καὶ τὰ γραφόμενα ἀκατάληπτα· διότι εἰς μὲν τοὺς προκρίτους Σπετσῶν λέγει «χαίρω διὰ τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων εἰς Κάσσον»· εἰς δὲ τοὺς ψαριανοὺς κρύπτει τὴν ἀποστολὴν τῶν πλοίων εἰς Κάσσον καὶ τοὺς λέγει ὅτι τὰ ὑδραιοσπετσιοτικὰ ἐξέπλευσαν καὶ ἐλπίζει νὰ ἐφθασαν αὐτόθι (εἰς Ψαρὰ) καὶ νὰ συνεννοηθοῦν καθ' ὅλα καὶ νὰ ἐκπλεύσωσι μὲ τὰ ἰδικά των πλοῖα, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς περιστάσεις καὶ τὰ ἐχθρικὰ κινήματα.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν καὶ διὰ τῶν προλαβουσῶν καὶ διὰ τῆς τελευταίας τῆς ταύτης ἀναφορᾶς εἰδοποιεῖ πρὸς τὴν Διοίκησιν τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ τὰ κινήματα αὐτῶν, καὶ ὅτι εὐρίσκεται ἤδη ἀπέναντι αὐτῆς εἰς Μιτυλήνην ἐπιβιβάζων στρατοὺς κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι περιμένουσι τὰ πλοῖα τῶν συναδέλφων των ἵνα ἐκπλεύσωσιν. Ἡ Διοίκησις λοιπὸν οὕσα καλῶς

πληροφορημένη περί τῶν δυνάμεων τοῦ βυζαντινοῦ στόλου, οὐ μόνον ἀπὸ τὰς ἀναφορὰς τῶν ψαριανῶν καὶ ἀπὸ προφορικὰς ὁμιλίας τῶν ψαριανῶν παραστατῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἀναφορὰν τῶν παραστατῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχόθεν, ὡς αὐτὴ λέγει εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1476 διαταγὴν· ἀφοῦ ἐγνώριζε τὴν καταστροφὴν τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τοῦ στόλου τούτου, γνωρίζουσα καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Κάσσου, ὥφειλε νὰ διατάξῃ τὴν ἔκπλευσιν τῶν πλοίων εἰς Ψαρὰ καὶ οὐχὶ εἰς Κάσσον. Καὶ μολαταῦτα κρύπτει εἰς τὴν πρὸς τοὺς ψαριανοὺς διαταγὴν τῆς τὴν ἐκεῖ ἀποστολὴν των.

Ἐξιστορῶν τῶν ψαριανῶν τὰ γεγονότα, ὡς ψαριανός, δὲν ἐπιφέρω κρίσιν ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων διαταγῶν· ἀφίνω εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐννοήσῃ τὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ἐγράφησαν, ἀφίνω εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐννοήσῃ ἂν ἡ ἀποστολὴ τῶν πλοίων εἰς Κάσσον ἐγένετο ἀπὸ σκοποῦ ἢ ὄχι.

Ὁ Δημήτριος Τσαμαδός, ὕδραῖος, εἰς τὴν περὶ τῶν ψαριανῶν πραγμάτων ἀνασκευὴν του λέγει, ἐν σελ 17—18 « ἀποφασίσθη νὰ ὑπερασπισθῶσι μόνον κατὰ ξηρὰν, διατί δὲν εἰδοποίησαν τοὺς συναδελφοὺς αὐτῶν ὕδραῖους καὶ σπετσιώτας νὰ δράμωσι πρὸς βοήθειάν των μετὰ πλοῖά των ; . . . Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ οἱ ὕδραῖοι καὶ σπετσιῶται εἶχον ἔτοιμα τὰ πλοῖά των, καὶ ἔτοιμοι ἐπερίμενον νὰ εἰδοποιηθῶσιν ὅπως τρέξωσι πρὸς βοήθειαν τῶν συναδελφῶν των, ἀλλ' οἱ ψαριανοὶ ἀντὶ τούτου ἔπεμψαν ταχύπλους εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὅπερ διαβὰν κατ' ἔμπροσθεν τῆς Ὑδρας καὶ μηδεμίαν χομίσαν εἰς τοὺς ὕδραῖους περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Ψαρῶν καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς νήσου εἶδῃσιν, ἐνεποίησαν εἰς τε τοὺς ὕδραῖους καὶ τοὺς σπετσιώτας τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ ψαριανοὶ δὲν ἔχουν τῆς παρουσίας των τὴν ἀ-

»νάγκην, καὶ ἐκ τῆς πεποιθήσεως ταύτης ὀρμώμενοι,
 »συνεννοηθέντες, ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσιν εἰς Κάσσον
 »βοήθειαν, δεινῶς ἐπαπειλουμένην τότε ὑπὸ τοῦ στόλου
 »τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου· καὶ οἱ μὲν ὕδραῖοι ἀπέ-
 »στειλαν ναυτικὴν μοῖραν

Οἱ συγγραφεῖς ἐπιβαρύνουσι τοὺς ψαριανοὺς ἐξ ἀ-
 γνοίας, ὁ δὲ Τσαμαδὸς ἐξ ἐθελοκακίας· διότι τὰ κατα-
 χωρισθέντα ἔγγραφα δηλοῦσι τὴν πρόσκλησιν τῶν ὕ-
 δραίων καὶ σπετσιωτῶν. Ἐξετάσας καὶ τὸ ἡμερολόγιον
 τοῦ παραστάτου τῶν Ψαρῶν Νικολάου Λουμάκη εὔρον
 σημειωμένον εἰς αὐτὸ ὅτι ἔλαβε γράμματα ἀπὸ τὴν βου-
 λὴν πρὸς τὸ Βουλευτικόν, τὸ Ἐκτελεστικόν, τὰ ὑπουρ-
 γεῖα καὶ τοὺς ὕδραιοσπετσιώτας, τὴν 29 φεβρουαρίου
 1824, μαρτίου 13, ἀπριλίου 19, ἀπριλίου 23, δύο φο-
 ρὰς, μαΐου 2, μαΐου 13, μαΐου 26· ἐκτὸς τῶν σημειω-
 θέντων ταχυπλόων εἰς τὸ ἡμερολόγιον, οἱ ψαριανοὶ θε-
 ωροῦντες τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν μεγάλας προ-
 παρασκευὰς τοῦ ἐχθροῦ ἀπέστελλον συχνὰ ταχύπλοα
 ἀναγγέλλοντες εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ εἰς τοὺς συναδέλ-
 φους τῶν τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ, συμβουλευόντες τὴν
 ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἀναγγέλλοντες ὅτι τὰ
 πλοῖα τῶν εἶναι ἑτοιμα καὶ αἰτοῦντες τοὺς χιλίους στρα-
 τιώτας τοὺς ὁποίους ἢ ἐν Ἀργεὶ Β'. Ἐθνικὴ συνέλευ-
 σις ἀπεφάσισε διὰ τὰ Ψάρα.

Ὡστε αἱ ἀνωτέρω κατὰ ψαριανῶν κατηγορίαι δὲν
 συμφωνοῦσι μὲ τὰ πράγματα, ὥς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ
 καταχωρισθέντα ἔγγραφα, ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι τὰ πλοῖα
 τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἄνευ χρημάτων δὲν ἐξέπλεον,
 ὅτι ἡ Κάσσος δεινῶς δὲν ἐπηπειλεῖτο ἀπὸ τὸν στόλον τοῦ
 ἀντιβασιλέως, διότι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκπλεύσεως
 τῶν πλοίων τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν ἡ Κάσσος
 εἶχε καταστραφεῖ.

Ὁ Τσαμαδὸς ἐπιβαρύνει τοὺς ὑδραίους καὶ σπετσιώ-
 τας λέγων ὅτι «τὸ ταχύπλουν μηδεμίαν κομίσαν εἶδῃσιν
 συνεννοηθέντες κτλ.,» τοῦτέστιν ὅτι συνεννοή-
 θησαν κατὰ τῆς ὑπάρξεως τῶν Ψαρῶν καὶ ἐκ συνεν-
 νοήσεως ἀπέστειλαν τὰ πλοῖά των εἰς Κάσσον.

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες τὸν ἐκούσιον τῆς νήσου αὐτῶν
 ἀποκλεισμὸν ἀνέμενον τὸν ἐχθρόν, ἀγνοοῦντες τὰ τῆς
 Διοικήσεως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐχθρὸς ἦτο ἀπέναντί των εἰς
 τὸ Σίγρι, κείμενον εἰς τὴν δυτικὴν ἄκραν τῆς Μιτυλή-
 νης καὶ ἀπέχον τοῦ ἀρκτικοῦ μέρους τῶν Ψαρῶν μίλια
 τεσσαράκοντα, ἐπληροφοροῦντο τὰ περὶ αὐτοῦ συχνὰ
 ἀπὸ τὰ καταπλέοντα ἐμπορικὰ διαφόρων εἰδῶν πλοῖα
 εἰς Ψάρᾶ· ἀπὸ δὲ τὰ διερχόμενα ἀπὸ Σίγρι ἐμάνθανον
 τὴν πληθὺν τῆς συνάξεως τῶν πλοιαρίων καὶ τὰς πο-
 λυπληθεῖς σκηναὺς τῶν στρατευμάτων.

Ἐντούτοις βλέποντες οἱ ψαριανοὶ ὅτι τὰ πλοῖα τῶν
 συναδέλφων των δὲν θὰ ἔλθωσιν εἰς Ψάρᾶ διὰ νὰ ἐκ-
 στρατεύσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ ματαιώσωσι τοὺς
 σκοπούς του, ἔχοντες δὲ καὶ τὰς πληροφορίας τῆς ἐτοι-
 μασίας αὐτοῦ τοῦ πολυαρίθμου στρατοῦ καὶ στόλου, ἐσκέ-
 πτοντο καὶ εἰς τὰς μερικὰς των καὶ εἰς τὰς γενικὰς συ-
 νελεύσεις, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅλα τὰ δεινὰ τοῦ πολέ-
 μου ἀποτελέσματα· τὴν δὲ ὀγδόην ἰουνίου, ἡμέραν Κυ-
 ριακὴν, γενομένης γενικῆς συνελεύσεως εἰς τὸν ναὸν τοῦ
 ἁγίου Νικολάου, ἔλαβον πάλιν ἐσκεμμένως ὅλας τὰς πε-
 ριστάσεις τοῦ πολέμου ὑπ' ὄψιν καὶ ἀπεφάσισαν πάντες
 ἐκ συμφώνου, ὥς ἐξ ἑνὸς στόματος, τὴν λεωνίδειον ἀπό-
 φασιν, νὰ πολεμήσουν τὸν ἐχθρόν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἐπὶ τῆς
 νήσου των· ἀπεφάσισαν συγχρόνως νὰ ἐξαγάγωσιν εἰς
 τὴν ξηρὰν τὰ πηδάλια τῶν πλοίων καὶ πλοιαρίων των,
 ἐκτὸς τῶν πυρπολικῶν καὶ πέντε πολεμικῶν πλοίων,
 ὅπως δείξωσι τὴν σταθερὰν καὶ ἀμετάτρεπτον ἀπόφα-

σιν τὴν ὁποίαν ἔχουσι τοῦ νὰ πολεμήσωσι τὸν ἐχθρόν.

Οἱ περὶ τὸν Λεωνίδα πολεμήσαντες διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος τὰ στίφη τῶν βαρβάρων εἰς τὰς Θερμοπύλας, μακρὰν τῆς πατρίδος των, δὲν ἦσαν περικυκλωμένοι ἀπὸ συζύγους, τέκνα καὶ συγγενεῖς ἀδυνάτους· ἀλλ' οἱ ψαριανοὶ περικυκλωμένοι ἀπὸ γυναῖκας, τέκνα καὶ συγγενεῖς ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσωσι τὰ στίφη τῶν βαρβάρων ὑπὲρ τῶν ὅλων, ἐπὶ τῆς νήσου των, διὰ νὰ πληρώσωσι τὸν ὄρκον τὸν ὁποῖον ἐπ' αὐτῆς ἔκαμαν καὶ τὸν ὁποῖον μὲ ἐρυθρᾷ γράμματα ἔγραψαν ἐπὶ τῆς σημαίας των, δηλαδὴ ἡ ἐλευθερία ἡ θάνατος.

Κατὰ τὰς ἡμέρας δὲ ταύτας πλοῖον γαλλικὸν πολεμικὸν ἐλθὸν εἰς Ψαρὰ κατεμέτρα τὸ βάθος τῆς θαλάσσης· οἱ ψαριανοὶ βλέποντες τὴν καταμέτρησιν τῶν ὑδάτων τῆς νήσου των ἐπὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ ἐχθρικός στόλος εὐρίσχομενος ἀπέναντι αὐτῶν τοὺς ἐπαπειλεῖ ἐτοιμαζόμενος, ἔπεμψαν ἀπεσταλμένους ἀπὸ μέρους τῆς βουλῆς πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ πολεμικοῦ πλοίου παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ παύσῃ τὴν καταμέτρησιν τῶν ὑδάτων εἰς τοιαύτην ἐποχὴν· ἀλλὰ δὲν εἰσηκούσθησαν, διότι ὁ Γάλλος πλοίαρχος περιῆλθε τὰ Ψαρὰ καὶ κατέμετρησε τὸ βάθος τῆς θαλάσσης.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ν' ἀντικρούσωσι τὸν ἐχθρόν οἱ ψαριανοὶ ἐξέτασαν τὴν ὀχύρωσιν τῆς νήσου των καὶ ἐξαγαγόντες κανόνια ἀπὸ τὰ πλοῖα των ἐδυνάμωσαν τὰ ἀσθενῆ μέρη αὐτῆς· ἐξήγαγον τὰ πηδάλια τῶν πλοίων καὶ πλοιαρίων των εἰς τὴν ξηρὰν, τὰ δὲ πυρπολικά, τὸν ἀριθμὸν ἐννέα, τὰ ἐτοποθέτησαν εἰς δύο μέρη· τὰ μὲν τέσσαρα, τῶν ὁποίων διευθύνται ἦσαν ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης, Ἀνδρέας Βροῦλος, Γεώργιος Μανιάτης καὶ Δημήτριος Μαμούνης, εἰς τὸν λιμένα· τὰ δὲ λοιπὰ πέντε,

τῶν ὁποίων διευθύνται ἦσαν ὁ Δημήτριος Παπανικολῆς, Γεώργιος Κουτσοδόντης, Νικόλαος Καλάρης, Νικόλαος Βρατσάνος καὶ Κωνσταντῖνος Νικόδημος εἰς τὸ Φτελιὸν διὰ νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ ὁποιονδήποτε μέρος καὶ ἂν ἔλθῃ νὰ πολεμήσῃ· τὰ δὲ πέντε πολεμικὰ πλοῖα ἐτοποθέτησαν, τρία εἰς τὸν λιμένα καὶ δύο εἰς τὸν λιμένα τοῦ νησιοῦ διὰ νὰ ᾧσιν ἑτοιμα καὶ νὰ βοηθῶσιν ἐν ἀνάγκῃ τὰ πυρπολικά, ἐξερχόμενα εἰς τὰ πανιά· τὰ δὲ ἄνευ πηδαλίων τὰ ἔθεσαν εἰς τοὺς δύο λιμένας διὰ νὰ πυροβολῶσι καὶ αὐτά· ὠπλίσθησαν δὲ ὅσοι ἠδύναντο καὶ ἀπὸ τοὺς παροικοῦντας ἐκεῖ, καταφυγόντας ἀπὸ διάφορα τῆς τουρκίας μέρος.

Ἡ δὲ στρατιωτικὴ τῶν δυνάμεις συνέκειτο ἀπὸ δέκα σώματα, ἐκ ψαριανῶν μισθωτῶν στρατιωτῶν καὶ παροίκων, ἀναβαίνουσα εἰς τρεῖς χιλιάδας, ἥτοι ψαριανοὶ 1300, πάροικοι σχεδὸν 700 καὶ μισθωτοὶ στρατιῶται 1027· ἐκ τῆς δυνάμεως ταύτης διακόσιοι πεντήκοντα ἄνδρες ψαριανοὶ συνεκρότουν τὰ πληρώματα τῶν πυρπολικῶν· τὰ δὲ πολεμικὰ πλοῖα εἶχον ἐκ τῆς δυνάμεως τοὺς ἀναγκαίους διὰ τὸν πόλεμον ναύτας.

Ἡ δύναμις αὕτη ὠπλισμένη ἐφρούρει νυχθημερὸν περιμένουσα τὸν ἐχθρόν· ἦτο δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γαλήνη καὶ μικρὰ ἐνίοτε ζεφύρου αὔρα ἔπνεε.

Τὴν δὲ δεκάτην ἕκτην ἰουνίου δεκαπέντε πολεμικὰ πλοῖα καὶ ἐν δίχροτον, φέρον τὸν Καπετὰν πασσᾶ, ἐπλησίασαν τὰ Ψαρὰ ἵνα τὰ κατασκοπεύσωσιν· ὅμα δὲ τὰ πλοῖα ταῦτα ἔφθασαν εἰς τὸ ἀκρωτήριο τοῦ ἁγίου Γεωργίου, οἱ ψαριανοὶ ἐκ τοῦ ἐκεῖ κανονοστασίου ἐρρίψαν τινὰς κανονοβολισμοὺς κατὰ τῆς πλησιεστέρας φρεγάτας, κόψαντας τὸ στράλιον τοῦ φλόκου, ὅστις ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν· ἡ δὲ φρεγάτα ἀπεμακρύνθη· ὅτε δὲ ἔφθασαν τὰ ἐχθρικά πλοῖα ἀπέναντι τῆς πόλεως, ἡ βουλὴ διέ-

ταξε δύο ἐκ τῶν πυρπολικῶν της, τὸ τοῦ Κανάρη καὶ τὸ τοῦ Μαμούνη, καὶ ἐξῆλθον εἰς τὰ πανγὰ κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, τὰ ὅποια θεωροῦντα τὰ πυρπολικά ἀπεμακρύνθησαν· ἀκολουθοῦντα δὲ τὴν πορίαν των κατεσχόπευσαν τὰ Ψαρά. Τὰ πυρπολικά ἐπέστρεψαν καὶ ἡγκυροβόλησαν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν μετὰ τὴν κατασκόπευσιν ταύτην τῆς νήσου της ὑπὸ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων, ἤτοι τὴν 17 ἰουνίου ἐπεμφεν ἐπίτηδες ταχύπλουν εἰς Ὑδραν, Σπέτσας, Διοίκησιν καὶ παραστάτας, ἀναγγέλλουσα τὴν κατασκόπευσιν τῆς νήσου της ἀπὸ τὰ ἐχθρικά πλοῖα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου.

Ἀριθ. 1203.

Ἡμέτεροι Παραστάται.

Προχθὲς ἐλάβομεν διὰ τοῦ κυρίου Λουμάκη τὴν τῆς 12 ἰουνίου ἐπιστολήν σας· παρ' αὐτοῦ ἐπληροφορήθημεν τὰ αὐτόσε, καὶ ἤδη διὰ τοῦ ἐπίτηδες πλοίου μας σπεύδομεν νὰ σᾶς περικλείσωμεν ἐπιστολάς μας πρὸς τὰ δύο σώματα καὶ πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, τὰ ὅποια ἀμέσως ἐγχειρίσατε, καὶ ἀνυπερθέτως λαμβάνετε ἀπόκρισιν· ἀποστείλατέ μας τὴν διὰ τοῦ αὐτοῦ πλοίου χωρὶς νὰ τὸ ἀργοπορήσετε διόλου. Ὁ ἐχθρικός στόλος χθὲς τὸ πρωὶ ἐφάνη ἐπάνω ἀπὸ τὴν Παραγιά, πλησίον, δεκαπέντε πολεμικά πλοῖα ἦλθαν ἕως εἰς τὰ Ἀντίψαρχα, ἐπομένως ἐγύρισε καὶ ἦλθε πὲρ γρέγο. Ἀπὸ τὸν Μπελαῖτη ἐτραβίζαμεν τρεῖς κανονιαῖς καὶ μία ἔκυψε τὸ στράλιο τοῦ φλόκου μιᾶς φρεγάτας, ἣτις εὐθὺς ἀπεμακρύνθη· ἐβγάλαμε τὰ ἡφαίστεια μας καὶ ὁ Ἀγᾶς δὲν ἐτόλμησε νὰ πλησιάσῃ, ἀλλὰ μακρόθεν ἐτραβίζε μία κανονιά. Τὸ βράδυ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἐρυσσὸν διὰ νὰ λάβῃ τὸν στρατὸν καὶ τὰ λοιπὰ πλοῖα καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ· εἴμεθα ἔτοιμοι μὲ σταθερὸν πόδα, καὶ σήμερον, αὔριον τὸν περιμένομεν, καὶ ἀφοῦ ἰδῶμεν ποῦ διευθύνεται, ἀμέσως ἔρχεται καὶ ὁ σύντροφός σας κύριος Ἰω. Μαρκῆς, διότι ἐνδεχόμενον νὰ ἔχωμεν καὶ πόλεμον. Περὶ τῶν σφαιρῶν καὶ πυρίτιδος ἐπιμενέετε νὰ μᾶς δοθῇ. Κρίνομεν περιττὸν νὰ σᾶς ἐν-

θυμίσωμεν τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα, πεπεισμένοι εἰς τὸν ζῆλον σας· καὶ σᾶς ἀσπαζόμεθα.

Τὴν 17 ἰουνίου 1824, Ψαρῶν.

Ἄν σᾶς δοθοῦν αἱ σφαῖραι καὶ πυρίτιδες, καὶ αὐτοῦ εὐρίσκεται τὸ πλοῖον τοῦ Κουτζογιάννη, ἐμβαρκαρέτέ τα, εἰ δὲ ναυλώσετε κανέν ἄλλο πλοῖον.

Ἡ Βουλὴ τῆς νήσου Ψαρῶν.

Ἐπειδὴ ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἐζήτει ἐπανειλημμένως ἐφόδια καὶ δὲν ἐλάμβανε, περιμένουσα δὲ καὶ τὸν ἐχθρόν, διέταξε τοὺς παραστάτας τῆς νᾶ ἐπιμείνουν ὅπως τοὺς δοθῶσι καὶ τὰ πολεμεφόδια παρὰ τῆς φειδομένης καὶ ταῦτα Διοικήσεως.

Ἐπειδὴ μετὰ τὴν περιήγησιν ἐκείνην τῶν ἐχθρικῶν πλοίων ὁ πνέων βορρᾶς (μελτέμι) ἔπαυσε καὶ ἐγένετο νηνεμία, οἱ πυρπολισταὶ ἀνέφεραν εἰς τὴν βουλήν νᾶ τοὺς δοθῇ ἡ ἄδεια ν' ἀπέλθωσιν εἰς Σίγρι, νᾶ ρίψωσι τὰ πυρπολικά διὰ νυκτὸς ἐπὶ τοῦ ἠγκυροβολημένου ἐκεῖ ἐχθρικοῦ στόλου. Ἡ πρότασις αὕτη τῶν πυρπολιστῶν δὲν ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν συνεδρίασιν ἔνεκα τῆς ἐπικρατούσης ἄκρας νηνεμίας.

Ἐπειδὴ δὲ εἶναι πιθανόν ν' ἀπορήσῃ ὁ ἀναγνώστης πῶς οἱ ψαριανοὶ, οἵτινες ἔπεμπον τὰ πυρπολικά των εἰς διάφορα μέρη, ὅπου ἐπληροφοροῦντο ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἢ ἐχθρικά πλοῖα εἶναι προσωρμισμένα εἰς τὰ πέριξ αὐτῶν, πῶς εἰς τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν δὲν ἐνήργουν ἀποστολὰς· λύω τὴν ἀπορίαν ταύτην, ὡς λαβῶν ἐνεργητικὸν μέρος ἐνταῦθα. Αἱ ἀποστολαὶ δὲν ἐγένοντο, εἰς μὲν τὸν κόλπον τῆς Θεσσαλονίκης, διότι ἐπερίμεναν τοὺς συναδέλφους των ν' ἀπέλθωσι νᾶ ματαιώσωσι τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ· ὅτε δὲ ὁ ἐχθρικός στόλος μετέβη εἰς Σίγρι, διότι ἔπνεε μικρά τις τοῦ ζεφύρου αὖρα, παύουσα καὶ αὕτη ἐκ διαλειμμάτων, ἀνεπαρκῆς

ὁμως πάντοτε εἰς τὸ ν' ἀπέλθωσι τὰ πυρπολικὰ μὲ τρόπον ὥστε νὰ διαφύγωσι τὴν προσοχὴν τῆς πολυπληθοῦς φυλακῆς τῶν ἐχθρικῶν πλοίων περὶ τὸ Σίγρι καὶ νὰ ἐπιπέσωσι νύκτα ἐπὶ τῶν ἡγχυροβολημένων πλοίων.

Ἐντοσοῦτῳ νηνεμία ἐπεκράτει ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους, πυκνὴ δὲ ὀμίχλη ἐκάλυπτε τὸν ὀρίζοντα ὥς εἰ προεμήνυε τὸ πένθος τὸ ὁποῖον ἔμελε νὰ καλύψῃ τοὺς ψαριανούς (α)· καὶ ἔλλειψις δὲ ἀλεύρου ἐκ τῆς νηνεμίας ταύτης ἐγένετο· τὴν δ' ἔλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρουν διὰ χειρομύλων, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ εἰμὴ ἀνεμόμυλοι μόνον (β).

Τὴν δὲ δεκάτην ὀγδόην ἰουνίου, γαλλικὸν πολεμικὸν πλοῖον κατέπλευσεν εἰς Ψαρὰ, ἣ δὲ βουλὴ ἀπέστειλε τὸν Ἀναγνώστην Μοναρχίδην πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ πλοιοάρχου καὶ ἵνα πληροφορηθῇ καὶ περὶ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀπελθὼν ὁ Μοναρχίδης ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ πλοίου ἤκουσεν ἀπὸ τὸν πλοιοάρχον τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν μεγάλας δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὅτι ἡ θέλησις τοῦ Καπετὰν-πασσά εἶναι ν' ἀναχωρήσωσι καὶ ν' ἀφήσωσιν ἔρημον τὴν νῆσόν των διὰ νὰ μὴ χυθῇ αἷμα. Ὁ Μοναρχίδης ἀπήντησεν ὅτι ὁ πόλεμος τοὺς ἐπιβάλλει τὸ χρέος τοῦ νὰ πολεμήσωσιν εἰς τὴν νῆσον των καὶ ἵνα ἐκπληρώσωσι τὸν ὄρκον τὸν ὁποῖον ἐπ' αὐτῆς ἔκαμαν· αἷμα δὲ δὲν θὰ χυθῇ μόνον ἐλληνικὸν ἀλλὰ καὶ ὀθωμανικόν· ἀδιαφοροῦσι δὲ περὶ τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ

(α) Ὅτε δὲ πρόκειται νὰ συμβῶσι μεγάλα κακὰ εἰς πόλιν τινα ἢ ἔθνος, κἄποια σημεῖα πάντοτε πρέπει νὰ τὰ προμηνύωσιν. (Ἦρ. βιβλ. γ. § 27.)

(β) Καὶ μίαν ἡμέραν ἂν δὲν ἔπνεεν ἄνεμος ἵνα ἀλέσωσιν οἱ ἀνεμόμυλοι, τοσοῦτον πλῆθος εἶχε συναχθῇ, ὥστε ἐστεροῦντο ἀλεύρου.

διότι ἀγωνίζονται ὑπὲρ ἀνακτήσεως πατρίδος καὶ δικαιοματίων.

Ἐνῷ δὲ συνωμίλουν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος παρετήρησεν ὁ Μοναρχίδης ὅτι πλησίον τοῦ πλοιάρχου ἦτο καὶ δύο ἕτεροι ἄνθρωποι, ἐνδεδυμένοι εὐρωπαϊκὰ, φοροῦντες εἰς τὴν κεφαλὴν των φέσι καὶ φέροντες πῶγωνα· ὠμίλουν δὲ γαλλιστί. Εἰς ἕτερον δὲ μέρος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἰστάμενοι οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ πλοίου ἔκαμον νεύματα μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν Μοναρχίδην, ἐννοοῦντες ὅτι οἱ δύο ἰστάμενοι πλησίον τοῦ πλοιάρχου των εἶναι ὀθωμανοί· καὶ ὄντως ὁ Μοναρχίδης τὸ ἐννόησε. Δὲν εὐχαριστήθησαν δὲ μόνον οἱ ἀξιωματικοὶ εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦσαν φιλελεύθεροι ἐπλησίασαν καὶ τὸν Μοναρχίδην καὶ τοῦ εἶπον σιγανὰ ὅτι οἱ ἰστάμενοι πλησίον των εἶναι ὀθωμανοί, μεμφθέντες καὶ τὸν πλοίαρχόν των ὡς τουρκίζοντα· ἐξελθὼν τοῦ πλοίου ὁ Μοναρχίδης ἀνήγγειλε ταῦτα πάντα εἰς τὴν βουλήν.

Μετὰ τὴν κατασκόπευσιν τῶν Ψαρῶν ἣν ἔκαμεν ὁ Καπετὰν-πασᾶς, ἀπέστειλε τὸ γαλλικὸν πλοῖον εἰς Ψαρά διὰ ν' ἀναχωρήσωσιν οἱ ψαριανοί.

Τὴν δὲ εἰκοστὴν ἰουνίου τοῦ ἔτους 1824 ἔπνευσε μικρὰ αὖρα βορείου ἀνέμου (μελτέμι), ὁ δὲ τηλέγραφος ὕψωσε σήματα δηλοῦντα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος ἀποπλεύσας ἀπὸ Σίγρι διευθύνεται εἰς Ψαρά.

Οἱ ψαριανοὶ μὴ γνωρίζοντες ποῦ ὁ ἐχθρὸς ἔχει σκοπὸν νὰ κάμῃ ἀπόβασιν, ἐτοποθέτησαν ἐφ' ὅλης τῆς νήσου τὰς δυνάμεις των. Εἶναι δὲ τῶν Ψαρῶν ἡ θέσις ὡς ἐφεξῆς. Εἰς τὸ μεσημβρινὸν μέρος ἀπὸ τὸν κάβον τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἕως εἰς τὸ Παλαιόκαστρον καὶ δυτικῶς ἀπὸ τὸ Παλαιόκαστρον ἕως εἰς τοῦ Ρούσσου τὴν ποῦντα ὁ ἐχθρὸς δύναται νὰ κάμῃ εὐκόλως ἀπόβασιν μετὰ βορείον ἀνεμον, ἀλλ' οὐχὶ ὅταν πνέῃ ἀθρόος. Ἀπὸ

δὲ τοῦ Ῥούσσου τὴν ποῦντα ἕως εἰς τοῦ Μαρ-
 κάκη τὸν κάβον γίνεται ἀπόβασις (α) ἀλλὰ μὲ γα-
 λήνην καὶ μὴ ὑπαρχόντων κυμάτων τοῦ βορείου ἀνέμου·
 διότι καὶ γαλήνη ἂν ἦναι, ὑπαρχόντων κυμάτων τοῦ
 βορρᾶ, ἐπειδὴ ταῦτα κτυπῶσιν εἰς τὴν ξηράν, αἱ λέμβοι
 δὲν δύνανται νὰ πλησιάσωσιν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Μαρκάκη
 τὸν κάβον, ἀνατολικῶς, ἕως κάτωθεν εἰς τὸν κάβον
 τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἔχει καὶ ἀποτόμους βρά-
 χους καὶ μέρη δι' ἀπόβασιν, ἀλλὰ καὶ ταῦτα εἰς τὴν πα-
 ραλίαν εἶναι εὐπρόσιτα, ὅταν δὲν πνέῃ βόρειος ἄνεμος·
 διότι ὅταν πνέῃ οὐτ' εἰς αὐτὰ αἱ λέμβοι δύνανται νὰ πλη-
 σιάσωσιν ἐκ τῶν κυμάτων, οὔτε τὰ πλοῖα δύνανται ἐκ
 τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων νὰ διαμείνωσι διὰ νὰ κάμω-
 σιν ἀπόβασιν. Τοιαύτη εἶναι ἡ φυσικὴ θέσις τῶν Ψαρῶν.

Τὴν δὲ τεχνιτὴν ὀχύρωσιν εἶχον ἀπὸ τὸν κάβον τοῦ
 ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ κάβου τοῦ Ἀδάμ ὅπου ὁ ἐχ-
 θρὸς ἠδύνατον ἀκάμῃ εὐκόλως ἀπόβασιν (β). Τὰ πολεμικὰ
 πλοῖα ἔθεσαν εἰς τοὺς δύο λιμένας πόλεως καὶ νησιοῦ
 εἰς θέσιν ὥστε νὰ πυροβολῶσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν· ὁ ἀριθ-
 μὸς λοιπὸν τῶν κανονίων τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν πλοίων, ἀ-
 νέβαιεν εἰς 310 καὶ ἐπέκεινα. Τὴν δὲ τοποθέτησιν τῶν
 πυρπολικῶν προεῖπον.

Τοιαύτη ἦτον ἡ φυσικὴ καὶ τεχνικὴ ὀχύρωσις τῶν
 Ψαρῶν. Διέταξε δὲ ἡ βουλὴ, κατὰ τὰ προαποφασισθέντα,
 τὸν Ἀνδρέαν Μαυρογιάννην, Ἀντώνιον Σαρῆν καὶ Ἀ-
 ναγνώστην Τζώτζην καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸν Κάναλον μὲ τὰ

(α) Ἰδε τὴν ὀχύρωσιν ὀπισθεν, εἰς πίνακα σαβδάτου.

(β) Ἰδε εἰς πίνακα σαβδάτου τὰ κανονοστάσια καὶ τὸν ἀριθ-
 μὸν τῶν κανονίων· εἰς αὐτὸν συμπεριλαμβάνονται καὶ δύο βόμ-
 βαι, αἱ εἶχον μίαν, εἰς τὸ Παλαιόκαστρον καὶ ἑτέραν εἰς τοῦ Στάθη
 τὸ μνῆμα.

σώματά των ἵνα καθέξωσιν αὐτὸν μέχρι τῆς ποῦντας τοῦ Ῥούσου· ἐξ αὐτῶν ἔπεμψεν ἀποσπασμα δεκαοκτὼ ψαριανῶν καὶ τινων παροίκων εἰς τοῦ Μαρκάκη τὸν κάβον διὰ νὰ φυλάττωσι τὸ μονοπάτιον (α)· τὸν Ἀντώνιον Κατσουλέρη μὲ τὸ σῶμα του ἔπεμψεν εἰς τὸ φτελιό, τὸν Νικόλαον Ἀργύρη μὲ τὸ σῶμά του ἔπεμψε νὰ φυλάττῃ τὸ νησι καὶ ἔξωθεν· τὸν Νικόλαον Ἀποστόλην μὲ τὸ σῶμα του, εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον· τὸν Νικόλαον Χ. Δ. Κοτζιά εἰς λιμιονάρη· ἐκ τῶν τελευταίων τούτων δύο σωμάτων ἔπεμψαν ἀποσπάσματα εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ὅπου εἶχον ὑπόνοιαν ἀποβάσεως τοῦ ἐχθροῦ. Τὸν δὲ Χ. Ἀναγνώστην Δομεστίνην καὶ Ἰωάννην Καλάρην μετὰ σωμάτων τοὺς ἔπεμψε νὰ φυλάττωσιν ἀπὸ τὴν ποῦντα, λήμνον, μέχρι τῆς πόλεως· τὸν δὲ Κωνσταντὴν Ζανὴν μὲ τὸ σῶμά του τὸν διέταξε νὰ φυλάττῃ τὴν πόλιν καὶ τὸ Παλαιόκαστρον. Εἰς τοὺς σωματάρχας τῶν ψαριανῶν προσεκόλησαν καὶ τοὺς ὠπλισμένους παροίκους. Τῶν δὲ ὀπλαρχηγῶν μὲ τὰ σώματά των διώρισε μόνον τὰς θέσεις, τοὺς ἀφῆκε δ' ἐλευθέρους νὰ διευθύνουν τὰς πολεμικάς των κινήσεις κατὰ τὰς περιστάσεις, καθὼς γνωρίζουσι. Διὰ νὰ διευθύνωνται δὲ αἱ

(α) Ὁ κάβος οὗτος, ὡς φαίνεται εἰς τοὺς πίνακας, ἔξέχει τῆς νήσου, εἶναι δὲ στενὸς, ὑψηλὸς καὶ βραχύδης· εἰς δὲ τὴν κορυφὴν εἶναι ὀξύς· εἰσέρχεται δὲ εἰς τὴν νῆσον διὰ μονοπατίου, τὸ ὁποῖον ὁ ἔφορος τοῦ λιμένος, κατ' ἐντολὴν τῆς βουλῆς ἔθεσεν ἐργάτας καὶ τὸ ἔκοψαν. Διότι τὰ καταπλέοντα ἐμπορικὰ πλοῖα ἔλεγον ὅτι οἱ τοῦρκοι θὰ κάμωσιν ἀπόβασιν εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς νήσου, ὡς ἐμάνθανον ἀπὸ τοὺς τῶν τούρκων κατασκόπους τῶν Ψαρῶν. Ἀπὸ τοὺς λόγους τούτους ἐγεννήθη ἡ ἰδέα ὅτι οἱ τοῦρκοι θὰ κάμωσιν ἀπόβασιν εἰς τὸν κάβον τοῦ Μαρκάκη καὶ διὰ τοῦτο ἡ βουλὴ διέταξε καὶ ἐκόπη τὸ μονοπάτιον καὶ ἔπεμψε καὶ σῶμα πρὸς φύλαξιν.

κινήσεις τῶν εἰς τὸ φτελιὸν πυρπολικῶν ἐν τῇ μάχῃ, διέταξε τρεῖς τῶν οἰκοκυραίων νὰ διαμείνωσιν εἰς τὸν μύλον τοῦ Στραβογεώργη διὰ νὰ λαμβάνωσι τὰς διαταγὰς τῆς βουλῆς διὰ σημάτων καὶ διὰ σημάτων νὰ τὰς μεταβιβάζωσιν εἰς τοὺς πλοιάρχους τῶν πυρπολικῶν, ἵνα ὁδηγῶνται εἰς τὰς κινήσεις των.

Ἡ βουλὴ ἐπεφυλάξετο αὐτῇ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τοῦ πολέμου.

Τοποθετήσαντες οἱ ψαριανοὶ τοιοῦτοτρόπως τὰς δυνάμεις των παρετήρουν τὸν ἐχθρικὸν στόλον ποῦ διευθύνεται· ἀλλὰ τὸ πολυάριθμον τῶν πλοιαρίων του ἐκάλυπτε τὴν θάλασσαν, καὶ διὰ τὰς ἔνθεν κακεῖθεν κινήσεις αὐτῶν δὲν ἠδύναντο νὰ μετρηθῶσιν ἀκριβῶς· ἐμετρήθησαν δὲ διακόσια τριάκοντα πέντε μεγάλα καὶ μικρά, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσα ἔνεκα τῆς ἀποστάσεώς των δὲν διεκρίνοντο. Ἐφερε δ' οὗτος ὁ πολυάριθμος στόλος τὸν πρὸ πολλοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου συναχθέντα εἰς τὰς δύο ἡπείρους ἀνατολῆς καὶ δύσεως, πολυάριθμον στρατόν (α). Κατευθυνόμενος μὲ τὴν αὔραν τοῦ βορρᾶ πρὶν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐπλησίασεν εἰς τὸν Κάναλον καὶ ἤρχισεν ἡ μάχη. Τὰ πολεμικὰ πλοίαρια μὲ τὰς σαλούπας, τὰ πλοίαρια καὶ τὰς λέμβους προσεπάθουν νὰ κάμωσιν ἀπόβασιν, συγχρόνως ὅμως καὶ ἡ μικρὰ αὔρα τοῦ βορρᾶ ἔπαυσε καὶ ἐγένετο γαλήνη. Γενομένης δὲ πεισματώδους μάχης ἀπέτυχεν ἡ ἀπόβασις, ὁ δὲ ἐχθρὸς ἀπесύρθη τῆς μάχης τὴν τρίτην ὥραν τῆς νυκτός. Ἡ νύξ ἐπῆλθε μὲ συμπτώματα βορείου ἀνέμου (μελτέμι), ἥτοι μὲ συχνὰς ἀστραπὰς καὶ μὲ βιαίαις κινήσεις καὶ μετατοπίσεις τῶν διαττόν-

(α) Ὁ ἀριθμὸς τοῦ στρατοῦ τούτου καθ' ὃς εἶχον πληροφορίας εἰς Ψαρὰ ἀνέβαινεν εἰς εἰκοσιοκτὶ χιλιάδας.

των ἀστέρων ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος· τὰ δὲ συμπτώματα ταῦτα κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν ναυτικῶν προμηνύουσιν ὅτι ταχέως θὰ πνεύσῃ σφοδρὸν μελτέμι. Ὅλοι δὲ οἱ ψαριανοὶ κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας προσεδόκων νὰ πνεύσῃ ὁ ἄνεμος. Ἀλλ' ἡ νύξ κατὰ δυστυχίαν παρῆλθε μὲ γαλήνην (ἴσως διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ πεπρωμένον), περὶ ὄρθρον δὲ βαθὺν ὁ ἐχθρὸς ἤρχισε τὴν μάχην εἰς τὸν Κανάλον. Τὰ ἐχθρικά πλοῖα ἐπυροβόλουν καὶ ἀντεπυροβολοῦντο ἀπὸ τὰ κανονοστάσια, αἱ δὲ σφαῖραι καὶ τὰ σμιδράλια ἐπιπτον ὡς χάλαζα, πεισματωδεστάτη δ' ἐγένετο μάχη· διὰ νὰ ταχύνη δὲ τὴν ἀπόβασιν ὁ ἐχθρὸς διέταξε τὰς μεγαλητέρας λέμβους τῶν πολεμικῶν του πλοίων καὶ περιεφέροντο ἔξωθεν τῶν πλοιαρίων, σαλουπῶν καὶ λέμβων, ὠθοῦντα αὐτὰ διὰ τῶν ὄπλων ἵνα μὴ ὀπισθοδρομῶσι· οἱ ἐν τοῖς πλοιαρίοις ὠπλισμένοι δι' ἀπόβασιν ἐφονεύθησαν, τὰ δὲ πλοιάρια ἐπέστρεψαν εἰς τὰ πλοῖα ἔλαβον στρατιώτας καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν μάχην, ἡ δὲ προσπάθεια τῆς ἀποβάσεώς του ἀποτυγχάνει. Διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ δὲ ὁ ἐχθρὸς τὰς δυνάμεις του διέταξε πλοῖα τῆς γραμμῆς καὶ ἠγκυροβόλησαν ἔνδον τῶν ὑφάλων τοῦ Κανάλου καὶ ἐκανονοβόλουν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτύχωσι τὰ πλοιάρια τόπον δι' ἀπόβασιν.

Τὸ δὲ καταπλεῦσαν γαλλικὸν πολεμικὸν πλοῖον εἰς Ψαρὰ τὴν δεκάτην ὀγδόην ἰουνίου, κατέπλευσεν καὶ τὴν εἰκοστὴν πρῶτην τοῦ αὐτοῦ μηνός, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου· ἀπέστειλε δὲ ὁ πλοίαρχος λέμβον μὲ ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν του συνωδευμένον μὲ ἓνα τῶν φραγχοφορεμένων ὁθωμανῶν διὰ νὰ πληροφορηθῶσι τὰ τοῦ πολέμου. Ἐλθόντες οὗτοι εἰς τὸ Βουλευτικὸν κατάστημα ἠρώτησαν τὴν βουλὴν ἂν οἱ τοῦρκοι ἔκαμαν ἀπόβασιν· ἡ βουλὴ τοὺς ἀπεκρίθη ὅτι καθ' ὅς ἔχει πληροφορίας ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ πεισματώδης, ἀλλ' ἀπόβασιν δὲν

ἔκαμαν. Ἀναχωροῦντες δὲ ὁ ἀξιωματικὸς καὶ ὁ φραγχοφορεμένος εἶπον εἰς τὴν βουλὴν, παρόντος καὶ τοῦ Ἀναγνώστου Μοναρχίδου, ὅτι —κατὰ παραγγελίαν τοῦ πλοιάρχου σᾶς λέγομεν ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις δίδομεν ὑπεράσπισιν, καὶ ἂν θέλῃ ν' ἀναχωρήσῃ τὴν δέχονται εἰς τὸ πλοῖον. Εὐχαριστήσασα αὐτοὺς ἡ βουλὴ τοὺς εἶπεν ὅτι τὸ τέλος τοῦ πολέμου θὰ τὸ ἰδῇ ἐδῶ ὅπου εὐρίσκεται, καὶ δὲν ἀναχωρεῖ.

Ἐνῷ δ' ἐξηκολούθει ἡ μάχη πολλὰ πλοιάρια τοῦ ἐχθροῦ ἀπесύρθησαν, ἀλλὰ ἄλλαι τοῦ ἐχθροῦ λέμβοι κατεσκόπευσαν τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ κάβου τοῦ Μαρκάκη καὶ εὗρον τὴν ἀγκάλην τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τοῦ κάβου τούτου δι' ἀπόβασιν ἐπιτηδεῖαν. Ἀπὸ τὸ παράλιον τῆς ἀγκάλης ἕως ἄνωθεν σχηματίζεται βράχος οὐχὶ ἀπότομος· ἀλλ' ἡ ἀνάβασις τοῦ βράχου τούτου εἶναι δύσκολος· διότι διὰ ν' ἀναβῇ τις αὐτὸν ἄοπλος χρειάζεται μοχθος καὶ τρία τέταρτα τῆς ὥρας. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἄγκαλη· ὀνομάζεται δὲ Ἐρινός. Οἱ κατασκοπεύσαντες αὐτὴν τὴν ἀνήγγειλαν, καὶ διαρκοῦντος τοῦ πολέμου εἰς Κάναλον εἰσῆλθον ἄλλα πλοῖα, πλοιάρια καὶ λέμβοι· εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ ἔκαμαν ἀπόβασιν· ἀφοῦ δὲ συνήχθησαν πολλοὶ, ἀνέβησαν τὸν βράχον· ἀπέβησαν δὲ καὶ ἄλλοι εἰς τὸν κάβον τοῦ Μαρκάκη. Οἱ δὲ φυλάσσοντες τὸ μονοπάτιον τοῦ Μαρκάκη, ἐπειδὴ ἦσαν ὀλίγοι, ἅμα εἶδον αἰφνιδίως τοὺς ἀναβάντας τὴν ἀγκάλην, ἀντεστάθησαν μὲν ἐπὶ μικρόν, ἀλλὰ κατεβλήθησαν καὶ ἐφονεύθησαν ἔνεκα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες διευθύνθησαν κατὰ τῶν εἰς Κάναλον Ἑλλήνων καὶ ἐπέπεσαν εἰς τὰ ὀπίσθια αὐτῶν.

Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν ἔστρεψαν τὸν πόλεμον καὶ πρὸς τοὺς ὀθωμανοὺς τούτους πολεμοῦντες καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ ὀθωμανοὺς· θεω-

ροῦντες λοιπὸν διὰ τὸ εὐρίσκονται μεταξὺ δύο πυρῶν ἦτησαν τὴν ἔκπλευσιν τῶν εἰς Φτελιὸν ἐλλιμενισμένων πυρπολικῶν· οἱ πυρπολισταὶ λαβόντες τὴν ἀγγελίαν ταύτην ἀφῆκαν πάραυτα τὰς γουμένας καὶ τὰς ἀγκύρας τῶν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐβῆκαν εἰς τὰ παντὶ ἔχοντες τὸν ἄνεμον ἐναντίον· διότι ἤρχισε νὰ πνέῃ βορρᾶς (μελτέμι). Ἡ δὲ βουλὴ λαβοῦσα τὴν θλιβεράν ἐκείνην ἀγγελίαν διέταξε τοὺς σωματάρχας ψαριανοὺς καὶ τοὺς ὀπλαρχηγοὺς μὲ τὰ σώματά των, τοὺς φυλάττοντας τὸν ἅγιον Γεώργιον, Λημνιον ἄρι, Λῆμνον καὶ πόλιν, νὰ διευθυνθοῦν εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος διὰ νὰ δώσουν βοήθειαν· οὕτω καὶ ἐγένετο.

Οἱ τοῦρκοι ἔχοντες ἐλευθέραν τὴν ἀπόδασιν ἀπεβιβάσθησαν πολλοί, ἄλλοι δὲ ἐμάχοντο εἰς Κάναλον καὶ κατὰ τὴν ποῦντα τοῦ Ῥούσσου· τὸ δὲ πλεῖστον μέρος τῶν ὀθωμανῶν διευθύνθη κατὰ τῆς πόλεως· φθάσαντες εἰς Φτελιὸν, μέρος ἐξ αὐτῶν ἐπέπεσαν εἰς τὴν εὐρισκομένην ἐκεῖ φυλακὴν, καὶ οἱ ἄλλοι διευθύνθησαν κατὰ τῆς πόλεως.

Οἱ εἰς Φτελιὸν Ἕλληνες θεωροῦντες τοὺς ἐχθροὺς ἤρχισαν μάχην φονικωτάτην· δὲν ἠδύναντο δὲ νὰ γυρίσωσι τὰ κανόνια κατὰ τῶν ἐχθρῶν, διότι αὐτὰ καθὼς καὶ τὰ ὀχυρώματα ἠσφάλιζον τὰς θαλασσίους τοῦ ἐχθροῦ προσβολὰς καὶ οὐχὶ τὰς τῆς ξηρᾶς. Τρεῖς ἐφώρμησαν οἱ τοῦρκοι καὶ ἀπεκροῦσθησαν· πολλαπλασιασθέντες οἱ ἐχθροὶ κατέλαβον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑψηλοτέρας θέσεις τοῦ Φτελιοῦ καὶ ἔβηλον τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ τοὺς πόδας των. Πολεμοῦμενοι οἱ Ἕλληνες πανταχόθεν περιωρίσθησαν εἰς τὸν στρατῶνα καὶ ἐμάχοντο περιουκλῶσάντες τὸν στρατῶνα οἱ ὀθωμανοὶ ἐφώρμησαν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ συνεπλάκησαν. Τότε οἱ Ἕλληνες μὴ ἔχοντες ἐλπίδα τινὰ σωτηρίας ἔθρεσαν πῦρ εἰς τὸν πυριταποθήκην

καὶ ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός, οἱ μάρτυρες τῆς ἐλευθερίας μετὰ τῶν τούρκων.

Οἱ διευθυνόμενοι εἰς τὴν πόλιν ὀθωμανοὶ ἀπήντησαν καθ' ὁδὸν εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον τὰ πεμπόμενα σώματα διὰ βοήθειαν εἰς Κάναλον καὶ συνεπλάκησαν· ἀπειχον δὲ οἱ ἐχθροὶ τῆς πόλεως σχεδὸν μίαν ὥραν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας μάχη καὶ θάνατος ἐγένετο πολὺς. Πλησιάσαντες οἱ τοῦρκοι εἰς τὴν πόλιν εἰσῆλθον διὰ τοῦ λόφου τοῦ Σ τ ρ α β ο ὕ γ ε ὡ ρ γ η ὁ μ ὕ λ ο ς καὶ ἄλλοι διὰ τοῦ λόφου τῆς Μπαλαμπανιᾶς, καὶ διὰ τοῦ δρόμου τοῦ Σ τ ᾶ θ η τ ὁ μ ν ῆ μ α καὶ ἄλλοι διὰ τοῦ δρόμου τῆς ἀγίας Παρασκευῆς. Οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τοὺς δρόμους τ ο ὕ Σ τ ᾶ θ η τ ὁ μ ν ῆ μ α καὶ τῆς ἀγίας Παρασκευῆς εὐρόντες ἀντίστασιν ἐσταμάτησαν, οἱ δὲ ἀπὸ τοὺς λόφους κατέβησαν εἰς τὴν πόλιν· ἐδῶ εὐρόντες ἀντίστασιν ἐμάχοντο. Συγχρόνως δὲ κλαυθμηρὰ καὶ γοερὰ βοή τῶν γυναικῶν καὶ παίδων ἐξερχομένη ἐκ τῆς πόλεως ἐκάλυπτε τὸν κρότον τῶν τουφεκίων. Οἱ τοῦρκοι πλησιάσαντες εἰς τὴν πόλιν ὅ,τι μέρος ἐκυρίευον τὸ ἐπυρπόλουν, ἐπλησίασαν δὲ ἤδη μέχρι τοῦ παραλίου μαχόμενοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Εἰς τὸ παράλιον παιδία, γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐνέβαινον εἰς τὰς λέμβους καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τὰ ἐλάμβανον ἄνευ πηδαλίων ἵνα σωθῶσι· πολλαὶ δὲ γυναῖκες μὴ θέλουσαι νὰ πέσωσιν αἰχμάλωτοι ἐρρίπτοντο εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο ὁμοῦ μὲ τὰ τέκνα των· ἄλλο δὲ πλῆθος γυναικῶν κατέφυγεν εἰς τὸ κανονοστάσιον τοῦ Παλαιοκάστρου διὰ νὰ σωθῇ. Ὁ πρόξενος τῆς Ῥωσσίας, ὅστις ἦτο ψαριανὸς καὶ ὠνομάζετο Γεώργιος Κομνηνός, πεπεισμένος ὅτι δὲν θέλει προσβληθῇ ἡ οἰκία του, ὕψωσε τὴν Ῥωσικὴν σημαίαν καὶ ἔλαβεν εἰς τὴν οἰκίαν του πολλὰς γυναῖκας καὶ παιδία. Οἱ τοῦρκοι ἰδόντες ὕψωμένην τὴν Ῥωσικὴν σημαίαν προσῆλθον

εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν περιεχύκλωσαν προσπαθοῦντες νὰ θραύσωσι τὴν θύραν. Ὁ πρόξενος ἐν στολῇ παρρησιασθεὶς εἰς τοὺς τούρκους τοὺς ὠμίλησεν, ἐλπίζων ὅτι θέλουσι τὸν σεβασθῇ, ὡς πρόξενον ῥῶσπον. Ἀλλ' οἱ τοῦρκοι τὸν ἐφόνευσαν καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν ἄλλας μὲν γυναῖκας καὶ παιδία ἐφόνευσαν καὶ ἄλλας ἤχμαλώτισαν.

Ἀφοῦ μετὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων ὁ ἄνεμος ἔπνευσε βόρειος, τὰ τουρκικὰ πλοῖα μὴ δυνάμενα νὰ στέκωσιν εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος διευθύνθησαν ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς νήσου· ἐλθόντα δὲ εἰς τὸν λιμένα κατεδίωξαν τὰ ἀναχωροῦντα ψαριανά· πλησιάσαντα τὸ πλοῖον τοῦ Δημητρίου Λένου τὸ ἐκαονοβοδίου προσπαθοῦντα νὰ τὸ κυριεύσωσιν. Εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο ὑπῆρχον πέντε ψαριανοὶ ἐξ ὧν καὶ ὁ Κ. Ἰωάννου Κουτέπα, ἔχοντες πολλὰ γυναικόπαιδα· ἦτο δὲ τὸ πλοῖον ἄνευ ἔρματος καὶ πηδαλίου· ὅθεν διὰ νὰ μὴ πέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν τούρκων ἔβαλαν τὸ πῦρ εἰς τὴν πυριταποθήκην (α) καὶ ἐφονεύθησαν ἢ ἐπνίγησαν πάντες· διότι ἐβυθίσθη τὸ πλοῖον.

Ἀλλη δὲ φρεγάτα ὀθωμανικὴ πλησιάσασα τὸ πλοῖον τοῦ Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελῇ κανονοβολοῦσα προσεπάθει νὰ τὸ κυριεύσῃ ἐξ ἐφόδου· οἱ ψαριανοὶ θεωροῦντες τὸν κίνδυνον ἔβαλον δαῖδα καὶ ἄλλας καυστικὰς ὕλας εἰς ἀγγεῖα καὶ ἔδωσαν πῦρ ἐπὶ σκοπῷ νὰ καῶσιν. Οἱ τοῦρκοι βλέποντες τὸ πῦρ ἀπεμακρύνθησαν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἔσβυσαν αὐτό. Οἱ τοῦρκοι ἐπλησίασαν καὶ αὖθις κανονοβολοῦντες ἵνα τὸ κυριεύσωσιν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἔβαλαν καὶ αὖθις πυρὰν, οἱ δὲ τοῦρκοι ὠπισθοδρόμησαν· ἀφοῦ δ' ἐπανελάβον πολλάκις τὸ ἴδιον ἤναψεν ὁ μεσαῖος

(α) Ἴδε πίνακα σαββάτου.

ιστὸς καὶ τὸ ἰστίον ἢ μαίστρα, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες ἐπρό-
λαβον καὶ τὰ ἔσβυσαν. Ἐκ δὲ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῶν
Ψαρῶν θεωρῶν ὁ ἐχθρικός στόλος τὰ πυρπολικά πλέοντα
δὲν εἰσῆλθεν ἀμέσως καὶ ἐκ τοῦ μέρους τούτου νὰ περι-
κυκλώσῃ τὰ Ψαρά.

Ἄφοῦ λοιπὸν τὰ στρατεύματα ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν,
ἐπειδὴ ἐπνευσεν ἄνεμος δυνατὸς τὰ τουρκικὰ πλοῖα ἡγ-
κυροβόλησαν, τὰ δὲ στρατεύματα διετάχθησαν νὰ κυ-
ριεύσωσι καὶ τὸ κανονοστάσιον τοῦ Παλαιοκάστρου αὐ-
θημερόν, εἰς τὸ ὁποῖον συνήχθησαν πολλαὶ γυναῖκες
καὶ παιδιὰ, ἄνδρες δὲ ὀλίγοι. Τὸ κανονοστάσιον τοῦτο
τὸ ὁποῖον καὶ φρούριον ἐπωνομάσθη, πρὶν τοῦ σχημα-
τισμοῦ του εἰς κανονοστάσιον, ἦτο τεῖχος τοῦ περιβό-
λου τῶν ναῶν. Ἐπαναστατήσαντες οἱ ψαριανοὶ μετέφε-
ραν ἐκεῖ ὅσα εἶχον κανόνια καὶ ἀκολούθως τὰ ὅσα ἐ-
λαφυραγώγησαν· τὸ δὲ τεῖχος τοῦ περιβόλου τῶν ναῶν
ἀνωκοδόμησαν εἰς τεῖχος κανονοστασίου· εἶχε δὲ τὰς ἐ-
φεξῆς διαστάσεις. Ἡ διάστασις τοῦ τείχους τῆς ἀνατο-
λικῆς πλευρᾶς, ἣτις ἡσφάλιζε τὸν λιμένα ἔχει ἀπὸ ἄρ-
κτον μέχρις μεσημβρίας τεῖχος πήχεων ἐβδομήκοντα ὀ-
κτὼ καὶ δύο ὕψος· εἰς τὰς πλευρὰς τῶν κανονοθυρίδων
τὸ ὕψος εἶναι πήχεων πέντε. Ἡ μεσημβρινὴ πλευρὰ ἔχει
διάστημα πήχεων εἴκοσι τριῶν, ὕψος ἑνός. Ἡ δυτικὴ
πλευρὰ ἐπειδὴ εἶναι βραχύδης ἔχει τεῖχος πήχεων δε-
καῆξ ὕψος δὲ ἑνός καὶ ἑνὸς τρίτου. Ἡ δὲ πρὸς ἄρκτον
πλευρὰ, ἣτις κεῖται πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ψαρῶν, ἔχει
τείχος διάστημα πήχεων τριάκοντα τριῶν, ὕψος κατὰ
τὸ ἀνατολικὸν μέρος αὐτῆς πήχεων τεσσάρων καὶ κατὰ
τὸ δυτικὸν δύο. Ἐντὸς δὲ τοῦ περιβόλου τοῦ κανονο-
στασίου τούτου ὑπάρχουσιν οἱ ναοὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
καὶ τῆς ἁγίας Ἀννης· μεσημβρινῶς τῶν ναῶν ὑπῆρχεν
εἰς τὴν γῆν ὁπή, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασαν πυριταποθή-

κην γενικήν, ἔχοντες καὶ ἑτέραν μικράν εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς. Εἰς τὸν περίβολον τοῦτον ὑπῆρχον καὶ οἱ ἀναγκαῖοι διὰ τὰς φυλακὰς οἴκοι. Τοιοῦτον εἶναι τὸ κανονοστάσιον τοῦτο τὸ ἐπωνομασθὲν φρούριον, τοῦ ὁποίου τὴν κυρίευσιν διέταξεν αὐθημερόν ὁ Καπετὰν-πασσᾶς.

Ἄμα τὰ στρατεύματα ἀπῆλθον ἵνα τὸ κυριεύσωσιν οἱ ἐν τῷ κανονοστασίῳ Ἕλληνες μετέφερον τὰ ἐλαφρότερα κανόνια εἰς τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν τοῦ περιόλου τοῦ κανονοστασίου, ἔκτισαν τὴν θύραν καὶ ἤρξατο ἡ μάχη. Ἐπυροβόλουν δὲ κατὰ τοῦ κανονοστασίου καὶ τὰ εἰς τὸν λιμένα ἡγχυροβολημένα ἐχθρικὰ τῆς γραμμῆς πλοῖα, τὰ εἰς π ο ὕ ν τ α καὶ εἰς λ η μ ι ο ν ἄ ρ ι καὶ ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου, τὸ ὁποῖον ἔβλαπτε πολὺ τὸ Παλαιόκαστρον. Οἱ δὲ τοῦρκοι ὥρμησαν ἵνα τὸ κυριεύσωσι δι' ἐφόδου, ἀλλ' ἡ γενναία ἀντίστασις τῶν Ἑλλήνων ἐματαίωσε τοὺς σκοποὺς των καὶ ὠπισθοχώρησαν.

Μετὰ τὴν μάχην ταύτην γέρων τις ὀνομαζόμενος Χ. Ἰωάννης Ἀργύρης καταβάς νύκτα ἀπὸ τοῦ Παλαιοκάστρου ἐμβῆκεν εἰς πλοιάριον καὶ ἀνεχώρησεν ὁμοῦ μετ' ἄλλους. Ὁ γέρων λοιπὸν οὗτος διηγεῖτο ὅτι τὸ πλῆθος τὸ ὁποῖον ἀπῆλθεν εἰς Παλαιόκαστρον ἵνα κυριεύσῃ τὸ κανονοστάσιον ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ Παλαιόκαστρον. Ἐφώρμησεν εἰς τὴν ἀρκτικὴν καὶ ἀνατολικὴν πλευρὰν ἵνα τὸ κυριεύσῃ δι' ἐφόδου, ἀλλ' οἱ ἐν τῷ κανονοστασίῳ Ἕλληνες ἕως 120 τὸν ἀριθμὸν τοὺς ἀντέκρουσαν γενναίως, οἱ δὲ τοῦρκοι θεωροῦντες ὅτι δὲν δύνανται νὰ τὸ κυριεύσωσιν ἀπεσύρθησαν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου· ὁ γέρων ἔλεγεν ὅτι ὥς ἐκ τοῦ πολλοῦ τουφεκισμοῦ ἕως 40 τουφέκια τῶν Ἑλλήνων ἐχάλασαν· πρὸς δὲ ἔλεγεν ὅτι γυνὴ ψαριανή, Δεσποينوῦ Παπαδημητρακάκη ὀνομαζο-

μένη, ἀναβαίνουσα εἰς τὸ Παλαιόκαστρον ἐπληγώθη ἀπὸ σφαίρας τούρκων, ἅμα δ' εἰσῆλθεν εἰς τὸ κανονοστάσιον ἔπεσε χαμαὶ ἀπὸ τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ ναοῦ καὶ ἐτελεύτησεν· αἱ δὲ κτυπῶσαι σφαῖραι τῶν τουρκικῶν τουφεκίων εἰς τὸ τεῖχος τοῦ ναοῦ καὶ πίπτουσαι μὲ τὰ τρίμματα τοῦ τείχους εἰς τὸ σῶμά της, τὸ ἐσκέπασαν· τοσοῦτον πλῆθος σφαιρῶν ἐρρίφθη.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐγίνετο ἡ ἔφοδος αὕτη, δύο ἄλλαι ἔφοδοι ἐνηργεῦντο· ἡ μία εἰς τὸ νησί τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ νησί Δασκαλιό. Οἱ εὐρισχόμενοι εἰς τὸ νησί τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἕως 120 ἄνδρες ψαριανοὶ καὶ πάροικοι, ἀντέστησαν κατὰ τῆς ἐπερχομένης ἐχθρικῆς φρεγάτας καὶ πλοιαρίων· τὰ πλοιάρια προσεπάθουν νὰ κάμουν ἀπόβασιν πυροβολοῦντα τὸ νησί, ἐνῶ συγχρόνως ἐπυροβόλουν οἱ ἐχθροὶ καὶ ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον τοῦ Στάθου τὸ μνημα, τὸ ὁποῖον ἔβλαπτε πολὺ τοὺς Ἑλληνας, οἵτινες ἀνθίστάμενοι καὶ πυροβολοῦντες ἐμάχοντο καὶ μὲ ψιλὰ δόπλα ἀντέκρουσαν καὶ ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς τῆς ἀποβάσεως τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες ἀπεσύρθησαν. Τὸ κανονοστάσιον τοῦ Στάθου τὸ μνημα ἐφόνευσε πολλοὺς τῶν ἐν τῷ νησίῳ.

Ἡ δὲ γενομένη ἔφοδος εἰς τὸ Δασκαλιό ἐπίσης ἀπέτυχεν. Οἱ ἐχθροὶ πυροβολοῦντες ἀπὸ τὰ κανονοστάσια τοῦ Καραγιάννη προσεπάθουν καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης νὰ κάμωσιν ἔφοδον· οἱ εἰς τὸ Δασκαλιό Ἕλληνες ἦσαν οἱ ψαριανοί, Κυριακὸς Δ. Μαμουίνης καὶ Νικόλαος Κ. Βελισσάριος καὶ ἕτεροι ὀκτώ· ἦτο δὲ καὶ ὁ ὄπλαρχηγὸς Νάνος μὲ στρατιώτας ἐπτά. Ἀποκρουσθέντες οἱ ἐχθροὶ καὶ ἐνταῦθα ἀπεσύρθησαν. Τὸ κανονοστάσιον τοῦ Καραγιάννη ἀδιακόπως πυροβολοῦν κατὰ τοῦ Δασκαλίου ἔβλαψε πολὺ τοὺς ἐν αὐτῷ.

Ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς οἱ ἐν τῷ κανονοστασίῳ τοῦ Παλαιοκάστρου ψαριανοὶ προβλέποντες ὅτι ἡ ἐπιούσα εἶναι ἡ τελευταία των ἡμέρα καὶ θέλοντες νὰ σώσωσι τὰς εὐρισκομένας γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, κατεβίβασαν (οἱ ἐξῆς, Δημήτριος Χ. Γ. Κοτζιάς, Χ. Ἀνδρέας Μοναρχίδης, Ἀλέξανδρος Μαμούνης, Ἰωάννης Σίδηρος καὶ Ἰωάννης Ν. Μιτσάτσου) πολλὰς γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ τὰς ἐπεβίβασαν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἀναγνώστη Τζώτζη, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβῆκαν τὴν ἡμέραν τινὲς καὶ ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ λιμένος· ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἄνευ ἔρματος καὶ πηδαλίου, καὶ ἄνευ πανίων τὸ ἡγχυροβόλησαν ὑπὸ τὸ Παλαιόκαστρον καὶ ἀνεχώρησαν. Ἐνῷ δὲ ἐπεβιβάζοντο τὰ γυναικόπεδα ἐχθρικοὶ λέμβοι ἀπῆλθον ἵνα συλλάβωσι τὸ πλοῖον, ἀλλὰ κανονοβολοῦντες αὐτὰς οἱ Ἕλληνες ἐκ τοῦ κανονοστασίου τοῦ Παλαιοκάστρου καὶ τουφεκίζοντες αὐτὰς μέ τινα τουφέκια ἐκ τοῦ πλοίου τὰς ἀπέκρουσαν. Ἐδωσαν δὲ οἱ ἐν τῷ πλοίῳ ψαριανοὶ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, τοὺς εὐχήθησαν καλὸν κατευόδιον, καὶ τοὺς παρήγγειλαν νὰ εἰποῦν εἰς τὰς συζύγους, τέκνα των καὶ συγγενεῖς ὅτι αὖριον τελειόνοῦσι καὶ ὅτι τοὺς περιμένωσι ν' ἀνταμωθῶσιν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τοῦ πλοίου ἀνέβησαν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον· ἔμεινε δὲ εἰς τὸ πλοῖον εἰς ψαριανὸς μὲ αὐτοὺς, ὁ Ἰωάννης Νικολάου Μιτσάτσος καὶ τρεῖς πάροιχοι μὴ ναυτικοί· καὶ ἀνεχώρησαν.

Οἱ εἰς τὸ Παλαιόκαστρον εὐρισκόμενοι ἄνδρες ἦσαν ὀγδοήκοντα πέντε περίπου καὶ οἱ ὀπλαρχηγοὶ Ῥάδος καὶ Ἀγγελος μὲ τεσσαράκοντα πέντε στρατιώτας· τὴν δὲ νύκτα προσῆλθον καὶ ἕτεροι δέκα ψαριανοὶ καὶ ἕως δέκα πάροιχοι καὶ στρατιῶται. Προβλέποντες δὲ ὅτι τὴν ἐπιούσαν οἱ τοῦρκοι θὰ κινηθοῦν πανστρατιᾷ κατ' αὐτῶν, συνῆλθον εἰς συμβούλιον εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάν-

νου, ὁ Δημήτριος Γ. Χ. Κοτζιᾶ, ὁ Χ. Ἀνδρέας Μοναρχίδης, Ἀλεξανδρῆς Μαμούνης, Ἀντώνιος Βρατσάνος, Ἰωάννης Σίδερος, ὁ γέρων Δημήτριος Βρατσάνος καὶ οἱ ὀπλαρχηγοὶ Ῥάδος καὶ Ἀγγελος. Ὁ Δημήτριος Γ. Χ. Δ. Κοτζιᾶ ἐπρότεινε «νὰ μὴ καοῦν καὶ ὑπάγουν θράσιοι, ἀλλὰ νὰ πολεμήσουν στῆθος μὲ στῆθος καὶ νὰ πέσουν μαχόμενοι, εἰς δὲ τὴν πυριταποθήκην νὰ συναθροισθῶσιν ὅλα τὰ γυναικόπαιδα καὶ ἐκεῖ νὰ ᾔναι εἰς ἔτοιμος, ὅς τις ὅταν ἰδῇ τοὺς τούρκους ἐντὸς τοῦ κανονοστασίου σπεύδοντας νὰ αἰχμαλωτίσωσιν αὐτὰ, νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς τὴν πυριταποθήκην.» Τὴν γνώμην ταύτην παρεδέχθησαν ὅλοι καὶ παρεσκευάσθησαν. Τὸ δὲ πῦρ εἰς τὴν ἀποθήκην ἀπεφασίσθη νὰ τὸ βάλῃ ὁ Ἀντώνιος Βρατσάνος.

Τὴν ἐπιούσαν, ἦτοι τὴν εἰκοστὴν δευτέραν ἰουνίου, ἡμέραν κυριακὴν, αὐστηρὰ διαταγὴ τοῦ Καπετάν-πασσᾶ ἀνήγγειλε τὴν ἀφευκτον κυρίευσιν τοῦ κανονοστασίου τοῦ Παλαιοκάστρου· οἱ δὲ τοῦρκοι, ὥς ἐκ τῆς γενναίας ἀντιστάσεως τὴν ὁποίαν εὔρον τὴν προτεραίαν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἐδυσκολεύοντο νὰ ὀρμήσωσιν. Ὁ δὲ Καπετάν-πασσᾶς ἀπεβίβασε καὶ ἀπὸ τὰ πληρώματα τοῦ στόλου ἄνδρας καὶ ἐσχημάτισε σῶμα ἐπίλεκτον ὀπισθοφυλακῆς καὶ διατάττει τὸ πλῆθος νὰ ὁδοιπορήσῃ κατὰ τοῦ κανονοστασίου. Τὸ σῶμα ἀπῆλθε καὶ ἡ μάχη ἤρχισε πεισματωδεστάτῃ· ἐνῶ ἐπυροβολεῖτο (α) τὸ κανονοστάσιον καὶ ἀπὸ τὰ ἡγχυροβολημένα πλοῖα καὶ ἀπὸ τὸ κανονοστάσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπερ τὸ ἔβλα-

(α) Αἱ αἰχμαλωτισθεῖσαι ψαριαναὶ γυναῖκες καὶ μετὰ ταῦτα ἐλευθερωθεῖσαι ἔλεγον ὅτι τὸ πλῆθος τῶν τούρκων τὸ ὁποῖον εἰσῆλθεν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον, ἐκάλυψεν ὅλην τὴν γῆν αὐτοῦ· αὐταὶ δὲ εἰς τὴν ἐλπεινὴν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν εἰς ἣν εὗρίσκοντο ἐδέοντο μυστικῶς ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ κανονοστασίῳ τοῦ Παλαιοκάστρου.

πτεν ἐπαισθητῶς, οἱ τοῦρκοι τρεῖς ἐφορμῶσι καὶ ἀποτυγχάνουσιν· ἡ δὲ ὀπισθοφυλακὴ ὠθεῖ αὐτοὺς εἰς τὰ ἔμπροσθεν διὰ τῶν ὄπλων· ἐφορμᾷ καὶ αὖθις τὸ πλῆθος κατὰ τοῦ κανονοστασίου, οἱ διευθέται τῶν πυροβόλων ἐθραύσθησαν, ἡ δὲ ἔφοδος τῶν τούρκων ἐπιτυγχάνει καὶ συνεπλάκησαν οἱ Ἕλληνες μετὰ τῶν τούρκων χεῖρας με χεῖρας· ὁ δὲ Βρατσανός ὅστις εἶχε λάβει τὴν τελευταίαν πατρικὴν συγχώρησιν, εἶχεν ἀσπασθῇ τὴν δεξιάν τοῦ πατρός του ὅστις τῷ ἔδωκε τὴν τελευταίαν του εὐχὴν καὶ τῷ εἶπε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔργον ὅπερ ἐπεφορτίσθη. Ὅτε ὥρμησαν οἱ τοῦρκοι εἰς τὴν πυριταποθήκην εὖρον αὐτὴν περικυκλωμένην ἀπὸ παιδία καὶ γυναῖκας, αἵτινες δακρυρῥοοῦσαι ἐφώναζον ὅτι προτιμῶσι νὰ καοῦν παρὰ νὰ πέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν τούρκων· ἔθεσε δὲ τότε ὁ Βρατσανός τὸ πῦρ, καὶ ἡ ἐκपुरσοκρότησις κατέθραυσε πολλοὺς τούρκους ὁμοῦ με τοὺς μάρτυρας τῆς ἐλευθερίας. Συγχρόνως ἐτέθη καὶ εἰς τὴν μικρὰν πυριταποθήκην τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ ἀρχαιοφύλακος τοῦ κανονοστασίου Σιδερῆ, ἡ δ' ἐκपुरσοκρότησις ἐξεσφενδόνησεν οὐχὶ ὀλίγους τούρκους.

Ἐκ τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ Παλαιόκαστρον ἀνδρῶν οὐδεὶς ἐσώθη, εἰμὴ γυναῖκες τινές, αἵτινες αἰχμαλωτισθεῖσαι καὶ μετὰ ταῦτα ἐλευθερωθεῖσαι διηγοῦνται τὰ τοῦ Παλαιοκάστρου.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι αἱ προσπάθειαι τῆς κυριεύσεως τῶν νήσων τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ Δασκαλίου ἀπέτυχον. Ἐπελθούσης δὲ τῆς Κυριακῆς ὁ πυροβολισμὸς ἤρξατο καὶ αὖθις κατὰ τῶν δύο νήσων· ἀπὸ μὲν τὴν θάλασσαν ἐκανονοβόλει ἡ ἡγκυροβολημένη φρεγάτα καὶ τὰ πλοιάρια εἰς τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου, εἰς δὲ τὸ Δασκαλιὸ πλοιάρια μόνον· ἐκανονοβόλουν δὲ τὰ νησία καὶ ἀπὸ τὴν ξηρὰν ἀπὸ τὰ κανονοστάσια τοῦ Σ τ ἄ θ η τ ὁ

μ ν ἦ μα, τοῦ ἁγίου Ἡλίου, Καμινάκι, ἁγίου Δημητρίου καὶ τοῦ Καραγιάννη· ἰδίως δὲ ἔβλαπτε πολὺ τὸ νησί τοῦ ἁγίου Νικολάου, τὸ κανονοστάσιον τοῦ Σ τ ἄ θ η τ ὸ μ ν ἦ - μ α, τὸ δὲ Δασκαλιὸ τὸ τοῦ Καραγιάννη. Προσπαθοῦντες δὲ οἱ τοῦρκοι νὰ κάμωσιν ἔφοδον εἰς τὸ Δασκαλιὸ καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἐπῆλθεν ἡ νύξ ὁ δὲ πόλεμος ἔπαυσε. Τὴν τρίτην ἤρχισεν ἀπὸ πρωίας καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς τετάρτης· τότε οἱ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον μὴ ἔχοντες διόλου ἄρτον καὶ ὕδωρ, καὶ κατασταθέντων καὶ τῶν κανονίων των ἀχρήστων, ὑστερημένοι τὰ πάντα, ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθοῦν· τὴν πέμπτην περὶ τὸ μεσημέρι κατεβίβασαν τὴν ἐλληνικὴν σημαίαν καὶ ὑψωσαν ζώ- νην κοκκίνην· ἅμα ἐκ τῆς φρεγάτας εἶδον ὑψωμένην τὴν κοκκίνην σημαίαν καὶ τὴν ἐλληνικὴν καταβιβασμένην, εἰσῆλθεν ὁ διευθυντῆς αὐτῆς εἰς λέμβον μετ' ἐξωπηλάτας, ἐπλησίασεν εἰς τὸ νησί καὶ μετ' ἥπιον τρόπον τοὺς ἠρώτησε «τὶ ἀγαπᾶτε, παιδιὰ μου»· αὐτοὶ τὸν ἀπήντησαν «τὸ ἑλεός σου.» Ἐπλησίασε τότε ὁ διευθυντῆς ἔτι μᾶλλον τοὺς ἐπῆρεν εἰς τὴν λέμβον καὶ τοὺς μετέφερεν εἰς τὴν φρεγάταν καὶ τοὺς περιεποιήθη. Προσκαλέσας ἀκολούθως αὐτοὺς τοὺς εἶπε.— Ποῖος ἀγαπᾷ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ νησί Δασκαλιὸ νὰ τοὺς εἰπῇ νὰ προσκυνήσουν, διότι εἶναι χρῆμα νὰ χαθοῦν τέτοια παληκάρια. Κατὰ πρῶτον οὐδεὶς ἐδέχθη, ἀκολούθως ὁμως εἷς ὀνομαζόμενος Δημήτριος Σμυρλῆς ἐδέχθη. Λαβὼν ὁ διευθυντῆς αὐτὸν εἰς τὴν λέμβον ἀπῆλθε πλησίον εἰς τὸ Δασκαλιό· ὁ διευθυντῆς τοὺς ὠμίλησε καὶ ἔπαυσαν τὸν τουφεκισμόν· ὁ δὲ Σμυρλῆς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐβγῆκεν εἰς τὸ Δασκαλιό. Οἱ εἰς αὐτὸ τὸν ἀπήγαγον εἰς τὸν στρατῶνα ὅπου ἦτον ὁ ὀπλαρχηγὸς Νάνος, ὁ Μαμούνης καὶ Βελισσάριος πληγωμένοι· ὁ Σμυρλῆς τοὺς προέτρεψε νὰ προσκυνήσουν, ὁ δὲ Νάνος ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἐρρίψε τὴν

πιστόλα καὶ τὸν ἐφόνευσεν· οἱ δὲ Βελισσάριος καὶ Μαρμούνης ἵνα μὴ παραδοθῶσιν ἔβαλαν πῦρ εἰς τὴν πυρίτιδα, ἣν εἶχον ἐκεῖ, ἐγένετο ἐκπυρσοκρότησις καὶ ἐπλήρωσαν τὸ κοινὸν χρέος· τρεῖς δὲ ἄνδρες εὐρεθέντες ἔξωθεν τοῦ στρατῶνος ἐβλάβησαν καὶ αὐτοί. Μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐπλησίασεν ὁ διευθυντὴς μὲ τὴν λέμβον εἰς τὸ νησί, ἔλαβε τοὺς τρεῖς ἡμικεκαυμένους τοὺς μετέφερεν εἰς τὴν φρεγάταν καὶ διέταξε τὸν ἱατρὸν νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς ἱατρικῆς διὰ νὰ μὴ χαθῶσι τοσοῦτον γενναῖοι ἄνδρες· ὁ ἱατρὸς παρέστησε τὸ ἀδύνατον τῆς θεραπείας καὶ διὰ νὰ μὴ τυραννῶνται διέταξε καὶ ἔπιον ὕδωρ καὶ ἐξεψύχησαν.

Ἡ φρεγάτα ἦτο τὸ πουρλότον τ σ α η μ ᾱ ς, ἥτις οὐσα ἡγχυροβολημένη ἐκράτει τὴν πολιορκίαν· ὁ διευθυντὴς ὠνομάζετο Ἀχμέτ-μπεης, ρουμελιώτης, ὁ δὲ ἱατρὸς ὠνομάζετο Λαζαράκης.

Οἱ αἰχμαλωτισθέντες εἰς τὸ νησίον τοῦ ἁγίου Νικολάου ἦσαν ψαριανοὶ, ὁ Δημήτριος Μιχάλβης, Βροῦλος, Λιονῆς, Πουρλέτος καὶ ἕξ ἕτεροι.

Τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου εἰκοσιῆς ψαριανοὶ, τοῦτέστιν ὁ Δημήτριος Καλημέρης, Ἰωάννης Μάκρας, Δημήτριος Μόρτης, Δημήτριος Γ. Σαρῆς, Νικόλαος Κ. Λουμάκης, Ἀνδρέας Κοτζακὰς, Ἀνδρέας Κουτσοῦκος, Ἰωάννης Βροῦλος, Κωνσταντῆς Ἰωάννου Παπακωνσταντῆς, Γεώργιος Ἰσαρῆς καὶ τινες ἄλλοι, καὶ ἑνδεκα ἀπὸ τοὺς παροίκους ἐτοποθετήθησαν εἰς τινὰ χαράδραν, εἰς τὸ φ τ ε λ ι ὁ· οἱ τοῦρκοι ἄνωθεν τοῦ βουνοῦ τοὺς ἐτουφέκιζον καὶ ἐκ τῆς χαράδρας τοὺς ἀντετουφέκιζον· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο οἱ τοῦρκοι νὰ τοὺς βλάψωσι συνεννοήθησαν μὲ πλοιάριον τουρκικὸν διαβαῖνον ἐκεῖθεν καὶ ἔχον ἱκανοὺς ὀπλοφόρους ἵνα πλησιάσῃ καὶ τουφεκίσῃ τοὺς ἐν τῇ χαράδρᾳ· τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἀλλ' οἱ

ἐν τῇ χαράδρᾳ ἐτουφέκισαν καὶ τούτους, καὶ ἀφοῦ ἐφό-
νευσαν ἀρκετοὺς οἱ τοῦρκοι ἐδειλίασαν καὶ ἔρριψαν τὸ
πλοiάριον εἰς τὴν ξηράν. Οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐτουφέκι-
ζον θαρρᾶλεώτερον, οἱ δὲ τοῦρκοι λαβόντες τὴν λέμβον
ἀνεχώρησαν. Οἱ Ἕλληνες μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξέλθωσιν
ἐκ τῆς χαράδρας, διότι τοὺς ἐτουφέκισον οἱ ἄνωθεν τοῦρ-
κοι, διέμειναν ἕως οὗ ἐνύκτωσεν, ἔπειτα ἐξελθόντες τῆς
χαράδρας εἰσῆλθον εἰς τὸ πλοiάριον, τὸ ἐξεκάθισαν
καὶ ἐξαγαγόντες τὰ ὕδατα ἀνεχώρησαν. Τινὲς κατέ-
φυγον εἰς τὸ ἐπάνω μοναστήριον καὶ ὠχυρώθησαν· ἀ-
πελθόντες καὶ ἐκεῖ οἱ ὀθωμανοὶ τὴν κυριακὴν καὶ τὴν
δευτέραν ἔκαμαν πολλὰς δοκιμασίας ἵνα τῷ κυριεύσω-
σιν, ἀλλ' ἀποτυχόντες ἕνεκα τῆς γενναίας ἀντιστάσεως
τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἀνεχώρησαν. Τὴν τρίτην ἰδόντες
οἱ Ἕλληνες δύο γαλλικὰς γαβάρας πλησίον τῶν Ψα-
ρῶν, κατέβησαν εἰς τὸ παράλιον· οἱ Γάλλοι ἅμα εἶδον
αὐτοὺς ἀπέστειλαν τὰς λέμβους των, ἔλαβον αὐτοὺς καὶ
τοὺς εἰς τοὺς βράχους καταφυγόντας ἕως 180 τὸν ἀριθ-
μόν. Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθον καὶ αὖθις οἱ ὀθωμανοὶ εἰς τὸ
μοναστήριον, τὸ ἐπυρπόλησαν καὶ εὐρόντες ἐσχατόγηρον
μοναχὸν ὀνομαζόμενον Μακάριον Κατσουλήρην, ἐπειδὴ
παρετήρησαν ὅτι ὁμοιάζει πολὺ τὸν Τοπάλ—πασσᾶ τὸν
συνέλαβον καὶ τὸν ἀπήγαγον εἰς τὸν Τοπάλ, ὅστις πα-
ρατηρήσας αὐτὸν προσεκτικῶς, διέταξε καὶ τὸν ἀπήγα-
γον εἰς τὸ μοναστήριον τῆς ἁ γ ι ἁ σ η ς εἰς Μιτυλήνην
ὅπου ἐκεῖ ὁ γέρων μοναχὸς ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ.

Τοιοῦτον ἔλαβον τέλος διελθόντα διὰ πυρὸς καὶ σιδή-
ρου μετὰ τριάκοντα καὶ ἑννέα μῆνας ἀφοῦ κατακεραύνω-
σαν τὴν τουρκίαν, τὰ ἑνδοξα μὲν ἀλλ' ἀτυχῇ Ψαρά. (α).

(α) Ἡ ἀνάγνωσις τῶν καταστροφῶν, τῶν λεηλασιῶν καὶ τῶν
σφαγῶν τὰς ὁποίας ἀνέγνωσα εἰς τινὰ βιβλία κατὰ τὴν παιδικὴν

Ἐπεσαν τὰ Ψαρά καὶ ἡ Ἑλλάς ἐκλονίσθη.

Πολλὰ ἐρρέθησαν καὶ πρὶν τῆς πτώσεως τῶν Ψαρῶν καὶ μετὰ αὐτὴν περὶ τῆς προδοσίας τοῦ Κόττα· δηλαδὴ ὅτι οὗτος ὠδήγησε τοὺς τούρκους κατὰ τὴν ἀπόβασιν· δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ταῦτα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι εἰς τὰ διαμαχόμενα ἔθνη ἕκαστος προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπον νὰ μάθῃ τὰς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, νὰ πέμπῃ κατασκόπους, νὰ ἐνσπείρῃ διχονοίας, νὰ διαχέῃ χρήματα, νὰ κερδίξῃ προδότας κτλ. Τὰ πονηρὰ καὶ δόλια ταῦτα μέσα οἱ τοῦρκοι μᾶλλον τῶν Ἑλλήνων τὰ μετεχειρίσθησαν καὶ ἰδίως εἰς Ψαρά. Οἱ κατάσκοποι οἵτινες εἰς πολλὰς περιστάσεις ἀνέδειξαν τὰ σταλθέντα γράμματα ἀπὸ διαφόρους ὁμογενεῖς εἰς Ψαρά, αἱ συμβουλαὶ καὶ αἱ παρακινήσεις τῶν εὐρωπαϊκῶν πολεμικῶν πλοίων εἰς τοὺς ψαριανοὺς ἵνα ἀφήσωσι τὴν νῆσόν των ἔρημον καὶ ἀναχωρήσωσιν, οἱ ὀθωμανοὶ τοὺς ὁποίους ἔφερον μεθ’

ἡλικίαν μὲ ἔφερον πάντοτε λυπηρὰν ἐντύπωσιν. Παιδίον ἔτι ὢν, εὐρισκόμενος εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἡρχόμην πρὸς τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Διασέλι (ἴδε ὅπισθεν πίνακα παρασκευῆς) καὶ ἐθεώρουν τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου· μὲ ἤλθον τότε εἰς τὸν νοῦν μου αἱ καταστροφαι, αἱ λεηλασίαι καὶ αἱ σφαγαὶ τῶν πόλεων καὶ ἐσκέφθην ὅποιον ἄράγε θὰ εἶναι τὸ τέλος τῆς πόλεως ταύτης. Καὶ θλιβεραὶ τότε ἰδέαι ἐτάραττον τὸ πνεῦμα μου. Πολὺ ὕστερον, ἀνὴρ ἦδη, ἡρχόμην εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ· μὲ ἐπανήρχοντο δὲ τὰ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας καὶ αἱ λυπηραὶ ἐκεῖναι σκέψεις αἵτινες πάλιν ἀνεζωπυρήθησαν· καὶ πάντοτε ἀνεγεννῶντο ὁσάκις διέβαινα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι διαβαίνων διὰ τῶν ἄλλων δύο ὁδῶν δὲν ἤσθανόμην τὴν ἐντύπωσιν ἐκείνην.

Πεπρωμένον εἰς ἐμὲ φαίνεται ἦτο νὰ ἴδω τὴν καταστροφὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῆς πόλεως ἐν ᾗ ἐγεννήθη καὶ νὰ κλαύσω ἐπὶ τῶν ἐρειπειῶν της. . . ἀργότερα δὲ θὰ γράψω τὰ μεγάλα συμβάντα αὐτῆς.

ἐαυτῶν, ἡ καταμέτρησις τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης παρὰ τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου, ἡ εἰσβολὴ εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς νήσου (ἂν καὶ ἐβοήθη ἡ νηνεμία) ὅλα ταῦτα ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ τοῦρκοι εἶχον κατασκοπεύσει καλῶς τὰ Ψαρά, καὶ ἔνεκx τῆς κατασκοπείας ταύτης ἤρχισαν τὸν πόλεμον πρὸς τὸ ἀρχτικὸν μέρος τῆς νήσου, ὅπου ἠδύναντο νὰ κάμωσιν ἀπόβασιν. Κατὰ δὲ τὴν ὥραν τῆς μάχης, καθὼς ἐγὼ νομίζω, οὐδεμία προδοσία ἐγένετο ὅπως ἀποβιβασθῶσιν οἱ τοῦρκοι εἰς τὴν ἀγκάλην. Διότι ἀποτυχόντες οἱ τοῦρκοι τὴν ἀπόβασιν εἰς Κάναλον, ἐπεχείρησαν τὴν εἰς τὴν ἀγκάλην, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ὡς προεῖπον. Ἐὰν δὲ ἄλλοι ἄλλας ἔχουσι πληροφορίας, ὅτι δηλαδὴ διαρκοῦντος τοῦ πολέμου προδότης ὠδήγησε τοὺς τούρκους εἰς τὴν ἀγκάλην, ἅς τὰς γράψωσι.

Πάντα δὲ ταῦτα τὰ δεινὰ οὐ μόνον τὰ τῶν Ψαρῶν ἀλλὰ καὶ τῆς Κρήτης, Κάσσου καὶ Εὐβοίας, τὰ ἔφερεν ἡ παραμέλησις τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου. Ἐξετάζων τὰ γεγονότα εἰς οὐδεμίαν ἐποχὴν εὗρον τὴν Ἑλλάδα κινδυνεύουσαν τοσοῦτον, ὅσον κατὰ τὸ 1824, μέχρι τῆς καταστροφῆς Κάσσου καὶ Ψαρῶν καὶ ἐντούτοις τότε παρημελήθη ὁ ἐλληνικὸς στόλος. Καὶ ἐνῶ κατὰ τὸ 1821, ἡ ἐλληνικὴ ἐπανάστασις διετέλει ἄνευ κεντρικῆς Διοικήσεως, διεύθυνον δὲ τὴν θαλάσσιον δύναμιν οἱ πρόκριτοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, ἅμα ἐπληροφορήθησαν ὅτι ὁ Σουλτάνος ἀπέστειλε τὸν στόλον τοῦ ἵνα καταστρέψῃ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν, ἐννοήσαντες ὅτι διὰ τῆς θαλασσίου δυνάμεως δύνανται νὰ καταστρέψωσι τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ, ἀπέστειλαν τὰ πλοῖά των εἰς Ἐρισσὸν, εἰς Σάμον καὶ τὰ ἐματαίωσαν ἐπίσης ἐπεμψαν τὰ πλοῖά των καὶ εἰς Πάτρας· ἀλλὰ δυστυχῶς πρὶν φθάσωσιν ἐκεῖ ὁ ἐχθρὸς κατέστρεψε τὸ Γαλαξειδίου.

Ἐκτὸς δὲ τῶν κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐκστρατειῶν οἱ πρόκριτοι Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἐπεμψαν τὰ πλοῖά των εἰς ἀποκλεισμόν τῶν φρουρίων τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ναυπάκτου, τῆς Εὐβοίας καὶ ἀλλαχοῦ· οἱ δὲ πρόκριτοι Ψαρῶν ἐπεμψαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας καὶ ἐματαίωσαν τὴν μεταβίβασιν τῶν ἐχθρικῶν στρατευμάτων εἰς ἄγιον ὄρος, Θεσσαλονίκην, Ὀλυμπον, Θετταλομαγνησίαν καὶ Εὐβοίαν.

Ἐγκαθιδρυσθείσης δὲ τῆς κεντρικῆς Διοικήσεως κατὰ τὸ ἔτος 1822 ἅμα ἐξῆλθεν ὁ ἐχθρικός στόλος καὶ διευθύνθη εἰς Πάτρας, ἣ Διοίκησις, ὡς νεοσύστατος, καίτοι μὴ ἔχουσα τὰ μέσα τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ στόλου, πάλιν παρώτρυνε τοὺς προκρίτους τῶν τριῶν νήσων καὶ ἀπέστειλαν τὰ πλοῖά των εἰς Πάτρας καὶ ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ. Ὑπαρχούσης δὲ ἀνάγκης τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου εἰς Χίον ἡ ἐλληνικὴ Διοίκησις καίτοι ἔχουσα μεγίστην ἀχρηματίαν, πάντα κόπον κατέβαλεν ὅπως ἀπρωστείλῃ τὸν ἐλληνικὸν στόλον εἰς Χίον. Τὸν ἀπέστειλε καὶ ἐματαίωσε τοὺς σκοποὺς τοῦ ἐχθροῦ· εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ἀχρηματίαν εὐρισκομένη κατώρθωσε πάλιν τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, καὶ ἐματαίωσε τὰ σχέδιά του καὶ εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, πέμπουσα τὰ πλοῖα ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει, εἰς πολιορκίας· κτλ.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1823 πληροφορηθεῖσα ἡ Διοίκησις τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, κατακυριευμένη ἀπὸ ἀχρηματίαν (ιδεὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2493 τῆς 10 αὐγούστου 1823, σελ. 273, διακήρυξιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐμφαίνουσαν τὴν ἀχρηματίαν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος), μόλα ταῦτα διέταξε τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ ἀπῆλθον εἰς Ψαρὰ καὶ ἐνεφανίσθησαν ἀπέναντι τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ παρηκολούθησαν αὐτόν. Κατὰ διαταγὴν δὲ τῆς αὐτῆς Διοικήσεως ἐξέπλευσαν τὰ πλοῖα τῶν

Ψαρῶν καὶ ἀπήντησαν τὸν ἐχθρικὸν στόλον εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ ἐματαίωσαν τοὺς σκοποὺς του καὶ τὸν παρηκολούθησαν μέχρι τῆς Χίου. Ἀκολουθῶς δ' εὗρισκομένου τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Μιτυλήνην ἡ Διοίκησις διέταξε τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου· ἐξέπλευσε δὲ καὶ ἐματαίωσε τοῦ ἐχθροῦ τὰ σχέδια εἰς Ἀθῶνα καὶ εἰς Τρίκερι· ἔπεμπε δὲ καὶ αὐτὴ τὰ πλοῖά της εἰς πολιορκίας, καὶ ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει.

Αἱ ἀνωτέρω Διοικήσεις ἔχουσαι καὶ τὴν χρηματικὴν ἀνέχειαν καὶ πολιτικοὺς περισπασμοὺς, ἔπραξαν ὅ,τι ἠδύναντο ὑπὲρ τῆς κοινῆς ασφαλείας. Κατῶρθωσαν τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου καὶ ἐπρόλαβον τὰς θαλασσίους τοῦ ἐχθροῦ προσβολὰς ἐξασφαλίσασαι τὴν ἐπικράτειαν.

Ἡ δὲ κατὰ τὸ 1824 νεοσυστηθεῖσα Διοίκησις, ἔχουσα ἀφ' ἑνὸς μέρους ἀντίπαλον τῆς ἐξουσίας της τὸ καταργηθὲν Ἐκτελεστικόν, εἶχεν ἀφ' ἑτέρου τὸ Βουλευτικόν σύμφωνον μετ' αὐτῆς καὶ ἐπομένως εἶχε πᾶσαν νομιμότητα. Ἐχουσα δὲ ὑπ' αὐτὴν τὰς νήσους, καὶ ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς εἶχεν εἰς τὴν ἐξουσίαν της καὶ πόρους· ὅθεν γνωρίζουσα τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν μεγάλας προπαρασκευὰς τοῦ ἐχθροῦ, ὥφειλε καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ καθήκόν της νὰ κινήσῃ τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δυνάμεις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλ' αὐτὴ κινήσασα τὰ ὅπλα κατὰ τοῦ καταργηθέντος Ἐκτελεστικοῦ, ἔδαπάνησε τοὺς πόρους τοῦ κράτους εἰς ἐμφύλιον πόλεμον. Τὰ Ψαρὰ, ἡ Κρήτη, ὁ Ὀδυσσεὺς, ἡ Εὐβοία, ἡ Κάσος ἀναφέρονται καὶ παριστάνουν τοὺς κινδύνους καὶ αἰτοῦσι βοήθειαν, ἡ δὲ Σκόπελος προβλέπουσα ὅτι ὁ ἐχθρικὸς στόλος ἐξερχόμενος τοῦ Ἑλλησπόντου θέλει πλεύσει πρὸς τὴν Εὐβοίαν, διὰ νὰ προλάβῃ καὶ αὐτὴ ἔπεμψεν εἰς τὸ Βουλευτικόν ἀναφορὰν αἰτοῦσα τὴν

ἀσφάλειάν της· τὸ δὲ Βουλευτικὸν ἀπέστειλε τὸ ἐξῆς
προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. 6'. ἀριθ. 690.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἀπὸ τὴν ἐσώκλειστον ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς νήσου Σκοπέλου καὶ ἀπὸ τὴν διὰ ζώσης φωνῆς τοῦ παραστάτου των πληροφορεῖται τὸ Σ. τοῦτο σῶμα τὸ αἵτημά των. Τὸ Βουλευτικὸν ἐνέκρι·εν ὅτι τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν, διὰ νὰ τοὺς καθησυχάσῃ ἀπὸ τοὺς ἐπαπειλουμένους κινδύνους, ὡς λέγουσι, νὰ λάβῃ τὰ ἀνήκοντα μέτρα περὶ τῆς ἀσφαλείας ἐκείνων τῶν μερῶν.

Τῇ 28 φεβρουαρίου 1824. ἐν Κρανιδίῳ.

ἽΟ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

ἽΟ Α'. Γραμματεὺς,

ἽΙω. Σκαυδαλίδης.

Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν ἐπεμψε τὸ ἀκόλουθον.

Περ. 6'. ἀριθ. 512.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικόν.

Ἀνεγνώσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 690 καὶ φεβρουαρίου 28 προβούλευμα τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ σώματος, καθὼς καὶ ἡ ἀναφορὰ τῶν κατοίκων τῆς νήσου Σκοπέλου. Ἡ Διοίκησις χρεωστεῖ καὶ ἔλαβε πρόνοιαν περὶ ὅλων τῶν μερῶν τῆς ἐπικρατείας, οὐχὶ μόνον περὶ τῆς νήσου Σκοπέλου, περὶ τῆς ὁποίας ἐν τάχει θέλει ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα . .

Ἐν Κρανιδίῳ, τὴν 3 μαρτίου 1824.

(Τ. Σ.) ἽΟ πρόεδρος Γ. ΚΟΓΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Παραγιώτης Μπότας, — ἽΙω. Κωλέττης, — Α. Σπηλιωτάκης, — Ν. Λόντος.

ἽΟ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ρόδιος.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ἂν καὶ ὁμολογῇ ὅτι ἔλαβε πρόνοιαν περὶ ὅλων τῶν μερῶν καὶ ὅτι ἐν τάχει θέλει ἐνεργή-

σει καὶ περὶ τῆς Σκοπέλου· ἐνῶ εἶχεν ὅπλα κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του, δὲν ἐξησφάλισεν ὁμῶς τὴν ἐπικράτειαν, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ καταστροφαὶ τῆς Εὐβοίας, τῆς Κρήτης, τῆς Κάσσου καὶ τῶν Ψαρῶν. Ἀπέναντι δὲ τῶν τόσων καταστροφῶν τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐξηκολούθει τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ἔχυνεν αἷμα ἀθῶον ἑλληνικόν. Καὶ μέχρι μὲν τῆς πέμπτης ἀπριλίου, ἡμέρας καθ' ἣν ἀπέβαλε τὰ ὅπλα του τὸ καταργηθὲν Ἐκτελεστικὸν τῆς Τριπολιταῖας, δύναται κατὰ τι νὰ δικαιολογηθῇ ὡς νόμιμος ἐξουσία· δὲν δύναται ὁμῶς νὰ δικαιολογηθῇ καὶ διὰ τὴν μὴ ἔκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου· διότι ἐναντίον τῶν καθηκόντων τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἦτο νὰ λέγῃ εἰς τὰς διαταγὰς του τὴν ἀνέχειάν του, καὶ ὅτι τὰ πλοῖα δὲν ἐκπλέουσι, καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ δανείου.

Τὸ Βουλευτικὸν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 606 προβουλεύματος τῆς 5 ἰανουαρίου 1824 προσδιώρισε τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς πατρίδος· τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12 διαταγῆς του, τῇ 8 ἰανουαρίου 1824, πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν τριῶν νήσων τὰ προσδιορίζει ἐπίσης ὡς πόρον διὰ τὴν ἔκπλευσιν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ πέμψαντες ναυτικὴν ἐπιτροπὴν ἐσύναζον αὐτὰ ἀπὸ τὸν φεβρουάριον· ὥφειλε λοιπὸν νὰ διατάξῃ τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν νὰ ἐκπλεύσωσι, (τὰ τῶν Ψαρῶν ἦσαν ἔτοιμα καὶ περιέμενον διαταγὴν νὰ ἐκπλεύσωσιν ἀπὸ τὸν ἀπρίλιον) διότι τὰ εἰσοδήματα τῶν νήσων ἐξήρχουν ἵνα διατηρηθῇ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος εἰς τὴν θάλασσαν μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ δανείου. Ἡ δὲ ἔκπλευσις τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ἤθελε ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ καὶ προλάβει τὰς καταστροφὰς τῶν ἐπαρχιῶν. Τὰ δὲ εἰσοδήματα τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελά-

γους ἤθελον συναχθῇ ταχύτερον καὶ ἡ ὑπόληψις τῆς εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τὸ δάνειον, ἐτι μᾶλλον ἤθελεν ὑποστηρικθῇ.

Ἐκ τῶν συναζομένων χρημάτων τῶν νήσων παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τὰ μὲν Ψαρὰ εἶχον λάβει μέχρι τῆς καταστροφῆς των γρόσια 120 χιλιάδας, αἱ Σπέτσαι 160 χιλιάδας καὶ ἡ Ἰῶρα 240 χιλιάδας.

Δὲν ἔλειπεν ἄλλο ἀπὸ τὴν Διοίκησιν εἰμὴ πατριωτισμός καὶ σύνεσις· διότι οὐδεμία ἄλλη προλαβοῦσα Διοίκησις εἶχεν ἀνὰ χεῖρας τὰ χρήματα τῶν εἰσοδημάτων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τὰ χρήματα τοῦ δανείου, ὡς ἡ τοῦ Κουντουριώτου. Καὶ ἐντούτοις οὐδεμία ἄλλη Διοίκησις παρημέλητε τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου τοσοῦτον, ὡς αὕτη, μέχρι τῆς καταστροφῆς τῆς Κάσσου καὶ τῶν Ψαρῶν.

Ἄμα ἐξῆλθε τὸ καταργηθὲν Ἐκτελεστικὸν τῆς Τριπολιτσᾶς ἔπαυσε καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ τοῦ νὰ ἐνεργῇ ὡς Διοίκησις καὶ δὲν ἔλειπεν εἰς τὴν νέαν Διοίκησιν εἰμὴ τὸ νὰ μεταχειρισθῇ πάντα τὰ ἥπια μέσα πρὸς εἰρηνopoίησιν. Ἐὰν δ' ἀπετύγχανε, τότε νὰ δώσῃ ἀμνηστίαν διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἀντιπάλους τῆς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀληθῶς τὴν ἐπικράτειαν, καὶ οὐχὶ ψευδῶς νὰ λέγῃ, εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 512 προβούλευμα αὐτῆς, ὅτι ἔλαβε πρόνοιαν περὶ ὅλων τῶν μερῶν τῆς ἐπικρατείας. Τοσοῦτω δὲ μᾶλλον ὥφειλε νὰ περιποιηθῇ τοὺς ἀντιπάλους τῆς ὅσον οἳτοι καὶ πατριωτισμὸν καὶ ἰσχὺν ὀπλων καὶ ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Ἑλλήσι καὶ ξένοις εἶχον. Ἐκεῖνη δὲ ἡ προσωρινὴ καὶ ἐνιαύσιος Διοίκησις ἐξαχολουθήσασα τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἔχυσεν αἷμα ἑλληνικὸν ἀθῶον· ἐκδώσασα δὲ ἀμνηστίαν ἀλυσιτελῇ κατὰ τὰς ἀρχὰς ἰουλίου 1824 ὑπερῆυξε τὰ πάθη ἀντὶ νὰ τὰ ἐξαλείψῃ.

Ἰδοὺ καὶ τὰ περὶ ἀμνηστίας προβουλευμάτων καὶ πρακτικὰ τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ.

Περ. 6'. ἀριθ. 959.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Στραφείσα ἡ ἐπιτροπὴ, ἥτις ἐστάλη ἐκ τοῦ Βουλευτικοῦ πρὸς τὸ σεβαστὸν Ἐκτελεστικόν, ἀνήγγειλε πάντα ὅσα ὠμιλήθησαν περὶ τῆς ἀμνηστίας καὶ σκέψεως γενομένης, ἐνέκρινε τὸ Βουλευτικὸν νὰ χαρισθῇ ἡ ἀμνηστία κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον· «χαρίζεται γενικὴ ἀμνηστία εἰς ὅσους ἤθελον εἰς τὸ ἐξῆς ὑποταχθῇ εἰς τοὺς νόμους καὶ ἤθελον δεῖξει διὰ τῶν ἔργων τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑποταγὴν των καὶ εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως εὐπειθείαν των ὅσοι δὲ ἀπὸ τοὺς πολιτικούς ἔγειναν ἔκπτωτοι ἢ ἀπὸ τὸν χῶρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἢ τοῦ Βουλευτικοῦ, ἢ ἀπὸ κἀνὲν τῶν ὑπουργείων, ἢ ὅσοι συνεδρίασαν εἰς τὸ ἐν Τριπολιτσᾷ παράνομον Βουλευτικόν, χαρίζεται μὲν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀμνηστία δὲν τοὺς ἀνοίγεται ὅμως ἡ εἴσοδος μήτε εἰς τὰ ἀνωτέρω, μήτε εἰς κἀνὲν ἄλλο τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων, τόσον εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Β'. ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐπερχομένην Γ'. περίοδον.» Καὶ καθυποβάλλει τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Σ. Ἐκτελεστικοῦ.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 4. ἰουλίου 1824.

Ὁ Ἀρτιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκαυδαλίδης.

Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν ἔπεμψε προβούλεμα εἰς τὸ Βουλευτικὸν ὑπ' ἀριθ. 2395 τὸ ὁποῖον δὲν εὔρον εἰς τὸ ἀρχειῶν.

Τὸ Βουλευτικὸν ἔκαμε τὰ ἐξῆς πρακτικὰ καὶ τὸ παρὰ πόδας προβούλεμα εἰς ἐκεῖνο τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

(Ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν)

Τοῦ Βουλευτικοῦ τῆς συνεδριάσεως τῆς 2 ἰουλίου 1824.

Εἴτα ἀνεγνώσθη προβούλεμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὑπ' ἀριθ. 2395 ἀποκριτικὸν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 959 τοῦ Βουλευτικοῦ περὶ τῆς ἀμνη-

στίας, διὰ τοῦ ὁποίου καθυποβάλλει τὴν περὶ τούτου ἔκθεσιν μέ-
 τινας προσθαφαιρέσεις, ὡς ἀκολούθως· «χαρίζεται ἀμνηστία εἰς
 ὅσους ἐκινήθησαν ἐναντίον τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας τῆς ἐπικρα-
 τείας, ὅταν εἰς τὸ ἐξῆς ἤθελον ὑποταχθῇ εἰς τοὺς νόμους καὶ δεί-
 ξει διὰ τῶν ἔργων τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑποταγὴν των καὶ τὴν εἰς τὰς
 διαταγὰς τῆς Διοικήσεως ἐτοιμὴν εὐπειθειάν των· ὅσοι δὲ ἔγειναν
 ἔκπτωτοι ἢ ἀπὸ τὸν χώρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἢ τοῦ Βουλευτι-
 κοῦ, ἢ ἀπὸ κἀνένα τῶν ὑπουργείων, ἢ συνεδρίασαν εἰς τὸ ἐν Τρι-
 πολιτσᾷ παράνομον Βουλευτικόν, χαρίζεται μὲν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀ-
 μνηστία, δὲν τοὺς ἀνοίγεται ὁμῶς ἡ εἴσοδος μήτε εἰς τὰ ἀνωτέ-
 ρω, μήτε εἰς κἀνὲν ἄλλο τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων, τόσον εἰς
 τὴν ἐνεστῶσαν Β'. ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐπερχομένην Γ'. περίοδον.»
 ἔτι δὲ περικλείει καὶ τὴν περὶ ταύτης προκήρυξιν. Τὸ Βουλευτι-
 κὸν συσχεφθὲν ἐνέκρινε νὰ δημοσιευθῇ κατὰ τὸν ἀνώτερον τρόπον,
 καὶ ἐγένετο ἡ ἀπάντησις διὰ προβουλευμάτος ὑπ' ἀριθ. 968.

Ἴδου καὶ τὸ προβούλευμα.

Περ. 6'. ἀριθ. 968.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τὸ προβούλευμα τοῦ σεβαστοῦ
 τούτου σώματος, ὑπ' ἀριθ. 2395, περὶ ἀμνηστίας, ὁμοῦ καὶ ἡ
 περὶ αὐτῆς προκήρυξις· ἐγένετο ἡ ἀνήκουσα σκέψις καὶ παρατήρησις
 εἰς τὰς προσθαφαιρέσεις καὶ ἐνεκρίθη καὶ παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ·
 διὸ καὶ ἐπιστρέφεται ἡ προκήρυξις μὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦ προβουλευ-
 ματος τοῦ Βουλευτικοῦ.

Ἐν Ναυπλίῳ, 2 ἰουλίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἴδου καὶ ἡ προκήρυξις τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

Περ. 6'. ἀριθ. 2416.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἡ Διοίκησις, ἀφ' ἧς ὥρας ἐσυστήθη, ἐφρόντισε πάντοτε διὰ τὴν

εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους, καὶ τὸ ἔθνος δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐδαιμονήσῃ χωρὶς τὴν στερέωσιν τῶν νόμων, οἱ ὅποιοι κατατρεχθέντες ἐκινδύνευσαν νὰ καταργηθῶσιν.

Ἡ Διοίκησις βλέπει σήμερον μὲ χαρὰν, ὅτι εὐτυχῶς ἑκατορθώθη ἡ στερέωσις τῶν νόμων. Ὅθεν τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα δυνάμει καὶ τοῦ προβουλευματος ὑπ' ἀριθ. 968 τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ

Διακηρύττει

Α'. Χαρίζεται ἀμνηστία εἰς ὅσους ἐκινήθησαν ἐναντίον τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας τῆς ἐπικρατείας, ὅταν εἰς τὸ ἐξῆς ἤθελον ὑποταχθῇ εἰς τοὺς νόμους καὶ δεῖξῃ διὰ τῶν ἔργων τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑποταγὴν των καὶ τὴν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως ἐπιτοίμην εὐπειθείαν των.

Β'. Ὅσοι ἔγειναν ἑκπτώτοι ἢ ἀπὸ τὸν χώρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἢ τοῦ Βουλευτικοῦ, ἢ ἀπὸ κανένα τῶν ὑπουργείων, ἢ συνεδρίασαν εἰς τὸ ἐν Τριπολιτσᾷ παράνομον Βουλευτικόν· χαρίζεται μὲν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀμνηστία, δὲν τοὺς ἀνοίγεται ὅμως ἡ εἴσοδος μήτε εἰς τ' ἀνωτέρω, μήτε εἰς κανέν ἄλλο τῶν δημοσίων ὑπουργημάτων, τόσον εἰς τὴν ἐνεστῶσαν Β'. ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐπερχομένην Γ'. περίοδον.

Γ'. Τὸ παρὸν νὰ δημοσιευθῇ εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς ἐπικρατείας, νὰ τυπωθῇ καὶ ν' ἀναγνωσθῇ ἐπ' ἐκκλησίας.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 2 ἰουλίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΓΗΣ.

Π. Μπότσης, — Ἰω. Κωλέττης, — Α. Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς, Π. Γ. Ρόδιος.

Πῶς ἡδύνατο ἀμνηστία ἀποκλύουσα ἀπὸ δημόσια ὑπουργήματα νὰ σβύσῃ τὰ πάθη καὶ νὰ ἐπέλθῃ εἰρήνη εἰς τὸ κράτος, ἀφοῦ ὁ καυγᾶς, κατὰ τὴν κοινὴν παροίμiam, ἦτο διὰ τὸ πάπλωμα, ὃ ἐστὶ διὰ τὴν ἐξουσίαν; Ἀμνηστία ἀποκλείουσα ἀπὸ τὰ δημόσια ὑπουργήματα οὐ μόνον κατὰ τὴν δευτέραν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τρίτην περίοδον, ἀντὶ νὰ σβύσῃ τὰ πάθη τὰ ὑπερῆύξησε καὶ ἐπέφερε τὸν δεύτερον ἐμφύλιον πόλεμον.

Ὁ ἱστορικὸς ἀναδιφίζων τὰ ἔγγραφα καὶ ἐξετάζων

τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ἐμφυλίου πολέμου, μὲ ἀποστροφὴν θέλει ἀποστρέψει ἀπὸ αὐτὰ τὸ πρόσωπόν του καὶ θέλει ἐλεεινολογήσει τοὺς διέποντας τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς καταστροφάς, αἰχμαλωσίας καὶ τὴν χύσιν ἀθώου αἵματος ἑλληνικοῦ, τὰς ὁποίας ἐπέφερον τὰ ποταπὰ καὶ ἐφήμερα πάθη τῆς φιλοδοξίας των.

Πρὶν μεταβῶ εἰς τὸ θλιβερόν μέρος τῆς ἱστορίας τῶν ψαριανῶν θὰ κάμω πάλιν περίληψιν τινα, οὕτως εἰπεῖν, τῶν πράξεων αὐτῶν εἰς τὴν νῆσόν των, καὶ τῶν διανοημάτων αὐτῶν.

Οἱ ψαριανοὶ δεικνύονται ἐκ τῶν ἔργων των ὅτι ἐπαναστατήσαντες περὶ οὐδενὸς ἄλλο ἐσχέποντο ἢ περὶ τῆς βλάβης τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τοῦτο φαίνεται καὶ εἰς τὸ Ὑπόμνημα· ἐμπόδισαν τὰ κατὰ τὴν Ἰωνίαν καὶ Ἐφεσον ἐχθρικὰ στρατεύματα τοῦ νὰ μεταβῶσιν εἰς ἡπειρον καὶ Πελοπόννησον· ἀπέστειλαν θαλάσσιον δύναμιν καὶ ἐφόδια εἰς Ὀλυμπον καὶ εἰς λοιπὰ ἐκεῖ μέρη· ὑπεστήριξαν τοὺς ἐπαναστατημένους ἐκεῖ Ἑλληνας, ἐκυρίευσαν φρούρια καὶ πόλεις, ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν τὰ πυρπολικά καὶ ἐκ τῶν ψαριανῶν ἐγεννήθησαν αἱ μυστικαὶ ἐκστρατεῖαι τῶν πυρπολικῶν κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων. Ἐπεμπον τὰ πλοῖά των ἐκτὸς τῶν γενικῶν ἐκστρατειῶν τοῦ στόλου καὶ ἀλλαχοῦ ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλει, δαπανῶντες ἐκ τοῦ ὑστερήματός των ἀγογγύστως. Μισθοδοτοῦντες τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ ἀγοράζοντες τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ὀχύρωσιν τῆς νήσου των ἐξ ἰδίων, πάλιν εἶχον τὰ πλοῖά των ἑτοιμα κατὰ τὸ 1824. Τὰ καταδρομικὰ συνελάμβανον πλοῖα τουρκικὰ, ἐλεηλάτουν πόλεις καὶ χωρία καὶ διὰ τοῦτο οἱ τοῦρκοι γοερῶς ἐβόων πρὸς τὴν ἐξουσίαν των. Ἡ δὲ βουλὴ τῶν Ψαρῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 734 τῆς 24 δεκεμβρίου 1823 ἀναγγέλλει σὺν τοῖς

ἄλλοις εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ τὰ ἐξῆς. « Τὸ μόνον ἀντικείμενον τῶν σκοπῶν μας εἶναι τὸ νὰ διώκωμεν τὸν ἐχθρὸν πανταχοῦ διὰ νὰ τὸν καταντήσωμεν εἰς ἀμηχανίαν ὥστε νὰ κλίνη τὸν αὐχένα » (ἴδε σελ. 310).

Εἰς Ψαρὰ μέχρι τῆς πτώσεώς των δὲν ὑπῆρξεν, οὕτως εἰπεῖν ἄλλο τι ἢ πολεμικὴ ἐργασία καὶ κίνησις κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν· ἐδῶ εἰργάζονται τεχνῖται καὶ ἐργάται εἰς τὴν ὀχύρωσιν τῆς νήσου, ἐκεῖ εἰς κατασκευὴν κανονοστασίων, πυροβόλων, χαρακωμάτων, στρατώνων· ἄλλοι εἰς προπαρασκευὴν πολεμικῶν καὶ πυρπολικῶν πλοίων ἵνα ἐκστρατεύσωσι· καὶ μὲ ἄμιλλαν καὶ ἀκάματον ἐργασίαν ἐναυπήγουν τὰ καταδρομικά.

Θεωροῦντες οἱ ψαριανοὶ ὅτι μόνον διὰ τῶν πυρπολικῶν δύνανται νὰ βλάψωσι τὸν ἐχθρικὸν στόλον, καὶ πληροφορηθέντες τὴν προσεγγίζουσαν ἔλευσιν τοῦ δανείου ἀπεφάσισαν μετὰ τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ ἐκ τῶν πεμπομένων χρημάτων εἰς τὴν ἀναλογίαν των παρὰ τῆς Διοικήσεως νὰ κατασκευάσωσιν ὅσα δυνηθῶσι πυρπολικά καὶ νὰ κάμωσι τολμηρὰ ἐπιχειρήματα ὅπου εἰς τὰ πέριξ αὐτῶν ὁ ἐχθρικός στόλος ἡγχυροβόλει καὶ νὰ ἐπεκτείνωσι τὰ τολμηρὰ των ἐπιχειρήματα μέχρι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας, καὶ νὰ ἀποστέλλωσι καὶ εἰς τὸν στόλον πλείονα παρ' ὅσα ἀπέστελλον πυρπολικά μὲ τὰ πολεμικά των πλοῖα. Ἄρα εἶχον τὰ χρηματικά μέσα δὲν ἦτο καθόλου δύσκολος ἡ κατασκευὴ πολλῶν πυρπολικῶν· διότι καὶ ζῆλον εἶχον καὶ πατριωτισμὸν καὶ οἰκονομίαν.

Καὶ ἴσως μὲν τὰ σχέδιά των ταῦτα, ἐπειδὴ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐκτελεσθῶσι, φανῶσιν ὑπερβολικά εἰς τοὺς ἀναγνώστας, ἀλλ' ἅμα σκεφθῶμεν ὅτι οἱ ψαριανοὶ ὅ,τι διανοοῦντο ἐπραττον τότε δὲν θέλουσι μᾶς φανῆ καθόλου ὑπερβολικά.

Ἐνῶ δὲ εἶχον οἱ ψαριανοὶ καὶ πολεμικὸν πνεῦμα, ἐ-

δείχθησαν καὶ φιλάνθρωποι εἰς τοὺς δυστυχήσαντας ἀδελφοὺς Κυδωνιεῖς, Μοσχονησιώτας καὶ Χίους καὶ εἰς τοὺς καταφυγόντας ἐκεῖ ἀπὸ τὴν τουρκικὴν ἐπικράτειαν ὁμογενεῖς, ὡς φαίνεται εἰς τὸ Ὑπόμνημα.

Ὁ Θ. Νέγρης, εἷς τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐκτιμᾷ τὰ αἰσθήματα τῶν ψαριανῶν· ἰδοὺ τὸ ἐγγράφον τοῦ παραστάτου αὐτῶν, τὸ ὁποῖον γράφει περὶ τοῦ Νέγρη.

Πρὸς τὴν ἡμετέραν Βουλὴν.

Ὁ κύριος Νέγρης ὠμίλησε μετὰ τινῶν ἄλλοθενῶν φίλων του περὶ ἀνεγέρσεως διαφόρων καταστημάτων κοινοφελῶν, καθὼς σχολείου, ὀρφανοτροφείου κλπ. ἐλπίζει δὲ μεγάλην βοήθειαν ἀπὸ ξένα ἔθνη, ἃν οἱ Ἕλληνες θελήσουν νὰ κάμουν τοιαῦτα καταστήματα· ὁ κύριος Νέγρης βλέπει τὴν κηκοήθειαν καὶ αἰσχροκέρδειαν τῶν Ἑλλήνων καὶ ὑποπτεύεται, ὅτι ὅπου ἂν γίνοντο τοιαῦτα καταστήματα οἱ ἐντόπιοι θέλουν τὰ μεταχειρισθῆ εἰς αἰσχρὸν κέρδος των, καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐπιχειρίζεται κἀνὲν ἀπὸ αὐτά· μᾶς εἶπεν ὅμως ὅτι, ἂν τὰ Ψαρὰ θελήσουν ν' ἀνεγείρουν ἐν ὀρφανοτροφεῖον διὰ τὰ ὀρφανὰ τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων, εἶναι πρόθυμος· ν' ἀγωνισθῇ ὅσον δύναται διὰ τὴν κατόρθωσίν του, ἐπειδὴ ἀπὸ τοὺς ψαριανοὺς δὲν ὑποπτεύεται αἰσχροκέρδειαν. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι καλόν, φέρει τιμὴν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἐμπνέει ἐνθουσιασμὸν εἰς καθένα διὰ τὸν πόλεμον. Ἐγὼ ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Κ. Νέγρην ἐν σχέδιον περὶ τούτου, καὶ μὲ τὸ ὑποσχέθη· κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἃς τὸ σκευθῇ καὶ ἡ Σ. Βουλὴ καὶ ἃς γράψῃ καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὸν Κ. Νέγρην, ὅπως κρίνει καλὸν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Ὁ ὑμέτερος παραστάτης, Ν. Βελισάριος.

Κατὰ συνέπειαν τοῦ ἐγγράφου τούτου ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν εἶχεν ἀποφασίσαι τὴν σύστασιν τοῦ ὀρφανοτροφείου, καὶ διὰ τὸ κατάστημα τοῦτο προσδιώρισε τὰ κελία τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου· ἀλλ' ἡ καταστροφή των ἐματαίωσε τὴν ἀπόφασίν των.

Τίς δὲ ἀναγινώσκων τὴν ἀπὸ 21 ἰουνίου 1822 ἀναφορὰν τῆς βουλῆς τῶν Ψαρῶν, εἰς τὴν Διοίκησιν ἀναφέρου-

σαν σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι «ὅσον δὲ διὰ τὴν μερικὴν ἡμῶν
 »νήσον ἐπαναλαμβάνομεν ν' ἀναφέρωμεν τὴν προτρε-
 »ρινὴν ἀπόφασιν ἔχομεν· ἔχομεν καὶ θέλει ἔχομεν, τοῦ
 »ν' ἀποθάνωμεν δηλ. παρὰ νὰ δώσωμεν κακὸν παράδειγ-
 »μα εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος». . . . (ἶδε σελ. 204)
 τίς, λέγομεν, δὲν θέλει ὁμολογήσει ὅτι ἔπραττον ὅσα ἔ-
 λεγον.

Καὶ τὴν ἀπόφασίν των ταύτην τὴν ἐξεπλήρωσαν
 πραγματικῶς προτιμήσαντες τὴν καταστροφὴν των, ἵνα
 μὴ δώσωσι κακὸν παράδειγμα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ γενναιότης καὶ ἡ ὑπὲρ πατρίδος ἀφοσίωσις τῶν
 ψαριανῶν συγχινεῖ τὸν ἀναγνώστην, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνθου-
 σιάζει συγχρόνως· ἡ καταστροφή των θλίβει τὴν καρδίαν
 αὐτοῦ. Τὶ δὲ αἶσθημα θέλει αἰσθανθῇ ὁ ἀναγνώστης ὅ-
 ταν ἰδῇ τὴν περιφρόνησιν καὶ τὸν διωγμὸν τῆς Διοική-
 σεως πρὸς τοὺς ψαριανοὺς, ὑπομείναντας ἐντούτοις γεν-
 ναιοφρόνως καὶ τοῦτο καὶ διατηροῦντας τὰ αἰσθήματά
 των καὶ ἐκπληροῦντας τὰ πρὸς τὴν πατρίδα χρέη των;
 Διότι παροικεῦντες εἰς Αἴγιναν τοσαύτην ἐρύλαττον τά-
 ξιν, ὥστε κατέφυγον εἰς τὴν νήσον ταύτην πολλαὶ οἰ-
 κογένειαι τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς καὶ ἡ Διοι-
 κητικὴ καὶ ἀντικυβερνητικὴ Διοίκησις καὶ ὁ Κυβερνή-
 της. Καὶ ἐν τούτοις τὰ τοπικά των ἔξοδα καὶ τὰ περὶ ἀ-
 ποζημιώσεως τῶν ἀπωλεσθέντων μυστικῶν εἰς Ψαρά,
 τὰ ἀπέβριψαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Τὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν.

Οἱ ἀναχωρήσαντες μὲ τὰ πλοῖα ψαριανοὶ καὶ πάροι-
 χοι, εἰς ὅσα ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχον πηδάλια ἔθεσαν εἰς τὴν
 πρύμνην κεραίαν ἀντὶ πηδαλίου καὶ διεύθυνον αὐτά. Ἐ-

πειδὴ δὲ τὸ πλοῖον τοῦ Τζώτζη δὲν ἠδύνατο νὰ θαλασσοπορῇ ἔθεσαν οἱ ἄνδρες ὅλα τὰ γυναικόπεδα καὶ τὰ πυροβόλα εἰς τὸ κῦτος διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἔρμα, ἔδεσαν καὶ τὸ ἱστίον, τὸν τρίγκον, καὶ ἔθεσαν κεραίαν διὰ πηδάλιον καὶ ἐτακτοποίησαν οὕτω τὴν πορείαν των. Μὴ ἔχοντες δὲ ἄρτον καὶ ὕδωρ κατέπλευσαν τὴν 23 εἰς Σῦρον.

Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πλοίων τινὰ ἠγκυροβόλησαν εἰς Τήνον, Σῦρον καὶ Μύκωνον, τὸ δὲ πλεῖστον μέρος εἰς Σπέτσας. Ἐπίσης εἰς Σπέτσας ἠγκυροβόλησαν καὶ οἱ συλλαβόντες τὸ ὀθωμανικὸν πλοiάριον εἰς Φτελιό.

Ἡ αἰφνηδία ἐμφάνισις τῶν διασκορπισθέντων ψαριανῶν εἰς τὰς νήσους, καὶ ἡ κοινοποιηθεῖσα πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος πτωσίς τῶν Ψαρῶν κατεκεραύνωσε τὸ ἔθνος καὶ τὴν Διοίκησιν· οἱ δὲ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν ἔγραψαν ἀμέσως πρὸς τὴν Διοίκησιν ζητοῦντες βοήθειαν. Ἰδοὺ τὸ ἔγγραφον.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἡ ἀπὸ Ψαρῶν εἰδήσις, ὡς ἀναγγείλαμεν παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἡμῶν παραστάτου κυρίου Γκίκα, ὅτι ὁ Κωνσταντινουπολιτικὸς στόλος προσέβαλεν εἰς ἐκείνην τὴν νῆσον, ὡς πιθανολογεῖ ὅτι ἐμπορεῖ νὰ ἔλθῃ καὶ ἐνταῦθα, γνωρίζων ὁ ἐχθρὸς ταύτην ἀδυνατωτέρα, καὶ τοῦτο ἐνδεχόμενον νὰ ἐπισυμβῇ αἰφνηδίως. Διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὴν Σ. ἀμέσως νὰ διατάξῃ τοὺς κρανιδιώτας νὰ κατέβωσιν εἰς τὸ παραθαλάσσιον, ὅπου εἶναι καὶ τὸ κανονοστάσιον, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς καστριώτας νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἑτοίμοι, εὐθὺς ὅπου τὰ ἀπαιτήσῃ ἡ χρεία νὰ διαβῶσιν ἐνταῦθα. Ἡ ἀνάγκη ὑπαγορεύει νὰ γίνωσι ταῦτα μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ταχύτητα, διὰ νὰ μὴ μᾶς εὕρῃ ὁ ἐχθρὸς ἀνετοίμους, καὶ τότε τὸ κακὸν δὲν θεραπεύεται. Ἐκτὸς δὲ τῶν κρανιδιωτῶν καὶ πρᾶσιωτῶν, οἱ ἐκ τῆς Διοικήσεως, τοῦλάχιστον χίλιοι, νὰ εἶναι ἑτοιμότετοι, διότι καὶ δύο καὶ τρεῖς χιλιάδες στρατιῶται μᾶς ἀναγκαιοῦσι.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 21 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ Πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἐλήφθησαν πρὸς ἡμᾶς τρία γράμματα τῆς σεβαστῆς σημειομένα ὑπ' ἀριθ. 2105, 2098, καὶ 2099, εἰς τὰ ὁποῖα βλέπομεν τὴν πατρικὴν κηδεμονίαν τῆς Διοικήσεως πρὸς διάσωσιν καὶ προφύλαξιν τῶν ἐπαπειλουμένων μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ δηλοποιήσωμεν πρὸς αὐτὴν ὅτι, ἀφοῦ μὲ τὴν τελευταίαν ταύτην μας ἐκστρατείαν κατεθέσαμεν τὸ ὑπὲρ δύναμιν, καὶ διὰ τὸ ὅποῖον ἐδοκιμάσαμεν, ἐκτὸς θορύβων καὶ ταρχῶν καὶ κινδύνων τῆς ἰδίας ἡμῶν ζωῆς, δὲν μᾶς ἔμεινε πλέον οὐσία διὰ νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς τοπικῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἐκγυμνοθέντες ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἔνεκα τούτου, ὡς μὴ δυνάμενοι πλέον οὔτε διὰ τὸν ἑαυτὸν μας νὰ φροντίσωμεν, ζητοῦμεν παρὰ τῆς Διοικήσεως νὰ μᾶς ἐμπιστευθῇ πρὸς τὸ παρὸν δέκα χιλιάδες γροσίων, τὰ ὁποῖα θέλει ἐκπέσει ἐκ τῆς δοθείσης ἡμῶν ποσότητος τῶν προσδιοριζομένων δανείων. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Σ. θέλει ἐγκρίνει τὸ ζήτημά μας, καὶ ἐπομένως μᾶς προφθάσει τὴν ζητουμένην ποσότητα, ἄλλως ἢ νῆσος ἡμῶν, ἐξ ἅπαντος μένει ἀπρομηθέυτος.

Ἀποστέλλομεν ἐπίτηδες τὸν συναδελφὸν ἡμῶν Κύριον Ἰωάννην Χ. Σπυρίδου διὰ νὰ παραστήσῃ ζωηρότερον πρὸς τὴν Σ. ὡς διὰ γλώσσης, ὅσα ὁ κάλῳμος, χάριν βραχυλογίας παρασιωπᾷ καὶ μένομεν σεβαστικώτατοι.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 21 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ π ρ ό κ ρ ι τ ο ι τ ῆ ς ν ή σ ο υ Σ π ε σ τ ῶ ν.

Ἡ Διοίκησις ἀπαντᾷ τὴν 22 ἰουνίου ὅτι «ἀμέσως ἔγραψα πρὸς τοὺς κρανιδιώτας καὶ πραστιώτας νὰ ᾔνουναι ἑτοιμοὶ καὶ νὰ ᾔνουναι ἀμφοτέρω ἑτοιμοὶ, ὥστε ἰδόντες τὴν ἀρμάδα νὰ τρέξουν πρὸς βοήθειαν καὶ ν' ἀπερράσουν εἰς τὴν νῆσον.»

«Διὰ δὲ τὰ χρήματα, ἐπειδὴ ὑστερεῖται τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον δὲν τοῖς στέλλεται ἐξοικονόμησις, ἀλλ' ἀκούθως τοῖς στέλλονται 500 κοιλὰ σιτᾶρι διὰ νὰ κάμωσι παξιμάδι.»

Μαθόντες εἰς τὰς νήσους ἐκ τῶν διασκορπισθέντων

ψαριανῶν τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν κατελήφθησαν ὑπὸ πανικοῦ φόβου καὶ ἀπελπισίας καὶ ἀπεφάσισαν νὰ προσκυνήσωσι τὸν Καπετὰν-πασσᾶ. Οἱ δὲ ἑπαρχοὶ Σύρου καὶ Τήνου καὶ λοιποὶ ἀναγγέλλουσιν εἰς τὴν Διοίκησιν τὸν φόβον καὶ τὴν ἀπελπισίαν τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν καὶ τὴν ἀπόφασιν ἣν ἔχουσι νὰ προσκυνήσωσιν.

Ἴδου τὰ ἔγγραφα.

Περ. 6'. ἀριθ. 16.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν Σῶμα.

Ἡ θλιβερά περὶ Ψαρῶν εἰδησις διετάραξεν ὑπερβολικὰ τὴν ἐσωτερικὴν εὐταξίαν καὶ ἡσυχίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, καὶ διήγειρε τοὺς ἐπαρχιώτας μου εἰς ταραχὴν καὶ ἀπειθειαν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως· ἡ ὁρμὴ τοῦ λαοῦ τὴν ὁποίαν παντοίοις τρόποις ἐπάσχισα νὰ καταπαύσω ὑπεραυξανόμενη, δὲν εἰξέυρω ἂν μὴ ἐπιτραπῇ νὰ χρονοτριβήσω ἔτι ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν νῆσον ταύτην. Ὅτι οἱ Τήνιοι χθὲς ἔκαμαν ἰδιαιτέραν συνέλευσιν καὶ ἐσκέφθησαν μετὰ τῶν ἐδῶ προξένων περὶ τοῦ πρακτέου· τέλος ἀπεφασίσθη νὰ κλίνουν τὸν αὐχένα των ὑπὸ τὸν ὀθωμανικὸν ζυγόν. Ἐκαμαν τὰ ἀναγκαιὰ ἔγγραφα τοῦ προσκυνισμοῦ, καὶ θέλουν ἐξαποστείλῃ αὐτὰ μέσον τῶν κονσόλων, τοὺς ὁποίους ἀποκαθιστῶσι πληρεξουσίου εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν διὰ νὰ πρεσβεύσουν πρὸς τὸν Καπετὰν-πασσᾶ συμφώνως δὲ μὲ τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο εἶναι οἱ Ἀνδριοὶ καὶ οἱ Μυκῶνιοι· καθὼς στοχάζομαι καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι σκοπεύουν οὕτω.

Ταῦτα πάντα κατὰ χρέος ἀναφέρω πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν, ὅπως προλάβῃ πᾶν ἐπακόλουθον ἀπαίσιον, εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ὑποκείμενοι καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι, ὑπουργοὶ τῶν ἐπαρχιακῶν νήσων.

Γνωστέον δὲ ὅτι τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα των μένουν εἰσέτι ἄχρις ὥρας ἀνυπόγραφα, ἐλπίζομένης τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐλληνικῶν πλοίων· καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας μένω.

Ἐν Τήνῳ, τὴν 22 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ ἑπαρχος Τήνου, Δ ρ ό σ ο ς Μ α ν σ ό λ α ς.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς, Ἀ π ο σ τ ό λ η ς Κ ο ν τ α ρ ά τ ο ς

Ὁ ἑπαρχος Τήνου Δρόσος Μανσόλας μὴ δυνάμενος νὰ διαμένῃ, ὡς ἐκ τῆς ἀπελπισίας τῶν κατοίκων, εἰς Τήνον, ἵνα ἐκτελῇ τὰ καθήκοντά του, κατέφυγεν εἰς Σύρον καὶ ἔγραψε καὶ αὐθις εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

Περ. 6'. ἀριθ. 17.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐπαναλαμβάνω τὸ ὑπ' ἀριθ. 16 γράμμα μου τῇ 22 λήγοντος· παρατρέχω τὰ ἐν ἐκείνῳ ἐνδιαλαμβανόμενα περὶ τῶν κινήματων τῶν ἐπαρχιωτῶν μου διὰ τὴν ταυτολογίαν.

Ἦδη δὲ εἰς ἄκρον ταραθείσης τῆς ἐπαρχίας μου, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ χρονοτριβῶ, διὰ νὰ ἐκτελῶ δραστηρίως τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως ἀνεχώρησα ἀπ' ἐκεῖ, φθάσας ἐδῶ σήμερον. Τὰ δὲ γράμματα τῶν ἐπαρχιωτῶν μου περὶ τοῦ προσκυνισμοῦ μένουν εἰσέτι ἀνυπόγραφα, ἐλπίζομένης πάντοτε τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἑλληνικῶν πλοίων, καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ταύτην οἱ ἐπαρχιωταὶ μου μένουν ἀμφιῤῥεπεῖς, ἕως οὗ ἴδωσι τὸ μέλλον· καὶ ἤθελον μένει σταθεροὶ ἂν οἱ ἐκεῖ πρόξενοι δὲν τοὺς ἐπαραινούν εἰς τὸν προσκυνισμόν· καὶ ἐλπίζεται ν' ἀποτύχουν τοῦ σκοποῦ των ἐντὸς ὀλίγου διὰ τῆς προνοίας τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, πρὸς σωτηρίαν τῶν κινδυνευουσῶν ἐπαρχιωτῶν, αἵτινες κινδυνεύουν νὰ ὑποπέσουν εἰς τὸν σκληρὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας· καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας ὑποσημειοῦμαι.

Ἐν Σύρῳ, τῇ 23 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ ἑπαρχος Τήνου, Δρόσος Μανσόλας.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς,

Ἀποστόλης Κονταράτος.

Ἰδού καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦ ἐπαρχοῦ Σύρου.

Περ. 6'. ἀριθ. 467.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ κακὸν αὐξάνει κάθε ὥραν· οἱ Μυκῶνιοι ἐτοιμάζονται καὶ αὐτοὶ νὰ προσκυνήσουν τὸν ἐχθρὸν, καὶ θεωρεῖτε ἀπὸ τὸ ἴσον

τοῦ ἐσωκλείστου γράμματος, ὅπερ τὴν στιγμήν ταύτην λαμβάνομεν παρὰ τοῦ τοποτηρητοῦ μας.

Ὁ ἑπαρχος τῆς Ἀνδρου κομιστῆς τῆς παρούσης μας θέλει σαφέστερα σᾶς ἐξιστορήσει τὰ φρονήματα τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν. Ὁ ἑπαρχος τῆς Τήνου ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του, καὶ εὐρίσκεται ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἀνίσως δὲν ἀπεράσῃ θαλάσσιος ἑλληνικὴ δύναμις εἰς Ψαρά, ἐν διαστήματι δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, δὲν εἴμεθα εἰς ἀσφάλειαν καὶ προβλέπομεν ὅτι πρέπει νὰ τραβηχθῶμεν.

Οἱ Αἰγαιοπελαγίται ἂν ἴσως προσκυνήσουν θέλει δώσουν βέβαια τόσα χρήματα εἰς τὸν ἐχθρόν τῆς Ἑλλάδος ὅπου τὰ ἥμισυ αὐτῶν ἐξαρκοῦσαν νὰ βαστάξουν διὰ πολὺν καιρὸν τὰ πλοῖά μας εἰς τὴν θάλασσαν· ἀλλὰ ποῦ πατριωτισμός. Μένομεν μὲ τὸ προσήκον σέβας.

Ἐν Σύρῃ, τῇ 23 ἰουνίου 1824.

Ὁ ἑπαρχ. Μυκ. καὶ Σύρας, Ἀλέξ. Ἀξιώτης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Θεοχάρης παπᾶ Ἀντωνίου.

Ἰδοὺ καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦ τοποτηρητοῦ Μυκῶνου καὶ Σύρου.

Περ. 6'. ἀριθ. 516.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸν ἐξοχ. ἑπαρχον Μυκῶνου καὶ Σύρας.

Ἐκ τῶν διαφορῶν ψαριανῶν ἐλθόντων ἐσχάτως ἀπὸ Ψαρά καὶ οἱ ὅποιοι ταύτῃ τῇ στιγμήν ἐμβαρκάρονται δι' αὐτοῦ, λαμβάνετε τὰς ἀπαιτούμενας πληροφορίας περὶ τῆς νήσου ταύτης.

Μία θαλάσσιος δύναμις δύναται, ὡς λέγουν, ἀφεύκτως νὰ διασώσῃ ταύτην τὴν νῆσον, καὶ εἴθε νὰ ἐκίνησαν διὰ ἐκεῖ τὰ ἡμέτερα πλοῖα.

Ἐδῶ ἐπὶ παρῥησία ἔγιναν γράμματα πρὸς τὸν πασσᾶ ἐφέντην τους· ἀποστέλλονται εἰς Τήνον, ὡς συνεννοήθησαν, ὅπου μετὰ τῶν ἐκείνων νὰ σταλῶσι πρὸς τὸν κερατοπασσᾶ. Γραμματοκομιστῆς δὲ ἐψηφίσθη ὁ Ἀνδρέας Πατρινὸς μεθ' ἑνὸς ἄλλου, οἵτινες καὶ χθὲς ἀργὰ ἐξέκίνησαν. Ὁ Ἰωάννης Μαυρογένης χθὲς ἐζήτησε καὶ ἔ-

λαβε τὸ κλειδί τοῦ μαγαζιοῦ ὅπου εὐρίσκεται τὸ συναγμένον ὀλίγον κριθάρι.

Τὰ κινήματα ταῦτα καὶ τὰ ἐκ διαφορῶν ἐπίτηδες προφερόμενα λόγια προσωπικῶς, βλέπω ὅτι δὲν συγχωροῦν τὴν περιπλέον διατριβὴν μας ἐνταῦθα· διὸ καὶ σήμερον ἀφεύκτως ἐμβαρκάρομαι δι' αὐτοῦ· καὶ πρὸς εἰδΗΣίν σας. Μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας μένω.

Ἐκ Μυκῶνου, τῇ 23 ἰουνίου 1824.

Δι' ἐπιταγῆς καὶ ἐλλείψει·

Ὁ γερ. Γραμματεὺς,

Σταμάτιος Δάρας.

Καὶ οἱ ἐκ φήμης ἀκούσαντες Αἰγαιοπελαγιῖται τὴν πτωσιν τῶν Ψαρῶν καὶ μὴ ἰδόντες τοὺς διασκορπισθέντας ψαριανούς, ἀπεφάσισαν καὶ αὐτοὶ νὰ προσκυνήσουν· ὁ δὲ ἑπαρχος Νάξου μὴ δυνάμενος νὰ διαμένη ἐκεῖ ἀνεχώρησε, καὶ φθάσας εἰς Ὑδραν ἀνήγγειλε καὶ αὐτὸς τὰ γεγονότα τῆς ἐπαρχίας του εἰς τὴν Διοίκησιν, διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐφῆς τὸ βράδυ ἔφθασα ἐδῶ παραιτήσας τὴν ἐπαρχίαν μου, ἡ ὁποία, ὡς σᾶς προέγραφον, ἐπροσκύνησεν εἰς τὸν ἔχθρὸν δι' ἀναφορᾶς τῆς ἀνεχώρησα ἐκεῖθεν τὰς 23 τοῦ παρόντος καθ' ἣν ἡμέραν φθάσαν γαλλικὸν πολεμικὸν βρίκιον ἐξεβαρκάρησεν ἐκεῖ ἕνα τσαούσην. Ἦθελα ἀνυπερθέτως ἔλθει διὰ νὰ σᾶς διηγηθῶ διὰ στόματος καὶ λεπτομερέστερον νὰ ἐκπληρώσω τὸ αὐτό μου χρέος· δὲν θέλω λείπει μόλον τοῦτο νὰ τὸ κάμω μετ' ὀλίγον. Μένω μὲ θαύτατον σέβας.

Ἐκ τῆς Ὑδρας, τὴν 27 ἰουνίου 1824.

Ὁ ἑπαρχος τῆς Νάξου,

Ἀντώνης Ν. Μάρκο υ.

Τὸ κίνημα τοῦτο τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν, τοῦ νὰ προσκυνήσωσιν εἰς τὸν Σουλτάνον, ἐπεχειρίσθη καὶ ἄλλοτε, ἀλλ' ἐματαιώθη ὑπὸ τῶν ψαριανῶν· δὲν ἠδύναντο δὲ καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσωσι διότι ὑπῆρχε τὸ προπύργιον τῆς Ἐλ-

λάδος, τὰ Ψαρά, τῶν ὁποίων πεισόντων ἀπηλπίσθησαν οἱ Αἰγαιοπελαγῖται καὶ ἐνήργουν τὸν σκοπὸν τῶν φανερά. Ἰδοὺ πῶς προελήφθη ἄλλοτε ὁ προσκυνησμὸς τῶν νήσων ὑπὸ τῶν ψαριανῶν.

Ἡ Βουλὴ τῶν Ψαρῶν ἔπεμψε κατὰ τὸ ἔτος 1823 τὸν Κωνσταντὴν Καρούλιαν μὲ τὸ μυστικόν του κατὰ τὴν Κάρπαθον καὶ Κάσσον, διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου· ἐπανερχόμενος δὲ ἀπήντησε μεταξὺ Μυκῶνου καὶ Πάρου πλοιάριον τι Μυκῶνιον τὸ ὁποῖον ἐπισκεφθεῖς, συνέλαβεν ὑπονοίας περὶ συνεννοήσεως τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν μετὰ τοῦ Σουλτάνου περὶ ὑποταγῆς· λαβὼν τὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα εὔρεν εἰς τὸ πλοιάριον, ἀφῆκεν αὐτὸ καὶ ἐλθὼν εἰς Ψαρά ἀνήγγειλε τὰ τῆς ἀποστολῆς του, καὶ παρέδωκε καὶ τὰ συλληφθέντα γράμματα εἰς τὴν βουλὴν. Ἀναγνωσθέντα δὲ τὰ γράμματα ταῦτα ὠμολόγουν τὴν συνεννόησιν τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν· ἦτοι οἱ αἰγαιοπελαγῖται θεωροῦντες ὅτι ὁ ἐλληνικὸς στόλος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν ἐχθρικὸν στόλον, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ὠφειλον νὰ συνεννοηθοῦν καὶ νὰ συνέλθωσιν εἰς ἓνα τόπον οἱ πρόκριτοι τῶν νήσων καὶ ν' ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ πρακτέου. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας ταύτης ἦτο κάποιος Βαλέτας, Μυκῶνιος, τόπον δὲ συνεδριάσεως προσδιώρισαν τὴν Δῆλον. Οἱ ψαριανοὶ πληροφορηθέντες τὰ περὶ τῆς συνωμοσίας τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν ἀπὸ τὰ συλληφθέντα γράμματα, οὔτε εἰς τὴν Διοίκησιν ἀνήγγειλαν περὶ αὐτῆς, οὔτε ἄλλο τι ἐνήργησαν, ἀλλὰ διετήρησαν εἰς ἐχεμύθειαν τὴν συνωμοσίαν τῶν αἰγαιοπελαγιτῶν, καὶ ἐφύλαξαν τὰ γράμματα, ἰστάμενοι ἄγρυπνοι εἰς τὰ κινήματα τῶν.

Πρὶν δὲ φθάσωσιν οἱ διασκορπισθέντες ψαριανοὶ εἰς Σπέτσας, οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου ταύτης μαθόντες ὅτι

τὰ Ψαρά πολεμοῦνται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἔπεμψαν τὴν ἀ-
κόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ σχέδιον τοῦ ἐχθροῦ τοῦ εἰς δύο μοίρας τὴν θαλάσσιον αὐ-
τοῦ δύναμιν μερίσαντος, ἐδιαδηλώθη ἤδη σαφέστατα, νὰ κατα-
βάλλῃ τὴν ἡμετέραν θαλάσσιον δύναμιν, προσβάλλων εἰς τὰς τρεῖς
ἡμῶν ναυτικὰς νήσους. Ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἐκτελεῖ τὰ σχέδιά του
ἐφθασεν ἤδη· διότι ἐκτὸς τῆς ἀπὸ Σύραν ἐγγράφου εἰδήσεως ὅτι
πολεμοῦνται τὰ Ψαρά, καὶ ἄλλαι ἀλλαχόθεν διὰ στόματος εἰδή-
σεις τὸ αὐτὸ βεβαιοῦσιν· ὅθεν δὲν εἶναι πιθανὰ λόγια, ἀλλὰ βε-
βαιότης ὡς ἐγγιστα, ὅτι ὅσον τάχιστα μέλλει νὰ ἔλθῃ καὶ ἐν-
ταῦθα. Διὰ τοῦτο ἀναφερόμενοι εἰς τὸ πρὸς ἡμᾶς τῆς σεβαστῆς
ὑπ' ἀριθ. 2098, ζητοῦμεν πρὸς τὸ παρὸν εὐθύς πεντακοσίους κα-
λοὺς στρατιῶτας, καὶ ἄλλοι πεντακόσιοι νὰ ᾔναι ἔτοιμοι, ἅμα δώ-
σωμεν εἰδήσιν νὰ ἔλθωσι καὶ αὐτοί· προσέτι παρακαλοῦμεν, ὡς
προεγράφομεν, νὰ διατάξῃ εἰς Κρανίδιον νὰ ἐτοιμασθῶσι καὶ οἱ
ἐκεῖ στρατιῶται καὶ νὰ ᾔναι ἔτοιμοι εἰς τὸ παραθαλάσσιον καὶ
κανονοστάσιον, ἔτι δὲ νὰ διορίσῃ τὸ ἴδιον καὶ εἰς Πραστὸν νὰ συ-
νέλθωσιν ὅσοι στρατιῶται εἶναι δυνατὸν, διὰ νὰ εὐρεθοῦν ἔτοιμοι
εὐθύς ὅπου τὸ καλέσῃ ἢ χρεῖα νὰ τοὺς μετακομίσωμεν, χωρὶς ν'
ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν στιγμὴν τῆς ἀνάγκης ἢ παραμικρὰ δυσκολία
ἢ ἡ ἀργοπορία. Ταῦτα ἐπιμόνως παρακαλοῦμεν περιμένοντες ἀνυ-
περθέτως τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 23 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Ἐνῶ δὲ διέβαινον τὰ ψαριανὰ πλοῖα ἀπ' ἔμπροσθεν
τῆς Ὑδρας κατὰ τὴν 23 ἰουνίου, ἄνευ σημαιῶν καὶ πη-
δαλίων, οὔτε λέμβος ἐστάλη πρὸς αὐτοὺς ἐκ τῆς Ὑδρας.
Οἱ δὲ πρόκριτοι αὐτῆς βλέποντες τὸν κίνδυνον τὸν ὀ-
ποῖον τρέχει ἡ Ἑλλάς, ἔπεμψαν τὰς ἀκολούθους ἀνα-
φορὰς πρὸς τὴν Διοίκησιν καὶ τὴν Βουλὴν διὰ νὰ οἰκο-
νομήσωσι τὰς φαρμακείας τῶν ψαριανῶν, καὶ νὰ ἐκστρα-
τεύσωσι τὰ λείψανα τῆς μοίρας των ὁμοῦ μὲ τοὺς συ-
ναδέλφους των.

Ἴδου ἡ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἔρχονται αὐτοῦ οἱ δυστυχεῖς διασωθέντες ψαριανοί, μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος των, ἥτις ἦτο τὸ δεξιὸν πτερόν τῆς ἐλληνικῆς ναυτικῆς δυνάμεως. Αὐτοῦ ἀνάγκη εἶναι νὰ προμηθεύσῃ ἡ Διοίκησις κατοικίαν καὶ πόρον εἰς τὰ γυναικόπεδα, διὰ νὰ ἔλθωσιν ὅσοι εἶναι ἄνδρες μὲ τὰ καράβιά των, νὰ ἐνωθῶσι μὲ ἡμᾶς καὶ μὲ τοὺς ἀδελφοὺς Σπετσιώτας διὰ ν' ἀντιπαραταχθῶμεν εἰς τὸν ἐχθρὸν μὲ τὰ ξύλινα τείχη, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐστάθησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Θεμιστοκλέους, εἶναι καὶ τώρα ἡ μόνη σωτηρία τῆς Ἑλλάδος ὅλης.

Διὰ τὸν Θεόν! ἅς μὴν ἀδιαφορήσῃ καὶ τώρα καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ Πελοπόννησος, ἀλλ' ἅς δοθῇ οἰκονομία εἰς τὰς φαρμείας των· διότι ἀφοῦ ἐχάσαμεν τὰ Ψαρὰ καὶ τὰ πλούτη των, μᾶς μένει ἀκόμη πολὺ νὰ ἔχωμεν τὰ καράβιά των καὶ τοὺς ναύτας των· δώσετε λοιπὸν καὶ εἰς τὰ καράβιά των καὶ ἡφαίστεια τροφᾶς καὶ ἐφόδια καὶ εἰς τὰς φαρμείας των οἰκονομίαν, διὰ νὰ ἔλθωσιν ἀμέσως πρὸς ἡμᾶς.

Βέβαια ἡ καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν εἶναι τὸ ὑστερινὸν μάθημα, τὸ ὁποῖον ἡ θεία Πρόνοια δίδει εἰς ἡμᾶς τοὺς γραικοὺς πρὸ τοῦ νὰ μᾶς ἐγκαταλείψῃ· ἀλλοίμονον εἰς τὸ χριστιανικὸν ἔθνος ἐὰν καὶ εἰς τοῦτο ἀναισθητήσωμεν.

Ἰδρα, τῇ 23 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ἰδρας.

Ἴδου καὶ ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν.

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικὸν Σῶμα.

Αἱ καταχρήσεις τῶν νόμων καὶ ὅχι ἡ ἔλλειψις πόρων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπροξένησε τὴν γενικὴν ἀνοικοномиάν, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνοικοномиάν μόνον δὲν ἐβοηθήθησαν ἐν καιρῷ ἡ Κρήτη, ἡ Κᾶσος, καὶ τὰ Ψαρὰ, μέρη σημαντικώτατα τῆς ἐλληνικῆς δυνάμεως· κινδυνεύει δὲ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ὅλον, καὶ ἡ νῆσός μας αὕτῃ κινδυνεύει, ἂν δὲν βοηθηθῇ ἐν συντόμῳ καὶ σημαντικῶς.

Ὁμολογεῖ ὅλος ὁ κόσμος καὶ μαρτυροῦσιν αἱ ἱστορίαι τῶν προγόνων μας, ὅτι ἡ θαλάσσιος δύναμις εἶναι ἡ μόνη, ἥτις δύναται εἰς

κάθε περίστασιν νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα. Τὴν προφανεστάτην ταύτην ἀλήθειαν ἄρχισε νὰ αἰσθανθῇ καὶ ὁ ἐχθρὸς μας, ὅστις παρατηρήσας ὅτι διὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἐματαιώθησαν οἱ σκοποὶ του καὶ διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ τὰ φρούρια, ὅσα ἔχασε, καὶ διὰ νὰ ὑποτάξῃ τὴν Πελοπόννησον, παραιτήσας ἐφέτος ὅλα σχεδὸν τὰ κατὰ ξηρὰν σχέδιά του κατέβη εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου μὲ ὅλας τὰς κατὰ θάλασσαν δυνάμεις του, βέβαιος ὦν ὅτι ἀφοῦ ἡ θάλασσα μείνῃ εἰς αὐτὸν ἐλευθέρᾳ, τότε εἶναι καὶ ἡ Ἑλλάς ὅλη εἰς τὰς χεῖράς του· διότι δὲν δύναται ν' ἀντιπαραταχθῇ ἡ στρατιωτικὴ αὐτῶν δύναμις μὲ τ' ἄπειρα πλήθη, τὰ ὁποῖα κατ' αὐτῆς ἡμπορεῖ νὰ κινήσῃ διὰ ξηρᾶς καὶ νὰ εὐμετακομίσῃ διὰ θαλάσσης. Ἰκετεύομεν λοιπὸν τὴν σεβαστὴν Διοίνησιν νὰ λάβῃ, καὶ νὰ λάβῃ ἐν τάχει τὰ σπουδαιότερα μέτρα, τόσον διὰ νὰ οἰκονομηθῶσιν αἱ φαμελῖαι τῶν ψαριανῶν καὶ νὰ ἐφοδιασθῶσι τὰ πλοῖά των, καὶ μὲ αὐτὰ νὰ παρακινήθωσιν οἱ ἄνδρες νὰ συνεννοηθοῦν μὲ τὸν στόλον μας καὶ μὲ ἐκείνον τῶν Σπετσῶν, ὅσον καὶ διὰ νὰ μᾶς σταλῇ ἰκανὴ στρατιωτικὴ δύναμις εἰς φύλαξιν τοῦ τόπου μας, ὅστις θὰ κενωθῇ ἀπὸ ἄνδρας, ἀφοῦ ἐκστρατεύσωμεν μὲ τὸν ναυτικόν μας στόλον.

Στοχασθεῖτε, ὅποσα ἔξοδα χρειάζονται εἰς τὴν πάνδημον ταύτην ἐκστρατείαν, στοχασθῆτε ὅποσα θυσίας ἐκάμαμεν ἄχρι τοῦδε· μὴ φαντασθῆτε ποτὲ ὅτι ἐμποροῦμεν ἔτι νὰ ὑποφέρωμεν. Ἡ μεῖς ἐξαντλήσαντες τὸ χρηματικόν μας, ἐρανίσαμεν τώρα ἐσχάτως ἀπὸ τοὺς συμπολίτας μας πάσης τάξεως διὰ νὰ κινήσωμεν τὰ πλοῖά μας! Ἄς δράμῃ λοιπὸν, ἃς συνεισφέρῃ μίαν φορὰν τὸ ἔθνος καὶ ἡ Πελοπόννησος, ὡς τὸ εὐτυχέστερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἐλαφρόνοντές μας ἀπὸ μερικὰ ἔξοδα μὲ τὴν ἀποστολὴν τῆς εἰρημένης φρουρᾶς, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδὲ ἡμεῖς ἡμποροῦμεν ν' ἀφήσωμεν μόνας τὰς γυναῖκάς μας ἐνταῦθα καὶ νὰ ὑπάγωμεν ν' ἀπαντήσωμεν τὸν ἐχθρόν.

Ἀφοῦ οἰκονομηθῶσιν αἱ φαμελῖαι τῶν ψαριανῶν, καὶ χορηγηθῇ εἰς ἡμᾶς ἡ εἰρημένη βοήθεια, κινεῖται εὐθύς ὅλη ἡ ἐθνικὴ ναυτικὴ δύναμις μας, καὶ τότε, θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἐλπίζομεν ὅχι μόνον νὰ διασώσωμεν τὸ ἔθνος ὅλον ἀπὸ τὸν ἐπαπειλούμενον κίνδυνον, ἀλλὰ καὶ θριαμβοῦς ν' ἀπολαύσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις

εἶναι τότε μόνον δυνατὸς ὅταν ἀντίστασιν δὲν ἀπαντᾷ, καὶ τότε μόνον μᾶς νικᾷ ὅταν δὲν μᾶς εὐρίσκη, ἢ μᾶς εὐρίσκη κοιμωμένους καὶ ἀνετοίμους.

(Τ. Σ) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν 23 ἰουνίου, κατέπλευσαν οἱ ψαριανοὶ μὲ τὰ πλοῖά των εἰς Σπέτσας· οἱ δὲ πρόκριτοι αὐτῶν ἔγραψαν πρὸς τὴν Διοίκησιν τὴν ἀκόλουθον ἀναφοράν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὰ Ψαρὰ ἐχάθησαν· τὴν παρασκευὴν ἔγινεν ἀπόβασις καὶ τὸ σάββατον ἐχάθησαν. Δι' ἔλεος Θεοῦ, τὸ ὀγληγορώτερον δύο χιλιάδας στρατιώτας νὰ προφθάσουν καὶ μπαρουτόβολα. Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ γράψωμεν περισσότερα.

Ἐκ Σπεστών, τῆς 23 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι Σπετσῶν.

Οἱ διασωθέντες εἰς Σπέτσας ψαριανοὶ εὐρόντες ἀπὸ τοὺς συναδέλφους των Σπετσιώτας πᾶσαν περιποίησιν εἰς τὴν δεινὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὐρίσκοντο, γυμνοὶ, ἀνυπόδητοι καὶ ἄποροι, μὴ γνωρίζοντες ποῖος ἐκ τῶν συζύγων, τέκνων καὶ συγγενῶν διεσώθησαν ἀπὸ τὴν σπάθην καὶ αἰχμαλωσίαν τοῦ ἐχθροῦ, μὴ περιμένοντες οὔτε δι' ἑαυτοὺς, οὔτε τῶν πλοίων καὶ τῶν οἰκογενειῶν των ἐξοικονόμησιν παρὰ τῆς Διοικήσεως, ἐμβῆκαν εἰς τὰ πλοῖά των (α) τὰ ἔχοντα πηδάλια, ἔλαβον ὀλίγον ἄρτον (παξιμάδι) ἀπὸ τὸ κοινὸν τῶν Σπετσῶν καὶ ὀλίγον οἶνον ἀπὸ Σάμιον καΐκιον. Μηδὲν δ' ἄλλο ἔχοντες συνεξεστράτευσαν μετὰ τῶν συναδέλφων των τὴν 25 ἰουνίου

(α) Τοῦ Χ. Ἀλεξανδρῆ, Ν. Χ. Δ. Κοτζιᾶ, Δ. Χ. Κοτζιᾶ, Α. Δομεστίνη, Γ. Χ. Μικέ, καὶ τὰ πυρπολικά Κ. Κανάρη, Κ. Νικοδήμου, Δ. Παπανικολῆ, Ν. Βρατσάνου καὶ Δ. Μαμούνη. Τοῦ τελευταίου τούτου πυρπολικοῦ ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἐσύνητριψε τὰ ἱστία του ἅμα ἔφθασεν εἰς Κέαν, ἐπέστρεψεν εἰς Σπέτσας.

διὰ Ψαρά, ἀνήγγειλαν δὲ δι' ἀναφορὰς των εἰς τὴν Διοίκησιν τὰ ἑξῆς· «Ἡ Διοίκησις ἅς λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῶν γυναικῶν καὶ παιδῶν μας, καὶ ἡμεῖς ὑπάγομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα χρέος μας.»

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν οἱ πρόκριτοι Σπετσῶν ἀνήγγειλαν τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορὰς των.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελετικὸν Σῶμα.

Ἡ μεγάλη πληθὺς τῶν ἀπὸ Ψαρά ἐλθόντων, καὶ ἡ προμήθεια τῶν ζωοτροφιῶν ἐννέα πλοίων ψαριανῶν ἐκπλευσάντων πρὸς τὰ Ψαρά ὁμοῦ μετὰ τῶν κυρίων ὑδραίων, κατηνάλωσαν ἐν ἀκαρτεῖ καὶ τὰ ἐκ τῆς Σ. σταλέντα 500 κοιλὰ σιτάρη, καὶ ὅσον ψωμὶ καὶ σιτάρη εὗρίσκετο εἰς τὴν νῆσόν μας. Τὸ βάρος μᾶς εἶναι μέγα καὶ ἴσως ἀβιάστακτον. Διὰ τοῦτο πέμπομεν ἐπίτηδες τὸν συνάδελφον ἡμῶν αἰδεσιμώτατον ἅγιον οἰκονόμον εἰς τὸ νὰ μᾶς φθάσῃ ἡ σεβαστὴ ὅσον ἔτι δυνηθῇ, διότι πλέον οὔτε διὰ τὸν ἑαυτὸν μας ἔχομεν, διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ συμβάντος. Ταῦτα μένοντες εὐσεβῶς.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 25 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Π. Διὰ ζώσης φωνῆς ὁ ἡμέτερος ἅγιος οἰκονόμος θέλει σᾶς παραστήσῃ τὴν τωρινὴν μας κατάστασιν.

Ὅτε ἦτο μακρὰν ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτε κατέστρεφεν ἐλληνικοὺς τόπους ὁ ἐχθρὸς, τὴν Εὐβοίαν, Κρήτην, Κάσσον, Ψαρά, ἄνευ χρημάτων τὰ πλοῖα δὲν ἐξέπλεον· πλησιάσαντος δὲ τοῦ κινδύνου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ψαρῶν, τὰ πλοῖα ἐκπλέουσι καὶ ἄνευ ἀποστολῆς χρημάτων· μεσιτεύσωσι δὲ ἰκετευτικῶς οἱ πρόκριτοι τῶν νήσων εἰς τὴν Διοίκησιν ἵνα περιθάλψῃ τοὺς διασωθέντας ψαριανούς, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν πόλεμον· ἀλλ' οἱ ψαριανοὶ συνεπολέμησαν ἄνευ παρακινήσεως καὶ ἄνευ περιθάλψεως τῆς Διοικήσεως. Ἀλλὰ κατωτέρω ἐν οἰκείῳ τόπῳ θὰ ἴ-

στορήσω ὅτι τὰ πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἐπληρώθησαν διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, τῶν δὲ ψαριανῶν δὲν ἐπληρώθησαν.

Οἱ μείναντες εἰς Σπέτσας ψαριανοὶ θεωροῦντες ὅτι διὰ συστήματος μόνον δύνανται νὰ διατηρηθοῦν ἐνωμένοι καὶ νὰ ἐξακολουθήσουν τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα χρέη των, συνέστησαν ἐπιτροπὴν ἀπὸ τὸν Ἀναγνώστην Μοναρχίδην, Ἰωάννην Δ. Μαμούνην, Δ. Χ. Ι. Κοτζιά, Ἐμμανουὴλ Βαλαβάνον καὶ Χ. Ἀναγνώστην Δομεστίνην ἵνα ἐνεργῇ περὶ τῶν κοινῶν των ἀπέστειλαν δὲ καὶ πληρεξουσίου εἰς τὴν Διοίκησιν.

Πληροφορηθεῖσα ἡ Διοίκησις ὅτι τὰ παρεμποδίζοντα τὸ δάνειον αἷτια εἰς Ζάκυνθον ἐξωμαλύνθησαν, ἔγραψε πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Περ. 6'. ἀριθ. 2248.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς νήσου Ὑδρας.

Ἡ κατ' αὐτὰς ἀγγελία θλιβερά τῆς νήσου Ψαρῶν ἀνεμίσθη σήμερον μὲ τὴν χαρροποιὰν εἶδσιν, ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε διακρατοῦντα ἐμπόδια εἰς τὸ νὰ παρὰδοθῶσι τὰ ἐκ Λονδίνου χρήματα διελύθησαν ἤδη, κατὰ θεῖαν Πρόνοιαν ἀντὶ τῶν λοιπῶν δύο μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς διωρίσθησαν ἐκ Λονδίνου ἕτερα, καὶ τὸ δάνειον ἐντὸς ὀλίγου φθάσει ἐνταῦθα. Ὁ κραταῖος βραχίων τοῦ Ὑψίστου δὲν ἐγκατέλειψε τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ τέταρτον ἤδη ἔτος θέλει τοὺς δοῖάσει. Ἡ δόξα αὕτη ἀποταμίευται εἰς τὴν θαλάσσιον τῆς Ἑλλάδος δύναμιν, καὶ ἡ νῆσος τῶν Ψαρῶν, προφθανομένης τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, θέλει ἀποκατασταθῇ ὁ τάφος τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν μας, εἰς τελείαν εὐκλειαν τῶν νήσων. Δὲν ἀπολείπεται εἰμὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ αἰγυπτιακοῦ στόλου. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κάμνῃτε τὰ ἀδύνατα δυνατὰ εἰς ἐξοικονόμησιν πόρου, διὰ νὰ ἐκπλεύσῃ καὶ ἄλλα πολεμικὰ καὶ πυραυλὰ πλοῖα εἶναι ἀληθινὸν ὅτι ἀποκάματε συνεισφέροντες, τὸ ἔθνος ὁλόκλη-

ρον τὸ γνωρίζει καὶ ἡ φίλη Πατρὶς εὐγνώμονεϊ· ἀλλὰ εἰς τὸ κρίσιμον τοῦτο ἔτος νὰ ἀφήσωμεν τὴν κατὰ θάλασσαν ὑπεροχὴν εἰς τὸν ἐχθρόν μας; ὅχι, ὅχι· τὸ τέταρτον ἔτος εἶναι κρίσιμον, καὶ τελευταῖον διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν μας. Ὁ μέγας λοιπὸν πατριωτισμὸς προτρέπεται νὰ εὕρῃ πόρον εἰς ἐξοικονόμησιν καὶ ἔκπλευσιν καὶ ἄλλων πλοίων, καὶ ὅστις συνεισέφερε καὶ συνεισφέρει εἰς ταύτας τὰς περιστάσεις, εἴτε ἐντόπιος εἴτε ξένος, θέλει πληρωθῇ μετ' εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον ἀπὸ τὴν πρώτην μερίδα τοῦ δανείου.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 26 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Π. Μπότασης, — Ἰω. Κωλέττης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ρόδιος.

Ἡ παρούσα νὰ δημοσιευθῇ καὶ ὅστις συνεισφέρει θέλει τοῦ σταλῇ ὁμολογία πληρωτέα ἀπὸ τὸ δάνειον.

Τὸ βουλευτικὸν σῶμα πέμπει πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας, εἰς τὴν ἀπὸ 23 ἰουνίου ἀναφοράν των, τὸ ἐξῆς.
Περ. 6'. ἀριθ. 941.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς νήσου Ὑδρας.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ εὐγενοῦς γράμματός σας ἐκδεδομένου τῇ 23 τοῦ παρόντος, ἀληθείας ἀναντιρρήτου εἶναι τὸ περιεχόμενον, τόσον τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ ἀνοικονομία, ὅσον καὶ περὶ τῆς θαλασσίου δυνάμεως, χωρὶς τῆς ὁποίας βέβαια Ἑλλάς δὲν σώζεται. Τοῦτο προβλέπουσα καὶ ἡ Διοίκησις, πάντοτε ἐνασχολεῖται πρὸς ἐνδυνάμωσίν της. Τὰ ἀλλεπάλληλα ὅμως περιστατικὰ ἐμπόδισαν· τῶρα πλέον καταντήσαντες εἰς μέγαν τῷ ὄντι κίνδυνον, ἀνάγκη ὅσον δυνάμεθα κατὰ χρέος φυσικόν· ἐλήφθησαν μέτρα παρὰ τῆς Διοικήσεως, διὰ ἐξοικονόμησιν τῶν δυστυχῶν φαμηλιῶν ψαριανῶν, τῶν ὁποίων τὸ ἀπευκταῖον συμβάν, κατεσπάραξε τὴν καρδίαν ὅλων τῶν ὁμογενῶν, καὶ πρέπει νὰ γίνωσι τὰ ἀδύνατα δυνατὰ νὰ σώσωμεν ἐκείνην τὴν νῆσον, ἐφ' ᾧ

καὶ ἡ Διοίκησις ἔβαλεν ὅλα τὰ δυνατά της νὰ πεμφθῶσιν εἰς τὴν νῆσον οἱ ζητηθέντες στρατιῶται καὶ ἅμα ἄρχισαν νὰ ἐμβαρκαρίζωνται, καὶ ἐντὸς οὗα ἡ τριῶν ἡμερῶν θέλει συμπληρωθῇ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμός. Ἀδελφοί, εἴσθε ἀρκετὰ καλοὶ πατριῶται, ἰκανῶς εἴσθε φρόνημοι καὶ ἀπείρους θυσίας ἐκάματε· ὁ κίνδυνος γνωρίζετε ὅτι μέγας· ὅθεν τρέξετε μὲ τὴν θαλάσσιον δύναμιν διὰ νὰ προφθάσωμεν, τὰ Ψαρά, νὰ ἐγκαρδιώσωμεν καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 25 ἰουνίου 1824.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰ. Σκανδαλίδης.

Τὸ Βουλευτικὸν πέμπει τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῶν προκρίτων Ὑδρας.

Περ. 6'. ἀριθ. 942.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Περικλείεται ἐπιστολὴ τῶν προκρίτων τῆς νήσου Ὑδρας, δι' ἧς πληροφορεῖται τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα τὰ αἰτήματά των· ὡσαύτως περικλείεται καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Βουλευτικοῦ πρὸς αὐτούς· ἃς γράψῃ ἀναλόγως καὶ τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν. Προσέτι γνωμοδοτεῖ τὸ Βουλευτικόν, ὅτι νὰ ἐκδώσῃ ἡ Διοίκησις ἐγκύκλιον περὶ τῶν φαμελιῶν τῶν ψαριανῶν, ὅτι κατὰ τὸ παρὸν ὅπου εὐρίσκονται νὰ τὰς περιθάλψωσι, καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις λαμβάνει φροντίδα καὶ διὰ γενικωτέραν ἐξοικονόμησιν καὶ νὰ τοὺς προβάλλῃ, ὅτι εἰς ὅποιον μέρος εὐχαριστοῦνται νὰ κατοικήσωσιν, ὅπου θέλει γίνεαι φροντίς διὰ τὴν ἀπαιτουμένην περίθαλψιν των. Προσέτι νὰ γενῇ ἐξοικονόμησις καὶ εἰς τὰ ψαριανὰ πλοῖα, νὰ ὑποσχεθῇ ὡσαύτως καὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς μπουρλοτιέριδες ἀμοιβὰς πρὸς περίθαλψιν τῶν φαμελιῶν των, διὰ νὰ κινηθῶσι προθύμως.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 25 ἰουνίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα κατὰ συνέπειαν τοῦ προβου-
λεύματος ἀπέστειλε διαταγὰς πρὸς τὰς πυρπολιστὰς
καὶ πρὸς τοὺς ψαριανούς· ἰδοὺ ἢ πρὸς τοὺς πυρπολιστὰς.

Ἄριθ. 2241.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸν γερ. Κατάρην καὶ λοιποὺς ἀνδρείους μπουρ-
λοτιέριδες ψαριανούς.

Τὸ θλιβερόν συμβεβηκὸς τῆς πατρίδος σας, τὸ τρομερὸν θέατρον
εἰς αὐτὴν τοῦ πολέμου, κατέθληψε τὴν ψυχὴν κάθε πατριώτου καὶ
τὰ σπλάγχνα τῆς Διοικήσεως κατεπίκρανε μάλιστα· ἐπειδὴ καὶ
γνωρίζει περισσότερον τὸν πατριωτισμὸν καὶ ἀνδρείαν καὶ ἀξιό-
τητα τῶν ψαριανῶν, τοὺς ὁποίους αἱ παρόμοιαι περιστάσεις ἀντὶ
νὰ τοὺς μικροψυχήσωσι, θέλουν τοὺς κινήσει βεβαίως εἰς μεγαλο-
φροσύνην, εἰς ἀγανάκτησιν καὶ τρομερὰν ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ἀ-
σπόνδων ἐχθρῶν μας. Τέτοια γνωρίζει ἡ Διοίκησις τὰ φρονήματα
τῶν ψαριανῶν καὶ τέτοια πρέπει νὰ ᾔηται καὶ τὰ ἐδικὰ σας εἰς
παρομοίας περιστάσεις. Ἡ φύσις τοῦ πολέμου εἶναι τοιαύτη, ἡ
ἱστορία εἶναι γεμάτη ἀπὸ παλαιὰ καὶ νέα παρόμοια.

Ἡμεῖς ἃς ὠφεληθῶμεν καὶ ἀπὸ τὰς ἐναντίας περιστάσεις μαζύ
μὲ τοὺς ἀδελφούς σας ὑδραιοσπετσιώτας. Τρέξατε λοιπὸν γενναίως
καὶ ὡς λέοντες πῦρ πνέοντες ἐμβῆτε μέσα εἰς τὰ πυρφόρα σας
πλαῖα, τὰ ὁποῖα ἔφερον πάντοτε τὴν φρίκην καὶ τὸν τρόμον εἰς
τὸν ἐχθρόν· διπλασιάσατε τὴν ἀκατάπληκτον ἀνδρείαν σας, μὴν
ἀποκάμετε ἕως τὸν παντελῆ ἐξολοθρευμὸν τοῦ τυράννου. Ἐντο-
σούτω ἡ Διοίκησις θέλει περιθάλπει καὶ περιποιηθῇ τὰ σπῆτιά
σας μὲ μητρικὰ σπλάγχνα διὰ τὸ χρέος ὅπου ἔχει εἰς τὴν ἀρετὴν
καὶ θριάμβους σας, καὶ διὰ τὰς νέας τούτας σᾶς ἐτοιμάζει νέα
βραβεῖα καὶ στέφανα, διὰ νὰ στεφανώσῃ τὰς νικηφόρους κεφαλὰς
σας μὲ τῆς δοξῆς καὶ ἀθανασίας τὸν ἀμαράντινον στέφανον.

Ἰδοὺ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ψαριανούς.

Ἄριθ. 2272.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς ἀδελφούς ψαριανούς.

Τὸ ἀπευκταῖον πάθημα τῆς νήσου σας καὶ διὰ τὴν θέσιν σας

καὶ διὰ τὴν γενναιότητα τῶν κατοίκων τῆς δὲν εἶναι ἐλληνικὴ ψυχὴ τὴν ὁποῖαν καιρίως νὰ μὴν ἐλύπησε.

Ἄλλ' ἄς μὴν ὑποθέτωσιν οἱ ἀδελφοί μας ὅτι ἡ πατρίς ἐξέχασε τὰς θυσίας των καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην, ἡ ὁποία χρεωστεῖται εἰς τὰ σεβαστά των φρονήματα· ὁ ἐχθρὸς κατὰ δυστυχίαν καὶ ὅτι κατὰ δυστυχίαν ὑπερισχύσῃ εἰς τὸν σκοπὸν του, δὲν θέλει κατορθώσῃ εἰμὴ τὴν δικαίαν ἐκδίκησίν μας καὶ νὰ νικήσῃ μίαν νίκην ἐφήμερον καὶ καδμεῖαν. Ἡ δὲ νῆσός σας, ἡ ὁποία ἐστάθη πάντοτε τὸ προπύργειον τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐβοήθησε πολλάκις τὰς λοιπὰς, ἐλπίζομεν πάλιν νὰ ξαναπατήσωμεν καὶ ν' ἀποκαταστήσωμεν εἰς τὴν προτέραν τῆς δύναμιν, δυνάμει τῆς σταθερότητος τῶν κατοίκων τῆς καὶ τῶν χρημάτων, ὅπου κατ' εὐτυχίαν διὰ τοῦ δανείου ἐμβαίνουσιν εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον. Θαρσεῖτε, ἀδελφοί, καὶ μὴ λυπεῖσθε· εἴμεθα Ἕλληνες καὶ πρέπει νὰ δεικνύωμεν καρτερίαν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς θλιβεροτέρας ἀποτυχίας μας· ὁ ἐχθρὸς εἶναι βάρβαρος, φθάνει νὰ μάθῃ ὅτι οἱ Ἕλληνες εἰξεύρουν καὶ νὰ νικοῦν, εἰξεύρουν καὶ νὰ νικῶνται.

Ἐντοσοῦτῳ γνωρίζουσα ἡ Διοίκησις τὴν ἀπορίαν σας, στέλνει ἐπὶ τοῦ παρόντος χίλια κοιλὰ σιταρίου, τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν φαμελιῶν σας.

Καταγίνεται εἰς τὸ νὰ ἐξοικονομήσῃ καὶ διὰ πόρον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐλπίζει νὰ παρηγορηθῇτε· ὅλον τὸ ἔθνος ἔχει εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς συντρέξῃ, καὶ μένετε ἥσυχοι.

Τὰ χίλια ταῦτα κοιλὰ σίτου τῆς Διοικήσεως, εἶναι ἡ πρώτη καὶ τελευταία γενικὴ περίθαλψις πρὸς τοὺς ψαριανούς. Ἀπέστειλε δὲ τὴν βοήθειαν ταύτην παρηγοροῦσα αὐτοὺς διὰ τὴν δυστυχίαν των καὶ ἐμπνέουσα διὰ τῶν διαταγῶν τῆς ὅτι θὰ πέμψῃ πόρον, κενὰς ἐλπίδας. Ἐλαβον δὲ ἐκ τῆς περιθάλψεως ταύτης ἐκάστη ψυχὴ ἓν τέταρτον κοιλοῦ σίτου. Κατωτέρω θὰ ὁμιλήσω καὶ περὶ τῆς μερικῆς περιθάλψεως.

Εἰς Ψαρὰ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως ἀπεβίβασεν ὁ ἐλληνικὸς στόλος τοὺς καταστραφέντας

Κυδωνεῖς καὶ Μοσχονησιώτας· ἐπίσης καὶ οἱ διασωθέν-
 τες μὲ τὰ πλοιάριά των ἀπεβιβάσθησαν ἐκεῖ. Τὸ δ' ἐ-
 πιὸν ἔτος οἱ ψαριανοὶ μετεκόμισαν μὲ τὰ πλοῖά των εἰς
 τὴν νῆσόν των τοὺς καταστραφέντας χίους· καὶ παρ'
 οὐδενὸς ἐζήτησαν ἀποζημίωσιν. Πολλοὶ δὲ ἀπὸ Εὐβοίαν
 Θετταλομαγνησίαν, Κασσάνδραν, Σμύρνην, Κωνσταν-
 τινούπολιν καὶ ἀπὸ τὰς παραλίους πόλεις καὶ χωρία τῆς
 τουρκικῆς ἐπικρατείας, Μακεδονίας, Θράκης καὶ Ἰωνίας
 κατέφυγον εἰς Ψαρά. Δὲν θέλω δὲ ὑποπέσει εἰς ὑ-
 περβολὴν καὶ ἂν ἀριθμήσω τοὺς δυστυχεῖς τούτους,
 τοὺς πατήσαντας τὴν γῆν τῶν Ψαρῶν ὑπὲρ τὰς ἑκα-
 τὸν πεντήκοντα χιλιάδας ψυχάς. Τοὺς περιέθαλψαν εἰς
 ὅ,τι ἡ χριστιανικὴ φιланθρωπία καὶ ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη
 τοὺς ὑπηγόρευε, τοὺς ἐδέχθησαν εἰς τὰς οἰκίας των
 καὶ πολλοὺς ὑστερημένους τοὺς ἔδωκαν ἄρτον καὶ ὕ-
 δωρ καὶ ἔφαγον καὶ ἱμάτια καὶ ἐκάλυψαν τὴν γυμνότη-
 τα αὐτῶν. Ἐσύστησαν νοσοκομεῖα διὰ τὴν θεραπείαν
 των καὶ πολλοὺς μετέφερον ἀλλαχόσε μὲ τὰ πλοῖά των
 καὶ μὲ τὰ ἰδία αὐτῶν ἔξοδα. Ὅ,τι ἕκαμαν ὀλίγοι Ψαρια-
 νοὶ εἰς πολλοὺς, δὲν ἕκαμεν ἡ Διοίκησις εἰς τοὺς ὀλί-
 γους τούτους, ἡ Διοίκησις ἥτις ὥφειλε τοῦλάχιστον νὰ
 τοὺς περιθάλψῃ ἐν τῇ δυστυχίᾳ των. Χορηγήσασα εἰς
 αὐτοὺς τὰ χίλια κοιλὰ σίτου τοὺς λέγει «ὅτι καταγίνε-
 ται εἰς τὸ νὰ ἐξοικονομήσῃ καὶ διὰ πόρον μὲ τὸν ὅποιον
 ἐλπίζει νὰ παρηγορηθῇτε.» Κατωτέρω θέλω καταδείξει
 δι' ἐπισήμων ἀποδείξεων, ὅτι τοὺς ὑστέρησε πόρον ἀντὶ
 νὰ τοὺς χορηγήσῃ. Καὶ ἤθελεν εἶναι ὑποφερτὴ ἡ μὴ πε-
 ρίθαλψις τῶν ψαριανῶν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ἀλλὰ συν-
 οδευομένη μὲ τὸ καταδιωκτικὸν πνεῦμα αὐτῆς ἡ μᾶλλον
 τοῦ προέδρου τῆς Κουντουριώτου κατέστησε τὴν θέσιν
 τῶν ψαριανῶν ὀδυνηρὰν τωόντι καὶ ἐπίπονον.

Περ. 6'. ἀριθ. 2213.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

*Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους καὶ λοιποὺς κα-
τοίκους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους.*

Ἡ ἀπροσδόκητος ἀπόβασις τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν νῆσον Ψαρῶν, βέβαια σᾶς ἐλύπησε καὶ κατετρόμαξε τὰς ψυχὰς σας διὰ τὰς θλιβεράς συνεπειὰς τὰς ὁποίας ἐπαπειλεῖ τὰς νήσους σας τὰς ἐπιτυχίας εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδεται τὸ κακὸν εἰς τὰς μεγάλας τοῦ ἐχθροῦ δυσνάμεις. Αἱ εἰδήσεις τὰς ὁποίας περὶ τούτου ἔχομεν μᾶς βεβαιοῦσιν ὅτι εἰς τοῦτο συνέτρεξεν ἡ ἐπάρατος προδοσία καὶ ἡ ἀμέλεια. Ἦδη ἐνθυμεῖσθε, ὅτι πολλὰκις πολλαχοῦ αἱ τρομεραὶ τοῦ ἐχθροῦ δυνάμεις κατεπολεμήθησαν καὶ κατεναυμαχήθησαν ἀπὸ ἑνα μικρὸν ἀριθμὸν ἐλλήνων καὶ πλοιαρίων, καὶ ἤδη μάλιστα μ' ὅλας τὰς δυνάμεις μὲ τὰς ὁποίας ἀπέβησαν εἰς τὰ Ψαρά, οἱ γενναῖοι ἄνδρεῖοι τῆς νήσου ταύτης ἀκόμη ἀπομάχονται ἀνδρείως ἐφένευσαν πολὺ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, καὶ τὰ πολεμικά των πλοῖα ὅλα διαπορθήσαντα, καὶ ἀφοῦ ἔλαβον καὶ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς ἐκίνησαν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, πνέοντες ὅλως ἐκδίκησιν ταυτοχρόνως ἐξέπλευσαν καὶ ὅλα τὰ πλοῖα τῶν νήσων Ἰδρας καὶ Σπετσῶν, καὶ ἤδη περιπλεύουσι τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ ἰχνηλατοῦντες τὰ θήματα τοῦ ἐχθροῦ, μὲ σκοπὸν ἂν ἐπιλογισθῇ νὰ ἐλάψῃ κάμμιαν νῆσον, νὰ ἐπιπέσωσιν. Εἶναι ὅμως ἐλπίς, καθὼς ἡ πεῖρα μᾶς τὸ ἐβεβαίωσεν, ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος δὲν θέλει ὑποφέρει οὔτε νὰ ἰδῇ τὰ ἐλληνικά πλοῖα, καὶ ταῦτα μὲ ἐκδίκησιν ὅλως πνέοντας ἔλληνας· μολονότι τὰ πλοῖά μας ἀνελλιπῶς θέλουν περιπλῆρῃ εἰς τὰ μέρη σας καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὅπου ὁ ἐχθρὸς μένει ἐκεῖ, ὅτι ὡσὰν ὅπου ἐμβῆκαν ἤδη χρήματα εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, καὶ ἡ Διοίκησις ἐπαγρυπνεῖ ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἐξοδευθοῦν πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους. Ἡ πατρίς, ἀδελφοί, θεωρεῖ τὸν κίνδυνον τοῦ Αἰγαίου πελάγους κίνδυνον ὅλου τοῦ ἔθνους, δὲν πρέπει λοιπὸν ποσῶς νὰ μικροψυχήσετε, μήτε νὰ φοβηθῆτε τὸν θρασύδειλον βάρβαρον. Μόνη ἡ ἐπιμονὴ καὶ καρτερία μας θέλει τὸν

τρομάξει· ἐπαγρυπνεῖτε δὲ καὶ κρατεῖτε καλῶς τὰς θέσεις τῶν τόπων σας, καὶ πεπεισμένοι ὅτι ἐναντίον τῶν δυσκολιῶν, ὅπου ἀπῆντησαν κατὰ δυστυχίαν τὰ πράγματα τῆς Πατρίδος μας, θέλομεν ἐγείρει καὶ ἐφέτος μὲ μεγάλους θριάμβους λαμπρὰ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τρόπαια.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 27 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος. Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς.

Ἐκοῦσα ἀκούσα ἡ Διοίκησις ἐμψυχώνει ἕνεκα τοῦ κινδύνου τοὺς Αἰγαιοπελαγίτας μὲ τὴν προκήρυξίν της· ἀλλ' ἄπορον εἶναι εἰς τίνα ἀποδίδει ἡ Διοίκησις τὴν ἀμέλειαν, περὶ τῆς ὁποίας ἀνωτέρω γράφει. Ἡ ἀμέλεια αὕτη ἐπιβαρύνει τὴν ἰδίαν, διότι δὲν διέταξε τὴν ἐκπλευσιν τῶν πλοίων ὅταν ἔπρεπε, διὰ νὰ προλάβῃ τὴν χύσιν τοσοῦτου αἵματος καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Εὐβοίας, Κρήτης, Κάσσου καὶ Ψαρῶν.

Ἐπεμψε δὲ καὶ τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἑπαρχος Ἀνδρου εἰς τὰ χρέη του.

Περ' β'. ἀριθ. 2239.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἑκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν.

Τὸ ἀπευκταῖον συμβὰν τῆς νήσου Ψαρῶν, ἐτάραξε τὴν ἑσωτερικὴν εὐταξίαν τῆς νήσου Ἀνδρου, τοιοῦτοτρόπως ὥστε ἐβιάσθη παρὰ τῶν προκρίτων ν' ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν ὁ ἑπαρχος μετὰ τοῦ γεν. Γραμματέως· εἶναι ἀπόφασις τῆς Διοικήσεως νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἑπαρχος εἰς τὰ χρέη του· ὅθεν θέλει ἐπιτάξῃ τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο τοὺς ἐκεῖ προκρίτους, δημογέροντας καὶ λοιποὺς κατοίκους νὰ ἡσυχάσωσι, νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν ἑπαρχόν των καὶ νὰ φυλάττωσι τὸ πρὸς τὴν Διοίκησιν καὶ πατριωτικὸν σέβας των, προσέχοντες νὰ μὴ φανῶσι ἀντιβαίνοντες εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως· θεωροῦνται ὡς ἀποστάται, ἐπεὶ δὴ τότε ἡ Διοίκησις εἶναι ἡναγκασμένη νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς αὐτοὺς κάθε αὐστηρότητα. Αἱ διαταγαὶ αὗ-

ται θέλουν συντροφευθῇ μὲ τὸν γενικὸν γραμματέα, θέλει ἐπιταχυνθῇ νὰ ἐπιστρέψῃ, ὁ δὲ ἑπαρχος μετὰ τέσσαρες ἢ πέντε ἡμέρας.

Ἴδου καὶ ἑτέρα ἐγκύκλιος τῆς Διοικήσεως πρὸς τοὺς καπετανέους καὶ γαλαξειδιώτας.

Περ. 6'. ἀριθ. 2247.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

*Πρὸς τοὺς προκρίτους καπετανέους καὶ λοιποὺς κα-
τοίκους τοῦ Γαλαξειδίου.*

Δὲν σᾶς λανθάνει βέβαια καὶ στρατηγήματα ὅπου ἔκαμεν ἐφέτος τοῦ ἐχθροῦ τὰ σχέδια, τὰ ὅποια περισσότερον παρ' ἄλλοτε εἶναι ἐπικίνδυνα διὰ τὴν πατρίδα, καὶ δὲν ἀποβλέπουν κατὰ πρῶτον εἰμὴ νὰ ἐξολοθρεύσουν τὴν θαλάσσιον δύναμιν.

Ἡ κατὰ τὴν 21 τοῦ τρέχοντος ἔφοδος τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, ὁδηγὸς τῆς ὁποίας ἦτο προδοσία, ἐπροξένησε λύπην καὶ πικρίαν εἰς τὰς εὐαίσθητους ψυχὰς τῶν ἐλλήνων, ἀλλ' ἔφερε συναίσθησιν μετὰ χαρᾶς· διότι οἱ γενναῖοι ψαριανοὶ ἐφάνησαν μεγαλόψυχοι καὶ ἔδειξαν περισσότεραν πρᾶποτε γενναιότητα καὶ ἀνδρείαν. Ὁ ἔνθερμος πατριωτισμὸς καὶ ἡ καταφρόνησις τοῦ θανάτου τῶν ἡρώων τούτων, καὶ ἡ θηριώδης μανία τῶν ἐχθρῶν διέλυσαν τὴν τραγικὴν ταύτην σκηνὴν εἰς χειμάρρους αἱμάτων, καὶ ἀφοῦ οἱ ἀπαρδειγμάτιστοι διὰ τὴν ἀνδρείαν ψαριανοὶ κατέσφαξαν ὑπὲρ τὰς 5 χιλιάδας ἐχθρῶν, βαστοῦν ἀπομαχόμενοι εἰς τὸ κάστρον καὶ εἰς ἄλλα καλῶς ὀχυρωμένα μέρη καὶ ἤδη ἂν θὰ φθάσουν τὰ ἐλληνικὰ πλοῖα τὰ ὅποια πρὸ τῆς χθὲς ἐξέπλευσαν καὶ μετὰ στερεᾶς δυνάμεως, ἐλπίζεται τῇ θεῇ δυνάμει, νὰ καταστρέψουν καὶ πνίξουν καὶ τοὺς ἐναπομείναντας.

Πληροφορηθεῖτε λοιπὸν μὲ ποίαν καὶ πόσῃν γενναιότητα ἀνδρείως ἐπολέμησαν οἱ ψαριανοὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν

Ἐνθαρρύνει καὶ προτρέπει καρτερίαν εἰς τὰ ὄπλα.

Τὸ Βουλευτικὸν ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἐγκύκλιον εἰς τοὺς ψαριανούς.

Περ. 6'. ἀριθ. 946.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Σπετσῶν καὶ ἀλλαχοῦ εὐρισκομένους Ψαριανούς.

Ἀδελφοὶ Ψαριανοί! Ἡ ἐπισυμβᾶσα δυστυχία εἰς τὴν νῆσόν σας δὲν εἶναι δυστυχία μόνον τῶν ψαριανῶν, ἀλλὰ γενικὴ ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· σεῖς ὑπερασπίσθητε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τὴν Πατρίδα, καὶ ἡ Πατρίς καὶ τὸ Γένος ὀφείλει νὰ συνδράμῃ κατὰ τὸ παρὸν μὲν εἰς τὴν περιθάλψιν τῶν φαμελιῶν σας (περὶ τῆς ὁποίας καὶ ἐγένετο φροντίς) μετὰ ταῦτα δὲ καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ἐκ νέου εἰς τὴν ἰδίαν γῆν, ἐκείνην ἐξ ἧς ὁρμῶντες ἐτροπώσατε καὶ ἐτρομάξατε τὸν κοινὸν ἐχθρόν. Σεῖς ὄντως μεγαλοψύχως καταφρονοῦντες τῶν κινδύνων, γενναίως ὠρμήσατε κατὰ τῶν τυράννων· ἐστὲ ἱκανοὶ ὑπομονετικῶς καὶ ἀγογγύστως νὰ ὑποφέρετε καὶ ταύτην τὴν δυστυχίαν (καίτοι μεγάλην)· σεῖς ἐστὲ ἄξιοι, διὰ τῆς βοηθείας τοῦ θεοῦ, διὰ τῆς συνεργείας τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Διοικήσεως καὶ διὰ τῆς ἰσχύος τῶν κραταιῶν βραχιόνων σας καὶ τὴν γῆν σας ν' ἀναλάβετε καὶ τὴν ἀπολεσθεῖσαν περιουσίαν σας ν' ἀνακτήσετε

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 28 ἰουνίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθενὴς Θεοδώρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Βουλευτικὸν μὲ αἰσθήματα πατριωτισμοῦ καὶ εὐλικρινείας παρηγορεῖ τοὺς ψαριανούς καὶ ὁμολογεῖ τὸν πατριωτισμὸν των καὶ τὰς πράξεις των καὶ τοὺς προτρέπει νὰ ὑποφέρωσιν ἀγογγύστως τὴν δυστυχίαν των, καίτοι οὔσαν μεγάλην, καὶ ὅτι διὰ τῆς βοηθείας τοῦ θεοῦ καὶ συνεργείας τῆς Διοικήσεως θ' ἀναλάβουν τὴν γῆν των. Τῶνόντι οἱ ψαριανοὶ ἀγογγύστως ὑπέφεραν τὴν δυστυχίαν των καὶ θὰ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν πατρίδα των ἂν ἡ Διοίκησις τοὺς ἐβοήθει. Κατωτέρω ρηθήσεται.

Περ. 6'. ἀριθ. 2328.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἀπὸ πολλὰς παρατηρήσεις καὶ διδόμενα, πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν ἔφοδον τῶν τούρκων εἰς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, ἀπεδείχθη ἐναργέστατα, ὅτι οὗτοι οἱ ἄσπονδοι ἐχθροὶ τοῦ ἐλληνικοῦ ὀνόματος ἔχουν σταθερὰν ἀπόφασιν εἰς τὸ νὰ ἐξοντώσουν τὴν θαλάσσιον ἡμῶν δύναμιν.

Ἡ δύναμις αὕτη δὲν λανθάνει τὸ Σ Βουλευτικὸν Σῶμα, ὅτι εἶναι βάσιμος ἐλπίς τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι καὶ ἂν ἐκλείψῃ (ὃ μὴ γένοιτο), ὁ ἐχθρὸς θὰ γείνη τολμηρότερος παρὰ πρότερον, ὁ πόλεμος αὐτοῦ δυσβάστακτος καὶ θὰ ἀπολαύσῃ τὸ ποθοῦμένον του.

Καθὼς λοιπὸν ἐφάνη ἀτρόμητος καὶ ἐτόλμησε νὰ πατήσῃ τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς νήσου ἐκείνης, εἰς ἣν καὶ ἐπροόδευσε, δύναται, καὶ εἶναι πολλὰ ἐνδεχόμενον, νὰ ἐφορμήσῃ καὶ εἰς τὰς ἄλλας θαλασσομαχοῦσας δύο νήσους καὶ νὰ ἐξιλεώσῃ καὶ ἐκεῖ τὸν ἄλογον θυμὸν του.

Ἄλλ' ἡ Διοίκησις, εἰς τῆς ὁποίας τὴν πρόνοιαν ἀφιερῶθαι τὸ ἔθνος, πρέπει νὰ λάβῃ τὰ δραστήρια μέτρα διὰ τὴν διατήρησιν τῶν νήσων τούτων. Ἡ νῆσος Ὑδρα διὰ ν' ἀνθέξῃ καὶ καταστρέψῃ τὰς ὁποίας δὴποτε ἐνδεχομένας προσβολὰς τῶν ἐχθρῶν, αἱ ὁποῖαι, ὡς δὲν ἀμφιβάλλετε ἔρριψαν τὴν προσοχὴν των εἰς αὐτὴν, ἐζήτησε δι' ἀναφορᾶς τῆς νὰ τῇ σταλοῦν τρία κανόνια μεγάλα ἀπὸ τὸ φρούριον τοῦτο, διὰ νὰ τὰ βάλῃ εἰς μίαν νέαν ντάπιαν.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ἐνέκρινεν ὡς δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον τὸ αἴτημά της τοῦτο, τὸ καθυποβάλλει δὲ καὶ εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ Σώματος.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 29 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Παραγιώτης Μπότσης, — Ἰωάννης Κωλέττης, — Αναγνώστης Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσ. γεν Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ρόδιος.

Προβούλευμα τοῦ Ἐκτελ. ὑπ' ἀριθ. 2328 διὰ νὰ δοθῶσι τρία κανόνια πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆς ν. Ὑδρας, ἀνεγνώσθη τῇ 29 ἰουνίου καὶ ἐγένετο ἡ ἀπάντησις διὰ προβουλευμάτος ὑπ' ἀριθ. 952.

Τῶνόντι τὸ ἔθνος ἀφιερώθη εἰς τὴν πρόνοιαν τῆς Διοικήσεως, ὡς λέγει, ἀλλ' αὕτη δὲν ἀφιερώθη εἰς τὴν ἀσφάλειαν ἐκείνου, ὡς ἀνωτέρω ἱστόρησα.

Περ. 6'. ἀριθ. 2235.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελ. Σῶμα.

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικόν.

Ἀνεγνώσθη ἡ ἐν τῷ προβουλευμάτι, ὑπ' ἀριθ. 947 καὶ ἡμέρας χθεσινῆς ἀναφορὰ τοῦ βουλευτοῦ Κ. Ν. Γ. Λουμάκη, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγένετο γνωστὸν τὸ αἶτημά του. Ὁ πατριωτισμὸς καὶ τὰ ἀπροσδόκητα συμβάντα τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ τῶν συναδέλφων του ψαριανῶν δὲν λανθάνει τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, τὸ ὁποῖον χρέος ἀπαραίτητον ἔχον εἰς τοιοῦτους πατριώτας ἀπομαχομένους γενναίως ὑπὲρ Πατρίδος, καίτοι μᾶλλον εἰς αὐτὸν, ἔλαβε προηγουμένως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, καὶ ἐντὸς ὀλίγου, ἀποροῦντος ἤδη τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, θέλει τοὺς περιθάψει.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 29 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Π. Μπότσης, — Ἰω. Κωλέττης, — Α. Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς.

Π. Γ. Ῥόδιος.

Προβούλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὑπ' ἀριθ. 2235 τῆς ἀναφορᾶς τοῦ παραστάτου Ψαρῶν Κ. Ν. Γ. Λουμάκη ἀποκριτικὸν εἰς προβούλευμα τοῦ Βουλευτικοῦ, ὑπ' ἀριθ. 947.

Ἀνεγνώσθη τὴν 30 ἰουνίου, ἐν Ναυπλίῳ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ὁμολογεῖ ὅτι ἔχει χρέος ἀπαραίτητον νὰ περιθάψῃ τὸν Λουμάκην καὶ τοὺς λοιποὺς ψαριανοὺς, καὶ ὅτι ἔλαβε προηγουμένως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἵνα τοὺς περιθάψῃ, ἀλλ' ὅτι ἀποροῦντος τοῦ ταμείου δὲν δύναται βεβαιοῦν ὅμως ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει τοὺς περιθάψει, καὶ ἐννοεῖ βεβίαιως διὰ τῶν ἐλευσομέ-

νων χρημάτων τοῦ δανείου. Κατωτέρω ῥηθήσεται ἂν καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τούτων τοὺς περιέθαλψιν.

Οἱ ἐν Σπέτσαις διαμένοντες φυγάδες ψαριανοὶ ἀπέστειλαν καὶ αὐθις πληρεξουσίους εἰς τὴν Διοίκησιν δώσαντες εἰς αὐτοὺς πληρεξουσιότητα διὰ τὴν ἀποκατάστασίν των καὶ περίθαλψιν. Ἀπελθόντες οὗτοι εἰς Ναύπλιον ἔδωκαν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, αἰτοῦντες τὴν ἐπ' ἀνόδόν των εἰς τὴν νῆσόν των, τὴν συμπαραλαβὴν τῶν διασωθέντων πλοίων εἰς τὸν στόλον, καὶ νὰ δοθῇ πόρος εἰς τοὺς ἐπιζήσαντας ψαριανοὺς μέχρι τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν νῆσόν των. Ἴδου ἡ ἀναφορά.

Πρὸς τὸ ἐνδοξον Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν.

Ἡ τύχη τοῦ πολέμου ἡξίωσε τὸν θάρβαρον νὰ πατήσῃ τὸ ἐλεύθερον ἔδαφος τῆς πατρίδος μας Ψαρῶν, καὶ ἠνάγκασεν ὅσον μέρος τοῦ λαοῦ ἐπέζησεν ἀφήσαντες τὰς πατρώας ἐστίας, ἄοικοι καὶ ἄποροι νὰ μένωμεν σήμερον· τὸ δὲ χεῖριστον εἰς ἀδυναμίαν νὰ εὐρισκώμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς ἐργασίας μας ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ τῆς Ἑλλάδος. Καταφεύγοντες τὸ λοιπὸν, πρὸς τὴν ἐθνικὴν Διοίκησιν, ὡς κοινὴν μητέρα καὶ κέντρον τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους, ἐξαιτούμεθα χάριν τοῦ ἐπιζήσαντος λαοῦ τῶν Ψαρῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν διὰ περικλειομένου ἐγγράφου ἔδωκε πρὸς ἡμᾶς πληρεξουσιότητα·

α.) Εἰς κατοικίαν τὴν τιμαλφῇ μας νῆσον Ψαρῶν, τὴν ὁποίαν ἡ Διοίκησις καθαρίζει ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς νὰ φροντίσῃ νὰ ὀχυρωθῇ κατὰ τὸ εἶδος. Ἐκεῖ ἐπιστρέφοντες ἐμποροῦμεν νὰ ἐξακολουθοῦμεν τὸν ἐθνικὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα μὲ περισσοτέραν πρὸς τὸ ἔθνος ὠφέλειαν, διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς νήσου ἐκεῖνης.

β.) Τὰ διασωθέντα πολεμικὰ πλοῖά μας νὰ διορισθῶσι λαμβάνοντα τὰς ἀναγκαίας ζωοτροφίας καὶ λοιπὰ, νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῶν ἐθνικῶν πλοίων, καὶ διὰ νὰ μὴ μένωσιν εἰς ἀργίαν οἱ περισσότεροι ναῦταί μας.

γ.) Νὰ δοθῇ πόρις ζωῆς εἰς τοὺς ἐπιζήσαντας ψαριανούς, ὅσον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των διὰ νὰ μένωσι συναθροισμένοι ὅλοι καθὼς σήμερον εἶναι.

Αὐτὰ ἐξαιτούμεθα παρὰ τῆς σεβαστῆς Διοικήσεως παρκαλοῦντες καὶ ἐλπίζοντες, δίκαια ὄντα τὸ ἔνδοξον ὑπουργεῖον ν' ἀναγερθῇ διὰ νὰ τὰ ἀπολαύσωσιν οἱ δυστυχεῖς πατριῶται ψαρινοί.

Τῇ 2 ἰουλίου 1824, Ναύπλιον.

Οἱ πληρεξούσιοι τῶν διασωθέντων ψαριανῶν,

Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης, — Γ. Σκαρδάλης, — Δ. Καλημέρης.

Οἱ παραστάται,

Ν. Γ. Λουμάκης, — Γ. Καλαφάτης.

Ἴδου καὶ ἡ ἀναφορὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν διασωθέντων ψαριανῶν πρὸς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα, ἀπάντησις τοῦ ἀνωτέρω ἀπὸ 28 ἰουνίου.

Ἀριθ. 2.

Σεβαστὸν Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 946, καὶ 28 ἰουνίου ἤδη λήξαντος, σεβαστὸν ἔγγραφον ἀνεγνώσθη δημοσίως πρὸς ἅπαντας τοὺς συμπατριώτας μας. Βλέπουν μὲ εὐχαρίστησιν ὅτι τὸ ἔθνος δὲν ἐλησμόνησε τὰς ἐκδουλεύσεις των καὶ φροντίζει ν' ἀνακουφίσῃ τὴν τρομερὰν αὐτῶν δυστυχίαν καὶ ἐπαρηγόρησε τὸν ὁπωσοῦν δριμὺν τῆς καρδίας των πόνον, καὶ ἐτοιμάζονται ἅμα ἀποκατασταθοῦν νὰ ἀναλάβουν νέους ἀγῶνας κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ καὶ μέχρις ἐσχάτης ῥανίδος τοῦ αἵματός των νὰ τὸν διώκουν ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἐπιτροπὴ, εὐελπὶς ὅτι τὸ σεβαστὸν τοῦτο Σῶμα φροντίζει περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν δυστυχῶν τούτων διασωθέντων, ἀποστέλλει αὐτοῦ τοὺς εὐγενεστάτους παραστάτας μας καὶ τρεῖς πληρεξουσίου μας, καὶ δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι θέλουν εἰσακουσθῇ εἰς τὰ δίκαιά των προβλήματα, ὡς πρὸς τὴν περίστασιν ταύτην.

31 ἰουνίου 1824, ἐκ Σπετσῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν διασωθέντων ψαριανῶν,

Ἀναγνώστης Μοραρχίδης, — Ἰωάννης Δ. Μαμούρης, —
Νικόλαος Ἀλεξάνδρου, — Δ. Χ. Κοτζιάς, — Μαρώλης
Μπαλαμπάρος.

Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα κατὰ συνέπειαν τῶν ἀναφορῶν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν διασωθέντων ψαριανῶν καὶ τῶν πληρεξουσίων καὶ παραστατῶν, ἐποίησατο τὰ ἐπόμενα πρακτικὰ καὶ προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

(Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς)

Τῆς 2 Ἰουλίου 1824.

Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν διασωθέντων ψαριανῶν, ἀποκριτικὴ εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦ Βουλευτικοῦ, δι' ἧς συνιστῶσι τοὺς ἀπεσταλμένους πληρεξουσίου καὶ παραστάτας των· ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῶν εἰρημένων πληρεξουσίων καὶ παραστατῶν δι' ἧς προβάλλουσι τρία τινά·

α.) Ὅτι ἡ Διοίκησις νὰ φροντίσῃ εἰς τὸ νὰ καθαρισθῇ ἡ νῆσός των ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, καὶ νὰ ὀχυρωθῇ διὰ νὰ κατοικήσωσιν ἐκ δευτέρου εἰς αὐτήν.

β.) Νὰ δοθῶσι πρὸς τὰ πλοῖά των τὰ ἀναγκαῖα διὰ νὰ ἐκπλεύσωσι μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ

γ.) Νὰ δοθῇ πόρος ζωῆς εἰς τοὺς ἐπιζήσαντας ψαριανοὺς ἕως νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. Σκέψεως γενομένης ἐνεκρίθησαν ὡς δίκαια καὶ συμφέροντα τὰ προβαλλόμενα, ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ α. καὶ β. ἔγινε νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀκολούθως· περὶ δὲ τοῦ γ. ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ κάθε φροντίς διὰ νὰ οἰκονομηθῶσι κατὰ τὸ παρὸν αἱ φαρμακίαι τῶν ψαριανῶν, καὶ ἐγένετο τὸ προβούλευμα ὑπ' αριθ. 964, καὶ ἐστάλη πρὸς τὸ Ἐκτελ. μετὰ τῆς ἀναφορᾶς διὰ τῶν βουλευτῶν κυρίων Ν. Χρυσογέλου, καὶ Γκίκα Καρακατσάνη.

Ἰδοὺ καὶ τὸ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν προβούλευμα.

Περ. β'. ἀριθ. 964.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἀπὸ τῆς ἐσωκλείστου ἀναφορᾶς τῶν πληρεξουσίων ψαριανῶν ἀδελφῶν πληροφορεῖται τὸ Σ. τοῦτο σῶμα τὰ εὐλογα καὶ δίκαια αἰτήματά των, τὰ μὲν ἄλλα δεκτὰ καὶ ἀκολούθως· τὸ δὲ περὶ ἐξοικονομήσεως τῶν φαρμακίων καὶ τῆς τροφῆς, ὡς μὴ ἐπιδεχόμε-

νον ἀναβολὴν, συσταίνεται καὶ αὐθις πρὸς τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα νὰ ἐνεργηθῇ, καθὼς καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐνεργεῖται ἀνενδότης· στέλλονται ἐπὶ τούτῳ καὶ οἱ βουλευταὶ Κύριος Γκίκας Καρακατσάνης, καὶ Νικόλαος Χρυσόγελως, νὰ εἰπωσι καὶ διὰ ζώσης.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 2 ἰουλίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδῶρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Βουλευτικὸν ἔπεμψε καὶ πρὸς τοὺς ψαριανοὺς τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφον.

Περ. 6' ἀριθ. 971.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς ζηλωτὰς τοῦ καλοῦ ἀδελφοὺς ψαριανοὺς.

Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τὸ διὰ τῶν πληρεξουσίων σας σταλὲν ἔγγραφον ἐπὶ ἤνεσε τὸ Βουλευτικὸν τὸν ζῆλον καὶ τὰ γενναῖα φρονήματά σας. Τοιαῦτα τῶντι περιεμένοντο ἀπὸ τοὺς μεγαλοψύχους ψαριανοὺς, οἵτινες καταφρονοῦντες τοὺς κινδύνους, πολέμου καὶ θαλάσσης, δὲν ἦτο δίκαιον νὰ μικροψυχήσωσι διὰ τὴν τῆς τύχης καταδρομὴν· ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι ὅλον τὸ ἔθνος θέλει συνδράμει, ὡς καὶ δίκαιον καὶ πρέπον, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πατρίδος σας καὶ προπυργίου ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἐντοσούτῳ ἐλήφθη φροντὶς παρὰ τῆς Διοικήσεως, καὶ διὰ τὴν ἀτομικὴν ἐξοικονόμησιν, καὶ ἥδη ἀνενδότης καταγίνεται, ὡς περὶ τούτου σὰς γράφει καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα· μεγαλοψυχεῖτε ἀδελφοί! καὶ ὁ θεὸς θέλει μᾶς βοηθήσει, καθὼς καὶ ἕως τώρα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 4 ἰουλίου 1824.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδῶρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Οἱ ψαριανοὶ, ἐνῶ εἰσέτι ἐσπάραττον τὰ σώματα τῶν πεσόντων καὶ καέντων συγγενῶν των, ἐνῶ αἱ γοεραὶ κραυγαὶ τῶν αἰχμαλωτισμένων συζύγων καὶ τέκνων των ἐβόων εἰς τὰς ἀκροάς των, καὶ ἐνῶ ἡ τέφρα τῶν οἰ-

κιῶν των εἰσέτι ἐκάπνιζεν, ἐθεώρησαν σύμφορον εἰς τὸν ἀγῶνα νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἀποτεφρωμένης πατρίδος των, καὶ ἐκεῖθεν ν' ἀναλάβωσι νέους ἀγῶνας καὶ μέχρις ἐσχάτης ῥανίδος τοῦ αἵματός των νὰ καταδιώκωσι τὸν ἐχθρόν. Τὸ Βουλευτικὸν νομίσαν ἐπωφελεῖς τὰς προτάσεις των τὰς παρεδέχθη ὡς δικαίας καὶ συμφερούσας εἰς τὸν ἀγῶνα. Καὶ αἱ μὲν δύο αἰτήσεις των εἶπε νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀκολούθως, τὴν δὲ τρίτην παρεδέχθη καὶ προτείνει εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν νὰ καταβληθῇ πᾶσα φροντίς διὰ νὰ οἰκονομηθῶσι· διότι ἡ ἐξοικονόμησις τῶν φαιμελιῶν καὶ ἡ τροφή δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν. Τὸ δὲ Ἐκτελεστικόν, καίτοι ἔχον τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ γνωρίζον τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξοικονομήσεως, οὔτε ἐξοικονόμησιν, οὔτε τροφήν ἔπεμψεν εἰς τὰς πεινώσας οἰκογενεῖας τῶν ψαριανῶν. Καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν δυστυχίαν των καὶ ταλαιπωρίαν των οἱ ψαριανοὶ λαμβάνουσιν ἐπαινετικά καὶ παρηγορητικά ἔγγραφα, ὡς νὰ ἐγέμιζον αὐτὰ τὴν πεινῶσαν κοιλίαν των καὶ νὰ ἐνέδουν τὴν γυμνότητά των.

Τὰ δὲ ἄλλα δύο ζητήματα τὰ γενόμενα δεκτὰ ἀπὸ τὸ Βουλευτικόν, ἡ κάθαρσις τῆς νήσου των καὶ ἡ ἐξόπλισις τῶν πλοίων των ἂν καὶ σωτήρια διὰ τὸ ἔθνος, τὸ μὲν πρῶτον παντελῶς δὲν ἐνηργήθη, τὸ δὲ δεύτερον κατωτέρω ῥηθήσεται ὁποῖαν ἐνέργειαν ἔλαβεν.

Οἱ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν αὐτόπται τῆς δυστυχίας τῶν ψαριανῶν συναισθανόμενοι τὴν πείναν, γύμνωσιν καὶ τὸ ἀνυπόδητον τῶν ἀδελφῶν των, ἔγραψαν καὶ αὐτοὶ περὶ ἐξοικονομήσεως τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν πρὸς τὴν Διοίκησιν.

Ἀριθ. 2496.

Πρὸς τὴν ὑπερτάτην.

Δὲν ἐξιστοροῦμεν τὴν ἐλεινὴν τῶν διασωθέντων ἀδελφῶν μας

ψαριανῶν κατάστασιν, διὰ νὰ μὴ καταλυπῇσωμεν τὴν πολυμέριμον ἅμα καὶ εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς κοινῆς μητρὸς Διοικήσεως· αὐτοὶ οἱ γενναῖοι πρόμαχοι τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν καταστροφὴν των χρήζουσι πάντων καθόσον βάλλομεν λοιπὸν ὑπὸ τὴν πρόνοιαν τῆς ὑπερτάτης τὴν τούτων ἐξοικονόμησιν.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 25 ἰουνίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς Ν. Σπετσῶν.

Οὔτε ἀπὸ τὴν ἀναφορὰν ταύτην τῶν προκρίτων τῶν Σπετσῶν ἡ Διοίκησις συνεκινήθη· οὐχὶ κοινὴ μήτηρ, ὡς λέγουσιν αὐτὴν οἱ σπετσιῶται, ἀλλὰ μητρυιὰ ἂν ἦτο, μητρυιὰ σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος, πάλιν ἤθελε συκινηθῇ ἡ ψυχὴ τῆς καὶ ἤθελε βοηθήσῃ τοὺς χρήζοντας ἀπάντων προγόνους τῆς. Πῶς δὲν θέλει ἐλεεινολογήσει ὁ ἱστορικὸς τὴν τόσῃ ἀπανθρωπίαν καὶ ἀναισθησίαν τῆς Διοικήσεως;

Ἄμα ἐπέστρεψαν οἱ πληρεξούσιοι τῶν Ψαρῶν εἰς Σπέτσας, ἡ ἐπιτροπὴ ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν μὲ πληρεξούσιον.

Ὑπερτάτη Διοίκησις!

Σήμερον ἔφθασαν οἱ εὐγενέστατοι πληρεξούσιοί μας, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπληροφορήθημεν τὴν ὅσῃν φροντίδα δεικνύει περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν διασωθέντων ψαριανῶν εἰς τὴν τιμαλφῇ των πατρίδα Ψαρά, περὶ τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πολεμικῶν μας πλοίων καὶ περὶ τοῦ προσωρινοῦ πόρου εἰς τοὺς διασωθέντας ψαριανούς. Ὅλα ταῦτα μὲ μεγίστην εὐχαρίστησιν καὶ εὐγνωμοσύνην τὰ ἤκουσαν ὅλοι οἱ πατριῶταί μας καὶ ἐν μόνον ἰσχυρὸν αἷτιον τοὺς κρατεῖ ἀργούς, ἡ ἔλλειψις προσωρινῆς κατοικίας τῶν φαμελιῶν· διότι οἱ ἀδελφοὶ Σπετσιῶται ἐμβαρκάρουν ἤδη τὰς φαμέλιας των, καὶ εἴμεθα βιασμένοι ν' ἀσφαλίσωμεν καὶ τὰς ἰδικὰς μας συμποσούμενας περίπου τέσσαρες χιλιάδες. Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀποστέλλομεν αὐτοῦ τὸν πατριώτην μας Κ. Ἰω. Μαρκὴν Μιλαήτην, πληρεξούσιον, διὰ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν διασωθέντων τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας διὰ προσωρινὴν κατοικίαν τῶν

φамελιών μας· καὶ ἡ προσωρινὸν πόρον ζωῆς, ἡ πόρον τοῦ νὰ ἐκ-
πλεύσουν τὰ πολεμικά μας πλοῖα· διότι οἱ ναῦταί μας διὰ τοῦ
μισθοῦ οἰκονομοῦν τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἡ δὲ ὑπερτάτη Διοίκησις μένει
ὁπωσοῦν ἀνενόχλητος καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγὼν κατὰ
τοῦ τυράννου γίνεται ἀγὼν ἐκδικήσεως. Ταῦτα ἐξαιτούμεθα, καὶ
παρακαλοῦντες ἐλπίζομεν, δίκαια ὄντα, ν' ἀπολαύσωσιν οἱ δυστυ-
χεῖς πατριῶται ψαριανοί.

Τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως εὐπειθεῖς πατριῶται.

Τὴν 4 ἰουλίου 1824, Σπέτσαι.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν διασωθέντων ψαριανῶν,

*X. Ἀναγν. Δομεστίρης, — Α. Μοναρχίδης, — Ἰω. Δ. Μα-
μούνης, — Μαρώλης Μπαλαμπάρος, — Δ. Χ. Ἰω. Κοτζιάς.*

Οὔτε διὰ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης κατώρθωσαν νὰ λά-
βωσι περίθαλψιν· παρεχώρησε μόνον ἡ Διοίκησις εἰς
αὐτοὺς τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας.

Ἐπιστρέψας εἰς Σπέτσας ὁ πληρεξούσιός των Ἰωάν-
νης Μ. Μιλαήτης, ἀνήγγειλε τὰ τῆς ἀποστολῆς του,
καὶ ὅτι τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας τοὺς χορηγεῖται
διὰ προσωρινὴν κατοικίαν· ἡ ἐπιτροπὴ τότε ἀπέστειλεν
ἐτέρους πληρεξουσίου μετὴν ἀκόλουθον ἀναφοράν.

Ἑπερτάτη Διοίκησις.

Σήμερον ἔφθασεν ἐδῶ ὁ εἰς τὰ αὐτότε σταλεις παρ' ἡμῶν πα-
τριῶτης μας Κ. Ἰωάννης Μαρκῆς Μιλαήτης, ὁ ὁποῖος διὰ ζώσης
φωνῆς μᾶς εἶπεν ὅτι ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ἐτοίμασε τὴν διατα-
γὴν διὰ τὴν εἰς Μονεμβασίαν μετακόμισίν μας· ἀλλ' αἱ χθρσινχι
περὶ Ψαρῶν χαροποαὶ εἰδήσεις ἔδωκαν αἰτίαν εἰς τὴν ὑπερτάτην
Διοίκησιν νὰ προσπαθῇ τὴν εἰς Ψαρά μετακόμισίν μας, τοῦτο ὅ-
λοι οἱ πατριῶταί μας· καὶ πλήρεις χαρᾶς μένουν εὐγνωμοσύνης εἰς
τὴν πρόνοιαν τῆς Ἑπερτάτης Διοικήσεως· ἀλλὰ κατὰ τὸ παρὸν
πολλὰ αἵτια τοὺς ἐμποδίζουν διὰ νὰ μετακομισθῶσιν ἀμέσως εἰς
Ψαρά. Πρῶτον εἶναι κινάγκη νὰ δοθῇ ἡ διαταγὴ περὶ τῆς εἰς Μο-
νεμβασίαν μετακομίσεώς μας, διὰ ν' ἀσφαλισθῶμεν ἐκεῖ, καὶ ἀκο-
λούθως μετακομιζόμεθα εἰς Ψαρά, ὅταν ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις λά-

ἔη ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ὀχύρωσιν τῶν Ψαρῶν, ἀπὸ κανόνια (διότι, ὡς εἶναι γνωστὸν, τὰ κανόνια τῶν Ψαρῶν ἐπάρθησαν ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα), ἀπὸ πολεμεφόδια, στρατιώτας καὶ ὀχυροτειχήσεις, καὶ ὅσα ἄλλα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ἀσφάλειαν τῶν Ψαρῶν καὶ τῶν μελλόντων νὰ κατοικήσωσιν. Ὅθεν στέλλομεν ἐπίτιδες δύο πατριώτας μας πληρεξουσίους τοὺς κυρίους Ἰωάννην Μήκαρον καὶ Ἀνδρέαν Βόγιον, παρακαλοῦντες τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν νὰ τοὺς δοθῇ ἡ διαταγὴ τῆς Μονεμβασίας ὅσον τάχιστα κριθῇ, διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐνεργήσωμεν ὅλοι ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 7 ἰουλίου 1824.

Ἡ πενταμελὴς ἐπιτρ. τῶν διασωθέντων ψαριανῶν,

Ἀ. Μοραρχίδης, — Ἰω. Μαμούνης, — Δ. Χ. Κοτσιᾶς, —

Μ. Μπαλαμπάκος.

Ἄν καὶ δὲν ἐλάμβανον περίθαλψιν καὶ πόρον, ἐφύλαττεν ὅμως ἡ ἐπιτροπὴ τὸ ὀφειλόμενον σέβας, ἀγγέλλουσα εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ψαριανῶν διὰ τὴν προσπάθειαν τὴν ὁποίαν δεικνύει ἵνα τοὺς περιθάλψῃ καὶ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν νῆσόν των. Θεωροῦντες δὲ ὅτι οἱ Σπετσιῶται προσπαθοῦν ν' ἀσφαλίσωσι τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν εἰς ἀσφαλῆ τόπον, ὅπως ἐκστρατεύσωσιν, ἐπειδὴ ἔμελλον καὶ αὐτοὶ νὰ ἐκστρατεύσωσιν, ἀπέστειλαν πληρεξουσίους ἵνα λάβωσι διαταγὴν περὶ τῆς καταλήψεως τοῦ φρουρίου τῆς Μονεμβασίας διὰ τὰς οἰκογενεῖας των. Ἐχοντες δὲ σκοπὸν νὰ ἐπανακάμψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, προαναγγέλλουσιν εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα νὰ ὀχυρώσῃ τὰ Ψαρά ἀπὸ πολεμεφόδια, στρατιώτας καὶ ὀχυροτειχήσεις καὶ ὅσα ἄλλα εἶναι ἀναγκαῖα· περὶ δὲ τῶν κανονίων λέγουσιν ὅτι τὰ ἔλαβον τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα· ἐλπίζουσι δὲ ὅτι ἡ Διοίκησις θέλει διατάξῃ καὶ λάβει αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν της ὅπως ὀχυρώσῃ τὰ Ψαρά. Νομίζοντες δὲ τὴν περίθαλψιν ἐκείνην τοῦ ἐνὸς τετάρ-

του κοιλοῦ εἰς πᾶσαν ψυχὴν ἐφήμερον, οἱ ἐπίτροποι καὶ πληρεξούσιοι ἀπήτουν κατ' ἐπανάληψιν.

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐννέα πλοίων εἰς Ψαρὰ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν ἐποίησε καταγραφὴν τῶν διασωθέντων καὶ φονευθέντων ψαριανῶν καὶ διασωθέντων καὶ αἰχμαλωτισθέντων πλοίων· καὶ κατὰ τὰς καταγραφὰς ταύτας διεσώθησαν οἰκογένειαι χίλιαι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μία, ἥτοι ψυχαὶ 3614· ἐφονεύθησαν εἰς Ψαρὰ ἄνδρες 344 ἐκτὸς τῶν γυναικῶν καὶ παίδων, καὶ τῶν αἰχμαλωτισθέντων καὶ πνιγέντων γυναιοπαίδων. Τὰ σώματα τῶν εἰς τὴν θάλασσαν ῥιφθισῶν γυναικῶν ἔν' ἀποφύγωσι τὰ δεινὰ τῆς αἰχμαλωσίας, ὠθούμενα ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐρρίφθησαν εἰς τὰς νήσους Τῆνον, Μύκκωνον, Ἄνδρον καὶ Νάξον· ἐγνωρίσθησαν δὲ ἀπὸ τὰ φορέματά των. Διεσώθησαν δὲ πλοῖα πολεμικὰ δεκαῆξ καὶ πυρπολικὰ ἑπτὰ καὶ πλοῖα μικρὰ σχεδὸν ἑκατὸν· ἀπὸ τοὺς τούρκους δὲ συνελήφθησαν πολεμικὰ πλοῖα δώδεκα, δύο πυρπολικὰ καὶ ἐπέκεινα τῶν ἑκατὸν βρικιογολετομυστίκων, ἐκτὸς τῶν μικροτέρων.

Ἄν καὶ ἀκριβὲς καταγραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ψαριανῶν δὲν ὑπῆρξεν, ἀλλὰ κατὰ τὸν ὑπολογισμόν τοῦ πληθυσμοῦ ὃν ἐσημείωσα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως, τῶν χιλίων τριακοσίων οἰκογενειῶν (σελ. 105) καὶ ψυχῶν ἕξ χιλιάδων πεντακοσίων, ἀπωλέσθησαν οἰκογένειαι ἕξ ὀλοκλήρου ἑκατὸν δέκα ἐννέα καὶ ψυχαὶ σχεδὸν τρεῖς χιλιάδες. Ἡ δὲ καταγραφὴ τῶν φονευθέντων ψαριανῶν, ὡς γενομένη ἐκ μνήμης παρέλειψε πολλούς.

Τῶν δὲ παροικούντων εἰς Ψαρὰ οὔτε καταγραφὴ ὑπῆρχεν, οὔτε ἐγένετο τοιαύτη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν, οὔτε ἡδύνατο νὰ γίνη διὰ τὴν ἔνθεν κακείθεν διασποράν των· ὅθεν εἶναι ἄγνωστος ὁ ἀριθμὸς

τῶν διασωθέντων, φονευθέντων καὶ αἰχμαλωτισθέντων· λέγω μόνον ὅτι οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, εὐρίσκοντες εἰς Ψαρά πόρον ζωῆς καὶ ἀσφάλειαν τῆς τιμῆς των διέμενον ἐκεῖ πολλοί.

Περὶ δὲ τῶν μισθωτῶν στρατιωτῶν ἂν καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ᾗτο γνωστός, τῶν οἰκογενειῶν των ὅμως ᾗτο ἄγνωστος· πόσοι δὲ διεσώθησαν ἐξ αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ πόσοι ἐφονεύθησαν καὶ αἰχμαλωτίσθησαν, διὰ τὴν ἔλλειψιν καταγραφῆς, ἐπίσης εἶναι ἄγνωστον.

Τοῦρκοι δὲ κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔχω ἐφονεύθησαν πολλοί· ἰδοὺ αἱ πληροφορίες.

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν Νικόλαος Ἀποστόλης κατὰ τὴν θαλασσοπλοίαν του, τὴν ἡμέραν τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν, ἀπήντησε τὴν γαλλικὴν φρεγάταν, ἡ Γαλατέα, καὶ ἐπληροφόρησε τὸν πλοίαρχον τὰ περὶ τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν· ἔθεσε δὲ ἓνα τῶν ἀξιωματικῶν του εἰς τὴν φρεγάταν, ἥτις ἔφθασε τὴν δευτέραν, ᾗτοι τὴν 23 ἰουνίου, εἰς Ψαρά. Ὁ γάλλος πλοίαρχος ἠρώτησε τὸν Καπετὰν-πασσᾶ ἂν ἐφονεύθησαν πολλοὶ ὀθωμανοί· ὁ δὲ πασσᾶς τὸν ἀπήντησεν ὅτι εἰς τὴν ἀπόβασιν ἐχάθησαν τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιοι ἄνδρες. Ὁ γάλλος πλοίαρχος ἀπῆλθε μὲ τὴν λέμβον μέχρι τοῦ νησίου τοῦ ἁγίου Νικολάου· ἐκεῖ ᾗτο φρεγάτα ὀθωμανικὴ ἡ γχυροβολημένη διατηροῦσα τὸν ἀποκλεισμόν τῶν δύο νησιῶν· ἐκ τοῦ νησίου δὲ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἔπescαν εἰς τὴν θάλασσαν δύο ψαριανοὶ, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν ὁ γάλλος πλοίαρχος εἰς τὴν λέμβον του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Καπετὰν-πασσᾶ, ὅστις τοῦ ἔκαμε λόγον ὅτι ἔλαβεν ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ νησι καὶ ὅτι δύο ἄλλαι κορβέται γαλλικαὶ ἔλαβον ἀπὸ τὸ ἀρκτικὸν μέρος, ἀπὸ τὸ μοναστήριον, διακοσίους· τὸν ἐπρόσθεσε νὰ μεσιτεύ-

ση ὅπως παραδοθῶσιν οἱ ἐν τοῖς νησίοις τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ Δασκαλίου, καὶ τοῦ ὑπεσχέθη τὴν ζωήν των. Ὁ γάλλος πλοίαρχος ἀπήντησεν ὅτι τὴν διάσωσιν τῶν κινδυνευόντων ἀπαιτεῖ ἡ φιланθρωπία· διὰ δὲ τὴν μεσιτείαν εἶπον ὅτι δύναται νὰ τὴν κάμῃ· ἀλλὰ νὰ τοὺς παραλάβῃ εἰς τὴν φρεγάταν του καὶ οὐχὶ νὰ τοὺς ἀφίσῃ εἰς χεῖράς του· ὁ Καπετάν-πασσᾶς δὲν παρεδέχθη τὴν πρότασίν του καὶ οὕτως ὁ γάλλος πλοίαρχος δὲν ἐμεσίτευσεν.

Οἱ δὲ αἰχμαλωτισθέντες ψαριανοὶ ἐπληροφοροῦντο παρὰ τῶν τούρκων τὰ ἐξῆς· «ὅτι ὁ στρατὸς συνέκειτο ὑπὲρ τὰς εἰκοσι πέντε χιλιάδας, ὅτι δὲν ἤλπιζον νὰ εὐρωσι τοσαύτην ἀντίστασιν καὶ ὅτι ἀπὸ τὸν στρατὸν καὶ τὰ πληρώματα ἐφονεύθησαν ὑπὲρ τὰς δώδεκα χιλιάδας.»

Ὁ δὲ Ἰωάννης Γ. Ἀνδρουλῆς, αἰχμάλωτος, ἐκέρδισε τὴν εὐνοίαν τοῦ Τοπάλ-πασσᾶ καὶ ἔνεκα ταύτης ἐφιλιώθη μὲ τοὺς σημαντικούς τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου πλοίαρχους καὶ ἀξιωματικούς· οὗτος μὲ ἔγραψε τὰς κάτωθι πληροφορίας.

Κύριε!

Περὶ τῶν πληροφοριῶν ἃς μὲ ζητεῖτε, εἰς τὸ διάστημα τῆς αἰχμαλωσίας μου, σᾶς τὰς γράφω ὅσας μὲ ἐδιηγήθηκαν οἱ ἴδιοι τοῦρκοι, πλοίαρχοι καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ στόλου.

Α'. Μὲ εἶπον ὅτι πολεμικὰ πλοῖα δίκροτα, φρεγάδες, κορβέτες καὶ βρίκια ἦτον ἐξήκοντα· τὰ δὲ μικρά, κανονοφόροι, μαρτηγοὶ καὶ καΐκια, τὰ ὅποια ἐμπεριεῖχον τὰ πρὸς ἀπόβασιν στρατεύματα ἦσαν τριακόσια καὶ τὰ ὅποια, ὡς μὲ ἀνέφερον πολλάκις οἱ ἴδιοι τοῦρκοι, ἔφερον ἕξ χιλιάδας γιαννιτσάρους ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τέσσαρες χιλιάδες ἁλβανούς, ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ 18 χιλ. ἕξ ἀνατολῆς.

Β'. Τυχαίως δὲν ἦλθεν εἰς Κάναλον, ἀλλ' ἐξ ἐντολῆς καὶ σχεδίου ἐνὸς μηχανικοῦ Ἰσπανοῦ, ὅστις ὠνομάζετο Γιουζέπος· αὐτὸς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εὐρίσκετο εἰς Ψαρά καὶ ἐπεστάτει εἰς τὴν

κατασκευὴν τῆς προκυμαίας, αὐτὸς λοιπὸν ὁ προδότης ἦτον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τουρκίας καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς καταστροφῆς ἦλθεν εἰς Ψαρὰ κατὰ διαταγὴν τοῦ Καπετάν-πασσᾶ, καὶ ὡς ἔχων σχέσιν μὲ τοὺς ἰδικοὺς μας, ἀνυπόπτως κατεσκόπευσεν ὅλην μας τὴν νῆσον καὶ τὰ ὀχυρώματα, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψας εἰς τὸν Καπετάν-πασσᾶ ἔδωκεν αὐτὸς τὸ σχέδιον τῆς ἀποβάσεως, ὡς γνωρίζων τὸ ἀφύλακτον μέρος. Σᾶς προσθέτω ὅτι αὐτὸν τὸν προδότην τὸν εἶδον πολλάκις εἰς τὴν ναυαρχίδα τοῦ Χουσεῖν πασσᾶ, καὶ πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἀπέθανεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν μὲ μισθοδοσίας καὶ παράσημα, τιμηθεὶς δι' αὐτὴν του τὴν προδοσίαν καὶ χαίρων τὴν εὐνοίαν τῶν πασσάδων.

Γ'. Περὶ τῶν τοῦ Παλαιοκάστρου ἐφόδων γνωρίζω, ὅτι εἰς τὸ διάστημα τῶν δύο ἡμερῶν ἔγιναν ἕξ ἀλλεπάλληλοι ἐφοδοί, καὶ εἰς τὴν ἐβδόμην ἔγινεν ἡ πυρπόλησίς του. Ἡ φθορὰ ἣτις ἔγινεν εἰς τοὺς τούρκους ἐκ τῆς ἀντιστάσεως τοῦ Παλαιοκάστρου ἦτο μεγάλη, καθότι οἱ ἰδιοὶ μας ἔρριπτον τὰ κανόνια μὲ μισθράλια.

Δ'. Περὶ τῶν φονευθέντων τούρκων, ἤκουσα ἀπὸ τὸ ἰδιὸν των στόμα ὅτι ἐφρονεύθησαν τόσον πολλοὶ ὅσους δὲν ἤλπιζον ποτὲ νὰ χάσουν, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν μανιώδεις ἐναντίον μας, ὅσον δὲ καὶ ἂν ἤθελον νὰ ἐλαττώσουν τὸν ἀριθμὸν τῶν φονευθέντων, ὅλοι ὁμως ἔλεγον τὰς 12 χιλιάδας.

Αὐτὰς τὰς πληροφορίας ὅπου σᾶς γράφω δύνασθε νὰ τὰς θεωρῆτε ὡς βασίμους, καθότι τὰς ἤκουσα ἀπὸ τοὺς ἰδίους τούρκους.

Ἐν Ἐρμουπόλει, τὴν 12 μαρτίου 1860.

Ἰω. Γ. Ἀνδρουλής.

Περὶ δὲ τῆς μάχης τῶν Ψαρῶν ἔλαβον πολλὰς πληροφορίας ἀπὸ ἄνδρας ψαριανούς καὶ μὴ, εἴτινες τὰς ἔλαβον ἀπὸ τούρκους, καθὼς καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦρκον εὔρεθέντα εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν· πᾶσαι δὲ σχεδὸν συμφωνοῦν μὲ τὰς καταχωρουμένας.

Κατὰ τὴν σημείωσιν ἑνὸς ἐπισήμου Ἑλλήνος ὑπαλλήλου παρὰ τῷ τουρκικῷ στόλῳ τότε, καὶ τώρα κατέχοντος τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις, ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ὤκνησε κατὰ τῶν Ψαρῶν ἔλαβε στρατιώτας ἀπὸ

Κωνσταντινούπολιν 4 $1/2$ χιλ. ἀπὸ Δαρδανέλια 2,700, ἀπὸ Θεσσαλονίκην Ἀλβανούς 9 χιλ. καὶ ἀπὸ Μιτυλήνην καὶ τὰ ἀντίκρυ μέρη Ἀγιασμάτι, Ἀδραμῆτι, καὶ Περγαμον 7 $1/2$ χιλ.

Προσθέτει δὲ ὅτι καὶ ἀπὸ τὰ πληρώματα ἐξῆλθον μέγα μέρος. Πρὸς τούτοις τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι γαλλικὸν πολεμικὸν πλοῖον καταμετρήσαν τὰ νερὰ εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου Ψαρῶν ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ ναυάρχου Χουσρέφη καὶ τοῦ ἀνήγγειλε τὰς διαφοροὺς θέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἡδύνατο νὰ κάμῃ ἀπόβασιν.

Ἐπесαν δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα τῶν τούρκων 7 $1/2$ χιλ. ἀλλ' ὁ δώσας τὰς πληροφορίας ταύτας ὑποθέτει κατὰ τὰ λεγόμενα διαφορῶν ὀθωμανῶν ἀξιωματικῶν ὅπου ἐμπιστευτικῶς τὸν εἶπον, ὅτι ἕως 11 χιλ. ἀπωλέσθησαν.

Ἴδου αἱ προδοσίαι τῶν Ψαρῶν αἱ ἀνωτέρω· ἀλλὰ τὰ Ψαρὰ κατὰ τὴν ὀχύρωσιν ἣν εἶχον, οὔτε ἔνεκα τῆς καταμετρήσεως τῶν ὑδάτων, καὶ τῶν πληροφοριῶν ἃς ἔδωκεν ὁ πλοίαρχος γάλλος διὰ τὴν ἀπόβασιν εἰς τὸν Καπετὰν-πασσᾶ, οὔτε τὸ σχέδιον τοῦ προδότου ἰσπανοῦ Γιουζέπου περὶ τῆς ἀποβάσεως, οὔτε ἄλλων ἀγνώστων εἰς ἐμὲ κατασκόπων σχέδια ἐδύναντο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὸ νὰ τὰ κυριεύσῃ ὁ Καπετὰν-πασσᾶς. Τὰ Ψαρὰ κατεστράφησαν ἀπὸ τὰς ἐξῆς αἰτίας· α.) διότι ἡ ἐλληνικὴ Διοίκησις δὲν ἔβγαλε τὸν στόλον ὅταν ἔδει· β.) ὅτι τὰς προδοσίας ἐβοήθησαν καὶ τὰ στοιχεῖα φέροντα τὴν γαλήνην. Ἀνέμου ὁμως πνέοντος, ὁ ἐχθρὸς ἤθελε προσβάλλει τὰ Ψαρὰ εἰς τὸ μεσημβρινὸν καὶ δυτικὸν μέρος ὅπου ἦτον εὐκολον δι' ἀπόβασιν· ἀλλ' εἰς αὐτὰ οὐχὶ μόνον νὰ κάμῃ ἀπόβασιν δὲν ἐδύνατο, ἀλλ' οὔτε νὰ πλησιάσῃ· καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος· διότι τὰ μὲν πυρπολικά ἤθελον

καταδιώξει τὰ μεγάλα ἐχθρικά πλοῖα καὶ τὰ ἀπομακρύνωσιν ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ βοηθήσωσι τὰ μικρὰ εἰς τὸ νὰ κάμωσιν ἀποβάσιν, τὰ ὅποια ἄνευ βοηθείας τῶν μεγάλων δὲν ἐδύναντο νὰ πλησιάσωσι τὰ Ψαρά, ἔνεκα τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ τουφεκισμοῦ· ἔχοντα λοιπὸν καὶ τὸν ἄνεμον ἐναντίον ἤθελον ἀπομακρυνθῇ καὶ αὐτὰ καὶ ματαιωθῇ ὁ σκοπὸς τοῦ ἐχθροῦ.

Κατὰ τὰς πληροφορίας λοιπὸν τύχτας ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων ὀθωμανῶν εἶναι πολὺς· καὶ ἡ ἔκφρασις δὲ τοῦ Καπετὰν πασσᾶ ὅτι ἔχασε 3,500 κατὰ τὴν ἀπόβασιν, δεικνύει ὅτι ἐχάθησαν πολλοὶ καὶ ἴσως διπλάσιοι καὶ τετραπλάσιοι καθ' ὅλην τὴν μάχην.

Δύω προσέτι τινὰ βεβαιοῦσι τὴν πληθὺν τῶν φονευθέντων· α.) ὁ ἐπιβιβασμὸς τῶν στρατευμάτων εἰς Σίγρι· διότι αὐτὰ ἐπεβιβάσθησαν τακτικῶς εἰς ὅλα τὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ πλοιάρια, κατὰ δὲ τὴν ἀναχώρησίν των ἀπὸ Ψαρὰ ἀνεχώρησαν ἀτάκτως μὲ μόνον τὰ πλοιάρια. Τοῦτο δεικνύει τὴν ἐλάττωσιν τῶν στρατευμάτων του. β.) Ὁ Καπετὰν-πασσᾶς μὴ ἔχων στρατιωτικὴν δύναμιν δὲν ἐκινήθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀπεσύρθη εἰς Μιτυλήνην διὰ νὰ στρατολογήσῃ ἐκ νέου νέα στρατεύματα, καὶ στρατολογήσας ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Σάμου· τοῦτο δεικνύει ἐπίσης τὴν ἐλάττωσιν τῶν στρατευμάτων του.

Περιέγραψα λεπτομερῶς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, τὰς ὠχυρομένας θέσεις καὶ μὴ, τὰ κανόνια, τοὺς ὠπλισμένους ἄνδρας, τὴν τοποθέτησιν αὐτῶν καὶ τῶν πλοίων (ἴδε πίνακας ὀπισθεν), τὰ καθ' ἕκαστα τῆς μάχης ἀπὸ τὴν παρασκευὴν μέχρι τῆς πέμπτης, ἥτοι ἀπὸ τὴν 20 ἰουνίου μέχρι τῆς 26, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο ἡ ἐκπυροκρότησις τοῦ νησίου Δ α σ κ α λ ι ὸ· καὶ περὶ τῶν φονευθέντων ἐλλήνων καὶ τούρκων, καὶ ὅτι ὁ Καπετὰν πασσᾶς ἀντὶ νὰ κινήσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἀδυναμίας

στρατιωτικῆς δυνάμεως ἀπεσύρθη εἰς Μιτυλήνην ἵνα στρατολογήσῃ ἐκ νέου. Ἐγγραψα δὲ ταῦτα πάντα διὰ νὰ κρίνῃ ὀρθῶς τὰ περὶ τῶν Ψαρῶν ὁ ἱστορικός τῆς νέας Ἑλλάδος.

Ὁ Καπετάν-πασσᾶς μὴ ἔχων στρατιωτικὴν δύναμιν νὰ κινήσῃ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἔλαβε τὰ λαφυραγωγηθέντα πλοῖα ἀπὸ Ψαρὰ καὶ ἀνεχώρησεν ἀφήσας εἰς Ψαρὰ πλοῖα καὶ φρουρὰν στρατιωτῶν, καὶ ἡγχυροβόλησεν εἰς Μιτυλήνην. Τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἀπελθόντα εἰς Ψαρὰ εὖρον ἐκεῖ τὸν στολίσκον ἀπὸ πλοῖα καὶ ὀθωμανοὺς τινας· τὰ μὲν πλοῖα κατέστρεψαν, τοὺς δὲ ὀθωμανοὺς περιώρισαν εἰς οἰκίας τινάς. Τὰ δὲ ὀρειχάλκινα κανόνια τῶν Ψαρῶν εἶχον καταβιβάσει οἱ ὀθωμανοὶ εἰς τὸν κάτω αἰγιαλὸν ἀπὸ τοῦ Παλαιόκαστρον· ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασαν νὰ τὰ λάβωσι καὶ ἔκειντο ἐκεῖ (α).

Ὁ ναύαρχος τῆς Ὑδρας ἔγγραφεν εἰς τὸ κοινὸν αὐτοῦ ἐκ Ψαρῶν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

Χθὲς τὸ πρῶτ' ἦλθομεν ἐδῶ καὶ εὐρόντες εἴκοσι πέντε περίπου ἐχθρικὰ πλοῖα εἰς τὸν λιμένα, ἐν βριγαντίνον καὶ τὰ λοιπὰ σαλούπαις, τὰ ὅποια ἀμέσως ἀρχίζαν νὰ μᾶς κανονίζουν, βλέποντες τὸν ἐχθρὸν ἀπροφύλακτον, ἐκάμαμεν ἀπόβασιν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ λιμεναρίου· οἱ ἐχθροὶ ἰδόντες τὴν ἀπόβασιν, ἐκίνησαν μερικοὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ τραπέντες εἰς φυγὴν ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῶν ἐδικῶν μας, ἄλλοι ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπ' αὐτοὺς ἄλλοι ἐπνίγησαν, καὶ ἄλλοι ἐμβαρκαρίσθησαν εἰς τὰ πλοῖά των, ἑκατὸν δὲ πεντήκοντα περίπου ἐκλείσθησαν εἰς ἑξ' ἢ ὀκτὼ ὀσπήτια· τότε τὰ ἐχθρικὰ, βλέποντα τὸν κίνδυνον, καὶ ἐλπίζοντα, ὅτι ὄντες ἀραγμένοι δὲν θέλομεν τοὺς προφθάσει, ἐσυκώθηκαν εἰς τὰ πανιά, ἀλλὰ τόσον ἀτάκτως, ὥστε ἔγιναν ἓνας σωρὸς,

(α) Ἴδε εἰς τὸν Β'. τόμον, εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τῶν ἐκστρατειῶν, εἰς τὰ τῆς ἀνακτήσεως τῶν Ψαρῶν, τὸ γεγονός διὰ τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος κανόνια καὶ τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐκστρατείας.

καὶ ὅλα ὁμοῦ ἐφαίνοντο ὥς ἐν μένον πλοῖον, καὶ ἀραγμένοι ἀκόμῃ φεύγοντας δὲν ἐλλείψαμεν νὰ τοὺς ἐλάψωμεν ἀρκετά. Ἀφοῦ ὅμως ἐσυκώθημεν εἰς τὰ πανιά, ὡ πόσος φόβος τῶν τούρκων· τότε ὅλα ἀναψαν ἀπὸ τὰ μπαλαμισδράλια τῶν πλοίων μας· ἐν ἐξ αὐτῶν ἐκάη, τρία ἐβουλήσαμεν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα ἔπεσαν εἰς τὰ παράλια τῆς Χίου ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Βολισσοῦ. τὰ ὁποῖα ὅλα ἀμέσως ἔβαλαν φωτιά καὶ τὰ ἔκαυσαν, ἐκτὸς τριῶν, τοῦ βριγαντίνου, καὶ δύο μικρῶν. Καθὲν ἀπὸ τὰ ἐχθρικά πλοῖα εἶχον ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν ἀνθρώπους, ἀλλὰ δὲν ἔμειναν ἐξ αὐτῶν, οὔτε τὸ ἐκτημόριον, καὶ πολλοὶ ἀπελπιζόμενοι, ἐπιπτον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο. Ἀπὸ τοὺς ἐδικοὺς μας εἰς μόνος ἐφονεύθη ἀπὸ τὴν ναυαρχίδα, (α) καὶ δύο ἐλαβώθησαν· ὁ εἰς ἐλαβώθη εἰς τὴν ξηρὰν, τρεῖς ἐλαβώθησαν ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Κ. Γ. Σαχτούρη, καὶ εἰς μόνος ἀπ' ἐκεῖνο τοῦ Κ. Α. Πινώτση· οὗτος ὅμως ἀπὸ τὸ ἴδιον κανόνι δι' ἀπροσεξίας· τοὺς ὁποίους ὅλους στέλνομεν ἐπίτηδες μὲ τὸν παρόντα Α. Μάνεζην εἰς αὐτοῦ τε διὰ νὰ ἰατρευθοῦν.

Ἐλπίζομεν ἡ καταστροφὴ αὕτη τῶν εἰς Ψαρὰ ἐχθρῶν ὅτι θέλει διαλύσει τὰ κατὰ τῆς Σάμου σχέδια τοῦ ἀλιτηρίου, ὁ ὁποῖος καθὼς ἐπληροφορήθημεν ἀπὸ δύο τούρκους, τοὺς ὁποίους ἐπίασεν ὁ ναύαρχος Ψαρῶν Κ. Ν. Ἀποστόλης, ἐμελέτα κατὰ τῆς Σάμου ἔφοδον φρικτωτάτην.

Ἡ σκηνὴ τῆς καταστροφῆς τῶν ἐχθρῶν μόλις ἐκράτησεν ἀπὸ τὰς τρεῖς ἕως εἰς τὰς ὀκτὼ ὥρας· ἀμέσως λοιπὸν ἰδόντες τὸ τέλος ἐκινήσαμεν διὰ τὰ Ψαρὰ, διὰ νὰ εὕρωμεν τοὺς ἀνθρώπους μας, τοὺς ὁποίους μὲ τὴν βίαν ἀφήσαμεν ἐκεῖ, ὅταν ἐσυκώθημεν εἰς τὰ πανιά. Σήμερον τὸ πρωὶ ἐφθάσαμεν πάλιν ἐδῶ καὶ ἀράξαμεν, ὅπου εὐρόντες τοὺς ἐναπομείναντας ἐχθροὺς κρατοῦντας ἀκόμῃ εἰς τὰ ὀσπήτια, ἐδιορίσαμεν δύο πλοῖα διὰ νὰ ἔμβουν εἰς τὸν λιμένα νὰ τοὺς κανονίσουν· μὲ δεῦτερον θέλετε εἰδοποιηθῇ καὶ περὶ τούτου.

Ἡμεῖς μένομεν ἐδῶ κατὰ τὸ παρόν διὰ νὰ ἐμβαρκάρωμεν τὰ κανόνια, τὰ ὁποῖα οἱ τοῦρκοι ἄφησαν ὅλα· δι' αὐτὰ δὲ ἀφοῦ ἔγινεν ἀρκετὴ λογοτριβή, διὰ νὰ μὴ φέρωμεν σκάνδαλον καὶ σκορ-

(α) Ἐφονεύθησαν καὶ εἰς τὰ ψαριανὰ πλοῖα· (ἴδε τὰ περὶ ναυμαχιῶν Ἀπομνημονεύματά μου).

πίση ὁ στόλος ἐστέρεζαμεν νὰ ἐμβαρκαρισθοῦν εἰς τρία πλοῖα, ἐν ἐδικόν μας, ἐν σπετσιώτικον καὶ ἐν ψαριανόν. Εὐκόλως συμπεραίνετε, ὅτι καθεὶς θέλει τὰ ὑπάγει ὅπου τὸν συμφέρει, ἡ δὲ ἀπόφασις τῆς διανομῆς των μένει εἰς τὴν σεβαστὴν Διοίκησιν· ὅθεν ἡ εὐγενεία σας πρὶν φύγουν ἀπ' ἐδῶ τὰ εἰρημένα τρία πλοῖα ἔχετε καιρὸν νὰ γράψετε ὅπου ἀνήκει, καὶ νὰ οἰκονομήσετε τὸ πρᾶγμα. Μετ' ὀλίγον δὲ σκοπεύομεν νὰ κινήσωμεν κατὰ τοῦ λοιποῦ βυζαντινοῦ στόλου, εἰδεμὴ θέλομεν ἔλθει εἰς τὰς Καβοκολώνας εἰς τόπον ἀρμυδιώτερον εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν ἐχθρικῶν κινήματων, καὶ αὐτοῦ θέλετε μᾶς στείλει καὶ τὰ λοιπὰ πλοῖα καὶ μπουρλότα· θέλετε στείλει καὶ τὸ ἀνώτερον μπουρλότον εἰς τὸ αὐτὸ μέρος διὰ νὰ μᾶς προσμένη, ἐνθυμηθῇτε ὅμως νὰ μᾶς στείλετε καὶ τὴν γολέτταν τοῦ Κ. Α. Μαντζιόρου ὡς ἀναγκαίαν, καθὼς γνωρίζετε.

Ἀδελφοί! ἡ ἀκαταστασία καὶ ἀνυποταξία τῶν ἰδικῶν μας, ἐκτὸς μερικῶν, εἶναι μεγάλη καὶ φοβοῦμαι ὅτι πολλὰ ὀγλήγορα θέλομεν σκροπίσει· ὅθεν ἀνάγκη πᾶσα νὰ γράψετε ἐν γράμμα κοινὸν πρὸς ὅλους, ἀνάλογον μὲ τὰς περιστάσεις καὶ ἱκανὸν νὰ τοὺς κάμῃ νὰ γνωρίσουν τὰ χρέη των. Μένω μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Ὁλος πρόθυμος τῆς εὐγενείας σας.

Ἐκ Ψαρῶν, τὴν 4 ἰουλίου 1824.

Ὁ πατριώτης,
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΤΗΣ.

Ἄμα ἐπανῆλθον τὰ πλοῖα τῶν ψαριανῶν καὶ τῶν Σπετσιωτῶν ἀπὸ Ψαρὰ εἰς Σπέτσας, ἔμαθον οἱ ψαριανοὶ τὰ συμβάντα εἰς Ψαρὰ μὲ τοὺς συναδέλφους των· λύπη δὲ τότε καὶ ἀγανάκτησις ἐκυρίευσεν ὅλους. Ὡς νὰ μὴν ἤρχουν εἰς τοὺς δυστυχεῖς Ψαριανοὺς τὰ καταμαστιζόντα αὐτοὺς δεινὰ, πεῖνα, γύμνωσις, ἀνυποδησία, αἰχμαλωσία καὶ φόνοι τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἢ στέρησις πάντων, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ λάβωσι καὶ τὴν περιφρόνησιν ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες, ὡς ἡλπίζον, ἔπρεπε νὰ χύσωσι βάσσαμον εἰς τὰς πληγὰς των. Οἱ συνάδελφοί των σπετσιῶται πληροφορηθέντες καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς των τὰ συμβάντα εἰς Ψαρὰ καὶ βλέ-

ποντες καὶ τὴν ἀθλίαν τῶν ψαριανῶν θέσιν, δὲν ἐνέκρι-
ναν τὰ συμβάντα εἰς Ψαρά, καὶ διὰ τοῦτο οἱ πρόκριτοι
αὐτῶν ἀπέστειλαν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν πρὸς τὴν
Διοίκησιν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Εὐχῆς ἔργον ἦτον, ὃ Σεβαστῇ, ἵνα ἤθελον κατατεθῇ τῆς δυ-
στυχοῦς νήσου Ψαρῶν τὰ κανόνια εἰς τρία καράβια καθὼς πρό-
τερον συνεφωνήθη, διότι εὐκολώτερον ἤθελον διασωθῇ καὶ χρησι-
μεύσει εἰς τὰς κοινὰς ἀνάγκας· ἀλλ' αὐτὰ ἔγιναν ἀρπαγὴ ἀπὸ ὅλα
τὰ συνθέτοντα τὸν ἐλληνικὸν στόλον καράβια καὶ κινδυνεύουσι
νὰ πωληθῶσι, καὶ νὰ γίνωσι θῦμα τῆς ιδιωτικῆς πλεονεξίας. Μὲ
ἀγανάκτησιν μεγίστην ἐβεβαιώθημεν σήμερον τοῦτο, καὶ μὲ κοι-
νὴν γνώμην τῶν ἐγκατοίκων ἐγράψαμεν σφοδρῶς εἰς τὸν στόλον
μας, νὰ μὴ τολμήσωσι νὰ πωλήσωσι τὸ παραμικρὸν, ἀλλ' ὅλα
ἐδῶ νὰ τὰ μεταφέρωσιν· ὁμοίως δὲ ἐγράψαμεν καὶ εἰς τὸν τῆς Σύ-
ρας ἔπαρχον, νὰ μὴ συγχωρήσῃ εἰς κανένα ἀγορὰν τοιούτων πραγ-
μάτων, καὶ ἐνταυτῷ ἴσα τῆς ἐπιστολῆς μας νὰ διασπεύρῃ εἰς
τὰς λοιπὰς νήσους ἕως νὰ τὸν προφθάσῃ Σεβαστῇ περὶ τούτου δια-
ταγῇ. Ἐκτὸς τούτου τοῦ πικροῦ θεάματος, ἐδοκίμασαν καὶ ἄλ-
λα θεινὰ οἱ ἄθλιοι ψαριανοὶ ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους· ἕξ ἑπτὰ χιλιάδες
κοιλὰ σιτάρη εὑρεθὲν εἰς τὴν νῆσόν τοὺς διηρπάγη καὶ ἐκεῖνο ὡ-
σαύτως· δὲν ἐσυγχωρήθη εἰς αὐτοὺς οὔτε καν νὰ λάβωσι μέρος
ἐκ τῶν εὐτελεστάτων εἰς τὴν νῆσόν των πραγμάτων, διὰ νὰ
σκεπάσουν τὴν γύμνωσίν τους, τὰ ὅποια ὡς ἀξιοκαταφρόνητα,
δὲν ἐκατεδεχθησαν νὰ πάρουν οἱ τοῦρκοι· καὶ τὸ χεῖριστον, μὲ
λόγους ἐγκικτικούς καὶ ὑβριστικούς τοὺς ἀπεμάκρυναν τῶν πραγ-
μάτων τους. Γυμνοὶ λοιπὸν, πεινασμένοι καὶ καταφρονούμενοι ἐ-
πιστρέφουσιν ἐνταῦθα, τὴν μὲν λύπην . . . ἔχοντες εἰς τὸ πρό-
σωπον, τὴν δὲ ἀγανάκτησιν εἰς τὴν καρδίαν. Γενναίως ἤθελον
ὑποφέρει καὶ τὴν γύμνωσιν καὶ τὴν πείναν, ἀλλ' ἡ περιφρόνησις
ἐφάνη εἰς αὐτοὺς πρᾶγμα πάντι ἀνάξιον εἰς ἄνδρας ὑπὲρ τοῦ
Γένους ἀγωνισθέντας καὶ ὑπερναυμαχήσαντας· δι' ὃ ἀφέντες τὸν
στόλον καὶ πολεμικὰ καὶ ἡφαίστεια πλοῖα ἔφερον ἐνταῦθα, καὶ
μόνον λόγοι ἀπελπισίας καὶ ἀγανακτήσεως ἐξέρχονται τοῦ στό-

ματος αὐτῶν. Ὅτι κατάκαρδα λυπούμεθα καὶ συμπάσχομεν τὸ γνωρίζει ὁ διερευνῶν τὰς ἀνθρωπίνους καρδίας, ἀλλ' ἐνταυτῷ φοβούμεθα, μὴ ἡ ἀπόγνωσις αὕτη τοὺς φέρῃ νὰ πράξουν ἔργον ἐπισφαλέστατον δι' ἑαυτοὺς καὶ ὀλεθριώτατον δι' ἡμᾶς. Μόνη ἡ Σ. δύναται νὰ εὕρῃ τὰ μέσα νὰ τοὺς παρηγορήσῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν καὶ ἀπὸ τὰς ἐνεστῶσας ὀδύνας λαμβάνουσα πρόνοιαν καὶ περὶ τῶν φαμελιῶν αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν πλοίων. Τοῦτο ἤθελε θεραπεύσει τὰς τεθλιμμένας αὐτῶν ψυχάς, καὶ ἤθελε διερεθίσῃ καὶ τὸν ζῆλον καὶ ἄλλων ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν, ἐνταυτῷ δὲ ἤθελε τοὺς ματαιώσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πράξουν τι ἀνάξιον καὶ ἀπευκταῖον. Γνωρίζομεν τὴν μητρικὴν φιλοστοργίαν τῆς Σ. ὅθεν κρίνομεν νὰ περιπτολογῶμεν πρὸς αὐτὴν ταύτας τὰς ἀληθείας, μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν βραχυλογίαν, μόνον ὅτι καθάπτονται ἡμῶν τῶν ἰδίων.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 10 ἰουλίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Σπετσῶν.

Ὁ ναύαρχος Μιαούλης ἀναγγέλλων εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας τὸ γεγονὸς λέγει «ἐστρέξαμεν νὰ ἐμβαρκαρισθοῦν εἰς τρία πλοῖα» ἐννοεῖτε ὅτι ἐντολὴν εἶχε δώσει εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ὑδραίους νὰ λάβωσιν ὅλα τὰ κανόνια τῶν ψαριανῶν καὶ ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ ἔρις. Ὁ ναύαρχος ἀκολουθεῖ· «εὐκόλως συμπεραίνετε ὅτι καθεὶς θέλει» τὰ ὑπάγει ὅπου τὸν συμφέρει, ἡ δὲ ἀπόφασις τῆς διανομῆς των μένει εἰς τὴν Σεβαστὴν Διοίκησιν. Ὅθεν ἡ εὐγενεία σας πρὶν φύγουν ἀπ' ἐδῶ τὰ εἰρημένα τρία πλοῖα, ἔχετε καιρὸν νὰ γράψῃτε ὅπου ἀνήκει καὶ νὰ οἰκονομήσετε τὸ πρᾶγμα.» Ἀγνωστον μοὶ εἶναι τί ἔγραψε τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας κατὰ συνέπειαν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ναυάρχου τῆς· ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔγραψε δὲν ἐμιμήθη τὸ κοινὸν τῶν Σπετσῶν καὶ δὲν ἔγραψεν ὅπως ἔγραψε τοῦτο εἰς τὸν στόλον του καὶ εἰς τὸν ἐπαρχον Σύρου καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν. Ἄν καὶ τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας τοιαύτην πρόνοιαν ἐλάβανε, τὰ κανόνια δὲν ἦθε.

λον γίνει ἄρπαγὴ τῆς ἰδιοτελείας, ὥς λέγουσιν οἱ πρόκριτοι Σπετσῶν, καὶ δὲν ἤθελον πωληθῇ ἀναγγέλλων ὁ ναύαρχος Μιαούλης ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς διανομῆς των μένει εἰς τὴν Διοίκησιν, ἡδύνατο ὁμοῦ μὲ τοὺς πλοίαρχους τῆς μοίρας του καὶ τοὺς ἄλλους ναυάρχους καὶ πλοίαρχους τῶν δύο νήσων νὰ ἐμποδίσωσι τὴν πώλησίν των.

Οἱ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν ἀναγγέλλουσιν εἰς τὴν Διοίκησιν. « Ἐκτὸς τούτου τοῦ πικροῦ θεάματος, ἐδοκίμασαν καὶ ἄλλα δεινὰ οἱ ἄθλιοι ψαριανοὶ ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους δὲν ἐσυγχωρήθη εἰς αὐτοὺς οὔτε » καὶ νὰ λάβωσι μέρος τῶν εὐτελεστᾶτων διὰ » νὰ σκεπάσουν τὴν γύμνωσίν τους μὲ λόγους » ἐγκικτικοὺς καὶ ὑβριστικοὺς τοὺς ἀπεμάκρυναν τῶν » πραγμάτων τους· γυμνοὶ, πεινασμένοι »

Οἱ συνάδελφοι τῶν ψαριανῶν ὑδραῖοι καὶ σπετσειῶται δὲν ἐμιμήθησαν τὸν τῆς γραφῆς Σαμαρείτην, ὅπως χύσωσιν ἔλαιον εἰς τὰς πληγὰς τῶν συναγωνιζομένων ἀδελφῶν των, ἀλλὰ μὲ ἄγκυστρα, ἐγκικτικοὺς καὶ ὑβριστικοὺς λόγους ἔξεσαν τὰς πληγὰς των καὶ ἔλαβον ἀπὸ τοὺς τραυματισμένους συναδέλφους των τὰ ῥάκη, ἅτινα αἱ ἀσεβεῖς τῶν βαρβάρων χεῖρες, ὥς εὐτελέστατα, δὲν κατεδέχθησαν νὰ λάβωσι. Καὶ τί ἄλλο σκληρότερον ἡδύνατο νὰ γίνῃ κατὰ τῶν ψαριανῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν μαχόμενοι ὑπὲρ τῶν ὅλων πᾶν ὅ,τι εἶχον, καὶ πάλιν ἐκστρατεύσαντες γυμνοὶ ἐπολέμουν, ἀπὸ τὸ νὰ ὑβρισθῶσι ἐν τῷ πεδίῳ αὐτῷ τῆς μάχης; Μὴ συγκινηθεῖς, φίλε ἀναγνώστα, κατωτέρω θέλεις ἰδεῖ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως περιφρόνησιν καὶ θέλεις θλιβεῖ περὶ σσότερον.

Ἔλαβον δὲ οἱ συνάδελφοι των δέκα χιλιάδες κοιλὰ σίτου (α).

(α) Οἱ ψαρινοὶ δι' ἀπροβλέπτους περιστάσεις ἐπρόβλεπον σίτον

Ἡ Διοίκησις ἐὰν εἶχε τφόντι πατριωτισμόν καὶ καλῶς ἐννόει τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους ὥφειλε μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῶν Ψαρῶν νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν προθυμίαν καὶ τὰς προτάσεις τῶν ψαριανῶν, καὶ νὰ διατάξῃ νὰ δοθῶσι τὰ πυροβόλα εἰς αὐτοὺς, ἀντὶ νὰ γίνωσι λάφυρα τῆς ἀρπαγῆς καὶ τῆς πλεονεξίας, καὶ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἐκ νέου ὀχύρωσιν τῆς νήσου των· εἰς δὲ τὰ πληρώματα τῶν ὑδραιοσπετσιωτικῶν πλοίων νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὰ τὸ ἀντίτιμον τῶν κανονίων, ὥς ἀποζημιώσιν· νὰ προσδιορίσῃ δὲ ἀπὸ τὰ χρήματα τοῦ δανείου ποσότητα τινὰ, ὥς αὐτὴ ἡ Διοίκησις καὶ τὸ Βουλευτικὸν ὑπεσχέθησαν διὰ τῶν καταχωρισθέντων βουλευμάτων καὶ διαταγῶν πρὸς τοὺς ψαριανοὺς, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν των εἰς Ψαρὰ καὶ ὀχύρωσιν τῆς νήσου των. Ἐπανερχόμενοι οἱ ψαριανοὶ εἰς τὰ ἐρείπια καὶ τὴν κόνιν τῶν οἰκιῶν των ἤθελον γίνεαι καὶ αὖθις τὸ προπύργιον τῆς Ἑλλάδος, καὶ τότε διὰ τῆς τόλμης, τῆς ἀνδρίας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ των ἤθελον κατασταθῶσι καὶ αὖθις ἰσχυροὶ, ἤθελον καταδιώκει τὸν ἐχθρόν, ὥς καὶ πρότερον, εἰς τὴν ἐστίαν του καὶ ἤθελον ἀντικρούει ἀσφαλέστερον τὰς προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ, ὥς διδαγμένοι ὑπὸ τῆς πείρας.

Ἄν ἡ Διοίκησις ἐξετέλει τὴν πατριωτικὴν ταύτην πρότασιν τῶν ψαριανῶν ἤθελε δείξει εἰς τὸν κόσμον τὴν σύνεσιν καὶ τὸν πατριωτισμόν της, εἰς δὲ τὸν ἐχθρόν τὴν δύναμίν της· ὁ δ' ἐχθρὸς δι' ὅσα ἔπαθε δὲν ἤθελε κινήσει δευτέραν κατὰ τῶν Ψαρῶν ἐκστρατείαν· καὶ οὕτω μένοντα προπύργιον τὰ Ψαρὰ ἤθελον εἶσθαι ἐπὶ ὠφελείᾳ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν διαπραγμάτευσιν τῶν συνθηκῶν της.

Ἄλλ' ἡ Διοίκησις ἀπεῖχε πολὺ τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ

καὶ τρόφιμα καὶ εἶχον γέμουσαν ἀποθήκην σίτου, ἣν ἔλαβον τὰ πληρώματα.

τῶν αἰσθημάτων τῶν Ψαριανῶν, καὶ τοῦ κοινοῦ τῆς Ἑλλάδος συμφέροντος· καὶ εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο τὰς προτάσεις τῶν ψαριανῶν καὶ τὰς περιεφρόνησεν, ἐνῶ ὥφειλεν αὕτη καὶ ἂν οἱ ψαριανοὶ δὲν ἤθελον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των, χάριν τῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους νὰ τοὺς παρακινήσῃ, νὰ τοὺς ἐνθορρύνῃ καὶ νὰ τοὺς χορηγήσῃ τὰ μέσα καὶ νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

Τὰ κανόνια τῶν ψαριανῶν τὰ ληφθέντα ἀπὸ τὰ ὑδραιοσπετσιωτικὰ πλοῖα ἐπωλήθησαν· ὅσα δ' ἔλαβον οἱ ψαριανοὶ τὰ ἀπεβίβασαν εἰς Μονεμβασίαν, περιμένοντες τὴν Διοίκησιν νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ εἰς Ψαρὰ καὶ τότε νὰ μεταχειρισθῶσι τὰ κανόνια ἐκεῖνα πρὸς ὀχύρωσίν των· ἀπελπισθέντες ὁμῶς ὅτι θὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Ψαρὰ τὰ ἐπώλησαν, κινδυνεύοντος τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐδαπάνησαν τὸ ἀντίτιμόν των εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Πατρίδος· ἐξέπλευσαν δηλαδὴ εἰς βοήθειαν τοῦ Μεσολογγίου καὶ εἰς Σάμον καὶ ἔδωκαν συνδρομὴν εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀττικῆς.

Ἐὰν ἡ λαφυραγωγῆσις τῶν ψαριανῶν ἐγένετο μόνον ἀπὸ τὰ πληρώματα, ἴσως ἤθελε τὸ συγχωρήσει ἡ ἱστορία, ἀλλὰ τὰ πυροβόλα ἔγειναν λάφυρα συστηματικῶς ἀπὸ τοὺς ναυάρχους καὶ πλοιάρχους, ἡ δὲ Διοίκησις παρεδέχθη τὴν πρᾶξιν. Εἶθε τὰ λάφυρα ταῦτα νὰ μὴν ἐγίνοντο, εἶθε οἱ συνάδελφοι τῶν ψαριανῶν νὰ ἐζήτουν ἀμοιβὴν διὰ τὰ πυροβόλα ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, καὶ εἶθε ἡ Διοίκησις νὰ ἐλάμβανε τὴν ἀνήκουσαν πρόνοιαν δι' αὐτά. Εἶθε ἐπὶ τέλους νὰ μὴν ὑπῆρχον τὰ ἔγγραφα ταῦτα καὶ ἐγὼ νὰ μὴν εὐρισκόμην παρὼν εἰς τὰς σκηνὰς τῶν πικρῶν τούτων θεαμάτων, ἵνα μὴ τὰ ἱστορήσω.

Ἡ ἀναφορὰ τῶν προκρίτων Σπετσῶν ἀναγινωσκομένη εἰς τὴν ἱστορίαν, ἃς συνοδεύεται μὲ τὴν εὐγνωμοσύνην μου.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ψαρῶν αἱ δύο νῆσοι, Ὑδρα καὶ Σπέτσαι, ἐζήτησαν στρατιωτικὴν δύναμιν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἵνα ὀχυρωθῶσιν, ἡ μὲν Ὑδρα τέσσαρας χιλιάδας, αἱ δὲ Σπέτσαι δύο. Ἡ Διοίκησις διέταξε τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὰς βορείους Σποράδας ὀπλαρχηγοὺς νὰ μεταβῶσιν εἰς Ὑδραν.

Περ. 6'. ἀριθ. 2861.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς εὐγενεσιτάτους προκρίτους τῆς Ὑδρας.

Ἐλήφθη τὸ ἀπὸ 18 τοῦ τρέχοντος διὰ τοῦ γραμματοκομιστοῦ ἐρχομένου ἀπὸ Σκόπελον· ἡ Διοίκησις δὲν ἔλλειψε στέλουσα τὸν ἴδιον γραμματοκομιστὴν πρὸς τοὺς ἐκεῖ ὀλυμπίους καπετανέους διατάττουσα αὐτοὺς ν' ἀπεράσωσιν ἅπαντες μὲ τὰς φαμελίας των εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ὅπως ὀχυρωθῇ περισσότερον εἰς κάθε ἐνδεχομένην ἐχθρικὴν ἀπόβασιν· ὁ αὐτὸς ἀποστέλλεται αὐτόθεν, διὰ νὰ δώσετε καὶ ἡ εὐγένειά σας τὰς ἀνχακαίας ὁδηγίας.

Τὴν 18 ἰουλίου 1824, Ναύπλιον.

Ὁ πρόεδρος.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς.

Ἴδου καὶ ἡ διατογὴ πρὸς τοὺς ὀπλαρχηγοὺς ὀλυμπίους.

Περ. 6'. ἀριθ. 2862.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς γενναίους καπετανέους καὶ λοιποὺς ὀλυμπίους.

Ἡ Διοίκησις μετὰ χαρᾶς ἀνέγνωσε τὴν ἀναφοράν σας καὶ εἶδεν ἐξ αὐτῆς τὴν προθυμίαν καὶ τὸν διακαῆ ζῆλον ὅπου ἔχετε τὸ νὰ πολεμήσετε τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος.

Προλαβόντως ἡ Διοίκησις ἰδοῦσα τὴν τόσῃν τόλμῃν τοῦ ἐχθροῦ ὅπου ἔκαμεν ἔφοδον εἰς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, τὰς μεγάλας δυνάμεις του, καὶ ὅτι σκοπὸν ἔχει νὰ ἐξοντώσῃ τὴν θαλάσσιόν μας δύναμιν, διέταξε καὶ ἐξέπλευσαν ὅλα ὅσα ἱκανὰ τοῦ πολέμου ἑλληνικὰ πλοῖα, διὰ ν' ἀνθέξουν εἰς τὰς ὁρμὰς του· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἐνδεχόμενον μὴπως κάμουν κάμμιαν ἔφοδον, ὥς εἰς τὴν

νήσον τῶν Ψαρῶν, καὶ εἰς τὰς ἄλλας δύο θαλασσομαχοῦσας νήσους, ἠθέλησε νὰ τὰς ἐνισχύσῃ στέλλουσα στρατεύματα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐξαρκοῦσαν, διέταξε καὶ ὑμᾶς διὰ τῶν κυρίων προκρίτων τῆς Ὑδρας νὰ ἔλθετε εἰς τὴν νήσόν των· ἀλλ' ἄχρι τοῦδε δὲν ἐφάνητε, μ' ὅλον ὅτι ἔστειλε καὶ πλοῖα διὰ νὰ σᾶς μετακομίσουν καθὼς καὶ τὰς φαμελίας σας ἐκεῖ· ὅθεν διωρίσθη καὶ αὐθις, ἂν δὲν ἐξεκινήσατε, νὰ μεταβῆτε ὅσον τάχιστα εἰς Ὑδραν· λογίζεται ἀναγκαιοτέρα, ὅπου θέλει σᾶς προμηθεύσωσι καὶ ἀναγκαίως τροφὰς καὶ λοιπά.

Ἡ Διοίκησις ἐλπίζει ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸν σας ὅτι θέλετε μεταβῆτε ἐκεῖ.

Ἡ Διοίκησις ἐξασφαλίσασα τὰς δύο θαλασσομαχοῦσας νήσους μὲ στρατιωτικὴν δύναμιν ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον τῆς· ἀλλὰ τὸ αὐτὸ καθήκον ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὴν ὅταν μὲ ἱκετευτικὰς χεῖρας τὴν ἐδέοντο ἡ Εὐβοία, ἡ Κρήτη, ἡ Κάσσος καὶ τὰ Ψαρά.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἔπεμψε προβούλευμα εἰς τὸ Βουλευτικὸν περὶ αὐξήσεως τῶν πλοίων τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου.

Περ. β'. ἀριθ. 2601.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικόν.

Ἡ αἰφνίδιος καταστροφὴ τῆς νήσου Ψαρῶν παρὰ τοῦ σουλτανικοῦ στόλου, αἱ μεγάλαι προετοιμασίαι τοῦ σατράπου τῆς Αἰγύπτου κατὰ τῶν ναυτικῶν νήσων καὶ τῆς Πελοποννήσου καταντοῦν τὰ πράγματα τῆς Πατρίδος εἰς κρίσιμον περίστασιν. Ὅθεν εἰς διασκέδασιν τοῦ πανοικοῦ φόβου, ὅστις ἐπροξενήθη διὰ τὴν ἥτταν τῶν Ψαρῶν, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν νήσων τῆς Πελοποννήσου καὶ λοιπῆς Ἑλλάδος·

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ἐνέκρινε τὰ ἑξῆς·

Α'. Νὰ ἐκπλεύσωσιν ὅσον τὸ κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, ἐκτὸς τῶν διορισθέντων πενήντα ἐν πλοίων, καὶ ἄλλα τριά-

κοντα ἑννέα, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τούτων νὰ γίνη ἑννενήκοντα πλοῖα συναριθμούμενα καὶ τὰ ἀναγκαῖα πυραλωτά, ὥστε ἐν καιρῷ χρείας νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο διὰ νὰ κτυπήσωσι κατὰ θάλασσαν καὶ τὸν ἐπὶρχόμενον αἰγυπτιακὸν στόλον· τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ᾔηται ἡ πρώτη φροντίς τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου.

Β'. Ἐπειδὴ διὰ τὴν ἑκπλευσιν τῶν πλοίων αἱ δύο ναυτικαὶ νῆσοι ἔχουσι χρεῖαν στρατιωτικῆς δυνάμεως, ν' ἀποσταλῶσιν εἰς ἑκάστην τούτων ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν καὶ νὰ ἐνεργεῖται καὶ ἀπεστάλησαν μέρος.

Γ'. Ἐπειδὴ καὶ ἐνδεχόμενον ὁ αἰγυπτιακὸς στόλος νὰ ζητήσῃ νὰ κάμῃ ἀπόβασιν εἰς τὰ περάλια τῆς Πελοποννήσου, διὰ τοῦτο νὰ συστηθῶσι τρία στρατόπεδα γενικὰ, τὸ μὲν εἰς τὰς Πάτρας τὸ δὲ εἰς Γαστούνην, τὸ δὲ εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον, ἔχοντα ἀρχηγούς, τὸ μὲν πρῶτον τὸν Σ. Α. Λόντον, τὸ δευτέρον τὸν ὑπουργὸν τοῦ πολέμου Α. παπᾶ Γεωργίου, τὸ δὲ τρίτον τὸν Σ. Παναγιώτην Γιατράκον, μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ πολέμου Διονυσίου Μπούρτζινου

Τὸ δὲ Βουλευτικὸν ἐνέκρινε τὴν πρότασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ ἀπέστειλε τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα.

Περ. β'. ἀριθ. 995.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ' Ἐκτελεστικόν.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ προβουλεύματος, ὑπ' ἀριθ. 2601, περὶ ἑκπλεύσεως καὶ ἑτέρων πλοίων, ὥστε νὰ συμπεριληφθῶσι ἑννενήκοντα, ἐμπεριεχομένων καὶ τῶν ἀναγκαίων ἡφαιστείων, ἔτι καὶ περὶ τῆς κατὰ ξηρὰν ἐκστρατείας. Καὶ περὶ μὲν τοῦ δευτέρου ἀκολούθως δίδεται ἡ γνώμη τοῦ Βουλευτικοῦ, περὶ δὲ τῶν πλοίων ἐγκρίνει καὶ τὸ Βουλευτικόν· εἰς τὰ ὁποῖα νὰ συγκαταλεχθῶσι καὶ ἐκ τῶν ψαριανῶν πλοῖα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 10 ἰουλίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς, Ἰω. Σκανδαλίδης.

Ἐπανελθόντες οἱ ἀπεσταλμένοι τῶν ψαριανῶν εἰς

Σπέτσας εἶπον πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἡ Διοίκησις αὐξήσασα τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, δὲν συμπεριέλαβεν ὅλα τὰ ἰδικὰ των πολεμικὰ καὶ πυρπολικά. Ἡ εἶδησις αὕτη τοὺς κατετάραξε καὶ τοὺς κατελύπησε, διότι ἤλπιζον διὰ τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων των νὰ ὁδοῇ πόρος εἰς αὐτούς. Συνῆλθον δὲ εἰς γενικὴν συνεδρίαν μὲ κατήφειαν καὶ ἀγανάκτησιν καὶ μὲ ἀπελπισίαν διελύθησαν· ἀπεφάσισαν δὲ τὴν ἀποστολὴν πληρεξουσίων εἰς Ναύπλιον ἵνα αἰτήσουν ὀριστικῶς παρὰ τῆς Διοικήσεως ἵνα συμπαραλάβῃ αὕτη ὅλα τὰ διασωθέντα πολεμικὰ πλοῖα (α) καὶ πυρπολικά. Ἀπέστειλαν δὲ τοὺς πληρεξουσίου μὲ τὴν κάτωθεν ἀναφοράν.

Σεβαστὸν Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἐλήφθη σήμερον τὸ ὑπ' ἀριθ. 2645 σεβαστὸν ἔγγραφον, εἰς τὸ ὅποιον μὲ ἄκραν μας εὐχαρίστησιν ἴδομεν τὸ εἰς τὴν ὑπερτάτην εὐτυχὲς φθάσιμον τῆς πρώτης δόσεως τοῦ ἐν Ζακύνθῳ ἀποταμιευμένου μέρους τοῦ δανείου, καὶ ὅτι μὲ δευτέραν εὐκαιρίαν περιμένεται καὶ ἡ δευτέρα δόσις, προτρέποντές μας ἐνταυτῷ νὰ στείλωμεν δύο εὐυπολήπτους πατριώτας μας. Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, ἐξαποστέλλομεν δύο πληρεξουσίου μας τοὺς Κ. Νικόλαον Χ. Δημητράκη καὶ Ἀναγνώστην Μοναρχίδην, οἱ ὅποιοι διὰ ζώσης φωνῆς θέλουν σᾶς παραστήσει τὰς ἀνάγκας τῶν πλοίων μας καθὼς καὶ τοῦ δυστυχοῦς λαοῦ μας.

Ἐκ Σπετσῶν, τὴν 11 ἰουλίου 1824.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν διασωθέντων ψαριανῶν

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν οὐδόλως κάμει μνείαν εἰς

(α) Τοῦ Νικολῆ Ἀποστόλη, Ἀνδρέου Γιαννίτση, Νικολάου Ἀργύρη, Γ. Σκανδάλη, Ν. Χ. Δημητράκη, Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιά, Γεωργίου Χ. Δημητράκη, Γεωργίου Ἀποστόλη, Ἀνδρέου Δομεστίνη, Γεωργίου Χ. Μικέ, Νικολάου Χ. Ἀλεξανδρῆ, Νικολάου Καρακωνσταντῆ, Ἐμμανουὴλ Βαλαβάνου, Ἀναγνώστη Τζωτζή, Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελλῆ, Ἀναγνώστη Μπουρέκα καὶ ἑπτὰ πυρπολικά.

τὴν ἀναφορὰν τῆς περὶ τῆς λύπης καὶ τῆς ἀγανακτικῆς
σεως τῶν ψαριανῶν, διότι παρήγγειλε νὰ τὰ ἐκθέσωσι
διὰ ζώσης.

Ἡ Διοίκησις τὰ περὶ σχηματισμοῦ καὶ ἐκπλεύσεως
τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου διέταξεν ὥς ἀκολούθως.

Περ. 6'. ἀριθ. 2733.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Ἡ Διοίκησις διὰ νὰ προλάβῃ τὰ κατὰ θάλασσαν μεγάλα κι-
νήματα τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ ματαιώσῃ τὰ ὀλέθρια σχέδιά των, διέ-
ταξε νὰ ἐκπλεύσουν ἐννεῆντα τέσσαρα πλοῖα ἐλληνικά, συμπερι-
λαμβανομένων καὶ τῶν μπουρλότων, ἀπὸ τὰς τρεῖς θαλασσομαχού-
σας νήσους, διὰ ν' ἀπαντήσουν τὰς μεγάλας προπαρασκευὰς τῶν
ἐχθρῶν, καὶ τὰ πομπώδη ἐκεῖνα καὶ τὸν καταπυρπολήσουν· ὅθεν
τὸ ὑπουργεῖον διατάσσεται νὰ δώσῃ τὴν τακτικὴν ταύτην προει-
δοποίησιν· ἡ νῆσος Ὑδρα νὰ προετοιμάσῃ 47, ἡ νῆσος Σπετσῶν
32, ἡ νῆσος Ψαρῶν 15.

Τὰ ὁποῖα νὰ ἦναι ἕτοιμα καὶ καλῶς ἐφωδιασμένα εἰς κάθε δια-
ταγὴν τῆς Διοικήσεως.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 14 ἰουλίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος Γ. ΚΟΙΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Παραγιώτης Μπότασης, — Ἰω. Κωλέττης, — Α. Σπηλιω-
τάκης.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς,
Π. Γ. Ρόδιος.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τῆς ἐπομένης ἀνα-
φορᾶς τοῦ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν προσδιορίζει τὴν μη-
νιαίαν μισθοδοσίαν ἐκάστου πλοίου διὰ τὴν ἐκστρα-
τείαν.

Περ. 6'. ἀριθ. 908.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Ἐλήφθη ἡ ἀπὸ 14 τοῦ ἰστημένου καὶ ὑπ' ἀριθ. 2733 διατα-

γῇ τῆς Σ. Διοικήσεως, εἰδοποιῶσα ὅτι διὰ νὰ ματαιωθῶσι τὰ ὀ-
λέθρια σχέδια τοῦ ἐχθροῦ διέταξε νὰ ἐκπλεύσουν ἐννενηντα τέσ-
σαρα πλοῖα ἐλληνικά, ἐμπεριεχομένων καὶ τῶν ἡφαιστειῶν ἀπὸ τὰς
τρεῖς θαλασσομαχούσας νήσους καὶ προσδιορίζει ἐκάστης νήσου
τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων. Ὅθεν καὶ διατάττει τὸ ὑπουργεῖον τῶν
ναυτικῶν νὰ δώσῃ τακτικὴν εἰς τὰς νήσους προειδοποίησιν ὥστε
νὰ ἦναι ἔτοιμα καὶ καλῶς ἐφωδιασμένα πρὸς ἐκπλευσιν, ἅμα δο-
θείσης διαταγῆς τῆς Διοικήσεως.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν θέλει δώσει ὅσον τάχος τὰς ἀνη-
κούσας διαταγὰς εἰς ἐκάστην νῆσον διὰ νὰ ἐτοιμάσωσιν ὡς δεῖ τὰ
διορισθέντα εἰς αὐτὴν πλοῖα· ἀλλὰ ταῦτα διὰ νὰ ἐτοιμασθῶσι καὶ
καλῶς ἐφωδιασθῶσι ὥστε νὰ ἦναι ἱκανὰ πρὸς ἀντιπαράταξιν καὶ
ματαίωσιν τῶν σχεδίων τοῦ ἐχθροῦ, ἀναγκαιοῖ κατὰ τὴν χρεῖαν
τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν αἱ νῆσοι, διὰ τὴν
προπαρασκευὴν καὶ ἐτοιμασίαν τῶν πλοίων ἐνὸς ἐκάστου, χίλια
τάλληρα διὰ τὸν πρῶτον μῆνα καὶ παροῦσαν ἐκπλευσιν, καὶ ταῦ-
τα νὰ μετρηθῶσιν ὅσον τάχος εἰς τὸ ὑπουργεῖον διὰ νὰ πεμφθῶσιν
εἰς τὰς νήσους πρὸς ἐτοιμασίαν τῶν πλοίων, ὥστε ἅμα δοθείσης
διαταγῆς πρὸς ἐκεῖνα νὰ ἐκπλεύσουν.

Ἀναφέρεται λοιπὸν πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα καὶ καθ-
υποβάλλει ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς ἄνω εἰρημένους ἀνάγκας, καὶ εἰ μὲν
ἐπιτάξῃ τὴν ἄνωθεν πληρωμὴν τὰ πλοῖα ἐτοιμάζονται καὶ ἐφο-
διάζονται καὶ γίνονται ἱκανὰ πρὸς ἀντιπαράταξιν τοῦ ἐχθροῦ,
ἄλλως οὐ. Ἄς ἐγκρίνῃ καὶ διατάξῃ τὰ δέοντα πρὸς ἐκτέλεσιν
τῶν ὁδηγιῶν τῆς.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 14 ἰουλίου 1824.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς, Γ. Κ. ὦ π α ς.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐγκρίνει τὴν γνώμην τοῦ ὑπουρ-
γείου τῶν ναυτικῶν καὶ ἐπεμψε τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.
Περ. β'. ἀριθ. 2752.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Ἀνεγνώσθη ἡ κατὰ τὴν 14 ἰουλίου καὶ ὑπ' ἀριθ. 908 ἀναφορὰ

τοῦ ὑπουργείου τούτου, ἐκ τῆς ὁποίας παρατηρεῖται, ὅτι διὰ τὴν παροῦσαν ἐκπλευσιν ἀνάγκη εἰς ἕκαστον πλοῖον νὰ δοθῶσι χίλια τάλληρα, διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς ἀντιπαρατάξεως κατάστασιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ γνώμη τοῦ ὑπουργείου τούτου ἐνεκρίθη, καὶ διὰ τῆς ἐσωκλείστου διαταγῆς πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας θέλει παραλάβει ἐννεήντη τέσσαρες χιλ. ταλ. ἀριθ. 94,000 καὶ ἐγχειρήσει εἰς μὲν τὴν Ὑδραν . . . » 47,000
 εἰς δὲ τοὺς Σπετσιώτας, . . . » 32,000
 εἰς δὲ τοὺς ψαριανούς, . . . » 15,000

Ἐνταυτῷ θέλει διευθύνει καὶ τὰς ἀναγκαίας, ὁδηγίας, διορίζον τὴν ἐτοιμασίαν των καὶ ἐκπλευσίν των, ὅσον τὸ δυνατὸν ὀγρήγορα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 14 ἰουλίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΙΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Π. Μπότσης, — Ἰω. Κωλέττης, — Α. Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,
 Π. Γ. Ῥόδιοις.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 919 ἐγγράφου του πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας προσκαλεῖ αὐτὸ νὰ πληρώσῃ εἰς τὰς νήσους διὰ τὴν ἐκπλευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου

Εἰς Ὑδραν, τάλ. χιλ. 47,000

Εἰς Σπέτσας, » » 32,000

Εἰς Ψαρά, » » 15,000.

Ἄτινα καὶ ἐπληρώθησαν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ νὰ τεθῇ καὶ ἡ τάξις εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. β'. ἀριθ. 910.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ Διοίκησις τώρα ἔχει πόρον εἰς τὸ νὰ πληρώνη τοὺς μισθοὺς τῶν ναυτῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, καὶ διὰ νὰ φυ-

λαφθῇ εἰς τὸ ἐξῆς ἡ εὐταξία τῶν πλοίων καὶ ναυτῶν, τὸ ναυτικὸν ἐγκρίνει ὅτι νὰ διορισθῶσιν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν δύο ἐπιτροπαὶ θαλασσοπολεμικαί, ἡ μὲν εἰς Ὑδραν, ἡ δὲ εἰς Σπέτσας καὶ ἐκάστη τούτων νὰ σύγκειται ἀπὸ τέσσαρα ὑποκείμενα ἐκλελεγμένα καὶ εἰδήμονα τῆς θαλάσσης, ἔχοντα ὑπόληψιν καὶ ἀρετὴν, δύο ἐξ Ὑδρας, δύο ἀπὸ Σπέτσας καὶ δύο ἀπὸ Ψαρᾶ, καὶ δύο ἕτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς ἐπικρατείας· καὶ ἡ μὲν τῆς Ὑδρας ἐπιτροπὴ νὰ διορισθῇ εἰς τὸ νὰ ἐξετάσῃ καὶ ἐξετάζῃ ἐκάστου πλοίου τὸν κατάλογον τῶν ναυτῶν καὶ ἐνταυτῷ νὰ προσδιορίζῃ καὶ τὸν ἀριθ. τῶν ναυτῶν ἐκάστου πολεμικοῦ πλοίου καὶ νὰ ἐκπλεύσῃ μὲ τὰ πλοῖα Ὑδρας· ἡ δὲ ἑτέρα εἰς Σπέτσας ὅπου συνευρίσκονται καὶ τὰ τῶν Ψαρῶν πλοῖα διὰ νὰ κρατῇ τὰ ὅμοια, ἐφωδιασμένα ἀπὸ τοῦ μινιστερίου τῶν ναυτικῶν μὲ τὰς ἀνηκούσας διαταγὰς τῆς ἀδείας καὶ ἐξουσίας τοῦ κλάδου τούτου· καὶ τοιουτοτρόπῳ νὰ φυλάττεται ἡ εὐταξία τοῦ στόλου καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ ταμείου.

Προσέτι ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐχθρικός στόλος εἶναι διηρημένος εἰς δύο τμήματα, καὶ ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας εἶναι ὁ ἰσχυρότερος, νὰ διαιρεθῇ καὶ ὁ ἡμέτερος ὁμοίως εἰς δύο τμήματα, ὥστε καὶ ὁ ἰσχυρότερος νὰ ἐκπλεύσῃ κατὰ τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ, ὁ δὲ κατὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως· ἵνα εὐοδοθῇ αὕτη ἡ ἐκπλευσις τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου καὶ ματαιώσῃ τὰ κινήματα τοῦ ἐχθρικοῦ, ἀνάγκη πᾶσα νὰ διορισθῇ ἡ ἐπιτροπὴ νὰ ἐκλέξῃ ἡ μὲν τῆς Ὑδρας τοὺς ἀξιόους καὶ δεδοκιμασμένους ἐν ἀνδρείᾳ κυβερνήτας, ἡ δὲ τῶν σπετσειωτῶν τοὺς σπετσειώτας καὶ ψαριανούς· καὶ τοιαύτη ἐκλογὴ καὶ τάξις γενομένη, σὺν θεῷ, ἐλπίζεται νίκη ἡμετέρα, καὶ ὄλεθρος τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ κινήματων αὐτοῦ.

Διὸ καὶ καθυποβάλλει ταῦτα, ὡς ἀναγκαῖα καὶ ἐπωφελῆ, ὑπ' ὄψιν τῆς Διοικήσεως καὶ ἃς ἐγκριθῶσι καὶ διορίσῃ καὶ ἐκλέξῃ τὰ ὑποκείμενα τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ διατάξῃ τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐνεργήσῃ τὴν διαταγὴν τῆς.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 15 ἰουλίου 1824.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Γ. Κ ὠ π α ς.

Αἱ ἐπιτροπαὶ αὖται δὲν ἔλαβον χώραν, διότι κύριοι τῶν πλοίων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἦσαν οἱ πολῖται καὶ οὐχὶ ἡ Διοίκησις· ἐναπέκειτο λοιπὸν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν πλοίων νὰ τὰ διευθύνωσιν οἱ ἴδιοι εἰς τὰς ἐκστρατίας ἢ νὰ διορίζωσι πλοιάρχους ὁποίους αὐτοὶ ᾔθελον.

Ἡ Διοίκησις ἔδωκε τὰς ἀκολούθους ὁδηγίας εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν.

Περ. β'. ἀριθ. 273 ι.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Ἐπειδὴ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα θέλουν ἔβγῃ ἤδη εἰς τὰ πανιά, διὰ νὰ τρέξωσιν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, καὶ νὰ ματαιώσωσι τὰ κατὰ τῆς πατρίδος ἡμῶν ὀλέθρια σχέδιά του, εἶναι ἀνάγκη νὰ συντροφευθῶσι συγχρόνως ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο μὲ τὰς ἐφεξῆς ὁδηγίας·

α.) Οἱ ναύαρχοι καὶ ὑποναύαρχοι τῶν νήσων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν, ὅλοι ὁμοφώνως νὰ τρέξωσιν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τὰς τελευταίας του δυνάμεις καὶ ἐλπίδας του ἔρχεται ἐναντίον τῆς πατρίδος μας Ἑλλάδος, καὶ καθὰ μεταξὺ των ἐσυμβιβάσθησαν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο μοίρας, ἡ μία νὰ ἰχνηλατῇ τὸν σουλτανικόν, καὶ ἡ ἄλλη τὸν αἰγυπτιακόν στόλον, καὶ μὲ ἑλληνικὴν σταθερότητα νὰ ἐμποδίσωσι τὸν ἐχθρὸν, ἂν ᾔθελε κινηθῇ ἐναντίον τῶν ἐλευθέρων νήσων, καθὼς ἄδεται.

β.) Νὰ προσέχωσιν, ὥστε νὰ μὴν ἐγγίσωσι ποσῶς τὴν οὐδετερότητα τῶν ξένων δυνάμεων· ἀλλὰ σεβόμενοι τὰς τοιαύτας σημαίας νὰ μὴν ἐμποδίσουν, ἐπ' οὐδενὶ προφάσει, τὸ ἐμπόριον τῶν πλοίων ξένης ὑπερασπίσεως.

γ.) Ἐπειδὴ πολλὰ πλοῖα εὐρωπαϊκὰ πιστοποιεῖται ὅτι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐπαπειλουμένην ἐκστρατείαν τοῦ Μεχμέτ-Ἀλή, ἀγκαλὰ καὶ ἐναντίον τῆς οὐδετερότητος, συμβοηθοῦν τὸν ἐχθρὸν μεταφέροντες πολεμεφόδια, στρατεύματα κτλ. καὶ ὥς ἐκ δικαιώματος ἐθνικοῦ, κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2652 προκήρυξιν, πρέπει νὰ τοὺς μεταχειρισθῶμεν ἐχθρικῶς, μόνον τοῦτο τοιαῦτα πλοῖα ἢ

Διοίξεις θεωρεῖ εὐλογον νὰ μένωσιν ἀπείρακτα εἰς περίστασιν ὅπου δὲν ἤθελον κάμει παραμικρὰν ἀντίστασιν, νὰ διευθύνωνται εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ πρὸς τοὺς συγκροτοῦντας τὸ πλήρωμα νὰ δεικνύεται κάθε εἶδος φιλανθρωπίας.

Τῇ 14 ἰουλίου, 1824.

(Τ. Σ) Ὁ πρόεδρος.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς.

Ἐπανελθόντες εἰς Σπέτσας ἐκ Ναυπλίου οἱ πληρεξούσιοι τῶν ψαριανῶν ἀνήγγειλαν εἰς τοὺς συμπολίτας των, ὅτι τὰς προτάσεις των περὶ παραλαβῆς εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον τῶν διασωθέντων πολεμικῶν καὶ πυρπολικῶν πλοίων, δὲν παρεδέχθη ἀπάσας ἡ Διοίξεις, ἀλλὰ παρεδέχθη μόνον δέκα πολεμικά καὶ πέντε πυρπολικά· εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ πρόεδρος Κουντουριώτης ὅ,τι καὶ τὸν ἰούνιον εἶπεν εἰς τοὺς παραστάτας των, δηλαδὴ «ὅτι τὰ πολεμικά των πλοῖα εἶναι μικρά» τοὺς ὑπесχέθη δὲ μὲ λόγον τιμῆς ὅτι τὰ μὴ συμπεριληφθέντα πλοῖα εἰς τὸν στόλον θέλουσι τὰ μεταχειρισθῇ εἰς τοὺς ἀποκλεισμούς.

Ἀκούσαντες τὰς ἀποφάσεις ταύτας οἱ ψαριανοὶ ἐλυπήθησαν κατάκαρδα, διότι ἤλπιζον πόρον διὰ τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων των. Ἄλλ' ἡ Διοίξεις ἀντὶ νὰ τοὺς χορηγήσῃ τοὺς ὑστέρησε πόρον. Ἰδοὺ ἄρχεται ἡ καταδίωξις τῆς Διοικήσεως.

Τὸ Βουλευτικὸν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 755 προβουλεύματός του, τῇ 21 ἀπριλίου 1824, προσδιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων τοῦ στόλου εἰς 51 πολεμικά καὶ 14 ἡφαίστεια, λέγον νὰ φυλαχθῇ ἡ συμφωνηθεῖσα μεταξὺ τῶν τριῶν νήσων ἀναλογία (ἴδε συμφωνίαν τῶν προκρίτων τῶν νήσων σελ. 268· κατ' αὐτὴν ἡ μὲν Ὑδρα εἶχε 21, αἱ δὲ Σπέτσαι καὶ τὰ Ψαρά ἀνὰ 15.) Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ Διοίξεις ἠῤῥξῃσε τὰ πλοῖα τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ὥφειλε ν' αὐξήσῃ καὶ τὴν ἀναλογίαν τῶν ψαριανῶν πλοίων, μολονότι δὲν εἶχον ὅσα ἡ ἀναλογία των ἀπῆτει, τοῦτέ-

στιν 26· εἶχον ὁμως πολεμικά διασωθέντα 16 καὶ πυρπολικά 7 τὸ ὅλον 22. Ταῦτα ὥφειλε νὰ τὰ συμπαραλάβῃ καὶ διότι ἦτο δίκαιον καὶ χάριν φιλανθρωπίας, διότι εἶχε χρήματα καὶ ἐμισθοδότηι τὰ πλοῖα καὶ ἐπομένως ἤθελε τοὺς δώσῃ πόρον ζωῆς. Πρὸς τούτοις ἐθεώρησαν οἱ ψαριανοὶ ὅτι ἐνῶ αὐτοὶ εἶχον τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔνεκα τῆς σφαγῆς καὶ αἰχμαλωσίας, ἡ Διοίκησις παρ-
βίαζε τὰ δικαιώματά των ἀθετήσασα τὰς ὑποσχέσεις της, ὅτι θὰ τοὺς δώσῃ πόρον καὶ θὰ τοὺς περιθάψῃ.

Ἡ Διοίκησις μετὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ψαρῶν καταλη-
φθεῖσα ὑπὸ πανικοῦ φόβου καὶ ἀπελπισίας καὶ βλέπουσα ὅτι ἔπαθε τοῦτο καὶ τὸ λοιπὸν ἔθνος, ἀγνοοῦσα δὲ ποῦ μέλλει νὰ κινήσῃ ὁ ἐχθρὸς προσεπάθησε πολυειδῶς τὴν ἐμψύχωσιν τοῦ ἔθνους· οἱ δὲ ψαριανοὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἔπραξαν ὅτι ἠδύναντο· ἀπέσειλαν δὲ καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖά των εἰς Ψάρᾱ. Ἀκολούθως ὁμως ἰδοῦσα ὅτι ὁ ἐχθρικός στόλος δὲν ἐκινήθη κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀ-
πεσύρθη ἐξ ἀδυναμίας εἰς Μιτυλήνην, μὴ βλέπουσα δὲ καὶ τὸν αἰγυπτιακὸν στόλον εἰς τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας, ἐθεώρησε πρὸς ὥραν τὸν κίνδυνον ἀπομεμακρυσμένον τοῦ ἔθνους καὶ τῆς κεφαλῆς της· λαβοῦσα δὲ καὶ τὰ χρήματα τοῦ δανείου εἰς χεῖράς της ἔδειξε τὸ κατὰ ψαριανῶν πάθος της, καὶ μάλιστα ὁ πρόεδρος αὐτῆς· καὶ ἠθελεν εἶναι ὑποφερτὸς ὁ διωγμὸς οὗτος ἐὰν περιωρίζετο ἕως ἐδῶ, τούτέστιν εἰς τὸ νὰ ἔχωσιν οἱ ψαριανοὶ εἰς τὸν στόλον πάντοτε δέκα πολεμικά καὶ πέντε πυρπολικά, ἀλλὰ κατωτέρω θέλω ἱστορήσει μεγαλῆτερον διωγμὸν τῶν ψαριανῶν, διαμένοντος τοῦ Κουντουριώτου εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Οἱ δὲ πρόκριτοι Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ὅτε ἐκινδύνευε ἡ Εὐβοία, ἡ Κρήτη, ἡ Κάσσος, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὰ Ψάρᾱ ἔλεγον ὅτι τὰ πλοῖα δὲν ἐκπλέουσιν ἄνευ χρη-

μάτων, ἐνῶ τὰ Ψαρά εἶχον ἔτοιμα τὰ πλοῖά των ὡς ἀπεδείχθη ἀνωτέρω· ὅτε δὲ οἱ πρόκριτοι Ὑδρας εἶδον ἐνώπιόν των τοὺς διεσχορπισμένους ψαριανούς, τὴν 23 Ἰουνίου, ἔγραψαν εἰς τὴν Διοίκησιν «διὰ τὸν θεόν . . . » ἄφοῦ ἐχάσαμεν τὰ Ψαρά καὶ τὰ πλούτη των μᾶς μένει ἀκόμη πολὺ νὰ ἔχωμεν τὰ καράβιά των καὶ τοὺς οὐαύτας των» οἱ ψαριανοὶ ἐν ὅλῃ τῇ δυστυχίᾳ των ἐπανήλθον εἰς τὰ πλοῖά των καὶ ἐξετέλεσαν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος των. Οἱ δὲ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν θεωροῦντες τὴν ἀθλιότητά των μὲ ἀλλεπαλλήλους ἀναφορὰς παρακαλοῦσι τὴν Διοίκησιν νὰ περιθάλψῃ τοὺς ψαριανούς καὶ ἐπικαλοῦνται μάρτυρα τῶν αἰσθημάτων των τὸν διερευνῶντα τὰς ἀνθρωπίνους καρδίας. Ἦδη θεωροῦντες τὴν Διοίκησιν ἔχουσιν χρήματα εἰς χεῖράς της ἄφθονα, τὰ τοῦ δανείου, καὶ αὐτοὶ οἱ σπετσιῶται τοὺς ἐγκατέλειψαν καὶ ἐλησμόνησαν ὅ,τι ἔγραφον πρὸ τινων ἡμερῶν. Ἐὰν ἡγάπων τοὺς ψαριανούς καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ὕδραῖοι ὥφειλον βλέποντες τὴν καταφορὰν ταύτην τῆς Διοικήσεως νὰ παρωτρύνωσιν αὐτὴν εἰς ὅτι τὰ δικαιώματα τῶν ψαριανῶν ἀπήτει, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἡ φιλάνθρωπία. Ἰδίως δὲ ὥφειλε ὁ δυνατὸς τῆς Ὑδρας Λάζαρος Κουντουριώτης αὐτάδελφος τοῦ προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ νὰ προσπαθήσῃ νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ἀναλογία τῶν πλοίων τῶν νήσων, τῆς μὲν Ὑδρας ἀπὸ 47 εἰς 43, τῶν δὲ Σπετσῶν ἀπὸ 32 εἰς 29 καὶ ν' αὐξηνηθῶσι τῶν ψαριανῶν ἀπὸ 15 εἰς 22, ὅσα διεσώθησαν πολεμικὰ καὶ πυρπολικά.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ δις κατηγόρησε τὰ πλοῖα τῶν ψαριανῶν ὡς μικρὰ καὶ τῶντι ταῦτα ἦσαν μικρότερα τῶν δύο ἄλλων ναυτικῶν νήσων. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐσήμαινε καθόλου· διότι ἡ δύναμις τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου δὲν παρήγετο ἀπὸ τῆς δυνάμεως τῶν πλοίων ἀλλ' ἀπὸ

τὰ πυρπολικά· ἀλλὰ εἰς αὐτὰ οἱ ψαριανοὶ ἦσαν ἐπιτη-
δειότεροι καὶ τολμηρότεροι.

Τῶν δὲ πολεμικῶν πλοίων ὁ ὀπλισμὸς ἦτοι ἡ ὀλκὴ
τῶν πυροβόλων τῶν ψαριανῶν πλοίων ἦτον ἡ αὐτὴ μὲ
τῶν πλοίων τῆς Υἱδρας καὶ Σπετσῶν, ἡ δὲ πειθαρχία
τῶν πληρωμάτων ἦτο ὁμοία τοῦλάχιστον μὲ τὴν τῶν
δύω ἄλλων νήσων ἐπίσης καὶ ἡ πρὸς τὰ ναυτικά ἐξάσκη-
σις τῶν πληρωμάτων ἦτον ἡ αὐτή. Δὲν δύναμαι λοιπὸν
νὰ ὑποθέσω ἄλλο τι ἢ φθόνον εἰς τὰ στήθη τοῦ προέδρου,
καὶ ὅτι ἔνεκα τοῦ φθόνου τούτου κατηγόρησε τὰ πλοῖα
τῶν ψαριανῶν. Ἀλλως τε καὶ ἐκεῖνα τῶν ἄλλων νήσων
ἦσαν πολὺ μικρότερα τῶν ἐχθρικῶν.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πλοίων ἀπὸ Ψαρὰ, ὁ ναύαρ-
χος τῶν Ψαρῶν ἔγραψε πρὸς τὸν Λάζαρον Κουντου-
ριώτην ἀπὸ Σπέτσας, ὅστις τοῦ ἀποκρίνεται διὰ τοῦ ἀ-
κολούθου ἐγγράφου.

Κύριε καπετὰν Νικολῇ Ἀποστόλῃ.

Ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἐπιστολὴν σας, ἐπληροφορήθην τὴν αὐτόθι
ἐπιστροφὴν σας· ὅ,τι δεῖ, ἐκάματε τὸ κατὰ δύναμιν διὰ νὰ ἐπι-
μείνετε εἰς τὸν ἀγῶνα· ἤδη ἀπὸ τὸν καπετὰν Ἀνδρέαν Μιχαύλην
εἰδοποιήθην, ὅστις μάλιστα μοι ἔγραψε καὶ τὴν γενναίαν ἀπόφασίν
σας διὰ νὰ ὑψερηθῆτε καὶ τοῦ διασωθέντος πλοίου σας ὅπως κατα-
πείσητε τοὺς συντροφοναύτας σας τοῦ νὰ μὴν ἀναχωρήσουν· (α)
μένει δὲ ὑπομονή, ἐάν δὲν ἡμπορέσητε νὰ τοὺς καταπείσητε,
ἄγχαλὰ καὶ αὐτοὶ εἶχαν τρόπον τινὰ δίκαιον εἰς τὴν περίστασιν
καὶ εἰς τὴν ἀνοικονομίαν εἰς τὴν ὁποίαν ἄφισαν τὰς φαμηλιάς
των· ἅς παρηγορηθῶμεν ὅλοι μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θέλο-
μεν κάμει τακτικωτέρας ἐκστρατείας διὰ νὰ ἐκδικηθῶμεν τὸν ἐχ-
θρὸν διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος σας, καὶ ν' ἀποβάλλω-
μεν τοιούτους κινδύνους ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐλληνικὸν τόπον.

Ταῦτα καὶ εἰλικρινῶς ἀπαζόμενός σας. Μένω.

Υἱδρα, τῇ 11 ἰουλίου 1824.

Ὁ πατριώτης καὶ ἀδελφός

Λάζαρος Κουντουριώτης.

(α) Ἴδε τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐκστρατείας εἰς τὸν Β'. τόμον, εἰς ἀπο-
μνημονεύματα τῶν ναυμαχιῶν, περὶ τῆς ἀναχωρήσεως.

Ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης γνωρίζων ἀπὸ τὰς πληροφορίας τοῦ Μιαούλη τὰ αἰσθήματα τοῦ ναυάρχου τῶν Ψαρῶν, ὁμολογεῖ αὐτὰ καὶ τὴν δυστυχίαν τῶν ψαριανῶν ἀλλὰ τὴν παρηγορίαν, ἣν δίδει εἰς τὸν ναύαρχον τῶν Ψαρῶν ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς θὰ κάμωσι τακτικωτέρας τὰς ἐκστρατείας δὲν τὴν ἐξεπλήρωσε· διότι βλέπων τοὺς ψαριανούς περιφρονουμένους καὶ ἀδικουμένους, ἡδιαφόρει, ἐνῶ ἡδύνατο νὰ τοὺς βοηθήσῃ.

Οἱ ψαριανοὶ ἔχοντες διαταγὰς τῆς Διοικήσεως διὰ τὴν Μονεμβασίαν ἐπεβίβασαν τὰς οἰκογενείας των εἰς τὰ πολεμικά των καὶ πυρπολικά πλοῖα, μετέβησαν ἐκεῖ, ἐτοποθέτησαν τὰς οἰκογενείας των καὶ ἐτοίμασαν τὰ προσδιωρισμένα πλοῖα πολεμικά καὶ πυρπολικά διὰ τὴν ἐκστρατείαν· ἦσαν δὲ ταῦτα τοῦ Νικολάου Ἀποστόλη, Ἀνδρέου Γιαννίτση, Νικολάου Καρακωνσταντή, Νικολάου Χ. Ἀλεξανδρῆ, Γεωργίου Χ. Δ. Κοτζιᾶ, Νικολάου Ἀργύρη, Νικολάου Χ. Δ. Κοτζιᾶ, Ἰωάννου Ἀποστόλου, Γεωργίου Σκανδάλη καὶ Ἀνδρέου Κουτσούκου· διευθυνταὶ τῶν πυρπολικῶν ἦσαν Κ. Κανάρης, Δ. Παπανικολῆς, Νικόλαος Βρατσάνος, Ἀνδρέας Βροῦλος καὶ Κ. Νικόδημος. Πρὶν δὲ ἀναχωρήσωσι τὰ πλοῖα ἐξελέξαντο νέα μέλη ἐπιτροπῆς, τὸν Χ. Ἀναγνώστην Δομεστίνην, Χ. Ἰωάννην Ἀργύρην καὶ Ἀναγνώστην Μοναρχίδην. Ἀνεχώρησαν δὲ ἀπὸ Μονεμβασίαν τὴν 18 ἰουλίου 1824 διευθυνόμενοι κατὰ τοῦ βυζαντινοῦ στόλου. Ἐν τούτοις δὲν ἐπεβιβάσθησαν πάντες οἱ ψαριανοὶ εἰς τα πλοῖά των ὥς μὴ γενόμενα ὅλα δεκτά· ὥστε ἔμειναν ἐκεῖ ἀρκετοὶ ἐνδεεῖς καὶ ἄποροι.

Ἡ Διοίκησις πληροφορηθεῖσα τὴν προπαρασκευὴν τοῦ βυζαντινοῦ στόλου ἀπέστειλε τὴν κάτωθι διαταγὴν πρὸς τοὺς προκρίτους τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων. Ἰδοὺ ἡ πρὸς τοὺς ψαριανούς.

Περ. 6'. ἀριθ. 3010.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τοὺς προκρίτους Ψαρῶν.

Ἀπὸ διαφόρους ἀξιοπίστους πληροφορίας ἰδεάζεται ἡ Διοίκησις, ὅτι ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐχθρικός στόλος σκοπεύει μετὰ τὸ μπαηράμι του νὰ κινηθῇ ἐναντίον τῆς Σάμου μὲ ἱκανὰς δυνάμεις. Τὸ προχθесινὸν θλιβερὸν συμῖεβηκὸς, ἀδελφοί, τῶν Ψαρῶν καὶ ἡ ἀπουσία τοῦ στόλου μας συμπεραίνετε βέβαια εἰς ποίαν δειλίαν εἶναι ἐπόμενον νὰ κρατῇ τοὺς πατριώτας αὐτῆς τῆς νήσου· αὐτοί, κατ' ἐκεῖνο ὅπου πληροφορούμεθα, ἔχουν σκοπὸν ν' ἀντιπαρταχθῶσιν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ καὶ μέχρι τοῦδε τὰς περισσοτέρας φαρμελίας των τὰς ἐτράβηξαν εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη· μόλον τοῦτο αὐτοὶ χωρὶς ναυτικὴν δύνάμιν δυσκόλως ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀδύνατον ν' ἀποκρούσωσι τόσας δυνάμεις ἐχθρικός. Συλλογισθῆτε ὅτι ἂν τὸ ἔθνος μας χάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν σημαντικὴν νῆσον, χάνει τὴν ὑπόληψίν του σχεδὸν κοντὰ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη· ἐκτὸς τούτου καὶ ὁ ἐχθρὸς ἔτι μᾶλλον θέλει ἐμψυχωθῇ, καί, τὸ χειρότερον, ἀφοῦ κατορθώσῃ τοιαύτας σημαντικὰς φωλεὰς εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, βλέπετε πολλὰ καλὰ πόσον ἀναγκαῖον εἶναι νὰ προφθάσωσι τὸ ὀγληγορότερον εἰς Σάμον τὰ καράβιά μας, τὰ ὅποια βέβαια θέλουν ἐμποδίσῃ καθε σχέδιον τοῦ ἐχθροῦ. Κάμετε λοιπὸν, ἀδελφοί, τὰ ἀδύνατα δυνατὰ καὶ συνεννοηθῆτε μὲ τοὺς ἀδελφούς ὑδραίους, καὶ σπετσίωτας καὶ ξεκινήσετε ἀμέσως διὰ Σάμον ὅσα πλοῖα εἶναι διωρισμένα ἐναντίον τοῦ στόλου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ τοῦλάχιστον ὅσα πρὸς τὸ παρὸν εἶναι ἔτοιμα. Μὴν ἀργοπορήσετε παντελῶς διότι ὁ ἐχθρὸς σχεδὸν εἶναι ἔτοιμος νὰ κινηθῇ.

Τῇ 25 ἰουλίου 1824.

Ἐνταῦθα ἡ Διοίκησις ἐκπληρώσασα ὅ,τι τὸ καθήκον τῆς τῇ ἐπέβαλλε, δικαίως ἔλεγεν ὅτι ἂν τὸ ἔθνος χάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν σημαντικὴν νῆσον χάνει τὴν ὑπόληψίν του παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι, καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐμψυχώνεται ἀφοῦ κατορθώσῃ νὰ ἔχῃ σημαντικὴν φωλεὰν εἰς τὸ Αἰ-

γαῖον πέλαγος· πάντα δὲ ταῦτα θέλει ἐμποδίσαι ἡ ἐκ-
πλευσις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου.

Ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας μοῖρα τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἴ-
χεν ἐκπλεύσει τὸν μάρτιον, ἡ δὲ τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως τὸν ἀπρίλιον καὶ κατέστρεψαν τὴν Κρήτην, τὴν Εὐ-
βοϊαν, τὴν Κάσσον καὶ τὰ Ψαρά· ἡ δὲ Διοίκησις δὲν συ-
νησθάνετο ὅτι ἡ κυρίευσις τῶν σημαντικῶν τούτων με-
ρῶν γίνονται φωλεαὶ εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ ὅτι ἡ ὑπόλη-
ψις τοῦ ἔθνους χάνεται παρὰ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι καὶ δὲν
διέταξε τὸν στόλον νὰ ἐκπλεύσῃ ἵνα ματαιώσῃ τὰ σχέ-
διά του, ἐνῶ μάλιστα ἠδύνατο νὰ τὰ ματαιώσῃ.

Οἱ παραστάται τῶν ψαριανῶν ἐπιθυμοῦντες τὴν ἀπε-
λευθέρωσιν τῶν αἰχμαλωτισμένων οἰκογενειῶν τῶν συμ-
πολιτῶν των, ἔδωκαν εἰς τὸ Βουλευτικὸν σῶμα τὴν ἀ-
κόλουθον ἀναφοράν.

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικόν.

Πόσον ἡ πατρίς μας καὶ νῆσοι Ψαρά ἀντέστη κατὰ τοῦ ἐχ-
θροῦ, ἀφ' ἧς ὥρας αὕτη πρώτη ὕψωσε τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν,
ὁποίας δὲ βλάβας ἐπροξένησεν εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ ἐστάθῃ τὸ
προπύργιον τῆς θαλασσίας δυνάμεως, ταῦτα οὐ μόνον τὸ Σ. τοῦ-
το Σῶμα, ἀλλὰ καὶ ἅπαν τὸ πανελλήνιον τὰ γινώσκει καλῶτατα·
ὁποῖαν δὲ πάλιν λύπην συναισθάνθη ἅπανα ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς
εἰς τὴν καταστροφὴν αὐτῆς, καὶ τοῦτο ὁμολογούμενον. Καθὼς λοι-
πὸν αὕτη εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὑπάρξεώς της ἡσφάλιζεν ἅπασαν τὴν
ἐπικράτειαν ἀπὸ τὰς διὰ θαλάσσης εἰσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ, οὕτω καὶ
τώρα νὰ μὴ μείνῃ παρημελημένη καὶ ἀπερίθαλπτος. Ὡς ἐκ μέ-
ρους τῆς πατρίδος μας ἀναφερόμεθα σήμερον εἰς τὸ Σ. τοῦτο Σῶ-
μα ἡμεῖς οἱ παραστάται αὐτῆς, καὶ ἐξαιτούμεθα τὰ ἀκόλουθα.
Πληροφορούμεθα μὲ βεβαιότητα ὅτι πολλαὶ φαμελῖαι ψαριναὶ
εὐρίσκονται αἰχμαλωτισμέναι ἀπὸ τοὺς ἀγαρηνοὺς εἰς Σμύρνην,
Χίον, Μιτυλήνν, καὶ Κουσάντασι, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἐλευθε-
ρωθῶσιν ὅταν θελήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ ἡ Σ. Δ. Ὅθεν παρακαλοῦμεν
νὰ ναυλωθῇ ἐν πλοῖον εὐρωπαϊκὸν παρὰ τῆς Διοικήσεως, νὰ ἐπιβῇ

εἰς αὐτὸ ἓνας ἄνθρωπος· τῆς Διοικήσεως μὲ ἱκανὴν ποσότητα χρημάτων καὶ περιφερόμενος εἰς τὰ διαληφθέντα μέρη, νὰ ἐξαργυρώσῃ τὰς αἰχμαλωτισμένους ψαριανὰς φαμελίας· τοῦτο ἐνῶ ἔχει τὰ μέσα τὴν σήμερον ἡ Σ. Δ. νὰ τὸ ἐνεργήσῃ, εἶναι προσέτι καὶ δίκαιον· διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν καὶ αὐτοὺς νὰ μὴ παραβλέψῃ τοὺς δυστυχήσαντας ψαριανοὺς, ἀλλ' ὅ,τι δύναται νὰ τοὺς βοηθήσῃ, καὶ τόσον τάχιστα, προτοῦ νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας. Ἐλπίζομεν δὲ εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν συνδρομὴν τῆς Διοικήσεως νὰ φέρωμεν πάλιν τὴν ὑπόληψιν τῶν Ψαρῶν εἰς τὸν τόπον τῆς καὶ νὰ τὸν ἀποδείξωμεν, οἷον καὶ πρότερον, εὐέλπιδες, ὅτι ἡ Σ. Δ. δὲν θέλει παραβλέψῃ ταύτην τὴν δέησίν μας. Μένομεν μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Τῇ 29 ἰουλίου 1824.

Οἱ παραστάται τῶν Ψαρῶν.

Γεώργιος Καλαφάτης, — Ν. Γ. Λουμάκης, — Ν. Βελισάριος.

Κατὰ συνέπειαν τῆς ἀναφορᾶς ταύτης τῶν Ψαριανῶν παραστατῶν τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἀπέστειλε τὸ κάτωθεν προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. 6'. ἀριθ. 1090.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Οἱ παραστάται Ψαρῶν δι' ἀναφορᾶς των (τῆς ὁποίας περιλείεται ἀντίγραφον πρὸς πληροφορίαν τοῦ Σ. τούτου σώματος) παρίστησιν εὐλογοφανῆ αἰτήματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατ' ὀφειλὴν ἀδελφικὴν πρέπει νὰ τοὺς συνδράμῃ ἡ Διοίκησις. Ὅθεν καὶ τὸ Βουλευτικὸν ἐνέκρινεν, αὐτὰ μάλιστα ἐν ᾧ καθὼς οἱ ἴδιοι παρέστησαν, ἡ δαπάνη δὲν θέλει εἶναι μεγάλης ποσότητος, καὶ τὰ δοθησόμενα χρήματα νὰ ᾔναι εἰς λογαριασμὸν, τῶν ὅσα χρεωστοῦνται ὁμολογουμένως τῇ νήσῳ τῶν Ψαρῶν ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων· ὃ καὶ καθυποβάλλεται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Σ. τούτου Σώματος.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 29 ἰουλίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς, Ἰω. Σκαυδαλίδης.

Καὶ δίκαια καὶ φιλάνθρωπα θεωρεῖ τὸ Βουλευτικὸν τὰ αἰτήματα τῶν ψαριανῶν παραστατῶν καὶ τὰ ἐγκρίνει· κατ' ὀφειλὴν ἀδελφικὴν, λέγει ὅτι πρέπει νὰ τοὺς συνδράμῃ ἡ Διοίκησις, καθόσον μάλιστα ἡ δαπάνη δὲν θέλει εἶναι μεγάλη καὶ θέλει εἶναι εἰς λογαριασμὸν τῶν ψαριανῶν, εἰς ὅσα ὁμολογουμένως τοὺς χρεωστοῦσι. Ἄλλ' ἡ Διοίκησις παραγνώρισσα τὴν ὀφειλὴν τὴν ἀδελφικὴν ἤτοι τὴν χριστιανικὴν, οὔτε πλοῖον ἀπέστειλεν, οὔτε ἄνθρωπον, ἀλλ' οὔτε χρήματα ἐχορήγησε ἐνῶ τὰ δικαιώματα τῶν ψαριανῶν καὶ ἡ φιλάνθρωπία πρὸς αἰχμαλώτους ἀπῆτει νὰ προσδιωρίσῃ τότε ὅτε εἶχε τὰ χρήματα τοῦ δανείου, ποσότητά τινα διὰ λύτρα τῶν αἰχμαλώτων, ἅτινα ἤθελον καταλογισθῇ εἰς βάρος των κατὰ τὴν αἰτησίαν των. Ἄλλ' ἡ Διοίκησις δυσμενῶς πρὸς τοὺς ψαριανοὺς φερομένη παρεγνώρισε τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ τὴν χριστιανικὴν φιλάνθρωπίαν, περιφρόνησας τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βουλευτικοῦ εἰς τὰ αἰτήματα τῶν ψαριανῶν, ὡς περιεφρόνησε καὶ τὴν δυστυχίαν των. Κατωτέρω θέλω ἱστορήσει ἰδιαιτέραν τινὰ χρηματικὴν χορήγησιν διὰ τοὺς αἰχμαλώτους.

Οἱ δυστυχεῖς ψαριανοὶ καὶ παραστάται των ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των ἀπὸ τῆς ὁποίας ὀρμῶντες τοσάκις ἔβλαψαν τὸν ἐχθρόν καὶ ἐν ἧ εἶχον ἀφίσει τὰ ὅσα τῶν συγγενῶν των μνημονεύουσι συχνὰ λέγοντες «ἐλπίζομεν πάλιν εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς » τὴν συνδρομὴν τῆς Διοικήσεως νὰ φέρωμεν πάλιν τὴν » ὑπόληψιν τῶν Ψαρῶν εἰς τὸν τόπον της καὶ νὰ τὸν ἀπο» δεῖξωμεν ὡς καὶ πρότερον »· ἡ δὲ Διοίκησις κωφεύουσα εἰς ταῦτα πάντα τοὺς περιεφρόνησε καὶ αὖθις.

Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα κατὰ συνέπειαν ἀναφορᾶς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ψαριανῶν ἀπέστειλε τὸ κάτωθεν προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. 6'. ἀριθ. 1097.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἀπὸ τὰ ἐσιώκλαιστα ἔγγραφα τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ψαριανῶν πληροφορεῖται τὸ Σ. τοῦτο Σῶμα τὰ αἰτήματά των· τὸ Βουλευτικὸν ἐνέκρ.νε τὴν ἐπισκευὴν τῶν ἐθνικῶν οἰκιῶν, τῆς ὁποίας ἡ δαπάνη λογαριασθεῖσα δὲν εὐρέθη πλέον τῶν ὀκτῶ ἕως δέκα χιλιάδων γροσίων, ἥτις γενομένη, ἐνῶ ἀποκαθίσταται ἀλεξιτήριον τῶν δυστυχῶν ἀδελφῶν (ἐνόσω ἐκεῖ διατρίβουσι) σώζει καὶ τὰ ἐθνικά κτήματα, τὰ ὅποια ἐκποιούμενα φέρουσι τὸ ἰσότημον· περὶ δὲ τοῦ πόρου τῶν διασωθέντων ἀπόρων, γνωμοδοτεῖ τὸ Βουλευτικόν, ἡ ἐπαρχία τῆς Μονεμβασίας ἔχει ἐπάνω της μέρος τῶν περυσινῶν ἐθνικῶν εἰσοδημάτων, καὶ ὅλα τὰ ἐφετεινὰ, νὰ διορισθῇ μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ δύο ψαριανούς, δύο ἐντοπίους, καὶ ἀπὸ τὸν ἐπαρχον, ἥτις νὰ καταγράψῃ αὐτὰ, καὶ νὰ ἰδεάσῃ τὴν Διοίκησιν. Ἐντοσοῦτω κατὰ τὸ παρὸν νὰ προφθασθῶσιν αἱ ἐνδεεῖς φαμελῖαι τῶν ψαριανῶν καὶ κρητῶν μὲ 500 κοιλὰ σίτου ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως, καὶ ἀκολουθῶς ἐπισιτίζονται ἀπὸ τὰ περιττεύοντα τῆς Μονεμβασίας· τὸ δὲ περὶ τῶν μεινάντων τεσσάρων πλοίων, ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ ἐλήφθησαν εἰς σημείωσιν παρὰ τοῦ Σ. Ἐκτελ. τὸ Βουλευτικόν δὲν κάμνει ἄλλο, εἰμὴ νὰ ὑπενθυμίσῃ.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 31 Ἰουλίου 1824.

Ὁ Ἀρτιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ι. Σκαυδαλίδης.

Καὶ οὔτε ἡ μικρὰ αὕτη περίθαλψις ἐχορηγήθη. Τὰ μείναντα πλοῖα ἦσαν ἕξ, ἀλλὰ τὸ Βουλευτικόν ἐσημείωσε τέσσαρα, ἕξ ὧν τὸ ἐν μόνον, τὸ τοῦ Κωνσταντῆ Χ. Ἀγγελῆ ἀπέστειλεν ἡ Διοίκησις εἰς ἀποκλεισμόν τῆς Μοθώνης καὶ Κορώνης διὰ δύο μῆνας, τὰ δὲ ἄλλα πέντε τὰ παρημέλησε καὶ μετὰ τὴν ὑπενθυμίσιν τοῦ Βουλευτικοῦ.

Τὸ Βουλευτικόν σῶμα διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1102, τῆς 2 αὐγούστου 1824, ἐγγράφου προκηρύττει πρὸς τοὺς ναυάρ.

χους, ὑποναυάρχους, κυβερνήτας, πλοιάρχους, πλοιοισμ-
 πρηστὰς, ναύτας καὶ ἀπαξάπαντας τοὺς κατοίκους τῶν
 τριῶν ναυτικῶν νήσων ἐνθαῤῥύνον καὶ προτρέπον αὐ-
 τοὺς· περὶ δὲ τῶν ψαρῶν λέγει· «ὅσον δὲ περὶ τῶν Ψα-
 »ρῶν, ὁ ἴδιος (ὁ ἐχθρὸς) ἐντράπη νὰ κηρυχθῇ νικητῆς,
 »καὶ κεφαλικὴν ποινὴν ἐπρόσταξεν εἰς ἐκεῖνους ὅσοι μό-
 »νον προφέρουσι τὸ ὄνομα τῆς νήσου, ὅτι ἡ μὲν νῆσος
 »ἐκεῖνη ἀπεκατέστη μνημόσυνον αἰώνιον τῶν ἀθανάτων
 »ὀλίγων στρατιωτῶν μας, ὅπου ἐκεῖ εὐρέθησαν καὶ ἄδης
 »παμφάγος πολλῶν, πολλῶν χιλιάδων ἐπιλέκτων στρα-
 »τιωτῶν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· τὸ δὲ παράλιον θέλει
 »μαρτυρεῖ αἰωνίως τὸν θρίαμβον καὶ τὴν λαμπρὰν νίκη-
 »σας εἰς τὸ ὁποῖον ἐβυθίσατε τὸν μικρὸν στόλον του καὶ
 »τοῦ ἐκόψατε τὴν μίαν πτέρυγα τῆς ναυτικῆς του δυνά-
 »μεως, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐκεῖνος μὲν Ψαρὰ δὲν ἔλαβε καὶ ἐ-
 »πλήρωσε ἀκριβὰ τὴν τόλμην του, ἡμεῖς δὲ ἔχομεν καὶ
 »τοὺς ψαριανοὺς καὶ τὰ πλοῖά των πνέοντας ἐκδίκησιν.»

Ἐὰν ἐπανέφερεν ἡ Διοίκησις εἰς Ψαρὰ τοὺς διασω-
 θέντας ψαριανοὺς κατὰ τὴν αἵτησίν των καὶ τὸ χυθὲν
 αἶμα τῶν συγγενῶν των ἔτι μᾶλλον ἤθελον ἐκδίκηθῃ
 καὶ τὰ Ψαρὰ ἀποκαταστήσει ἐλληνικὸν μέρος, καὶ τὸν
 ἄγῶνα ὠφελήσει.

Τὸ Βουλευτικὸν διὰ τῆς προκηρύξεώς του λέγει ὅτι
 «ἔχομεν τοὺς ψαριανοὺς καὶ τὰ πλοῖά των»· τῶντι οὗ-
 τως ἦτον, ἀλλ' οἱ ψαριανοὶ διωκόμενοι καὶ περιφρονού-
 μενοι ὑπὸ τῆς Διοικήσεως δὲν ἠδύναντο νὰ βουλευθῶσιν,
 ὥς καὶ πρότερον, ἔργα μεγάλα καὶ νὰ τὰ ἐκτελέσωσιν.

Ἡ Διοίκησις διὰ τῆς κατωτέρω διαταγῆς τῆς ἀπαντᾷ
 εἰς ἀναφορὰν τῶν πλοιάρχων τῶν πυρπολιστῶν ψαριανῶν.

Ἀριθ. 4274.

Πρὸς τοὺς γενναίους πυρπολιστὰς τῆς ν. Ψαρῶν.

Εἰς τὴν ἀπὸ 19 αὐγούστου ἀναφορὰν σας μετ' ἐμὴν ἐν-

χαρίστησιν παρστήρησεν ἡ Διοίκησις τὰ πατριωτικά σας φρονήματα· τὰ λαμπρά σας, ἀδελφοί, κατορθώματα δὲν λανθάνουν κανένα ὅτι ἔχουσιν ὁδηγοὺς Ζῆλον καὶ πατριωτισμὸν, ἀρετὰς αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας λόγον καὶ πάντοτε ἐστάθητε αὐτεπάγγελτοι καθ' ὅλους τοὺς ὑπὲρ πατρίδος κινδύνους. Τέκνα εἰλικρινῇ καὶ ἄξια τῆς μητρός μας Ἑλλάδος ἀπόγονοι ἄξιοι τῆς ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης τῶν συμπολιτῶν σας δὲν θέλει μείνει ἀτίμητοι, μήτε κανένας ἐκὼν θέλει σᾶς ἀδικήσει· ὅλος ὁ κόσμος μὲ θαυμασμὸν θέλει ἐγκωμιάζει τὸν ἡρωϊσμόν σας. Ἡ πατρὶς ἤδη πλέκει στεφάνους διὰ νὰ στεφανώσῃ δημοσίως τοὺς ἡρώας της, καὶ ἡ Διοίκησις μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας περιμένει διὰ νὰ τιμήσῃ κατ' ἀξίαν τὴν ἀνδρίαν σας. Ὁ τύραννος ἀδελφοί! σᾶς ἐπλησίασε καθὰ πληροφορούμεθα, τρέξατε λοιπὸν . . . ἀπόφασιν καθὼς καὶ προχθὲς εἰς τὴν Σάμον, διὰ νὰ πλῆθ' ἐμὲ τρόμον του εἰς τὸ ἐξῆς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Περὶ τῶν αἰχμαλώτων φαμελιῶν σας ἔχετε δίκαιον νὰ λυπηθῇτε νὰ ζητεῖτε τὴν ἀπολύτρωσιν· βεβαιωθῇτε ὅτι ἐπίσης λυπῆται καὶ ὅλον τὸ ἔθνος καὶ πληροφορηθεῖτε ὅτι θέλει κάμει κάθε τρόπον ἡ Διοίκησις διὰ νὰ τὰς ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων· τούτου χάριν καὶ διετάχθησαν ἡ ἐν Μονεμβασίᾳ ἐπιτροπὴ σας νὰ ἐξετάσωσι πόσαι φαμελίαι αἰχμαλωτίσθησαν, ποῦ ἐκαστὴ αὐτῶν εὐρίσκεται, καὶ μὲ ὀνομαστικὸν κατάλογον ἑνὸς ἐκάστου τῶν αἰχμαλώτων γυναικῶν καὶ παιδῶν ν' ἀναφέρωσιν εἰς τὴν Διοίκησιν, ἡ ὁποία νὰ ἔχῃ ταύτας τὰς ὁδηγίας νὰ ἐνεργήσῃ τὰ τῆς ἀπολυτρώσεως.

Τῇ 28 αὐγούστου 1824, Ναύπλιον.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Παναγιώτης Πότσης.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ρόδιος.

Οἱ πυρπολισταὶ Δ. Παππανικολῆ, Νικόλαος Βρατσάνος, Ἀνδρέας Βροῦλος καὶ Κ. Νικόδημος διὰ τῆς ἀναφορᾶς των δὲν ἐζήτησαν τίποτε ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἀλλὰ προσέφερον τὸν ἑαυτὸν των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος, παρακαλοῦντες τὴν Διοίκησιν νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῶν αἰχμαλωτισθεῖσων ψαριανῶν οἰκογενειῶν.

Ἡ Διοίκησις μὲ αἰσθήματα ὅλως πατριωτικὰ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἀναφορὰν τῶν καὶ τοὺς ὀνομάζει ἀδελφοὺς καὶ οὐχὶ τέκνα, καὶ τοὺς πλέκει πανηγυρικοὺς, καὶ μήτε κανεὶς ἐκὼν, λέγει, θέλει τοὺς ἀδικήσει. Παρακατιῶν θέλῳ ἱστορήσει, ὅτι ἐκοῦσα καὶ ἐκ προμελέτης αὐτὴ ἡ ἰδία Διοίκησις ἡδίκησεν ἀπομακρύνοντα αὐτοὺς τοὺς ἰδίους πυρπολιστὰς ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀγῶνος.

Περὶ δὲ τῶν αἰχμαλωτισμένων οἰκογενειῶν ἐστάλη παρὰ τῆς ἐν Μονεμβασίᾳ ἐπιτροπῆς ὁ ζητηθεὶς ὀνομαστικὸς κατάλογος· ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν ἀντάξιον ἔπραξεν ἡ Διοίκησις· ἐπεμψε δὲ τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν μὲ τὴν χρηματικὴν χορήγησιν.

Περ. 6'. ἀριθ. 4470.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὴν ἐν Μονεμβασίᾳ ἐπιτροπὴν τῶν Ψαρῶν.

Ἡ Διοίκησις ἔκρινε χρέος τῆς ἱερῶν νὰ συντρέξῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν αἰχμαλωτισθεισῶν φαμελιῶν τῶν καπιτανέων ψαριανῶν, καὶ μ' ὅλας τὰς παρούσας ἐλλείψεις σᾶς ἔστειλε δέκα χιλ. ἀριθ. 10000 γρόσια· δίκαιον λοιπὸν εἶναι ἀπὸ αὐτὰ, εἰ καὶ ὀλίγα, νὰ δοθῇ τὸ ἀνάλογον εἰς ὅσους εὐρίσκονται εἰς αἰχμαλωσίαν.

Ἡ Διοίκησις πληροφορεῖται ὅτι μετὰξὺ τῶν αἰχμαλώτων εὐρίσκονται καὶ δύο θυγατέρες τοῦ μακαρίτου πατριώτου Καλημέρη, καὶ δικαίως φρονεῖ, ὅτι ἤθελε πραχθῇ ἄδικον, ἀνίσως δὲν κατεβάλετο καὶ εἰς ἀπολύτρωσιν αὐτῶν τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς εἰρημένης χρηματικῆς συνδρομῆς τῆς Διοικήσεως· προτρέπεσθε λοιπὸν νὰ δώσετε τὸ ἀνάλογον τοῦτο μέρος εἰς τὸν ἀδελφὸν τῶν εἰρημέων, Δημήτριον, ὅς τις νὰ φροντίσῃ πραγματικῶς νὰ τὰς ἐλευθερώσῃ, ἀλλ' ὅχι καὶ νὰ τὰς κρατήσῃ, καθότι, ὡς εἴρηται, αὐτὰ τὰ γρόσια ἐδόθησαν μόνον δι' ἀπολύτρωσιν αἰχμαλώτων.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 5 76ρίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ ἀντιπρόεδρος, Παναγιώτης Μπότσης.

Ἰω. Κωλέττης—Παροῦτος Νοταρᾶς.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς, Π. Γ. Πρόδιος.

Αὐτὴ καὶ μόνη εἶναι ἡ χρηματικὴ ποσότης ἡ χορηγηθεῖσα πρὸς ἀπολύτρωσιν αἰχμαλώτων ψαριανῶν· προσδιωρίσθη δὲ καὶ αὐτὴ πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν αἰχμαλωτισμένων οἰκεγενειῶν τῶν καπετανέων. Ἄλλ' ἡ ποσότης αὕτη τῶν δέκα χιλιάδων γροσίων ὁποῖαν βοήθειαν πρὸς ἀπολύτρωσιν αἰχμαλώτων ἐπισήμων οἰκογενειῶν ἠδύνατο νὰ κάμῃ, ἀφοῦ ἐκάστη ψυχὴ ψαριανὴ αἰχμάλωτος ἐξηγοράζετο διὰ χιλίων μέχρι δέκα χιλιάδων γροσίων; Μέγα μέρος τῶν λύτρων ἐχορηγεῖτο ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίαν τῶν ὁμογενῶν ὅπου κατὰ τόπον ἐξηγοράζοντο.

Μετὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς ἐχθρικῆς φρεγάτας εἰς Σάμον, ὁ Κανάρης ἀπελθὼν εἰς Ναύπλιον ἐζήτησε δι' ἀναφορᾶς του νὰ τοῦ δοθῇ πυρπολικὸν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ χρέη του.

Σεβαστὴ Διοίκησις!

Διὰ τὴν οἰκτρὰν καὶ ἀξιοθρήνητον κατάστασιν τῆς πατρίδος μου εἰς τὴν ὁποῖαν ὑπεπέσαμεν ἐλεεινῶς, ἠναγκάσθην ἀέκων νὰ ἀπομακρυνθῶ πρὸς καιρὸν ἀπὸ τοῦ στάδιον τῆς δόξης· προστρέχων πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν ἵνα προσφέρω τὴν εἰληκρινῇ εὐπειθειάν μου, καὶ ἐπομένως νὰ ζητήσω ἐν ἡφαίστειον πλοῖον μετὰ ἀναγκαῖα διὰ νὰ τρέξω πάλιν ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς πατρίδος προσκαλεῖ τὰ τέκνα της, διὰ νὰ ἐξακολουθήσω συναγωνιζόμενος ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Οὗτος εἶναι ὁ καθαυτὸ σκοπὸς τῆς ἐνταῦθα ἀφίξεώς μου, καὶ ὅχι ἰδιοτελεία τις· εἶμαι ἕτοιμος νὰ φανῶ πρόθυμος καὶ τώρα καθὼς καὶ πάντοτε εἰς τὰ χρέη μου, καθ' ὅτι ἡ μόνη μου εὐτυχία κρέμαται ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ζητήματός μου, διὰ ν' ἀποδείξω καὶ με αὐτὸν τὸν θάνατον τὸν πρὸς τὴν κοινὴν πατρίδα διακαῇ ζῆλον καὶ πατριωτισμὸν μου. Εὐχομαι νὰ μὴν ἀποτύχῃ τῆς παρακλήσεώς μου, ἀλλ' ὅσον τάχιστα ν' ἀποσταλῶ ὅπου εὐχαρίστως καὶ μετὰ προθυμίας διὰ τῆς ταπεινῆς μου ἀναφέρομαι· με βαθύτατον σέβας.

Τῇ 19 αὐγούστου 1824, Ναύπλιον.

Ὁ ταπεινότατος πατριώτης καὶ δοῦλος,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΚΑΝΑΡΙΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν πέμπει τὸ ἐξῆς προβούλευμα μὲ τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν.

Περ. β'. ἀριθ. 1146.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ὁ γενναῖος Κανάρης παρρησιασθεὶς σήμερον εἰς τὸ Βουλευτικόν, παρέστησε καὶ διὰ ζώσης, ὅσα καὶ ἡ ἐσώκλειστος ἀναφορά του φανερόναι. Ὁ ἀμίμητος οὗτος πυρπολιστὴς ζητεῖ νὰ στρέψῃ πάλιν εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολέμου μὲ νέον πυρπολικόν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἦλθεν εἰς τὴν καθέδραν τῆς Διοικήσεως πρὸ ἐξ ἡμερῶν. Τὸν τόσον ἀναγκαῖον εἰς ταύτην τὴν περίστασιν Κανάρην συμφέρει ν' ἀποστείλῃ ἡ Διοίκησις ὅπου ὁ ἐλληνικὸς στόλος· διὰ τοῦτο τὸ Βουλευτικόν, ἀποδεχόμενον τὰ γενναῖα προβλήματα τούτου τοῦ ἀνδρός, γνωμοδοτεῖ νὰ τοῦ διορισθῇ ἐν πυρπολικόν, διὰ ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸν ἐλληνικὸν στόλον μὲ τοὺς συντρόφους του· καὶ τοῦτο καθυποβάλλει εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Σ. Ἐκτελεστικοῦ.

Τῇ 20 αὐγούστου 1824, ἐν Ναυπλίῳ.

(Τ. Σ.) Ὁ ἀντιπρόεδρος, Βρεσθένης Θεοδώρητος.

Ὁ Α. Γραμματεὺς,

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἐπεμψεν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν τὴν ἀναφορὰν του καὶ τὸν κατάλογον.

Ἀριθ. 1137.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Περικλείεται ἀναφορὰ καὶ κατάλογος τῶν ναυτῶν τοῦ ἡφαιστείου Κ. Κωνσταντίνου Καναρίου, οἵτινες ἐπυρπόλησαν τὴν ἐχθρικὴν φρεγάταν τῶν 56 κανονίων εἰς τὴν νῆσον Σάμον· ἐξ αὐτῶν εἰσι τέσσαρες παρασχαρεῖται (μοῦτζοι), οἱ ὅποιοι ζητοῦσι τὴν ὑποσχομένην αὐτοῖς δωρεάν πρὸς ἐμψύχωσιν ἐτέρων ἀνδραγαθημάτων.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν εἰξεύρει ὅτι νὰ ἀπεφασίσθῃ ἀπὸ τῆς πρώτης περιόδου νὰ δοθῇ μίᾳ δωρεὰ χρηματικὴ καὶ ἀνά δεκα-

πέντε στρέμματα γῆς, ὡς θεωρεῖτε ἀπὸ τὰς ἐσωκλείστους δύο διαταγὰς τῆς πρώτης περιόδου, ἀριθ. 1800 καὶ 1952, εἰς τὰς 19 καὶ 28 ἰουνίου· διὸ καὶ εὐρίσκει δίκαιον νὰ τοῖς δοθῶσι μία δωρεὰ χρηματικὴ καὶ ἀποδεικτικὸν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ διὰ νὰ ἐμψυχωθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἡφαιστείων, νὰ πράξωσιν ὁμοίας ἀνδραγαθίας.

Ἐγκρίνει προσέτι διὰ νὰ τυπωθῇ ἡ προκήρυξις τῶν 28 ἰουνίου 1822, ἀριθ. 1952 καὶ νὰ δοθῇ ἐν ἀντίγραφον ἐξ αὐτῆς ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῇ τοῦ ἡφαιστείου, εἰς ἔνδειξιν. Διὸ καὶ ἀναφέρει πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, ἵνα διατάξῃ τὰ εἰκότα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 2ῃ αὐγούστου 1824.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Ὁ γερ Γραμματεὺς,

Γ. Κ. Ὡ. π. α. ς.

Κατάλογος τῶν ναυτῶν τοῦ ἡφαιστείου Κ. Κωνσταντῇ Κανάριου, ὅστις ἐπυρπόλησε τέσσαρα ἐχθρικὰ πλοῖα α.) βασσέλον εἰς Χίον, β.) βασσέλον εἰς Τένεδον, γ.) κορβέταν εἰς ἀγίαν Μαρίναν, δ.) φρεγάταν 56 κανονίων εἰς Σάμον· τῇ 5 αὐγούστου 1824.

Κωνσταντῆς Κανάριος. Γεώργιος Τσαμπαρλῆς (ἀπέθανε μαχόμενος) εἰς τὰ τέσσαρα ἡφαιστεία, ἐδούλευσε καὶ εἰς τὸ ὕστερον. Ἰωσάφατ ἱερομόναχος, εἰς τὸ τῆς Σάμου ὕστερον. Ἰω. Μαυρογιάννης (ἀπέθανε μαχόμενος) εἰς τὸ ὕστερον. Ἀργύρης Καλημέρης εἰς τὸ τῆς Χίου καὶ ὕστερον. Ἰωάννης Θεοδωρῇ, εἰς τὸ ὕστερον. Δημήτριος Γεωργίου Νικολάρα, εἰς τὸ ὕστερον. Βασίλειος Κεφαληναῖος Γιανουλάτος, ἀριθ. 1158, εἰς τὸ τῆς Χίου καὶ ὕστερον. Κωνσταντῆς τοῦ Νικολῆ παπᾶ Κωνσταντῇ, εἰς τὸ ὕστερον. Ἰωάννης Νικολάου Πλημμέ, εἰς τὸ ὕστερον. Νικόλαος Ἀνδρέου Μανιάτη, εἰς τὸ ὕστερον. Γεώργιος Ἀνδρέου Μανιάτη, εἰς τὸ ὕστερον. Ἀνδρέας Γεωργίου Κανάρη, εἰς ἀγ. Μαρίναν καὶ ὕστερον. Ἀναγνώστης Μικὲ Κανάριος, εἰς Χίον καὶ ὕστερον. Ἰωάννης Θεοδῶρου Μπουρνοῦ, εἰς τὸ ὕστερον. Νικόλαος Δημητρίου Σταματέλου, εἰς τὸ ὕστερον. Δημήτριος Νικολάου Κασσέτας, εἰς Τένεδον καὶ ὕστερον. Παναγιώτης Κωνσταντίνου Σιταράς, εἰς τὸ ὕστερον. Νικόλαος Καραντάνης, εἰς τὸ ὕστερον. Νικόλαος Μπουρέκας, εἰς ἀγίαν Μαρίναν καὶ ὕστερον.

Ἀνδρέας Δημητρίου Μπουρέκας, εἰς τὸ ὕστερον. Θεοδωρὴς Παπαῖ Μιχάλη εἰς τὸ ὕστερον. Ἀντώνιος Νικολάου Καψόκωλος, εἰς ἁγίαν Μαρίναν καὶ ὕστερον. Δημήτριος Κωνσταντῇ Μαγχογιάννη, εἰς Τέ-
 νεδον καὶ ὕστερον. Κύρ Γεώργης Γιάμαρης, εἰς τὸ ὕστερον. Μα-
 νώλης Νικολάου Κασσέτας, εἰς τὸ ὕστερον. Ἰωάννης Κωνσταντῇ
 Μαυρογιάννης, εἰς τὸ ὕστερον. Μανώλης Κωνσταντῇ Κυπριώτης,
 εἰς τὸ ὕστερον. Ἀνδρέας Γεωργίου Ζαφύρας, εἰς τὸ ὕστερον.

Ναύπλιον, τῇ 25 αὐγούστου 1824.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΗΣ ΚΑΝΑΡΙΟΣ.

Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀναφορὰν τοῦ Μινιστερίου τῶν
 ναυτικῶν τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐνέκρινε τὴν προκήρυξιν τῆς
 28 ἰουνίου 1822, ὑπ' ἀριθ. 1952, καὶ ἐχορηγήθη παρὰ
 τῆς Διοικήσεως εἰς τοὺς εὐδοκιμήσαντας πυρπολιστάς
 κατὰ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων 15 χιλιάδες γρόσια καὶ ὑ-
 ποσχετικὸν ἔγγραφον ἀπὸ τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν
 διὰ νὰ βραβευθῶσι μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἔθνους.
 Κατὰ συνέπειαν τούτων ἐλάμβανον ὅσοι μετὰ ταῦτα
 πυρπολισταὶ ἐπυρπόλουν ἐχθρικὰ πλοῖα, τὰς 15 χιλιά-
 δας γρόσια δι' ἕκαστον πλήρωμα καὶ ἕκαστον ἄτομον,
 ἐκτὸς τῶν πλοίαρχων, ὑποσχετικὸν ἔγγραφον ἀμοιβῆς.

Οὔτε ἡ ἀναφορὰ τοῦ Κανάρη, οὔτε ἡ γνωμοδότησις
 τοῦ Βουλευτικοῦ ἴσχυσαν εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα
 ὥστε νὰ δώσῃ τότε πυρπολικὸν εἰς τὸν Κανάρην.

Γράφων τὰ ἔργα τῶν ψαριανῶν ὥφειλον ν' ἀναφέρω
 τὸν κατάλογον ἐκεῖνον καὶ τοὺς εὐδοκιμήσαντας πυρπο-
 λιστάς.

Εἰς τὸν κατάλογον ἐκεῖνον τοῦ Κανάρη ἀριθμεῖται
 πυρπολισμὸς κορβέτας ἐχθρικῆς εἰς ἁγίαν Μαρίναν· ὁ
 πυρπολισμὸς οὗτος δὲν ἔγινεν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν
 κάτωθεν πληροφοριῶν.

Ἴδου αἱ πληροφορίες.

Ὁ πλοίαρχος Δ. Χ. Ι. Κοτζιάς, ὅστις εὗρέθη μὲ τὸ
 πλοῖόν του εἰς τὸν πυρπολισμὸν τοῦ πυρπολικοῦ, εἰς ἁγίαν

Μαρίναν, λέγει τὴν ἀποτυχίαν τοῦ πυρπολικοῦ καὶ διευθυντὴν αὐτοῦ τὸν Γεώργιον Τσαμπαρλῆ (ἶδε σελ. 296).

Ὁ δὲ Νικόλαος Κοτζιάς εἰς τὸ περὶ ἐπανορθώσεως τῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ Σ. Τρικοῦ πηψαριανῶν πραγμάτων, κατὰ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Κανάρην, λέγει ἐν σελ. 39. «ὅτι»
 »ὁ Γ. Μανιάτης καὶ Γ. Τσαπαρλῆς, ψαριανοὶ, κατεσκεύ-
 »ασαν ἓνα μαρτῆγον, ἵνα καύσωσιν ἐν τουρκικὸν πλοῖον
 »πλησίον τῆς ξηρᾶς καταφυγόν.

Ἦ Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κανάρης ἦν πληγωμένος ἐν τῇ χειρὶ
 »καὶ ν' ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει δὲν ἠδύνατο, ἐκάθητο
 »ἐν τῇ λέμβῳ τοῦ πυρπολικοῦ του, αὐτοὶ δὲ πλησιά-
 »σαντες τὸ πλοῖον, μὴ δυνάμενοι ὁμῶς ἕνεκα τοῦ ἐναν-
 »τίου ἀνέμου καὶ τῶν ἐπὶ ξηρᾶς τούρκων νὰ πυρπο-
 »λήσωσιν αὐτό, διεύθυναν πρὸς αὐτὸ τὸ πυρπολικόν των
 »ἔβαλον εἰς αὐτὸ πῦρ, καὶ μίαν τουρκικὴν λέμβον κυ-
 »ριεύσαντες ἀνεχώρησαν.»

Ὁ Κανάρης λοιπὸν αὐτός, ὁ δώσας τὰς πληροφορίας τούτας, βεβαίῳ τὸ ἀληθὲς γεγονὸς καὶ ὁμολογεῖ ὅτι οὐ μόνον ἐχθρική κορβέτα δὲν ἐπυρπολήθη, ἀλλ' οὔτε διευθυντῆς τοῦ πυρπολικοῦ ἦτον.

Ὡστε ἄπορον εἶναι πῶς ἐτέθη εἰς τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο ὁ πυρπολισμὸς τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου, ὅστις οὐδέποτε ἐγένετο.

Ὁ ναύαρχος Μιαούλης ἀγκυροβολήσας μὲ τὴν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του μοῖραν εἰς Λειψὼ, ἔγραψε πρὸς τὸν ναύαρχον τῶν Ψαρῶν, εὐρισκόμενον εἰς Πάτμον, τὰς κάτω ἐπιστολάς.

Γειναιότατε ἀδελφέ!

Σήμερον εἰς τὰς ὀκτῶ μετὰ μεσημβρίαν ἀράξαμεν ἐδῶ· χρέος μου ἔκρινα νὰ σοὶ προσφέρω τοὺς ἀδελφικούς μου ἀσπασμούς, καθὼς καὶ ὅλων τῶν γενναίων τῆς παρούσης μοίρας καπετανέων.

Ἄδελφές ! δὲν ἠμπορῶ νὰ σοὶ παραστήσω πόσην χαρὰν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μου, ὅταν ἀκούω τὰ ἀνδρεῖα κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνδραγαθήματα τῶν ἐλλήνων, μάλιστα ὅταν ἀκούω ὅτι εἰς αὐτὰ εἶσαι συνεργὸς καὶ ἡ γενναιότης σου, ἀλλὰ καὶ πότε νὰ ἶδω τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ ἐκδικηθῶμεν ἐντελῶς ὅσας ὁ ἐχθρὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ εἰς τὸ ὄνομά των ἐπροξένησε βλάβας, καὶ νὰ χορτάσωμεν τὴν ἀκόρεστον τῆς ἐκδικήσεως δίψαν μας, μὲ τὴν χύσιν τοῦ αἵματος μυριάδων ἀπὸ τοὺς ἀχρεῖους ὁπαδοὺς τοῦ Μωαμεθανισμοῦ. Οὗτος εἶναι ὁ καιρὸς, κατὰ τοῦ ὁπαίου θέλει διακριθῇ ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ γενναιότης τῶν φρονημάτων κάθε πατριώτου· αὕτη εἶναι ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ λάμψῃ ἡ πόλεμικὴ ἐμπειρία καὶ σύνεσις καθ' ἑνὸς ἀφ' ὅσους τὸ ἔθνος ἐπιστεύθη εἰς χεῖράς των τὴν σωτηρίαν του· ἃς τρέξωμεν ἔτι ὀλίγον, καὶ τὸ τέρμα τοῦ σταδίου ἤδη εἶναι κοντά· ἃς κινδυνεύσωμεν ἔτι μικρόν, καὶ τὸ τέλος τῆς τραγικῆς τοῦ ἐχθροῦ σκηνῆς ἤδη ἐφθασεν· ἃς μεταχειρισθῶμεν ταύτην τὴν φορὰν ὅσην δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐμπειρίαν, σύνεσιν, ἀνδρείαν, γενναιότητα καὶ αὐτὴν, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, τὴν θρασεῖαν τόλμην, καὶ μετ' οὐ πολὺ μένομεν ἐκτὸς παντὸς κινδύνου, ἀνεξάρτητοι, αὐτόνομοι καὶ ἐλεύθεροι κύριοι τῆς ὑπάρξεως, ιδιοκτησίας καὶ τιμῆς μας. Ἐνθά ῥῥυνον ἀδελφές, ὅσον δύνασαι τοὺς κλονιζομένους, καὶ πρῶτον τε τοὺς σταθεροὺς εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἀνόμων· δίδε τὰς συνετάς συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας ὅπου στοχάζεσαι, καὶ μεῖνε βέβαιος, ὅτι καὶ ἡ πατρὶς θέλει ἀξίως ἀνταμείψει τοὺς θερμῶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνισαμένους, καὶ οἱ ὑπὲρ αὐτῆς καλῶς ἀγωνισάμενοι θέλουσιν λάβει ὅχι μικρὰν εὐχαρίστησιν, ἀκούοντες ἐπὶ ζωῆς των νὰ δοξολογῇται καὶ νὰ τιμᾶται τὸ ὄνομά των ἀπὸ ὁλόκληρον τῶν ἐλλήνων τὸ ἔθνος, καὶ πληροφορημένοι ὅτι καὶ μετὰ θάνατον θέλει γίνεαι γνωστὸν καὶ μένει διὰ τῆς ἱστορίας ἀθάνατον εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ, καὶ αὐτὰ τὰ ἄγνωστα ἔθνη. Μὴ λείψῃς, ἀδελφές, νὰ μὲ ιδεάσῃς περὶ ὧν ὅσων ἔχετε πληροφορίας καὶ διὰ τοὺς δύο τοῦ ἐχθροῦ στόλους καὶ ἔσω πληροφορημένος ὅτι θέλω εἶσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι διὰ παντὸς, καθὼς καὶ ὑποσημειοῦμαι.

Ἐν Λειψῷ, τῇ 21 αὐγούστου 1824.

Ὁ ἀ δ ε λ φ ὸ ς, ἈΝΔΡΕΑΣ ΜΙΔΟΥΛΗΣ.

Γενναϊότητα ἀδελφέ!

Ἐλαβον χθές τὸ ἀπὸ 21 τοῦ ἡδὴ φθίνοντος ἀδελφικόν σου, καὶ ἐχάρην διὰ τὴν ἐφετὴν μοι ὑγείαν σου.

Ἀδελφέ! στοχασθῆτε, ὅτι οἱ εἰς τὰ ἐδῶ ἐπὶ πλέον διατριβή μας ἐμπορεῖ νὰ προξενήσῃ βλάβην, καθότι ἀπ' ἐδῶ οὔτε βλέπομεν, οὔτε ἡξεύρομεν τί κάμνει ὁ ἐχθρικός στόλος. Ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς Σατάλια, διὰ τοῦτο ἐγράψομεν καὶ πρὸς τὸν ἀντιναύαρχον Κ. Γ. Σαχτούρη, ἂν δὲν μᾶς εὕρῃ ἐδῶ, νὰ ἔλθῃ μὲ τὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του πλοῖα νὰ μᾶς ἀνταμώσῃ ἐκεῖ.

Εἰδοποιεῖσαι περὶ τούτου καὶ ἡ γενναιότης σου, καὶ ἂν τὸ κρίνεις εὐλογον, συμπαραλαβὼν τὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν σου πλοῖα, θέλεις ἐνώθῃ μὲ τὸν εἰρημένον ἀντιναύαρχον, καὶ θέλεις ἐλθῇ εἰς ἀντάμωσίν μας· καὶ τότε συσχεφθέντες καὶ ὁμιλήσαντες τὰ δέοντα, θέλομεν πράξει τὰ συμφέροντα.

Περιμένων ἐκ καρδίας τὴν ἐντάμωσίν μας, ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι καὶ μένω.

Ἐν Λειψῷ, τῇ 23 αὐγούστου 1824

Ὁ ἀδελφός,
 ἈΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Καὶ πρὶν ἀγκυροβολήσῃ ὁ ναύαρχος Μιαούλης μὲ τὴν μοῖραν του εἰς Λειψῷ, οἱ ναύαρχοι τῆς δευτέρας μοίρας τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἡγκυροβολημένης εἰς Πάτμον, τὴν 19 αὐγούστου 1824 ἐν κοινῇ συνελεύσει ἀπέστειλαν τρία πολεμικὰ πλοῖα καὶ τρία πυρπολικὰ (α) εἰς Λέρον, ἵνα ἐκεῖθεν διὰ νυκτὸς ὑπάγουν κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου. Ἀπάρασα ἀπὸ Πάτμον ἡ δευτέρα αὕτη μοῖρα ἐνώθη, τὴν 24 αὐγούστου, μὲ τὴν μοῖραν τοῦ Μιαούλη καὶ ἐναυμάχησαν μετὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου εἰς Κῶ καὶ Γέροντα.

Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Γέροντος ὁ ναύαρχος Μιαούλης μὲ τὴν μοῖραν του ἡγκυροβόλησεν εἰς Λειψῷ, ὁ δὲ

(α) Ἴδε τὰ Ἀπομνημονεύματα τῶν ναυμαχιῶν εἰς τὸν Β'. τόμον.

ναύαρχος τῶν Ψαρῶν μετὴν μοῖραν του εἰς Σάμον· ἐκεῖ ἠγκυροβόλησε καὶ ὁ Σαχτούρης ἵνα ἐπιδιορθώσῃ τὸν ἱστόν του, ὅστις ἐβλάβη εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Γέροντος. Ὁ δὲ Μιαούλης, λαβὼν πληροφορίας, ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν.

Γενναιότατοι ναύαρχοι Ψαρῶν, καὶ ἀντιναύαρχε τοῦ στόλου Ὑδρας, καὶ λοιποὶ γενναῖοι καπεταναῖοι.

Ταύτην τὴν στιγμὴν πληροφορούμεθα διὰ τοῦ ἰδικοῦ μας, Κ. Κωνσταντῇ Πελεπίνῃ, ὅτι γολέττα γαλλικὴ ζητοῦσα νὰ ἐνταμωθῇ μετὸς τῶν ναυάρχων τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἐνταμώθη μετὸν εἰρημένον, καὶ παρήγγειλε νὰ μᾶς εἰπῇ τὰ ἐξῆς· εἰς Κρήνην (Τσεσμέ) εἶναι τάγμα οὐλεμάδων τούρκων, οἱ ὅποιοι παρεκίνησαν καὶ παρακινοῦν τοὺς ἐκεῖ τούρκους νὰ κινήσωσι κατὰ τῆς Σάμου. Οὗτοι ἠτοίμασαν ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδες στράτευμα, καὶ ἀγροικήθησαν μετὸς τοὺς δύο ἐχθρικοὺς στόλους· οὗτοι μὲν νὰ ἐνασχολῶσιν ἡμᾶς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο εἰς τὸ πέλαγος, ἐκεῖνοι δὲ ἀπὸ τὸν Τσεσμέ ἐμβαρκαρισθέντες εἰς 40 σακολεύας, τὰς ὁποίας ἔχουσιν ἔτοιμους, νὰ κάμωσιν ἀπόβασιν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Καρλόδασι. Ἐπειδὴ δὲ εἰσέτι δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἔτοιμοι, μᾶς συμβουλεύει νὰ στείλωμεν ὀλίγα πλοῖα πολεμικὰ καὶ δύο τρία πυρπολικὰ, τὰ ὁποῖα, ἀπελθόντα εἰς Τσεσμέ καὶ καύσαντα τὰς ἐκεῖ σακολεύας, νὰ ματαιώσωσι καὶ τοῦτο τοῦ ἐχθροῦ τὸ σχέδιον. Προτρέπεσθε λοιπὸν καὶ παρακαλεῖσθε, λαβόντες τὴν παροῦσαν, νὰ στείλετε ἕξ πολεμικὰ καὶ ὅσα πυρπολικὰ, σακολεῦες, ἡμπορεῖτε ἀπὸ τ' αὐτόσε νὰ ἐτοιμάσετε, τὰ ὁποῖα ὅμως νὰ συνοδεύσετε μ' ἀνθρώπους εἰδήμονας τοῦ λιμένος καὶ τῶν παρχλίων Τσεσμέ (καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἀνδρεῖοι ψαριανοὶ)· τὰ ὁποῖα ἀπελθόντα μετὴν ἀπαιτουμένην γενναιότητα καὶ καύσαντα τὰς ἐκεῖ σακολεύας, διαλύουσι καὶ τὸ ἐκεῖθεν συρράφθην σχέδιον τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὕτω κόφομεν καὶ αὐτὴν τὴν ἀνίσχυρον ἐλπίδα του. Ἐνθυμηθῆτε ὅμως ὅτι εἰς τοῦτο εἶναι χρεῖα ταχύτητος διὰ νὰ τοὺς προφθάσετε ἐκεῖ. Εἰδοποιήσατε δ' ἐνταυτῷ καὶ τοὺς Σαμίους νὰ φυλάττωσιν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Περιμένοντες ἀνυπομόνως καὶ εὐχόμενοι ἐντὸς ὀλίγου τὴν δε-

ξίαν τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου ἐπιτυχίαν, ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι μένομεν.

Ἐκ τοῦ ναυαρχικοῦ πλοίου, τὴν 10 76ρίου 1824.

Ὁ ναύαρχος,
ἈΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ.

Τὰ κατὰ τὸν πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ περιφρονημένα ψαριανὰ πλοῖα δὲν κατεῖχον ἀπλῶς τὴν θέσιν των εἰς τὸν στόλον, ἀλλ' ἠρίστευον καὶ ἠνδραγάθουν εἰς τὰς ναυμαχίας, καὶ διὰ τὴν ἀνδρίαν των τοὺς διακρίνει καὶ δ ναύαρχος Μιαούλης.

Μετὰ τὸ ἐγγραφον τοῦ ναυάρχου Μιαούλη ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν καὶ ὁ ἀντιναύαρχος Ὑδρας, προσδιώρισαν ἀπὸ τοὺς ψαριανοὺς πυρπολιστάς· ἀλλὰ κίνημα δὲν ἐγένετο, καθότι ἔλαβον ἄλλας πληροφορίας ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ σταλῶσιν ἄλλα πυρπολικά εἰς Τσεσμέ. Εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Κῶ ἐπυρπόλησεν ὁ Ἀνδρέας Βροῦλος τὸ πυρπολικόν του, καὶ εἰς τὴν ναυμαχίαν τοῦ Γέροντος, ὁ Δημήτριος Παπανικολῆς· ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ τρέξωσιν εἰς τὸ στάδιόν των ἀπῆλθον καὶ οἱ δύο εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ ἐζήτησαν πυρπολικά. Ἀλλ' ἡ Διοίκησις δὲν τοὺς ἐχορήγησεν, ὥστε ἀπεμακρύνθησαν ἄκοντες ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Μὴ εὐρὼν δὲ τὰς ἀναφοράς τῶν πλοιάρχων τούτων πυρπολιστῶν εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ ἐλεγχτικοῦ Συνεδρίου, καταχωρῶ ὅ,τι εὔρον, ἥτοι τὸν κατάλογον τοῦ πληρώματος τοῦ Παπανικολῆ καὶ ἀποδεικτικόν τοῦ ναυάρχου τῶν Ψαρῶν πρὸς τὸν Παπανικολῆν. Ἴδου αὐτά.

*Ῥόλος τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἡφαιστείου Κ. Δημητρίου
Παπανικολῆ Ψαριανοῦ, καυθὲν εἰς τὴν κατὰ τῆς
Σάμου ἐκπλευσιν τοῦ στόλου, 1824.*

Καπ. Δημήτριος Παππανικολῆ, Κωνσταντῆς τοῦ Ἀντώνη Κεράνην, Ἀναγν. Ν. Κομνηνοῦ, Ἀνδρέας τοῦ Γιάννη Ἀνδριάς, Μανανώλης τοῦ Γ. Καμπούρη, Κ. Μικέλος Ἀριανόπουλος, Μαρκῆς τοῦ

Ν. Μαρκεῖ, Γιάννης τοῦ Ἀντώνη Κεράνη, Γ. τοῦ Γιάννη Κεφάλ᾿, Γιάννης τοῦ Γ. Ζαχαριᾶ, Κ. Ἀνδρέα Κασέτα, Γ. τοῦ Μικέ Κυπαρίσση, Μικὲς τοῦ Γ. Διασάκη, Κ. τοῦ Ἀνδρέα Σκιαθίτη, Κυριακὸς τοῦ Κ. Κουρλαύτη, Γιάννης Κ. Κούτουκας, Γιάννης τοῦ Γ. Βασίλη, Χαραλάμπης Μιχαήλ Σαρῆ, Νικολῆς τοῦ Δ. Βαρδάς, Γιάννης Ἀνδρέα Μπουρνός, Γιαννακὸς Χασαντριανός, Γιάννης Νικόδημος, Παναγιώτης τοῦ Γιάνη Κρητικοῦ, Μανώλης Δ. Μυτιληναῖος, Κωνσταντῆς Στραπούλας, Δ. Σκοπελίτης Κοσμά, Γιάννης Κωνσταντῆ Τρούπη, Μικὲς Μπούντσaras.

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν,

ΝΙΚΟΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ. Δ. Παπανικολῆς.

Ὁ ἡμέτερος κύριος Δημήτριος Παπανικολῆς, καπετάνιος τοῦ πυρπολικοῦ, τὸ ὅποιον ἡ ἐπιτροπὴ τῶν πατριωτῶν μας παρέδωκεν εἰς αὐτόν νά τὸ μεταχειρισθῇ πρὸς πυρπόλησιν τῶν πολεμικῶν τοῦ ἐχθροῦ, καθὼς καὶ εἰς τὸ πρῶτον ἤδη τῆς ἐπαναστάσεως ἐμεταχειρίσθη ἐν εὐτυχῶς εἰς τὸ ἐν Ἑρυσσῶ καυθὲν βατσέλον.

Συμπλέων ἤδη μὲ τὸν στόλον μας, ἔδειξεν ἀνδρείαν ἀνέκφραστον εἰς τὰς περὶ τὰς 24 αὐγούστου γενομένην ναυμαχίαν, ἀναμέσον Κῶ, καὶ Πιτέζης, ἔνθα μὲ τοὺς συντρόφους του πυρπολιστὰς ἀψηφῶν τὰς συνεχεῖς κατ' αὐτοῦ ριπτομένας σφαῖρας, ὥρμησε καὶ χαλάσας τὴν τάξιν τῶν ἐχθρῶν τοὺς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐπέστρεψεν ὁμως τὸ πυρπολικόν του ζημιωμένον.

Μὲ τὴν συνήθη του ὁρμὴν ἐπέπλευσε μὲ τὸν σύντροφόν του πυρπολιστὴν (α) εἰς τὴν περὶ τὰς 29 γενομένην ναυμαχίαν περὶ τῶν τακτικῶς ἀποπλεόντων τούρκων, καὶ ἀδιακόπως πυροβολούντων, ἐχάλασε τὴν τάξιν των τρίς αὐτοὺς εἰς φυγὴν, καὶ διασώσας πολλὰ τῶν ἐλληνικῶν πλοίων κάτωθεν κινδυνευόντων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀρπάξας τὴν παντελεῖ κατὰ τῶν ἐχθρῶν νίκην ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν τούρκων. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κατεχάλασαν αἱ ἐχθρिकाὶ σφαῖραι, καὶ τὸ ἐμισοβούλησαν, ἠναγκάσθη νά τὸ καύσῃ ἀνωφελῶς. Ὅθεν πρὸς ἐνδειξιν τῆς μεγάλης γενναιότητος καὶ ἐμπειρίας τοῦ καπ. Δ. Παπανικολῆ δίδομεν τὸ παρὸν ἀποδεικτικόν εἰς χεῖράς του.

Ἐν Σάμῳ, τῇ 30 αὐγούστου 1824.

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν

ΝΙΚΟΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ.

(α) Ὁ πυρπολιστὴς οὗτος σύντροφός του ἦν ὁ Κ. Νικόδημος.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν πλοίων των ἀπὸ Μονεμβασίαν, οἱ διαμένοντες ἐκεῖ ψαριανοὶ, γυμνοὶ, ἄεργοι, ἄποροι καὶ κακουχούμενοι, ὑπέπεσαν εἰς θανατηφόρον ἀσθένειαν· πληροφορηθέντες δὲ ὅτι ὁ συμπολίτης των ἀοίδιμος Βαρβάκης ἔφθασεν εἰς Ζάκυνθον, ἀπέστειλαν ἀπὸ Μονεμβασίαν τὸν συμπολίτην των Ἰωάννην Μ. Μηλαίτην ἵνα ἀπέλθῃ εἰς Ζάκυνθον, τὸν ὑποδεχθῇ καὶ προσφέρῃ τὰ σεβάσματα τῶν συμπολιτῶν του Ὅ ἀπεσταλμένος φθάσας εἰς Πύργον καὶ μαθὼν ὅτι ὁ συμπολίτης του Βαρβάκης ἀνεχώρησεν ἐκ Ζακύνθου, ἐπέστρεψεν εἰς Μονεμβασίαν. Ὁ δὲ Βαρβάκης ἔχων τὸ πλοῖον τοῦ Κωνσταντῆ Τσακάλῃ, ψαριανοῦ, ναυλωμένον καὶ γινώσκων τὰ τῆς πτώσεως τῆς πατρίδος του καὶ τὴν διαμονὴν τῶν συμπολιτῶν του εἰς Μονεμβασίαν, ἀνεχώρησεν ἐκ Ζακύνθου καὶ ἦλθεν εἰς Μονεμβασίαν, ὅπου οἱ συμπολιταὶ του τὸν ἐδέχθησαν ὡς σωτῆρα.

Τὸ ἀγαθὸν τοῦτο τέκνον τῆς νήσου Ψαρῶν ἰδὼν τοὺς συμπολίτας του ὑστερημένους καὶ ἔχοντας ἀνάγκην πάντων, ἔκλαυσε καὶ ἔλαβε περὶ αὐτῶν πρόνοιαν, τοὺς περιέθαλψε μὲ χρήματα καὶ μὲ ἐνδύματα καὶ ἐχορήγησε καὶ εἰς πολλοὺς χρήματα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλωτισμένων συγγενῶν των.

Ὁ ἀοίδιμος Βαρβάκης ὁμιλῶν μὲ τοὺς συμπολίτας του ἐμνημόνευσε περὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῆς πατρίδος του, καὶ ἡρώτησεν ὀνομαστὶ ἂν ζῶσιν ἢ ἀπέθανον οἱ συναγωνισταὶ ἐκεῖνοι, μετὰ τῶν ὁποίων συνηγωνίσθη, ὅτε ἐπανεστήσαν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1769 τὸν μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας.

Ἡ δὲ Διοίκησις θεωροῦσα ἀναγκαίαν τὴν παρουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συντελοῦσαν εἰς τὸ νὰ ἐνθαρρυνθῶσιν οἱ Ἕλληνες προσεκάλεσεν αὐτὸν διὰ τῆς κάτωθεν διαταγῆς.

Περ. 6'. ἀριθ. 519.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸν εὐγενέστατον Κ. Ι. Βαρβάκη.

Ἡ πατρίς εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται ἔχει μεγίστην ἀνάγκην τῆς παρουσίας τοῦ εὐγενεστάτου ὑποκειμένου σας. Τοιαύτη εἶναι ἡ εὐχὴ τοῦ ἔθνους, τοιαύτη εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῆς πατρίδος, ζητεῖ τὴν ἐνταῦθα παρουσίαν σας καὶ θέλει νὰ σᾶς ἔχῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς, δι' ἐμψύχωσιν καὶ ἄλλων πολλῶν, δι' ὁδηγίαν καὶ συμβουλήν εἰς τὰ παρόντα.

Ἡ Διοίκησις κατὰ χρέος σᾶς προσκαλεῖ καὶ σᾶς προτρέπει νὰ ὑπακούσετε προθύμως εἰς τὴν προσκλητικὴν φωνὴν τῆς πατρίδος, νὰ ἐπιταχύνετε τὴν ἐνταῦθα ἄφιξίν σας.

Ἐν Κρανιδίῳ, 3 μαρτίου 1824.

Ὁ πρόεδρος.

Ἀναχωρήσας κατὰ τὸν ὀκτώβριον μὲ τὸ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του πλοῖον τοῦ Ἰσακᾶλη ἀπῆλθεν εἰς Ναύπλιον (α) καὶ ἐκεῖθεν πλέων ἔξωθεν τῶν Σπετσῶν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ εἰσέλθῃ ἵνα τοὺς εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν, ἣν ἔδειξαν εἰς τοὺς συμπολίτας του δυστυχεῖς ψαριανούς, γράφει πρὸς αὐτοὺς ἐξ Ὑδρας τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον ἐκ τῆς Συλλογῆς τοῦ Ἀναγύρου.

Εὐγενέστατοι πρόκριτοι τῆς ἐνδόξου νήσου Σπετσῶν.

Μερικὰ περιστατικὰ καὶ ἰδιαιτέραί μου τινὲς χρεῖαι μὲ βιάζουσι νὰ ἀπομακρυνθῶ δι' ὀλίγον καιρὸν ἀπὸ τὴν γειτονίαν σας καὶ

(α) Εἰς Ναύπλιον ἰδὼν με, μὲ εἶπε μὲ τὴν ψαριανὴν ὁμιλίαν τὰ ἐξῆς—Βρὲ, μὲ λέγουσι ὅτι εἶσαι παληκάρι, καὶ ὁ πατέρας σου ἦτο παληκάρι, ἐκάμαμεν πολλὰ πράγματα μαζῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ τὸν ἐνθυμοῦμαι.

Ὁ πατήρ μου ἦτον εἰς ἐκ τῶν ἐπιστηθίων φίλων τοῦ αἰοδίου μου καὶ συναγωνιστῆς του, μὲ διηγῆθη πολλὰ τῶν προτερημάτων του καὶ ἐξ αὐτῶν ἔγραψα ὀλίγα (ἴδε σελ. 24—26).

τοῦτο τὸ αἰφνήδιον μὲ προξενεῖ μεταξὺ τῶν ἄλλων μου θλίψεων καὶ τὴν στέρησιν νὰ μὴν ἀξιωθῶ νὰ ἀσπασθῶ γλυκύτατα τοὺς γενναίους καὶ φιλανθρωποὺς σπετσιώτας.

Διαπλέων ἄντικρυ τῆς λαμπρᾶς ἡμῶν νήσου, ἀσθένεια μὲ ἐμπόδισε νὰ ἔλθω κατ' εὐθείαν νὰ κάμω τὸ ἱερὸν μου χρέος πρὸς ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας τῶν ἀτυχησάντων ψαριανῶν, τὸ χρέος τῆς εὐγνωμοσύνης μου. Ἐβιαζόμην τότε νὰ ἔλθω ἐδῶ νὰ ἡσυχάσω δι' ὀλίγον καιρὸν, ἔχων πάντοτε κατὰ νοῦν ἵνα περάσω εἰς τὰ αὐτοῦ καὶ νὰ κάμω προσωπικῶς τὰς ἀδελφικὰς μου εὐχαριστίας. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ τοῦτο κατὰ τὸ παρὸν ἀνάγκη νὰ ἀναβάλλω, σᾶς παρακαλῶ φιλικώτατα ἵνα δεχθῆτε νοερῶς τὰς εἰλικρινεῖς μου εὐχαριστίας καὶ τὴν δέησίν μου τοῦ νὰ ἦσθε πάντοτε πρὸς τοὺς ἀτυχοῦντας ψαριανοὺς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν καὶ εὐεργέται, ἵνα ἔχητε παρὰ θεοῦ τὰς εὐλογίας καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τὸν λαμπρὸν ἔπαινον τῆς φιλανθρωπίας.

Μ' ὅλην τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ σέβας ὁ ὡς ἀδελφός σας καὶ πατριώτης.

Ἦδρα, τῇ 24 Νοεμβρίου 1824.

ἸΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΑΚΗΣ.

Τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν πάντοτε φαίνονται ὁ αἰσίδιμος Βαρβάκης πληροφορηθεὶς ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του τὴν φιλανθρωπίαν, ἣν ἔδειξαν οἱ Σπετσιῶται πρὸς τὴν δυστυχίαν των, τὴν συμμερίζεται· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐσυγχώρουν αἱ περιστάσεις νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ προσωπικῶς, τοὺς εὐχαριστεῖ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς καὶ συνιστᾷ πρὸς αὐτοὺς τοὺς συμπολίτας του. Σεῖς δὲ ἀπόγονοι τῶν ψαριανῶν, ἀναγινώσκοντες ταῦτα, τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συμπολίτου σας Βαρβάκη καὶ τὴν ἀπὸ 10 αὐγούστου ἀναφορὰν τῶν Σπετσιῶν πρὸς τὴν Διοίκησιν, ὀφείλετε ν' ἀναμιμνήσκησθε τὴν δεινὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκοντο τότε οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ νὰ χύνετε δάκρυα εὐγνωμοσύνης δι' ἐκείνους οἵτινες καὶ μόνοι ἔδειξαν συμπάθειαν εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν πατέρων σας.

Οἱ ψαριανοὶ ἔνεκα τῶν κακουχιῶν καὶ τῆς ἀσθενείας ἀνεχώρησαν ἀπὸ Μονεμβασίαν καὶ μετώκησαν εἰς Σύρον, Τήνον καὶ Μύκωνον, οἱ μὲν διὰ ν' ἀναλάβωσιν ἐκ τῆς ἀσθενείας, οἱ δὲ διὰ νὰ εὕρωσι πόρον ζωῆς καὶ ἄλλοι νὰ ἐνεργήσωσι διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν συγγενῶν των ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν· ἡ δὲ ἐπιτροπὴ των μείνασα εἰς Μονεμβασίαν ἐνήργει τὰ χρέη της.

Πυρπολήσας καὶ ὁ Νικόδημος τὸ πυρπολικόν του ἀπῆλθε καὶ οὗτος εἰς Ναύπλιον καὶ εὗρεν ἐκεῖ τὸν συμπολίτην του Κωνσταντῖνον Χ. Γ. Ι. Κοτζιάν, ὅστις τῷ εἶπεν ὅτι τὸ εἰς Πόρον εὕρισκόμενον ἐλλιμενισμένον πλοῖόν των τὸ δίδει πυρπολικόν καὶ νὰ τὸ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν. Ὁ Νικόδημος, κατὰ τὰ λεχθέντα τοῦ Κοτζιᾶ ἠτήσατο προφορικῶς τὸ πυρπολικόν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν, ὑπέβαλε δὲ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν τὴν κατωτέρω ἀναφορὰν μὲ τὸν κατάλογον τοῦ πληρώματος.

Πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κωνσταντῖνος Νικόδημος, ψαριανὸς, κυβερνήτης τοῦ ἡφαιστείου, διὰ τοῦ ὁποῦ ἐπυρπόλησε μίαν κορβέταν πρώτης τάξεως, τουρκικὴν, μεταξὺ Μιτυλήνης καὶ Καραπουρνᾶ, εἰς τὰς 24 Ἰουλίου, παρρησιάζει εἰς τὸ Σ. ὑπουργεῖον τὸν κατάλογον τῶν γενναίων ναυτῶν του ἵνα μείνῃ εἰς τ' ἀρχεῖα τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἀποδοθῇ ἐν καιρῷ ἀποδεικτικόν διὰ τὰς ἀνδραγαθίας του, πρὸς τιμὴν ἰδίαν καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

Ναύπλιον, τὴν 3 Ἰουλίου 1824.

Ὁ πατριώτης, Κωνσ. Νικόδημος.

Ἀριθ. 1576.

Ὁ κατάλογος τοῦ ἡφαιστείου τοῦ καπ. Κωνσ. Νικοδήμου, τὸ ὁποῖον ἐπυρπόλησε πρώτης τάξεως ἐχθρικὴν κορβέταν μεταξὺ Μιτυλήνης καὶ Καραπούρνα

Κωνσταντῖνος Νικόδημος, Ἰωάννης Γ. Φιλήνη, Ἀντώνιος Γ. Καψόκωλος, Γ. Καρλαντζήκη, Νικολῆς Γ. Μητάρα, Ἰωάννης Ν. Μιτσάτσου, Ἀνδρέας Καρίδας, Ἰωάννης Ἀνδρ. Κυπαρίσση, Διτ

μήτριος Γ. Παπατζετζερέ, Δημήτριος Γ. Μηχάλμπεσι, Ἰωάννης Ἀπ. Παρλιάρου, Ἀνδρέας Ἰω. Παπανικορεζῆ, Νικόλαος Ἀνδρ. Ζανῆ, Ἰωάννης Δ. Καλάρη, Γεώργιος Ἀναγν. Ζαχαρία, Γεώργιος Γιαννιτζής, Ἀνδρέας Ν. Θεοδώρας, Κωνσταντῆς Μαχούτας, Ἰω. Κομνηνοῦ Βελισσαρίου, Εὐαγγέλης Κεφαλονίτης, Γ. Πέπα, Γ. Κατσοχογιάννης, Πέτρος Κουμνιότης, Παναγιώτης Μανιάτης, Κ. Ἀντωνίου Ζεύλη, Ἰω. Ἀντ. Ἀνδρουλῆ, Γεώργιος Δ. Κουτσοδόνης.
Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 3 8ορίου 1824.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Ἰδοὺ καὶ τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦ ναυάρχου Ψαρῶν.

Ὁ γενναιότατος Καπετὰν Κωνσταντῖνος Νικόδημος, ἀνὴρ ἀποδεδειγμένης ἀνδρίας καὶ πολεμικῆς ἐμπειρίας, ὡς πάντοτε εἰς τὰς ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐπαναστάσεώς μας μέχρι τοῦδε ἐφάνη ναυμαχίας, καὶ ἤδη συμπλέων μὲ τὸν στόλον μας, καὶ γενναίως ἀγωνισθεὶς εἰς τὴν Κῶ, ἔνθα ἐδίδωκεν εἰς ἱκανὸν διάστημα τὸν στολάρχην τοῦ τυράννου καὶ ἄλλους, ἀγωνισθεὶς προσέτι μὲ παρομοίαν γενναιότητα εἰς τὴν ἔξω τοῦ κόρφου Μανταλίας γενομένην ναυμαχίαν, ἔνθα ἐβοήθησεν ὅχι ὀλίγον τρέψας ὅλην τὴν ὑπεράνεμον τάξιν τῶν ἐχθρῶν, διεφυλάττετο ν' ἀγωνισθῇ καὶ εἰς ἄλλην ναυμαχίαν μὲ τὸ πυρπολικόν του, εἰς τὴν 24 τοῦ τρέχοντος γενομένην ναυμαχίαν ἔξω τῆς Καλλονῆς, ἔνθα, περὶ τὰς 10 ὥρας τῆς νυκτός, ἔκαυσεν μίαν κορβέταν ἐχθρικὴν κανονίων 13 τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ· διὰ τοῦτο δίδομεν τὸ παρὸν ἀποδεικτικὸν εἰς χεῖράς του ὑπογεγραμμένον παρ' ἡμῶν.

Ἐν Σύρῳ, τὴν 29 76ρίου 1824.

Ὁ ναύαρχος,

Νικόλης Ἀποστόλης.

Ὁ Νικόδημος ἐζήτησεν ἐπανειλημμένως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αἰτήσεώς του προφορικῶς, ἀλλ' ἡ Διοίκησις τὸν διέταξε νὰ κάμῃ τὴν αἴτησίν του ἐγγράφως διὰ τοῦ Μινιστερίου τῶν ναυτικῶν, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν ἔδωκεν εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν τὴν ἀκόλουθον ἀναφοράν.

Πρὸς τὸ Σ. Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν.

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κωνσταντῖνος Νικόδημος, Κυβερνήτης τοῦ

ἡφαιστείου τὸ ὁποῖον ἐπυρπόλησε τὴν ἑχθρικήν κορβέταν εἰς τὰς 24 Σεπτεμβρίου, μεταξὺ Μυτιλήνης καὶ Καραΐπουρνα, ἀναφέρω πρὸς τὸ Σ. ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ὅτι ὁ ἐδῶ ἐρχομός μου ὁμοῦ μὲ τοὺς ἥρωας ναῦτας τοῦ αὐτοῦ ἡφαιστείου, ἄλλη αἰτία δὲν εἶναι εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ζητήσω ἀπὸ τὴν Σ. Διοίκησιν νὰ μᾶς δώσῃ ἓν πλοῖον διὰ ἡφαιστειον, ἐπειδὴ καὶ εἰσέτι ὁ θαλάσσιος πόλεμος ἐπικρατεῖ, καὶ τόσον ἐγὼ, ὅσον καὶ ὅλοι οἱ συντρόφοι μου ναῦται ἔχουν μεγάλον ζῆλον καὶ ἔφεςιν νὰ δουλεύσουν τὴν Πατρίδα καὶ νὰ θυσιάσουν χρείας τυχοῦσης καὶ τὴν ὑστέραν σταλαγματίαν τοῦ αἵματός των καὶ μὴν ἔχοντας ἡφαιστειον μένουν ἀνωφελῶς. Εὐρίσκεται λοιπὸν ἐν θρίκιον εἰς Πόρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τοῦ Κωνσταντίνου Χ. Γ. Κωτζιά ψαριανοῦ, ὅστις τὸ δίδει ἡφαιστειον, ἀφοῦ συμφωνήσῃ τὴν τιμὴν του μετὰ τῆς Σ. Διοικήσεως. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἂς ἀναφερθῇ πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα πρὸς ἐνέργειαν τούτου, καὶ εἰσέτι νὰ δοθῇ ἡ ἀνάλογος φιλοδώρησις τῶν ναυτῶν ἵνα ἐν ἄλλοις συναντήμασι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ὀρμήσωσιν ὡς λέοντες. Καὶ μόνον τὸ σέβας ὑποσημειοῦμαι.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 4 86ρίου 1821.

Ὁ πατριώτης,

Κωνσ. Νικόδημος.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τῆς ἀκολούθου ἀναφορᾶς του πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν ὑποβάλλει τὴν αἴτησιν τοῦ Νικοδήμου.

Περ. 6'. ἀριθ. 1602.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν

Ὁ Ἦφιστος Κωνσταντῖνος Νικόδημος, ψαριανός, ὅς τις ἐπυρπόλησε τὴν ἐχθρικήν κορβέταν εἰς τὰς 24 Σεπτεμβρίου, μεταξὺ Μυτιλήνης καὶ Καραΐπουρνα, μὲ ἀναφορὰν του πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ζητεῖ νὰ τοῦ δοθῇ ἕτερον πλοῖον διὰ ἡφαιστειον, καὶ τόσον αὐτός, ὅσον καὶ ἥρωες ναῦταί του ἔχουν ζῆλον διὰ νὰ δουλεύσουν τὴν Πατρίδα καὶ ὅτι εὐρίσκεται ἐν πλοῖον τοῦ Κωσταντῆ Κωντζιά, ψαριανοῦ, ὅς τις τὸ δίδει διὰ ἡφαιστειον καὶ εἰσέτι νὰ

δοθῇ ἡ συνήθης ἀνάλογος φιλοδωρία τῶν ἡφαιστείων ναυτῶν.

Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο περικλείει ἓνα ἶσον τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Κ. Νικοδήμου καὶ τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ἂν ἐγκρίνει, ἃς ἐπιτάξῃ τὰ εἰκότα.

Τὴν 4 ὁρόου 1824.

Ἐν ἀπουσίᾳ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Γ. Κ ὦ π α ς.

Ἀφοῦ λοιπόν ἔδωκε καὶ τὴν ἀναφορὰν ὁ Νικόδημος περιέμενε τὸ ἀποτέλεσμα. Κατὰ τύχην συναπηντήθη μίαν ἡμέραν μετὸν παραστάτην Πόρου, Νικολάκην Γκίκαν, ὅστις τῷ εἶπεν. « Ἐψαριανέ, τὸ πλοῖον ὅπου ζητεῖς » πυρπολικόν, οἱ Ὑδραῖοι ἔστειλαν ναύτας ἀπὸ Ὑδραν » καὶ τὸ ἐπῆραν ἀπὸ Πόρον καθὼς ἦτον ξεσαβούροτο » καὶ λυτὰ τὰ πανιά του καὶ πέρνοντάς το τὸ ἐβγαλαν » ἀπὸ τὸν λιμένα μετὰς λέμβους, τοῦ ἔδεσαν τὰ πανιά » καὶ τὸ ἐπῆγαν εἰς Ὑδραν. Τὴν στιγμὴν ταύτην μετὰ » ἦλθε πεζοδρόμος ἀπὸ Πόρον μετὰ γράμματα καὶ μου » τὸ λέγουν· μόνον σὺ ἐπὶ ματαίῳ κοπιᾷζεις. »

Ὁ Νικόδημος εὐρὼν ἀμέσως τὸν συμπολίτην του Κοτζίαν, τοῦ εἶπεν ὅσα ἀπὸ τὸν παραστάτην Πόρου ἔμαθεν.

Μετὰ τὴν ἀρπαγὴν ταύτην τοῦ ἐν Πόρῳ πλοίου τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας ὑπέβαλε τὴν κάτωθι ἀναφορὰν πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν, καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις λέγει καὶ περὶ τῆς ἀρπαγῆς τοῦ πλοίου.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐλήφθη ἡ Σ. ἐπιστολὴ τῆς 2 τοῦ ἄρξαντος ὀκτωβρίου καὶ μετὰ πατριωτικὴν εὐαισθησίαν θεωροῦμεν τὴν προθυμίαν τῆς Διοικήσεως εἰς τὸ νὰ οἰκονομῇ πάντα τὰ εἰς τὸ ναυτικὸν ἀναγκαῖα. Ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπέμψαμεν εἰς τὸν στόλον μας καὶ μετὰ τὴν μεγαλητέραν ζωηρότητα τοὺς ἐδιορίσαμεν καὶ ἐπαραινέσαμεν νὰ μὴν ἀφήσωσι τὸ ἐνδοξον στάδιον τῆς ἐκστρατείας εἰς τὴν παροῦσαν κρίσιμον περίσταν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τὸ ἐν μέρος δὲν ἦτον

ἀμφιβολία ὅτι ἡ Σ. Διοίκησις ἤθελε νὰ δεχθῇ τὴν φροντίδα τῆς οἰκονομήσεως τῶν πυρπολικῶν, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο ἦτον ἀναγκαιότατον νὰ ἰδοῦν οἱ ἐδικοί μας ἀμέσως ἀρχὴν τινὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης, διὰ νὰ ἐπιμένουν εἰς τὸν ἀγῶνα, μάλιστα μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν σπετσιωτῶν καὶ ψαριανῶν· διὰ τοῦτο ἀπεφασίσαμεν καὶ ἀγοράσαμεν ἐνταῦθα ἐν καράβι, τοῦ καπετὰν Λισμάνη, καὶ τὸ ἐστείλαμεν ἀμέσως εἰς τὸν στόλον μὲ τὰς ἀναγκαίας ἐμπριστικὰς ὕλας· ἡ τιμὴ αὐτοῦ εἶναι γρόσια 16,000, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς σταλῶσι διὰ νὰ πληρωθῶσιν οἱ κύριοι αὐτοῦ. Μαθόντες πρὸς τούτοις ὅτι εἰς τὸν Πόρον εὐρίσκετο ψαριανὸν καράβι, ὁ κύριος τοῦ ὁποίου ἐφρόντιζεν εἰς τὴν Σῦρον νὰ τὸ πωλήσῃ, ἡ ἄκρα καὶ βιαστικὴ ἀνάγκη πυρπολικῶν, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ὁποίων ἢ διὰ τὴν παραμικρὰν ἀναβολὴν τῆς οἰκονομικήσεώς των, ἐκινδύνευε προφανῶς νὰ διαλυθῇ ὅλος ὁ στόλος, μᾶς ἐπαρακίνησε καὶ ἐστείλαμεν νὰ τὸ λάβωμεν διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ κύριος αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Σ. Διοίκησιν τὴν δικαίαν τιμὴν του. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν νὰ μᾶς σταλῇ ἔγγραφον τῆς Διοικήσεως ἐπικυρωτικὸν τῆς πράξεως ταύτης, τῆς ὑπαγορευθείσης ἀπὸ τὴν προστακτικὴν ἀνάγκην, καὶ διατάττον τὸν κύριον τοῦ πλοίου ἐκεῖνου ν' ἀναφερθῇ εἰς τὴν Σ. Διοίκησιν διὰ νὰ πληρωθῇ τὴν τιμὴν του· τὸ ὅποιον ἔγγραφον θέλομεν τὸ δώσει εἰς τὸν διορισθησόμενον διοικητὴν τοῦ πυρπολικοῦ τούτου, διὰ νὰ μὴν ἀκολουθήσουν σκάνδαλα, ἐὰν ἀπαντηθῇ μὲ ἄλλα ψαρινὰ, εὐρισκόμενα πρὸς τὸ παρὸν εἰς Σῦρον.

Ἔτι παρακαλοῦμεν τὴν Σ. Διοίκησιν νὰ μᾶς στείλῃ τὰ χρήματα τῆς διαταχθείσης ἀνταμοιβῆς διὰ τὰ δύο πυρπολικά μας, τὰ ἐνεργήσαντα εἰς τὴν νυκτερινὴν ναυμαχίαν κατὰ τὰ Καράπουρνα καὶ Μιτυλήνην, τῶν διοικητῶν τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶναι Δημήτριος Καλογλάννης καὶ Καπετὰν Θεοδωράκης Θεοφάνη Βῶκος, ὡς ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ναυάρχου μας, τὴν δὲ διαταχθεῖσαν ἀνταμοιβὴν διὰ τὰ προγενέστερα ἄλλα πέντε πυρπολικά ἐλπίζομεν νὰ προπαραλάβουν οἱ αὐτόσε ἐλθόντες συνάδελφοί μας.

Ἐν Ἑδρᾷ, τὴν 3 ὁκτωβρίου 1824.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ἰδρας.

Μετὰ ταῦτα ἀπέστειλεν ἡ Διοίκησις εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν τὴν ἐξῆς διαταγήν.

Περ. 6'. ἀριθ. 5223.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ἐλήφθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 1602 ἀναφορὰ τοῦ ὑπουργείου τούτου, καὶ τὸ ἐσώκλειστον ἔσον τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Καπετάν Κ. Νικοδήμου εἰς τὴν ὁποίαν ἐξαιτεῖται ἐν πλοῖον, ἡφαιστείον, νὰ τῷ δοθῇ μὲ τὴν αὐτὴν, ὡς καὶ πρότερον, προθυμίαν νὰ δουλεύσῃ τὴν πατρίδα, καὶ εἰς ἀπάντησιν διατάσσεται τὸ ὑπουργεῖον νὰ τὸν ἀποκριθῇ, ὅτι ἡ Διοίκησις ἐπαινεῖ τὴν προθυμίαν του, κατὰ τὸ παρὸν ὁμῶς δὲν ἔχει χρεῖαν ἀπὸ πυρπολικά, καὶ εἰς ἄλλην περίστασιν θέλει τὸν προβλέψῃ κατὰ τὴν αἴτησιν καὶ εὐχαρίστησίν του.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 5 Ἰουλίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος Γεώργιος Κοκκινόπουλος.

Ἰω. Κωλέττης, — Ἀγαγνώστης Σπηλιωτάκης, — Παροῦτος Νοταρᾶς.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς Π. Γ. Ρόδιος.

Κατὰ τὴν διαταγὴν ταύτην τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1632 διαταγῆς του, εἰδοποίησε τὸν Νικόδημον, ὅτι ἡ Διοίκησις δὲν ἔχει ἀνάγκην πυρπολικῶν καὶ ὅτι εἰς ἄλλην περίστασιν θέλει τὸν προβλέψῃ κατὰ τὴν αἴτησίν του καὶ εὐχαρίστησίν του.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων τούτων ἐγγράφων δεικνύεται τὸ κατὰ τῶν ψαριανῶν καταδιωκτικὸν πνεῦμα τῆς Διοικήσεως ἢ μᾶλλον τοῦ προέδρου αὐτῆς. Ὁ Νικόδημος, συνεννοηθεὶς μὲ τὸν συμπολίτην του Κοτζιάν, ἤτήσατο τὸ ἐν Πόρῳ πλοῖον προφορικῶς διὰ πυρπολικὸν παρὰ τῆς Διοικήσεως· ὁ πρόεδρος αὐτῆς Κουντουριώτης πληροφορηθεὶς ἀπὸ τὴν προφορικὴν πρότασιν τοῦ Νικοδήμου, ὅτι τὸ εἰς Πόρον ἐλλιμενισμένον ψαριανὸν πλοῖον δίδεται πυρπολικόν, τὸν μὲν Νικόδημον διέταξε νὰ κάμῃ τὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ἐκεῖ-

νος δὲ εἰδοποιεῖ τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας ὅτι τὸ ἐν Πόρῳ ψαριανὸν πλοῖον δίδεται πυρπολικόν· τὸ δὲ κοινὸν πέμπει ἀνθρώπους καὶ τὸ λαμβάνει, ἐν καθαρᾷ μεσημβρίᾳ, καὶ τὸ ἄρπάζει, ὡς λάφυρον, ἄνευ ἔρματος καὶ ἄνευ ἰστίων καὶ, τὸ χεῖριστον, ἄνευ προηγουμένης εἰδοποιήσεως τοῦ ἰδιοκτῆτου.

Οἱ πρόκριτοι τῆς Ὑδρας δὲν ἀναγγέλλουσι τὴν ἀλήθειαν ὅτι ἔμαθον δηλαδὴ, ὅτι ἐπρόκειτο ὁ κύριος τοῦ πλοίου νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς Σύρον. Ὁ δὲ ἰδιοκτῆτης τοῦ πλοίου ἔχων αἰχμαλώτους, τὴν σύζυγον, τὸ τέκνον τοῦ καὶ τὴν ἀδελφήν του διέμενεν εἰς Ναύπλιον μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν καὶ ἔδωκεν ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν αἰτῶν χρηματικὴν συνδρομὴν εἰς λογαριασμὸν τοῦ εἰς Σάμον καέντος πυρπολικοῦ του. Ἀπελπισθεὶς ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἐθεώρησε κατάλληλον τὴν ἐποχὴν νὰ δώσῃ τὸ ἀνίκανον δι' ἐμπόριον ἐλλιμενισμένον εἰς Πόρον πλοῖον τοῦ διὰ πυρπολικόν, ἵνα λάβῃ χρήματα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν οἰκείων του καὶ συνεννοήθῃ μὲ τὸν συμπολίτην του Νικόδημον, ὅστις τὸ ἐζήτησεν.

Ὁ τρόπος τῆς ἄρπαγῆς τοῦ πλοίου καὶ τῆς δικαιολογίας ἦν κάμουσιν οἱ πρόκριτοι τῆς Ὑδρας, δεικνύουσι τὰ αἰσθήματά των. Τὸ πυρπολικόν τοῦτο ἐὰν ἐχορηγῆτο εἰς τὸν αἰτήσαντα αὐτὸ Νικόδημον, δὲν ἤθελε ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου; Δὲν ἤθελε καταδιώκει τὸν ἐχθρόν; Δὲν ἐθεραπεύετο καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου ἂν τὸ εἶχε ψαριανός; ὅλαι αὗται αἱ παραβιάσεις δὲν ἔγιναν εἰμὴ διὰ νὰ μὴ δοθῇ τὸ πλοῖον εἰς ψαριανόν, εἰς τὸν Νικόδημον.

Ἀλλὰ συμβιβάζονται τ' ἀσυμβίβαστα; Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας λέγουσιν εἰς τὴν ἀναφορὰν των ὅτι ἡ ἀνάγκη τοὺς ἐβίασεν ἵνα μὴ διαλυθῇ ὁ ἐλληνικὸς στόλος καὶ διὰ τοῦτο ἔλαβον τὸ πλοῖον διὰ πυρπολικόν, ἐνῶ ἡ διαταγὴ τῆς

Διοικήσεως πρὸς τὸν Νικόδημον, λέγει ὅτι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην πυρπολικῶν. Καὶ ἐνῶ ἡ Διοίκησις διὰ τῆς ἀπὸ 28 αὐγούστου διαταγῆς τῆς πρὸς τοὺς πυρπολιστὰς ψαριανοὺς πλέκει πανηγυρικοὺς δι' αὐτοὺς καὶ λέγει ὅτι «οὐδεὶς ἐκὼν θέλει σᾶς ἀδικήσει», ἰδοὺ αὐτὴ ἡ ἰδία τοὺς ἀδικεῖ ἐκ προμελέτης.

Ἡ Διοίκησις ἀπέστειλεν εἰς τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν τὴν ἐξῆς διαταγὴν, κατὰ συνέπειαν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Κητσιαῦ.

Περ. 6'. ἀριθ. 3759.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελ. Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ὁ Κωνσταντῆς Χ. Γεωργίου, ψαριανὸς, ἐκζητεῖ δι' ἀναφορᾶς τοῦ βοήθειαν τινὰ εἰς ἐξοικονόμησιν καὶ ἀπολύτρωσιν τῆς φαμελίας τοῦ αἰχμαλωτισθείσης εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος τοῦ εἰς τὴν ὁποίαν προαναφέρεται ὅτι ἐθυσίασε καὶ ἐν καράβι του, ἐχρησίμευσεν ἤδη διὰ μπουρλότον εἰς τὴν κατὰ τῆς Σάμου ναυμαχίαν καὶ εἰς ἀπάντησιν διατάττεται τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ τὸν ἀποκριθῇ ὅτι ἡ Διοίκησις ἔκαμε τὴν δυνατὴν βοήθειαν εἰς τὸ κοινὸν τῶν Ψαρῶν, πρὸς ἀπελευθέρωσιν μερικῶν φαμελιῶν καπετανέων, καὶ ὅτι εἰς αὐτὰς ἐμπεριέχεται καὶ ἡ ἐδική του, καὶ ὅτι εἰς τὴν ναυμαχίαν ἐκείνην δὲν ἐκάη μόνον τὸ ἐδικόν του πυροφόρον πλοῖον, ἀλλὰ καὶ ἄλλων τοὺς ὁποίους ἡ Πατρίς θέλει ἀνταμείψει ἐν καιρῷ, διὰ τὰς θυσίας καὶ ἀγωνίας των.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 13 αὐγούστου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΓΡΙΩΤΗΣ,

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Πρόδιος.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν ἐκοινοποίησε τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν εἰς τὸν Κων. Χ. Γ. Κοτζιὰν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1061, τῆς 14 αὐγούστου 1824, ἀναφέρουσα τὰ τῆς διαταγῆς τοῦ Ἐκτελεστικοῦ· δηλαδὴ ὅτι ἔκαμεν ὁ-

λην τὴν δυνατὴν βοήθειαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν μερικῶν φαμελιῶν καπετανέων ἐν αἷς συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ ἰδική του. Ἀλλὰ τί βοήθειαν ἠδύναντο νὰ χορηγήσωσιν αἱ δέκα χιλιάδες γρόσια, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ἡ Διοίκησις διὰ πολλὰς αἰχμαλώτους ψυχὰς καπετανέων, ἀφοῦ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν μόνον τῆς συζύγου τοῦ Κοτζιᾶ καὶ τοῦ τέκνου του, εὐρισκομένων εἰς Σμύρνην, ἐζήτησαν πολλὰς χιλιάδας γρόσια; Ἡ Διοίκησις ἠδύνατο ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ δανείου νὰ χορηγήσῃ, εἰς λογαριασμὸν τοῦ πυρποληθέντος εἰς Σάμον πυρπολικοῦ, χρήματα εἰς τὸν Κοτζιᾶν διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ἔργον φιλανθρωπίας καὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ Κοτζιᾶ.

Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ καέντος πυρπολικοῦ λέγει ὅτι «εἰς τὴν ναυμαχίαν ἐκείνην δὲν ἐκάη μόνον τὸ ἰδικόν του πλοῖον ἀλλὰ καὶ πολλῶν, τοὺς ὁποίους ἡ Διοίκησις θέλει ἀνταμείψῃ ἐν καίρῳ. Παραλατιῶν, ἐν οἰκείῳ τόπῳ, θέλω ἱστορήσει ὅτι πλοῖα ὑδραίων χορηγηθέντα διὰ πυρπολικά ἀπὸ τὸ ἔτος 1821 ἡ αὐτὴ Διοίκησις τὰ ἐπλήρωσε κατὰ τὸ ἔτος 1825.

Καὶ ἕτερος πλοίαρχος, τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια ἦτον αἰχμάλωτος, ἀνεφέρθη εἰς τὸ Βουλευτικὸν αἰτῶν χρηματικὴν βοήθειαν. Τὸ Βουλευτικὸν ἐνέκρινε τὴν πρότασιν, προσδιώρισε ποσότητα χρημάτων καὶ ἀπέστειλε προβούλευμα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν· τοῦτο ἐπεμψε τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα εἰς τὸ Βουλευτικόν.

Περ. 6'. ἀριθ. 4347.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Πρὸς τὸ Σ'. Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὸ κατὰ τὴν 28 τοῦ ἡδὴ λήγοντος καὶ ἀριθ. 1161 προβούλευμα τοῦ Σ. τούτου Σώματος, ἀλλὰ δὲν ἐνεκρίθη τὸ νὰ δοθοῦν τὰ γνωμοδοτηθέντα χίλια γρόσια εἰς τὸν Γ. Καλάρην, ψαριανόν, διότι ὅταν δοθοῦν εἰς αὐτὸν θὰ

ἐπισωρευθῶν καὶ ἄλλοι διὰ τὰ ζητοῦν, καὶ τότε ἀναγκαίως πρέπει νὰ δοθῶν καὶ εἰς αὐτούς. Ὅτι αὐτὸς ἐδυστύχησε καὶ ἔχει τὴν φαρμαλίαν τοῦ αἰχμαλώτου οὐδεὶς τὸ ἀγνοεῖ, ἀλλ' ἡ Διοίκησις ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς οἰκογενείας του καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ψαριανῶν.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 29 αὐγούστου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀναγνωρίζει τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν αἰχμαλωτισθεῖσαν οἰκογένειαν τοῦ Καλάρη, δὲν ἐγκρίνει δὲ τὴν πρότασιν τοῦ Βουλευτικοῦ διὰ τὰ μὴ δώσῃ χρήματα καὶ εἰς ἄλλους ψαριανούς ἔχοντας αἰχμαλώτους. Ἀπόφασις ἣν ὑπηγόρευσεν ἡ φιланθρωπία τῆς Διοικήσεως καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ψαριανῶν!!!

Οἱ ψαριανοὶ, αἰτοῦντες λύτρα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αἰχμαλώτων, δὲν ἐζήτουν χάριν ἐλέους ἀλλὰ τὰ ἐζήτουν εἰς λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων των· ὁ δὲ Καλάρης, εἷς τῶν ἐξοδευσάντων διὰ τὸ ἔθνος, ἤθελε νὰ τοῦ δοθῶσιν εἰς λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων του. Ἀλλ' ἡ Διοίκησις διὰ τοῦ προβουλεύματός της ἔλυσε τὸν γόρδιον δεσμὸν, ἥτοι τὸν λόγον διὰ τὸν ὅποιον δὲν δίδει χρήματα· τοῦτέστι διὰ τὰ μὴ ζητήσωσι καὶ ἄλλοι· ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ δοθῶσι καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἐὰν δικαίως ἐζήτουν ἀφοῦ εἶχε τὸ δάνειον; τοὺς ἀπατᾷ δὲ ὅτι ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

Ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν καὶ οἱ καπετανεῖοι τοῦ στόλου ψαριανοὶ, ἔδωσαν ἀναφορὰν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, τὴν 19 αὐγούστου 1824, αἰτοῦντες δι' αὐτῆς τὴν ἐξέλεγχσιν τῶν λογαριασμῶν των, καὶ νὰ τοῖς δωθῶσι μέρος μετρητὰ καὶ ἐθνικαὶ ὁμολογίαι, ἵνα δυνηθῶσι νὰ λυτρώσωσι τοὺς αἰχμαλώτους των.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4274. τῇ 28 αὐγούστου, ἀπαντᾷ πρὸς τὸν ναύαρχον καὶ πλοιάρχους

ὅ,τι λέγει διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν των, τὸ αὐτὸ λέγει καὶ πρὸς ἐκείνους.

Περ. 6'. ἀριθ. 4276.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν γενναίων ψαριανῶν.

Ὁ ναύαρχος καὶ λοιποὶ καπετανεῖοι ψαριανοὶ ἀναφερόμενοι εἰς τὴν Διοίκησιν ζητοῦν τὴν ἀπολύτρωσιν τῶν αἰχμαλωτισμένων φαμελιῶν των, καὶ νὰ θεωρηθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ των καὶ νὰ τοῖς δοθῶσι δι' αὐτοὺς μέρος μετρητὰ καὶ μέρος ἐθνικαὶ ὁμολογίαι. Ἡ Διοίκησις, καθὼς καὶ ὅλον τὸ ἔθνος, δὲν ἀγνοεῖ τὰς θυσίας τῶν ψαριανῶν, καὶ ὅτι πάντοτε ἀπὸ ζῆλον καὶ πατριωτισμὸν ὠδηγήθησαν εἰς ὅλας τὰς πράξεις των, ἀλλὰ τὸ νὰ θεωρηθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ των δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι πρέπει συγχρόνως μὲ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἄλλων δύο ναυτικῶν νήσων Ὑδρας καὶ Σπετσῶν νὰ θεωρηθῶσι καὶ τῆς νήσου σας. Ἡ Διοίκησις, καθὼς δὲν σᾶς λανθάνει, ὁλονὲν ἐνασχολεῖται εἰς γενικωτέρας ἀσχολίας, καὶ εἶναι δίκαιον ἀφοῦ παρέλθει ἡ παροῦσα περίστασις τότε νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν της καὶ εἰς τὰς μερικωτέρας. Κάθε πατριώτης ὅστις ἐδούλευσε καὶ ἐκινδύνευσεν ὑπὲρ Πατρίδος δὲν πρέπει ν' ἀγνοῇ ὅτι δὲν θέλει μείνῃ ἀδικημένος εἰς τὸ παραμικρότερον· πολλῶ μᾶλλον οἱ ἄνδρεῖοι ψαριανοὶ, οἱ ὅποιοι ἔκαμον τόσας καὶ τόσας θυσίας εἰς τὸ ἔθνος.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν αἰχμαλωτισθέντων φαμελιῶν ψαριανῶν ἡ Διοίκησις κρίνει ἔν ἀπὸ τὰ ἱερὰ χρέη της νὰ δυνηθῇ νὰ τὰς ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τὰς βαρβάρους χεῖρας τοῦ τυράννου, ἐφ' ὃ καὶ θέλει ἐάλλει εἰς πρᾶξιν ὅ,τι δυνηθῇ διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ ἀπολύτρωσίς των. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρέπει νὰ ὀδηγηθῇ πόσαι φαμελίαι ἡχμαλωτίσθησαν καὶ ποῦ ἐκάστη ἥδη εὐρίσκεται, ἐξετάσετε ἡ εὐγενείας, πληροφορηθῆτε περὶ τούτου καὶ ἀναφέρετε εἰς τὴν Διοίκησιν, στέλλοντες ἀκριβῆ ὀνομαστικὸν κατάλογον ἐνὸς ἐκάστου τῶν αἰχμαλώτων γυναικῶν καὶ παιδῶν καὶ τῶν λοιπῶν.

Ναύπλιον, τῇ 28 αὐγούστου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος.

Περὶ τῶν αἰχμαλώτων ὁ ναύαρχος καὶ οἱ πλοίαρχοι,

κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, ἔπεμψαν κατάλογον τῶν αἰχμαλωτισμένων οἰκείων των εἰς τὴν Διοίκησιν, ἥτις οὐδεμίαν ἐνέργειαν ἔκαμεν. Ἐνῷ λοιπὸν λέγει ὅτι κανεῖς δὲν θέλει μείνει ἡδίκημένος εἰς τὸ παραμικρὸν, πολλῷ μᾶλλον οἱ ἀνδρεῖοι ψαριανοὶ, οἵτινες ἔκαμον τόσας καὶ τόσας θυσίας διὰ τὸ ἔθνος, ἔδειξεν ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδία τοὺς ἡδίκησε, καὶ ὅτι διὰ νὰ τοὺς ἀπατᾷ ἔγραφεν ὅτι ἔλαβε γενικὸν μέτρον αἰτοῦσα καταλόγους καὶ οὐχὶ διὰ ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων τοὺς αἰχμαλωτισμένους ψαριανούς. Ἀποδεικνύεται δὲ πονηρὰ καὶ ἀπατηλὴ ἀπὸ τὸ προβούλευμά της πρὸς τὸ Βουλευτικόν· ὅτι δὲν ἐνέκρινε τὰ χίλια γρόσια τοῦ Καλάρη διὰ νὰ μὴ δώσῃ καὶ εἰς ἄλλους· διότι ἐρωτῶ, εἶχε ποτὲ διάθεσιν νὰ ἐνεργήσῃ τὸν αἰτηθέντα κατάλογον τῶν αἰχμαλώτων, ἀφοῦ ἡ χρηματικὴ δαπάνη ἤθελεν εἶναι μεγαλητέρα, μολονότι ἤθελε καταλογισθῇ εἰς τὰ ἔξοδα τῶν ψαριανῶν ; ὅχι βέβαια.

Ἡ ἀναχώρησις τῶν ψαριανῶν πλοίων, ἣν οἱ πρόκριτοι Ὑδρας ἀναγγέλλουσι, διὰ τῆς ἀναφορᾶς των πρὸς τὴν Διοίκησιν, ἐγένετο διὰ νὰ τροφοδοτηθῶσι· διότι δὲν εἶχον πλέον κοινότητα νὰ προλαμβάνῃ καὶ τοὺς πέμπῃ τὰς ἀναγκαίας τροφάς. Ἀλλ' ἅμα ἐτροφοδοτήθησαν ἐπανήλθον εἰς τὸν στόλον. Ὑπαρχόντων ὁμως τῶν Ψαρῶν οὐδέποτε τὰ ψαριανὰ πλοῖα ἀφῆκαν τὴν τάξιν των καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸν στόλον· διότι εἶχον τὴν κοινότητά των, ἥτις προελάβανεν αὕτη καὶ ἀπέστελλε τὰ ἀναγκαῖα.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν διέμενεν εἰς Ναύπλιον καὶ ὁ Κανάρης· κατὰ συγκυρίαν δὲ ἡμέραν τινὰ ἔτυχον καὶ οἱ δύο, Κανάρης καὶ Νικόδημος εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, αἰτοῦντες πυρπολικά. Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γεώργιος Κουντουριώτης εἶπεν εἰς τὸν Κανάρην· «Καπετὰν

Κανάρη, ἡ Διοίκησις θὰ σοῦ δώσῃ πυρπολικόν, ἀλλὰ θὰ ὑπάγῃς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Μιαούλη καὶ οὐχὶ τοῦ Ἀποστόλη. Ὁ Κανάρης ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ προέδρου. Πρὸς δὲ τὸν Νικόδημον ὁ πρόεδρος εἶπεν· «ἐσέ, Νικόδημε, δὲν σέ δίδει ἡ Διοίκησις, διότι δὲν ἔχει ἀνάγκην.» Ἄμα ἐξῆλθον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὁ Νικόδημος εἶπε πρὸς τὸν Κανάρην ὅτι—δὲν πρέπει νὰ ὑπάγῃς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μιαούλη, διότι ἐξασθενοῦνται οἱ ψαριανοὶ, καὶ διότι γνωρίζομεν τὸ κατὰ τῶν ψαριανῶν πνεῦμα τοῦ Κουντουριώτου. Ὁ Κανάρης ἀπήντησεν εἰς τὸν Νικόδημον, καὶ τὸν εἶπεν ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ κυτάξῃ ἕκαστος τὴν ὑπόληψίν του. Ἡ Διοίκησις ἔπεμψε πρὸς τὸν Κανάρην τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Ἀριθ. 5086.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸν γερραῖον Καπετὰν Κωνσταντῖνον Κανάρην.

Τὸ κατὰ τὸν Πόρον εὐρισκόμενον πλοῖον τοῦ Καπετὰν Νικολάου Κοντσιᾶ ἀγορασθὲν παρὰ τῆς Διοικήσεως διὰ χρῆσιν πυρπολικοῦ, ἀφιερῶται εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς γενναιότητός σου, καὶ διατάττεσαι ἀμέσως νὰ παραλάβῃς αὐτὸ ἐκ Πόρου, νὰ τὸ κατασκευάσῃς εἰς Ὑδραν πυρπολικόν, συνεργείᾳ τῶν προκρίτων, πρὸς τοὺς ὁποίους στέλλεται ἡ ἐμπρίκλειστος ἐν αὐτῷ τούτῳ, καὶ ἀνυπερθέτως νὰ τρέξῃς εἰς τὸν στόλον ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ γενναιοτάτου ναυάρχου Κ. Ἀνδρέου Μιαούλη.

Ἡ Διοίκησις ἐντοσούτῳ σπεύδει νὰ σέ βεβαιώσῃ τὴν ὑπόληψιν ὅπου φέρει εἰς τὸ ὑποκείμενόν σου, καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς ὁποίας θέλεις φιλοτιμηθεῖ ἀξίως τῶν εὐχῶν μὲ τὰς ὁποίας σέ παρπέμπει ἤδη ὅλον τὸ ἔθνος, νὰ ἐπισφραγίσῃς μὲ νέους θριάμβους τὰ προλαμβόντα σου λαμπρὰ κατορθώματα.

Τῇ 3 86ρίου 1824.

(Τ. Σ.) Ὁ Πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ῥόδιος.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Κουντουριώτης, ὡς ἔχων πολλήν ἐπιρροήν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ἐνήργει τὰ ναυτικά ὅπως ἤθελε· δὲν ἔδωκε δὲ πυρπολικά πρὸς τοὺς ἄλλους πλοιάρχους πυρπολιστὰς ψαριανούς, λέγων ὅτι δὲν ἔχει ἡ Πατρίς ἀνάγκην· τὸν δὲ Κανάρην ἀπέσπασεν ἀπὸ τοὺς ψαριανούς ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ τοὺς μηδενίσῃ.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τὰ σχηματίζοντα πολεμικὰ πλοῖα τὸν στόλον ἦσαν ιδιόκτητα καὶ οὐχὶ ἐθνικὰ καὶ πνεῦμα ἀντιζηλίας ὑπῆρχεν εἰς τὰς νήσους. Ἐκάστη λοιπὸν νῆσος ἔχουσα τὴν μοίραν καὶ τὸν ναύαρχόν της, ὥφειλε νὰ ἔχῃ καὶ τὰ ἀνάλογα πυρπολικά. Ἐπειδὴ ὁ Κανάρης ἔχαιρεν ὑπόληψιν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν δὲν ἠδύνατο ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ νὰ τὸν περιφρονήσῃ, ὡς περιεφρόνησε τοὺς ἄλλους πλοιάρχους πυρπολιστὰς ψαριανούς. Ἀλλ' ὁ Κανάρης, ὅταν ὁ Κουντουριώτης εἶπε πρὸς αὐτόν ὅτι τὸν δίδει πυρπολικόν, ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μιαούλη, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὸ ὕπουλον πνεῦμα τοῦ προέδρου, ὥφειλε νὰ τὸν παρατηρήσῃ ὅτι ὁ ἀπομακρυσμός του γίνεται ἐπὶ σκοπῷ, καὶ ὅτι δὲν ἀνέχεται ν' ἀφήσῃ τοὺς ψαριανούς οἵτινες εἶναι συμμέτοχοι τῆς δόξης του. Ἀλλως τε καὶ ἐὰν δὲν ἐπήγαινε μετὰ τοῦ Μιαούλη βεβαίως δὲν ἤθελε μείνει ἄνευ πυρπολικοῦ, ὅπερ ἤθελεν εἶναι βλαβερόν, διότι ἤθελεν ἀναγκασθῇ ὁ Κουντουριώτης ἕνεκα τῆς ὑπολήψεώς του νὰ τοῦ δώσῃ.

Τὶ βλάβη ἢ ζημία ἐγένετο εὐρισχομένου τοῦ Κανάρη εἰς τὸν ἐλληνικὸν στόλον ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀποστόλης; οὐδεμία.

Ἐὰν ὁ ἐλληνικὸς στόλος ἦτον ἐθνικὸς ἢ εἰς τὰ ναυτικά δὲν ὑπῆρχε πνεῦμα νησιωτικὸν ἀντιζηλίας καὶ διευθύνοντο ὑπὸ τοῦ πατριωτισμοῦ, καὶ ὁ Κανάρης καὶ πᾶς ἄλλος πλοίαρχος πολεμικοῦ καὶ πυρπολικοῦ πλοίου,

ἀδιάφορον ἦτο ὑπὸ ποίου ναυάρχου διαταγὰς ἐτέλει.

Ληξάσης δὲ τῆς β'. περιόδου καὶ γενομένης ἐνάρξεως τῆς τρίτης κατὰ τὰς ἀρχὰς ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1824, κατὰ τὰ νενομοθετημένα ὥφειλον οἱ ψαριανοὶ νὰ βά- λωσι μέλος εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην· ἀλλὰ διωκόμενοι πανταχόθεν ὑστερήθησαν καὶ τοῦ δικαιώματος τούτου, τοῦ καθιερωθέντος διὰ νόμου ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Ἐγκαθιδρύθησαν δὲ καὶ διὰ τὴν περίο- δον ταύτην τὰ ὑπάρχοντα δύο μέλη, ὁ μὲν Κουντου- ριώτης ἐξ Ὑδρας, Πρόεδρος, καὶ ὁ Γκίκας Μπότασης ἐκ Σπετσῶν, ἀντιπρόεδρος.

Οἱ συνάδελφοι τῶν ψαριανῶν Ὑδραῖοι καὶ Σπετσιῶ- ται, κατὰ τὰ νενομοθετημένα, ὥφειλον νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ δικαιώματα τῶν ψαριανῶν.

Οἱ μετοικίσαντες ἐκ Μονεμβασίας, ὡς προεῖπον, εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους ψαριανοὶ, μὴ ἔχον- τες ἄλλον πόρον ζωῆς ἐξηκολούθησαν τὸ ναυτικόν των ἐπάγγελμα, καὶ ἄλλοι μὲν κατεσκεύασαν ἐμπορικὰ πλοιάρια, ἄλλοι δὲ καταδρομικὰ καὶ ἠϋξήσαν τὴν ναυ- τιλίαν των.

Διαλυθέντος δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, κατὰ τὸν μῆνα νοέμβριον, ἀπῆλθον μὲ τὰ πολεμικά των πλοῖα εἰς Πό- ρον, Αἴγινα καὶ Σαλαμῖνα, ἵνα παραχειμάσωσιν.

Ἐχοντες οἱ ψαριανοὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπανέλ- θωσιν εἰς τὴν νήσόν των, καὶ βλέποντες ὅτι δὲν ἔχουσι τὰ χρηματικὰ μέσα ἵνα καθάρίσωσι τὰ ἐρείπια τῆς πό- λεώς των, ν' ἀνοικοδομήσωσι τὰς οἰκίας των καὶ νὰ τὴν ὀχυρώσωσιν ἐκ νέου ἀπὸ πυροβόλα, πολεμεφόδια, πολε- μικὰς ἀποσκευὰς καὶ νὰ προσλαμβάνωσι καὶ στρατιωτι- κὰς δυνάμεις διὰ τὰς ἐκ νέου θαλασσίους προσβολὰς τοῦ ἐχθροῦ· βλέποντες πρὸς τούτοις ὅτι ὅσα τοὺς ὑπε- σχέθη ἡ Διοίκησις δὲν τοὺς τὰ χορηγεῖ διὰ νὰ ἐπανέλ-

θωσιν ἐκεῖ· θέλοντες δὲ καὶ νὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς ἓνα τόπον διὰ νὰ ἐκτελῶσιν εὐχερέστερον τὰ πρὸς τὴν πατρίδα χρέη των, ἀπέστειλαν πληρεξουσίους εἰς τὴν Διοίκησιν ζητήσαντες ὡς τόπον τοιοῦτον τὸν Πειραιᾶ. Ἰδοὺ τὸ προβεβύλευμα τοῦ Ἐκτελεστικοῦ πρὸς τὸ Βουλευτικόν.

Ἄριθ. 1555

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικὸν Σῶμα.

Οἱ πατριῶται ψαριανοὶ διὰ τῆς ἐσωκλείστου ἀναφορᾶς των καὶ πληρεξουσίου των, καπετὰν Νικολῇ Ἀποστόλῃ, καὶ χατζῇ Ἀναγνώστῃ Δομεστίνῃ ἐξαιτοῦνται παρὰ τῆς Διοικήσεως τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ συστήσωσι μερικὴν κατοικίαν τὸν Πειραιᾶ· ὁποίας δὲ δουλεύσεις ἔχουν οὗτοι εἰς τὴν πατρίδα, ὁποίας θυσίας εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα ἕκαμον εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος. Αὐτὸ τοῦτο τὸ μαρτυρεῖ καὶ ἡ τελευταία καταστροφή τῆς νήσου των, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως ὑπέφερον διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Πατρίδος· εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι τὸ ἔθνος χρεωστεῖ εἰς αὐτοὺς κάθε περίθαλψιν καὶ τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ μετὰ τόσα παθήματα δὲν ἔπαυσαν νὰ ἔχουν τὸν αὐτὸν ζῆλον καὶ ἐνθουσιασμόν διὰ νὰ δουλεύσουν τὸ ἔθνος των, οὐ μόνον μὲ τὴν θέλησίν των καὶ τὴν ἰκανότητά, ὡς πολλάκις πολλαχοῦ τὸ ἀπέδειξαν αὐτὰ τὰ πράγματα. Τὸ Ἐκτελεστικόν, δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους θεωρεῖ οὐ μόνον δίκαιον ν' ἀξιωθῶν τῆς αἰτήσεώς των οἱ ψαριανοί, λόγῳ τοῦ ὅτι ἔμειναν ἄοικοι ὑπὲρ Πατρίδος, ἀλλὰ καὶ συμφέρει νὰ συγκεντρωθῇ ἡ ναυτικὴ δύναμις τῶν ψαριανῶν εἰς Πειραιᾶ· ἐξαιτεῖται δὲ κατὰ τοῦτο καὶ ἡ συγκατάθεσις τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ Σώματος.

Τῇ 10 δεκεμβρίου 1824.

Τὸ Βουλευτικὸν λοιπὸν σῶμα ἐνέκρινε τὴν πρότασιν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ ἐχορήγησεν εἰς τοὺς ψαριανοὺς τὸν Πειραιᾶ.

Διὰ νὰ ἐνεργῇ δὲ ἡ ἐπιτροπὴ των ἐκ τοῦ πλησίον μετέβη ἀπὸ Μονεμβασίαν εἰς Αἴγιναν μετὰ μέρους τῶν

πολιτῶν της· ἀπέστειλε δὲ πληρεξουσίους εἰς Πειραιᾶ ἵνα τὸν παρατηρήσωσι καὶ συνομιλήσωσι καὶ μετὰ τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ ἀπεσταλμένοι μεταβάντες εἰς Πειραιᾶ καὶ παρατηρήσαντες αὐτὸν ἀπῆλθον εἰς Ἀθήνας καὶ συνωμίλησαν μὲ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι εἶπον εἰς τοὺς ψαριανούς ὅτι θέλουν τοὺς δώσει ἀπάντησιν ἀφοῦ πρῶτον συσχεφθῶσιν.

Συνελθόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς συνέλευσιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐσκέφθησαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς ζητημάτων· α.) ἂν ὁ κατοικισμὸς τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ τοὺς ψαριανούς θὰ ὀφελήσῃ ἢ θὰ βλάβῃ τὴν πόλιν καὶ τὴν ἐπαρχίαν· β.) ἂν ἡμποροῦν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι νὰ συγκατοικήσωσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ μὲ τοὺς ψαριανούς.

Εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα, μετὰ σπουδαίαν συζήτησιν, ἐσυμφώνησαν ὅτι ὁ κατοικισμὸς τῶν ψαριανῶν εἰς Πειραιᾶ ἐνδυναμώνει τὸν τόπον καὶ τὸν καθιστᾷ εὐτυχῇ.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ δεύτερον ζήτημα ἀπεφάσισαν νὰ πέμψωσιν ἐπιτροπὴν νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τῶν ψαριανῶν καὶ νὰ ἐκφράσῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν ὁποίαν ἔχουσιν εὐχαρίστησιν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τὸν οἰκισμὸν τῶν ψαριανῶν εἰς Πειραιᾶ· ἀλλὰ νὰ εἰπῇ πρὸς αὐτοὺς ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις εἰς τὴν διαταγὴν της τόπον ῥητὸν ἐν ᾧ νὰ ἀνεγείρωσι τὰς οἰκίας των δὲν ὥρισε, καὶ ἐπειδὴ ὑπάρχουσι καὶ ἰδιόκτηται γαῖαι εἰς ἃς θ' ἀνεγείρωσιν οἰκίας, οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ τοῦτο νὰ προσδιορίσῃ ἡ Διοίκησις τόπον.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀθηναίων ἀνήγγειλε τὰς ἀποφάσεις τῶν συμπολιτῶν των εἰς τοὺς πληρεξουσίους τῶν ψαριανῶν· κατέβησαν δὲ εἰς Πειραιᾶ οἱ πληρεξούσιοι μετὰ τῶν ἀπεσταλμένων ψαριανῶν καὶ παρετήρησαν τὰς ἐθνικὰς γαίας τοῦ μοναστηρίου καὶ τὴν ἰδιόκτητον· οἱ ψαριανοὶ λοιπὸν διὰ κατοικίαν των ἐξελέξαντο ὅλον τὸ ἀπὸ

τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος μεσημβρινόν μέρος τοῦ Πειραιῶς.

Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν τῶν ἀθηναίων ἐπεμψεν ἀκολούθως εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν ψαριανῶν τὸ ἐξῆς ἔγγραφον.

Ἀδελφοὶ κύριοι ψαριανοί.

Οἱ ἀθηναῖοι σᾶς ἐξηγοῦν καὶ αὖθις δι' ἡμῶν τὴν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν ἔχουν, ὅτι μέλλουν νὰ σᾶς ἀπολαύσωσι συγκαταίτους εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς ὃ μέλλετε νὰ κτίσετε πόλιν· καὶ ἐπειδὴ ἡ γῆ τοῦ Πειραιῶς δὲν εἶναι ὅλη ἐθνικὴ, ἀλλ' εἶναι ἐντὸς τοῦ ἐθνικοῦ καὶ μέρος ιδιόκτητον, καὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος· διὰ τοῦτο κοινῇ γνώμῃ οἱ ἀθηναῖοι ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι δύο ἀπεσταλμένους των πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν, ὅπου θέλουν παρευρεθῇ συγχρόνως καὶ οἱ ἐδικοὶ σας πληρεξούσιοι, διὰ ν' ἀποφασισθῶσι ἐκεῖ τὰ πάντα περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως πρὸς αἰώνιον εἰρήνην καὶ ἀδελφικὴν ἀγάπην μεταξὺ μας· ἔρρωσθε.

Τὴν 11 ἰανουαρίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ λαοῦ τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ ἀπεσταλμένοι ψαριανοὶ λαβόντες τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον ἀνεχώρησαν ἐκ Πειραιῶς καὶ ἐπανῆλθον εἰς Αἴγιναν, ἵνα ἀναγγεῖλωσι τὰ γεγονόνα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τοὺς συμπολίτας των. Ἡ δὲ ἐπιτροπὴ, ἀπέστειλε πληρεξουσίους ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν εὔρον εἰς τὸ ἀρχεῖον τὴν ἀναφορὰν τῶν ψαριανῶν καταχωρίζω ἐκείνην τὴν ὁποίαν εὔρον, τῶν Ἀθηναίων.

Σεβαστὴ Διοίκησις!

Πρὸ ἡμερῶν ἐφάνησαν ἐνταῦθα ἀπεσταλμένοι τῶν ψαριανῶν, παρρησιάζοντες πρὸς ἡμᾶς διαταγὴν τῆς Σ. Διοικήσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἀποφασίζετε νὰ κτίσωσι πόλιν εἰς Πειραιᾶ οἱ ψαριανοὶ καὶ νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖ. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὅσον νομίζεται ὠφέλιμον εἰς τὸ ἔθνος, ἀρχῆς καὶ δόξης καὶ εὐτυχίας τῆς πατρίδος μας, τόσον ἐχαροποίησε καὶ ὅλους ἡμᾶς, καὶ ἀπεδέχθημεν εὐ-

πειθῶς τὴν διαταγὴν αὐτὴν τῆς Σ. Διοικήσεως. Ὁ λαὸς τῶν Ἀθη-
νῶν ἐκλεξε ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία ἐξήγησε τὰ τοιαῦτά του αἰσθή-
ματα πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους ψαριανούς, τοὺς ἐσυνάδευσεν εἰς
τὸ νὰ περιεργασθοῦν τὸν Πειραιᾶ καὶ νὰ ἐκλέξωσι τὸ μέρος τῆς
ἐθνικῆς γῆς, τὸ ἀρμοδιώτερον διὰ τὸν σκοπὸν τους.

Οἱ ἀδελφοὶ ὅμως οὗτοι, ἀντὶ νὰ ἐκλέξωσι τὸν τόπον ὅπου ἦτον
ἡ παλαιὰ πόλις τοῦ Πειραιῶς ἢ ἄλλον, ἐξήτησαν ἐπιμόνως, ζη-
τοῦν διὰ νὰ κτίσωσι τὴν νέαν πόλιν των εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ
ὁποῖον συνίσταται ἀπὸ γῆν ιδιόκτητον καὶ γῆν τοῦ μοναστηρίου
τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, προβάλλοντες ὅτι διὰ μὲν τὴν ιδιόκτητον,
ἡ Διοίκησις δίδει ἄλλην εἰς τὰ ἄτομα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνή-
κει, ἐκεῖνη δὲ τοῦ μοναστηρίου προσδιορίζεται παρὰ τῆς Διοική-
σεως εἰς αὐτοὺς, πράγματα τὰ ὁποῖα ἐφάνησαν ἄδικα εἰς τὸν
λαόν μας, καὶ δυσπαράδεκτα, ἐπειδὴ καὶ ἓνα μέγα μέρος ἀθη-
ναίων σχεδιάζει πρὸ χρόνων νὰ μετοικήσῃ εἰς Πειραιᾶ, διὰ τὸ ὁ-
ποῖον καὶ ἠγόρασαν πολλοὶ γῆν ἐδικὴν των ἐνταῦθα, ἐπιθυμοῦν-
τες ν' ἀπολαύσωσι καὶ αὐτοὶ τὰ καλὰ τοῦ ἐμπορίου, κατοικοῦν-
τες εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, καὶ αὐτῶν τὸ παράδειγμα ἔμελλον ν'
ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλοι πάμπολλοι ἀθηναῖοι.

Ἐνεκα τούτου ὁ λαὸς τῶν ἀθηναίων συγκροτήσας κοινὴν συνέ-
λευσιν ἀναφέρεται πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν καὶ παρακαλεῖ, ὥς κοινὴ
μῆτηρ νὰ οἰκονομήσῃ τὸ συμφέρον καὶ τῶν δύο γνησίων τέκνων της
ψαριανῶν καὶ ἀθηναίων, χωρὶς οὔτε τὸ ἐν καλὸν νὰ λειψῇ, οὔτε
πρὸς τοὺς ἄλλους νὰ γίνῃ ἄδικον, καὶ προσδιορίσῃ ἐν μέρος μὲν
τῆς ἐθνικῆς γῆς διὰ νὰ κτισθῇ ἡ τῶν ψαριανῶν πόλις, ἐκεῖνη δὲ
τοῦ Μοναστηρίου ἐπειδὴ ἔχουσι περισσότερον δικαίωμα δι' αὐτὴν
οἱ ἀθηναῖοι, ἥτις εἶναι ἀφιέρωματα τῶν πατέρων των, νὰ μείνῃ
διὰ τοὺς ἀθηναίους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀπόφασιν νὰ κατοικήσωσι
καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν λιμένα. Περὶ τῆς ιδιοκτήτου οὐδεὶς λόγος, ἐ-
πειδὴ εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ὅτι οἱ νόμοι ἐγγυῶνται τὴν ἀσφά-
λειαν τῆς ιδιοκτησίας τῶν πολιτῶν καὶ ποτὲ δὲν τὴν ἀφαιροῦσι.

Ἡ Σ. Διοίκησις δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θέλει ἀναπαύσει τὰ δί-
καια καὶ τῶν ἀθηναίων, περιθάλλουσα καὶ κατοικίζουσα ἐνταυτῷ
καὶ τοὺς ψαριανούς εἰς τὴν ἐθνικὴν γῆν τοῦ Πειραιῶς, τὸ ὁποῖον
εἶναι καὶ εἰς ἡμᾶς ἐπιθυμητὸν, καὶ εἰς τὸ ἔθνος ὠφέλιμον.

Στέλλονται παρὰ τῆς πατρίδος καὶ ὁ πανοσιώτατος Κ. Συμεὼν, ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, καὶ ὁ Ἀγγελάκης Καντζελέρης, νὰ παρῶρσιάσωσι καὶ διὰ ζώσης φωνῆς πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν τὰ δίκαια ταῦτα τῶν ἀθηναίων ὑποσημειούμεθα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 21 ἰαννουαρίου 1825.

(Τ. Σ.)

Οἱ πατριῶται ἀθηναῖοι.

(ἔπονται αἱ ὑπογραφαί).

Ἡ Διοίκησις λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς ἀναφοράς, ἀκούσασα καὶ τὰς διὰ ζώσης ὁμιλίας τῶν ψαριανῶν καὶ ἀθηναίων, διώρισε τὸν Κωνσταντῖνον Δεληγιάννην, ἔπαρχον Σαλῶνων, ν' ἀπέλθῃ εἰς Πειραιᾶ καὶ νὰ καταμετρήσῃ τὴν ἐθνικὴν γῆν, τὴν ιδιόκτητον καὶ τὴν τοῦ μοναστηρίου.

Ἀπελθὼν ὁ Κ. Δεληγιάννης μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τῶν ψαριανῶν εἰς Πειραιᾶ, εἰδοποίησε τοὺς Ἀθηναίους νὰ καταβῶσιν ἐπίσης εἰς Πειραιᾶ, ἵνα διαχωρίσωσιν ὅσοι ἔχουσι γῆν ιδιόκτητον ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν καὶ τὴν τοῦ μοναστηρίου. Καταβάντες λοιπὸν οἱ ἀθηναῖοι εἰς Πειραιᾶ ἔδειξαν τὰς γαίας των, αἵτινες εὗρέθησαν ἀναμειγμέναι μετὰ τοῦ Μοναστηρίου καὶ τῶν ἐθνικῶν γαιῶν. Ὁ Κ. Δεληγιάννης ἔπεμψε τὸ κάτωθεν γράμμα εἰς ἀθηναῖον φίλον του αἰτηθὲν παρ' αὐτοῦ· τὸ καταχωρίζω διὰ τὰς ἀναντιρρήτους ἀληθείας του καὶ διὰ τὴν καταμέτρησιν τοῦ παλαιοῦ τεύχους.

Φίλε!

Προχθὲς, ὅτε ἦλθα εἰς Ἀθήνας, σταλμένος ἀπὸ τὴν Σ. Διοίκησιν, διὰ νὰ διασχοινίσω τὸν τόπον, ὅπου μέλλει νὰ κτισθῇ νέα πόλις, πρὸς κατοίκησιν τῶν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀναστατωθέντων γενναίων ψαριανῶν, μὲ ἐζήτησες νὰ σὲ στελῶ τὴν σημείωσιν τοῦ διασχοιτισμοῦ, ὅθεν σὲ στέλλω φίλε, ταύτην, εὐχόμενος νὰ προλάβωμεν τὰ καθ' ἡμῶν κινήματα τοῦ ἐχθροῦ, καὶ νὰ τὸν ἀποκρούσωμεν μακρὰν, διὰ νὰ δυνηθῶσι οἱ ἀναξίως δυστυχίσαντες διὰ νὰ κτίσωσι τὸ τεῖχος ἀνεμποδίστως καὶ νὰ ρυμοτομήσωσι τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐπισυνάξωσι τὰς ἐδῶ

καὶ ἐκεῖ σκορπισμένας οἰκογενείας των. Ὁ οἰκισμὸς τῶν ψαριανῶν εἰς τὸν Πειραιᾶ ὑπόσχεται καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν μερικῶς, καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα κοινῶς, μεγάλας τὰς ὠφελείας καὶ πολυειδεῖς, ἐπειδὴ δὲν σὲ λανθάνει, ὅτι τῆς Ἑλλάδος ἡ κυριωτέρα δύναμις ἦτον εἰς τοὺς ἀρχαίους αἰῶνας τῆς λαμπρότητός της καὶ τώρα εἰς τὴν ὀργανισμένην ἀνεξαρτησίαν της πρέπει νὰ ᾔηται ἡ θαλασσία· δὲν λέγω δὲ τοῦτο ὡς ἀσήμαντον τάχα τῶν ἐλλήνων εἰς τοὺς κατὰ γῆν ἀγῶνας, διότι ὀλίγοι τῶν προγόνων μας τὸν παλαιὸν καιρὸν κατετρόπωσαν ἀπείρους μυριάδας ἐχθρῶν ἐπιβουλευσάντων τὴν ἐλευθερίαν των· καὶ τώρα πάλιν ἀκόμη ὀλιγώτεροι καὶ τῶν ἀναγκαίων πολὺ ἐνδεέστεροι, ἀλλοῦ μὲν ἡράνησαν παντάπασιν, ἀλλοῦ δὲ κατέθραυσαν καὶ ἀλλοῦ ἀπέκρουσαν στίφη πολυάριθμα ἐχθρῶν ἐμπειροπολέμων καὶ ἱκανῶν μόνον εἰς τὸ ὄνομά των νὰ ἐμπνεύσωσι φόβον καὶ τρόμον· ἀλλὰ διὰ τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς Πατρίδος ἡ θάλασσα μάλιστα ἤμπορεῖ καὶ νὰ τὴν σώσῃ καὶ νὰ τὴν πλουτίσῃ, καὶ νὰ τὴν ἐξευγενίσῃ. Ὅθεν σοφώτατα ἡ Σ. Διοίκησις ἀπεφάσισε νὰ πλησιάσῃ τὰς τρεῖς μεγάλας πηγὰς τῆς θαλασσίου δυνάμεως, τὴν Ὑδρην, τὰς Σπέτσας καὶ τὰ Ψαρά, συνοικίζουσα τοὺς ψαριανοὺς εἰς Πειραιᾶ· ὑγείαινε.

Ὁ ἀδελφός, Κ. Δεληγιάννης.

Σημείωσις τῶν θεμελιῶν τοῦ παλαιοῦ τείχους, ἐπ' αὐτῶν
τῶν ὁποίων θὰ κτισθῇ τὸν νέον τείχος.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ παλαιοῦ τείχους εἰς τὸν λιμένα, ἀντικρυ
τοῦ Κανθάρου ἕως τῆς πύλης τοῦ Πειραιῶς τῆς πρὸς τὸν λιμένα
βήματα 750

Ἀπ' αὐτὴν ἕως εἰς τὴν πύλην τῆς Μεσσογείου Μουνυχ.
βήματα 450

Ἀπὸ τὴν πύλ. τῆς Μουνυχ. ἕως εἰς τὴν πύλ. τῆς ἀκροπ.
βήματα 400

Ἀπὸ τὴν τῆς ἀκροπόλεως ἕως εἰς τὸν προμαχῶνα, βήματα 400

Ἀπὸ τὸν προμαχῶνα ἕως εἰς τὴν πύλ. τοῦ Φαληρέως βήμ. 360

Καὶ ἀπὸ τὴν πύλην τοῦ Φαληρέως ἕως εἰς τὸ Φάληρον ὅπου
καταντᾷ εἰς τὴν θάλασσαν βήματα. 200

ὅλα βήματα 2,560

Τῇ 12 φεβρουαρίου 1825, ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ.

Οἱ ψαριανοὶ βλέποντες ὅτι μόνον μὲ τὰς ἐθνικὰς γαίαις καὶ αὐτὰς μεμιγμένας εἰς τεμάχια μετὰ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν τοῦ μοναστηρίου, δὲν κατορθοῦνται ὁ σκοπὸς των, ἀπέστειλαν καὶ αὖθις ἀπεσταλμένους εἰς τὴν Διοίκησιν· ἀπελθόντες οὗτοι εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ μαθόντες τὰς προτάσεις τῶν Ἀθηναίων, ὅτι οὗτοι οὐ μόνον δὲν παραχωροῦσι τὰς ἰδιοκτητοὺς γαίαις των καὶ τοῦ μοναστηρίου, ὡς οὔσας αὐτὰς ἀφιερῶματα τῶν πατέρων των, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἐν μέρος μόνον παραχωροῦσιν εἰς τοὺς ψαριανοὺς διὰ νὰ κτίσωσι τὴν νέαν πόλιν των, καὶ ἰδόντες καὶ τὴν Διοίκησιν κλίνουσιν εἰς τὰς προτάσεις τῶν Ἀθηναίων, ἐπέστρεψαν εἰς Αἴγιναν καὶ ἀνήγγειλαν ταῦτα πάντα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν. Ἰδόντες λοιπὸν καὶ οἱ ψαριανοὶ ὅτι δὲν ἀρκοῦσιν αἱ διδόμεναι γαῖαι ἀπηλπίσθησαν, καὶ οὕτως ὁ σκοπὸς των ἐματαιώθη.

Ἡ ἀπόφασις τῶν ψαριανῶν ἦτο μετὰ τὴν παραχώρησιν τοῦ Πειραιῶς παρὰ τῆς Διοικήσεως εἰς αὐτοὺς, πρὶν ἀρχίσωσι νὰ οἰκοδομῶσι τὰς οἰκίας των, νὰ κτίσωσι τεῖχος ἀπὸ τὸν ἅγιον Σπυρίδωνα, τὸν ὅποτον ἐζήτουν, μέχρι τοῦ Φαλήρου διὰ ν' ἀσφαλίσωσι τὴν νέαν πόλιν των, (καὶ τοῦτο ὡς διδαχθέντες ὑπὸ τῆς πείρας διότι δὲν κατεσκεύασαν τεῖχος ἵνα ὀχυρωθῇ ἡ πόλις των.)

Διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ τεύχους τούτου οἱ ψαριανοὶ εἶχον ἐτοίμην καὶ τὴν χρηματικὴν δαπάνην.

Ἡ Διοίκησις μαθοῦσα τὴν ἔκπλευσιν τοῦ Αἰγυπτιακοῦ στόλου διέταξε τὴν 2 δεκεμβρίου 1824, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1352 διαταγῆς της, τὰ ἐξῆς «ἡ νῆσος τῶν Σπετσῶν νὰ ἐτοιμάσῃ πολεμικὰ πλοῖα δέκα καὶ ἡ νῆσος Ὑδρα δεκαεξί, ἐξ αὐτῶν τὰ τέσσαρα τῶν Σπετσῶν ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τῶν Πατρῶν, τὰ δὲ λοιπὰ τῶν δύο νήσων μὲ ὅσα πυρπολικά ἐκάστη νῆσος ἔχει ἐν οἷς θέλει διαταχθῇ καὶ ὁ καπετὰν Κανάρης νὰ συνα-

κολουθήσῃ ἀνυπερθέτως. Διατάττει δὲ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν νὰ εἰδοποιήσῃ τὰς δύο ναυτικὰς νήσους Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, καὶ ἡ Διοίκησις λαμβάνει ἐπομένως τὴν πρόνοιαν νὰ τοῖς προμηθεύσῃ καὶ ἄλλα πυρπολικά.» Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαταγὴν, διέταξε τὰ δέοντα εἰς τὰς δύο ναυτικὰς νήσους, ἐπεμψε δὲ καὶ εἰς τὸν Κανάρην τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Περ. γ'. ἀριθ. 313.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὸν φιλογενέστατον ἡφαιστίωνα Κ. Κανάριον.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Σ. Διοικήσεως, διατάττεσαι ἅμα λαβὼν τὴν παροῦσαν διαταγὴν νὰ ἔλθῃς ἄνευ ἀναβολῆς εἰς Ναύπλιον διότι ἔχει νὰ σοὶ δώσῃ διαταγὰς ἰδιαιτέρας ἡ Σ. Διοίκησις καὶ νὰ σὲ διορίσῃ εἰς τὸ νὰ ἐκπλεύσῃς μὲ τὸ ἡφαιστέιον ὁμοῦ μὲ τὸν διορισθέντα στόλον ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ ἑὼρωσο.

Ναύπλιον, τῇ 2 δεκεμβρίου 1824.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Γ. Κ ὦ π α ς.

Ὁ Κανάρης ἀπελθὼν εἰς Ναύπλιον ἔλαβε διαταγὰς καὶ ἀπῆλθε καὶ τὴν δευτέραν ταύτην φορὰν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μιαούλη.

Εἰς τὴν ἐκπλευσιν τῆς μοίρας ταύτης δὲν συμπεριέλαβεν ἡ Διοίκησις οὐδένα τῶν ψαριανῶν πλοίων πολεμικῶν καὶ πυρπολικῶν, ἐκτὸς τοῦ Κανάρη, τὸν ὅποῖον εἶχεν ἀποσπάσει ἀπὸ τοὺς ψαριανούς προλαβόντως.

Δυσαρεστηθέντες καὶ αὖθις οἱ ψαριανοὶ διὰ τὴν παράβλεψιν ταύτην τῆς Διοικήσεως, ἧτις δὲν διέταξε νὰ συνεχστρατεύσωσι ψαριανὰ πλοῖα μὲ τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, ἀνεφέρθησαν πρὸς αὐτήν, ἀλλ' οὐδεμίαν ἔλαβον ἀπάντησιν.

Διατάξασα ἀκολούθως ἡ Διοίκησις τὴν ἐκπλευσιν τῆς

δευτέρας μοίρας τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ἐξέδωκε καὶ διὰ τὴν ψαριανὴν μοῖραν τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Περ. γ'. ἀριθ. 4002.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Διατάσσεται τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ψαριανούς νὰ ἐτοιμάσουν πέντε πολεμικά, τὰ ὅποια κάμνοντες μέρος τῆς δευτέρας μοίρας νὰ ἐξέλθωσι κατὰ τοῦ Σουλτανικοῦ στόλου. Περὶ τῆς ἐκπλεύσεως αὐτῶν θέλουν συννενοηθῇ μετὰ τῶν προκρίτων Ὑδρας καὶ Σπετσῶν, διὰ νὰ κινήσωσι ταυτοχρόνως καὶ ὅλα ὁμοῦ, τὸν δὲ ἀνάλογον αὐτοῦ μισθὸν αὐτῶν θέλει φροντίσει ἡ Διοίκησις νὰ τὸν ἐξαποστείλῃ ὅταν ἐκπλεύσωσιν.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 2 μαρτίου 1825.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΙΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ.

Γκίχας Μπόιασης, — Αἰαγνώστης Σπηλιωτάκης, — Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλης, — Ἰωάννης Κωλέττης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς, Α. Μαυροκορδάτος.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἀπέστειλε τὰς ἀκολούθους διαταγὰς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Περ. γ'. ἀριθ. 1104.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Μινιστέριον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, ὡς τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον τῆς διαταγῆς του θεωρεῖτε, διέταξε τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο διὰ νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ εἰς τὸ νὰ ἐτοιμάσετε πέντε πλοῖα πολεμικά διὰ νὰ ἐκπλεύσωσι μετὰ τῆς δευτέρας μοίρας τοῦ στόλου· ἡ εὐγενείας θέλει ἐκλέξετε τὰ πέντε πλοῖα καὶ ἐτοιμασθέντα θέλετε πέμψετε ἀνθρώπους διὰ νὰ περιλάβετε τὰ μηνιαῖα τῶν ἐκπλευσάντων πλοίων, ὡς ἡ διαταγὴ τῆς Διοικήσεως, καὶ κατ' ἐκείνην νὰ ἐνεργήσετε.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 3 μαρτίου 1825.

Φ. Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς, Γ. Κωπας.

Περ. γ'. ἀριθ. 1106.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὴν φιλογεγεστάτην ἐπιτροπὴν τῶν Ψαρῶν.

Πέμπονται πέντε διπλώματα τυπωμένα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐσφραγισμένα καὶ ὑπογεγραμμένα κατὰ τὴν τάξιν ἔμεινεν ὁ τόπος διὰ νὰ γράψετε τὸ εἶδος τοῦ πλοίου, τὸ ὄνομα, τὰ κανόνια καὶ τὸν κυβερνήτην· εἰς δὲ τοῦ ναυάρχου νὰ γράψετε καὶ κυβερνήτης ὁ τάδε, ὅς τις εἶναι καὶ ναύαρχος τῆς μοίρας τῶν ψαριανῶν, καὶ νὰ πέμψετε τὰ ὀνόματα τῶν κυβερνητῶν τῶν πλοίων. κλπ.

Προσέτι νὰ πέμψετε ἄνθρωπον ὅσον τάχος διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ ἀνάλογα διορισθέντα πολεμεφύδια, ὡς ἐπερίλαβον καὶ τὰ πλοῖα Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἀπὸ τριακοσίας ὀκάδες πυρίτιδα ἐκάστου πλοίου. κλ.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 3 μαρτίου 1825.

Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς Γ. Κωπας.

Λαβοῦσα ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν τὰς ἀνωτέρω διαταγὰς, προσεκάλεσε τοὺς εὐρισκομένους εἰς Αἰγίνα συμπολίτας τῆς, οἰκοκυρέους καὶ ἀνέγνωσεν αὐτάς. Ὅτε ἤκουσαν ὅτι θὰ πέμψωσι μόνον πέντε πολεμικὰ πλοῖα ἄνευ πυρπολικοῦ, ἐμνήσθησαν τὰ παρελθόντα αὐτῶν, δηλαδὴ τὰς θυσίας, τοὺς ἀγῶνάς των καὶ τέλος τὴν καταστροφὴν των καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἐκυριεύθησαν ὅλοι ἀπὸ λύπην, ὀργὴν καὶ ἀγανάκτησιν (α) διὰ τὴν πε-

(α) Ὁ ἀπεσταλμένος παρὰ τῆς Διοικήσεως Κωνσταντῖνος Δεληγιάννης διὰ τὴν καταμέτρησιν τοῦ Πειραιῶς ἦτο παρὼν εἰς τὴν συνεδρίαν ταύτην. Ἰδὼν δὲ τὴν λύπην καὶ τὴν ἀγανάκτησιν ἣτις ἐκυρίευσεν αὐτοὺς, καὶ γνωρίζων καὶ τὰ δίκαιά τους καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς περιφρόνησιν τῆς Διοικήσεως, τοὺς παρηγόρει λέγων—Δι' ἀγάπην θεοῦ, ἀδελφοὶ ψαριανοί, μὴ λυπεῖσθε, ἡσυχάσατε· ἂν οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ σᾶς βλάψουν ἀπὸ φθόνον, ἡ Πρόνοια τοῦ θεοῦ δὲν θὰ σᾶς ἐγκαταλείψῃ.

Τοῦ θλιβεροῦ τούτου θεάματος αὐτόπτης ἦτο καὶ ὁ συγγραφεύς.

ριφρόνησιν τὴν ὁποίαν πρὸς αὐτοὺς δεικνύει ἡ Διοίκησις, καὶ ἐσκέφθησαν ὅτι σκοπὸν ἔχει νὰ τοὺς ἐξοντώσῃ ἀπὸ τὸν ἱερόν ἀγῶνα· ἀπέστειλαν δὲ πάραυτα πληρεξουσίου εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ συνεννοηθῶσι μὲ τοὺς παραστάτας τῶν Ἰωαν. Μ. Μιλαήτην καὶ Νικόλαον Βελισσάριον καὶ Ἀναγνώστην Μοναρχίδην μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου· ἀλλὰ πρῶτον νὰ διέλθωσιν ἀπὸ Ὑδραν καὶ Σπέτσας ἵνα συνομιλήσωσι μὲ τοὺς προκρίτους αὐτῶν.

Διελθόντες οἱ πληρεξούσιοι διὰ τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν ἀπῆλθον εἰς Ναύπλιον καὶ συνεννοούμενοι μετὰ τῶν ἐκεῖ ψαριανῶν, ἐνήργουν νὰ θέσωσι ὅσα πλοῖα τῆς μοίρας τῶν πολεμικῶν ἔμειναν καὶ πυρπολικά ὅσα τὸν προλαβόντα χρόνον προσέλαβεν ἡ Διοίκησις, ἥτις ἐξέδωκε τὰς ἀκολούθους διαταγὰς.

Περ. γ'. ἀριθ. 4829.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Διατάσσεται τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ψαριανούς νὰ ἐτοιμάσωσιν ἀκόμη τρία πολεμικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα νὰ ἐκπλεύσωσι μὲ τὴν δευτέραν μοῖραν τοῦ στόλου.

(Τ. Σ.) Ὁ π ρ ό ε δ ρ ο ς. Ὁ γερ. Γραμματεὺς.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Περ. γ'. ἀριθ. 1206.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ψαριῶν.

Τὸ σεβαστὸν Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, ὡς τὸ ἐσώκλειστον ἀντίγραφον τῆς Διοικήσεως θεωρεῖτε, διέταξε τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ εἰς τὸ νὰ ἐτοιμάσετε εἰσέτι καὶ ἕτερα τρία πολε-

μικά διὰ νὰ συμπλεύσωσι μετὰ τῆς δευτέρας μοίρας τοῦ στόλου.
Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 14 μαρτίου 1825.

Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γερ Γραμματεὺς, Γ. Κωπας.

Ἴδου καὶ ἑτέρα διαταγή.

Περ. γ'. ἀριθ. 4912.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Διατάσσεται τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ψαριανούς διὰ νὰ ἐτοιμάσωσι σιμὰ εἰς τὰ προσδιορισθέντα ὀκτὼ πλοῖα ἀκόμη ἓν διὰ νὰ ἐκπλεύσῃ μετὰ τὴν δευτέραν μοῖραν τοῦ στόλου.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 16 μαρτίου 1824.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Γκιζας Μότσης,

Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης, — Κ. Μαυρομιχάλης, — Ἰω. Κωλέττης.

Ὁ γερ Γραμματεὺς, Δ. Χρηστίδης.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν διέταξε τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν καὶ ἡτοίμασε καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα πλοῖα· ἔγιναν δὲ ἤδη ἑννέα ἄνευ πυρπολικοῦ.

Εἶπον προηγουμένως ὅτι ἤθελεν εἶναι ὑποφερτὸν ἔαν διετηρεῖτο ὁ προσδιορισμὸς τῶν δέκα πολεμικῶν πλοίων καὶ πέντε πυρπολικῶν, μολονότι καὶ ταῦτα ἦσαν ὀλιγώτερα τῶν ὅσων ἔπρεπεν· ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ὁ μεγαλύτερος διωγμός. Εἶδομεν ὅτι οἱ πυρπολισταὶ ἐπυρπόλησαν τὰ πυρπολικά των, ἡ δὲ Διοίκησις δὲν ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς πυρπολικά ἐκτὸς τοῦ Κανάρη τὸν ὁποῖον ἀπέσπασεν ἀπὸ τοὺς ψαριανούς· σχηματίζεται ἤδη ἡ πρώτη μοῖρα τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου καὶ οὔτε καὶ ἐνθυμεῖται ὅτι ὑπάρχουν ψαριανοὶ ἵνα συμπεριλάβῃ τὰ πλοῖά των· μὴ δυναμένη ἡ Διοίκησις νὰ τοὺς ἀποξενώσῃ διὰ μιᾶς ἀπὸ τὸν ἀγῶνα προσλαμβάνει μόνον πέντε πλοῖα πολεμικά εἰς τὴν δευ-

τέραν μοίραν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου καὶ μὲ συζητήσεις καὶ λογομαχίας προσλαμβάνει ἕτερα τρία, κατόπιν ἓνα, τὸ ὅλον ἑννέα ἄνευ πυρπολικῶν.

Τὸ προλαβὸν ἔτος τὰ πλοῖα τῶν ψαριανῶν ἠρίστευσαν εἰς τὰς ναυμαχίας, εἰς Σάμον, Κῶ, Γέροντα, Μιτυλήνην καὶ Κρήτην· ἐπειδὴ ἠδύναντο νὰ κατορθώσωσι πάλιν τὰ αὐτὰ ἔχοντες πυρπολικά, ἡ Διοίκησις ἡλάττωσε τὰς δυνάμεις των.

Οἱ Ψαριανοὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς των εἰς τὴν ἐκστρατείαν Ἐρισοῦ καὶ Σάμου ἔβγαλαν περισσότερα πλοῖα, παρ' ὅσα ἔβγαλεν ἡ Ὑδρα ἢ αἱ Σπέτσαι, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐκστρατείας ἔβγαλαν ὅσα ἡ ἀναλογία των ἀπῆται. Μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν των ἔχουσα εἰς χεῖράς της ἡ Διοίκησις τὰ χρήματα τοῦ δανείου περιφρονεῖ τοὺς ψαριανοὺς καὶ τὰ πλοῖά των ὡς ἀνάξια, δὲν παραδέχεται· εἰς τοὺς πυρπολιστὰς δὲ λέγει ὅτι ἡ Πατρίς δὲν ἔχει ἀνάγκην αὐτῶν, ἐνῶ αὐτὴ ἐκρέματο ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς. Παρακατιῶν θέλεις ἰδεῖ, φίλε ἀναγνώστα, ὅτι λήξαντος τοῦ δανείου καὶ ἀποροῦντος τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, ὅτε ἐκινδύνευε τὸ Μισολόγγι, θέλεις ἰδεῖ ὅτι ἡ αὐτὴ Διοίκησις προσεκάλει τότε τὰ ἀνίκανα τῶν ψαριανῶν πλοῖα, οὐχὶ ἑννέα, οὐχὶ πέντε, ἀλλὰ καὶ ὀλιγώτερα ἔστω διὰ νὰ τὴν βοηθήσωσιν εἰς τὸν κίνδυνον τῆς Πατρίδος, τοὺς δὲ ψαριανοὺς, θέλεις ἰδεῖ, σπεύδοντας μὲ τὸν συνήθη πατριωτισμὸν των νὰ τὴν συνδράμωσιν.

Ἰδοὺ ἡ ἀναφορὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀριθ. 6.

Πρὸς τὸ ἐξοχον Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Χθὲς ἐγράψαμεν εἰδοποιοῦντες τὸ Σ τοῦτο ὑπουργεῖον ὅτι τὰ πλοῖά μας ἔτοιμα ὄντα ἐκπλέουσι συγχρόνως μετὰ τῶν ἀδελφῶν ὑδραίων καὶ σπετσιωτῶν, σήμερον δὲ ὅλα ὁμοῦ σηκωθέντα εἰς τὰ πανιὰ νὰ ὑπάγουν εἰς ἀντάμωσιν ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὡσαύτως

σήμερον ἐσηκώθησαν· εἰδοποιοῦμεν καὶ περὶ τούτου τῷ Σεβαστῷ ὑπουργεῖω παρακαλοῦντες συγχρόνως ν' ἀναφερθῇ ὅπου ἀνήκει περὶ τῶν μηνιαίων τῶν πλοίων μας νὰ μᾶς σταλθῶσιν, εἰ δυνατόν, ταχύτερον διὰ νὰ μὴ πληρώνωμεν τόκους. καθότι, ὡς καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 διελάβημεν, οἰκονομήσαντες τὰ πλοῖά μας ἐκ δανείου μὲ τόκον. Στέλλομεν δὲ ἐσώκλειστον κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1106 διαταγὴν τὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν πλοίων καὶ κυβερνητῶν τῶν παρ' ἡμῶν εἰς τὸν παρόντα ἀγῶνα· καὶ μένομεν μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 2 ἀπριλίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν.

Ἀναγνώστῃς Δομεστίνης, — Χ. Γω Ἀργύρης.

Καθ' ἣν ἡμέραν ἔμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ ἡ μοῖρα τῶν ψαριανῶν ἀπὸ Αἰγίνας ἐγένετο μεταβρύθμισις τοῦ ναυάρχου· διώρισεν ἡ ἐπιτροπὴ ναύαρχον τὸν υἱὸν τοῦ Ἀποστόλη διὰ τῆς ἀκολούθου διαταγῆς τῆς.

Ἀριθ. 7.

Γειαιότατε Καπετὰν Ἀποστόλη Νικολάου.

Ἐπειδὴ ὁ πατήρ σου τέσσαρα ἤδη ἔτη ναυαρχήσας ἀξίως τοὺς ψαριανούς, ἐλθὼν ἤδη ἐνταῦθα ἡσθένησε, καὶ δὲν δύναται διὰ τοῦτο ἐφέτος νὰ ἐξακολουθήσῃ, παρακαλοῦμεν τὴν γενναιοτήτά σου νὰ ἀναλάβῃς πρὸς καιρὸν τὸ χρέος τῆς ναυαρχίας, ἕως ὅτου ἀναλαβὼν τὰς δυνάμεις τοῦ ὁ πατήρ σου νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ χρέος τοῦ· δὲν ἀμφιβᾶλλομεν δὲ, ὅτι θέλεις προσπαθήσῃ νὰ φανῇς ἄξιος υἱὸς τοῦ τέσσαρα ἤδη ἔτη ναυαρχήσαντος πατρός σου· ἔρρωσο.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 2 ἀπριλίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν.

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ καὶ τοῦτο ὅτι τὰ ἀποσταλέντα πλοῖα τῆς Ὑδρας καὶ Σπετσῶν εἰς Κάσσον καὶ μετὰ ταῦτα τῆς Ὑδρας τῶν Σπετσῶν καὶ τῶν Ψαρῶν εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῶν Ψαρῶν, ἡ Διοίκησις ἐπλήρωσεν ἐκεῖνα μὲν τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν διὰ μῆνα ἕνα, τῶν δὲ ψαριανῶν δὲν ἐπλήρωσεν οὔτε διὰ ἡμέρας 17,

Ἰδοὺ τὸ γεγονός· οἱ πρόκριτοι Ὑδρας τὴν 13 δεκεμβρίου 1824 ὑποβάλλουσι τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ ἔτους 1824 καὶ εἰς αὐτοὺς περνοῦν ὅτι τὰ εἰς Κάσσον καὶ εἰς ἀνάκτησιν τῶν Ψαρῶν πλοῖα ἦσαν 35, καὶ ἔξοδα δι' ἓνα μῆνα γρόσια 350,000. Τὸ Ἐκτελεστικὸν πέμπει τοὺς λογαριασμοὺς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1820, τῇ 17 δεκεμβρίου 1824· τὸ δὲ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 468 τῇ 18 δεκεμβρίου 1824 ἀναγγέλλει εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν τὰ ἐξῆς «περὶ ὧσων ἀναφέρονται εἰς ἔξοδα γενομένα εἰς τὸν στόλον, ταῦτα τὸ ὑπουργεῖον ἐγκρίνει νόμιμα καὶ ἀληθῆ.» Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν κατὰ συνέπειαν τῆς ἐγκρίσεως διέταξε τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας καὶ ἐξωφλήθησαν οἱ λογαριασμοὶ τὴν 4 φεβρουαρίου 1825.

Οἱ δὲ πρόκριτοι τῶν Σπετσῶν ὑποβάλλουσι καὶ αὐτοὶ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν τὴν 4 φεβρουαρίου 1825, καὶ εἰς αὐτοὺς περνοῦν διὰ τὴν Κάσσον καὶ τὴν ἀνάκτησιν τῶν Ψαρῶν πλοῖα 22, δι' ἓνα μῆνα γρόσ. 220,000 ἐνέκρινε καὶ ταῦτα τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, καὶ διέταξε τὸ Ἐκτελεστικὸν τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας καὶ ἐξωφλήθησαν ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, τὴν 13 φεβρουαρίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν ἀπελθοῦσα εἰς Ναύπλιον ὑπέβαλλε καὶ αὐτὴ τοὺς λογαριασμοὺς τῆς μετὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν.

Πρὸς τὸ ἔξοχον Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.

Περικλείομεν τὸν λογαριασμὸν τῶν ὅσα μᾶς χρεωστεῖ ἡ Σ. Διοίκησις· δὲν τὸν συντροφεύομεν μὲ πολυλόγους ἢ δεήσεις ἢ ἀπαιτήσεις· ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν τὴν μητρικὴν εὐνοίαν καὶ πρόνοιαν τῆς σεβαστῆς Διοικήσεως· δ' ἡμᾶς ἄλλο τόσον εἰξεύρει ἡ Σ. Διοίκησις τὸ ἄφρευκτον τῆς ἐπιδόσεως τῶν παρ' αὐτῆς εἰς ἡμᾶς χρωστούμενων· τοῦ νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς λόγους μας ἢ τὴν φυσικοπολιτικὴν

θέσιν μας κατάστασιν, εἶναι καὶ περιττὸν καὶ ὀχληρόν· παρακαλοῦμεν μόνον τὸ ἔξοχον τοῦτο ὑπουργεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον, διότι ἀνήκει, ἀναφερόμεθα καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου περιμένομεν τὴν ἐξόφλησιν τῶν λογαριασμῶν μας, νὰ φροντίσῃ νὰ ἰδεάσῃ τὴν Σ. Δ. καὶ δι' αὐτῆς ὅπου ἀνήκει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πανδικαίας μας αἰτήσεως, χωρὶς ν' ἀμφιβάλλωμεν. Μένομεν μὲ τὸ προσῆκον σέβας.

Τῇ 20 μαρτίου 1825, ἐν Ναυπλίῳ.

Ἡ ἐπιτροπὴ Ψαρῶν,

Χ. *Αναγνώστης Δομestίρης*, — Χ. *Γιάννης Ἀργύρης*.

Εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τούτους τὰ ἀπελθόντα πλοῖα της πυρπολικᾶ καὶ πολεμικᾶ ἐννέα εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῶν Ψαρῶν, λογίζει δι' ἡμέρας 17 γρόσια 51,000, δώσασα συγχρόνως καὶ εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν ἀναφορὰν παρακαλοῦσαν αὐτὸ νὰ διατάξῃ νὰ θεωρηθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ της καὶ νὰ εὐδοκήσῃ τὴν πληρωμὴν των. Τὸ Ἐκτελεστικὸν διέταξε τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς λογαριασμοὺς· τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἀπαντᾷ διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς του.

Περ. γ'. ἀριθ. 1343.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, ἥτις διέταττε τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο εἰς τὸ νὰ ἐξετάσῃ τὴν ζήτησιν τῶν ψαριανῶν περὶ τοῦ μνηιαίου τῆς ἀπερασμένης ἐκπλεύσεως εἰς δεκατέσσαρα πλοῖα.

Ἀναφέρει ὅτι, ἐπειδὴ καὶ δι' ὅσα ἔλαβον ἀπὸ τὰς προσόδους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὶν τῆς πτώσεως τῶν Ψαρῶν ἀνέφερον ὅτι τὰ ἀφῆκαν διὰ νὰ τὰ λογαριάσουν εἰς τὰ πρῶτα των ἔξοδα, διότι ἔχασαν τὰ κατὰστιχά των, καὶ δὲν εἰξέυρουν πόσα ἔλαβον, καὶ διὰ τοῦτο ἐξετάσθησαν μόνον οἱ λογαριασμοὶ μεταξὺ Διοικήσεως καὶ ἀπὸ τῆς ἐκ τῶν προσόδων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἔλαβον, καὶ ὅσα ἐξώδευσαν καὶ μένει νὰ λάβουν πρὸς ἐξόφλησιν γρόσια 81054, τὰ ὁποῖα καὶ ἐγκρίνονται.

ἐκ τοῦ ὑπουργείου διὰ νὰ ἐξοφληθῶσι, καὶ ἃς ἐπιταχθῇ τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας διὰ τὴν τούτων ἐξόφλησιν.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 21 μαρτίου 1825.

Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς, Γ. Κώπας.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἐγκρίνον τοὺς λογαριασμοὺς ἀναγγέλλει συγχρόνως νὰ ἐπιταχθῇ τὸ ὑπουργεῖον τῆς οἰκονομίας διὰ τὴν τούτων ἐξόφλησιν.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν δὲν διέταξε τὴν ἐξόφλησιν τῶν γροσίων 81,084 καὶ ἔμειναν μέχρι τοῦδε ἀνεξόφλητα.

Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ τὴν ἀδικίαν ταύτην; Εἰς μὲν τὴν Ὑδραν καὶ τὰς Σπέτσας διὰ τὰ ἀναχωρήσαντα πλοῖα διὰ Ψαρὰ πληρώνει ἡ Διοίκησις μηνιαῖον σῶον, διὰ δὲ τὰ ψαριανὰ, τὰ ὁποῖα ἐξέπλευσαν ὁμοῦ μὲ ἐκεῖνα καὶ ἐπανῆλθον ὁμοῦ μετὰ τῶν Σπετσῶν, λογίζονται διὰ 17 μόνον ἡμέρας καὶ πάλιν δὲν πληρώνονται.

Τίς δύναται νὰ πιστεύσῃ λοιπὸν ὅτι ὑστέρησεν ἡ Διοίκησις τὸν ἰδρῶτα τῶν προσώπων, ἀνθρώπων γυμνῶν, πεινόντων καὶ κατεστραμμένων;

Ἀκολούθως μεταβᾶσα ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν εἰς Αἴγινα ἐγράφε κατ' ἐπανάληψιν εἰς τοὺς παραστάτας τῆς νὰ ἐνεργήσῃ νὰ ἐγκρίνῃ τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἐξόφλησιν τῶν λογαριασμῶν. Τὸ Ἐκτελεστικὸν οὐδόλως συγκατένευσεν εἰς τὴν ἔγκρισιν.

Ἡ Διοίκησις ὥφειλε ἢ νὰ διατάξῃ τὴν ἐξόφλησιν τῶν 81084 γροσίων ἢ διὰ διαταγῆς τῆς πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν νὰ εἰπῇ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐγκρίνει τὴν ἐξόφλησιν. Ἡ σιωπηλῶς ἀπόρριψις τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος γροσίων φανερώνει τοὺς πονηροὺς σκοπούς τῆς καὶ τὴν εὐθύνην, ἣν ἔλαβεν ἐνώπιον τῆς ἱστορίας.

Ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς λέγει ὅτι εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀν-

θρώπου εἶναι νὰ ξεχάνῃ τὰ δεινὰ ὅπου ἔπαθεν ἀφοῦ λάβει ἄνεσιν τῶν δυστυχιῶν του. Εἶμαι ἀπὸ τοὺς παθόντας· τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἤδη ὅλα ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τὴν καταστροφὴν μας, καὶ ἱστορῶν τὴν ἀδικίαν ταύτην καὶ πάσας τὰς λοιπὰς, τὴν πεῖναν, τὴν γύμνωσιν, τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ χυθέντα αἵματα, αἰσθάνομαι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου ὀρθουμένας, ὁ ἐγκέφαλός μου ἐξαλίσθη, ἡ χεὶρ μου ἠδυνάτισε καὶ μὲ συντετριμμένην καρδίαν καὶ ἐν κατανύξει ἐπαναλαμβάνω· «θεέ! συγχώρησον τοὺς ἀδικήσαντας ἡμᾶς. . . .»

Τὰ 81084 γρόσια, ὧν τὴν πληρωμὴν δὲν ἐνέκρινεν ἡ Διοίκησις, εἶναι τῶν ἐννέα πλοίων τῶν ἀπελθόντων εἰς Ψαρὰ ἐπὶ 17 ἡμέρας (ἴδε σελ. 486) καὶ λογίζονται οὕτως· εἰς τὰ ἐννέα πλοῖα γρόσια 51000
διὰ πολεμεφόδια. » 28000
καὶ διὰ τὴν τακτικὴν μισθοδοσίαν τῶν πλοίων
τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ 1824. » 2084.

Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῶν νέων Ψαρῶν ὀφείλει νὰ αἰτήσῃ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τὴν πληρωμὴν τῶν ἀνωτέρω γροσίων μισθὸν τῶν ἐννέα πλοίων τῶν ἀπελθόντων πρὸς ἀνάκτησιν τῶν Ψαρῶν· ἡ δὲ κυβέρνησις θὰ πράξῃ διακαιοσύνην νὰ πληρώσῃ καὶ τὰ ψαριανὰ πλοῖα, ὅπως ἐπληρώθησαν τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν, ἵνα ἐπανορθώσῃ τὴν ἀδικίαν ταύτην.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2248 πρὸς τοὺς προκρίτους Ὑδρας (ἴδε σελ. 488) λέγει τὰ ἑξῆς· «ὁ μέγας λοιπὸν πατριωτισμὸς προτρέπει νὰ εὑρῇ πόρον εἰς » ἐξοικονόμησιν καὶ ἔκπλευσιν καὶ ἄλλων πλοίων, καὶ » ὅστις συνεισέφερε καὶ συνεισφέρει εἰς ταύτας τὰς περυστάσεις, εἴτε ἐντόπιος εἴτε ξένος, θέλει πληρωθῇ μετ' » εὐγυνωμοσύνης ἀπὸ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον ἀπὸ τὴν πρώ- » την μερίδα τοῦ δανείου Ἡ παροῦσα νὰ δημο-

»μοσιευθῇ, καὶ ὅστις συνεισφέρει θέλει τοῦ σταλῆ ὁμο-
»λογία πληρωτέα ἀπὸ τὸ δάνειον.»

Ἐν αὐτῇ ἐξιστόρησα τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὐρί-
σχοντο οἱ ψαριανοὶ ὅτε ἐξεστράτευσαν· ἄρα συνεισέφε-
ρον καὶ οἱ ψαριανοὶ καὶ δὲν συνεισέφερον χρήματα, ἀλ-
λὰ τὸ αἶμα των καὶ ἀντὶ νὰ πληρωθῶσι μετ' εὐγνωμοσύ-
νης, ἡ Διοίκησις τοὺς διώκει.

Οἱ εἰς Αἰγίναν διαμένοντες τρεῖς πλοίαρχοι πυρπο-
λικῶν ψαριανοὶ, θεωροῦντες ὅτι οὐδεμία πρόνοια λαμβά-
νεται περὶ αὐτῶν ἵνα τοὺς χορηγηθῶσι πυρπολικά, καὶ
ἀποτυχόντες εἰς τὰς αἰτήσεις των τὸ παρελθὸν ἔτος πα-
ρὰ τῆς Διοικήσεως, πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ των ἑ-
πεμφαν πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν.

Ἄριθ. 3334

Σεβαστὴ Διοίκησις !

Ἄν ὁ ἱερὸς τῆς πίστεως καὶ πατρίδος ἀγὼν ἐλάμβανε τὸ εὐ-
κταῖον τέλος, ἂν αἱ θάλασσαι τῶν ἐλλήνων δὲν ἐμοιχεύοντο πλέον
ἀπὸ τοὺς στόλους τῶν βαρβάρων, καὶ ἂν οἱ Ἕλληνες ἐχαίροντο
τὴν εἰρήνην εἰς τοὺς κόλπους τῆς Πατρίδος, τότε καὶ ἡμεῖς ἡσυ-
χοὶ τῷ πνεύματι δὲν ἠθέλαμεν ἐνοχλεῖ τὴν Σεβαστὴν Διοίκησιν
μὲ τὰς ἀναφοράς μας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πράγματα οὐχ οὕτως ἑ-
χουσι, μάλιστα δὲ φαίνονται ἐπ' ἀκμῆς ξυροῦ κρεμáμενα, μὴ ἀ-
νεχόμενοι νὰ κατακείμεθα ἀγενῶς ἐντὸς τῆς Αἰγίνης, ἐνῷ ἦτε πί-
στις καὶ πατρίς σειόμεναι σχεδὸν ἐκτείνουσιν ἱκετικὰς χεῖρας, πα-
ρακαλοῦσαι τὴν συνδρομὴν ὅλων κοινῶς τῶν γνησίων τέκνων, ἀ-
ναφερόμεθα πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν παρακαλοῦντες νὰ μᾶς δοθῶσι
πυρπολικά διὰ νὰ συντρέξωμεν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ἔθνους. Δὲν
ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ Πατρίς ἔχει πολλὰ ὑποστηρίγματα, νέους
ἥρωας, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐδόθησαν καὶ δίδονται πυρπολικά· καὶ
χαίροντες μὲν ὅτι εὐρίσκονται τοσοῦτοι ὁμογενεῖς ἀξιώτεροι ἡ-
μῶν, εὐχόμεθα νὰ ὑπάρξουν περισσότεροι. Ἐπειδὴ δὲ ὁ παρὼν
καιρὸς σχεδὸν φωνάζων λέγει, ὅτι κατὰ δύναμιν τώρα νὰ βοη-
θήσῃ τὴν Πατρίδα ἕκαστος, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ πολλάκις ὡς τοῖς

πάσι δῆλον, εὐτυχεῖς κόποι μας ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς ἐμπείρειαν τινὰ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἐπειδὴ τὰ στήθη μας φλέγονται ἀπὸ διακαῆ οἷστρον πρὸς ἐκδίκησιν τῶν τὴν θάλασσαν μοιχευόντων βαρβάρων, διὰ ταῦτα ἀναφερόμεθα πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν, πεπεισμένοι, ὅτι ἂν εὐπειθῶς, ἀξίως καὶ γενναίως ἐδουλεύσαμεν εἰς τὸ παρελθὸν τὴν Πατρίδα, θέλει πληρώσει πρὸς τὸ παρὸν τὴν δικαίαν αἰτησίν μας. Μένομεν μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 3 μαρτίου 1825.

Δ. Παππανικολῆς—Κ. Νικόδημος—Ν. Δ. Βρατσάνος.

Ἡ ἀναφορὰ ἐστάλη ἐξ Αἰγίνης ἀπὸ τοὺς δύο διὰ τοῦ τελευταίου, Νικολάου Βρατσάνου, εἰς τὴν Βουλὴν, ἣτις εὐχαρίστως ἐδέχθη αὐτὴν καὶ τὴν ἀπέστειλεν εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν διὰ τοῦ ἐπομένου προβουλεύματος.

Περ. γ'. ἀριθ. 661.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικόν.

Ἐπὶ τῆς ἐγκλείστου ἀναφορᾶς παρατηρεῖ τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν τὴν αἵτησιν τῶν ἀναφερομένων πυρπολιστῶν, ψαριανῶν, τὸ Βουλευτικὸν διὰ τὴν ἀποδεδειγμένην ἀξιοτήτά των εἰς τοῦτο τὸ ἔργον προβάλλει πρὸς τὸ Σ. τοῦτο σῶμα νὰ διορίσῃ καὶ αὐτοὺς εἰς κἀνὲν τῶν πυρπολικῶν, τὰ ὅποια μέλλει ν' ἀγοράσῃ καὶ προμηθεύσῃ τὸν στόλον μας.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 11 μαρτίου 1825.

Ὁ πρόεδρος, Πανότσος Νοταρᾶς.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Ἰω. Σκανδαλίδης.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν εἰς ἀπάντησιν πέμπει τὸ ἀκόλουθον προβούλευμα.

Περ. γ'. ἀριθ. 630.

Πρὸς τὸ Σ. Βουλευτικὸν Σῶμα.

Ἀνεγνώσθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 661 προβούλευμα τοῦ Σ. τούτου Σώματος, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἐγκλειομένη ἀναφορὰ τῶν τριῶν ψαριανῶν,

οἱ ὅποιοι ζητοῦν νὰ τοῖς δοθῇ ἐν πυρπολικόν· εἰς ἀπάντησιν δὲ εἰδοποιεῖται τὸ Σ. Βουλευτικόν, ὅτι τὸ Ἐκτελεστικόν διέταξε τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν διὰ νὰ φροντίσῃ ὅσα πλοῖα ψαριανὰ εἶναι χρήσιμα διὰ πυρπολικά νὰ διευθυνηθῶσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν καὶ νὰ συμφωνήσωσι τὴν τιμὴν· εἰς ἐν ἐκ τούτων, ὅταν ἀγορασθῶσι, θέλει φροντίσει τὸ Ἐκτελεστικόν νὰ διορισθῶσι καὶ οἱ ἀναφερόμενοι.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 19 μαρτίου 1825.

Ὁ ἀρτιπρόεδρος, Γ κ ί κ α ς Μ π ό τ α σ η ς.

Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης, — Κ. Μαυρομιχάλης, — Ἰωάν. Κωλέττης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Α. Μαυροκορδάτος.

Γνωστὸν ἦτο καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν ὅτι οἱ αἰτοῦντες πυρπολικά πυρπολισταὶ ἦσαν πρὸ χρόνων πλοίαρχοι καὶ ἕκαστος ἐζήτει πυρπολικόν νὰ πλοιαρχήσῃ, ὡς ῥητῶς εἰς τὴν ἀναφορὰν τῶν λέγουσι, «νὰ μᾶς δοθῶσι πυρπολικά.» Τὸ Βουλευτικόν γνωμοδοτεῖ ἀπὸ τὰ μέλλοντα ν' ἀγοράσῃ τὸ Ἐκτελεστικόν νὰ τοὺς διορίσῃ. Τὸ Ἐκτελεστικόν ἡγόραζε συχνὰ πλοῖα καὶ ἐχορήγει αὐτὰ εἰς Ὑδραν καὶ Σπέτσας διὰ πυρπολικά· διὰ τοῦτο λέγει εἰς τὸ Βουλευτικόν ὅτι ὅταν ἀγοράσῃ πλοῖα ψαριανὰ εἰς ἓνα ἀπὸ αὐτὰ θέλει φροντίσει νὰ τοὺς διορίσῃ. Καὶ μετὰ τὴν ἀναφορὰν τῶν ψαριανῶν πυρπολιστῶν τὸ Ἐκτελεστικόν ἡγόρασε τρία πλοῖα ψαριανὰ, τοῦ Ν. Δ. Χ. Ι. Κοτζιᾶ, τοῦ Ἐμμανουὴλ Βαλαβάνου καὶ τοῦ Δημητρίου Χ. Ι. Κοτζιᾶ, καὶ οὔτε τὸ ἓνα εἰς αὐτοὺς ἔδωκε. Οἱ πυρπολισταὶ θεωροῦντες τὴν Πατρίδα κινδυνεύουσιν προσφέρουν τὸν ἑαυτὸν τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της, ἡ δὲ Διοίκησις δὲν τοὺς παραδέχεται· εἶναι οἱ αὐτοὶ πυρπολισταὶ τοὺς ὁποίους ἡ Διοίκησις καλεῖ ἀδελφούς, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4244 διαταγῆς της, τοὺς ἐγκωμιάζει καὶ τοὺς λέγει «μήτε κανεῖς ἐκὼν θέλει σᾶς

ἀδικήσει·» ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἰδία ἤδη τοὺς ἀδικεῖ, ὥς προεῖπον.

Ἡ Διοίκησις κατὰ συνέπειαν ἀναφραῶς τῶν προκρίτων Ὑδρας ἐπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν.

Ἀριθ. 2391.

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς γῆσου Ὑδρας.

Ἀνέγνωσεν ἡ Διοίκησις τὴν κατὰ τὰς 13 τοῦ παρόντος ἀναφοράν σας· ἀξιεπαινοὶ εἶναι ἀληθῶς αἱ εἰς αὐτὴν παρατηρήσεις σας· εἰς τὸ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ τοιαύτη πρὸς τὸ ἔθνος καθ' ὑπερβολὴν ἀσύμφορος πώλησις τῶν ὑπὸ τεσσάρων ψαριανῶν καπετανέων ἐνεργουμένη εἰς Σύρον πλοίων των, εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἐχθροῦ τῆς Πατρίδος Μεχμέτ-Ἀλῆ, διὰ μέσου εὐρωπαϊκῆς σημαίας· ὅθεν καὶ πάραυτα διέταξε τὸν ἑπαρχον τῆς Σύρου εἰς τὸ νὰ προλάβῃ ἀφεύκτως διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ τοιοῦτον ἐπικίνδυνον ἐπιχείρημα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς καπετανέους τῶν πλοίων τούτων διὰ νὰ παύσουν ἀφεύκτως ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιχειροῦν ἐν τοιοῦτον, ἐπομένως δὲ διὰ νὰ προληφθῇ ἡ καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν ἐνὸς τοιούτου ὀλεθρίου εἰς τὴν Πατρίδα πράγματος ἐπιχείρησις, θὰ κάμῃ νόμον καθολικόν, ἀπαγορεύοντα ὅλην τὴν τούτου χρῆσιν.

Ναύπλιον, τὴν 16 ἰανουαρίου 1825.

Ἡ Διοίκησις ἐπεμψε καὶ πρὸς τοὺς ἐν Σύρῳ καπετανέους τὴν ἀκόλουθον διαταγήν.

Ἀριθ. 2390.

Πρὸς τοὺς καπετανέους ψαριανοὺς τοὺς εὐρισκομένους εἰς Σύρον.

Πληροφορεῖται ἡ Διοίκησις, ὅτι καταγίνεσθε αὐτόθι διὰ νὰ πωλήσετε τὰ πλοῖά σας εἰς τινὰς εὐρωπαίους· ἡ τοιαύτη πώλησις πόσον ὀλεθρία εἶναι εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ ἐννοεῖτε καὶ μόνοι, διότι αὐτοὶ θέλουν κάμει τὴν τοιαύτην ἀγοράν τῶν πλοίων σας εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἐχθροῦ τῆς Πατρίδος Μεχμέτ-Ἀλῆ· αὐτὸς μὴ δυνηθεὶς μὲ τὴν πολυάριθμον δυνάμιν του, καὶ μὴν ἐλπίζων διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ὀλεθρίον σκοπὸν του μὲ μέσον ἄλλο, κατέφυγεν εἰς αὐτὸν τὸν τρόπον, διὰ χρημάτων νὰ ἐξασθενήσῃ ἡ καὶ ἐξουθενώσῃ τὴν ναυτικὴν τῆς Ἑλλάδος δυνάμιν,

δι' ἧς οὐ μόνον κατεματαιώθησαν οἱ σκοποὶ τοῦ ἐχθροῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ πολλαχοῦ πολλάκις ἔπαθεν αὐτὸς μεγάλως παρ' αὐτῆς· οἱ γενναῖοι ψαριανοὶ οἵτινες ἄχρις ὥρας ἀπεδείχθησαν πολλὰ ὠφέλιμοι εἰς τὴν Πατρίδα καὶ ἔχυσαν ὑπὲρ αὐτῆς τοσαῦτα αἵματα, προκινδυνεύσαντες ἀνδρείως ὑπὲρ αὐτῆς εἰς διαφόρους κατὰ τῶν ἐχθρῶν μάχας, καὶ ἐκ τούτου ἀπεδείχθησαν μὲ καλὸν πατριωτικὸν χαρακτῆρα καὶ ἀληθῆ ὑπόληψιν καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς των Ἕλληνας καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλοεθνεῖς εὐρωπαίους, αὐτοὶ τώρα νὰ γενοῦν αἵτιοι κακῶν εἰς τὴν Πατρίδα, δὲν εἶναι ἀνῆκον οὔτε εἰς τὸν χαρακτῆρά των, οὔτε δίκαιον ὡς πρὸς τὴν ἀναπόφευκτον φυλακὴν τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα ἱερῶν χρεῶν των καὶ ἐκτὸς τούτων, ἐν τοιοῦτον ἐπιχείρημα δὲν ἀνέχεται νὰ ἐπιχειρισθῇ καμμία πατριώτου καρδία, ὅταν συλλογίζεται ὅτι μὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐμμέσως συμμαχεῖ μὲ τὸν ἐχθρὸν τῆς Πατρίδος του καὶ τὴν πολεμεῖ ἐκ συμφώνου μὲ αὐτόν· διὰ τοῦτο ὅχι μόνον θέλετε παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιχειρισθῇ ἐν τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ νὰ φαντάζεσθε κἂν αὐτό.

Ναύπλιον, τὴν 16 ἰανουαρίου 1825.

Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας λαβόντες ἐσφαλμένας πληροφορίας τὰς ἀναγγέλλουσιν ὡς βεβαίας εἰς τὴν Διοίκησιν, ἣτις ἔπεμψε τὴν διαταγὴν πρὸς τοὺς ἐν Σύρῳ πλοιάρχους ψαριανούς μὴ προσδιορίζουσα τὰ ὀνόματα τῶν πλοιάρχων τῶν ἐνεργούντων τὴν πώλησιν τῶν πλοίων των· ἀγνοεῖ δὲ τὰ ὀνόματα καὶ δὲν τὰ σημειοῖ, διότι δὲν ὑπῆρχον εἰς Σύρον πλοῖα καὶ πλοίαρχοι, διότι, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, τὰ ψαριανὰ πλοῖα ἀπῆλθον εἰς Πόρον, Αἴγιναν καὶ Σαλαμίνα ἵνα παραχειμάσωσι. Περὶ δὲ τῶν διασωθέντων ψαριανῶν πλοίων ἐσημείωσα ἐν σελ. 486 ὅτι ἀφοῦ ἡ Διοίκησις δὲν τὰ συμπεριέλαβεν ὅλα εἰς τὸν στόλον ἐπωλήθησαν τότε μὲν δύο, τοῦ Ἰζώτζη καὶ Βουρέκα, ἀκολούθως ἐπωλήθη καὶ τὸ τοῦ Σκανδάλη· τὸ δὲ τοῦ Νικολάου Κοτζίᾱ ἡγόρασεν ἡ Διοίκησις διὰ τὸν Κανάρην (ἶδε σελ.

569). Τὰ δὲ ἀγορασθέντα τρία πλοῖα, περὶ ὧν ἀνέφερα ἄνωτέρω, τὰ ἡγόρασεν ἡ Διοίκησις ἀπὸ Σαλαμῖνα, ὅπου εἶχον ἀπέλθει ἵνα παραχειμάσῃσι, τὰ δὲ ἐννέα ἔμειναν εἰς Αἴγιναν καὶ Πόρον· λέγομεν λοιπὸν ὅτι αἱ πληροφορίαι τῶν προκρίτων Ὑδρας ἦσαν ἐσφαλμέναι.

Καθῆκον μὲν τῆς Διοικήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦτο νὰ προλαμβάνῃ καὶ νὰ νομοθετήσῃ μάλιστα διὰ νόμου τὴν ἀπαγόρευσιν ἐνὸς τοιούτου ὀλεθρίου ἐπιχειρήματος διὰ τὴν Πατρίδα, διότι ἐξησθένει τῶνόντι ἡ ἐλληνικὴ ναυτικὴ δύναμις καὶ ἐνδυναμοῦτο ὁ ἐχθρὸς· ἀλλ' ἱερώτερον καθῆκόν της ἦτο ν' ἀπασχολήσῃ τὰ ψαριανὰ πλοῖα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος, νὰ βλάπτῃσι τὸν ἐχθρὸν, καθόσον μάλιστα ἀναγνωρίζει ἡ Διοίκησις διὰ τῆς διαταγῆς της τὴν ἀνδρίαν καὶ τὸν πατριωτικὸν χαρακτῆρα τῶν ψαριανῶν, ὅτι ἔχυσαν αἵματα προκινδυνεύσαντες καὶ ὅτι ἀπεδείχθησαν ὠφέλιμοι εἰς τὴν Πατρίδα. Ὁφείλε λοιπὸν νὰ ἐκτιμήσῃ αὐτοὺς ἔργῳ, καὶ διατάττουσα κατὰ τὸν δεκεμβρίον τοῦ 1824 τὴν ἐκπλευσιν τῆς πρώτης μοίρας τοῦ ἐλληνικοῦ, στόλου νὰ διατάξῃ νὰ ἐκπλεύσῃσι καὶ ἐν μέρος ἐκ τῶν δώδεκα ψαριανῶν πολεμικῶν πλοίων καὶ τοῦλάχιστον δύο πυρπολικά. Ἡ διάταξις αὕτη τῆς ἐκπλεύσεως τῶν πλοίων τοὺς μὲν ψαριανοὺς ἤθελεν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ δυσαρέστους θέσεις, καὶ ἤθελον γίνεαι ἐπιβλαβεῖς εἰς τὸν ἐχθρὸν, καὶ εἰς τὴν Πατρίδα ὠφέλιμοι. Διότι ἐὰν εἰς τὴν ἐν Μοθώνῃ ἀποστολὴν τῶν ὑδραϊκῶν πυρπολικῶν ἦτο καὶ πολεμικὰ καὶ πυρπολικά ψαριανὰ, τὸ κίνημα ἤθελε γίνεαι κατὰ τὴν 29 ἀπριλίου εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπρότεινεν ὁ Γ. Σαχίνης (α) εἰς τὸν ναύαρχον Μιαούλην,

(α) Ὅρα ἡμερολόγιον Γ. Σαχίνη, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημείου.

καὶ ὅχι καθὼς ἔγινε, τὴν 30 εἰς Μοθώνην. Τὸ εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου κίνημα ἤθελε φέρει μεταβολὴν εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ φρουρίου ἐπὶ τὰ κρείττω, οἱ δὲ ψαριανοὶ πυρπολισταὶ ὁσάκις τοὺς ἐγένετο πρότασις ν' ἀπέλθωσι μὲ τὰ πυρπολικά των, προθύμως τὴν ἐδέχοντο καὶ φιλοτίμως ἐπροσπάθουν νὰ τὴν ἐκτελέσωσι, μὴ ζητούντες ἀμοιβάς· διότι ἀμοιβὴν ἐθεώρουν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των (α). Ἴδου ὁ νόμος.

Περ. γ'. ἀρχὴ τοῦ Κώδεκος τῶν νόμων.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἐπειδὴ ἡ εὐδωσις τοῦ σκοποῦ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τῆς Ἑλλάδος κρέμαται πολὺ ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ ναυτικοῦ καὶ,

Ἐπειδὴ ἡ ὀλιγόστευσις τῶν πλοίων εἶναι οὐσιωδестаτὴ βλάβη τοῦ ἔθνους·

Τὸ Βουλευτικὸν θεσπίζει.

α.) Κάνεν πλοῖον ὁποιουδήποτε μεγέθους νὰ μὴ νομίζετε καλῶς πωλημένον, εἴαν ἡ πώλησις δὲν γίνῃ διὰ τακτικοῦ ἐγγράφου τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν.

β.) Κάνεν ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα χωροῦντα ὑπὲρ τὰς τέσσαρας χιλιάδας κοιλὰ νὰ μὴ πωλῆται παρὰ εἰς μοναχοὺς τοὺς αὐτόχθονας Ἕλληνας, κατοίκους τῆς ἐλευθερίας Ἑλλάδος ἔχοντας κτήματα, ἀφοῦ ἐγκριθῇ ἡ πώλησις καὶ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

γ.) Διὰ τὴν χωρητικότητα τοῦ πλοίου νὰ παρῇσιάζῃ ὁ πωλητὴς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἔγγραφον τῆς Πατρὶδος του.

δ.) Ἄν κανὲν ἀπὸ τὰ πλοῖα ἤθελε πωληθῇ κατὰ παράβασιν

(α) Ἴδε εἰς τὰ παρ' ἐμοῦ συνταχθέντα Ἀπομνημονεύματα τῶν ναυμαχιῶν εἰς τὸν β'. τόμον· ὅτε ἐπρότεινεν ὁ ναύαρχος Μιαούλης εἰς τοὺς ὑδραίους πυρπολιστάς, τῇ 2 νοεμβρίου 1825 νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Νεοκάστρου, οὗτοι ἐζήτησαν ἀμοιβάς. Ἴδε τότε τί ἐπρότεινεν ὁ Νικόδημος εἰς τὸν ναύαρχον Μιαούλην.

τοῦ παρόντος νόμου, καὶ ἡ πώλησις τότε νὰ ᾔηται ἄκυρος καὶ ὁ πωλητὴς νὰ παιδεύεται μετὰ τὴν στέρησιν τῆς τιμῆς τοῦ πλοίου του.

ε΄.) Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν νὰ ἐνεργήσῃ τὸν παρόντα νόμον.

ς΄.) Ὁ παρὼν νόμος νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν νόμων, καὶ νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

Ἐξεδόθη ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 3 φεβρουαρίου 1825.

Ὁ πρόεδρος, Π α ν ο ὕ τ σ ο ς Ν ο τ α ρ ᾱ ς.

Ὁ Β'. Γραμματεὺς,

Α. Π α π α δ ὀ π ο ὕ λ ο ς.

Ἐπικυρῶται, τὴν 6 φεβρουαρίου 1825.

(Τ. Σ.) Ὁ πρόεδρος, Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ,

Ὁ προσ. γεν. Γραμματεὺς,

Π. Γ. Ῥόδιος.

Ἦσαν ἀπαράλλακτον τοῦ πρωτοτύπου.

Τὴν 15 φεβρουαρίου 1825.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

(Τ. Σ.)

Α. Μ α υ ρ ο κ ο ρ δ ᾱ τ ο ς.

Ὁ νόμος οὗτος ἐξεδόθη κατὰ συνέπειαν ἀναφορᾶς τῶν προκρίτων Ὑδρας διὰ νὰ μὴ πωληθῶσι τὰ ψαριανὰ πλοῖα· ἀλλὰ διὰ νὰ τεθῶσιν εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ ἀγῶνος οὐδεὶς ἔλαβε πρόνοιαν.

Ἴδου καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν περὶ πωλήσεως πλοίων διὰ πυρπολικά διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν.

Περ. γ'. ἀριθ. 782-

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Κατ' ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως προσκαλεῖσθε ὅτι ἂν εἶναι πλοῖα ψαριανὰ κατάλληλα διὰ ἡφαιστεια νὰ πέμψετε τοὺς κυβερνήτας τῶν αὐτῶν πλοίων διὰ νὰ συμφωνήσωσι τὴν τιμὴν των μετὰ τὴν Διοίκησιν, τὰ ὁποῖα νὰ ἐτοιμασθῶσιν ὅσον τάχος διὰ τὴν μέλ-

λουσαν ἔκπλευσιν τοῦ στόλου, καθὼς καὶ ἐπροσκληθήσαν αἱ νῆσοι Ὑδρας καὶ Σπετσῶν διὰ τὴν μέλλουσαν αἰτίαν.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 3 φεβρουαρίου 1825.

Ἰωάννης Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς, Γ. Κ. ὦ π α ς.

Τὰ ἐπόμενα ἔγγραφα δηλοῦσι τὰς παραχωρήσεις εἰς Ὑδραν.

Πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ἐκτὸς τοῦ πρώτου ἐν Σύρῳ ἀγορασθέντος πλοίου, τὸ ὁποῖον κ' ἔφθασεν ἐνταῦθα, ἡγοράσθη ἐκεῖ ἄλλο διὰ γρόσια 25,000, καὶ ἄλλα δύο πραγματεύονται εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ μᾶς στείλετε ὅσον τάχιον τὰ εἰρημένα γρόσια 25,000 διὰ νὰ τὰ ἐμβάσωμεν νὰ προλάβουν τὸ πλοῖον καὶ νὰ τὸ ἐτοιμάσῃ, καὶ τὰ γρόσια 40,000 διὰ νὰ πληρώσωμεν τὸ ἐνταῦθα ἐτοιμαζόμενον τοῦ καπ. Σερφιώτη, τὸ ὕστερον δηλαδή, τοῦ ὁποίου σᾶς ἐφανερώσαμεν τὴν ἀγοράν. Αὐτὰ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς σταλοῦν χωρὶς ἀναβολὴν διὰ νὰ μὴν ἀργοπορισθῇ ἡ τόσον ἀναγκαία ἔκπλευσις τοῦ στόλου. Μένομεν μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Ὑδρα, τῇ 21 φεβρουαρίου 1825.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς τοῦ πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐγκρίνει νὰ ὑποβάλωσι τὰς προτάσεις τῶν προκρίτων Ὑδρας ὡς κατεπευγούσας διὰ νὰ σταλῶσιν ἐκεῖ τὰ χρήματα.

Περ. γ'. ἀριθ. 1004.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας ἀνέφερον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ὅτι ἡγόρασαν ἐν πλοῖον κατάλληλον διὰ ἡφαίστειον διὰ γρόσια 25,000, καὶ ἔτι διαπραγματεύονται ἕτερα δύο καὶ τοὺς ἀναγκαιοῦν ὅσον τάχος νὰ τοῖς σταλῶσι τόσα γρόσια, 25,000 τῆς παρούσης ἀγορᾶς, ὅσον καὶ τὰ γρόσια 40,000 τοῦ προαγορασθέντος, διὰ τὰ ὁποῖα τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἀνεφέρθη πρὸς τὸ Σ.

Ἐκτελεστικὸν Σῶμα καὶ ἐδόθη διαταγὴ νὰ πληρωθῶσιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἔλλειψιν χρημάτων, τὸ ταμεῖον εἰσέτι δὲν τὰ ἐπλήρωσεν.

Ἐπειδὴ καὶ τὰ ἡφαίστεια εἶναι τὸ προπύργιον τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου καὶ ἄνευ τούτων ὁ στόλος δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀποσκορακίσῃ τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ, διὰ τοῦτο ἀνάγκη πᾶσα ὅτι νὰ σταλῶσιν ὅσον τάχος τὰ γρόσια 65,000 διὰ νὰ πληρωθῶσι τὰ δύο ἀγορασθέντα πλοῖα.

Ἀναφέρεται λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο πρὸς τὸ Σ Ἐκτελεσ. Σῶμα ἵνα ἐπιτάξῃ ὅπου ἀνήκει διὰ τὴν αὐτὴν κατεπέγουσαν ἀνάγκην νὰ μετρηθῶσι τὰ αὐτὰ γρόσια πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο διὰ νὰ σταλῶσιν εἰς Ὑδραν ὅσον τάχος.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 24 φεβρουαρίου 1823.

Ἰωάννης Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς,

Γ. Κ ὠ π α ς.

Οἱ πρόχριτοι Ὑδρας θεωροῦντες τὴν ἀνάγκην ἣν ἔχει ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἀπὸ πυρπολικὰ καὶ ὅτι ἄνευ τούτων οὐδὲν κατορθοῦται, αἰτοῦσι παρὰ τῆς Διοικήσεως καὶ κοπὴν ναυπηγησίμου ξυλείας διὰ νὰ κατασκευάσωσι πυρπολικά. Ἀπέστειλαν δὲ καὶ τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Πρὸς τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Προεπέψαμεν εἰς Σάμον τὰς σεβαστάς ἐπιταγὰς τῆς Διοικήσεως καὶ ἀνθρώπους μας διὰ νὰ κοπῇ ἐκεῖ ἡ ἀναγκαία ξυλεία διὰ 4 πυρπολικά, ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖ μόνον ἡ χοντρή ξυλεία εὐρίσκεται, εἶναι ἀνάγκη νὰ προμηθευθῇ ἀπὸ ἄλλο μέρος ἡ ψιλική, διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν νὰ ἐνεργήσετε διὰ νὰ μᾶς σταλῶσιν ὅσον τάχιον ἐπιταγαὶ διὰ τὰς δύο ἐπαρχίας Ἀθηνῶν καὶ Τριβενοχωρίων διὰ νὰ κοπῇ ἐκεῖ ἡ ἀναγκαία ψιλὴ ξυλικὴ διὰ τέσσαρα πυρπολικά κατὰ ἀρέσκειαν τοῦ ἀπεσταλμένου μας καὶ ἀπὸ ὅποιον τόπον αὐτὸς ἐγκρίνῃ ἐνεχομένων καὶ τῶν τόπων τῶν μοναστηρίων· προσέτι δὲ παρακαλοῦμεν νὰ ἐνεργήσετε νὰ μᾶς σταλῶσι καὶ γρόσια δέκα χιλιάδες, λέγομεν γρόσια 10,000, ἀναγκαιοῦντα πρὸς ἀρχὴν ἐξόδων τῆς ξυλικῆς τῶν πυρπολικῶν, τὰ δὲ χρήματα

αὐτὰ καὶ τὰς ἐπιταγὰς ἐμ πορεῖτε νὰ παραδώσετε εἰς τὴν ἐπιφέροντα τὴν παροῦσαν συμπολίτην μας κύριον Παντελῆ Πέτρον Πετροσπετσιώτην, ὃς τις καὶ θέλει εἶσθαι ὁ ἀπεσταλμένος διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Τριβενοχώρια διὰ τὸ εἰρημένον ἔργον. Πυρπολικά ἐφέτος θέλουν χρειασθῇ περισσότερα, καὶ ἀνάγκη εἶναι νὰ προετοιμάσωμεν διὰ νὰ μὴν ἀπρακτῇ ποτὲ ὁ στόλος διὰ τὴν ἔλλειψιν αὐτῶν ἀναφέρετε λοιπὸν εἰς τὴν σεβαστὴν Διοίκησιν διὰ νὰ διορίσῃ ἂν τὸ ἐγκρίνῃ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς σπετσιώτάς νὰ κατασκευάσωσι καὶ αὐτοὶ ἄλλα δύο. Μένομεν μὲ βαθύτατον σέβας.

Ἰδρα, τῇ 17 μαρτίου 1825.

(Τ. Σ) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ἰδρας.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5076 τῇ 19 μαρτίου 1825 πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἐγκρίνει τὴν πρότασιν τῶν προκρίτων Ἰδρας περὶ κατασκευῆς ἑξ πυρπολικῶν, ἀποφασίσασα τέσσαρα νὰ κατασκευάσῃ ἢ Ἰδρα καὶ δύο αἱ Σπέτσαι· διέταξε δὲ καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἔπεμψε διαταγὰς εἰς τὰς ἐπαρχίας Ἀθηνῶν καὶ Τριβενοχωρίων διὰ τὴν κοπὴν τῆς ξυλείας καὶ εἰδοποίησε καὶ τοὺς Σπετσιώτας διὰ νὰ κατασκευάσωσι καὶ αὐτοὶ τὰ δύο πυρπολικά.

Καὶ ἐνταῦθα δὲ παρηγκωνίσθησαν οἱ ψαριανοὶ μὴ συμπεριληφθέντες εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν πυρπολικῶν.

Οἱ τρεῖς πλοίαρχοι τῶν πυρπολικῶν Παπανικολῆς, Βρατσάνος καὶ Νικόδημος μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀναφορᾶς των εἰς τὴν Βουλὴν μετέβησαν ἐξ Αἰγίνης εἰς Ναύπλιον διὰ νὰ παρακαλέσωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Διοίκησιν ἵνα τοὺς χορηγήσῃ πυρπολικά. Εἰς Ναύπλιον ἦτον ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν, Χ. Α. Δομεστίνης καὶ Χ. Ι. Ἀργύρης, ὁ ναύαρχος Νικόλαος Ἀποστόλης καὶ οἱ παραστάται των, Ἰωάννης Μ. Μιλαήτης, Νικόλαος Βελισσάριος καὶ Ἀναγνώστης Μοναρχίδης, οἵτινες ὑπεστήριζον τὰς προτάσεις τῶν πυρπολιστῶν. Ἄλλ' οὔτε

καὶ πάλιν ἀπέτυχον, καὶ ἀναχωρήσαντες ἀπὸ Ναύπλιον ἐπανῆλθον εἰς Αἶγιναν.

Μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ αἰοιδίου Βαρβάκη εἰς Ζάκυνθον, οἱ ἐπίτροποι αὐτοῦ ἐπεμψαν ἀντίγραφον τῆς διαθήκης του εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ψαριανῶν, ἥτις ἀπαντᾷ εἰς αὐτοὺς διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου της.

Ἀριθ. 13.

*Εὐγενέστατοι κύριοι ἐπίτροποι τοῦ αἰμνήστου
Ἰωάννου Α. Βαρβάκη.*

Πρὶν ἔτι φθάσῃ τὸ ἀπὸ τὰς 8 φεβρουαρίου γράμμα τῆς εὐγενείας σας καὶ ἡ ἐσώκλειστος διαθήκη, ἡ φήμη μεγαλοπτέρυξ διέδωκε γοερῶς τὴν θλιβεράν εἰδήσιν τοῦ θανάτου τοῦ φιλοστόργου τῶν ψαριανῶν ὄλων πατρός, τοῦ ὁποίου τὸ πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦ φίλτρον φαίνεται λαμπρῶς καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ, εἰς τὴν ὁποίαν διορίζει ἐπιτρόπους καὶ ἐκτελεστάς τοῦ τοιούτους, ὅποιοι εἴσθε ἡ εὐγενεία σας. Εἰς τὴν εὐγενείαν σας λοιπὸν, ὡς ἐπιτρόπους τοῦ πατρός τῶν ψαριανῶν, ἐλπίζοντες οἱ ψαριανοὶ νὰ ἐπιτύχωσιν ἄλλους πατέρας, παρακαλοῦσι δι' ἡμῶν νὰ φυλάττεται παρὰ τῆς εὐγενείας σας ὡς ἐν παρακαταθήκῃ ἢ ἐν τῇ διαθήκῃ ποσότης διὰ βοήθειαν τῆς νέας τῶν ψαριανῶν εἰς Πειραιᾶ ἢ ἄλλοῦ πόλεως, ἕως οὗ μᾶς χρειασθῶσι δι' αὐτὸ τὸ τέλος καὶ στείλει ἡ παρασταίνουσα τὸ κοινὸν τῶν ψαριανῶν ἐπιτροπὴ πρὸς τὴν εὐγενείαν σας ἄνθρωπον διὰ νὰ τὰ παραλάβῃ ἔρῳσθε.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 10 ἀπριλίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν.

X. Ἀναγνώστης Δομεστίνη, — X. Ἰωάννης Ἀργύρης.

Ἐν σελ. 24—26 ἐξιστόρησα τὰς ἀγνώστους τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός, τέκνου τῆς νήσου τῶν Ψαρῶν ἀρετάς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀποκατασταθεὶς εἰς Ἀστραχάνιον διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ μεγαλοφυΐας του ἀπέκτησε πλοῦτον, ὃν ἐδαπάνησεν ἀδιαφόρως εἰς ὅλα τὰ χριστιανικὰ φῦλα τὰ ὑπὸ ζυγὸν κείμενα ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, ἐδαπάνησεν εἰς ναοὺς, εἰς μοναστήρια, εἰς σχο-

λεια, πρὸς φωτισμὸν τῆς νεολαίας, ἔδαπάνησεν εἰς συγγραφεῖς βιβλίων πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, ἔδαπάνησε καὶ εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της.

Ὁ Βαρβάκης ἠνέωξεν εἰς Ἀστραχάνιον διὰ τὴν ὑγείαν τῆς πόλεως διώρυγα, ὀνομασθεῖσαν «Βαρβάκειον», κατεσκεύασε πολυδάπανον γέφυραν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βόλγα ἐπονωμασθεῖσαν καὶ αὐτὴν «Βαρβάκειον.» Ἦγειρε δὲ εἰς Ἀστραχάνειον πολυδάπανον μεγαλοπρεπὲς κωδωνοστάσιον, ὠκοδόμησε δὲ εἰς Ταϊγάνιον πολυδάπανον μοναστήριον τὸ ὁποῖον ἀφιέρωσεν εἰς τὸν ἅγιον Τάφον. Διὰ τὰς ἀγαθοεργοὺς ταύτας πράξεις του ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις τὸν ἐτίμησε μὲ βαθμοὺς στρατιωτικούς, μὲ παράσημα καὶ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ συμβούλου τοῦ κράτους καὶ τίτλον εὐγενείας. Προσδοκῶν δὲ ὁ ἀείμνηστος τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος (α), ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν ὅτε ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἐκρέματο ἡ ὕπαρξις της μέγα κληροδότημα πρὸς φωτισμὸν τῆς νεολαίας, ἣτις διδασχομένη εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς «Βαρβάκειον Λύκειον» ἀπονέμει πρὸς ἐκεῖνον τὴν εὐγνωμοσύνην της.

Τὰς δὲ πρὸς τὴν γεννήσασαν αὐτὸν χώραν εὐεργεσίας τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἀνέφερα εἰς τὸ ὑπόμνημα. Βλέπων δὲ τοὺς συμπολίτας του κατεστραμμένους τοὺς ἐμνήσθη εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου του καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν διαθήκην του 10 χιλιάδες τάλληρα δι' ἀνέργεσιν νέας πόλεως ὅπου ἤθελον ἀποφασίσει. Εὐγνωμονοῦσα δὲ ἡ ἐπι-

(α) Ὁ Βαρβάκης ἔδαπάνησε διὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος ἣτις καὶ ἀνέστη· ἀλλὰ τὰ ὅσα τοῦ αἰοιδίου ἀνδρὸς κεῖνται εἰς φίλην μὲν ἀλλὰ ξένην γῆν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ μετακομισθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, τοσοῦτ' ἄλλον καθόσον ὁ ἀπόγονός του Γεώργιος Βαρβάκης αἰτεῖ ἐπιμόνως τὴν μετακομιδὴν των.

τροπή τῶν ψαριανῶν τὸν ὀνομάζει πατέρα (α) τῶν ψαριανῶν εἰς τὸ ἄνωτέρω ἔγγραφον. Διήνυσε δὲ τὸν βίον πάντα ὁ ἀνὴρ οὗτος εὐεργετῶν καὶ ἐλεῶν.

Ἡ βουλὴ τῶν Ψαρῶν πρὸ τῆς καταστροφῆς ἔχουσα τὰ προβουλευόμενα τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ (ἴδε σελ. 290, 291, 328, 329, καὶ 330) ἐζήτει τὴν ἐξόφλησιν τῶν λογαριασμῶν τῆς ἐκστρατείας τῆς Εὐβοίας. Τὸ δὲ Βουλευτικὸν κατὰ συνέπειαν τῆς αἰτήσεως ἐξέδωκε τὸ ὑπ' ἀριθ. 852 προβούλευμα πρὸς τὸ Ἐκτελεστικόν (ἴδε σελ. 409), ἀναγνωρίζον τὴν δικαίαν πληρωμὴν προσδιορίζει ὅμως νὰ πληροθῶσιν ὅταν ἐμφανισθῇ πόρος, ἥτοι τὸ δάνειον. Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν θεωρήσασα κατάλληλον τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὑπῆρχε τὸ δάνειον, ὑπέβαλε τοὺς περὶ οὗ ὁ λόγος λογαριασμοὺς εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν 22 ἀπριλίου 1825, αἰτοῦσα τὴν ἐξόφλησίν του κατὰ τὰ ἀποφασισθέντα, συνισταμένου ἐκ γροσίων 255,107. Τοὺς ἀπέστειλε δὲ μετὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναφοράν.

Ἀριθ. 22.

Πρὸς τὸ ἔξοχον Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Κατὰ τὴν τῆς σεβαστῆς Διοικήσεως πρὸς τὴν τότε πολιτείαν μας διαταγὴν τοῦ νὰ πέμψωμεν πλοῖα εἰς πολιορκίαν τόσον τοῦ μεσημβρινοῦ, ὅσον καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ μέρους τῆς Εὐβοίας, ἐπὶ ὑποσχέσει ν' ἀποκριθῇ τὰ ἔξοδά μας, ἐστάλιν δι' ἐξόδων τῆς πολιτείας μας, ὅσα πλοῖα φαίνονται εἰς τὸν ἐσώκλειστον λογαριασμόν, συντεθέντα κατὰ τιμὴν ὑπὸ μνήμης· κατὰ τι δὲ ἀπὸ ἀποδεικτικὰ πρὸς τοὺς καπετανέους μας τῇ τῆς τότε πολιτείας μας

(α) Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῶν νέων Ψαρῶν, πρὸς αἰώνιον εὐγνωμοσύνην ὥρισε διὰ ψηφίσματος νὰ γίνεταί τὴν 12 ἰανουαρίου ἡμέραν τῆς ἀποθιώσεως τοῦ μακαρίτου ἀνδρὸς μνημόσυνον, δαπάνη τοῦ δήμου, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του· ἐπωνόμασε δὲ καὶ ὁδὸν Βαρθάκειον» εἰς τὰ νέα Ψαρά.

σφραγίδι ἐσφραγισμένα ὑπεκφυγόντα τὴν κοινὴν φθοράν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τραγικωτάτη πτώσις τῆς πατρίδος μας ἐπροξένησε μύρια δεινὰ εἰς ἕκαστον πολίτην καὶ ἐπειδὴ ὁ φρικώδης ἐκεῖνος χεῖμαρ-ρος παρέσυρε πολλὰ πλοῖα αὐτῶν τῶν ἰδίων καπετανέων τῶν ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Εὐβοίας ὑπαρξάντων οἵτινες θρηνοῦσι ἀπαρηγορήτως ὅχι τόσον τὴν ἀπώλειαν τῶν πλοίων, ὅσον τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν ποθητῶν γυναικῶν καὶ φιλτάτων τέκνων των, διὰ τῶν ὁποίων τὴν ἀπολύτρωσιν χρειάζονται ἀργύρια, διὰ ταῦτα ἀναφερόμεθα πρὸς τὸ ἔξοχον τοῦτο ὑπουργεῖον διὰ τῆς παρούσης μας, δι' ἧς καὶ πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν, καὶ ἐκθέτοντες ὑπ' ὧν τὸν ἐσώκλειστον λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων μας γενομένων κατ' ἐπιταγὴν τῆς Σ. Διοικήσεως, παρακαλοῦμεν ἵνα ἐξαργυρώσῃ αὐτὸν ὅσον τάχος ὥστε δι' αὐτῶν τῶν ἀργυρίων οἱ προθύμως καὶ ἀδιστακτικῶς ἐξοδεύσαντες τὰ ἴδια εἰς τὰ νεύματα τῆς Σ. Διοικήσεως δυνηθῶσιν ἤδη νὰ ἐπαρκέσωσι τὰς κατεπειγουσας ἀνάγκας των. Μένομεν μὲ σέβας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 22 ἀπριλίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ Ψαρῶν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἐξετάσαν τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ψαριανῶν τοὺς ἐγκρίνει καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2029 ἀναφορᾶς του ἀναγγέλει εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν ἔγκρισιν διὰ νὰ ἐπιτάξῃ τὰ εἰκότα. Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν δὲν διέταξε τὴν ἐξόφλησίν των καὶ μένουσι μέχρι τῆς σήμερον ἀνεξώφλητοι· ἐξώφλησε δὲ ἔξοδα, γινόμενα διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, τῆς νήσου Κέας, ἣτις ἐδαπάνησε 30 χιλιάδες γρόσια διὰ τοὺς στρατιώτας τοὺς ὁποίους ἔπεμψεν ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς, (ἶδε σελ. 301.)

Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἀναφορᾶς της, ἀναγγέλλουσα τὰς δυστυχίας τῶν ψαριανῶν, παρακαλεῖ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸν λογαριασμὸν διὰ νὰ οἰκονομήσωσι τὰς ἀνάγκας των οἱ δυστυχήσαντες. Ἡ Διοίκησις σκληροκάρδιος οὖσα εἰς τὰς δυστυχίας τῶν ψαριανῶν, δὲν ἐκινήθη εἰς συμπάθειαν οὔτε ὑπὸ τῶν δικαίων τῶν ψαρια-

νῶν οὔτε ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας ὥστε νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτοὺς εἰς λογαριασμὸν τῶν ἰδίων των ἐξόδων εἰς τοὺς τῶν ἀξίους ἐλέους δυστυχεῖς ψαριανοὺς χρήματα ἵνα λυτρώσωσι τοὺς οἰκείους των (α).

Ἡ Διοίκησις σεβομένη τὰς ἀποφάσεις τῆς ὤφειλε νὰ ἐγκρίνῃ νὰ δοθῇ μέρος χρημάτων εἰς λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων τῶν ψαριανῶν, διὰ τὴν περίθαλψιν αὐτῶν, διότι ἐδαπάνησαν τὰ χρήματά των εἰς τὰς κρίσιμους περιστάσεις τῆς πατρίδος, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Εὐβοίας. Καὶ ἤθελε γίνεαι αὕτη ἐὰν ἡ Διοίκησις ἐλάμβανε πρόσφορα μέτρα καὶ ἐβγαζέ τὸν ἐλληνικὸν στόλον διὰ νὰ ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἀπεβίβασε στρατεύματα.

Ὁ ναύαρχος καὶ οἱ πλοίαρχοι τῆς μοίρας τῶν ψαριανῶν ἔγραφον εἰς τὴν ἐπιτροπὴν των ἐκ τοῦ στόλου νὰ φροντίσῃ ὅσον τὸ δυνατόν νὰ κάμῃ πυρπολικά καὶ νὰ τὰ πέμψῃ, διότι ἄνευ πυρπολικῶν οὐ μόνον δὲν κατέχομεν, ἔλεγον, τὴν ἀνήκουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν συναδέλφων μας, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ δυνατόν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν δόξαν τῆς πατρίδος μας, διότι τὸ μόνον μέσον τῆς θαλασσοῦ δυνάμεως, ὅπερ ἐπιτυγχάνει τὴν βλάβην τοῦ ἐχθροῦ εἶναι τὰ πυρπολικά, καὶ, πρὸς θεοῦ, φροντίσατε διὰ πυρπολικά.

Ὑστερον ἀπὸ τὰ ἔγγραφα ταῦτα τοῦ ναυάρχου καὶ τῶν πλοιάρχων τῆς ψαριανῆς μοίρας οἱ πλοίαρχοι τῶν

(α) Ἐκ τῶν εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Εὐβοίας πεμφθέντων δύο πλοίων ἀπωλέσθησαν εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν, τοῦ Ἰωάννου Καλάρη καὶ Χ. Α. Δομεστίνη· αἰχμαλωτίσθησαν δὲ ἐξ αὐτῶν αἱ γυναῖκες τοῦ Καλάρη, Γιαννίτση καὶ Καρακωνσταντῇ· οἱ δὲ ἀδελφοὶ Δομεστίνοι, Γεώργιος καὶ Νικόλαος μέτοχοι τοῦ πλοίου καὶ ὁ Α. Βουρέκας, ἐφονεύθησαν.

πυρπολικῶν Παπανικολῆς καὶ Νικόδημος ἀνεχώρησαν ἐξ Αἰγίνης καὶ ἀπῆλθον εἰς Ναύπλιον ἵνα ζητήσωσι καὶ αὐθις πυρπολικά παρὰ τῆς Διοικήσεως, καὶ ἔδωκαν ἀναφοράν. Ἀλλὰ συγχρόνως ἀπέστειλε καὶ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν πληρεξουσίου τὸν Χ. Α. Δομεστίνην καὶ Ν. Καρακωνσταντῇ ἵνα μετὰ τῶν ἄλλων αἰτήσεων ζητήσωσι καὶ πυρπολικά. Ἀφικθέντες εἰς Ναύπλιον ἔδωκαν καὶ αὐτοὶ τὴν ἀκόλουθον ἀναφοράν.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι τῶν ψαριανῶν ἀναφέροντες πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ὅτι ἡ μοῖρα τοῦ στόλου μας δὲν ἔχει κἀνένα ἡφαίστειον, καὶ χωρὶς ἡφαίστειον δὲν ἡμπορεῖ νὰ εὐδοκιμήσῃ ὡς δεῖ. Ἐπειδὴ εἰς ψαριανὸς, Κωνσταντῖνος Τσακάλης, ἔχει ἐν βρίκιον χωρητικότητος κοιλῶν δέκα χιλιάδων σχεδόν, χρόνων ἕξ, μ' ὅλας τὰς ἀποσκευὰς καλὰς, τὸν ὅποιον ὡς πατριώτην ἐπαρακαλέσαμεν νὰ κάμῃ τὴν χάριν διὰ νὰ τὸ δώσῃ εἰς τὸ ἔθνος διὰ ἡφαίστειον, καὶ ἔκλινε νὰ τὸ δώσῃ διὰ γρόσια σαρανταπέντε χιλιάδες, ἀριθ. 45,000· καὶ ἐπειδὴ ἡ τιμὴ αὕτη δὲν εἶναι ἀκριβὴς, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἡφαίστειου εἶναι μεγίστη, διὰ τοῦτο ἀναφέροντες πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα θεωροῦν τὴν κατεπείγουσαν ἀνάγκην ταύτην νὰ ἐπιτάξῃ ὅπου ἀνήκει διὰ νὰ δοθῇ αὕτη ἡ ποσότης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, καὶ ἀγορασθῇ τὸ ἄνωθεν πλοῖον καὶ δοθῇ εἰς τὸν στόλον μας.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 17 ἀπριλίου 1825.

Οἱ πατριῶται.

Χ. Ἀναγνώστης Δομεστίνης, — Ν. Καρακωνσταντῆς.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἀπέστειλε πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.

Περ. γ'. ἀριθ. 6528.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ἀνεγνώσθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 1682 ἀναφορὰ τοῦ ὑπουργείου τούτου,

καὶ παρατηρήθησαν τὰ περὶ τοῦ ζητουμένου ἀπὸ τοὺς ψαριανούς πυρπολικοῦ· ἡ Διοίκησις βλέπει μὲν ἀφ' ἐνὸς μέρους τὴν ἀνάγκην ἀγορᾶς πλοίου ἐπὶ τοιαύτῃ χρήσει παρατηρεῖ ὅμως ἀφ' ἑτέρου καὶ τὸ ἄδρὸν τῆς τιμῆς τοῦ προβαλλομένου ὡς πρὸς τὴν σημερινὴν τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου κατάστασιν· ἃς προσπαθήσῃ λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ μετριάσῃ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἂν τοῦτο κατορθοθῇ, ἃς ἀναφέρῃ εἰς τὴν Διοίκησιν, τὰ δὲ συμφωνηθησόμενα χρήματα θέλει πληρωθῶσι ἀπὸ τοῦ ἐλευσόμενου δάνειον.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 19 ἀπριλίου 1825.

Ὁ ἀντιπρόεδρος, Γ κ ί κ α ς Μ π ό τ α σ η ς.

Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλης, — Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης.

Ὁ προσωρινὸς γεν. Γραμματεὺς,

Δ. Χ ρ η σ τ ί δ η ς.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6359 ἀπὸ 18 ἀπριλίου 1825, ἀναφέρει εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν ὅτι τὸ ἡφαίστειον τῶν ψαριανῶν εἶναι ἐφθινὸν καὶ καλὸν καὶ ἐγκρίνει τὴν ἀγοράν.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἀπέστειλε καὶ τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν διὰ νὰ παρεμβάλῃ πρόσκομμα εἰς τὴν ἀγοράν του.

Περ. γ'. ἀριθ. 6603.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Διατάσσεται τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο νὰ προσπαθήσῃ εἰς τὸ νὰ συμφωνηθῇ τὸ ψαριανὸν πλοῖον τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει διὰ πυρπολικὸν εἰς τὴν τιμὴν τῶν σαράντα χιλιάδων γροσίων, ἀριθ. 40,000 καὶ ν' ἀναφέρῃ ἀκολούθως τὰ περὶ τούτου εἰς τὴν Διοίκησιν· ἡ συμφωνία νὰ ᾔναι ὅτι θέλει πληρωθῇ ἀπὸ τὸ ἐλευσόμενον δάνειον.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 21 ἀπριλίου 1825.

(Τ. Σ.)

Ὁ ἀντιπρόεδρος.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα ἐγνώριζε καλῶς ὅτι ἐνεργεῖται ἡ ἀγορὰ τοῦ πυρπολικοῦ τούτου ἵνα δοθῇ εἰς ψαριανόν, ἄφισε λοιπὸν εἰς τὴν πρώτην του διαταγὴν ἀπροσδιόριστον τὴν τιμὴν· ἅμα δὲ ἔλαβε τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν ἠλλάττωσε τὴν τιμὴν τοῦ πλοίου εἰς 40,000 γρόσια· δυσαρεστηθεὶς δὲ ὁ ἰδιοκτῆτης δὲν συγκατετέθη εἰς τὴν προσδιορισθεῖσαν τιμὴν τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ οὕτως ἐματαιώθη καὶ ἡ ἀγορὰ αὕτη.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐφέρθη οὕτως εἶναι ἀπλούστατος· διότι ἐκτὸς τῆς κατὰ τῶν ψαριανῶν ἀντιζηλείας ἦτο καὶ τὸ συμφέρον τῆς δόξης· ἀντὶ λοιπὸν τὸ πυρπολικὸν ν' ἀγορασθῇ διὰ τοὺς ψαριανούς, προτιμώτερον ἦτο ν' ἀγορασθῇ διὰ μίαν τῶν δύο νήσων τῆς Ὑδρας ἢ τῶν Σπετσῶν διὰ νὰ μένουν οἱ ψαριανοὶ εἰς τὸν στόλον πάντοτε ἀδύνατοι. Διὰ τὰς νήσους Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἐγένοντο συχνὰ ἀγοραὶ πυρπολικῶν πολλῶν, καὶ εἰς ὑπερόγκους τιμὰς ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ὥς ἐγένετο ἡ ἀγορὰ τοῦ πλοίου τοῦ ἀντιπροέδρου Γκίκα Μπόταση, δι' εἴκοσι χιλιάδας δίστηλα, ἢ 200,000 χιλιάδας γρόσια, χορηγηθὲν ἵνα φέρῃ αἴσια ἀποτελέσματα. Ἐν οἰκείῳ τόπῳ θὰ καταχωρίσω τὰ ἔγγραφα.

Εἰς τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος ἀγορὰν τοῦ πυρπολικοῦ τοῦ ψαριανοῦ Τσακάλη, ἡ Διοίκησις ἀναγνώριζει τὴν ἀνάγκην πυρπολικοῦ, ἀλλὰ φείδεται νὰ θεραπεύσῃ αὐτὴν διὰ πέντε χιλιάδας γρόσια. Τοῦτο ὁμῶς δεικνύει ἄλλον σκοπὸν παρὰ φειδωλίαν· διότι αἱ ἀκόλουθοι πράξεις ὁμολογοῦσι τὰς προσπάθειάς περὶ κατασκευῆς πυρπολικῶν, καὶ τὰς ἀφθόνους διὰ ταῦτα δαπάνας.

Ἡ Διοίκησις διὰ κατασκευὴν πυρπολικῶν, ἐκτὸς τῶν προλαβουσῶν διαταγῶν διὰ κοπὴν ξυλείας εἰς Σάμον, Ἀθήνας καὶ Τριβενοχώρια, διέταξε καὶ τὸν ἐπαρχον

Σκοπέλου νὰ κατασκευάσῃ· οὗτος διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 117 ἐγγράφου, ἀπὸ 12 ἀπριλίου 1825, ὑποβάλλει προϋπολογισμὸν ἐκ 13,000 γροσίων διὰ κατασκευὴν νέων πυρπολικῶν τὰ ὅποια δὲν ἔγιναν, καίτοι γενομένης τῆς δαπάνης.

Ἡ Διοίκησις, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8073 πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ἐγκρίνει νὰ κοπῇ ἡ ξυλεία διὰ τὰ ἡφαίστεια εἰς Σάμον, οἱ δὲ παραστάται Σάμου, τὴν 2 μαΐου 1825, ἀναφέρουσιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ὅτι ἡ ξυλεία διὰ τὰ πυρπολικά κόπτεται καὶ νὰ σταλῶσι τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα· καὶ ἐστάλησαν χρήματα ἱκανά.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2490, ἀπὸ 27 μαΐου 1825, ἀναφέρει εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ὅτι οἱ πρόκριτοι Ὑδρας ἔγραψαν εἰς Πύργον διὰ νὰ κόψουν ξυλείαν διὰ ἡφαίστεια, καὶ ἔπεμψαν ἐκεῖ τὸν Γιαννούλην Χ. Καρπούζην, ὕδραϊον, διὰ κοπὴν ξυλείας· ὁ δὲ Γιαννούλης οὗτος μὲ τὸν Νικήταν Σταμάραν, ὕδραϊον, δίδουν ἀποδεικτικόν, τῇ 28 μαΐου 1825, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ὅτι ἔλαβον παρ' αὐτοῦ 10,500 γρόσια διὰ ν' ἀπέλθωσιν εἰς Πύργον νὰ κόψωσι ξυλείαν διὰ τὰ ἡφαίστεια.

Ἡ κοπεῖσα ἀπὸ Μέγαρα ξυλεία, μετεφέρθη εἰς Δράπαρι καὶ Σαλαμῖνα, ὅπου κατεσκευάσθη παρὰ τῶν ὕδραϊων ἐν πυρπολικόν.

Διὰ τὴν μεταφερθεῖσαν εἰς Δράπαρι ξυλείαν οἱ πρόκριτοι Ὑδρας ἀναγγέλλουν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ὅτι ἔπεμψαν εἰς Δράπαρι ἄνθρωπον τίμιον νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν πυρπολικῶν, καὶ νὰ κατασκευάσῃ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φούρνους καὶ νὰ ληφθῶσι καὶ σκηναὶ (τσατήρια) ἀπὸ Σπέτσας, ἀπὸ τὰ συλληφθέντα ἐχθρικά πλοῖα. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν

καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐγκρίνουσι τὴν πρότασιν τῶν προκρίτων Ὑδρας, καὶ δι' ἄλλεπαλλήλων διαταγῶν τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διατάσσει τοὺς ἐπάρχους Μυκῶνου, Σύρου, Σαλαμῖνος καὶ Αἰγίνης, νὰ πέμψουν εἰς Δράπαρι ξυλουργοὺς διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πυρπολικῶν μ' ὅλας αὐτὰς τὰς προσπάθειας καὶ δαπάνας πυρπολικὸν δὲν ἐναυπηγήθη.

Ἀφοῦ δὲν κατεσκευάσθησαν εἰς Δράπαρι πυρπολικὰ διέταξε ἡ Διοίκησις καὶ ἡ εἰς Δράπαρι εὐρισκομένη ξυλεία μετεφέρθη εἰς Αἶγιναν· ὁ δὲ διορισθεὶς εἰς Δράπαρι ἐπιστάτης διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πυρπολικῶν, τῇ 26 ὀκτωβρίου 1825, ὑποβάλλει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν κατάλογον τῆς μεταφερθείσης εἰς Αἶγιναν ξυλείας στραβόξυλα, μαδέρια, καρέναις, κλ. τὸ ὅλον κομμάτια, 6176.

Τὸ κοινὸν τῆς Ὑδρας ἀναφέρει εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, τῇ 19 ὀκτωβρίου 1825, ὅτι διὰ τὴν μεταφορὰν ἀπὸ Διβάρι εἰς Αἶγιναν τῆς ξυλείας ἐδαπάνησε γρόσια 3720, ἅτινα ἐπληρώθησαν.

Ἡ ξυλεία ἐπὶ ματαίῳ ἐφθάρη εἰς Αἶγιναν καὶ πυρπολικὸν δὲν κατεσκευάσθη.

Τοιαύτη κατεπείγουσα ἀνάγκη πυρπολικῶν ὑπῆρχε, καὶ τοσαύτη ἀνωφελὴς καὶ ματαία σπατάλη χρημάτων τοῦ δημοσίου ἐγένετο. Τὸ δὲ προτεινόμενον πλοῖον τοῦ Τσακάλῃ διὰ πυρπολικὸν παρὰ τῶν πληρεξουσίων ψαριανῶν δὲ ἐνεκρίθη παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, διὰ πέντε χιλιάδες γρόσια, οὐχὶ βεβαίως ἀπὸ δημόσιον οἰκονομίαν, ἀλλὰ πρὸς ἐξασθένησιν τῶν ψαριανῶν, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ πυρπολικὸν εἰς τὸν στόλον ἢ μοῖρά των.

Ἡ Διοίκησις ἔχουσα ἀνάγκην πυρπολικῶν κατέφυγε τέλος καὶ εἰς τοὺς ψαριανοὺς καὶ ἐπεμψε τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Περ. γ. ἀριθ. 7,620.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Ἐπειδὴ εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον ἀναγκαιοῦσι πυρπολικά πλοῖα διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐχθροῦ, διατάττεσθε ὅποιον τῶν πατριωτῶν σας γνωρίζετε ἔχοντα πλοῖον ἀρμόδιον δι' αὐτὴν τὴν χρεῖαν, νὰ τὸν διευθύνετε εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ νὰ συμφωνήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ πλοίου, καὶ ἀκολούθως αὐτὴν κατὰ τὸ εἶκός.

Ναύπλιον, τῇ 19 μαΐου 1825.

ἽΟ ἀντιπρόεδρος, Γκιόκας Μπότσης.

Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης, —Κ. Μαυρομιχάλης, —Ἰω. Κωλέττης.

ἽΟ γεν. Γραμματεὺς,

Α. Μαυροκορδάτος.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν ἀπαντᾷ διὰ τῆς ἐπομένης ἀναφορᾶς.

Ἀριθ. 35.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Ἐλάβαμεν τὴν ὑπ' ἀριθ. 7620 διαταγὴν τοῦ Σ. τούτου σώματος, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς διατάττει ἂν τις τῶν πατριωτῶν μας πωλῇ ἀρμόδιον διὰ πυρπολικὸν πλοῖον νὰ διευθύνωμεν αὐτὸν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ἵνα συμφωνήσῃ, ἐπειδὴ ἀναγκαιοῦσιν εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον πυρπολικά· ἡμεῖς δὲ γνωρίζοντες κάλλιστα τὴν κατεπείγουσαν ταύτην ἀνάγκην, ἂν εἰςέραμεν καὶ νένα πατριώτην μας πωλοῦντα τὸ πλοῖόν του αὐθόρμητοι ἠθέλαμεν πληρώσει τὸ χρέος μας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἤδη καὶ πυρπολικά ἀναγκαιοῦσι καὶ οἱ ἡμέτεροι πυρπολισταί, πῦρ ἐκδικήσεως πνέοντες κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὡς περὶ τούτου ἀνεφέρθησαν πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν, ἐνταῦθα ἀργοῦσιν, ἐνῷ αἱ διακηρύξεις αὐτοῦ τούτου τοῦ Σ. σώματος προσκαλοῦσιν ὅλους ἐν γένει τοὺς Ἕλληνας εἰς βοήθειαν τῆς κλονουμένης Πατρίδος, προβάλλομεν, ἂν κριθῇ εὐλογον, νὰ μᾶς διατάξῃ νὰ προμηθεύσωμεν, ὅθεν δυνηθῶμεν πλοιάτινα, καὶ μετασχηματίσαντες

εἰς πυρπολικά, νὰ διορίσωμεν εἰς αὐτὰ τοὺς ἡμετέρους πυρπολιστάς, νὰ βοηθήσωσιν εἰς τὴν παροῦσαν χρεῖαν. Εἴμεθα μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 25 μαΐου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ Ψαρῶν.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ψαρῶν λέγουσα εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ὅτι ἂν ἐγνώριζε τινὰ συμπατριώτην τῆς πωλοῦντα τὸ πλοῖόν του αὐθόρμητος ἤθελεν ἐκπληρώσει τὸ χρέος τῆς, ἐθεώρει τὴν ἀνάγκην τῆς Πατρίδος· ἀλλὰ συγχρόνως ὑπενθυμίζει τοὺς ἰδικούς τῆς πυρπολιστάς καὶ τὰς διακηρύξεις αἵτινες προσκαλοῦσιν ὅλους ἐγγένει τοὺς Ἕλληνας ἵνα βοηθήσωσι τὴν κλονουμένην πατρίδα καὶ προτείνει νὰ διατάξῃ αὐτὴν τὸ Ἐκτελεστικόν, ἐὰν ἐγκρίνη ν' ἀγοράσῃ πυρπολικά καὶ διὰ τοὺς ἰδικούς τῆς πυρπολιστάς ἵνα βοηθήσωσι τὴν Πατρίδα εἰς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην. Τὸ Ἐκτελεστικόν οὐδεμίαν ἔκαμεν ἐνέργειαν ἐπὶ τῆς ἀναφορᾶς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ψαριανῶν, διὰ νὰ μὴ χορηγήσῃ εἰς αὐτοὺς πυρπολικά.

Λαβοῦσα ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἐτέραν διαταγὴν πέμπει τὴν ἀχόλουθον ἀναφοράν.

Ἀριθ. 36.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Σήμερον περὶ τὰς ἑπτὰ ὥρας ἐλάβαμεν τὴν ὑπ' ἀριθ. 7779 διαταγὴν τοῦ Σ. τούτου σώματος, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πυρπολισταὶ περὶ ὧν ἐν αὐτῇ ὁ λόγος, πρὸ καιροῦ ἤδη ἐνταῦθα ἀργοῦντες καὶ ἅπαξ καὶ δις ἐντεῦθεν ἀναφερθέντες πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν δὲν εἰσηκούσθησαν, διὰ τοῦτο χθὲς περὶ ἡλίου δυσμᾶς ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν ὅλοι διευθυνόμενοι εἰς Ναύπλιον, καὶ αὖθις περὶ τῆς αὐτῆς ὕλης ἀναφερθῶσι, καὶ ἴσως σήμερον ἔφθασαν. Ἡ Σ. Διοίκησις λοιπὸν, ἀφοῦ ἐνεκρίθη τὸ ἐν τῇ διαταγῇ σχέδιον ἡμπορεῖ εὐκολώτερον αὐτόθεν νὰ ἐφοδιάσῃ καὶ νὰ διατάξῃ αὐτοὺς διὰ νὰ ἐνεργήσωσι τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου. Εἴμεθα κλ.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 26 μαΐου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ψαρῶν.

Ἰδοὺ ἡ διαταγή.

Περ. γ'. ἀριθ. 7779.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς μὲ μικρὰν ναυτικὴν δύναμιν ἐντὸς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου δὲν παύει τοῦ νὰ προμηθεύῃ ἀπὸ τροφᾶς τὰ στρατόπεδά του, νὰ ἐμποδίζῃ δὲ ἢ νὰ δυσκολεύῃ τὰ τὴν μετακόμισιν τροφῶν καὶ πολεμικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰς τὰ ἑλληνικὰ στρατόπεδα, ἡ Διοίκησις ἀπεφάσισε νὰ προμηθευθῶν, καὶ νὰ ἐτοιμασθῶν δύο μικρὰ ἐμπρηστήρια ἐντὸς τοῦ κόλπου ἀπὸ τὰ Γαλαξειδιώτικα πλοῖα, νὰ ἐξοπλισθῶν δὲ καὶ πέντε ἢ ἑξὶ καΐκια τῶν ἰδίων γαλαξειδιωτῶν διὰ ν' ἀνατρέψουν τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ, νὰ τὸν ἐλάψουν ὅσον τὸ δυνατόν, καὶ νὰ εὐκολύνουν τὴν μετακόμισιν τῶν τροφῶν εἰς τοὺς ἡμετέρους. Τὴν ἐνέργειαν τοῦ σχεδίου τούτου δὲν ἠμποροῦσεν εἰς ἄλλον νὰ ἐμπιστευθῇ καλλήτερά ἢ Διοίκησις παρὰ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ψαριανῶν. Διὸ διατάττεσθε νὰ ἐκλέξετε ἄνδρα ἱκανὸν καὶ ἔμπειρον, καὶ εἴκοσι ἐπιτηδεῖους ἐμπρηστάς τοὺς ὁποίους νὰ διευθύνετε εἰς Λουτράκι πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ὁ δὲ διορισθεὶς παρ' ὑμῶν μετὰ τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς διὰ τὴν προμήθειαν καὶ διόρθωσιν τῶν ἐμπρηστηρίων, καὶ διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν πέντε ἢ ἑξὶ ἄλλων πλοίων, (ἐγκλείονται αἱ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης διαταγαὶ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, πρὸς τοὺς γαλαξειδιώτας διὰ τὰ πλοῖα, καὶ πρὸς τὸν ἑπαρχὸν καὶ ἐπιστατοδημογέροντας Αἰγίνης καὶ Σαλαμῖνος, διὰ νὰ λάβετε μερικὰ κανόνια ἐάν εὐρίσκωνται εἰς αὐτάς τὰς νήσους, ὡς πληροφορεῖται ἡ Διοίκησις,) διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν πλοίων, τὰ ὅσα συμφωνήσετε μὲ τὸν ὁποῖον διορίσετε ἀρχηγὸν καὶ τοὺς εἴκοσιν ἐμπρηστάς, καὶ ὅσα ἔξοδα κάμετε διὰ τὴν ἐτοιμασίαν τῶν ἐμπρηστηρίων, ἡ Διοίκησις θέλει τὰ γνωρίσει, καὶ θέλει τὰ ἀποκριθῇ ἀμέσως κατὰ τὴν ἀναφοράν σας. Ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ ταχύτητα, ἡ Διοίκησις εἶναι πεπεισμένη ὅτι θέλετε μεταχειρισθῇ ὅλην σας τὴν δραστηριότητα, διὰ νὰ φέρετε εἰς πέρας τὸ σωτήριον τοῦτο ἔργον.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 23 μαΐου 1823.

(Τ. Σ.) Ὁ ἀντιπρόεδρος, Γκιόκας Μπότσης,

Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης, — Ἰω. Κωλέττης.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς,

Α. Μαυροκορδάτος.

Οἱ πυρπολισταὶ Παπανικολῆς καὶ Νικόδημος περιέμενον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀναφορᾶς των· ἀλλ' ἡ Διοίκησις οὔτε ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀναφορὰν των, οὔτε ὅ,τι πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν των διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου ἔλεγε, διέταξε νὰ ἐκτελέσωσι· ἔδωκαν δὲ καὶ τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Πρὸς τὸ ἔξοχον Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Γνωστὸν εἶναι τοῦ ὑπουργείου τούτου, ὅτι πρὸ ἡμερῶν φθάσαντες ἐδῶ ἐπαρρήσιασθημεν πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν, ἵνα μᾶς δοθῶσι πυρπολικά· ἐρρέθη λόγος λοιπὸν, ὅτι θέλει μᾶς δοθῶν ἀπὸ τὰ συλληφθέντα πλοῖα τῶν εἰς Σπέτσας εὑρισκομένων. Ἀνάγκη λοιπὸν τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ν' ἀναφερθῇ πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν, ἵνα λάβωμεν τελείαν ἀπόφασιν.

Οἱ εὐπειθεῖς πατριῶται,

Δημήτριος Παπανικολῆς, — Κωνσταντῖνος Νικόδημος.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ὑπέβαλε τὴν ἀναφορὰν των εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ τῆς ἀκολούθου ἀναφορᾶς του.
Περ. γ'. ἀριθ. 2749.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ὁ Δημήτριος Παπανικολῆς καὶ Κωνσταντῖνος Νικόδημος, πυρπολισταὶ ψαριχοὶ, ἀνέφεραν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, ὅτι πρὸ ἡμερῶν ἐπαρρήσιασαν πρὸς τὴν Σ. Διοίκησιν ἀναφορὰν διὰ τῆς ὁποίας ἐζητοῦσαν νὰ τοῖς δοθῶσιν ἡφαίστεια, καὶ ὅτι ἐρρέθη, πῶς θέλει τοῖς δώσουν ἀπὸ τὰ συλληφθέντα τῶν ἐν Σπέτσας εὑρισκομένων πλοίων, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔλαβον εἰσέτι ἀποκρίσιν καὶ ὁ ἀληθὴς ζήλος των εἶναι εἰς τὸ νὰ δουλεύσουν τὴν Πατρίδα μὲ εἰληκρύνειαν.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν γινώσκει καλῶς ὅτι οἱ ἀναφερόμενοι εἶναι τῶν ἀπὸ τοὺς δεδοκιμασμένους πυρπολιστάς, διότι εὐδοκίμησαν εἰς τὰς ἐκπλεύσεις των καύσαντες βατσέλα τοῦ ἑθροῦ μὲ ἀψηφησίαν κινδύνου, μὲ εὐφυῖαν μεγίστην καὶ ἡρωϊκὴν

γενναιότητα· ἀναφέρεται πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα ἵνα ἐπι-
τάξῃ τὰ εἰκότα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 9 ἰουνίου 1825.

Χ. Ἀνδρέας Ἀργύρης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Γ. Κωπας.

Τὸ δὲ Ἐκτελεστικὸν πέμπει τὴν ἀκόλουθον διαταγὴν.
Περ. γ'. ἀριθ. 8682.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 2749 ἀναφορᾶς του, διατάττε-
ται τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ν' ἀποκριθῇ εἰς τοὺς πυρπολιστὰς ψα-
ριανούς περὶ τῆς αἰτήσεώς των, ὅτι ἐκ τῶν ἐν Σπέτσαις εὑρισκο-
μένων πέντε λειῶν, αἱ ὁποῖαι θέλουν κατασκευασθεῖ εἰς πυρπο-
λικὰ, τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν θέλει δοθεῖ εἰς αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐνταῦθα
προσεχῶς γενησομένην διανομήν.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 10 ἰουνίου 1825.

(Τ. Σ.) Ὁ ἀντιπρόεδρος, Γκέκας Μπότσης.

Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης, — Ἰω. Κωλέττης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Α. Μαυροκορδάτος.

Καὶ οἱ παραστάται τῶν ψαριανῶν Ἰωάννης Μ. Μι-
λαήτης καὶ Νικόλαος Βελισσάριος ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔχω-
σιν οἱ πυρπολισταὶ των πυρπολικὰ, γράφουσιν ἐκ Ναυ-
πλίου τὴν 22 μαΐου 1825 πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν, ἵνα προ-
βλέψῃ αὕτη πυρπολικὰ· διότι οἱ πυρπολισταὶ μας, λέ-
γουσιν, ἔδωσαν ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ ἀπάν-
τησιν δὲν ἔλαβον, ὥστε πρέπει νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἡ ἐπι-
τροπὴ διότι ἡ ἔλλειψις πυρπολικῶν μᾶς κάμνει νὰ χά-
νωμεν τὰ δικαιώματά μας.

Πυρπολισταὶ, ἐπιτροπὴ, πληρεξούσιοι, παραστάται,
ναύαρχοι, πλοίαρχοι, προσπαθοῦσι νὰ ἔχῃ πυρπολικὰ ἡ
μοῖρά των, ἀλλ' ἡ Διοίκησις ὅλους τοὺς καταφρονεῖ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ εἰς τὴν ἀπὸ 2 Μαΐου 1825 πρὸς τοὺς Ἑλληνας διακήρυξιν τοῦ ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ναυτικούς λέγει τὰ ἐξῆς· «Μὴ τὸν φοβεῖσθε ἀνδρεῖοι Ὑδραῖοι, Σπετσιῶται καὶ Ψαριανοί· ἀπὸ »σᾶς ἐλπίζεται καὶ ἐφέτος νὰ ματαιωθοῦν τὰ σχέδια »τοῦ ἐχθροῦ ὡς καὶ πέρυσι. Ἐσεῖς εἴσθε, οἱ ὅποιοι τὸν »ἐκάψετε εἰς Μιτυλήνην, Χίον, Τένεδον, καὶ πέρυσι περὶ »τὴν Σάμον».

Βεβαίως οἱ ψαριανοὶ ἦσαν οἱ πυρπολήσαντες εἰς Μιτυλήνην, Χίον, Τένεδον καὶ Σάμον καὶ ὁμοῦ μὲ τοὺς συναδέλφους των ἐματαίωσαν τὸν παρελθόντα χρόνον τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ· ἀλλ' ὅταν τὸ τρέχον ἔτος ἡλάττωσεν ἡ Διοίκησις τὰ πολεμικὰ πλοῖα αὐτῶν, καὶ ἐπανειλημμένως αἰτοῦσιν οἱ πυρπολισταὶ καὶ ἡ ἐπιτροπὴ πυρπολικὰ καὶ δὲν τοὺς χορηγεῖ ἡ Διοίκησις, πῶς ἡδύναντο νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν σχεδίων τοῦ ἐχθροῦ, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχον μόνον ἐννέα πλοῖα πολεμικὰ εἰς τὴν 6'. μοῖραν ἄνευ πυρπολικῶν;

Ἐπειδὴ ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε νὰ προσκληθῇ μονάρχης εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ παραστάται τῶν Ψαρῶν ἀπέστειλαν σχέδιον ἀναφορᾶς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν των. Ἐνεργηθέντος δὲ τοῦ ἐγγράφου ἡ ἐπιτροπὴ ἀποστέλλει αὐτὸ εἰς τοὺς παραστάτας τῆς διὰ νὰ ἐνεργήσουν ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους παραστάτας τῶν ἐπαρχιῶν. Ἴδου τὸ πρὸς τοὺς παραστάτας.

*Πρὸς τοὺς ἡμετέρους παραστάτας κυρίους Νικόλαον
Βελισσάριον καὶ Ἰωάννην Μ. Μιλαήτην.*

Κατὰ τὴν ἀπὸ 13 τοῦ παρόντος αἰτησίην σας σᾶς περικλείομεν τὴν πληρεξούσιον ἐπιτροπὴν ὑπογεγραμμένην καὶ ἐσφράγιστον, δι' ἧς θέλετε ἐνεργεῖ συμφώνως μὲ τοὺς λοιποὺς παραστάτας τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος. Κύριοι, κρίνομεν περικριτὸν ν' ἀναφέρωμεν τὴν εὐχαρίστησιν, ἣν ἔχομεν, ἀφοῦ προθύμως τὸ ἐδέ-

χθημεν προβλέποντες, ὅτι ἡ μόνη σωτηρία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔργον τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως· προσπαθοῦντες ὅσον τάχιον νὰ τὸ προλάβετε διὰ τὴν ἀσφάλειαν γενικῶς τῆς Ἑλλάδος. Ἐρρώσθε.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 18 μαΐου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν

X. Ἀναγνώστης Δομεστίνης, — X. Ἰω. Ἀργύρης.

Ἰδοὺ τὸ ἔγγραφον.

Ἀφοῦ ἡ Ἑλλὰς ἔλαβε τὰ ὄπλα εἰς ἀνάκτησιν τῶν ἱερῶν της δικαιωμάτων καὶ σύστασιν τῆς πολιτικῆς της ὑπάρξεως ἔγραψε καὶ τὸν ὀργανικὸν της νόμον, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Α'. συνέλευσις τῆς Ἐπιδαύρου, καὶ ἡ Β'. τοῦ Ἀστρους ἀπεδέχθη, καὶ ἐκύρωσεν ὡς πρωτῶρινόν, καὶ προσῶρινόν τὸν ὠνόμασεν, ἐπειδὴ τοιαύτη ἦτον ἡ τότε περίστασις τοῦ ἔθνους, καὶ τὸ ἔθνος μὲ αὐτὸν τὸν προσωρινὸν νόμον διοικεῖται ἕκτοτε ἕως τώρα, καὶ διοικεῖται. . . . Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σημερινὴ ἡμῶν περίστασις δὲν εἶναι ὁποία πρότερον ἦτο, καὶ ἀφεύκτως ἀπαιτεῖται πολιτικὴ μεταβολὴ καὶ σύστασις σταθεροῦ καὶ παντοτεινοῦ πολιτεύματος διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους· καὶ ἐπειδὴ εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ μεγάλου τούτου καλοῦ εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης νὰ συγκαταταχθῶμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης κατὰ τὰς εἰς αὐτὰς συνταγματικὰς βάσεις, κρίνομεν ἀναγκασιότατον νὰ μοναρχηθῇ ἡ Ἑλλὰς, καὶ νὰ μοναρχηθῇ συνταγματικῶς, ἐκλέγουσα μεταξὺ τῶν βασιλικῶν ἢ λαμπρῶν τῆς Εὐρώπης ὑποκειμένων, ἄξιον τοῦ θρόνου τῆς Ἑλλάδος. Καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς κοινῆς ἡμῶν θελήσεως ὀνομάζομεν καὶ συνιστῶμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ἐπιτρόπους τῶν συμπολιτῶν μας τοὺς κυρίους Ν. Βελισσάριον καὶ Ἰωάννην Μ. Μιλαήτην, δίδοντες εἰς αὐτοὺς ὅλην τὴν εἰς αὐτὸ τὸ μέγιστον ἔργον ἀπαιτουμένην ἐκ μέρους ἡμῶν πληρεξουσιότητα.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 15 μαΐου 1825.

(Τ. Σ.) Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ψαριανῶν.

X. Ἀναγνώστης Δομεστίνης, — Ἀναγνώστης Μοραρχίδης, — X. Ἰωάννης Ἀργύρης.

Ὁ ναύαρχος,

ΝΙΚΟΛΑΪΣ ΑΒΟΥΣΤΟΛΗΣ.

Οἱ πλοίαρχοι.

Νικολῆς Καρακωνστατιῆς, — Ν. Ἀργύρης, — Ἀνδρ. Γιαν-
ρίτσος, — Ἰω. Καλάρης, — Δ. Ἰ. Κορτζιᾶς, — Κ. Τσακάλης,
— Κ. Ἀνδρέα Κορτζιᾶ, — Γ. Διασάκης, — Μαρῶλης Μπα-
λαμπάρος, — καὶ Ν. Χ. Ἀλεξανδρῆ.

Οἱ πυρπολισταί.

Κ. Κανάρης — Δ. Παπανικολῆς — Κ. Νικῶδημος.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν ἔπεμψε τὴν ἀκόλουθον
διαταγὴν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

Περ. γ'. ἀριθ. 2957.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὴν εὐγενεστάτῃν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριαῶν

Κατὰ διαταγὴν τῆς Διοικήσεως ἀπεφασίσθησαν τὰ πέντε συλ-
ληφθέντα αὐστριακὰ πλοῖα διὰ ἡφαίστεια, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐδόθη
ἐν διὰ τὴν μοῖραν τοῦ στόλου σας, τὸ βρίκιον Ἀήρ, Κ. Νικολάου
Γιακούψη.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ ἡφαίστεια ἀνήκουν τῆς Διοικήσεως, διὰ
τοῦτο θέλει κρachte ξεχωριστὰ λογαριασμὸν διὰ τὸ αὐτὸ ἡφαί-
στειον, ὡς κρατοῦν καὶ εἰς τὰς ἄλλας νήσους Ὑδρας καὶ Σπε-
τσῶν· καὶ εἰμὲν ἐξοδευθῶσι περισσότερα ἀφ' ὅ,τι δίδει ἡ Διοίκη-
σις ἀναφέρετε καὶ πέμπονται, εἰδὲ τὰ φυλάττετε.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 17 ἰουνίου 1825.

Ὁ γερ. Γραμματεὺς,

Γ. Κωπας.

Περ. γ'. ἀριθ. 2904.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν,

Πρὸς τὴν εὐγενεστάτῃν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριαῶν.

Παρεδῶταμεν εἰς τὸν ἐπιστάτην σας Κ. Ἰω. Καλημέρην ἐν τῶν
καταδικασθέντων αὐστριακῶν πέντε πλοίων, τὸ βρίκιον Ἀήρ, Κ.
Νικολάου Γιακούψη, νὰ χρησιμεύσῃ διὰ ἡφαίστειον, ὡς τὸ ἐσώ-
κλειστον ἀντίγραφον τῆς διαταγῆς τῆς Διοικήσεως· καὶ ἐνταυτῷ
τῷ παρεδόθη καὶ αὐτοῦ τοῦ πλοίου ἡ ἀπόφασις, διὰ νὰ μείνῃ

εἰς τὸ κοινόν σας, καὶ γινόμενον ἡφαίστειον θέλει δώσετε τῷ πλοι-
άρχῳ ἐν ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως διὰ φύλαξίν του.

Ἄμα φθάσαν αὐτόσε νὰ τὸ κατασκευάσετε ἡφαίστειον χωρὶς
ἀναβολῆς καιροῦ καὶ νὰ τὸ πέμψετε εἰς τὸν στόλον σας.

Ἐν Ναυπλίῳ. τὴν 15 ἰουνίου 1825.

Φ. Βούλγαρης, — Ἰω. Ν. Λαζάρου, — Χ. Ἀνδρ. Ἀργύρης.

Ὁ γεν. Γραμματεὺς,

Γ. Κ ὠ π α ς.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν ἐπεμψε τὴν ἀκόλουθον ἀ-
ναφοράν.

Πρὸς τὸ ἔξοχον Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ἀπάντησις τῆς ὑπ' ἀριθ. 2904 καὶ ἡμέρας 15, τοῦ μεσοῦντος, τοῦ
ἐξόχου ὑπουργείου τούτου.

Τὸ παρὰ τῆς Σ. Διοικήσεως προσδιορισθὲν αὐστριακὸν πλοῖον
διὰ ἡφαίστειον, καὶ παραδοθὲν τῷ ἐπιστάτῃ μας κυρίῳ Καλη-
μέρη δὲν ἔφθασεν ἀκόμη, ἐλπίζομεν ὅμως τάχιστα νὰ ἐτοιμασθῇ,
καθότι δὲν ἐλείψαμεν ἀμέσως νὰ βάλωμεν εἰς ἐνέργειαν τὴν πρό-
βλεψιν τῶν ὀλίγων ἀναγκαίων ὅσα μᾶς ἐλλείπουσι.

Κυβερνήτης τούτου διωρίσθη ὁ Κ. Κωνσταντῖνος Νικόδημος, ὃς
τις ἔχει ἐτοιμοὺς τοὺς συντρόφους του. Μένομεν δὲ μὲ σέβας.

Ἐν Αἰγίνῃ, τῇ 19 ἰουνίου 1825.

(Τ. Σ.) Ἡ ἐπιτροπὴ Ψαριανῶν,

Χ. Ἀναγνώστης Δομεστίνη, — Χ. Ἰω. Ἀργύρης.

Πρὸς τὸ ἔξοχον Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Ἐλάβαμεν τὴν Σ, ἀριθ. 2384, διαταγὴν τοῦ ἔξοχου τούτου ὑ-
πουργείου καὶ ἀμέσως ἐστείλαμεν ἄνθρωπον νὰ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς
ἀδελφοὺς ὑδραιοσπετσιώτας περὶ ἐκτιμῆσεως καὶ παραλαβῆς τῶν
διὰ πυρπολικά ἐπιτηδείων πλοίων καὶ ἀναγκαιούντων ἐν τῷ
στόλῳ πολεμοφοδίων μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

(Τ. Σ.) Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν.

Τέλος πάντων ὕστερον ἀπὸ πολλὰς ἀπαιτήσεις τῶν
πυρπολιστῶν, τῆς ἐπιτροπῆς, τῶν παραστατῶν καὶ λοι-
πῶν χορηγεῖται πυρπολικόν, καὶ τοῦτο οὐχὶ ἐκ θελή-

σεως, ἀλλὰ κατὰ συνέπειαν συμφωνίας, ἣν ἔκαμαν οἱ ναύαρχοι τῶν τριῶν μοιρῶν τῆς δευτέρας μοίρας τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, περὶ διανομῆς λειῶν.

Ἴδου τὸ ἔγγραφον τῆς συμφωνίας.

Ἐσυμφωνήθη μεταξὺ τῶν τριῶν ναυάρχων Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρῶν ὅτι ὅσας λείας ἤθελε κάμει κατὰ ταύτην τὴν ἐκστρατείαν θέλουσιν εἶναι κοιναὶ μεταξὺ ὅλων τῶν πλοίων τῶν εὐρισκομένων εἰς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν, τὴν κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ στόλου διευθυνομένην ἰδιαιτέρως, καὶ θέλει διανεμέται ἀναλόγως τῶν πλοίων τῆς κάθε μοίρας πολεμικῶν τε καὶ πυρπολικῶν διό καὶ εἰς ἑνδειξιν ὑπογράφομεν εἰς τρία ὅμοια.

Τῇ 18 ἀπριλίου 1825, ἐν τῷ ναυαρχικῷ πλοίῳ Σπετσῶν.

Οἱ ναύαρχοι τῶν τριῶν μοιρῶν.

Γεώργιος Σαχτούρης, — Γεώργιος Ἀνδροῦτσος, — Ἀποστόλης Νικολάου.

Ἄν δὲν ὑπῆρχεν ἡ συμφωνία αὕτη πυρπολικὸν εἰς τοὺς ψαριανοὺς δὲν ἤθελε χορηγηθῇ. Ἀφοῦ κατεσκευάσθη τὸ πυρπολικὸν τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νικοδήμου ἀπῆλθεν εἰς τὸν στόλον.

Ἴδου πῶς ἐκθέτει τὰ τῆς ναυμαχίας ταύτης τοῦ Καφηρέως ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν Ἀποστόλης.

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος συνέκειτο ἀπὸ τριάκοντα ἑξὶ πλοῖα πολεμικὰ καὶ πυρπολικὰ, ἥτοι τῆς Ὑδρας πολεμικὰ καὶ πυρπολικὰ δεκαπέντε, τῶν Σπετσῶν δώδεκα καὶ τῶν ψαριανῶν ἑννέα ἄνευ πυρπολικῶν· τὴν εἰκοστὴν μαΐου 1825 ἔπνευσεν ἄνεμος βόρειος, ἐνῷ πρότερον ἦτο νότιος. Ὁ ἐχθρικός στόλος εὐρισκόμενος ἄνωθεν τοῦ στενοῦ Ἀνδρου καὶ Καφηρέως, συνέκειτο ἀπὸ 73 πολεμικὰ, ἑξῶν 28 μικρὰ, ἔχων καὶ ὀκτὼ φορτηγὰ ὑπὸ αὐστριακὴν σημαίαν καὶ σαρδικὴν, φορτωμένα πολεμεφόδια· ἔχων δὲ τὸν ἄνεμον οὐριον διευθύνετο πρὸς τὸ στενὸν Κέας καὶ Μακρονησίου διωκόμενος ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ· ἐπειδὴ δὲ εἶχον οἱ τρεῖς ναύαρχοι ὑψωμένα τὰ σήματα τοῦ πολέμου, ὁ ἐχθρικός στόλος ἀφῆκεν ἐπέκεινα τῶν 26 πολεμικῶν πλοίων, καὶ τὰ ὀκτὼ φορτηγὰ ὀπισθεν· εὐρισκόμενος

κάτωθεν τῆς νήσου Παξιμάδας, διὰ νὰ μὴ συλλάβῃ ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐκεῖνα ὅπου ἀφῆκεν ὀπισθέν του ἡναγκάσθη τότε ὁ ἐχθρικός στόλος καὶ ἐτέθη εἰς γραμμὴν πολέμου διὰ νὰ βοηθήσῃ τὰ μικρὰ πολεμικὰ πλοῖα, καὶ φορτηγά· ὁ ἑλληνικὸς στόλος πλησιάσας τὸν ἐχθρικὸν, ἤρξατο τὴν μάχην.

Ὁ Καπ.-πασᾶς εὐρισκόμενος ὑπηνέμως τῶν ἄλλων τουρκικῶν πλοίων μὲ τέσσαρας φρεγάτας ἐνχυμᾷχει· ἡ προσήνεμος τουρκικὴ γραμμὴ τοῦ Καπετάν-πασᾶ τραπεῖσα εἰς φυγὴν, κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν πλοίων· ὁ δὲ Καπετάν-πασᾶς ἠγωνίζετο νὰ τεθῇ προσηνέμως τῶν ἑλληνικῶν πλοίων. Αἴφνης δὲ καὶ παρ' ἐλπίδα ἀπὸ τὰς συνοδευούσας αὐτὸν τέσσαρας φρεγάτας, τῆς μιᾶς ἐχρύσης μπαμπαφίγκους καὶ κόντρα μπαμπαφίγκους ὑψωμένους, ἔπεσαν τὰ τζιμπούκια τῆς γάμπιας καὶ περourkeτο καὶ ἀντὶ νὰ ριφθῶσι σοτοβέντο, ὡς ἦτο φυσικῶς, ἔπεσαν σοβράνω, κατὰ καλὴν τύχην, διότι αἱ κεραΐαι καὶ τὰ τζιμπούκια τῶν γαμπιῶν καὶ παπαφίγκων καὶ τὰ εἰς τὴν θάλασσαν ἰστία, τὴν ἐμπόδιζαν νὰ κυβερνηθῇ. Ὁ Σαχτούρης τότε, ὁ Ἀνδρουῦτσος, ὁ Ἰω. Ἀναστασίου, ὁ Ἀποστόλης Γ. Ἀποστόλη, ὁ Γ. Χ. Μιχᾶς καὶ ὁ Πινιώτης κλπ. ἔχοντες καὶ δύο πυρπολικά, Ματρώζου καὶ Μουσσοῦ ὥρμησαν κατὰ τῆς φρεγάτας ἥτις ἦτο ἀκίνητος· ἐνῶ δὲ ὁ Καπετάν-πασᾶς προσεπάθει νὰ τῆς δώσῃ βοήθειαν, νὰ τὴν σώσῃ τοῦ κινδύνου, ὁ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Ἀναγνώστη Ἀναστασιά Κυριακοῦ, τὸν Ν. Τσοχαντάρη, τὸν Μπατσαζῆ, τὸν Ἀνδρέα Κοῦ, τὸν Κ. Χ. Ἀγγελῆ, τὸν Ἀνδρέα Κεφάλα, καὶ μερικὰ ἄλλα ἑλληνικά. ἔχοντες καὶ ἓν πυρπολικὸν καὶ ἐπέπεσον κατὰ τοῦ Καπετάν-πασᾶ· ναυμαχοῦντες τὸν ἔτρεψαν εἰς φυγὴν μετὰ συνοδεύοντα αὐτὸν πλοῖα καὶ ἔδωκαν καιρὸν τότε εἰς τὸν Σαχτούρη καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πλοίων, καὶ ἐπυρπόλησαν τὴν ἄνευ ἰστῶν φρεγάταν. Ἀναχωροῦντες δὲ οἱ πυρπολισταὶ μὲ τὰς λέμβους των ἐφόνευσαν τέσσαρες ἄνδρας, ἀπὸ τὰ τουρκικὰ πλοῖα.

Μετὰ τὸν πυρπολισμὸν τῆς φρεγάτας, ἐπέπεσεν καὶ ὁ Μανώλης Μπούτης κατὰ μιᾶς κορβέτας τουρκικῆς καὶ τὴν ἐπυρπόλησεν· ἀπελπισθεὶς δὲ ὁ Καπετάν-πασᾶς ἀφῆκεν τὰ ὀκτὼ εὐρωπαϊκὰ ὑπὸ σημαίαν αὐστριακὴν καὶ σαρδικὴν μὲ πολεμεφό-

δια τὰ ὁποῖα ὁ Ἀναγνώστης Κυριακοῦ, ἐπειδὴ ἦτο πλησιέστερον ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐλληνικὰ πλοῖα, εἰς τὰ φορτηγὰ, ἔπεμψε τὴν λέμβον του καὶ τὰ συνέλαβεν· ὁ δὲ ναύαρχος τῶν Ψαρῶν ὅστις ἦτο πλησίον του τὸν παρήγγειλεν νὰ τὰ ὑπάγῃ μεταξὺ Μακρονησίου καὶ Θερικοῦ, καὶ ἐκεῖθεν νὰ περιμένῃ καὶ τοὺς ἄλλους ναυάρχους, ἢ νὰ τὰ ὑπάγῃ εἰς Ναύπλιον.

Μετὰ τὸ καύσιμον τῶν δύο ἐχθρικῶν πλοίων ὁ ἐλληνικὸς στόλος ἐδίωκε τὸν ἐχθρικόν· εὐρισκόμενος ὁ ἐλληνικὸς ἀρκτικῶς τῆς νήσου Κέας, περὶ τὸ μεσονύκτιον εἶδε ἓν τρικάρταρον καὶ ἓν βρίκιον, διευθυνόμενα τὸ μὲν τρικάρταρον εἰς Σύρον, τὸ δὲ βρίκιον εἰς Τήνον· ἐπελθούσης τῆς ἡμέρας διέκριναν τὸ τρικάρταρον ὅτι ἦν ἐχθρικὴ κορβέτα· καὶ οἱ ναυάρχοι ἔπεμψαν δύο ὑδραῖκα πλοῖα καὶ ἓν σπετσιωτικόν, καὶ ἓν ψαριανόν, τὸν Ἀνδρέα Κεφάλαν· διωκομένη ἡ κορβέτα ἀπὸ τὰ ἐλληνικὰ πλοῖα, ἐρρίφθη εἰς τὴν Σύρον καὶ τὴν ἐπυρπόλησαν οἱ ἐχθροί. Τὸ δὲ βρίκιον εὐρὸν τὸν ἀνεμον βοηθητικόν τὴν νύκτα διῆλθεν τὸ στενὸν τῆς Ἀνδρου καὶ Τήνου, καὶ ἐσώθη εἰς Χίον.

Εἰς τὴν ναυμαχίαν ταύτην κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐβλάφθησαν ὅλα τὰ ἐλληνικὰ πλοῖα. Διαρκούσης τῆς ναυμαχίας τὰ ἀφεθέντα τουρκικὰ μικρὰ πλοῖα πλησιάσαντα τὸ μπουρτζὶ τῆς Καρύστου διαμένοντα ἐκεῖ χωρὶς νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν ναυμαχίαν, καὶ ἐκεῖθεν ἀπῆλθον εἰς Χαλκίδα.

Οἱ ναυπηγῆσαντες εἰς τὰς νήσους καταδρομικὰ πλοῖα ψαριανοὶ καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰ διαπλέοντα πολεμικὰ εὐρωπαϊκὰ πλοῖα τὸ Αἰγαῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκστρατεύσωσι· θέλοντες δὲ ν' ἀπαλλαχθῶσι τῆς καταδιώξεως τῶν πολεμικῶν πλοίων διὰ νὰ μετέρχωνται ἀκολύτως τὸ καταδρομικόν των ἔργον ἔπεμψαν οἱ διευθυνταὶ τῶν καταδρομικῶν πλοίων εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν διὰ νὰ φροντίσῃ ἐκείνη νὰ τοὺς δοθῶσιν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν τὰ καταδρομικὰ ἔγγραφα.

Ἐντιμώτατοι κύριοι πατριῶται τῆς ἡμῶν Ἐπιτροπῆς.

Τῆνος, τῇ α'. μαΐου 1825.

Ἡ δὲ παροῦσά μας εἰς ἄλλο δὲν ἀποβλέπει εἰμὴ μόνον νὰ

τοὺς παρακαλέσωμεν καὶ νὰ τοῖς εἰπῶμεν, ὅπου νὰ μᾶς κάμετε τὴν καλοσύνην, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς εὕρισκόμεθα εἰς τὰ ἐδῶ μέρη μετὰ μυστικά μας καὶ μὴν ἡμπορῶντες διὰ νὰ φύγωμεν νὰ ἐλθοῦμεν, ἐπειδὴ καὶ δὲν μᾶς τὸ συγχωρεῖ ὁ καιρὸς, διὰ τοῦτο, παρακαλοῦμεν τὴν ἐπιτροπὴν μας, ὅπου τοῦ λόγου σας νὰ παρασταθῇτε νὰ μᾶς ἐβγάλετε τὰ πασαβάντια διὰ νὰ ἤμεθα ἥσυχοι καὶ ἀπείρακτοι ἀπὸ τὰ βχσιλικά πλοῖα, καὶ ὅσα ἔξοδα ἤθελε ἀκολουθήσουν εἶναι εἰς ἔαρος μας, τὰ ὅποια θέλει εἶναι ὅσα ὀνόματα εἶναι κάτωθεν σημειωμένα. Ἀπὸ τὸ ἀπαιτούμενν χρέος δὲν θέλομεν λήψει διὰ νὰ πληρόνωμεν τὰ νόμιμα ἀκόλουθα ταξειδίου καὶ διὰ τὰ ἔξοδα ὅπου ἤθελον ἀκολουθήσουν, ὡς καθὼς τὸ κρίνετε εὐλογον, ἀποφασίσετε διὰ νὰ τὰ πληρώσωμεν, τὰ τρίτα δηλ. ἀπὸ λάφυρα ἤθελε γίνουιν, ὑποχρεοῦμεθα ὅλοι συμφώνως διὰ νὰ πληρόνωμεν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀπαρτενεύει τῆς ἐπιτροπῆς μας. Διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπου νὰ πασχίσετε μίαν ὥραν ἀρχήτερα ὅπου νὰ μᾶς τὰ ἐβγάλετε ἐπειδὴ καὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ταξειδεύσῃ τινάς. Ἡμεῖς ὅπου εἰς αὐτὰ τὰ μέρη δὲν ἐρχόμεθα ἄλλη αἰτία δὲν εἶναι παρὰ ὅτι μᾶς πέφτει πολλὰ μακρὰ καὶ δὲν ἡμποροῦμεν εὐκόλως διὰ νὰ ταξειδεύσωμεν τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπου ἡμποροῦμεν νὰ πᾶμεν, ἐπειδὴ καὶ μᾶς ἀκολουθοῦν ἐνταυτῷ περισσότερα ἔξοδα ἀπὸ κουμπάνιας, καὶ καθὼς εἶναι γνωστόν σας, καὶ διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὴν ἐπιτροπὴν μας ὅπου νὰ μὴν τύχη καὶ μᾶς τὸ εὐρῆτε ἐγκλημα, μόνον, ὡς καλοὶ πατριῶται, νὰ παρασταθῇτε ὅπου νὰ μᾶς τελειώσετε ὅσον τὸ δυνατόν μίαν ὥραν ἀρχήτερα νὰ μᾶς τὰ ἐβγάλετε, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς δὲν τὸ καταδεχόμεθα μὴν ἔχοντες πασαβάντια νὰ γυρίζωμεν, καὶ νὰ γίνωνται καταχρήσεις, ἐὰν ἤθελε κάμει κανένας, ὃ μὴ γένοιτο.

Ταῦτα μὴν ἔχοντες ἕτερον, προσκυνῶντας σας μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας μένομεν.

Γ. Βασιλικῆς, Δ. Δασκάλας., Κ. Νικολῇ Μοναρχίδῃ, Ν. Πατριγιάννης, Ν. Α. Σαρῇ, Ἀργύρης Δ. Καλημέρη, Σταμάτης Μαρῖνος, Ζαχαρίας Μαυρομμάτη, Γιάννης Μανωλίδης, Ἀνδριᾶς Ζανῆς, Ν. Διοματάρης, Κ. Γ. Καρούλιας, Κλάβαρης, Μανώλης Γ. Ἀντωνῇ, Μηχάλης Σαρῆς, Ἀντ. Ζανῆς, Ν. Καλογερογιάννης, Δ. Χ. Ἀνδρέου, Γ. Χειλᾶς, Μηχάλης Μετούλιας, Ἀνθ. Λευτέρης, Ν.

Ζανῆς, Δ. Ταβερνάρης, Γ. Κωνσταντάρης, Γ. Ἀγαπούσης, Κ. Παπαῖ Ἀγγελῆ, Μικὲ Μήκαρος, Ἀντ. Σκορδῆς, Γ. Ἀγγελικάρης, Δ. Δημητρίλης, Κ. Ποδάρης.

Οἱ ἀναφερόμενοι ἐκ Τήνου πλοίαρχοι τῶν καταδρομικῶν πλοίων πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν των διὰ τὰ καταδρομικὰ ἔγγραφα περιέμενον αὐτά· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπιτροπὴ των ἡδιαφόρησεν ὀλοτελῶς νὰ τὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἀπῆλθον εἰς Ναύπλιον καὶ ἔδωκαν τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν σῶμα.

Πρὸς τὸ Σ. Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Δὲν ἄγνοεῖ ἡ Σ. Διοικήσις, ὅτι ἡ αἰφνῆδιος ἐρήμωσις τῆς φιλάτης πατρίδος μας Ψαρῶν, δὲν μᾶς ἄφησε κἀνένα ἄλλον πόρον ζωῆς, εἰμὴ τὸν ἐκ τῶν διασωθέντων καταδρομικῶν πλοίων, δι' αὐτῶν μόνον ἡδυνήθημεν ἕως τῶρα, ἐν ᾧ ὑστερήθημεν πάσης ἄλλης ὑπερασπίσεως, νὰ οἰκονομήσωμεν τὰ πρὸς τὸ ζῆν τῶν πολυαριθμῶν φαμελιῶν μας καὶ νὰ σκεπάζωμεν τὴν γυμνότητά των, καὶ νὰ ἐλευθερώσωμεν, ὅσοι αἰχμάλωτοι εὐρίσκονται εἰσέτι εἰς τὰς βαρβαρικὰς χεῖρας καὶ ἐξ αὐτῶν μόνον ἐλπίζομεν νὰ ζήσωμεν εἰς τὸ ἐξῆς, διὰ νὰ μὴ καταντήσωμεν ἔρμαιο τῆς γυμνότητος καὶ τῶν λοιπῶν ἐπακολούθων δεινῶν ἀποτελεσμάτων.

Αἱ εὐρωπαϊκαὶ φιλικαὶ δυνάμεις μᾶς ἀφαιροῦν τὸ δικαίωμα τοῦ καταδρομέως, ὅταν ὁ καταδρομεὺς δὲν ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα καταδρομικά του· δι' αὐτὸ, καὶ ὁ ἐξοχώτατος, διοικητὴς τῆς αὐτοῦ Βρετανικῆς Μεγαλειότητος Κ. Ἀμιλτῶν μᾶς ὑπεχρέωσε νὰ ἔλθωμεν ὅλοι ἐδῶ διὰ νὰ λάβωμεν τὰ ἀναγκαῖα καταδρομικά ἔγγραφα. Ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, καταδρομικὰ ἐνδεκτικὰ ἔγγραφα δὲν μᾶς δίδει, καὶ οἱ δυστυχεῖς ψαριανοὶ ἄλλον πόρον ζωῆς δὲν ἔχουσιν, εἰμὴ τῶν καταδρομικῶν, ἐκεῖνοι οἵτινες ἐθυσίασαν τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ τέκνα των, καὶ εἶναι ἔτοιμοι καὶ οἱ ἴδιοι νὰ θυσιάσουν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος εἰς ὅποιανδήποτε περιστάσιν τύχωσι, καὶ δὲν ζητοῦν ἄλλην ὑπεράσπισιν, εἰμὴ ἐκείνην τὴν ὁποίαν τοὺς δίδει τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου Ἑλλήνος, εἰς τὸ νὰ εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἰδίας Διοικήσεως, καὶ ὅτι ἂν ἀποτύχουν κατὰ τοῦτο ἐνδεχόμενον, ἡ ἐσχάτη ὑστέρησις

τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ν' ἀναδεχθῇ τὴν ἀπελπισίαν, τῆς ὁποίας ἀποτελέσματα ἐπίσης εἶναι ὀλέθρια· καὶ μετὰ βαθυτάτου σέβας ὑποσημειούμεθα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 27 ἰουνίου 1825.

Οἱ πατριῶται χαρaboκυραῖοι ψαριανοὶ,

Ἰω. Ν. Μοραρχίδη, Δ. Ταβερνάρη, Μιχαὴλ Γ. Σαρῆ, Ἀνδρ. Ν. Παππᾶ, Γ. Κεφάλας, Ἀνδρέας Βόγιος, Κ. Παπᾶ Ἀγγελῆ, Ἀντ. Σχορδῆς, Δ. Μιχάλλης, Στ. Μαρίνος, Γιάννης Μαρωλούδης, Κ. Ἀντ. Σαρῆ, Ἀλεξανδρῆς Τσεσιμελῆς, Γ. Καραολάνης, Γ. Βασιλικῆς, Κ. Ἀγαπούσης, Ν. Βρατσάνος, Κ. Διοματάρης, Ἀντ. Ζαρῆς, Ν. Γ. Διοματάρη, Δ. Ἀραγνῶστη, Μιχάλης Μετήλιος, Γιάννης Δ. Φιλήρη, Δ. Καθήλιος, Κ. Τζιρίκας, Γ. Κωνσταντᾶρας, Γιάνρ. Μαυρομμάτης, Γ. Χειλᾶς, Ν. Γ. Μαυρομμάτη, Ἀραγνῶς. Ζαχαρίας, Ν. Τσῆρος.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Διοικήσεως ἔδωσαν τὸ ἀκόλουθον ἑγγραφον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, δι' οὗ γίνονται ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι.

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι κυβερνῆται μυστικῶν καὶ γολετῶν, ψαριανοὶ, ἐπειδὴ καὶ ἐζητήσαμεν ἀπὸ τὴν Σ. Διοίκησιν διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἐφοδιαστικὰ καταδρομικὰ κατδρομίας καὶ εἰς ἀπόκρισιν, ὡς ἡ διαταγὴ τῆς Σ. Διοικήσεως ὑπ' ἀριθ. 8974 διέταξε νὰ μᾶς δοθῶσιν ἐμπορικὰ διπλώματα μὲ σημαίαν Ἑλληνικὴν, καὶ νὰ ἡμποροῦμεν νὰ κατατρέχωμεν κάθε ἐχθρικὸν πλοῖον ὅποιον ἤθελεν ἀπαντήσωμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ μερικοὶ κυβερνῆται, ἀντὶ τοῦ νὰ κατατρέχουν καὶ πολεμοῦν τοὺς ἐχθροὺς τούρκους, ζημιοῦν τὰ εὐρωπαϊκὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ἡμετέρους, καὶ διὰ νὰ παύσῃ εἰς τὸ ἐξῆς πᾶσα κατάχρησις τῶν κακοποιῶν, καὶ γίνῃ βλάβη μόνον εἰς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ λάβῃ ὑπόληψιν τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴν καλὴν καὶ τακτικὴν διαγωγὴν ἡμῶν, διὰ τοῦτο ἐγγυούμεθα πάντες οἱ ὑπογεγραμμένοι, ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, ὅ,τι, εἰάν τις ἐξ ἡμῶν, ἤθελε ζημιώσῃ ἢ φέρῃ ὁποιανδήποτε βλάβην, ἢ πειρακτικὸν ἔργον πράξῃ, τόσον εἰς εὐρωπαϊκὸν πλοῖον, ὅσον

καὶ εἰς ὁμεγενεῖς, ἢ παρὰβῇ τὰς δοθείσας ἡμῖν ὁδηγίας ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν. Ὑποσχόμεθα ἐπίσης νὰ πιάνωμεν ἐκεῖνον, ὅς τις ἔπραξεν τὴν ζημίαν ταύτην νὰ τὸν φέρωμεν εἰς τὴν Σ. Διοίκησιν νὰ παιδευθῇ κατὰ τὸν νόμον, καὶ νὰ κάμῃ τὴν ἀποζημίωσιν πρὸς παρὰδειγμα τῶν λοιπῶν, καὶ ἐὰν λείψωμεν, τότε ἡ Σ. Δ. νὰ παιδεύῃ τὸν πρῶτον ἐξ ἡμῶν ὅς τις πέσει εἰς χεῖράς της ὑποχρεούμενον ἄνευ οὐδεμιᾶς προφάσεως, ἢ ἀντιλογίας νὰ κάμῃ τὴν ἀποζημίωσιν, καὶ αὐτὸς νὰ ζητῇ τὴν ἀποζημίωσιν ἀπὸ τὸν ζημιώσαντα.

Ὁμοίως ὑποσχόμεθα ὅς τις ἐξ ἡμῶν κάμει λείαν νὰ ὑποχρεοῦται νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν Διοίκησιν διὰ νὰ γίνεταί ἡ νόμιμος ἀπόφασις, καὶ ἐὰν καταδικασθῇ νόμιμος λεία, τότε νὰ πληρῶνῃ τὰ δεκαπέντε τὰ ἑκατὸν, κατὰ τὴν διαταγὴν τῆς Διοικήσεως, εἰς τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον, τὰ δὲ λοιπὰ ὀγδοήκοντα πέντε εἰς τὸν συλλαβόντα τὴν λείαν, ἐκτὸς ἐὰν ἡ λεία εἶναι μικρὰ ποσότης καὶ ἀποδεδειγμένη καθ' αὐτὸ τουρκικὴ· τότε θέλει τὴν ὑπάγει εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ψαρῶν εἰς Αἴγιναν, ἢ ὅπου ἤθελε διατρίβει ἡ ἐπιτροπὴ διὰ νὰ κάμῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἐξέτασιν καὶ ν' ἀναφέρῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, καὶ νὰ πωλεῖται ἐκεῖ ἐπὶ δημοπρασίας, καὶ νὰ πέμπῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τὰ δεκαπέντε τὰ ἑκατὸν διὰ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, καὶ διὰ νὰ μὴ προφασίζεται τότε οὐδεὶς, ὅτι αὐτὸς δὲν παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του· διὰ τοῦτο θεληματικῶς καὶ ὁμοφώνως στέργομεν, ν' ἀποκριθῇ ὁ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου τὴν ἔλλειψιν καὶ ζημιῶν, καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἀληθείας ὑπογραφόμεθα.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 24 ἰουνίου 1825.

Οἱ πα τ ρ ι ῶ τ α ι κα ρ α β ο κ υ ρ α ῖ ο ι .

(Ἐπονται αἱ ὑπογραφαὶ ἐξ ἀτόμων τεσσαράκοντα τριῶν.)

Ἰσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ, εὐρισκομένῳ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ναυτικῶν· καὶ πέμπεται πρὸς τὴν εὐγενεστάτην ἐπιτροπ. τῶν ψαριαν. διὰ τὰ τέλη· κατεχωρήθη ὑπ' ἀριθ. 3226.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 26 ἰουνίου 1825.

(Τ. Σ.) Ὁ γεν. Γραμματεὺς, Γ. Κ ῶ π α ς .

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3227

διαταγῆς του εἰδοποιεῖ τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν, οἱ ἄνω ῥηθέντες карабокураῖοι νὰ ᾔναι ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι, ὅσοι δὲ ἄλλοι ψαριανοὶ карабокураῖοι θέλουσι νὰ λάβωσι διπλώματα, νὰ τὰ αἰτῶσι διὰ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ αὐτὴ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν διὰ νὰ τὰ λαμβάνωσι· νὰ γίνωνται δὲ καὶ αὐτοὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους. Οὕτω καὶ ἐγένετο.

Οἱ карабокураῖοι ἀναχωρήσαντες ἐκ Ναυπλίου ἀπῆλθον εἰς Αἷγιναν καὶ δώσαντες τὴν ἀπαιτουμένην ἐγγύησιν ἔλαβον τὰ διπλώματα καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰς νήσους ὅπου ᾔτον ἢ διαμονὴ των.

Οἱ διαμένοντες εἰς Αἷγιναν ψαριανοὶ ἔχοντες συγκεχυμένας εἰδήσεις περὶ τῆς ἐξόδου τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου καὶ συνειθίσαντες νὰ λαμβάνωσι πληροφορίας ἐνόμισαν καλὸν νὰ πέμψωσι πλοῖα τινὰ τῆς μοίρας των εἰς τὸν Ἑλλησπόντον διὰ νὰ πληροφορηθῶσι βασιμώτερον περὶ τῶν κινήματων τοῦ ἐχθροῦ καὶ περὶ τῆς ἀποστολῆς ταύτης. Ἡ ἐπιτροπὴ διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου εἰδοποίησε τοὺς προκρίτους Ὑδρας.

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους προκρίτους τῆς νήσου Ὑδρας.

Αἱ συγκεχυμέναι εἰδήσεις περὶ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου, μᾶς μνηύσωσι τὴν ἑξαφνα ἐξοδὸν του, καὶ ἡ περίστασις τῆς δυστυχοῦς πατρίδος ὅλως διόλου ἀφιερωμένη εἰς τὴν θέλησιν τῶν υἱῶν της, μᾶς ἠνάγκασεν, καὶ ἐκ τῆς ἐτοιμασθείσης μοίρας μας εἰς σκοπιὰν πέντε πλοῖα, ὅπως πλεύσαντα μέχρις Ἑλλησπόντου, μάθωσιν, ἢ ζητήσωσι τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ. Ἡμεῖς ὅμως, κύριοι, διδασκόμενοι ἐκ τῆς πείρας μὲ ὅλον τὸ ἀδελφικὸν θάρρος σᾶς λέγομεν, ὅτι τρέχομεν βέβαια κίνδυνον ἐὰν τὸν ἐχθρὸν ἀφήσωμεν νὰ πλησιάσῃ εἰς ταῦτα τὰ μέρη, διὰ πολλοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ὡς φρόνημοι συμπεραίνετε, καὶ ὁ βασιμώτερος, ὅτι εἰς τὴν αἰφνίδιον θεωρίαν του, ἕκαστος διαμερίζει τὴν προσοχὴν του εἰς γενικὰς καὶ μερικὰς ἀσφαλίσεις.

Ἡμεῖς βεβαιώτατα, ἐὰν εἰς ἐκείνην τὴν ἀποφράδα ἐποχὴν τῆς καταστροφῆς μας, εἵχαμεν ἔξω περιπλέουσιν τὴν μοῖραν μας ἴσως ὁ ἐχθρὸς μὲ ὀλιγωτέραν τόλμην ἤθελε πλησιάσει εἰς τὰ παράλια μας. Κύριοι, ἅς σᾶς ὠφελήσῃ ὁ χαμός μας, ἅς σᾶς γίνῃ μάθημα τὸ πάθημά μας, διὰ νὰ φυλάζωμεν τὴν εἰς τὴν ὁποίαν ξμειναν αἱ τελευταῖαι ἐλπίδες τῶν θαλασσίων ἐπιχειρημάτων μας νῆσον· ἐπειδὴ μολονότι ἡμεῖς ἐχάθημεν, πάλιν εἰς ἑλληνικὴν γῆν μετοικήσαμεν καὶ Ἕλληνες ἀδελφοί μας μᾶς ἔδωκαν ἔνδυμα καὶ τροφὴν ἕως ὅτου οἰκονομήσαμεν· ἂν ὁμως χάσωμεν τὴν ὀλοκληρίαν ποῦ νὰ καταφύγωμεν; ποῦ νὰ σωθῶμεν; καὶ ἄραγε θέλουν μᾶς ἐλεήσει, ἢ θέλουν μᾶς ὀνειδίσῃ; βέβαια ὄχι, ἐπειδὴ καὶ τῶν δυστυχοῦντων οὐδεὶς φίλος· πικρὸς χλευασμὸς θέλει διαδεχθῇ τοὺς ἀγῶνας μας, καὶ ὕβρεις τοὺς θριάμβους μας· ὅθεν ἅς προσμείνωμεν ἀδελφοί τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰ προπύλαιά του· μόνη ἡ παρουσία καὶ εὐτολμία μας θέλει γεμίσει ἀπὸ ἀνανδρείαν τοὺς ναύτας του, καὶ ἴσως ἴσως θέλει παρακινήσει καὶ πολλοὺς νὰ μὴν ἔμδωσιν εἰς τὰ πλοῖά του. Καταδιωγμένοι ἀπὸ ἡμᾶς μὲ τὴν ὁδηγίαν τῆς θείας παντοδυναμίας τοῦ ἀκαταμάχητου συμμάχου τοῦ ἀσθενοῦς ἡμῶν βραχίονος, ἐλπίζομεν ν' ἀνατραπῶσι τὰ σχέδιά του, καὶ νὰ πάθῃ ὅτι πολλὰκις ἔπαθεν.

Ἐναγκαλιζόμενοι τὸν ἀκαταμάχητον θυρεὸν τὴν δμόνοιαν καὶ ἀδελφικὴν ἔνωσιν καὶ ἀδιάφορον φιλοτιμίαν ἅς τρέξωμεν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ἅς μὴ φεισθῶμεν ἐὰν ἤθελε δαπανήσωμεν καὶ ἕνα μηνιαῖον εἰς μάτην, ἐπειδὴ οὔτε τὴν ἡμέραν οὔτε τὴν ὥραν οἶδαμεν· εἴμεθα μὲ ὅλην τὴν ἀδελφικὴν.

Αἴγινα, τὴν 8 ἰουνίου 1825.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ψαριανῶν.

Οἱ ψαριανοὶ ὅτι εἶδον καὶ ὅτι ἔπαθον τὸ ἐκθέτουσιν εἰς τοὺς συναδέλφους των μὲ ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν καὶ διὰ τοῦτο ἐπιθυμοῦν νὰ κτυπήσωσι τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰ προπύλαιά του διὰ νὰ μὴ πλησιάσῃ εἰς τὰς ναυτικὰς νήσους τὴν μόνην ἐλπίδα τῆς θαλασσίου Ἑλληνικῆς δυνάμεως.

Οἱ πρόκριτοι Ὑδρας πέμπουν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ψαριανῶν.

*Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους ἀδελφοὺς κυρίους προκρίτους
Ψαρῶν.*

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια ἀφήσας ἔξω μόνον τινὰς προσθοφιλακὰς εἰς ἓνα κάστρον κατὰ δυστυχίαν, καθ' ὃν τὸ ἔθνος ὅλον ἐπερίμενε τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀπὸ τὰς μὲ ἐπιμονὴν ἐργασίας αὐτοῦ τοῦ στόλου· ἡμεῖς ἀποβλέψαντες εἰς τὸν μέγιστον τῆς πατρίδος παρόντα κίνδυνον, ἀμέσως ἐβάλαμεν εἰς ἐνέργειαν ὅλας μας τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐκκινήσωμεν τὰ πλοῖα μας ὅσον τάχιστα, ὥστε μετὰ ὀκτῶ ἢ δέκα ἡμέρας ἐκπλεύουσιν ἀδιστάκτως ὅλα ἀπὸ τὴν νῆσόν μας· σπεύδομεν δὲ νὰ σᾶς ἰδεάσωμεν περὶ τούτου, καθὼς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς σπετσωτάς διὰ νὰ συμπράξετε εἰς τρόπον ὥστε νὰ συνεκπλεύσῃ πάλιν διὰ μιᾶς ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ὁμοῦ μὲ ὅσα πυρπολικά ἔχομεν ἕκαστος, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ ἡ εὐγενεία σας θέλετε κινήσει πάντα λίθον διὰ νὰ κάμετε τὸ αὐτὸ, γνωρίζοντες ἀκριβέστατα τὰς δεινὰς ἐθνικὰς περιστάσεις καὶ τὸν παρόντα μέγαν κίνδυνον.

Μένομεν ἐν τούτοις μὲ βεβαίαν ἐλπίδα νὰ σᾶς ἴδωμεν συμφῶνους εἰς τὰς πράξεις μας μαζύ μας καὶ σᾶς ἀσπαζόμεθα.

Τῇ 23 ἰουνίου 1825, Ὑδρα.

(Τ. Σ.) Οἱ πρόκριτοι τῆς νήσου Ὑδρας.

(Π ρ ο σ θ ή κ η).

Τὸ κάτωθεν πωλητήριον μὲ τὸ ἔπεμψεν ἀργὰ ὁ συμπολίτης μου Δ. Κοτζιάς καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠδυνήθη νὰ καταχωρίσω εἰς τὴν οἰκίαν θέσιν του· πῶς δὲ ἐσώθη ἀπὸ τὴν καταστροφὴν μὲ εἶναι ἄγνωστον.

Ἰδοὺ τὸ πωλητήριον.

1661, ἰουλίου 8.

Τὴν σήμερον κάμνομεν τὴν παροῦσαν ἐνθύμησι· ἔως νὰ πάγῃ καὶ εἰς τὸν ἀφέντι τὸν καθὶ νὰ γένῃ χοντζέτι τὸ πὸς πουλᾷ ἡ μεριέμη τοῦ ἰσοῦφῃ τοῦ σαλιάρι ἡ γυναῖκα τὰ χωράφια ὅπου ἔχει ἐν τῇ θέσει τις βίγλας, πλισιάν ἡ ἀγία παρασκακιῇ ἕτερον μέρος ἀντριας

βαφιας ἕτερον μέρος ἀντρίας τοῦ γεόργου καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ γλιγόρις τουντζαμανος ὁ ιὸς καὶ τὰ πουλί του κοῦτα του μικέ του τζουμπι διὰ τιμὴ καὶ ονομα τιμὴς ριαλια—20, ἤγουν εικοσι καὶ τὰ ελαβεν ἡ ἀνοθεν μερίεμι ἀπο τοῦ κουτα του μικέ τα χερια σοα καὶ ἀνελιπές καὶ ἐτζι ὁμολογὰ ἡ ἀνοθεν μεριεμι καὶ ξεφλιτρα του ἀπὸ κάθε ἐδικόν καὶ ξενο μιδε ἀλο τις πεδι να εχί να κάμι τιποτε καὶ δια βεθεον τις ἀλιθιας καμνομεν τὸ παρον γράμχ με τους ἀξιοπίστους μαρτιρας.

† ριχο.λος Καὶ γραματικὸς τοῦ ἀλι ἀφερτι μάρτιρας εἰς τα ἀνόθεν.— † Ἰω. του ἀντρεα κορτωθέου μαρτιρας εἰς τα ἀνοθεν.— † ἀνδρεας Λεστος μικρτιρας εἰς τα ἀνοθεν.— † μειμετις ἀντιλογ.λους μαρτιρας εἰς τα ἀνοθεν.— † Ἰω. του Παπα μικέ βεθεὸν γραψὰς ὑπεγράψα.

Ὅτι ἴσον τῷ πρωτοτύπῳ.

Ψαρά, τῇ 3 φεβρουαρίου 1862.

Ὁ ἀντιγραφειδς

Ἀνδρέας Ι. Κυπαρίσσης.

Ἐν σελίδι 12 εἶπον ὅτι μὲ εἶναι ἄγνωστον ἂν ὁ Ἀνδρέας Κανελιεύς εὔρε κατοίκους εἰς Ψαρά· ἐκ τοῦ πωλητηρίου ὅμως τούτου δεικνύεται ὅτι εὔρεν ὀθωμανοὺς καὶ Ἑλληνας καὶ ὅτι οἱ ὀθωμανοὶ ἐπώλησαν τὰ κτήματά των μετὰ τὸν κατοικισμὸν τοῦ Κανελιέως. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ὁ Κανελιεύς μὲ τοὺς ὀπλοφόρους του εἶχον ἐλεύθερα φρονήματα· οἱ δὲ τοῦρκοι μὴ δυνάμενοι νὰ ζήσωσι μὲ ἀνθρώπους μισοῦντας αὐτοὺς ἐπώλησαν τὰ κτήματά των καὶ ἀνεχώρησαν.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

